başroldekiler

roman

james barlow

96

BAŞROLDEKİLER
roman
James Barlow
birinci baskı

The Protagonists
roman
James Barlow
Türkçesi : Burhan Engür

e yayınları: 96
genel dizi

e yayınları
ankara caddesi 13
tel : 26 81 42
narlıbahçe sokak 19/3
tel : 27 87 20
Posta Kutusu 12
İstanbul

James Barlow 1921 yılında, İngiltere'nin Birmingham şehrinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini tamamladıktan sonra, 1940 yılında İngiltere Kraliyet Hava Kuvvetleri'ne katıldı ve atıcılık eğitmeni oldu. 1941 yılında yaralandı, ardından uzun süren verem tedavisi gördü. 1949 yılında evlendi, üç kızı ve bir oğlu var.

1946-1960 yılları arasında Birmingham'da bir şirketin müfettişliğini yapan Barlow, bu işi sayesinde yazarlığına yararı dokunacak büyük birikim sağladığını belirtiyor.

Önce havacılık dergilerine yazan, bir süre de ünlü **Punch** dergisine mizah hikâyeleri veren Barlow'un ilk eseri **Protagonists/Başroldekiler** 1956 yılında yayınlandı. Başrollerini Sir Laurence Olivier ve Sarah Miles'in oynadığı **Term of Trial** büyük üne erişmesini sağladı. Artık kendini bütünüyle yazarlığa verebilirdi. **The Burden of Proof** adıyla yazdığı kitabı **Villain/Çirkef**... olarak beyaz perdeye aktarıldı ve başrolünü Richard Burton oynadı. **Liner/Limanlar** (e yayınları: 85) yazarın son kitabı. Halen «Hristiyanlığın son kalesi» olarak nitelediği İrlanda Cumhuriyeti'nde yaşayan James Barlow yıllardır yeni bir eser hazırlamakta, bu amaçla da devamlı yolculuk etmektedir.

e yayınları

kitap/yayın/dağıtım
ankara caddesi 13/2 tel: 268142 pk 12-cağaloğlu

BAŞROLDEKİLER the protagonists james barlow'un romanı ● **e yayınları:** 96 © yayın hakları: james barlow, 1956/**e** yayınları 1973 ● kapak: k. kaldı ● dizgi baskı: yelken matbaası, kapak filmi: ebru grafik, kapak baskısı: arofis basımevi ● cilt: alibaba ciltevi ● **e yayınları** idare **ankara caddesi 13 telefon: 26 81 42** dağıtım **narlıbahçe sokak 19 kat 3 telefon: 27 87 20** yazışma ve istekler için kısa adres **e yayınları posta kutusu 12 istanbul** birinci baskı ağustos 1973

türkçesi: burhan engür

james barlow

BAŞROLDEKİLER

roman

e yayınları

Birinci Bölüm

KURBAN

1

Adamla kadın ağır ağır yürüyorlar; isteksiz, matem adımlarıyla. Kadının sürüklenircesine yürümesi, yorgunluktan; erkekse, kibarlığından, kadının acısına saygıdan, ona ayak uyduruyor. Adam, kadından uzun; yanakları çökmüş; yapısı, adaleleri kuvvetli, yakışıklı, kemikli yüzlü, formunu iyi korumuş orta yaşlı biri. Otobüs şoförlerinin siyah üniforması var sırtında, ama kasketi yok: Çünkü işbaşında değil. Kara elbisesinin kollarında elmas taş biçiminde iki siyah kumaş parçası takılı. Üniforması, yasını belli edecek kadar kara olmadığı için, yas işaretlerini de takmış. Kadının giyim-kuşamı, yaşının büyüklüğünü apaçık-bir biçimde sergiliyor: Baştan aşağı griler ve karalar içinde —eldivenleri, ayakkabıları, çorapları, çantası— her şeyi. Aslında genç, ama görünüşte erkekten daha yaşlı; üstelik yas kılığına da hiç gerek yok: Duygularını saklamaya alışmamış, veya buna yatkın olmayan orta yaşlı kadın yüzü, kişisel bir darbenin bitkinlik çizgilerini ve sersemleten acılarını, uğradığı müthiş bir kaybı gösteriyor. Bu iki insan, karı-koca; hallerinden belli evli oldukları; dışardan kayıtsızca bakan biri, birbirlerine olan düşkünlüklerine rağmen, yine de kaybettikleri birine çok üzülmüş olduklarını anlayabilir.

Hayret verici bir geçmişleri var. Şehirde olsalar,

göze çarpmayabilirler —çünkü şehrin arka planı kara suratlıdır—, pistir; oysa buralar yeşille çevrili. Tarlalar ve ağaçlar üç yana doğru uzanıp gidiyor, iki yanda boşluklarla, bir yanda da Gal dağlarıyla sona eriyor, dördüncü ufuk, deniz; durgun havaya rağmen soğuk, hareketli bir deniz, yeşil, çalkantılı, beyaz köpüklü bir su. O gün havada fazla bulut yok, tek tük bulutlar da olağanüstü bir güzellikle iki kol halinde koşup gidiyor. Biri başını yana, hattâ, yandan yukarıya doğru kaldıracak olsa, inanılmaz bir uzay ve yoğunlukla karşılaşacak. Adamla kadın deniz boyunca dar bir yolda yürüyor; nereye baksalar ululuk var, ama bakmıyorlar; görmüyorlar çünkü; çevrelerindeki ululuk, adeta aşılması zorunlu bir uzaklık; tuzlu havanın yoğunluğu adeta boşluğu belirtiyor.

Bir kavşakta sağa sapıyorlar ve denize paralel anayolda yürümeye başlıyorlar (yol kaldırımsız); denizden 600 metre kadar uzakta, on beş metre kadar da alçakta bir yol. Birkaç araba gürültüyle gelip geçiyor: Saçları aşırı süslü kadınlar esniyor ve çevreyi seyrediyorlar (karalar giyinmiş taşralı hımbıllar: Hangi cehenneme gidiyorlar acaba?); biri bir bardan dışarıya sigara küllüğü fırlatıyor. Küllük kasıtsız bir alaycılıkla adamın yanından yuvarlanıp geçiyor: Herkes bir başka yerde olabilmek telâşı içinde gelip geçiyor. Burada özel hiç bir şey yok: Ne şehir, ne gazete, renksiz, kuru, hiç bir şey esinlendirmeyen bir sahne, ne müzik, ne sanat, ne bir benzin istasyonu, her şey ıslakmış gibi; yol boyunca yürüyen iki kişiden başka şey yok görünürde; acaba yanlarına varıp bir şeyler söylesek mi? Hayır, bir şey söylememek daha iyi; hem ne diyebiliriz ki onlara? Kendi aralarında bile konuşmuyorlar. Aslında iyi de ediyorlar. Aşağı-yukarı üç kilometre yol yürüdüler, bir-iki kelime zor ettiler; söyle-

nebilecek her şey söylendi; tartışılacak hiç bir şey kalmadı geriye.

Mezarlığın kapıları açık, ama başka kimseler yok. Adamla kadın özellikle bu saatte geldiler zaten. Hiç olmazsa kavşağa kadar kendilerini götürecek bir otobüs var. Otobüsün saatini mutlaka biliyorlar, çünkü bazan adamın kendisi kullanıyor bu otobüsü. Ama onlar yalnız kalmayı istedikleri için, mezarlığın yalnız kendilerine ait olacağını bildikleri saatte ziyaret ediyorlar; kadın başkalarının ısrarlı bakışları, acımaklı göz süzmelerini sineye çekeceği yerde, üç kilometre yol yürümeyi yeğliyor; mezarlık sessiz; hiç kimse ağzını açmıyor burada.

Adam, önünde bir su fıçısı ve musluk bulunan küçük bir kulübeye yaklaşıyor. Sonra elindeki kasımpatıları ile 125 numaralı mezara doğru yürüyen kadını izliyor. Mezarda taş yok; taze bir mezar; aslında bütün mezarlık yeni, daha bir sürü ölü için bol bol yer var. Bir sürü ufak toprak parçası işaretlenmiş (acaba kiralık mı, yoksa satılık mı, insan merak ediyor doğrusu). Kadın küçük, maden vazoya doğru eğiliyor, solmuş birkaç çiçeği alıp, üstünü düzelttikten sonra, kasımpatılarını birer birer içine yerleştiriyor. Adam yanında durmuş, ona bakıyor. Mezar kadını tatmin edecek biçimde derlenip toparlanıyor; ve, öylece duruyorlar, dua etmeleri bitince, kendilerini buraya sürükleyen acıyı hafifletecek hiç bir şey bulamıyorlar; şimdi acılarıyla karşı karşıyalar.

Feryat dolu bir gürültü dikkatlerini çekiyor, hayvanî bir çığlık. Beş, altı martı —şimdi didişip durdukları için kaç tane olduklarını anlamak zor— nasılsa sırtüstü devirdikleri bir karganın başına üşüşmüşler, bir yandan çılgınca kanat çırpıyorlar, bir yandan da basıyorlardı çığlığı. Fena gagalıyor martılar.

Amansız, acı, insanın seyredemiyeceği bir şey bu manzara: Adam bile sakınıp dönüyor. Öylesine iç gıcıklayan bir şey —katiller ve kurbanları, korku ve doygunluk dolu çığlıklar; ve uğrunda savaştıkları şey: Bir lokma yiyecek. Manzara karı-kocanın yarasını öyle bir depreştiriyor ki, kulübeye doğru, su fıçısının yanına dönüyorlar.

Kadın şimdi iyice yorgun, musluğun kenarında yere çöküyor. Yanıbaşında yaşlı bir adam oturuyor. Kadın, adamı tanımadığı için yanına oturuyor — çünkü yalnız eşten, dosttan korkuyor ve onlarla yüzleşmek istemiyor. Yanıbaşındaki adam kötü giyimli, ihtiyar, ak saçlı ve garip, geniş yüzlü biri. Israrla denize bakıyor ve kadın sularda olağanüstü bir şeyler olduğunu sanıyor. O da bakıyor ve on mil uzakta, ufukta bir gemi. Sıradan bir gemi bu, kıyıda, uzaklarda bir yerdeki kömür ocağına gidiyor. Hava hâlâ o kadar durgun ki, geminin ağır ilerleyişinin ardında, ince bir dumanın izi kalıyor. Duman ufuk boyunca uzanıp gidiyor — yirmi, belki de otuz mil uzunluğunda bir duman şeridi. Dikkati çeken bir şey. Çok ilginç; ama böyle uzun uzun, delecekmiş gibi bakılacak kadar da olağanüstü değil. Kadın yanında oturan adama dönüp bir daha süzüyor ve kör olduğunu görüyor. İçinden kopan ilk duygu, boğazına düğümlenen bir acıma oluyor; üzülüyor adamın haline. Kör oluşuna. Oturan adamın küçük bir de köpeği var. Hayvan oturup kadınla kocasını koklamaya başlıyor. Sonra sıranın üzerine sıçrayıp, kör adamın yüzünü yalıyor. Adamın eli araştırıyor, sevgiyle okşuyor köpeği; yağmurluğunun cebine girip, lâstik bir top çıkartıyor. Fırlatıp yere atıyor topu, köpek topu yakalamak için hırsla atlıyor aşağı. Oyun, topu çok uzaklarda aramaya giden köpeğin bir daha geri dönmemesine kadar sürüp gidiyor. Sırada oturan ihtiyar

körden bir ses çıkıveriyor birden— karganın feryatlarından ve martıların zevk dolu çığlıklarından çok daha anormal, bozuk ve sağlıksız, keskin bir haykırış. İlk şaşkınlığı atlattıktan sonra, kadın adamın hiç de garip, deli ya da ahlâksız biri olmadığını anlıyor. Sadece konuşmaktan âciz. O çıkardığı garip, kopuk çığlık, bir bildiri. Bunu anlayan da, o küçük köpek, kahverengi tüylü, çipil, kahverengi gözlü melez it. Durum o kadar acı ki, kadın kendi elemini unutup, köpeği ve topu yakalıyor. Kör kendisini görmediği için memnun, çünkü hüngür hüngür ağlıyor. Kadın düşünüyor: Daima daha çok acı çeken biri vardır hayatta. Hem kör olacaksın, hem de konuşamayacaksın; adam küçücük bir hayvanı sevebiliyor yine de. Kadın kaza geçirmiş gibi hıçkırıyor — farkında olmadan, bir bombardıman sonunda sinir krizi geçiren biri gibi. Aslında bir kaza kurbanı; kadın da, kocası da, yarı kaza kurbanı. Kadın iyileşecek. Şimdilik şok tedavisi görüyor. Kendi acısından daha büyük acısı olan biriyle karşı karşıya. Adamın çaresizliği karşısında, acımayı yeniden öğreniyor. Belki de tedavi başarılı olacak. Ağlıyor şimdi: Kendi eti-kemiği için değil; kör, dilsiz, bir mezar kanapesinde (acaba neden?) köpeğiyle oturan adama ağlıyor.

Eğer bir çatışma varsa — orada tartışılması zor bir görüntünün çabalaması da var demektir; biz yalnızca büyüyüp yaşlanan hayvan sürüsü değiliz; yüzlerimizde görülen bozulmalar, yalnız geçen senelerin eseri değildir; bozulan hatlarda burukluklar, kibir, hırs, açgözlülük, acıma, temizlik, cehalet ve yetenek denen daha başka şeyler de görülebilir. Bu yetenekleri dilediğiniz şeye bağlayın — eğer bir çatışma varsa, ki vardır, diyelim ki iyi ile kötü arasında bir dalaşma var, şu mezarlıktakiler de birer kazazede olduk-

ları kadar, çok yakın akraba sayılırlar birbirlerine. Ayrıca bir işe katılanlardır. Ziyaret ettikleri mezarlıktaysa, başka bir kaza kurbanı yatıyor. Kızları. Mezar, henüz birkaç aylık. Şu duru, temiz soğuk gün, ekim ayından bir gün. Oysa kızcağız temmuzda öldü. O da bir çatışmada can verdi. Bir bakıma iyilikle kötülük arasındaki savaşta. Günahları ve zaafları herkesçe biliniyor. Adı, Olwen Rosemary Hughes, radyolarda tekrarlandı; gazetelerin manşetlerinde yer aldı; yenilgileri, başarısızlığa meraklı okuyucu kitlesine bilinen yollardan reklam edildi; bir zamanlar ancak bir film yıldızının evlilik dışı cinsel ilişkide bulunuşunda kopartılan gürültü, onun için de kopartıldı (önceleri herkesin ağzında dolaşan, can sıkıcı bir olaydı bu). Ama hiç kimse kızın zaferlerinden sözetmedi; annesi-babası da bunun için acı çekiyor; belki de hiç kimse, hiç bir zaman zaferlerinden sözetmeyecek; çünkü kızcağızın son yenilgisi, onarılması mümkün olmayan, değişmez bir yenilgiydi. Bir cinayete kurban gitmişti.

İyilikle kötülük arasındaki savaşta, seyircinin (ki o da bir kaza kurbanıdır) ilgisi hemen hiç şaşmadan daima kötülüğün zaferlerine dönüktür. Cinayet denen çatışmada da durum aynıdır — başkaymış gibi görünse bile. Cinayetlerin en boktanı, en büyük ilgiye lâyık görülür. Katil, ender bir insandır, ayrı bir yaratıktır. Bu nedenle de bütün dikkatler üzerine çevrilir. Çünkü herkes bir cinayet kurbanı olabilir: Cinayet, masumun da suçlunun da, zenginin de, fakirin de, normalin de anormalin de beline kazmayı vurabilir. Bir hava akını kadar tarafsızdır. Katil «normal» olarak önceden tasarlamadığı cinayetini işlerken, o anın kargaşalığı içinde, bir iz bırakır. Bu izin devlet otoritesi tarafından nasıl izlendiğini görmek, daima ilginç bir şeydir. Sonra da aşk, haksızlık, kıskançlık, çocuklar, öbür

erkek, öbür kadın, gerçekleşmeyen niyetler, buluşma, o sırada rastgele ele geçecek bir çekiç, bir bıçak hakkında mutsuz, normal kelimeler işitilir — bunlar işitilir ve herkes aynı şeylerin kendi başına da gelebileceğini düşünür.

Genç bir kadın öldürüldüğü zaman, ne kadar masum olursa olsun, olaya dışardan bakan biri için — gazete okuyucuları, mahkemedeki dinleyiciler, meyhanedeki adam, hatta belki polis bile — kızın haklı bir sebeple öldürüldüğünü düşünür. Özür olarak da sık sık — rahat ve iyice uzaktan — genç kızla katil arasında bir gönül ilişkisi olduğu ortaya atılır; kız, genç adamı ailesinden ayırmıştır, etrafında karmaşık bir ağ örmüş, en sonunda adamı kurtulmak için şiddet kullanmaya zorlamıştır. Biri buna karşı çıkacak, «Mesele hiç de öyle değildi ama,» diyecek olsaydı, olayı dışardan seyredenler, karışmayanlar, alâkasızlar şöyle diyeceklerdi: «Ne fark eder? Patoloji uzmanı, kızın masum olmadığını söyledi. Siz bizi ne sanıyorsunuz yani? Budala mıyız biz? Biz her şeyi biliriz. Biz de bir-iki şey biliriz» (çünkü bizler de artık masum değiliz). Omuz silkip geçeceklerdi; gerçek de o kadar önemli değil; bırakın anne-baba ıstırap çeksin; bırakın herşey biraz gerçeğe benzemeyecek biçimde zapta geçirilsin; suçluluk derecesi anlaşılacak, veya kimin kimi baştan çıkardığı bilinecek de ne olacak? Kendilerinin daha gösterişli bir biçimle ölmelerini beklerken, dünyanın en büyük günahının büyük patlamalar olduğu düşünü kurmayı çok daha kolay bir iş olarak göreceklerdir. Bir çoğumuz gibi, yokedilmeyi beklerken, asıl günahın o kadar önemli olmadığına inanıyorlar. Bir ceset; bozulan bir bekâret; birkaç yalan; bir-iki ihanet; biraz iftira; bir miktar karşılıklı vahşet, hırsızlıklar — koca şehirler göz açıp kapayıncaya

kadar geçen bir zamanda yokedilirken, bütün bu kötülükler ne yazar yani? Ancak günah o kadar büyük ve belirli ki, Allahsızlar bile görebilirler bunu. Kendi öz bunalımımıza öyle bir saplanmışız ki, belki de kişisel, küçük, doğrudan doğruya kendimizin karar verdiği günahların, Tanrı'yı en çok yaralayan günahlar olduğunu anlayabilmek için yeniden çekişmek zorunda kalacağız...

Olwen Hughes, Galler ülkesinin batı kıyısında, Coed Bell (Mavi Orman) denen bir kasabada dünyaya gelmişti. Büyük kıyı şehri ve turist merkezi Bar Quay'den pek uzak bir yer değildi burası. Kasaba halkı çok çalışır, tutumlu ve dürüst bir hayat sürerdi. Bir kadın pazar günü çamaşır yıkamaya kalkarsa, günahkâr gözüyle bakarlardı ona. Delikanlının biri bir genç kızı, kasabanın sırtını dayadığı tepeye çıkartırsa, mutlaka bir günahtı bu. Her ne olursa olsun bir açıklama istenir, iki tarafın da anne-babalarına görgü tanıkları olayı fısıldardı. Kasabasındaki bu eğilimler, Olwen'i başkalarının ahlâk ve tutumlarına karşı şüpheci bir insan yapabilirdi. Fakat kızın kişiliğinde şüphecilik yoktu. Kendisini ölümüne kadar sürükleyen olaylar ve rastlantılar arasında doğum yerinin rastgele burası oluşu da sayılabilir. Büyük bir şehirde yetişip büyüseydi, piyasa caddelerinde tatillerini geçirmeye gelenlerin gösterişli asılmalarından ve ucuz dans salonlarından, hangi erkeklerin şehvet duygularını tatmin için yanına yaklaştıklarını, hangilerinin kendisini gerçekten sevdiklerini öğrenebilirdi (hoş, Harrison adlı adam başka kızların da başının etini yemişti, ama yine de ondan kurnazdı). Kasabada harika bir sükûnet ve huzur vardı. Bütün kasaba halkı İngilizceden daha kolaylıkla Gal

dilini konuşabiliyordu. Yazın birkaç dul kadın İngiliz ziyaretçilerini kabul ederlerdi, ama buna göz yumarlardı; başlıca uğraşıları, sütçülük ve taş ocaklarıydı. Olwen'in ömrünün ilk yedi yılından görerek edindiği anılar, yemyeşil tarlalardı. Çocukça bir heyecanla şubatta doğan ilk kuzuların analarının sırtında nasıl durduklarını; her gün öğleden sonra besili ineklerin çamurlar içinde ciddî ciddî nasıl yürüdüklerini; çoban köpeğinin, efendisinin ıslığına nasıl sabırla cevap verdiğini; koyun sürülerinin yılan gibi kıvrıla kıvrıla kapılardan ve demiryolundan nasıl geçtiğini seyrederdi: Hepsi eşit derecede masum eylemlerdi bunlar. Soğuk ekim rüzgârında bisikletle okula gider, ıslak çitler arasından, çürümüş ölü kurbağaların ve yıkılmış çitlerin üzerinden geçip, bazan yalnız, bazan bir arkadaşıyla, ama hiç bir zaman korkmadan yolu arşınlardı. Çünkü o da bu çevrenin bir parçasıydı. Dar yolun sonunda da daima seyrine doyum olmayan deniz çıkardı karşısına. Kışın soğuk, boş ve ölümsüz, yazın ise turistler için sıcak ve mavi deniz. Uygar dünya yaklaşıncaya ve masumiyetini yitirmiş konuşma biçimi bozuluncaya kadar, burada mutlak bir barış havası esiyordu. Aynı sıcak yaz günlerinde, öğleden sonraları Londra bombardıman bulutu içinde yüzerken, şan ve şereften nasiplerini almamış olanlar, uçan bombalarla ilk zaferlerini kazanırken, on iki yaşındaki Olwen bu cehennemden yüz elli mil uzakta, hiç bir şeye karışmıyordu. O daha başka, çok daha eski bir savaşta ölecekti. Ve o şâhâne yaz günü işte uzun çimler arasında, uzanmış yatıyor. O gün ya hayaller kurdu ya da çiçek topladı. Belki de çevresindeki geniş ufku seyretmek için tepeye tırmandı. İşittiği sesler kendisine hiç de yabancı değildi. Başaklar arasında esen rüzgâr; kıyıya çarpan dalgaların patlaması; ineklerin uykulu böğürmeleri;

koyunların anlamsız melemeleri, uzaklarda havlayan bir köpek; saatte bir geçen otobüs; Heinkel bombardıman uçakları kadar kara ve manevra yetenekleri yüksek kargaların ağır, kanat çırpışı; ancak işitilen patlamalar atılan bombalardan değil, taş ocaklarındaki çalışmalardan ileri geliyordu. Seslere kendi katkısıysa, konuşmasıydı; arkadaşlarından, annesinden-babasından, Tanrı'dan sözediyordu; savaştan, sanattan, günahtan, hiç sözetmiyordu bile. Olwen, Harrison adındaki adamla tanıştığı zaman, bazı bilgilerden hiç haberi olmadığı için kendisinden utanmıştı. Adam tiyatrodan, kitaplardan, birtakım salon çalışmalarından öyle büyük bir rahatlıkla sözediyordu ki, Olwen sıkılmıştı, çünkü bunlar, taklide kalkıştıkları gerçeklerden çok daha gerçeğe benziyordu. Olwen bütün rahatsızlığına rağmen, gerçeği hiç bir zaman tanıyamamıştı. Harrison adlı adamla «evlendikleri» zaman, bilim ve doğanın değerini onunla beraber paylaşmak, en büyük isteğiydi.

Hughes ailesi küçük bir bahçeyle çevrili, ufak ve eski bir evde yaşıyordu. Bahçenin etrafında da yarısı yıkılmış tuğla bir duvar vardı. Duvarın ötesinde de, kasabaya kadar uzanan dar yol bulunuyordu. Tek bir sokak lambası geceleri yolun dörtte birini aydınlatıyordu. Evde elektrik ve havagazı yoktu. Suyu da, tulumbayla çekiyorlardı. Olwen yatak odasının penceresinden, ağaçların ötesindeki yolu, kilisenin kulesini ve kasabanın evleriyle denizin bir buçuk mil uzunluğundaki bir bölümünü görebiliyordu. Olwen'le ondan iki yaş büyük ağabeyi Tom yolu seyrederlerken, kıyı yolundan gelen küçük bir otobüsün Bar Quay'den beş mil uzakta sağa saptığını ve kıyıdan ayrılıp kasabaya girdiğini görürlerdi. Yirmi kişi alan küçük otobüsü, aynı zamanda biletçiliğini de yapan babaları William Hughes kul-

lanırdı. Karısı Nancy ise çamaşırla uğraşırdı. Bütün ailenin edepli, kendi halinde bir hayatı vardı. Çok çalışırlar, devamlı kiliseye giderler, bilinçli bir biçimde ve hiç utanmadan İncil'lerini okurlardı.

Ağabeyinin soluk benzine ve tipik Galli kara saçlarına karşılık, Olwen'in saçlarının rengi alışılmamış derecede güzeldi. Çok sağlıklı, kızıl saçları, mavi gözleri, kusursuz ve pürüzsüz bir teni vardı. Ayrıca öteki Galli kızların aksine, alışılmamış derece uzun boyluydu. Bir dişi olarak, güzel bir vücuda sahipti. Zarif omuzları, uzun kolları ve bacaklarının yanı sıra, şişman denmeyecek kadar etli-butlu bir yapısı vardı. Bu ona tahrik edici bir hüviyet veriyordu. Güzelliğinin bilincine varışı, içgüdüseldi. Bunu da utangaç insanlara has hafif kaypak yürüyüşüyle gösteriyordu. Genellikle genç kızlık çağında bu yürüyüş terkedilir. Kötü düşünenler, onun yalnızca yatak için yaratılmış olduğunu söyleyebilirler, ama Olwen bundan çok daha başka şeylere lâyık bir kızdı. Kişiliği ve büyük bir cesareti vardı. Güleryüzlüydü, müşfikti. İsteyerek ve çok çalışırdı. Annesine-babasına ve ağabeyine bağlıydı. Daha sonra da, hastabakıcı olduğu zaman, aynı ilgiyi, ister yakışıklı, ister çirkin olsunlar, hastalarına gösterecekti. Diğer hastabakıcıların kayıtsızlığına karşı, dinî inancı tamdı. Olwen bir çocuk için gerekirse canını bile verirdi ve bir bakıma verdi de sayılabilir. Kusurlarına gelince, bunlar pek de ciddî şeyler değildi. Genellikle kadınlara has kusurlardı. Kayıtsızlık, mantıklı nedenlere kulak asmamak, politikayla ilgilenmemek gibi. Günahın, yalnız kilisede sözedilen bir şey olduğunu düşünürdü, günahla ancak karşı karşıya gelince tanıyıp savaşılır diye bellemişti; doğrusu bunu anlamak da her zaman için kolay değildi. Kötülük bir genç kadının başına açık-seçik çirkinliğiyle gelmez.

Spor bir arabayla, iyi giyinmiş olarak da gelir. Hoş zevkleri vardır, kadını aşk uğrunda her türlü fedakârlık yapabileceğine inandırıncaya kadar, zekice konuşur. Çok kuvvetli bir ihtimalle de yakışıklı ve güzeldir.

Olwen çocukluğunda çok kolay arkadaş edinirdi. Herkesi seven, canlı, konuşkan bir genç kızdı. Kız arkadaşlarıyla tarlalarda, tepelerde, kıyıda yürüyüşe çıkıp yürür, özellikle arkadaşı Peggy ile, arkadaşının üç kızkardeşi ve annesi-babasıyla birlikte oturdukları ıssız, beyaz badanalı çiftliğin yakınında oyun oynardı; hayvanları sevmesini burada öğrenmişti; cumartesi günleri Peggy veya kardeşleriyle birlikte yakındaki bir şirkete süt götürürlerdi; pazar günleri de aynı genç kızlar kiliseden önce veya kilisede tekrar buluşur, tepelerde başıboş dolaşmaya, çiçek toplamaya giderlerdi. Birkaç yıl sonra Olwen kasabadaki okulu bitirince Tom'un zaten devam etmekte olduğu Bar Quay'deki bölge okuluna gitmeğe başladı. Sınıftan çok, oyun alanlarında başarılı oluyordu. Derslerinde dikkatli bir öğrenciydi, ama bazı derslerde, özellikle cebir, trigonometri ve Latincede zorluk çekiyordu. Coğrafya, tarih, sanat, botanik ve din dersinde çok daha başarılıydı — yani zekâ isteyen derslerden çok, hafıza ve çalışma isteyen derslerde. Öğretmenlerin alayı ve öfkesi karşısında pek çabuk paniğe kapılırdı. Paniğe kapıldı mı, dili tutulurdu. Kıpkırmızı kesilir, ağlamamaya çalışırdı.

Seyirciler Olwen'in kasaba papazıyla temas edebilselerdi, genç kız hakkında farklı bir kanaat ifade edebilirlerdi (ama bu sàdece bir kanaatti ve apaçık ortada olan bir kanaatti; genç kız ölmüştü, dolayısiyla gazete muhabirleri veya polis tarafından sorguya çekilemezdi). Fakat daha Olwen'in çocukluğunda yaşlı

olan papaz, Harrison adlı adam Olwen'le tanıştığı zaman, çoktan ölmüş bulunuyordu. Hayatının sonuna doğru davranışları ne olursa olsun, Olwen daha çocukluğunda ve ilk genç kızlık çağında dinî inançlarına ciddî biçimde bağlıydı. Tanrı'yı heyecanla kabul ediyordu, ki bu O'nu daima kabul etmek demektir. Tanrı'nın varolamayacağı gibi sözde bilimsel bir keşifte asla bulunmamıştı. Bilâkis, Tanrı'nın varlığı hakkında daima olumlu bir görüşü benimsemişti. Bazan küçük bir kabahat işlediği zaman, büyük bir korku ve mutsuzluk duyardı. Sanki Tanrı karşısında, kendisinden bir açıklama bekliyormuş gibi. Hatta korkuyla arkasına dönüp bakardı...

2

Olwen Rosemary Hughes, on dört yaşından on ay almış, boyu bir metre otuz altı, kilosu otuz dokuz, mavi gözlü, kızıl saçlı, öğrenci, sol bacağında ve sağ omzunda benler var, protestan, bekâr, Galli — Olwen erken gelişmiş, hayat dolu, sağlıklı, önünde çözmesi gereken birtakım sırlar olduğunun bilincine varmış, muhtemelen yalnız olarak kasabanın okulundan eve döndüğü zaman, ağabeyini kendi kapılarının önünde bir başka çocukla konuşurken bulmuştu. Hiç bir anlam taşımıyordu bu onun için; önceden de olmuştu bu; fakat bu sefer Tom'un arkadaşı Olwen'e bakmıştı. Çocuk Tom'un yaşındaydı, yani on beşinde; soluk benizli ve zayıf bir çocuktu, kederli bir görünüşü vardı, belki de yenikti, veya dünyadaki yenilgilerin farkındaydı. Olwen kendisininkilere takılan çocuğun gözlerinde hayret, hayranlık, hürmet ve sıkılganlık görmüştü karmakarışık bir halde. Kendi kalbi de garip ve

beklenmedik bir heyecanla çarpmaya başlamış, çocuk gibi o da kızarmış, başını öne eğip, telâşla eve koşmuştu. Yatak odasının penceresinden dikkatle çocuğu ve ağabeyini gözledi; açıklayamadığı bir hayal kırıklığına uğrayarak, çocuğun uzaklaştığını gördü.

Çayda, «Kimdi o arkadaşın?» diye sordu.

İyice yemeğe gömülen Tom, «Ha, o mu? Leslie idi,» dedi. «Niçin sordun?»

Olwen niçin kaçamak karşılık verdiğinin nedenini bile anlamadan, ama kaçamak olduğunu bile bile, «Hoş yüzü vardı,» dedi. «Üzgün bir yüz.»

Tom konuyu o andaki uğraşına göre biçti. «Senin yüzün de ablak,» dedi. Ama yarım dakika sonra da, kardeşini pek memnun eden şu sözü ekledi: «Fakat o böyle düşünmüyor.»

«Ne düşünüyor peki?»

«Çocuğun yüzünü garip bulduğuna göre, ne düşündüğü seni ırgalar mı?»

«Hangi edepsizce lâfı etti bakalım benim için?» diye ilk kadınca kurnazlığı ile sordu yeniden.

«Yok,» dedi Tom, «senden hoşlandı galiba.» Ekmek ve reçelle boğuşmak üzere yine bir süre durup, ardından izah etti: «Aslında sersem oğlanın biri.»

«Niçin sersem olsun?»

«Şiir okuyor be.»

Olwen düşündü: Altı ay sonra ben de bölge okuluna devam edecek ve belki de çocuğu görebileceğim. Beklemeye, hatırasını şefkatle içinde saklamaya, gerekirse altı ay için acı çekmeye bile hazırdı. Sonunda hatırayı yoketmek zorunda kalsa bile. Sevgisi bir başkasına, yetişme çağının çok daha müşfik bir yönüne dönüktü. Hepsinden daha çok acı çektirenine ve

merhametsizine aitti; daha yaşlı insanların tuhaf planlarına da ayak uydurmak zorundaydı; gülerler, gençlik ateşi diye alaya alırlar, sonra da anne-babanın planları uyarınca bitirirlerdi her şeyi. Oysa bu sevgi, daha sonra gelecekler içinde en tatlı olanıydı. Fakat Olwen'un beklemesine gerek kalmadı. On gün sonra çocuk bir cumartesi öğleden sonra çıkageldi. Beraberinde de, dergilerden kesilmiş bir sürü uçak fotoğrafı getirmişti — kimbilir, belki de artık bu fotoğrafların hiç birine ihtiyacı kalmamıştı —; yağmurlu bir gün olduğu için, iki delikanlı öğleden sonrayı, ön odada yere serdikleri uçak resimlerini seyrederek geçirmişlerdi. Evlerinin özellikle değerli belledikleri tek odası, burasıydı. Duvarlarında, Olwen'in büyükannesinin ve büyükbabasının soluk fotoğrafları asılıydı; az kullanılan odalara has havasız bir kokusu vardı; sütun başlıkları madenî levhalarla kaplıydı; pelüş kaplı, ağır mobilyalar; eski bir gramofon; bir de dedelerinden kalma, hiç bir değeri olmayan, koyu renk, kalın çerçeveli yağlı boya tablo. Resim öylesine saf bir görüşle yapılmıştı ki, Olwen bunun Rembrandt'ın çağdaşlarından biri tarafından yapıldığı havası içinde, adeta üstadın tablosu olduğunu düşünmüştü hep.

Odaya girmek için bir bahane bulmak aslında çok güç bir şeydi, ama Olwen bir-iki defa bunu becermişti. Leslie adlı çocuk açıkça kendisini süzmüş, Tom ise daha önce çay içerlerken yaptıkları konuşmayı büsbütün aklından çıkarmış olacak ki, varlığını farketmemişti bile. Çocuk çaya da kalmış, fakat pek bir şey yememişti. Bu öylesine alışılmamış bir şeydi ki, ne Tom, ne de arkadaşı Leslie farkına varmadıkları halde, Olwen sevine sevine bunun odadaki kendi varlığından ileri geldiğini düşünmüştü. Kıvancından taşkınlaşmış, olur olmaz şakalar yapmağa başlamış, o kadar ki en sonun-

da kızan Tom, öfkeyle sormuştu: «N'oluyor sana kuzum? Ne öyle sinek gibi vızıldanıp duruyorsun burada?»

«Aa, Tom,» diye atılmıştı annesi. «Öyle kötü sözler etme bakayım. Canı konuşmak, isteyince elbette Olwen'in hakkı.»

«Konuşmuyor, saçmalıyor,» diye homurdanmıştı Tom.

«Canım, herkes de sizin gibi o can sıkıcı uçaklardan lafetmek zorunda değil ya,» demişti Olwen. Leslie'nin kızardığını gören Olwen, sözünün çocuğa da dokunduğunu sezerek, hemen eklemişti: «Eminim Leslie de, senin uçaklardan lafetmenden gına getirmiştir.»

Öğleden sonra ve akşam o bitmek bilmeyen saatler boyunca, Leslie ile Olwen başbaşa konuşma fırsatı bulamamışlardı. Çocuk o kadar sıkılmıştı ki, sofra başındaki genel konuşma sırasında bile, kıza dosdoğru bir lâf edememişti. Akşam hava yağışlı ve soğuk olduğundan, bay Hughes de işten dönmediğinden, iki delikanlı Olwen ve annesiyle beraber arka odada kalmışlardı. Ender de olsa Leslie ve Olwen'in odada yalnız kaldıkları anlar olmuş, fakat bundan yararlanmayı da beceremememişlerdi; her defasında insanın yüreğini daraltan bir sessizlik olmuş, diğerlerinin dönüşünü ikisi de kurtuluş olarak karşılamışlardı. Leslie gideceği sırada, yine yalnız kaldıkları bir zaman, görünür bir çaba göstererek, «Ben pazar sabahı bisikletle kıyıda bir gezmeye gideceğim,» diyebilmişti.

Akşam saatlerinin sıkıcılığını hâlâ üzerinden atamayan Olwen buna, «Öyle mi?» karşılığını verince, konuşma o kadarla kalmıştı.

Daha sonra Olwen uyuyacağına yakın, sıcak yatağının huzurlu koynunda uzanmış yatarken hiç konuş-

madıkları halde kendisine çok şeyler bağışlayan delikanlıyı minnetle anmıştı. Çocuğun bütün hareketlerini, yüzünün kızarmasını gözlerinin önüne getirmiş, sabah da kiliseye gidebilmek için izin istemişti.

Dışarda hava buz gibiydi; delikanlıyı sevgiyle hatırlayışı insana çok saçma geliyordu. Leslie'nin neye benzediğini bile zor hatırlıyordu; kıyıda kilometreler boyunca pedal çevirebilir ve kimsenin farkında olmayabilirdi; çok erken veya çok geç gittiği için buluşmayabilirdi onunla; raslayacak olursa, delikanlıyı görmek istediğini hatırlayabilirdi; üstelik bunu hiç de arzulamıyordu doğrusu. Yine de kıyıya kadar gitti ve Leslie Bar Quay'deki okula devam ettiğinden, birkaç mil ötedeki iskeleye kadar uzandı. Gökyüzü de deniz de kurşunî renkteydi; sert rüzgâr yüzünü kırbaçlıyordu; kumlar acı acı suratına çarpıyordu; gözleri ve burnu tozla dolmuştu; bu yüzden başını önüne eğerek ilerlemek zorunda kalmıştı. Hatta bisikletinin zilini işitmeseydi, belki Leslie'yi göremeyecekti bile.

Soğuk havada Leslie öncekinden de soluk görünüyordu; burnu da, gözleri de ıslanmıştı; doğrusu hiç de çekici bir hali yoktu, ama Olwen yine de sevdi. Onu cezbeden, çocuğun yumuşaklığı, hüzünlü haliydi. Kendisini görünce neden dehşete kapıldığını bilmiyordu. Fakat böyle olduğu kuşkusuzdu. Adeta yerlere yatarak selâm veriyordu kıza.

Birbirlerine ne söyleyeceklerini bilememişlerdi. Gerçeği konuşmak istemişlerdi, ama sevginin de sıradan zamanı olduğundan haberleri bile yoktu; aşk sohbetleri bile malûm yalanlar ve iki yüzlülüklerle, havadan ve sudan sözeden gündelik konuşmalarla uzatılırdı.

«Bir yere gidebilir miyiz?» diye yapılacak bir şey

çıkacağı için çok daha mutlu olan Leslie, ümitle sormuştu.

«Haydi gidip feneri gezelim,» diye teklif etmişti Olwen de. Aslında üzerinde ufak çapta bir kum fırtınasının hüküm sürdüğü kıyı boyunda gidebilecekleri pek başka bir yer de yoktu. Gerçekte bir fener olmayan ve geçen dünya savaşında gözetleme kulesi olarak yapılan fenere kadar üç mil boyunca pedal çevirmişlerdi. İçeri girip de rüzgârdan kurtulunca, yüzleri gülmüştü. Olwen hayretle, «Ayol, burası sıcak!» demişti.

«Her zaman gelebiliriz buraya,» demişti Leslie. «Yaza kadar,» diye de düzeltmişti hemen. Yazları fenerin çevresi turistler, çocuklar, köpekler, kaçamak yapmasını daha iyi bilen âşıklar tarafından doldurulurdu.

Pek fazla konuşmadan, adeta birbirlerinden çekinerek, yarım saat kadar kalmışlardı fenerde. Ceketlerinin kollarının bile birbirine dokunması, onlar için fizik bir temas gibiydi. Kumaşların sürtünmesine bile katlanamıyorlardı. Kuleyi dolaşmaları, girişini, taş basamaklarını, gözetleme bölümünü gezmeleri pek fazla bir zaman almamıştı; etrafta boş sigara paketleri, birtakım eski gazeteler vardı. Bir de bol bol toz ve örümcek ağı. Dar pencerelerden dışarısını seyretmişlerdi. Kilometreler boyunca uzanıyordu kumsal; kimseler yoktu ortalıkta; kurşunî deniz kendi kendine köpürüp coşuyordu; martılar rüzgâra karşı duruyorlar, gözleri ve başları dönüyor, dört bir yanı kolaçan edip, zarif bir süzülüşle uzaklara kaçıyorlardı.

Taş merdivenlerden aşağı inerlerken Leslie, «Pardesün tozlanmış,» dedi.

«Silkeler misin lütfen?»

Fakat bunu yapmak, adeta kıza vurmak demekti.

Leslie asla yapamazdı böyle bir şey. «Ne oldu?» diye sordu Olwen. O da en az delikanlı kadar sinirli ve huysuzdu; bütün yeni âşıklar gibi, birbirlerine karşı kuşkuluydular, ancak dönmeye karar verdikleri zaman ortak duygularını paylaşabildiler.

«Hiç,» dedi Leslie. «Hoşuma gidiyorsun da... Sevdim seni.» Bu bir çeşit açıklamaydı.

«Ama toz-toprak içindeki pardesümle eve dönemem ya,» dedi Olwen. Aynı şey için bu da onun özürüydü. Çocuk, omuzlarındaki beyaz tozları eliyle süpürdü, bir aralık kızıl saçlarına dokundu. Beceriksizce ve yavaşça öpüştüler; işte bu ilk dokunuşta, Olwen'i ölümüne götüren aşk ve merhamet doğdu.

O ilkbaharda daha birçok kere buluştular. Hep de kıyıda. Leslie bir daha evlerine gelmedi. Çünkü Tom, arzu ettiği uçak fotoğraflarına konduktan sonra, okul çağındaki çocuklara has bir bencillikle, arkadaşlıklarına son vermişti. Olwen, delikanlıyla paylaşabileceği yaz mevsimini büyük bir sabırsızlıkla bekledi. Kıyıları turistlere bırakıp tepelerde yürüyüşlere çıkabilirler, yaz sonunda Olwen de aynı okulda yeni öğrenci olarak öğrenimine devam edebilirdi.

Her şey tıpkı başladığı gibi, büyük bir şefkat ve rüyayı andıran bir hüzün havası içinde sona erdi. Bir cumartesi günü öğleden sonra yine buluştular. Çocuğun ağzı inanılmaz bir can sıkıntısı ve hüzünle büzülmüş gibiydi. «Ben ayrılmak zorundayım buradan,» dedi. «Londra'ya gidiyorum.»

«Ne hoş bir şey!» diye bağırdı Olwen.

«Ama bütünlük gidiyorum,» diye yakındı Leslie. «Seni bir daha hiç göremeyeceğim.»

«Yarın da mı?»

«Hayır. Babam istedi. İşi var ya. Bana daha önce bir tek kelime bile söylememişlerdi. Pılımı-pırtımı top-

lamamı, teyzemi falan görmemi söylediler.» Sonra sıkıntıyla ekledi : «Pazartesi günü gidiyoruz.»

Doğrusu söyleyecek başka şey kalmamıştı. Olwen, delikanlının bir daha asla dönmeyeceğini biliyordu; sevse bile, sevenlerden biri on beş yaşında olursa, öyle sık sık sevgilisinin ziyaretine gelemez ki. Çok çok annesinin-babasının yardımını ister.

«Bana mektup yazacak mısın?»

«Elbette yazacağım. Ben de eylülde bölge okuluna girecektim.»

Yürekleri daralarak fenere kadar bisikletle gittiler, fakat içerde kendilerinden çok daha büyük iki âşık buldular. Sımsıkı birbirlerine sarılmışlardı; çıt çıkarmıyorlardı. Bütün gün, genç sevgililerin aleyhine çalışmıştı sanki. Ardından yağmur yağmaya başladı. Bar Quay'e kadar uzanıp, bir barınağın içine oturdular. Ancak elele tutuşabiliyorlardı; bu yağışlı ilk yaz günü sabahı şemsiyesiz sokağa çıkan kocakarılar da, aynı yere sığınmışlar, genç sevgilileri süzüyorlardı ters ters. Yağmur giderek hızlandı; öyle bir an geldi ki, artık eve dönmekten başka yapılacak işleri kalmamıştı. Leslie sırtında yağmurluk bile olmadığı halde, Olwen'le beraber kasabaya kadar bisikletle gitti. Dar yolun ortasında, yağmur bulutlarının ve ağaçların karanlığında, pek acıklı bir biçimde ayrıldılar. Son anda Leslie, kıza küçük bir paket uzattı. «Ben gittikten sonra açarsın,» dedi. Olwen yatak odasının sessizliği içinde, dışarda yağmur şakırdamaya devam ederken, hüngür hüngür ağlaması hâlâ mümkünken, paketi açtı; fener şeklindeki broşu buldu.

Olwen birkaç mektup aldı Leslie'den, fakat bir daha delikanlıyı hiç görmedi. Genç adam, Olwen'in hayatını, sevgisi kokuşmaya ve bozulmaya zaman bulamadığı için etkilemiş oluyordu. Ne bir kere kavga et-

mişler, ne de bir anlaşmazlık çıkmıştı aralarında. Genç kız müşfik ve apaçık bir aşk izlenimiyle terkedilmişti; Leslie harp yıllarında çok yaygın olan bir kayıptan farksızdı. Fazla kalıcı bir ıstırapla karşılaşmadan, evliliğin biteviyeliğinden habersiz harp dulları gibi kalakalmıştı Olwen. Fakat önlerinde yaşanacak daha nice günler olduğunu düşününce, kusursuz ve mükemmel bir şey kaçırdığını sanıyordu. Yarı evde kalmış kızlar gibi alay edilen, hor görülen halleriyle, yaşlandıkça 1940'ların kolay kazanılan şan ve şöhretlerine dönüp bakacaklardı: Garlardan askerlerin ayrılışı, patlayan bombalar; masalar ve kadehler sallanırken dans edişleri, seyrettikleri filimler ve oyunlar; gizli itiraflar ve aşklar. Pasaklılığın göbeğinde durup, kusursuz mutluluğun bocalayabileceğini, yaşlanıp can sıkıcı, sıradan bir şey haline gelebileceğini hiç bir zaman anlayamadan, geçmişe bakacaklardı. Olwen henüz bir çocuktu, dolayısıyla yarası çabuk kapandı ve hattâ zaman zaman hoşuna bile gitti durumu; Londra'da bir erkek arkadaşı olduğunu söylediği zaman, okulda kendisine şehirliymiş gibi baktıklarını anladı hemen.

1943 yılı sonbaharı. Bombardıman uçakları, yirmi dört saat içinde iki defa akına çıkıyor — yüzlerce kilometre uzunluğunda, iki-üç mil derinliğinde ve genişliğinde tahrip dalgaları. Akdeniz boyunca ve derinliklerinde patlama üstüne patlama yaratıyor. Petroller alev alev yanıyor ve insanlar dehşetengiz ölümlere kurban gidiyor. Gerçekleştirilen yıkımın istatistiklerinden, yavaş yavaş savaşı kazanma olanağımız ortaya çıkıyor.

Okul kapılarında çınar yaprakları dökülüyor. Bulut kümeleri gökyüzünde hızlı hızlı koşuşuyor. Trafik yok denecek kadar az, turistler çoktan yerlerine-yurtlarına döndüler. Eşsiz bir sessizlik vardı ortalıkta, sadece

çocuk haykırışlarının bozduğu bir barış. Hiç bir savaş belirtisi yok, yine de gizli gizli bir saldırı planlanıyordu; **milyonlarca kere eski bir savaş başlamıştı.**

Her gün öğleden sonra altıncı sınıf öğrencisi bir delikanlı okul kapısına dikilip, piposundan tüttürdüğü dumanın ardından Olwen'i gözlüyordu. Bakışı farklıydı; anlamlı bir bakıştı; büyüklere has, cesaret kırıcı bir bakıştı. Olwen bu yüzden daha önce rasladığı üç-dört ve beşinci sınıf öğrencilerinin hayran bakışlarından çok daha ciddî olduğunu çıkartabiliyordu. Bu bakışlarda korku, belki saygı da yoktu; güzelliğine eşit, hatta daha üstün koşullar altında meydan okuyordu.

Beşinci sınıfa devam eden Olwen, okul hayatının son üç dönemine başlıyordu. Artık iyice gelişmiş bir vücudu, geniş, güzel bir yüzü, tatlı ve sevimli bir havası vardı; on altı yaşında olduğu halde, vücudu bir kadın vücudu kadar olgundu. Yüzünün ve vücudunun güzelliğinin bilincine varmıştı; erkeklerin yüzüne ve bacaklarına baktıklarını biliyordu. Bu bakışların olanca bayağılığını sezinlediği halde, ne kadar sıkılırsa sıkılsın, yine de biraz hoşlanıyordu bu bakışlardan. Çekici elbiseler ve çoraplar giyip, arzulanır bir dişi olarak dolaşmak hevesiyle, yün çoraplar ve göğsünü dümdüz gösteren kılıklara bürünmek arzusu arasında ne yapacağını şaşırmıştı. Bir kadın, hakları ve özgürlükleri olan bir yaratık olmaya can atıyor, ama bunun sakıncaları olabileceğini görüyordu. Kolayca, hatta hiç gerekmediği anlarda yanakları al al oluyordu, yine de sessiz kış mevsimi dışında Bar Quay'de dolaşmaktan hiç zevk almıyordu. Şehirde askerî kamplardan gelen yüzlerce asker vardı; öğleden sonraları sarhoşlar kol geziyordu caddelerde, geceleri de döğüşüyorlardı; yanında arkadaş olmadan sinemaya gitmek, hiç de emniyetli bir şey değildi. Küstah görünüşlü ve cüretli gi-

yimli kadınlar, aynı küstah görünüşle ve kendilerine güvenerek kaldırımlarda tur atıyordu; Olwen nedenini bilmeden onlardan da korkuyordu. Askerler kendisine küstahça ve bir şeyler anlatmak istercesine bakıyorlardı; bazıları hayranlıklarını ıslık çalarak belli ediyordu; bu arada konuşup lâf atanlar da çıkmıştı; aralarında bir şeyler fısıldaşıyorlar, o zaman Olwen hem korkudan hem de alışmadığı için yüzüne kan çıktığını hissediyordu. Bisikletle kasabaya dönmek, adeta kurtuluş demekti. Şehirli kızlarla yürüyüşe çıkan askerler vardı, ama hiçbiri kasabaya girmeye cesaret edemiyordu : Yüksek topuklu kızlar için beş millik bir yol, cehennemin öteki ucu demekti.

Olwen her gün öğleden sonra okulun kapısında, korktuğu halde, dayanamadığını, karşı koyamadığını hissettiği altıncı sınıf öğrencisi delikanlının süzüşlerine rağmen, konuşurdu. Bu süzüşlere karşı çıkmış, işinin başından aşkın olduğunu belli etmek için gülümsemiş, giderek Beethoven, savaş, evlilik, öğretmenlerin gariplikleri gibi konularda ciddî ve büyüklere has fikirler yürütmüştü. Yani anlamadığı her şeyden söz etmişti. Hiç durmamacasına konuşmuştu; susarsa, sevilmediği, ya da neşeli bir tip olmadığı, cahilin teki olduğu meydana çıkacaktı. Kimbilir, belki de o koca delikanlının üzerinde bu hali kötü bir etki yaratabilirdi.

Adı Bond olan altıncı sınıf öğrencisi, uzun boyluydu, güçlü-kuvvetli bir yapısı vardı. Kocaman adamlardan farksızdı. Üstelik bir hayli de büyük gösteriyordu. Küçük adı olan Paul, delikanlı arkadaşları arasında pek sevilmediği için sık kullanılmıyordu. Tıpkı askerler gibi, o da Olwen'in erken gelişmiş olgun vücudunu, diri ve uzun bacaklarını, güzelliğini farketmişti; hem böyle olmasaydı, peşinden gitmezdi ki. Na-

sıl olsa şimdiye kadar garson kızlarla, tezgâhtarlarla, panayır kızlarıyla kimbilir kaç kere mercimeği fırına vermişti. Olwen büyüklerden birinin, hele yakında üniversiteye girecek olan birinin ilgisini çektiği için hem böbürleniyor, hem de çekiniyordu. Bond kendisiyle konuşmaya kalkışıncaya kadar da, hep bir büyük gibi davranmıştı. Sonra birden kekelemiş, sorulara tek heceli cevaplar verebilmiş; bütün tecrübesizliğini ve masumiyetini göstermişti.

Bond'un kendisinden, kitaplardan, savaştan, aşktan ve genellikle hayattan söz edişini büyük bir dikkatle dinlemişti. Şimdiye kadar işittiği en büyüleyici konuşmaydı bu. Üstelik işittiği iltifatlar da, şimdiye kadar dinlediklerinden bir hayli farklıydı. Hiç bir zaman bir nazik selâmlamaya dönüşmüyordu. Şu güzelliğinin ikimiz de farkındayız, diyordu; bu güzellik, bizim. Öyleyse, paylaşmalıyız. Pipo içerken, Olwen, Bond'a hayran oluyordu. İnsanları babasından çok daha iyi bir biçimde, hiç kızmadan idare edişine hayrandı. Onunla şehirdeki kahve salonlarına ve sinemaya utansa da, isteyerek gidiyordu. Belki öpüşmesi farklıydı — diliyle ağzının içini araştırıyordu: Bu yüzden de Olwen'in başı dönüyor, bayılacak gibi oluyordu —, belki eli, kolu beline sarılı duracağı yerde daha aşağılara ve altına kayıyordu, ama bunu tartışmaya değer bir konu olarak görmüyordu. Altıncı sınıftan bir çocukla arkadaşlık ettiği için gururlandığından, bayağı seviyordu Bond'u.

Bond, yüzmeye gitmeyi teklif ettiği zaman, Olwen hoş bir cumartesi günü ve akşamı geçirmek sevinci ve umudu içinde onunla beraber gelmeyi kabul etmişti : Yüzme faslından sonra bir pastanede çay, sonra bir tiyatroya, bir sinemaya gidecekler; derken, otobüsün hareketinden biraz önce, akşamın alacakaran-

lığında biraz yürüyecekler, Bond'un bir çift tatlı sözü, ağzının içini karıştıran dili... Kıyıda hava alabildiğine güneşli, bir yaz günü kadar da sıcaktı. Yüzdükten sonra Bond'la birlikte kumlara uzanıp güneşte yanmışlardı. Kumsal, tatillerini geçirmeye gelenlerle doluydu. Bond kendisini öpmeye kalkışınca, onun plaj kabinesinin yalnızlığını aradığını pekâlâ anlamıştı. Fakat kabineye girdikten sonra, Bond'un ağzının içini iyice karıştıran dili gereken heyecanı yaratınca, bununla yetinmemiş, dudaklarının arasından önce omzuna atlamıştı. Bu arada kendisini ötedenberi hiç rahat bırakmayan elleri de boş durmuyordu — hatta biri, daha da aşağılara kadar kaymıştı. Islak mayosunun temasını cildinin üzerinde duyunca, ne kadar aşağı kaydığı anlaşılabilir. Elleri şimdi de çıplak kollarını ve sırtını okşuyordu. Bütün bunlar, okulda kulaktan kulağa fısıldanan ve şakası edilen bir duruma çok benziyordu. Olwen birden hareket edemeyecek kadar kuşkulanmıştı. Bond bunu bir teslimiyet olarak anlamış olacak ki, kızın mayosunu ağır ağır sırtından aşağı kaydırmaya başlamıştı. Olwen bu defa savaşmaya başladı. Bond biraz sonra çabalarının boşuna olmasa da, garip ve saçma kaçtığını anlamakta gecikmedi. Bunun büyüklere has bir iş olduğunu açıkladı; korkmasına hiç gerek yoktu; aşk, buydu işte; yanlış bir yan da yoktu bunda. Ne var ki Olwen'in dürüstlüğü, bir raslantı değildi. Gözüne çarpan çirkinlik ne büyüklere yaraşırdı, ne de güzel bir yanı bulunabilirdi; hayvanca bir şeydi. Hareketlere olduğu kadar, sözlere de direndi.

«Ne o Olwen?» diye sordu zorlukla kibar olmaya çalışan Bond. Bu sersem kız ne kadar olgun olduğunun ve bu olgunluğu dişlemek gerektiğinin farkında değil miydi yoksa? «Ben de hoşuna gittiğimi sanmıştım.»

«Bu iş hoşuma gitmiyor ama.»

Bond üstün bir tavırla gülümsedi. «Bilmiyorsun ki ama sen bu işi. İlelebet çocuk kalamazsın ya,» dedi. Bu bir özür dileme değil, bir açıklamaydı. Sanki kıza acıyor gibi bir hali vardı. «Sen de zevk almadıktan sonra bu işi zorlamanın gereği yok ki.» Güven veren, olgun bir tebessümdü dudaklarındaki. Bond, cinsel birleşmenin dünyanın en çok ustalık isteyen işlerinden biri olduğuna inananlardandı. Kendisini hayvanlar kadar mükemmel olduğu için tebrik etmekten alamazdı. «Belki de bu işten nasıl zevk alınacağını bilmiyorsundur.» O sırıtkan tebessümüyle bir gösteri de yapabileceğini ve kızın cahilliğini affedebileceğini de ekledi. Acaba Bond zevk almasını öğrenmiş miydi? Evet, biliyordu bunu. Bond'un bu gibi işler için özel bir yeteneği vardı. Öyleyse Bond'un şahsen bağlandığı, dikkatini çeken bir tarafı yok muydu? Yok, hayır, kızıl saçları hariç, yoktu; görüyorsunuz ya, Bond'un övdüğü biçimde — sevişmek ancak toptan bir satışa benzetilebilirdi; perakende satış gerekli değildi... Olwen bu biçimde bir yakınlaşmayı pek şehvetli, pek duygusuz buldu. On yıldan fazla bir zaman sonra, artık bir kadın sayılacaktı, ama hâlâ bakireydi ve Bond'dan çok daha tecrübeli ve kurnaz olan Harrison adlı adam bile, onunla herhangibir cinsel ilişki kurmadan önce, aşk ve evlilik konularında daha geniş açıklamada bulunup, sözler verecekti. Olwen öldüğü zaman gazetelerde bunlardan hiçbirinden söz edilmedi. Çocuk Olwen, mayosunu tuttuğu gibi yukarı çekti ve, «Dur, yeter artık Paul,» diye karşı çıktı.

«Haydi, gel bakayım meleğim,» dedi Bond. «Sulandırma o güzel gözlerini. Bak, göreceksin ne kadar hoşuna gidecek. Söz veriyorum, hiç bir şey olmayacak.»

«Özür dilerim,» dedi Olwen, «gitmek Istiyorum ben.»

«N'oluyor kuzum sana?»

«Her şeyi berbat ettin. Ben seni olduğun gibi seviyordum.»

«Korkuyorsun sen,» diye alay etti delikanlı. «Bebeksin sen daha.»

«Korkmuyorum,» dedi Olwen. «Yalnız bana dokunmanı istemiyorum. İkimiz de sırılsıklamız.»

«Benim üstüm neredeyse kurudu,» dedi Bond. Sonra bir havlu kapıp, Olwen'in sırtını kurulamaya başladı.

«Ben kendi kabinemde kurulanmak istiyorum,» dedi Olwen. Sesi titriyordu. Bu davranışının da çocukça karşılanacağını biliyordu. Fakat Paul'ü harekete geçiren şeyin aşk olmadığı açıkça belliydi. Aşk, sevilenin arzularını böylesine horlamazdı. Bond genç kızın duygularını değil, kendi zevkini düşünüyordu. Askerlerin saygısızca ıslıklarla açıkladıkları şeyleri istiyordu o : O nefis omuzları ve biçimli karnını, zarif bacaklarını ve ellenip küllenmemiş memelerini. Olwen kapıya doğru yürüdü, fakat aslında yapmacık olan sevimlilik ve inceliğini ayaklar altına alan Bond, açık-seçik didişmeye başladı. Genç kız öylesine bir paniğe kapılmıştı ki, ne yapacağını bilemiyordu. Fakat o hırsla genç adamın saçlarına bir asılış asıldı ki, Bond acıdan kızı altına almayı beceremedi. Sonunda pes edip, öfkeden kuduracak halde kenarda durdu. «Allah cezanı versin!» diye gürledi. «Hiç de sanıldığı kadar cici bir şey değilmişsin. Ben ne zaman istesem, senden daha âlâsını bulurum, hem de ne numaralar bilenleri. Sen en iyisi beşinci sınıftaki oğlanlarla oynaş. Onlardan bir tehlike gelmez insana.»

Olwen hiç bir şey söylemedi ve apar-topar dışarı

çıktı. Dışarda pırıl pırıl bir güneş vardı. Kum tabanlarını yakıyordu. Çocuklar güle-oynaya eğleniyordu. Acele giyinip, eve yollandı. Yolda önce tirtir titremeye, sonra hüngür hüngür ağlamaya başladı. O kadar fenalaştı ki, bir aralık durmak zorunda kaldı. Fakat Bond'la arasında geçen şeye karşı dürüst bir davranışı vardı, annesine-babasına ve Tom'a hiç bir şey söylemedi.

Altı hafta sonra, arkadaşı Peggy kendisini şehirde dansa davet etti — ama bu okulun partisi falan değildi, çünkü Peggy bir yıl önce okuldan ayrılmıştı. Şehir salonunda askerlerin, kocaman kızların ve nereden çıktıkları hiç bir zaman bilinmeyen, son derece rahat kadınların katıldığı bir eğlenceydi. Uzun boylu, şişmanca bir kız olan Peggy, enerji doluydu; bu enerjisini harcayacak yer arıyordu adeta. Olwen'den de bir yaş büyüktü. Şimdi de babasının kamyonunu çiftlikten tren istasyonuna süt güğümlerini taşımak, tohumluk, sunî gübre götürmek için Bar Quay'e kadar kullanıyordu. Olwen kadar çekingen olmadığı için, pul biriktirir gibi asker dostlar ediniyor, fakat yine de arkadaşının davranışlarını takdir ediyor ve daveti için gerekli açıklamaları yapıyordu.

«Anlarsın ya,» dedi, «Harry'nin bir arkadaşı var, henüz on sekiz yaşında. Ama Harry'ye benzemiyor hiç,» diye de acele ekledi. «Yani utangaç ve sessiz bir çocuk. Harry eğer bir arkadaşın varsa dedi...»

«Biraz raslantı bu iş galiba,» dedi Olwen.

«Biliyorum,» dedi Peggy de. «Yalnız demek istedim ki, savaşta bilinen şeyler geçerli değildir pek. Ben seni kamyonla getiririm eve. Bir sürü aklıbaşında ka-

dın göreceksin. Gece on ikiden önce de eve dönmüş olacağız.»

«Hele bir anneme sorayım,» dedi Olwen.

Böylece dansa gidip gitmeme kararını bir başkasına bıraktı ve şaşkınlıkla annesinin razı olduğunu gördü. «Saat kaçta döneceksiniz eve?» diye Peggy'ye sordu Bayan Hughes. «Açık söyleyeyim, saat on ikide kızınızı kamyonla eve bırakırım,» diye cevap verdi Peggy de. «Dans sabah saat ikiye kadar devam edecek, ama biz daha önce çıkacağız.»

«İçki içmek yok ama,» dedi Olwen'in annesi. Sonra niyetini çok iyi belli eden bir gülümsemeyle ekledi : «Unutma, gelinceye kadar bekleyeceğim seni.»

Peggy, arkadaşı Olwen'i almaya geldiği zaman, ekim ayının soğuk bir cumartesi günüydü. Başına bir eşarp örtmüş, palyaço gibi boyanmıştı, üstelik, sigara içiyordu. Olwen için boyanmak ve siğara içmek, kötülük demekti; fakat her ne olursa olsun, ilk olarak büyüklerin dünyasında bir serüvene atılıyordu — hem de savaşan bir dünyada —, bu yüzden her şeye göz yumabilirdi.

Dans salonu, sosyal bir kurum niteliğindeydi. Fakat o gün tam askerî bir görünüşü vardı — duvarlar çizik içindeydi; eşyalar hep kırılmıştı; giriş yerindeki yüksek sütunlardan aşağı boyalar dökülmüştü; binanın dış duvarlarının üzerine, boks maçlarının afişleri yapıştırılmıştı; erkekler helâsının duvarlarına kurşun kalemle açık-saçık resimler çizilmişti. İçerdeki geniş ana salonda tavana resmedilmiş olan melekler ve sakallı azizler, gördüklerini hiç onaylamayan bir tavırla bakınıyorlardı sanki. Pek çok kimse erkenden tepinmeye başlamıştı bile; parkalı askerlerin hepsi, nereden bulmuşlarsa bulmuşlar ayaklarına birer çift siyah ayakkabı çekmişlerdi; Olwen üçüncü sınıftayken, beşinci

sınıfta okuyan kadınlar; kendisini alaycı bakışlarla süzen ve rahatsız eden öteki kadınlar; herhalde evlerinde tanıdıkları bir tek askerle dansa gelmiş birkaç genç kız; hiç kuşkusuz müzik dinlemeye gelmiş — üç beş sivil genç. İğreti barın başında toplanan kalabalık arasında erkekler içkiyle kafalarını bulmaya çalışıyor, bazı kadınların onları kışkırtan kahkahaları ise çın çın ötüyordu. Cazbandın çıkardığı patırtı, daha şimdiden kulakları sağır edecek nitelikteydi. Olwen gördüklerinin çoğunu hiç beğenmemişti. Bunlar en kutsal davalar uğruna zafer kazanabilecek adamlardı belki, ama onlarla anlaşmak çok zor geliyordu kendisine.

Mavi gözleri pırıl pırıl parlayan rahat tavırlı bir asker, kıvırcık saçlarını sallayarak dans pistine yaklaştı. Pek uzun boylu denemezdi ama, geniş bir göğsü vardı. Yürürken kaba etleri sağa-sola sallanıyordu.

«Merhaba, canımın içi Peg,» dedi. Herkesin neşesini bulduğu sırada, bütün sorumlulukları üzerlerine alan tiplerden olduğu her halinden anlaşılıyordu. Kimin ne yapacağına hep böyleleri karar verirdi. Konuşurken inip kalkan küçük, kara bir bıyığı vardı. Olwen'e güven verdiği için pek sevinmişe benziyordu.

«Merhaba Harry,» dedi Peggy. «Arkadaşın nerede?»

Harry'nin arkadaşı da, tıpkı Olwen gibi, arkada, çekingen çekingen duruyordu. Çok zayıf, ufak-tefek bir oğlandı. Yüzünden belliydi ne kadar sinirli olduğu. Ordu, geldiği şehrin izini silmeyi bile becerememişti suratından. Bir fabrikanın pis havasının ağırlığını, bir sürü sinema ve bilardo salonunda içilen paket paket sigaranın dumanını, yeteri kadar uyumadığını, gerektiği kadar beslenmediğini, masumca bir davranış içinde kendi kendisini tatmin ederek bütün enerjisini tükettiğini kolayca okumak mümkündü. Cesareti, utangaçlı-

ğı ve dürüstlüğü, hayatta sahip olabildiği tek şeylerdi, fakat bunun farkında olmadığından, arkadaşlarının pek çoğunun yaptıkları gibi, enerjisini küstahça ve saçma-sapan döğüşlerde harcamıyordu...

Harry şöyle bir döndü. «İşte burada,» dedi. «Ne o, yoksa kaçacağını mı sandın, Joe?»

Joe huzursuzlanıp, kızardı.

«Nasılsınız?» diye sordu Peggy. «Size Olwen'i tanıtayım.»

«Çok tatlı bir isim,» dedi Harry. «Saçları da çok güzel, değil mi?» Tam pis bir şaka yapacağı sırada, kendisine hakim oldu ve sustu. Onun yerine şunu ekledi : «Tıpkı sert bir içkiye benziyor.»

«Merhaba,» dedi Olwen.

«Merhaba Olwen,» dedi sıkılarak Joe. Müthiş kızarmıştı. Ağzı bir karış açık kaldı. Olwen kendisine o kadar güzel görünmüştü ki, konuşacak bir şey gelmiyordu aklına. Ne zaman şöyle bir süzmeye kalkışsa kızı, karşısında pırıl pırıl, çocukça bir çehreyle karşılaşıyordu.

«Ne içeceğiz yahu?» diye gürledi Harry.

«Ben bir viski içerim,» dedi Joe.

«Ben de cin tonik,» diye atıldı Peggy.

«Ben de limonata,» dedi Olwen.

Harry kızın yüzüne baktı, sırıttı, serinlemek için hiç de yeğlenmeyecek bir şey istediğini belli eden bir tavır takındı. Sonra da, «Pekâlâ, öyle olsun bakalım,» dedi. Biraz sonra tatlılıkla kalabalık arasında kendisine rahatça yol açabilen, sert bir sesle istediğini hemen getirmelerini söyleyen biri gibi, içkilerle geri döndü.

İçkilerini yavaş yavaş yudumlayıp sohbet ederlerken, Harry bir dikişte kadehini boşalttı, bir tane daha almaya gitti. Müzik kulakları sağır eden temposuy-

la yeniden çalmaya başlayınca, Harry bağırdı hemen: «Haydi, dansa kalkalım.» Peggy'yi kalçalarından tuttuğu gibi kaldırıp, vals adımlarıyla kalabalığın arasına sürükledi.

Joe ile Olwen de, kolları iki yana sarkmış, kendilerini arkadaşlık etsinler diye buraya getirdiklerini düşünerek, öylece kalakaldılar. En sonunda Joe sordu : «Siz de dans etmek ister misiniz?»

Delikanlının sinirli olduğunu görünce, Olwen biraz rahatladı. Adam eninde sonunda bir askerdi. Dans salonunun ta ucunda, ağır ağır ve sessizce, adeta hüzünlü hüzünlü dans ettiler.

«Buraya sık sık gelir misiniz?» diye sordu Joe.

«Bugüne kadar hiç gelmemiştim.»

«Ben de. Bana buradan Harry söz etti. Aslında ben dans da edemem.»

«Ama bu gece çok güzel ediyorsunuz.»

«Gerçekten okula gidiyor musunuz siz?»

«Evet,» dedi, ama hemen ardından ekledi : «Yakında bitireceğim.»

«Daha on sekiz yaşındayım,» dedi Joe, «ama daha şimdiden okul günlerim çok uzaklarda kalmış gibi geliyor bana. Çünkü ben on dört yaşımdan beri çalışıyorum.»

«Ne iş yapıyordunuz?»

«Oh, aklınıza ne gelirse. Önce bir dükkânda çalıştım, sonra bir fabrikada. Savaş yüzünden benden çok memnundular.»

«Ne kadar zamandan beri askersiniz?»

«Altı aydan beri. Henüz usta asker sayılmam.»

«Askerler gerçekten göründükleri kadar kaba mıdır? İnsana bazan öyle çirkin bakıyorlar ki.»

«Bazıları,» dedi Joe. «Meselâ Harry. Çok iyi ço-

cuktur, bilir misiniz? Ama bana göre çok edepsiz. Yine de iyi anlaşıyoruz.»

«Şen bir insan ama...»

«İyi arkadaştır. Birçokları gibi benimle alay falan etmez.»

«Alay mı?»

Joe'nun birden eli ayağına dolandı. Telâşla genç kızın ellerini tuttu. Acele izah etti : «Bizim arkadaşlardan bazıları kızlarla gezip tozmayanlara çıtkırıldım gözüyle bakarlar da.»

Olwen delikanlının temizliği karşısında şaşkına dönmüştü. O da kendisi kadar açılmamış bir goncaydı. Onun etrafında bir sürü sinsi ve alaycı, insanı baştan çıkarmaya uğraşan Bond'lar dolanıp duruyordu. Ciddî ciddî yüzünü süzdü, gördüklerinden memnun kaldı.

Bir saat kadar sonra, salonun havası iyice ağırlaşıp, askerlerin alınlarını ter basınca, Olwen şöyle dedi : «Ben biraz sıkıldım. Acaba biraz dışarı hava almaya çıkamaz mıyız?»

«Olur,» dedi Joe. «Bir şey daha içer miydiniz?»

Olwen reddetti, başkaları gibi onlar da dışarda dolaşmaya çıktılar. Soğuk ve tuzlu hava ikisini de serinletti. Mehtap yoktu, ama karartmalı savaş gecesini yıldızlar beziyordu. «Denize kadar yürüyüp dönelim,» dedi Olwen. «Belki kendime gelirim.»

İlk defa geceleyin Bar Quay'de bulunuyordu. Hiç bir ışık olmadığı halde, gündüz gibi kalabalıktı sokaklar. Yüksek ökçeli ayakkabıların sesiyle çizmelerin tok gürültüsü bütün şehri sarmıştı, ama görünürde pek az kimse vardı. Olwen başkalarının varlığını mağaza kapılarının aralığında duyuyor, fakat kimseleri göremiyordu. Kıyıya yaklaşırlarken, etraf biraz daha aydınlandı. Yaklaşan med farkediliyor, kumsalda karanlık

gölgeler dolaşıyordu. Bir bölük insan da sarmaş dolaş piyasaya çıkmıştı; insan oldukları arkalarında bıraktıkları sigara dumanından, erkek veya kadın oldukları da, seslerinden anlaşılıyordu. Hiç kimse tek başına değildi. Joe elini avuçlarının arasına aldığı zaman, Olwen hiç karşı koymadı. Dikkatle yürüyor, başkalarının varlığından haberli ve bundan rahatsız olan iki masum yaratık gibi geziniyorlardı. Kıyıdaki barınaklarda birbirlerine yapışmış gibi, hiç konuşmadan oturanlardan daha uzak değillerdi birbirlerine. Yükselen suların kıyıyı döverken çıkardığı gürültüden sonra çöken sessizlikte, malûm fıkırdamalar, hafif çığlıklar işitiliyordu. Joe ile Olwen kendilerini başbaşa buluncaya kadar, caddenin sonuna doğru, birkaç yüz metre daha yürüdüler.

«Burasını sevdim,» dedi Joe. «Denizi önceden hiç görmemiştim.»

«Ama ben şehri sevmiyorum,» dedi Olwen.

«Siz şehirde yaşamıyor musunuz?»

Delikanlıya yaşadığı yeri anlattı: Geçit resminde, eğitimde, jimnastik yaparken her gün ufukta gördüğü tepe, kızın oturduğu yerdi.

«Güzel bir yer olmalı,» dedi Joe. «Buradan ayrılmadan önce görmek isterdim köyünüzü.»

Olwen, askerler hakkında yapılan uyarmaları hatırladı; köyden ayrılmak zorunda kalan kızlar; apar-topar evlenenler; köyün tek başına yaşamak istemesine aldıran pek yoktu; ama Joe, en az kendisi kadar masumdu. «Ben de,» dedi içtenlikle.

Delikanlı birden kızı öpüverdi; sinirli, sanki böyle davranması kendisinden bekleniyormuş gibi bir hareketle öptü. «Erkek arkadaşınız var mıydı?» diye sordu.

Olwen hemen karşılık verdi. «Şimdilik yok.»

«Peki,» dedi Joe, yine sinirli ve çekingen bir ta-

vırla, «Eğer istersen, şimdi bir erkek arkadaşın oldu demektir.»

Tam gece yarısına doğru Joe, Olwen'i otobüs parkına götürdü, uslu uslu diğerlerinin gelmesini beklediler. Bir daha nerede buluşacaklarını ayarlarlarken, Peggy ile Harry birlikte sökün ettiler. Biraz çakıryekif, dostça sarhoş olmuşlardı. Bu nedenle vedalaşmaları biraz zaman aldı.

Kamyonla köye dönerlerken Peggy, «Ne Allahın belâsı yerdi orası,» dedi. «Allaha şükür kurtuldum.»

«Evlenecek misiniz?»

Peggy bastı kahkahayı. «Aman ne parlak bir fikir! Ben mi evleneceğim? Evlenmeye ihtiyacım yok ki — Ne zaman istesem evlenirim ben.»

«Peki, ne yapıyorsunuz öyleyse?» diye sordu, bu kabalıktan hiç hoşlanmayan Olwen.

«Askerler için biraz daha bir şeyler yapacağım,» dedi Peggy. «Neredeyse hastabakıcı olacağım yakında.»

Fikir, Olwen'in şefkat anlayışına son derece uygundu. «Çok parlak bir fikir. Cardiff'e mi gidiyorsun?»

«Yok canım,» dedi Peggy. «Orada bir sürü Allahın belâsı askıntım var. Birlchester'e gidiyorum ben.»

Burası İngiltere'de, yüz mil kadar uzakta, kocaman, Olwen'in hiç tanımadığı bir şehirdi. «Çok uzak bir yer,» diye fikrini söyledi Olwen.

Şehir, Joe ile orada buluşmasına imkân bırakmayacak kadar endişe verici bir yerdi — perdelerin ardından gözler insanı süzüyordu; postacılar dedikodu yapıyordu; gizli, kutsal bilinen hiç bir şey yoktu — Olwen kıyıya kadar bir millik yolu yürüdü, bir sonraki cumartesi günü de delikanlıyı yeni mezarlığın yakınındaki kavşakta bekledi. Joe küçük otobüsle geldi;

daha görür görmez, yedi günden beri içinde kabaran öfkenin hepsi söndü. Olwen seçiminde yanılmamıştı.

Birbirlerini sinirli bir biçimde selâmladılar; çenesi düşük Harry olmayınca, dilleri tutuldu sanki.

Olwen, «Otobüsü kullanan babamdı,» dedi.

«Benimle konuştu.»

«Ne hakkında?»

«Askerî kamp ve buna benzer şeyler hakkında.»

«Benden hiç lâf geçmedi mi?»

«Hayır, yalnız nereye gittiğimi sordu.»

«Sen ne dedin?»

«Kız arkadaşımla buluşmaya gidiyorum dedim.»

Olwen'in de işitmek istediği sözler bunlardı. Utanarak başını öne eğdi. Birlikte kıyı boyunca fenere doğru yürüdüler. Olwen uzun bir zamandan beri buralara adımını atmamıştı. Leslie'den sonra geçen yıllar boyunca etrafın ne kadar çirkinleştiğini gördü. Joe, bu çirkinliği farketmiş olsa bile, hiç bir şey söylemedi. Ayrıca içinde rahatça öpüşebildikleri fenerin sessizliği hoşuna gitmişti. Daha sonra başka bir otobüsle Bar Quay'e indiler, bir salonda balık ve patates kızartması yediler, saat yedide de dans salonuna düştüler.

Bir hafta sonra kasabaya yukardan bakan tepeden dünyayı seyrediyorlardı. Ağaçlar ve karaçalılar arasından Joe manzarayı seyretti. Aşağılarda mini mini yün lekeler oynaşıyordu : Koyunlar. Tarlalar uçsuz bucaksız yeşillikler halinde, ufka kadar uzanıyordu. Daha da ilerde şehir vardı. Oyuncak gibi bir tren kıyı boyundan gelip geçti. Oyuncağa benziyordu, Joe dayanamadı, güldü. Bir başka ufukta koyu pembe renkler daha başka tepeleri beziyordu. Denizde, ufukla denizin birleşmiş gibi göründüğü kadar uzaklardan, bir gemi konvoyu geçiyordu. Bir askerî uçağın motorunun kaba gürültüsü, altlarındaki toprağı doldurmuştu.

Joe uçağın bulundukları yerden daha alçak bir düzeyde uçtuğunu farketmişti. Olwen, delikanlının uçakla çok yakından ilgilendiğini, hatta şaşırdığını görebiliyordu.

«Dünya çok kocaman,» dedi Joe sıkıntılı bir sesle. «Şehir içinde insan oturulacak yer olmadığını sanıyor. Yani demek istiyorum ki, uğrunda ölmeye değer bu dünya.»

«Şehirde uğrunda ölünecek bir şey yok mu?»

Joe, «Şehirde, bir kızla gidebileceğin yer yok,» dedi. «Binlerce insan — hoş bir şey değil. Mecbursun sinemaya gitmeye.»

«Ben sinema severim,» dedi Olwen.

«Evet, ama gerçekler öyle değil, anlıyorsun ya?»

«Gerçek olmaları şart değil ki... Zaten onlar şey... Film.»

Joe, «Yani demek istiyorum ki, insan yalnız olmak istiyor, konuşmak, falan için.»

Olwen merakla sordu : «Şehirde bir kızla yalnız başına kalmak için ne yapıyorsun?»

«Parka veya bir meyhaneye gideceksin çaresiz,» dedi Joe. «Görüyorsun ya. Başbaşa kalmaya imkân yok. Burası gibi olmaz asla.»

Olwen gülümsedi. «Burada bir delikanlı, tepelerde bir kızla tek başına dolaşırsa, derler ki... Anlıyorsun ya, günah derler...»

Joe şöyle bir güldü. «Ne yaparsan yap, yanlıştır zaten. İnsanı bağlayan o kadar çok şart-şurt var ki,» dedi. Hafifçe tutuverdi kızı. Yanakları pembe pembe, gözleri dalgındı. Anlaşılan söyleyecek önemli bir şeyi vardı.

«Kimseden benim uğruma ölmesini isteyemem.»

«Sen iyi bir kızsın,» dedi Joe. «Yalnız hoşuma

gitmekle kalmıyorsun. Anlıyabildin mi? Her kıza benzemiyorsun.»

«Öyleyimdir.»

«Onu demek istemedim,» diye savundu. «Aman Allahım, anlamıyor musun? Seni seviyorum demek istedim ben.»

Olwen, delikanlının kalın kaputuna, sonra yüzüne ve saçlarına dokundu. «Memnun oldum,» dedi.

Bir saat sonra sisler içinde yürüyorlardı. Ağaçların yarattığı karanlığın altında, dökülen ölmüş yaprakların üzerine bastılar, ıslak sonbahar havasını birbirlerinin yüzlerine soludular. «Seninkilerin beni görmek isteyeceklerinden emin misin?» diye sordu Joe.

Olwen'in annesi-babası ve kardeşi ile birlikte çay içmek, delikanlıya ateşten bir gömlek gibi geldi. Bayan Hughes, «Bir gence yakışmayacak kadar az yiyorsunuz,» dediği zaman, son derece iyi niyetli davranmıştı, fakat Joe bunu işitince eli-ayağına dolandı.

Daha sonra musluk başında ellerini yıkarlarken, annesi Olwen'e, «Hoş çocuk, ama biraz fazla utangaç değil mi? Hiç askere benzemiyor,» dedi. El yıkama faslından sonra Olwen öbür odada, ağır döşeli, asık suratlı tablonun asılı olduğu ve esrarengiz bir ateşin yakıldığı odada, Joe ile tek başına kaldı. Kimse de kendilerini rahatsız etmedi. Genç kız hiç tereddüt etmeden ışığı söndürdü, Joe gidinceye kadar şöminenin ateşinin aydınlığında, öyle oturdular. Joe kaputunu giyip gittikten sonra, Tom mırıldandı : «İyi çocuk. Sevdim kendisini.» Babası hepsinden sonra, ertesi sabah onayını verdi : «İyi çocuk. Dilediğin kadar sık buraya getirebilirsin onu.»

Olwen de öyle yaptı. Bütün bir sonbahar ve kış boyunca Olwen, okuluyla işlerinin fırsat verdiği zamanlarda Joe ile buluştu. Evi, delikanlının da evi olup

çıkmıştı. Birlikte yürüyüşe veya başka bir yere gittikten sonra, dönüşte çay içmek, yemek yemek için eve dönmeleri bir alışkanlık halini almıştı. Hatta kısa bir iznini bile evde geçirdi.

İlkbaharda bir cumartesi günü, Joe randevusuna gelmedi. Olwen hafta sonunu merak içinde geçirdi. Pazartesi sabahı Bar Quay damgası taşıyan mektup geldiği zaman da, ancak yarı yarıya tatmin oldu. Ama mektubu açıp çocukça yazılmış lâfların ilk satırlarını okur okumaz, önemli hiç bir şey olmadığını derhal anladı. Kimse dünyasına dokunmamıştı henüz. Sâdece yakında İngiltere'de bir başka askerî kampa sevkedilecekleri için gelememişti. Olwen, içi Joe'ya karşı hasretle dolu, dramatik bir heyecanla kendisine dönmesini bekledi, hatta gece yarısı uzun zaman kampa dönmeden ve İngiltere'nin başka bir ucuna gitmeden önce ona sevgisinden söz etmek ihtiyacıyla kavruldu. Sonra da böyle yapmasını hatırlatan uzun bir mektup yazdı delikanlıya.

Joe üç gün sonra çıkageldi. Olwen bisikletle okuldan eve döndüğü zaman, onu her zamanki çekingen haliyle, kendisine hep çok büyük ve çok ağır gelen botlarının ve kaputunun altında ezilmiş gibi, kapıda beklediğini gördü. Bu sefer içeri girmeye bile lüzûm görmeden, eşikte sarmaş-dolaş öpüştüler.

«Yalnız iki şaatlik bir izin alabildim,» dedi Joe.

«Sessiz, sâkin bir yere gidelim.»

«Önce çayını içseydin...»

«Çay falan istemiyor canım.»

«Öyleyse annene haber ver.»

Olwen de öyle yaptı, her zamanki gibi köyün dışına doğru birlikte yürüdüler, yeşil, dar yollardan, sık ağaçların arasından geçtiler.

«Ağaçların altı serin,» dedi Joe, «güneşin ısıttığı sıcak yerlere gidelim.»

Güneşli bir fidanın altında oturdular. Hava o kadar sıcaktı ki, ceketlerini bile çıkardılar. Ve öylesine sessizdi ki ortalık, dünyayı bir savaşın kasıp kavurduğu gerçek dışı bir şeydi.

Ama gerçek öyle değildi işte.

«Ne zaman gidiyorsunuz?» diye sordu Olwen.

«Bu akşam. Fazla bir şey de söylemediler.»

«Nereye gidiyorsunuz?»

«Söyleyemem orasını.»

Olwen çarpılır gibi oldu. «Söyleyemez misin? Bana da mı?»

Joe aşırı bir heyecan içindeydi ve Olwen nedenini anlıyamazdı bunun. Acaba bu belki de son buluşmaları olduğu için mi?

Joe, «Wiltshire'da bir yere,» dedi.

Olwen birden anladı : Joe korkuyordu ve korku, hepsinden çok daha büyük bir şeye aitti. «İkinci cephe,» diye mırıldandı.

«Olabilir.»

«İşler yolunda gidecek. Senin için dua edeceğim.»

«Ben şikâyetçi değilim,» dedi Joe. «Seni savaş sayesinde tanıdım. Şimdi de beni senin yanından alıp götürebilir. Gülümsedi. «Ama ben geri döneceğim,» dedi.

«Unutalım bunu,» dedi Olwen. «Sırası mıydı şimdi seni alıp buradan uzaklaştırmanın? Altı hafta sonra okul bitiyordu. Seni daha sık görebilecektim.»

Delikanlının üzerine doğru eğildi ve Joe, genç kızın öpücükleri, sakinliği, sıcaklığı sayesinde, kuşkularını unuttu. Bakışlarının önünde beyaz bahar çiçekleriyle süslü bir ağaç, el sallıyordu sanki; böcekler ötüşüyordu hep; Olwen'in sıcak şefkati, elini-ayağını uyuş-

turmuş gibiydi, ama uyuyamayacak kadar farkındaydı genç kızın. Olwen görmezlikten gelinemeyecek kadar gerçek ve dişiydi. Joe fısıldadı: «Bırak okşayayım seni.» Sol eli itirazla karşılaşmayacağını umarak, geri itilmeyi bilmeden, Olwen'in bluzunun içine kaydı. Olwen birden şaşırıp (ama korkmamıştı, çünkü karşısındaki Bond değildi), «Joe, sen korkuyorsun,» dedi.

Delikanlı neredeyse ağlayacaktı. «Korkmuyorum, korksam bile, kendimden korkuyorum yalnız.»

«Bana geri dönemeyeceğini düşünüyorsun ve istiyorsun ki...»

«Ne kadar yumuşaksın. Sana sadece dokunmak istedim. O kadar. Çünkü neredeyse uyuyacaktım da, unuttum birden...»

Olwen'in vücudu, üzerini saran sıcak ve müşfik duygular içinde onu yalnız teslim olmaya değil, zevke katılmaya itiyordu. Elinin göğüslerinden karnına, hatta oradan daha aşağılara, bacaklarına kadar inen dokunuşu, hafif bir zevk fırtınası estirmeye yetmişti. Neredeyse her tarafını saracaktı. Delikanlı hayatını tehlikeye atmak için uzaklara gidiyor ve genç kızı seviyordu. Karşısındakini minicik bir günahın günah sayılmayacağına inandırmak için savaştan dem vurmak bile yeterdi. Çok daha büyük bir kargaşalık içinde bunun ne önemi olabilirdi ki? Olwen bunu farkettiği için inledi, ama Joe'yu da kırmak istemiyordu. «Okulda da bir çocuk bana dokunmak istemişti,» dedi. «Bırakmadım. Sana niçin izin vereyim, Joe?»

«Ben şimdiye kadar hiç bir kızı okşamadım. Bilmem nasıl oldu da böyle birden...»

Olwen, delikanlıyı durduran eliyle elini tutup, sol memesine doğru yaklaştırdı ve bu davranışı izleyen yarı sıcak-yarı soğuk temasla, neredeyse bayılacaktı. Genç kızın davranışını yanlış anlayan Joe ise, elini sa-

ğa-sola kımıldatmaya başlamıştı. İhtirasla dudaklarından öperken davrandı; fazla zorlamadan bacaklarını ayırmayı denedi; ama Olwen şöyle dedi : «Hayır sevgilim,» elinin birini tutup göğsüne bastırdı : Kalbine dokunmasını istiyormuşçasına. Bunun dışında her davranışa karşı koydu. Joe en sonunda duruldu, davranışının anlamını kavradı, kızın kontrolüne boyun eğdi. Onunla, o güne kadar hiç yapmadığı şeylere kalkıştı, ama beklemesini bilecek kadar seviyordu Olwen'i. O günlerde gençler yirmi yaşına gelince evleniyorlardı; kendisinin henüz on sekiz ayı vardı yirmisine basmak için.

Biraz sonra Olwen, «Saat kaç?» diye mırıldandı.

«Gitme zamanı,» dedi Joe. «Hem de koşmam gerekecek.»

Bir kere daha kucaklaştılar telaşla, sonra koşar adım kasabadaki otobüs durağına gittiler. Durağa vardıklarında, otobüs de göründü. «Sana yazarım,» dedi Joe. Fakat başka bir şey düşünüyor gibiydi. «Şunu alsana.» Kepindeki rozeti uzatıyordu. Haşin bir tavırla genç kızı dudaklarından öptü. «Teşekkür ederim Olwen, çok teşekkür ederim,» dedi. 'Bu arada otobüs gelmiş, Joe gidivermişti. Olwen, «Oh, Tanrım, n'olur ona göz-kulak ol!» diye mırıldandı ardından.

Birkaç gün sonra delikanlıdan ikinci mektubu aldı; hemen, hiç gecikmeden cevap yazdı. İki hafta sonra da, Normandiya çıkartması başlıyordu. Ama mektupları hâlâ İngiltere'nin öbür ucundaki kamptan gelmeye devam ediyordu. Derken iki hafta süreyle mektuplar kesildi. Olwen, Joe'nun İngiltere'den ayrıldığını anlamıştı. Sonra mektuplar garip, askerî zarflar içinde, yabancı ülkelerden gelmeye başladı. Bu mektuplar genç kızı hem üzüyor, hem de sevindiriyordu. Zaman zaman yazdıklarının arasında korkusunu duyar gi-

bi oluyordu. Onu bağrına basmak için, teselli etmek için bir gün daha geçirmeyi çok isterdi. Bir gün gönderdiği mektuplardan biri geri geldi. O gün okula adeta sersem gibi gitti. Joe'nun bir başka sevgili bulduğunu hayal etmeyi denedi; elleriyle cüretli davranışına karşı koymayacak bir sevgili — hatta bunun gerçekleşmiş olmasını diledi. Başka bir yere nakledildiğini, mektuplarının bu yüzden kaybolduğunu farzetti. En sonunda esir düştüğü umuduna bağlandı. Ama bakışlarındaki büyük acıyı o gün görmüştü ve neden dolayı minnet duyduğunu da biliyordu. «Teşekkür ederim Olwen, çok teşekkür ederim.» (Aylarca bana şefkat gösterdiğin, sonu da tatlı biten bir aşkla sevdiğin için teşekkür ederim; geleceğin acıları içinde gizli gizli anacağım güzel bir mazi hazırladığın için teşekkür ederim.) Joe'nun öldüğünü o kadar iyi biliyordu ki; gerçekten de iki hafta kadar sonra Harry'den, Joe'nun nasıl öldüğünü anlatan bir mektup aldı.

Olwen umutsuzluktan serseme dönmüştü. Okuldan ayrılmıştı. Yürümekten başka yapacak hiç bir şeyi yoktu. Attığı her adım, onu Joe'nun da dolaştığı yerlere sürüklüyordu. Buralarda çılgınca anlar geçiriyor, öldüğünü unutup, görür gibi oluyordu onu. Onunla buluşup konuşacakmış gibi yürüyor, sonra acı gerçekle karşılaşınca, sıcak gözyaşları döküyordu. Vücudu bile acı çekiyordu, kendisini ona teslim etmediği için pişmanlık duyar gibiydi. Kimbilir, delikanlı belki de ölüme gittiğini biliyordu. Olwen yatağına uzanıyor, fakat gözüne uyku girmiyordu. Utanarak (çünkü onun da kendisi kadar masum ve saf olduğunu biliyordu) yatakta garip zevkler duyuyor, heyecanlanıyor, gözlerini üzerinde hisseder gibi oluyordu. Uykuya daldıktan sonra da, Joe'nun en dramatik, acı, gerçekçi biçimlerde nasıl öldüğünü görüyordu rüyasında. Uyur gibi ya-

tan vücudunun yanına yaklaşıyor, fakat gözlerinin etrafında leşe konan yeşil sineklerden başka bir şey göremiyordu. Soğuk terler dökerek uyanıyor, böyle bir şey olmadığı için Tanrı'ya şükrediyor, ama sonra öldüğünü hatırlayıp, belki de gördüğünün gerçek olduğunu düşünüyordu. Çocukluğa has yuvarlak hatlarını ve canlı rengini yitirmişti. Odasından hiç çıkmıyor, Joe'ya mektuplar yazıp, sonra gözyaşları arasında bunları değiştiriyordu. Nereye baksa, mutsuzluk haline dönüştürülmüş mutluluklarla karşılaşıyordu. Cehennemin bile rahat bir yer olacağını hesaplıyordu. Tom'un orduya katılarak yaptığı gibi, o da kasabadan kilometrelerce uzaktaki bir yere gitmek istiyordu. Burada ne anılarını eşeleyecek bir şey, ne de ahbaplık edebileceği biri olacaktı. Durmadan bir yere göçmek, tutku halini almıştı, hatta bir biçime bile bürünmüştü artık. Olwen annesine koştu. «Anne,» dedi. «O olmayınca, burada hiç mutlu olamıyorum. Başka yere gitmek istiyorum. Savaşta ben de yardımcı olmak istiyorum. Bırak da hastabakıcı olayım.»

3

Annesi-babası ve Tom'la beraber Bar Quay tren istasyonunun peronunda beklerken, kararının artık kaçınılmaz olduğu iyice anlaşılmıştı. Yolculuğunun hiç tanımadığı öbür ucundaki sonunda, kendisini bekleyen bir Peggy olduğu halde, Olwen'in hevesi sönmüş, hatta kararının aptalca, belki de yanlış olduğunu düşünmeye başlamıştı. Annesi kucaklarken, genç kız tirtir titriyordu. Tren haki üniformalı, sırt çantalı, tüfekli ve pancar gibi kızıl suratlı askerlerle doluydu. Hepsi de kendisini belirli bir hayranlıkla seyrediyordu. Dün-

yanın kendi yıkımı için uğraşan, cansıkıcı bir dünya olduğu birden kafasına dank ediverdi; barışı da huzuru da ardında bırakmıştı. Tren yola düzüldü; Olwen kıyıyı, gezintiye çıkılan caddeyi seyre daldı. Gerçekten küçük bir şehirdi burası — topu topu bir caddesi, birkaç sokağı, iki-üç oteli, rıhtımı ve bir de kışlası vardı... Tren kıyı boyunca gürültüyle ileri atıldı, birkaç dakika içinde feneri de tepeleri de geride bıraktı. Olwen bir sanatoryumda hastabakıcı olmak üzere yola koyulmuştu...

Olwen'in, Birlchester şehrine alışması için aradan bir hayli zaman geçti. Henüz on yedi yaşındaydı, o güne kadar büyük bir şehir görmemişti. Trafik sıkışık, gürültü müthişti; yakın semtlere gitmek için saatte bir tek otobüs servisi vardı. Aylarca sanatoryum dışında kendisini çekip çeviren hep Peggy oldu. Birlchester'in atmosferi, aşk yarasını unutmak için hiç de uygun bir hava değildi. Tozlu, havasız bir şehirdi. Bazan çıkan hafif bir rüzgâr, kâğıt parçalarını sağa-sola savururdu. Yağmur yere iner inmez, bir pislik meydana getirirdi. Bütün yapıların dış görünüşü kirliydi; içlerini temiz tutmak için adeta savaşmak gerekiyordu. Her gün düzünelercesi öldürülen kedi ve köpek leşleri lâğım çukurlarına atılmıştı. Bazı semtler gaz çalışmalarına ayrılmıştı. Her taraf leş gibi gaz kokuyor, etrafta demiryolu ambarlarından, maçunalardan, kömür yığınları ve leş gibi evlerden başka bir şey görünmüyordu. Hepsinin de üzerinde, ufka hakim olan fabrika iskeletleri, dev gibi, yenik balonları andıran silindirler yükseliyordu. Halk sarı benizli ve hastalıklı gibiydi. Geniş, insanı tehdit eden kalabalıklar halinde bir yerden diğerine gidiyor, hastalıklarının farkında değillermiş gibi görünüyorlardı. Birden Joe'yu o gün öğleden sonra tepelerde gezinirlerken saran heyecanın ne-

denini anlayıverdi. Olwen kiliseye gittiği zaman, içerisini boş buldu. Gördüğüne inanmayarak bir başkasına gitti; sonra bir başkasına, fakat hepsi aynıydı : Küçük bir koro, bir-iki yaşlı hanım, bir-iki yaşlı bey, dizi dizi boş sıralar. İngiltere adeta yabancı bir ülkeye benziyordu. Bütün bunları anlatmak için eve sık sık mektup yazıyordu. İzin günlerinde aynı şeyleri anlatırken dinlemek için, kendisini sevgiyle karşılıyorlardı; bu, savaştan da şaşırtıcı bir şeydi...

Hastabakıcılar, Olwen'den yaşlıydılar, ama kimsenin yaşa-başa aldırdığı yok gibiydi; yalnız rütbeyle ilgileniyorlardı; adeta ordu gibi bir şeydi. Başhemşire, kısa boylu, kibar bir kadındı; nerede karşılaşırlarsa karşılaşsınlar, Olwen'e nazik davranıyordu. Bir de hayret verecek derecede çok hemşire vardı. Çoğu da Galliydi; üstelik Gal diliyle konuşuyorlardı. Katı insandı hepsi, ama yine de okuldan sıkıcı değildi. Saatler belki geçmek bilmiyordu, ama gündüzleri uzun uzun dinlenme fırsatı çıkıyordu. Başlangıçta İngiliz ve İrlandalı hastabakıcıların tavırları kendisine pek korkunç gelmişti. Her fırsatta sigara içiyor, kaba bir dille konuşuyor, özellikle hastalar hakkında duygusuzca lâflar ediyorlardı. Durmadan esniyor, tükürüyor, seks lâfları ağızlarından düşmüyordu. Dans partilerinde herkesle öpüşüyor, bol içki içiyorlardı. Pazarları yalnız katolikler kiliseye gidiyordu. Nöbetçi olmayanlar ise yataklarından bile çıkmayıp, saat on ikiye kadar mIskin miskin yatıyorlardı. Fakat ilk şaşkınlığı atlattıktan sonra, Olwen bu kızların davranışlarının hiç de görüldüğü kadar kötü olmadığını gördü. Hiç biri erkek hastalarla içli-dışlı yaşamaktan yararlanmaya çalışmıyordu. Dışarda kafa çekmeye giderlerse, hiç olmazsa birlikte gidiyorlar, beraber dönüyorlardı. Sık sık kavga edip küfürleşiyorlarsa, bunun da sebebi, gerçekten çok yo-

rulmalarıydı. Aynı nedenle fil gibi yemek yiyorlardı (İngilizler zaten müthiş yemek yer : Hasta olup olmamaları hiç önemli değildir. Patates kızartması, sosis, makarna, kayış gibi sert biftek.) Bir yıl içinde Olwen'in davranışları da bundan farksız hale geldi. Yalnız bir farkla: O hâlâ kiliseye devam ediyordu. Yorucu bir nöbetten sonra bir sigara tellendirmek, bir alışkanlık olup çıktı. Artık bu alışkanlığını saklamıyor, hatta hoşuna bile gidiyordu. Bir yerde ayak üstü patates ve balık kızartması yemek, sonra bir film seyretmek, bir barda bir kadeh içki yuvarlamak, hepsinin sürdüğü sıkıcı hayata biraz olsun renk katıyordu.

Olwen önceden hiç dışarda çalışmamıştı. Bu yüzden yerleri silmeye, kanlı tükürük hokkalarını boşaltmaya hiç itiraz etmiyordu. Arada sırada birtakım ameliyatlar da yapılıyordu. Ama bu sıradan bir hastanedeki gibi kanlı ameliyatlar değildi. Hastaların çoğunun akciğerlerinde hava vardı. Bu yüzden kafayı vurup yatmışlardı. Olwen içlerinden birinin gerçek bir ameliyat geçirmesine tanık oluncaya kadar, aradan aylar geçti. Fakat gördükten sonra da, manzarayı çok haşin buldu. Kan-ter içindeki operatörün saatlerce süren mücadelesi, kasları birer birer kesmesi, hasta kadar buna tanık olan için de müthiş bir denemeydi. Olwen bayılıp etmedi, ama sonuna doğru iyice fenalaştı. Gündelik iş, buna göre çok daha cazipti : Hastaların ateşini almak, yatakları yapmak, yemekleri hazırlamak ve ilâçların içilmesine yardımcı olmak. Hastaların, yapılmaması gereken şeyleri ille de yapmak gibi bir alışkanlıkları vardı. Hepsi de sanatoryuma sözde dinlenmek için kandırılarak getirilmişti. Buraya yattıktan sonra da, her biri ne zaman iyileşeceğine dair hayaller kurmaya başlıyordu; akciğerdeki bir yaranın ne kadar zor kapanabileceğini bir türlü takdir edemiyorlardı; ilk ök-

sürük nöbetinden sonra, buna alışıyorlar, hastaneye zorla kapatıldıklarını iddia etmeye başlıyorlardı. Hem de sırf çalışanlara iş çıksın diye hapsedildiklerini ileri sürüyorlardı. Hastaları sanatoryumda kalmaya, tedavilerinin devamına yardımcı olmaya çabalamak da, hastabakıcıların göreviydi.

Olwen Hughes, artık kendisine Harrison adını takan adamla aynı şehirde bulunuyordu. Fakat Olwen önce Stephen Taylor'la, sonra da bayan Dawson'la tanışmasaydı, herhalde hiçbir zaman karşılaşmayacaklardı. Taylor'la tanışmadan önce bayan Dawson'la tanışmasaydı; herhalde Harrison'u hiç bir zaman göremeyecekti; ama ne yazık ki, bunun tam tersi oldu.

Taylor bir hasta olarak sanatoryuma geldiği zaman, Olwen'in hastanede dördüncü yılı dolmuştu. Bir pazartesi günü öğleden sonra, Olwen'in erkekler koğuşunda nöbetçi olduğu dönemde, diğer iki adamla beraber geldi. Hastalar daima pazartesi günü gelirdi; yataklar şöyle ya da böyle, bir önceki cuma günü boşaltılmış olurdu; odalar sterilize edilir, pazartesi günü öğleden sonra dolaplar, yataklar ve çarşaflar hazır hale gelirdi.

Biraz sinirli görünen ve taşıdıkları çantaların ağırlığı yüzünden nefes nefese kalan üç hasta, Olwen'in çay tepsilerini hazırladığı nöbetçi hastabakıcı kulübesine vardıkları zaman, fincanlara çay dolduruyordu.

«Oturun lütfen,» dedi hastalara.

Olwen adlarını yazarken, onlar da sert sıralara oturdular. Üçünün de nabızlarını saydı, normale yakın olduklarını görüp, ateşlerini aldı. Adamlar daha sonra tartıldılar. Taylor 56 kiloydu ve kalıbına bakınca, rahatça on beş kilo daha fazla olması gerektiği anlaşılıyordu. Tartma işi bitince, Olwen gülümseyerek, «Şimdi sizleri köşelerinize götüreceğim,» dedi. «Saat dört

buçukta zil çaldığı zaman, bay Smith ve bay Wilde ötekilerle beraber çaya inecekler. Bay Taylor, siz çayınızı yatakta içebilirsiniz.»

«Niçin?»

Ses pek sert çıkmıştı. Olwen adamın kireç gibi beyaz yüzüne baktı, ucuz elbiselerini ve saç traşını süzdü. Taylor yirmi yedi yaşlarındaydı ve hastalığın bütün tahribatına rağmen, yakışıklı bir hali vardı.

«Talimat gereği,» dedi. «Hafif ateşiniz var da ondan.»

«Bana sorarsanız, aptalca bir şey bu,» dedi Taylor.

«Size sormuyorum ki,» dedi Olwen. «Ayrıca hastane talimatına göre hastaların küfür etmeleri de yasaktır — özellikle hastane personeli karşısında,» dedi arkasından, ama hâlâ gülümsemeye devam ediyordu.

Adamın şu veya bu nedenle çok öfkeli olduğunu görüyordu. Yanakları al al olmuştu. «Ben de bir hastabakıcının nasihatlerini dinlemeye hiç niyetli değilim,» dedi.

«Benimle gelirseniz, size kalacağınız yerleri gösteririm,» diye üçüne birden seslenerek devam etti Olwen. Kızmıştı ama, öfkesini bastırmayı bilmişti. Adam hastaydı; durumunu öğrenecek ve gidişe ona göre ayak uyduracaktı; öğrenmezse, ölecekti; adamın mutsuzluğunun bir kısmını gönülden paylaşabilirdi. Bütün itirazına rağmen, adamın çıkarlarını düşünerek davrandığını biraz olsun kafasına sokabilmişti. İşinin bir bölümünün de onunla uğraşmak olduğu hakkında küçük bir gösteri yapmış, kelimelerin kendisini kırmayacağını göstermişti. Fakat saat beş buçukta nöbeti bir başka hastabakıcıya teslim ederken, Olwen sorulan bir soru üzerine şöyle demekten kendisini alama-

dı : «On yedi numaralı yatakta yatan biraz sinirli ve ters. Haberin olsun.»

Adam gerçekten de ters görünüyordu. Olwen ertesi sabah yatağını yaparken, doktor yanında bir hemşireyle beraber her sabahki normal vizite için içeri girdi. Doktor genç ve kararlı bir şekilde neşeliydi. «Merhaba,» dedi, «Siz Taylor'sunuz, değil mi? Nasılsınız bakalım?»

«Ben nereden bileyim yahu?» diye cevap verdi hasta, «siz doktor değil misiniz?»

Hemşire neredeyse kalp çarpıntısı falan geçirecekti. O kadar ki, Olwen tebessümünü saklamak için sırtını dönmek zorunda kaldı. Doktor, «Doğrusu ben de bilmiyorum,» dedi. «Ama yarım saat kadar sonra muayene edeceğim sizi.»

Doktorla hemşire çıktıktan sonra Olwen, «Böyle konuşmamalısınız,» dedi. «Adamcağızın ne demek istediğini pekâlâ biliyordunuz. Çünkü gerçekten iyi doktordur ve seveceksiniz kendisini.»

Taylor renksiz bir sesle, «Buraya ben gelmek istemedim,» dedi. «Zorla gönderdiler beni. Bir yığın hemşire ve doktor olmadan da atlatabilirim bu belâyı ben. Hiç bir şeyden korkum yok.»

Olwen dışarı çıkmadan önce durdu. «Kimse aksini iddia etmedi ki. Kimse de sizden korkmuyor yalnız.»

Bir hafta süreyle adamı hiç aklına bile getirmedi. Derken o gün akşam yemeğinden biraz önce erkek hastalardan biri yanına sokuldu. «Şu on yedi numaradaki askeri biliyorsunuz, değil mi?»

«Asker olduğunu bilmiyordum.»

«Artık değil zaten,» dedi hasta. «Her neyse, çok içine kapanık biri zavallı. Biri ağlarken görmüş.»

Olwen de hastaların tutumları karşısında oldukça katılaşmıştı. Kendisinin de yaşamak için buna ihtiyacı vardı. Ama bu sefer şaşırmış, hatta şöyle bir ürpermişti. «Ağlarken mi?» dedi ve şöyle bir güldü. «İnanmam. Bence taş yürekli biri o.»

Koğuşlarda dolaşıyor, yataklık hastalarla konuşuyor, şezlonglarda uzanmış yatanlarla çene yarıştırıyordu. Erkek hastaların pek azı bundan istifadeye veya hastabakıcılarla bir ilişki kurmaya kalkışmıştı. Bazan birtakım adamlar Olwen'i nöbetçi odasında öpmeye niyetlenmişlerdi; birkaçı da hava karardıktan sonra bahçenin ağaçlıklı yerinde yürümeye çıkmayı teklif etmişlerdi; iskemlede otururken ilâçlara uzanmak bahanesiyle bacaklarına sürtünen bir-iki kişi de olmuştu. Fakat genç kızın neşeli itirazları karşısında hepsi de yaptıklarından utanmışlar, bu yüzden Olwen hiç bir zaman bu tür sarkıntılıklardan rahatsız olmamıştı. Her an birinin içeri girmesi ihtimali olan bir hastanede bulunmaları, çevresinde bir çeşit emniyet halkası yaratıyordu. Hastaların pek çoğuyla konuştu, taş koridorda Taylor'un yattığı bölüme yaklaşırken, uzaktaki çamların ve öteki ağaçların dalları ardından, pencerelerin kapalı olduğunu, perdelerin de çekildiğini gördü. Olwen öbür tarafa geçip, kapıyı vurmadan hemen içeri daldı.

İçerinin karanlığı içinde Taylor'u farkedinceye kadar aradan biraz zaman geçmesi gerekti. Adam yan yatmış, yüzü Olwen'den uzakta, odanın duvarına çevrikti.

«Başınız mı ağrıyor?» diye sordu Olwen.

Taylor içeri girdiğini işittiği halde, şaşırmış gibi oldu. Biraz durdu, sonra «Hayır,» dedi.

«Pencerenizin açık olması lâzımdı, biliyor musunuz?»

«Sadece yalnız başıma kalmak istedim de.»

«Yalnızsınız ya burada.»

«Ben dilediğim gibi düşünebilmek için, gerçekten yalnız kalmak istedim. Şu sivrisinek vızıltıları içeri girip halimi-hatırımı sormasınlar diye.» Sesi sertti. «Sivrisinek vızıltıları. Hastane komitesi. Ben erkekler koğuşunun kaptanı sayılırım. Bana güvenebilirsiniz. Daha ölmediniz, değil mi? Bana ölmediğinizi ispatlamak için üç delil gösterin. Bir ressam ve metresi hakkında ilginç bir kitap okumak ister misiniz? Sabık bir asker olduğunuz için size kalem ve kâğıt verebiliriz. Ayrıca günde yirmi beş kuruş karşılığında, sabah ateşi alındıktan sonra çay da içebilirsiniz. Daha önce olmaz, çünkü bu sefer ateşiniz 38'i gösterir, bu da hastabakıcıları yanıltır. Çünkü bu koşullar altında yaşanmayacağını bilir hepsi. Bu sefer sizi gömmeye kalkarlar, siz de kahramanca ölmüş olursunuz ki, bu arzu edecekleri en son şeydir.» Adam kötü kötü baktı. «Bazan gerçek dışı görünüyorlar,» dedi.

Olwen o ana kadar hiç böyle konuşmadığı için odanın loşluğu içinde kızararak, şöyle dedi : «Hiç kuşkusuz varlıklarının bir sebebi de budur. Gerçeği yumuşatmak. Her zaman gerçekle yüz yüze gelmeyi göze alabilir misiniz?»

Adamın hayretle karşıladığı bu sözleri uzun bir sessizlik izledi. Sonra Taylor konuştu, ama artık sesi o kadar bozuk değildi. «Siz iyi bir insansınız hemşire hanım,» dedi. «Ama dinleyin bir kere beni : Polonya'ya hareketimizden hemen önce, Uçankaleler geldi. 1940'tan beri böyle bir şey görmemiştik. Yalnız geceleri işitmiştik. İnanamıyorduk bile. Dünyanın sonu gelmiş gibi, müthiş bir gürültü çıkarıyorlardı. Bu sırada savaşı kazanacağımızı biliyorduk artık. Bütün koruganlar yıkılıyordu. Alman askerleri öfkelerinden ku-

duracak gibiydi. Hiç aldırmadık — bu yüzden birkaç tanesini alaşağı ettiler. Üç yıldır beraber olduğum arkadaşım Bert'i de vurdular. Sonra bir Uçankale indirdiler aşağı, onun içindekileri de vurdular... Bu, limonlu kek veya kan tahlili değil, gerçeğin ta kendisiydi.»

Adamın sakin ve hiç bir hareket yapmadan anlattığı şeyler, el-kol sallayarak anlatacaklarından çok daha etkili olmuştu. Olwen budalaca veya saçma bir şey söyleyecekti neredeyse. «Özür dilerim» veya «Ne kadar acı» gibi bir söz. Fakat bunun yerine, son derece sakin bir sesle, «Bu yeteri kadar gerçek bir şey,» dedi, «ama artık 1940'larda kaldı. Bugüne ait değil ki. Bay Taylor, sizin için gerçek, bol bol yemek, sakin bir şekilde dinlenmek ve pencereleri açıp yatmaktır.»

«Sadece yaşamak için lazım bu.»

«Yaşamak istemiyor musunuz?»

«Evet, ama bu etraftakiler var ya...»

«Her şey sırayla,» dedi Olwen. «Bu hastalığın insanı deli eden bir tarafı vardır, derler.» Güldü. «Bu konuda bile siz farklı olmalısınız.» Perdeleri açıp, pencere kanatlarını da çekti. «Orduda çetin günler geçirdiniz diye, karşıda yatan fabrika işçilerinden daha asık suratlı olmanıza sebep yok ki.»

Adam hak verir gibi güldü; Olwen acıya karşı kişisel bir zafer kazanmışçasına sevindi buna. «Siz çok neşeli bir hastabakıcısınız,» dedi Taylor. «Benim işi bitmiş biri olduğumu bildiğiniz halde, vicdanınızda sorumluluğumu taşıdığınız için, tedaviye çalışıyorsunuz.»

«Akşam yemeğinde ne istersiniz?» dlye sordu Olwen.

«Hiç acıkmadım.»

«Bir bira içmek ister misiniz?»

«Nedir sizin niyetiniz kuzum? Beni öldürmek mi?»

«Bir eğlenceden kalan bir şişe biramız var. Bunu bardağa koyup, çay diye yutturabilirsiniz hemşireler gelirse.»

«Bira yasak değil mi burada?»

«Yasak.»

«Peki, ne diye veriyorsunuz öyleyse bana?»

Olwen buna cevap verecek durumda değildi, çünkü kendisi de pek emin hissetmiyordu durumunu. Sadece birtakım fikirler beynine üşüşmüştü. Joe da askerdi, ama ölmüştü: Taylor da askerdi ve pekâlâ o da ölebilirdi. Buna engel olması lâzımdı. Adam sinirliydi. Onu neşelendirmesi gerekti. «İştahınızı açar,» dedi.

«Pekâlâ,» dedi Taylor. «Getirin bakalım birayı.»

Üç hafta sonra Olwen izne çıktı. Galler'den sanatoryuma dönerken, biraz da yumurta getirdi. Bunların yarım düzine kadarını Taylor'a götürdü. «Yumurta ister misiniz?» diye sinirli bir sesle sordu.

«Birkaç haftadır görmüyordum sizi.»

«İzindeydim.»

«Anlıyorum. İyi vakit geçirdiniz mi?»

«Bir değişiklik oldu işte.»

«Kaça yumurtalar?»

«Alın, hepsi sizin olsun.»

«Peki, ama niçin veriyorsunuz bunları?»

«İstemiyor musunuz?»

«Çok nazik bir davranış bu—»

«Öyleyse alın hepsini,» diyerek hemen odadan çıktı Olwen.

Birkaç gün sonra Taylor, ona şöyle diyordu: «Çok küçük elleriniz var, hemşire hanım. Benimkilere bakın.»

Kıyaslandığı zaman, hiç de o kadar büyük elleri

yoktu aslında. Taylor elini tutmaya teşebbüs etmedi; neden böyle dediğini düşündü Olwen. «Gelecek hafta buradan ayrılıyorum,» dedi sonra.

Taylor afallamışa benziyordu. «Daha gidemezsiniz ama,»

«Niçin gidemezmişim?»

«Nereye gidiyorsunuz?»

«Kadınlar koğuşuna.»

«Temelli mi?»

«Yok canım, yine döneceğim buraya,» dedi Olwen. «Sadece altı ay için gidiyorum.»

«Ben altı aya kadar buradan çıkmak umudundayım,» dedi Taylor. «Çıkmazsam, çıldırırım.»

Olwen kadınlar koğuşuna geçeli henüz iki hafta olmuştu ki, bir gün Peggy kendisine kahverengi bir paket uzattı. «Kuzum, seninle Taylor arasında ne var?» diye sordu.

«Hiç. Neden sordun?»

«Şunu sana vermemi söyledi de.»

Olwen paketin içinde bir çift örgü eldiven buldu. İyi cins yünden, güzel ve karışık desen olan bir eldivendi bu. Tam da eline uymuştu. «Nasıl kendisi?» diye sordu.

«Günde iki saat kalkabiliyor, ateşi de yok,» diye homurdandı Peggy. «Buraya geldiğinden beri öyle.»

Olwen, Taylor'un ayakta olacağını tahmin ettiği öğleden sonra iki dört arasında erkekler koğuşuna uğramak üzere ayarlandı. Taylor bir grup adamla konuşuyordu. Şimdi rahatsız edilmekten hoşlanmayacağını düşünerek, yatağında çayını içerken tekrar yanına döndü.

Sinirliydi. «Merhaba,» dedi.

«Kalkmışsınız,» dedi Olwen. «İşittim ve memnun oldum. Eldivenler için de teşekkür ederim.»

«İnsanı meşgul edici tedavi,» dedi buruk bir sesle. «Siz de bana yumurta vermiştiniz ya.»

«Eldivenler tam elime oturdu.»

«Yumurtalar da,» diyen Taylor durdu, sonra şunu ekledi: «Aslında bir özür dilemekti bu. İlk geldiğim zaman size karşı gerçekten çok kaba davranmıştım.»

«Herkes öyledir,» dedi Olwen, «Herhalde kadın sesine tahammülünüz yoktu. Hastalık belirtisi.»

Adam kızın yüzüne bakıp gülümsedi. «Öyleyse iyileşiyorum demektir.»

Olwen kadınlar koğuşunda görevli olduğu dönemde fırsat düştükçe onu gördü. Her seferinde «Merhaba,» diye sesleniyordu, ama asla daha fazla uzatmadı konuşmayı. Erkekler koğuşuna döndüğünde, Olwen kendisini yine orada buldu. Her gün altı saat kalkmasına izin verilmişti. Son derece iyi görünüyordu.

Olwen birgün yine çay tepsilerini hazırlarken, birden listede yine Taylor'un adını gördü. Tepsiyi kendisi götürdü ona ve odasından girerken, mümkün olduğu kadar neşeli görünmeye çalıştı. «Bakıyorum yine yatağa girmişsiniz,» dedi. «Yoksa çok mu soğuk geldi hava?»

Taylor yine bitkin ve kireç gibi beyaz görünüyordu. «Çay falan istemem,» dedi.

«Acıkmadınız mı?»

«Ne faydası var bunun?»

«Unutmayın ki kahvaltınızı yemezseniz, yine vicdan azabı çekerim,» dedi Olwen. «Bu konuda bir anlaşma yapmıştık.»

«Kandırmaya çalışmayın beni,» dedi boğuk bir sesle Taylor. «Yemeğe mecbur değilim.»

«Neden ama?»

«Hiç, sadece işim bitik de, ondan.»

«Ateşiniz var mı? Niye yine yatırdılar sizi?»

»Öbür akciğerim de su topladı. Doktor denen şarlatan, işi biteni rahatlatmayı deneyecek. Sana haberlerim var, hemşire hanım. Şaşacaksın bu işe. Korkuyorum. En sonunda beni yatağa düşürdüler. Almanlar değil — yok canım, bu kadarı pek belli olurdu —, hemşire Jones, bir araba hemşire daha ve başkalarının ölümü karşısında cesurca davranan bir doktor...»

«İyileşirsin...»

«Boş yere aldatma beni,» dedi Taylor. «Öleceğim ben. Acaba ne kadar zamanım kaldı dersin, hemşire hanım?»

«Böyle saçma sorular sormak yakışık almıyor.» Olwen zorla gülümsedi. «Ben sigorta acentesi değilim ki.»

«Öyle olsaydın, yalan söylerdin bana,» dedi Taylor. «Yine de yalan söylemek zorundasın ya. Bana yalan söylemen de ayrıca iyi bir şey, hemşire hanım. Benim için dua da ediyor musun?»

Sesinin tonu çok kırgındı. Olwen cevap verirken, kızardı: «Evet.»

Bu «evet» cevabı karşısında Taylor pek şaşırmıştı. «Özür dilerim, bilmiyordum, tahmin de etmemiştim — malûm ya, aylardan beri buradayım. Başkalarını da gördüm. Bir hasta için çok şey öğrendim.»

«Herkes bir şeyler öğrenir.»

«Allahın belâsı, pis hastaneler,» dedi Taylor. «Aylarca adamı süründürüp çektiriyorlar... Ne diye çabuk ve temiz yapmıyorlar işlerini yani?» Sesinin tonu alçaldı, adeta kendi kendine konuşur gibi ekledi: «Ne diye bu iş başıma Fransa'da, Almanya'da veya Polonya'da gelmedi? Hiç olmazsa güler, geçerdim...»

Ertesi günü huyu-suyu değişmişti; biraz daha sa-

kindi, neşeliydi ve ölümden sözetmiyordu artık. Verilen bütün yemekleri yiyordu. Ciğerindeki suyu da almışlardı — suyu almak için upuzun bir iğne kullanmışlardı; ıstırap verici ve ürkütücü bir işlemdi bu, ama gık bile dememişti. Fakat bir hafta sonra iki akciğeri birden yeniden su topladı. Bunu aldılar, yine su topladı ciğerler. Buna rağmen Taylor şikâyet etmiyordu. Istırap yüzüne karşı gelirse, kızmıyordu ama beklemenin uzaması, onu çileden çıkartıyordu; tam iyileşeceğini sandığı sırada hastalığın birden yeniden azması, onu çileden çıkartıyordu; tam iyileşeceğini sandığı sırada hastalığın birden yeniden azması, onu yıkmıştı. Yavaş yavaş sanatoryumda yıllarca kalan, durmadan ölümle iyileşmek arasında gidip gelen ve kaderi bütün hastaneyi ilgilendiren hastalardan biri olmaya başlamıştı: Hemşireler ve doktorlar bile onu «Stephen» diye çağırmaya başlamış, o da bunu benimsemişti. Dış dünyanın varlığını unutmayı bile öğrenmişti (1940'lardan beri dünyadan haberi yoktu). Dünya için savaşmayı da bırakmıştı. Hastane hayatını normal bir hayat gibi görmeye başlamış, ateş alma ve ilâç içmeyi, günün normal olayları gibi kabullenmişti.

Daha sonraki günlerde uğraşı yoluyla tedaviyle yakından ilgilenmeye başlamış, hatta iyice tecrübeli olmuştu bu konuda. Oyuncaklar ve el çantaları yapıyordu. Birini Olwen'e armağan etmek için de çok israr ediyordu. Yanında olduğu zamanlar, durmadan genç kızla konuşuyordu; hastane dışındaki ufak-tefek işlerini yapmayı da Olwen teklif etmişti. Mektuplarını Olwen atıyor, dergilerini ve sigaralarını Olwen getiriyor, hattâ çok diretirse, bira bile alıyordu. Toz almak, yerleri silmek veya sadece konuşmak için odasına geldiği zamanlar hep genç kızı seyrediyordu, ama kendisine âşık olabileceğini bir gün bile aklına getirme-

mişti. O, hasta bir insandı; uzun bir zamandan beri genç kızı sevmeden burada kalmıştı; şimdi âşık olma sı için bir sebep var mıydı? Herhalde böyle bir mantık kuruyordu Olwen ve adamın kendisini sevdiğini anlayamadığı için de, gönlünü alıp sevindirdiği kadar, kalbini farkında olmadan kırıyordu.

Taylor hasta yatarken âşık olmanın ne kadar sersemce ve acı bir şey olduğunu çok iyi biliyordu. Adım seslerini o kadar iyi tanıyordu ki; şarkılarını dinliyordu; kızın her masum çabasını işitmek için sabırla bekliyordu; kızıl saçlarının salınışını, yuvarlak yüzünü, odasının, her ayrıntısını çok iyi tanıdığı şu hücresinin sessizliği içinde farkında olmadan dolaşmasını unutamıyordu. Yüzü de vücudu da o kadar güzeldi ki, bunu ona söyleyecek kişinin kendisi olmadığı aklından çıkmıyordu. Onun kadar iyi, onunla eşit koşullar altında karşılaşacak biri olabilmek için ıstırap çekiyordu; ruhunun sıkıldığı günlerde, buna erişmek için Olwen'in de hastalanmasını gönülden arzuluyordu. Açık havada diğer hastalarla dolaşırken attığı kahkahaları işitince, yürüyebilenlerden nefret ediyordu. Belki onlara da, kendisi kadar kayıtsızdı, ama hiç olmazsa başkaları onunla daha çok konuşabiliyor, yanyana yürüyebiliyorlardı. İsteseler bir köşeye sıkıştırıp, dudaklarından bir öpücük bile çalabilirlerdi. Kız isterse, bahçede veya daha başka yerde, gece buluşabilirlerdi. Olwen çok masum birine benziyordu, ama kim bilebilirdi neler yaptığını? Hem hastabakıcılar tamamen masum olabilirler miydi hiç?

Taylor bütün bir gün Olwen'i görmeyince, ne olduğunu merak etmişti. Kendisini ele vermeden bunu birine sormasına da imkân yoktu. Artık genç kızı görmekten umudunu keseceği sırada, alaca karanlık-

ta, adım seslerini işitti, sabırsızlıkla ziyaretine gelmesini bekledi.

Ancak hava iyice karardıktan sonra, gece onda geldi ve elindeki feneri yüzüne tuttu. «Merhaba Stephen,» dedi. «Yine iyi misin?»

«Gece nöbetinde misin?»

«Peggy çalışmadığı zamanlar. İçkini içtin mi?»

«Evet,» dedi Taylor. «Şimdi de iyi geceler öpücüğümü bekliyorum.»

Basmakalıp sözlerdi bunlar, Taylor da biliyordu, ama insan Proust olmadan hasta yatağında da parlak aşk sözleri edemezdi elbette.

«Hepiniz çok yüzsüzsünüz,» dedi Olwen. Bu sözler, Taylor'un diğer hastaların ona kimbilir neler yaptıkları hakkındaki hasta düşüncelerini iyice destekliyordu. Kimbilir, belki onlar da âşıktı. Herkes keşfettiği güzel şeyin, yalnız kendisi tarafından keşfedildiği gibi aptalca bir izlenime kapılır. Oysa bütün bir dünya bu güzelliği görmüştür. «Geceleri çalan zillere hiç aldırmam ben.»

«Niçin öpmüyorsun beni?» diye üzgün bir edayla sordu. «Ben özelliği olan bir hastayım.»

«Öyle bir özelliğiniz de yok yani.»

Taylor buruk bir edayla, kırılmış gibi, «Benden korkuyorsunuz,» dedi.

«Beni böyle de tuzağa düşüremezsiniz,» diye güldü Olwen.

«Belli olmaz, belki birini ağınıza düşürebilirsiniz,» dedi öfkeyle Taylor.

Olwen genç adamın sözlerinden kırılmış olarak, fakat yine de nedenini bilmeden, cevap vermeden odadan çıktı. İki saat sonra bütün hastaların uyuyup uyumadıklarını anlamak için yine odaları dolaşıyordu. Taylor uyumamıştı. Çünkü umutla dönmesini beklemiş,

gözünü kırpmamıştı. Hafifçe yerinden kıpırdanarak, uykulu bir sesle sordu: «Kim o?»

«Uyu artık, Stephen.»

«Söylediğim şey için özür dilerim.»

«Herhalde bunun için uykusuz kalmadın, değil mi?»

«Özür dilemem lâzımdı.»

«Uyu ve üzülme artık. Ben unuttum bile.»

«Öyleyse öp beni.»

«Niçin öpecek mişim?»

«İlle de bir sebebi olmalı mı?»

Olwen hastanın başını okşadı. «Seni anlayamıyorum,» dedi. «Kabalaşmana hiç gerek yok.» Sonra eğilip öptü. «Niçin o kadar kızdın?»

«Olwen,» diye fısıldadı Taylor. «Anlamıyor musun?»

Bu sözlerin kuvvetiyle titredi genç kız. «Adımı nereden biliyorsun? Oh, Stephen, ama ben seni sevmiyorum ki. Hoşlanıyorum senden, ama...»

«İki defa söyleme aynı şeyi,» diye atıldı Taylor. «Bana yalan söyle, aklına eseni söyle. Hiç önemi yok. Nasıl olsa öleceğim.»

Birden genç kızın sıcak gözyaşlarını yanaklarının üzerinde hissedince, çok şaşırdı. «Sen ölmeyeceksin,» dedi Olwen. «Bırakmıyacağım seni. Dua ediyorum hep. Hiç yakışık almaz ölmen.»

«Yakışık alması önemli değil,» dedi Taylor. «Mesele bundan da çapraşık. Her şey meydanda olsaydı, hayat böyle olmazdı. Dünya, senin inandığın cennet değil.»

«Ne kadar kırgınsın,» diyerek bir daha öptü genç adamı Olwen. «N'olur, bir daha bana kırıcı sözler etme. Ne zaman istersen, seni yine öperim. Aslında se-

ni sevmek ne kadar kolay olur — hiç düşünmemiştim bunu.»

Taylor genç kızın yumuşak, dolgun yüzüne dokundu. «Yalanlara alışık değilsin, değil mi?»

«Seni yeni sevmeye başladım. Kelimeler kolay gelmiyor.»

«Şimdiye kadar sana benzeyen kimseye raslamadım,» dedi Taylor.. «Hem kibarsın, hem de hayat dolusun. Çocuk şarkıları söylüyorsun...»

«Bilmiyordum ki...»

«İşittim söylerken.»

«Keşke söylemeseydin. Bir daha söyliyemeyeceğim şimdi...»

«Benimle bir yürüyüşe çıkar mısın?»

Olwen genç adamın yüzüne ve saçlarına dokundu. «Elbette çıkarım.»

«Ne zaman?»

«Bugünden on iki ay sonra.»

Taylor kıpırdandı. «O kadar kötü mü durum?»

Olwen bir ıslık çaldı. «On iki ay uzun bir zaman değil, Stephen. Yaranın kapanması için beklemelisin. Ben de daima başında olacağım. Oh, sevgilim, n'olur beklemesini öğren...»

«Şimdi iyileşmek isterdim,» dedi Taylor. «Şu çamların ötesinde seninle beraber yürümek isterdim.»

«Başlangıçta biz de öyle yapacağız. Fakat sabırlı olmalısın. Bu kadar öfkeli olmanın sebebi ne?»

Başını salladı Taylor. «Bilmem.»

«Savaş sona ereli beş yıl oluyor.»

«Benim için değil.»

«Artık öfkelenmek için çok geç. Bunun çok amansız ve adaletsiz bir şey olduğunu biliyoruz. Ama kimsenin başkasını istememesinin nedeni de bu.»

«Tıpkı bir politikacı gibi konuşuyorsun,» dedi Tay-

lor. «Fransa'da esir düşmüştüm. Bizi Lüksemburg'a kadar yürüttüler, yolda başkaları da katıldı aramıza. Hava müthiş sıcaktı. Yiyecek diye bir şey vermiyorlardı. Yolda insanlar bloklar halinde dökülüyor, Naziler tüfeklerinin dipçikleriyle vuruyorlardı düşenlere. Bazıları öldü. Bir yerde bizi bir tarlaya sürdüler. İçinde azgın boğanın olduğu bir tarlaya. Boğa iki sıra esiri öldürdü. İlk molada dizanteriye yakalandım. Yemek kuyruklarında beklerken hep düşüp bayılıyordum. Hep pantolonumu dolduruyordum. Beş yıllık bir hayatın başlangıcı oldu bu...»

«Şimdi de bu,» dedi Olwen.

Taylor ellerini avuçlarının arasına almıştı. «Ellerin buz gibi,» dedi. «Ben sana kötü bahtımın hikâyesini anlatırken sen donmuşsun.»

«Üşümedim,» dedi Olwen. «Yalnız ellerim üşüdü. Şimdi gidip diğerlerini görmeliyim. Tekrar geleyim mi sana?»

«Eğer canın istiyorsa, gel.»

«Bir kahve içmek ister miydin?»

«Varsa, içerim.»

«Pekâlâ. Yine geleceğim öyleyse.»

Fakat Olwen elinde bir fincan kahveyle döndüğü zaman, Taylor uyumuştu. Ağzı açıktı. Kolunun biri de yataktan aşağı sarkmıştı. Olwen üzerini örttü, sonra ayaklarının ucuna basarak dışarı çıktı.

Ertesi akşam ve onu izleyen beş gece Olwen yeniden nöbetçiydi. Taylor, genç kız tarafından öpülmedikçe, uyumuyordu. Öptükten sonra da gözüne uyku girmiyordu. Altıncı günün sabahı Olwen onu saat altıda yine uyanık bulunca, Taylor «Ziyanı yok, aldırma,» dedi. «Nasıl olsa yarın burada değilsin, uyuyabilirim.»

Olwen zorlukla, «Uzun süre burada bulunamayacağım,» diyebildi.

«Niçin?»

«Yine kadınlar koğuşuna verdiler beni.»

Sıkıcı bir sessizlik oldu, derken Taylor, «Bunu önlemek için zorluk mu çıktı?» diye öfkeli bir mutsuzlukla sordu. «Kim geliyor sizin yerinize? Umarım çok çirkin biridir.»

«Benden mi biliyorsun bu gidişi? Ben mi gitmek istedim yani?»

«Hangisine inanayım?»

«Bu yolda talimat aldığım için kadınlar koğuşuna gideceğim. Hepsi bu kadar.»

«Neden gidemeyeceğini söylemedin?»

«Ne sebep gösterecektim peki? Erkek hastalardan birine abayı yaktığımı mı söyleyecektim? Bunu öğrenirlerse, beni bir daha kadınlar koğuşundan çıkartmazlar.»

«Beni görmeye gelecek misin?»

«Her fırsatta.»

«İstemiyorsan, gelme.»

«Oh, sersem!» diye itiraz etti Olwen. «Burada çalıştığımı unutma, olur mu? Senin için her türlü tehlikeyi göze alacağım.»

«Aman Tanrım!» diye bağırdı Taylor. «Biliyordum geleceğini. Beni sakın ihmal etme. Şu Allahın belâsı dünyada tek değer verdiğim şey sensin, bunu böyle bil...«

«Bana mektup da yazabilirsin,» dedi Olwen. «Bana hiç güvenin yok mu? Ben de seni görmek için gelmeyi deneyeceğim — çünkü ben istiyorum bunu — fakat bu ancak kısa bir süre yanında kalabilmek için olacak. Geçerken uğrayacağım.»

Olwen kadınlar koğuşunda çalışırken, bayan Dawson'la konuştu. Bayan Dawson pek öyle ağır hasta değildi. «Bir geri dönüş olmazsa, doktor altı haftaya ka-

dar çıkabileceğimi söyledi. 'Rahatınıza bakın,' dedi bana. 'Bahçede öte-beri ekin. Öğle yemeklerinden sonra uyuyun. Çocuklarınızın size göz-kulak olmalarına müsaade edin. Bakalım nasıl becerecekler bunları.» Bayan Dawson neşeyle başını salladı. «Sen iyi bir kızzın,» dedi Olwen'e. «Hiç dışarda da bir hayat olduğunu düşünmedin mi?»

Olwen omuzlarını silkti. «Pek düşündüm diyemem doğrusu.»

«Beni dinle şekerim. Saçlarının ne kadar güzel olduğunun farkında mısın?»

«On iki yaşımdan beri pek farkında değilim.»

«Şaka etmiyorum,» diye açıkladı bayan Dawson. «Dinle yavrum, saçlarını görmek isteyecek bir kızkardeşim var benim.»

«Saçlarımı görmek isteyecek biri mi?» diye hayretle sordu Olwen.

«Berberdir de,» diye anlattı bayan Dawson. «İşe yeni başlayan kızlara haftada beş İngiliz lirası veriyor. Beceriklileri de yanında çok rahat ediyorlar. Ona senden sözedebilirim.»

«Beni düşündüğünüz için çok müteşekkirim,» dedi Olwen, «fakat bana burada ihtiyaçları var.»

«Yine de sen bir düşün,» diye diretti bayan Dawson. «Boş bir yer olduğunu biliyorum. Bir kere görüşmekten bir şey çıkmaz. Pazar günü buraya gelecek.»

Olwen pazar günü öğleden sonra bayan Dawson ve ziyaretçisinden kurtulmayı denedi, ama bayan Dawson yakasını bırakmadı.

«Olga,» dedi genç kızı tanıştırırken, «İşte sana söylediğim küçük hanım buydu. Hemşire hanım, bu da kardeşim bayan Harper.»

Olga Harper orta yaşlı, saçları sarı boyalı, yorgun, makyajsız yüzlü, küçük ve mutsuz ağızlı bir kadındı.

Güzel giyinmişti, ama pek kendisine yakıştıramamıştı giydiklerini. İş için yaşadığı, işinin getirdiği paradan başka şey düşünmediği apaçık belliydi. Bunun dışında her şeye bilerek göz yumuyordu. «Çok güzel saçlarınız var hemşire hanım,» dedi. «Bizim işte çalışmak isterseniz, Doris'e haber verin, kâfi. Hemen temasa geçeriz. Üç kişilik bir dükkânım var ve kızlar haftada en az beş İngiliz lirası alıyorlar. Bahşişler de cabası.»

«Teşekkür ederim,» dedi Olwen. «Ben size haber yollarım.»

Haftada beş İngiliz lirası, oldukça iyi bir paraydı, ama Stephen Taylor'un şefkatine muhtaç olduğu bir sırada böyle bir teklifle hiç ilgilenemezdi. Kararını vermişti bile. Bu konuşmadan üç hafta kadar sonra, bir öğle yemeğinde Peggy, «Bana bak Olwen,» dedi «şu askere son derece âşıksın kuzum!»

Olwen heyecanla titredi ve kuşkuyla diğer hemşire ve hastabakıcıları süzdü. Hepsinin kulak kesilip kendilerini dinlediklerinden emindi. «Çok hoşuma gidiyor,» dedi. Sonra büyük bir çaba göstererek sordu: «Niçin sordun?»

«Bana kalırsa ölüyor da adamcağız.»

Olwen'in yemeğe devam etmesi imkânsızdı. Denemedi bile. Öteki hastabakıcıların iştahla yemeklerini atıştırdıklarını gördü. Müthiş bir şeydi doğrusu bu: Bıçaklar etleri kesiyor, çatallar titizlikle eti seçip, patates ve salatalara batıyordu. Nefis ve sıcak lokma daha sonra havaya kalkıyor, önce açılan, sonra kapanan hafif boyalı kadın ağızlarından içeri giriyor, lokma ağzın içinde kalıyordu. Kurt kapanı gibi. «Bana kalırsa ölüyor da adamcağız.» Mantıklı bir sonuç. Hiçliğin kaçınılmaz sonucu. Adamcağız her şeyi kendi

kendine çözümlemeliydi. Bu çok büyük bir sorundu; şimdiye kadar hiç kimse çözümlemeye kalkışmamıştı. ama kendisi denemek zorundaydı. Kendisine yardım da etmemeliydiler. Çene çalmanın gereği olmamalıydı. Ben ona yardım edecektim, ama kimbilir, belki de bu bile boşuna çene çalmak olacaktı. Oh Allahım — eğer Allah varsa, ve eğer bugün başka bir yerde meşgul değilsen Allahım, ve beni seviyorsan, ve de onu seviyorsan — biraz konuşup kandıralım şunu. Bırak yaşasın şu çocuk da ona — sevgimle, şefkatimle veya bir başka şekilde — dünyanın sandığı gibi bir yer olmadığını göstereyim. Bırak da biraz mutluluğu tatsın — ve ben buna lâyık olduğumu hissediyorum. Mutluluğun bir meziyet olmadığını biliyorum, onsuz da idare edebilirdi elbette kendisini — başkaları sineye çektiklerine göre, o da acılarına katlanabilirdi kuşkusuz — ama bırak da bu bir istisna olsun. Hiç olmazsa bırak birkaç gün oyalanalım — sadece birkaç gün. Bırak yaşasın ki onu burukluğunun boyunduruğundan kurtarabileyim, kendi ölümsüzlüğüne inandırayım. N'olur, acı çektirme ona, lütfen, çünkü —

«Gidip görmem lâzım onu,» dedi birden. «İzin isteyeceğim.»

Peggy, «Kimse izin verir mi sanıyorsun?» dedi. «Ya reddederlerse? Onu görmeye mecbursun, değil mi? Beklemeye de tahammülü yok bunun, tamam mı? Bekleyemez herhalde. Sen saat üçe doğru gel, nasıl olsa çoğuna kan tahlili yapılacak.»

Olwen görevli olduğu koğuşu saat üçte terketmek için bir bahane buldu, sonra erkekler koğuşunun nöbetçi odasına bakıp, Peggy'yi aradı. Peggy, «On dakika kadar zamanın var,» dedi.

17 numaralı odada Stephen Taylor'un durumu hiç

iyi değildi. Yüzü bir deri, bir kemik kalmış, kireç gibi olmuştu; gözlerinin içinde gerçek dışı bir şeyler okunuyordu; yakında öleceğinden şüphelenmemeye imkân yoktu. Üç yastığından destek alarak dik oturdu; soluk dudakları kıpırdamadı ve yavaş yavaş konuştu: «Beni görmeye mi geldin?»

Yüzünde bir öfke görünmüyordu; korku da yoktu; hatta aklının takıldığı bir sorun bile yok gibiydi; satranç oynuyormuş veya satranç oynayanların sorunlarını düşünüyormuş gibi bir hali vardı: İlk milyonunu insan nasıl kazanır? Patronun kızı nasıl tavlanır? Aya nasıl gidilir? Yahudilere veya zencilere ne yapmalı? Şu gezegen çok ilginç bir yerdi doğrusu: Belki pis bir dünyaydı, ama büyüleyici yönleri de çoktu. Hiç kuşkusuz bırakıp gitmek istemiyordu bu kavanoz kıçlı dünyayı, değil mi? Yine de buruk değil, diye düşündü Olwen. Dualarıma cevap verdi Tanrı.

Kemikli ellerini avuçlarının arasına aldı — kısa bir zamanda iskelete dönmüştü. Seçme hakkı bile olan garip bir iskelet. Goya'nın tanışmaktan zevk alacağı bir iskelet. Kısa bir süre sonra herkesin yolundan çekilecek, şikâyet bile edemeyecekti; ve bu kız cömertliğini ispatlamak için bir başkasını bulmak zorunda kalacaktı. Aslında önemli hiç bir şey yoktu: Hiç önemli bir vaka değildi bu, istatistik yönden bile; muhakkak ki klâsik bir vaka değildi ve birtakım karşıl·kları da vardı. Biri ıstırabından kurtulduğu için, öbürü gamından, kederinden ezildiği için inildeyen insanoğlunun hali. Doktorun kayıt defterinden ötede sözedilmesi ihtimali pek zayıftı. Aydınların okuduğu haftalıklar yer verecek değillerdi bu olaya: O kadar romantikti ki: O kadar küçüktü ki: Bir sürü saçmalık vardı beyni uğraştıran. Kuvvetli bir ihtimalle sersemin biri cenaze masrafını ödemek için elini cebine

atacaktı. Olwen Rosemary Hughes sözlerinin ne kadar sıradan olduğuna, hiç bir ontellektüel değer taşımadığına aldırmadan, «Stephen,» dedi, «Seni bekleyecektim ben. Ben hâlâ—»

Adamın uzun saçlarına, yastığındaki tere, pijamasının desenine, onun da altındaki kirli ve bir daha asla değiştirilmeyecek olan fanilâya baktı. (Pek az ilgi çekmişti bu haliyle: Her şeye rağmen olağanüstü bir şeydi: İskelet, kokacak kadar hayvanî bir şeydi. Şimdi de birtakım yorumlara sebep olacak derecede istatistik değeri yok muydu?) Cildi ölmüştü — o kadar ölmüştü ki, bunu açıkça ilân ediyordu. Kemikler uçlarından dışarı fırlamıştı. Kadavra suratında dudakları soluktu, kemikleri, etinden daha gerçek görünüyordu, saçları uzun, cildi renksizden daha renksizdi; yalnız gözleri, Stephen'in gözleri olarak kalmıştı: Hâlâ arzuluydu, hâlâ bir şeyler anlıyordu, hatta hâlâ tartışıyorlardı. Her sözün bir değeri vardı; söylediği her lâf, bir anlam taşımalıydı; pek fazla zamanı kalmamıştı, daha fazla soluyacak değildi, bütün dünya göçüp gitmesini bekliyordu: Daha bir sürü asker vardı. Dua etmeyin, hemen hiç zaman kalmamıştı duaya. Ne diyecekti ki? Allahım, n'olur gerçek olsun bu, bırak kendisi kalsın, bırak da korkmayayım, bırak anlasın her şeyi ve bırak ben de—

Taylor gülümsedi — uzaktan gülümsedi, ama gerçek dışı değildi tebessüm. (Bana gülümsüyor. Gülünç mü buluyor beni? Çok mu dişi ve ilgili görünüyorum acaba kendisiyle?) Konuşuyor — mutlak sessizliğe rağmen, sözleri ancak işitilebiliyordu — «Biliyorum, biliyorum. Ve çok teşekür ederim,» Uzun bir sessizlik. Hâlâ burada mı? «Papazla görüşmemi istediler,» diyor. Bir gülümseme daha. Artık oyalanmak

da istemiyor. «Onlara bir başkasının benim için dua ettiğini söyledim. Dinle bak!»

Olwen kulak kesilmiş, dinliyordu. Hedef alanı içindeydiler: En küçük bir ses dünyayı ekseninden dışarı sürükleyebilirdi. «Evet, Stephen?»

«Nedir bu olup bitenler, söylesene. Biliyorsun sen, değil mi? Sen hiç bir yerde olmadığından, düşündüm ki ben daha iyisini biliyorum. Ama hiç de öyle değil, ha? Ne diye şu dünyada senin yanında bir değerim olsun yani? Nedir bütün bu olup bitenlerin anlamı?»

Gözlerin ardındaki ışıktan başka bu anlamın ne olduğunu gösterecek bir şey yoktu. Hâlâ oradaydı: Dünyanın aydınlığı: Onu seven şey. Aşk, uğrunda can verilecek en son şeydi. Oh Allahım — Eğer Allah varsa ve eğer nefretiniz içinde sevginizi bir başkasına, daha değerli bir gezegene vermedinizse, eğer bu özel durumla ilgiliyseniz, eğer benim değerli bir âlet olduğumu düşünüyorsanız, bana kullanabileceğim sözleri bağışlayın. Benim zamanım var, sanıyorum ki onun da daha zamanı var, ve beni anlayabilecek, ama kelimelere muhtacım. Yoksa konuşmak için çok mu geç kaldık? Acaba gerçekten ihtiyacı var mı dinlemeye? Buradaki hayatı dışında, onun hakkında hiç bir bilgim yok, diye düşündü Olwen. «Sahiden bir şey bilmiyorum,» dedi. «Bilmemiz gerektiğini de düşünemiyorum. Bu bize dürüst olmayan bir avantaj sağlayabilirdi. Kimbilir, belki de bu bir oyundur, Stephen — çok karışık bir oyun, bizim ötemizde, ama bize düşman olmayan bir oyun.» Gözleri sulandı ve ağlamamak için büyük çaba gösterdi. «Hiç olmazsa yalnız deneyebilirsin, sevgilim. Kimbilir, belki de yapabileceğimiz tek şey bu. Çok haklı şeylere kızdığını takdir ediyorum.»

Taylor'un ağzından aşağı bir damla yuvarlandı. Açık pencerelere rağmen odanın içinde ölüm kokuyordu. Taylor, kızın söyleyeceklerini kabule hazır gibiydi. «Beni düşünecek misin?» diye sordu. Son isteği buydu: Onu düşünecek başka hiç bir kimsesi yoktu, ama artık bu da hiç önemli değildi.

«Seni düşüneceğim,» dedi Olwen; gözyaşlarını tutmaya imkân yoktu; sessiz sessiz yanaklarından aşağı süzülüyordu.

Taylor pencereden dışarı bakabilmek için çabalayarak dönmüştü. Tuğla binaların ötesinde ve çitin ardında, dünya vardı. Otobüsler büyük bir gürültüyle ve pislik saçarak geçiyordu. Yolcular gülmeden ve acımadan bakıyorlardı. Toz ve kum, gazeteleri sağasola uçuşuyordu. Güneşin göz kamaştıran ışığı altında çirkin evler ve elektrik direkleri görünüyordu. Görünmeyenler, insanı daha çok sersemleten şeylerdi: Pike bombardıman uçakları ve yeni ölenlerin titreyen etleri; esir kampında domuz yemi için girişilen mücadele; tüfek dipçiklerinin ete çarparken çıkardığı çirkin sesler; Le Havre'da zevksizce, ahlâksızca ve umursamaz bir dişilikle kendilerini teşhir eden birtakım kadınlar; yoldaş belledığin insanlar tarafından gençlere tecavüz edilmesi, ihtiyarların öldürülmesi; şu hastaneye gelmekten korkan akrabalar; akciğerlerdeki suyu çeken upuzun iğne ve yardımcılarına bakarak esneyen doktor... Taylor için dünya alabildiğine kötüydü— kimse yoktu şefkatle inanan bu dünyada — ama buna rağmen, yine de terketmek istemiyordu bu dünyayı. Hem çocuk, hem de kadın olan bir hastabakıcı, yaptığı şeyi asla bilemeyecekti. Bunu ona söylemek, dünyanın öteki çirkin yüzünü açıklamak demek olacaktı. Ne diye kabahati onun üzerine yıkacaktı yani? Kızın sonsuz bir masumiyeti var-

dı. Haklı olduğuna inandırmak için dehşet ve acı çekmesine gerek yoktu ki. Bu sırada biri tıp bölümünden çıkmış, çimenliği geçiyordu.

«Hemşire geliyor,» dedi Taylor.

«Öyleyse ben gitmeliyim,» dedi Olwen.

«Evet,» dedi kolalı önlüğe, kıvrık kollara, üniformasının üzerindeki ikl altın çengelli iğneye, yuvarlak yüze ve parlak saçlara dönüp bir daha bakan Taylor. Bir insan, insanoğluna inanırsa, Tanrı'ya da inanıyor demektir. Taylor özellikle hep ilk adımları atmakta güçlük çekmişti. Genç kızın döktüğü gözyaşlarına minnettardı. «Biraz sonra benim de gitmem lâzım.»

«Elvedâ sevgilim,» diyen Olwen şöyle bir dokundu koluna, sonra dışarı kaçtı.

Taylor o gece öldü; bir başkası onunla beraberdi; Olwen bunu adeta bir ihanet gibi hissetti içinde; ölümün çok yakında olduğunu hissederek, bütün gece uyanık kaldı, fakat sabaha karşı saat birde başı yastığa düştü, uyudu. Nöbetçi hastabakıcı odasındaki zil sesini duymadı, taş koridorlardaki adım seslerini işitmedi bile; doktorun bitmek bilmeyen çağırmaları, son, faydasız ve yorucu mücadele. Hastaların çoğu uyandı: Bir idam cezasının infaz edileceği sabah, hapishaneye benziyordu hastane saat dokuzda. Hemen herkes ne olup bittiğinin farkındaydı. Koşuşmaları ve tartışmaları, karanlıkta bahçede bağrışan hayvanları işitmişlerdi, ama Taylor'dan haberleri bile yoktu. Ama yine onun öldüğünü de biliyorlardı.

Olwen yorgun, bitkin ve ürkek bir halde göreve başladı. Kendisini karşılayan, Stephen'in aşkından haberi bile olmayan biri, öldüğünü, çekmekten kurtulduğunu, nasıl olsa pek umut kalmadığına göre, bunun iyi bir şey olup olmadığını sordu. Olwen hiç bir şey söylemeden, sessiz sedasız ağladı. Bunu sert bir

tepki izledi. Hastalıktan ve korkudan kurtulmak için amansız bir istek duyuyordu içinde. Savaş sona ereli çok olmuştu ve yaralar çoktan sarılmıştı. Bu konu üzerinde günlerce durup düşündü. İdealizm duygusu yaralandığına göre, artık mesleğini bırakmasını kaçınılmaz görmeye başladı. Yirmi iki yaşındaydı ve bundan sonra normal bir hayat sürmek için can atıyordu. Peggy bu konuda son derece gerçekçiydi. «Haftada beş İngiliz mi?» dedi. «Hemen koş, başla işe.» Olwen razı olduğunu bildirdikten sonra, bayan Dawson gerekenleri büyük bir çabuklukla yerine getirdi. Her şey bir cenaze hazırlığı hızı içinde tamamlandı.

4

Zil çaldı, serin, henüz sert bir ilkbahar havası, dükkânın sıcak ve hastalıklı havasına doldu. Bir-iki şey sarsıldı: Vazonun içindeki çiçekler, bozuk bir aynada kırışan yüzler gibi kıpırdanan mütebessim yüzler, saç reklâmlarından biri yere düştü. Olwen hiç konuşma işitmedi, çünkü bayan Harper'in dışarda olduğunu biliyordu. Bekledikleri randevulu bir müşteri de yoktu; Olwen zili çalanın bir kadın olacağını düşünerek, locasından çıktı ve bakmaya gitti. Gelen bir erkekti. İyi cins deriden bir çanta taşıyordu — beş İngiliz eder diye düşündü Olwen; en az bu kadara malolmuştur adama. Adam çok güzel giyinmişti: Kaliteli ayakkabılar (yine bir beşlik ederdi), kalın bir pardesü (otuz İngiliz), tvid bir kostüm, dar kenarlı, yeşil bir yumuşak fötr şapka, eldivenler — vay canına, bu haliyle yüz İngiliz liralık bir giyim-kuşamı var bu adamın diye neşeyle düşündü Olwen. Ancak o zaman adamın her zamanki gibi orta yaşlı bir seyyah değil,

gençten biri olduğunu farketti. Asker gibi sert yüzünde araştırıcı bir parlaklık görünüyordu. Adam pozlu bir tavırla durmuştu. Yaklaşırken, Olwen'i süzdü. Sokuldukça, yüzünün ifadesinde hafif bir değişiklik oldu — karşısındakini çözümler gibi bir değişiklik —, fakat bu o kadar ani olmuştu ki, değişikliğin cinsini belirleyemedi. Olwen'in yanakları hafifçe kızardı, çünkü sırtındaki beyaz bluzunu üçüncü gündür giyiyordu, biraz kirlenmişti; üstelik alnına bir tutam perçem düşmüştü. Ama adamın yanına varınca, kendisini nazik bir onaylayıcı bakışla süzdüğünü farketti: Ama bu bile rahatsız ediciydi genç kız için.

«Günaydın,» dedi adam. «Mağaza sahibi acaba içerdeler mi?»

Gözlerini hiç kırpmadan bakıyordu, nazik olduğu halde, delici bir bakışı vardı. Adam otuz beş yaşlarında, belki daha bile gençti; taze, çocukça bir çehresi vardı; iri, romantik bakışlı, koyu kahverengi de gözleri.

Olwen, «Özür dilerim,» dedi, «ama bayan Harper bugün öğleden sonra gelecek.»

«Ben Perfecta Sabun Fabrikası'ndan geliyorum,» dedi adam. «Niyetimiz faaliyetimizi geliştirip—»

«Bence bayan Harper''le görüşseniz, daha iyi olur,» dedi Olwen. «Acaba öğleden sonra tekrar gelmeniz mümkün mü?»

«Memnuniyetle gelirim,» dedi adam.

Olwen yine hafifçe kızarıp, başka tarafa kaçırdı bakışlarını. «Yalnız bayan Harper'in ne diyeceği hakkında bir garanti —»

«Mesele yok,» dedi adam. Durdu. «Bu arada gider, ben de öğle yemeği yerim. Tavsiye edeceğiniz bir yer var mı acaba?»

«Anayol üzerinde birkaç kahve salonu var,» dedi

Olwen. Sonra gülümsedi. «Fakat hepsi hanımlarla doludur. Otomobiliniz var mı?»

«Evet.»

«Öyleyse Dragon'a gidebilirsiniz,» diye izah etti Olwen. «Almond Vale'e doğru, anayol üzerinde, üç mil ilerdedir.»

«Siz orada mı yiyorsunuz yemeklerinizi?»

Bu sefer belirli bir sıkılganlıkla kızardı Olwen. «Hayır.»

«Yemek ister misiniz peki?»

«Sanmıyorum.»

«Özür dilerim. Küstahlık ettim.»

Bu sözler genç kızın sıkıntısını biraz olsun geçirdi. «Mesele o değil,» dedi aslında mesele o olduğu halde. «Öğle iznim sadece bir saat de.»

«Ama otomobille giderseniz?»

Adam lâf oyunlarıyla kendisini kıstırmıştı, ama yine kaçamak bir yol buldu. «Arkadaşımla gidiyorum ben,» diye bir yalan attı.

«Arkadaşınızı getirin,» diye teklif etti adam. «Nasıl olsa buraya dönecek değil miyim?»

«Geleceğimi sanmıyorum,» dedi Olwen. «Yani demek istiyorum ki, sizi tanımıyorum bile.»

«Adım Harrison,» dedi adam. «Roy Harrison. Elbette, ben de sizi tanımıyorum, ama tanımama imkân var mı? Fakat neler hissettiğinizi çok iyi anlıyorum — hatta bu yüzden size hayranım — Nasıl oldu da davet ettim sizi, ben bile anlayamadım... Hiç adetim değildir böyle şeyler...» Dostça bir tavırla gülümsedi. «Neyse, bir başka sefer sizi davet ederim.»

«Ne demek istediğimi anlayamadınız galiba,» dedi Olwen. «Ben şey olmak istemedim, yani...»

«Peki, niçin gelmiyorsunuz öyleyse?» diye sordu adam. «Adımı ve şirketimi biliyorsunuz. Her şey gün

ışığı gibi ortada. Sizi yiyecek değilim herhalde. Üstelik bir daha gelmenize de lüzum yok.»

Olwen güldü. «Pekâlâ,» dedi. «Ama saat birden önce gelemem.

«Nerede buluşacağız peki? Burada mı?»

«Hayır,» dedi Olwen. «Burada olmaz.»

«Köşede?»

«Pekâlâ. Trafik ışıklarının yanında.»

«Adınızı öğrenebilir miyim?»

«Adım, Hughes.»

«Sakın güzel müşterilerimin hepsini yemeğe davet ettiğimi sanmayın, bayan Hughes. Öyle işte—» Ama ne olduğunu belirtmedi. «Anladığınızı sanıyorum.»

«Doğrusu pek anlamadım,» dedi Olwen. «Her neyse, bunu yemekte izah edersiniz. Siz de benim her şirket temsilcisiyle yemeğe çıktığımı sanmayın sakın...»

«Çıkmadığınıza eminim,» dedi Harrison. «Ben de bu yüzden sizi davet ettim ya. Eldivenli elini kapının tokmağına dayayarak, yavaş yavaş geriledi. «Saat birde buluşmak ümidiyle.»

Olwen sabırsız bir müşterisinin «Vogue» dergisinin sayfalarını karıştırdığı locasına döndü. Tutumuna kendisi bile şaşırmıştı. Yine de Harrison'un söylediklerinde bir gerçek payı vardı. Onunla tanışmasının başka yolu yoktu ki. Reddetmekte daha inatçı, daha kuvvetli davransaydı, «tavlanmak» için can attığı daha çok meydana çıkmış olacaktı. Zaten adamın o tip bir insan olmadığı belliydi. Üzerinde küstahlık değil, ölçülü bir sakinlik vardı. Ayrıca Dragon'da onunla beraber yemek yemek, hoşuna gitmiyor denemezdi. Burası, önünde kocaman otomobillerin park ettiği, pahalı yemekler yenip dans edilen ve başka şeyler yapı-

lan bir oteldi; sabık hastabakıcılar ve dükkân çırağı kızlardan çok, mankenler gelirdi. Kısacası kendi dünyası değildi Dragon, aslında girmek için can attığı bir dünya bile değildi.

Olwen saat birde kavşağa gittiği zaman, Harrison adlı adam küçük bir kırmızı spor araba içinde kendisini bekliyordu. Olwen yaklaşırken kornasını öttürdü. «Merhaba bayan Hughes. En sonunda gelmeye karar verdiğiniz için memnunum doğrusu.»

«Az daha gelmeyecektim.»

«Gelmeseydiniz de, hak verirdim» dedi adam ve yine kontrollü bir tarzda gülümsedi. «Fakat geldiğinize gerçekten sevindim. Yanılmıyorsam Ikimiz de davranışımıza şaşırdık, ama iki insanın birlikte yemek yememesi için bir sebep yok, değil mi?»

«Elbette yok,» dedi Olwen. Bu tür açıklama ve özür dilemeler elini ayağını dolandırıyordu, çünkü hâlâ biraz kararsızdı. Konuyu değiştirdi. «Ne hoş bir arabanız var.

«Fena değildir,» dedi Harrison. «Yetmiş milin üzerine çıkar. Atlayın bakalım, bayan Hughes.»

Arabanın kapısı olmadığı için, arabanın içine dikkatlice atlamaktan başka çıkar yol yoktu. Bacakları açılınca, belli etmeden süzdüğünü gözden kaçırmadı. Uzun uzun bakmadı, ama şöyle bir göz atıp, tekrar çevirdi bakışlarını. Olwen uzun bir zamandan beri otomobile binmemişti. Bu nedenle yolculuk hoşuna gitti.

Dragon'un salonunda hayli kalabalık bir müşteri topluluğu, bIr düzine kadar masaya yerleşmiş, oturmuştu. Çoğu orta yaşlı iş adamlarıydı, ama bir-iki tane de çok güzel giyimli, otuzluk hanımefendi vardı. Bir avuç insan da barın başında toplanmış, aralarında güle oynaya içiyorlardı. Harrison hiç sormadan Ol-

wen'e bir beyaz İspanyol şarabı ısmarladı. «Teklif edersem, reddedeceğinizi biliyorum,» dedi, «bu nedenle sormamayı tercih ettim. Çok güzel bir şaraptır. Laboratuvardan yeni çıkma,» diye özetlerken, Olwen de kahkahasına katıldı.

Yemeklerini ağır ağır yediler, sıkılarak konuştular. Olwen şimdi daha bir başka sıkılıyordu, çünkü masanın ardından dikkatlice yüzüne bakınca, Harrison'un evli olduğundan şüphesi kalmamıştı. Öyleyse ne diye kendisini yemeğe davet etmişti? Yoksa etrafında kendilerine hayran kızlar toplamaktan hoşlanan biri miydi? Bütün bu düşüncelerini hemen söze aktarmaktan çekinmedi: «Bay Harrison, siz evlisiniz, değil mi?»

Kendinden emin tavrı biraz sarsılır gibi. «Çok garip bir soru. Nereden bildiniz»

«Bilmiyorum ki,» dedi Olwen. «Yalnız tam evli olacak tipte bir adamsınız da, ondan.»

«Ne düşündüğünüzü galiba tahmin ettim,» dedi adam. Sonra sözlerini bulmak için aradan uzun bir zaman geçti. «Anlıyorsunuz ya, karım ağır hasta.» Olwen adamın yüzünden bir şeyler çıkarmayı beceremiyordu; birinin evlilik kurumuna nasıl bağlı olması gerektiğini bilseydi, rahatlıkla çirkin veya hasta eşinin yanından ayrılmaması gerektiğini düşünebilirdi. Harrison bunu anlamış olmalı ki, derhal açıkladı durumu: «Karım akıl hastasıdır, bayan Hughes.» İri, kahverengi gözleri bir vazoya takılıp dalgınlaştı: Daima çiçek gönderdiğini düşünüyordu belki; yoksa çelenklerin ciddîliğini mi aklına gelmişti? «Uzun bir zaman iyileşeceğini umdum, ama aslında kendimi aldatıyordum. Karım benim için tamamen bir yabancıdır, bayan Hughes. Bir deli, her bakımdan çirkin bir yaratık. Asla iyileşemeyecek. Ama sizinle tanışınca-

ya kadar onunla paylaştığımız bir geçmiş, beni tuttu hep.»

«Çok üzüldüm,» dedi Olwen.

Harrison bir süre durdu, sonra devam etti: «Bir yıl daha yaşar diyorlar. Bir kazanın sonucuydu bu, anlıyorsunuz ya. Bundan sözetmek hoşuma gitmiyor... Bakın bayan Hughes, birbirimizi tanıyalı henüz bir buçuk saat oldu, ama çok hoşuma gittiniz, bunu saklamam imkânsız. Sizi o mağazada gördüm ve iki yıldan beri süren sıkıntım, bir anda bitiverdi. Evelyn aklımdan çıktı — şu son iki yıl içinde başka bir kadını gerçekten gördüğümü hiç sanmıyorum. Anlıyorsunuz ya, bu konuda bana adeta yardımcı oldunuz. Neyse, şimdi biraz da sizden konuşalım. Nasıl oldu da bir berber dükkânında çalışmaya başladınız?» Sesinin tonundan ve sorunun çeşidinden, yanlış bir yerde çalıştığını belirtmek istediği kolay anlaşılıyordu. O âlemin insanı değildi Olwen: Bir dairede, bir kitaplıkta, ya da bir kamera karşısında çalışmalıydı: Bunlar gönül okşayıcı, fakat züppece şeylerdi...

«Hastabakıcıydım ben,» dedi Olwen. «Dört yıl kadar önce sevdiğim bir adama hastabakıcılık ettim. Adam öldü ve birden içimde bir çeşit nefret uyandı mesleğime. Bu sırada bir teklif aldım. Saçlarım yüzünden, görüyorsunuz ya — dolayısıyla Stephen ölünce —»

«Bu yüzden mi evlenmediniz?»

Olwen adamın bakışlarından kaçmak için başka taraflara baktı. «O zamandan beri başkaları ile tanıştım, ama hiçbiri —»

«Bakın,» dedi Harrison, «ben de sizin hakkınızda ayrı şeyi düşündüm: Siz tam olmanız gereken bir kız gibi görünüyorsunuz. Elbette, belki buna hakkım yok, ama bilmek istedim nedenini.»

Olwen gülümsedi. «Neyse, artık her şeyi biliyorsunuz.»

«Yo, hayır, her şeyi, değil,» diye inandırıcı bir sesle karşı çıktı adam. «Adınızı bilmiyorum.»

«Bunu bilmek mecburiyetinde değilsiniz.» Utanarak başını salladı. «Küçük adım, Olwen.»

«Ne kadar az işitilmiş bir ad,» dedi Harrison. «İsimler, daima sahiplerine uygundur, siz de o fikirde değil misiniz? Daima adamına lâyık olur. Karım da çok güzel bir kadındı. Adı Evelyn'dir.»

«Güzel bir ad.»

«Kendisine de o kadar yakışıyordu ki. Ama şimdi değil... Bayan Hughes, siz herhalde Galler'den geldiniz.»

«Annem-babam hâlâ orada.»

«Öyleyse yalnız yaşıyorsunuz, değil mi?»

«Hayır,» dedi Olwen. «Bir başka kız arkadaşımla, Hazel'le beraber oturuyoruz. Aynı odayı paylaşıyoruz.»

«O da berber mi?»

«Hayır, o otobüs biletçisi. Biliyorsunuz, odaların kirası çok pahalı, bu nedenle bir odayı ikimiz paylaşmayı uygun bulduk.»

«Ayrıca,» dedi Harrison, «insan arkadaş da arar. Yalnızlığın ne demek olduğunu çok iyi bilirim.»

Üç çeyrek saat sonra otelden çıkarlarken, adam Olwen'e, «Bayan Hughes, arkadaşlığınızdan çok memnun kaldım,» dedi. «Acaba sizinle yine görüşebilir miyiz? Bu konudaki her teklifinizi kabul etmeye razıyım.»

«Bilmem ki,» dedi Olwen. «Gerçekten istiyor musunuz bunu?»

«İstiyorum ya,» dedi Harrison. «Ben öyle çılgın biri değilim ki. Bakın, bugün öğleden sonra patronu-

nuzu görmeye geldiğim zaman, verdiğiniz kararı bildirin bana.»

«Bunu yapamam,» dedi Olwen. «Bayan Harper sizinle buraya geldiğimi işitirse, kızar.»

«Yani onu hiç aramamamı mı istiyorsunuz? Yoksa zor durumda mı kalırsınız?»

«Belki böylesi daha uygun olur.»

«Yarım gün izniniz yok mu?»

«Var. Salı günleri.»

«Öyleyse sizi salı günü yine yemeğe götüremez miyim? Bütün bunları — hepsini — yemekte yeniden tartışırız. Lehimde bir kanaata varırsanız, daha sonra da ya arabayla bir gezmeye, veya bir oyun seyretmeye gideriz...»

«Pekâlâ,» dedi Olwen. «Bunu kabul ediyorum. Ayrıca bugün ben de çok eğlendim, teşekkür ederim.»

«Bir isteğim daha var,» dedi Harrison, «Size Olwen diye hitap edebilir miyim?»

Başıyla onayladı, çünkü şımarık bir kız gibi görünmeden bunu reddetmeye imkân yoktu. «Siz de bana Roy diye hitap eder misiniz? Böylece eşit bir zevk duyarım ben de.»

Olwen saat beş buçukta, işten iyice yorgun, fakat Harrison'la tanışmasının heyecan ve şaşkınlığı içinde mest, evine, odasına gitmek için mağazadan ayrıldı. Şimdi üç katlı, eski bir evde, dul bir kadın ve öteki kiracı Hazel'le birlikte oturuyordu. Edward tarzı bir evdi bu. Gösterişli, fakat kasvetli bir yapıydı. Önünde küçücük bir bahçesi, iki metre genişliğinde bir kaldırımı, uzun, karanlık bir holü, geniş, küf kokan, köhne odaları vardı. Duvarlar eski, solmuş fotoğraflarla doluydu. Eşya, müzayedelerden toparlanmıştı. Kalın çerçeveli, otlaklarda dolaşan inek tabloları, üst

katta da hantal, elden düşme gardropları bulunuyordu; duvar kâğıtlarının rengi bile koyuydu. Olwen bunlara hiç aldırmıyordu. Dul bayan Wilson çok neşeli bir insandı, her fırsatta kahkahayı basardı. Kızları seviyordu ve ikisinin de anlattıklarını heyecanla dinlemeye daima hazırdı. Hazel, Olwen'den beş yaş daha küçüktü. Üstelik Olwen'i seviyor, güzelliğini, ciddiyetini ve içtenliğini hayranlıkla karşılıyordu. Kendi kötü davranışlarını Olwen'e itiraf ediyor, bir bakıma her şeyini Olwen'e açıklıyordu. Evli bir adam olan otobüs şoförüyle nasıl içip sarhoş olduklarını ayrıntılarına varıncaya kadar anlatıyordu. Sonra sataşmalarına nasıl müsaade ettiğini söyleyip, Olwen'in vicdanını rahatlatmasını bekliyordu. Olwen'in işinden müşterileri hakkında anlattıklarına dikkatle kulak veriyor, hatlatmasını bekliyordu. Olwen'in işindeki müşteridu. Joe ve Stephen hakkında beslediği hisleri de öğrenmişti. İki genç kızın iş saatleri birbiri ardından geliyordu, ama böyle raslamadığı zamanlar eğlence ve dinlenme saatlerini paylaşıyorlar, alışverişe veya sinemaya gidiyorlardı.

Olwen uzun holün başındaki saçağın altına varınca, kendisini bayan Wilson karşıladı. «İşte Olwen geldi,» dedi. «Yorgun musunuz? Hazel içerde. Size Galler'den bir mektup var.»

«Ayaklarım ağrıyor,» dedi Olwen. «Mektup yukarda mı bayan Wilson?»

«Hazel'e verdim. Bu akşam çıkacak mısınız?»

«Belki sinemaya gideriz.»

Olwen merdivenleri tırmanıp öndeki büyük odaya girdi. Yatağı ve gazocağıyla, burası kendi odasıydı. İçerde bir kız yastığına dayanmış, dergi okuyordu. Dolgun, kara saçlı, sevimli, fakat yüzü aşırı derecede solgun, kocaman, kahverengi gözlü, biraz saf yüz-

lü bir genç kız. Olwen kapıyı açıp içeri girince, havalara sıçradı.

«Aman Allahım,» dedi. «Ödümü patlattın. Okumaya dalmıştım.»

«Anladım. Çayla ne var?»

«Ringa balığı. Ben, benimkini yedim.»

«Bu gece bir yere gidelim, Yerimde duramıyorum.»

«Olur, ben de memnun olurum. Ne yapıyorsun sen?»

«Hatıra defterimi yazıyorum.»

«Ama gün daha sona ermedi ki,» diye şikâyet etti Hazel. «Dışarı çıkmayacak mıyız?»

«Gün benim için bitmiş demektir.»

«Hasta mısın sen, yoksa yorgun mu?»

«Yok öyle bir şeyim. Bugün bir şey oldu da.»

«Sen bir erkekle tanıştın!» diye bağırdı Hazel. «Anlat, nasıl oldu bu.»

«Anlatmasam, daha iyi olmaz mı acaba?» diye sordu Olwen. «Belki bundan bahsetmek talihsizlik getirir. Bir şey diyeyim mi sana — iş ciddî olabilir.»

«Ne kadar güzel!» diye sevinçle bağırdı Hazel. «Bak, gel bu gece bütün kurallarını çiğne. Bugün St. Patrick yortusu ve o gün bir erkekle tanıştın. Sinemadan sonra da içmeye gidelim.»

«Pekâlâ,» dedi Olwen. «Ama bir kadeh içeceğiz — ben seni bilirim. Bayan Wilson'u da beraber alalım. Ama ona bir şey söyleme, olur mu?»

Salı günü saat birde Olwen, Harrison'la ikinci buluşması için çok daha iyi hazırlanmıştı. Bu sefer alnına düşen perçem falan yoktu. Sırtına tek elbisesini geçirmiş, en iyi ayakkabılarını giymiş, iki çift naylon çorabından yenisini çekmişti bacaklarına.

Adam kendisini aynı yerde, otomobilinin içinde bekliyordu ve genç kızı görünce sevindiği açıkça belliydi. Olwen'in yüreği de genç adamı görünce hop etmişti. Tiyatro işi bir yakışıklılığı, uzun ve zayıf vücudu vardı. Yine çok güzel bir tvid elbise giymişti. Tvid bir pardesüsü, kahverengi ayakkabıları pek yakışmıştı. Eldivenlerini ise tek elinde tutuyordu. Olwen bu ikinci buluşmalarına ne kadar büyük bir zevkle geldiğini, kendisini davet edenin o olduğunu, bütün nezaket kurallarını çiğneyerek karısı hakkında kendisinin adamı sorguya çektiğini, adamın da her şeyi çekinmeden anlattığını hatırladı. Yine de bütün bu olup bitenler endişe verici bir durum yaratmamıştı; yanlış yolda olduğunu açıkça belirtecek şeyler cereyan etmemişti hiç; hatta karısı hakkında soru sorduğu zaman, yalan bile söylememişti. Şu halde neden kuşkulanıyordu? Bunu belirleyecek durumda değildi işte. Adamın iri, romantik gözleri görünür bir zevkle kendisine bakıp gülümsedi. Olwen, sabık bir subay gibi bakıyor, diye düşündü.

«Geldiğinize o kadar sevindim ki Olwen,» dedi. «Yine gelmeyeceksiniz diye çok korkmuştum.»

Olwen dosdoğru gözlerinin içine bakıp, iki tarafı hafif çökük, kara yüzünü süzdü. «Hislerinizi anlıyorum,» dedi. «Ben de öyleydim. Bir mağazada tanıştık diye birbirimizden özür dilemekten vazgeçelim artık.»

«Güzel, güzel,» dedi Harrison. «Bunun yerine gidip birlikte bir yemek yiyelim. Yalnız sonra iş için bir yere uğramam gerek. Müsaade eder misiniz? İsterseniz, siz de gelebilirsiniz benimle.»

«Buna henüz karar vermedim daha,» dedi Olwen.

«Vereceğinizi umarım.»

Genç kız yemekten önce iki kadeh şarap içti ve bu yüzden üzerine daha başka bir güven geldi. Son derece de neşeliydi. Harrison'un konuşması pek renkli ve ilginçti. Kızı övmek için pek az girişimde bulunuyor, bunun yerine açık-seçik konuşmayı yeğ tutuyordu. Olwen konuşurken de, büyük bir dikkatle onu dinliyordu.

«Bakın Roy,» dedi yemeğin sonuna doğru Olwen. «Birkaç günden beri bazı şeyler takıldı zihnime, onları düşünüyorum hep. Söyleyin bakalım, doğru mu tahmin etmişim. Otuz yaşından fazlasınız, değil mi?»

«Otuz beş,» dedi Harrison.

«Önceden subay mıydınız?»

«Aşağı-yukarı. Kraliyet Hava Kuvvetlerine bağlıydım.»

«Pilot muydunuz?»

«Bombardımancıydım,» dedi. Bakışları daldı. Belki de bulutlar arasında uçtuğunu, hedef göstergelerini kontrol ettiğini, uçaksavar deyimleriyle düşündüğünü hayal ediyordu. Yoksa kimselerin sırrına ermediği eğitimi veya yogayı mı deniyordu? Fakat hayallere daldığı ve salonun dip tarafında görünmeyen bir şeye baktığı muhakkaktı. «Ben Little Over'deydim,» dedi.

«Neresidir burası?»

«Bir bombardıman üssüydü. Özelliği olan bir üs. Kiel kanalına mayın atıyorduk. Sahnelediğimiz gösterilerden biri de buydu. Başlangıçtaki arkadaşlardan yalnız dördümüz sağ kaldık. Üsten altmış dört defa çıkış yaptım ben.»

«Altmış dört mü?»

«Doğru, bir hayli,» diye onayladı Harrison. «Çok talihliydim ama. Orta Doğu'da daha önce elli görev

uçuşuna çıkmıştım. İlk mürettebatımı da orada kaybettim.»

«Sizin pervasız biri olduğunuzu biliyordum zaten.»

Alçak gönüllülükle bakışlarını öne eğdi. «Artık bunların hepsi bitti, Olwen,» dedi.

«Memnun oldum.»

«Memnun olduğunuza ayrıca sevindim.»

«Sonra sizin Oxford veya Cambridge'de öğrenim yaptığınızı sandım..» .

«Kadın önsezisi,» diyerek güldü Harrison. «Oxford'da okudum. Kimya öğrenimi yaptım —»

«Ben kimya tahsilini Cambridge'de yaparlar sanıyordum,» dedi Bond'u hatırlayan Olwen.

«Kanun yok ya canım,» dedi belli-belirsiz bir hareketle elini sallayan Roy. «Yalnız kimyayla da yetinmedim. Ayrıca edebiyat, döğüş, bira içmek de vardı. Eşsiz günlerdi o günler. Elbette hepsi geçmişte kaldı bunların — şimdi her şey para için...»

«Bir de sizin büroda çalışmaktan sıkıldığınız için şirket temsilciliği işini seçtiğinizi düşündüm.»

«Tam üstüne bastınız,» dedi. «Hava kuvvetlerinden tanıdığım bir arkadaşım, bölge müdürüydü... lâf aramızda, beni Pakistan'a göndermek istiyorlardı. Anlıyorsunuz ya, İngiliz şirketinin temsilcisi olarak, Çok iyi bir işti — lojman, hizmetkârlar, otomobil, daha ne isterseniz. Üstelik ülke de ilginçti. Fakat Evelyn'in başına o müthiş şey geldi bu sırada... Elbette şimdi yabancı bir ülkeye gitmem mümkün değil. Hiç olmazsa şimdilik...»

Harrison durup masanın ardından ısrarla Olwen'e baktı. «Biliyor musunuz, ben de bütün bunları düşündüm... Yo, kızarmak yok Olwen. Hakkınızda çok ciddî şeyler düşünüyordum. Size en doğru tarzda dav-

ranmak istiyorum... Karım yaşarken benimle beraber dışarı çıkmaktan pek hoşlanmadığınızı biliyorum — tabiî karıma yaşıyor derseniz.» Şöyle bir ürperdi. «Sizi daha görür görmez konuşmak isteği duydum Olwen. Bunu on iki ay sonraya bırakamazdım, çünkü çekip gidebilirdiniz... Pazar günü doktoru gördüm — ziyaret günüydü — belki on iki aydan daha da az yaşayacağını söyledi karımın. Şükran duyulacak bir kurtuluş. Ya da mucize. Ama ben mucizelere pek inanmam.»

«Bence,» dedi Olwen, «birbirimizi tanımamızda bir kötülük yok.»

«Ben de aynı şeyi hissettim,» dedi Harrison. «Ama bunun platonik bir ilgi olduğunu da iddia edemem. Size hayranım, Olwen. İnanılmayacak derecede güzelsiniz.»

Olwen'in yüzü iyice kızardı. Fakat ilgisi yavaş yavaş kayboldu. Kendisiyle ilgileniyordu, ama herkese karşı gerekeni yapmak istiyordu. Ondan daha fazlasını isteyemezdi. Ferahlayıp yüzüne bakınca, müthiş bir hayranlık beslediğini yüreğinde duydu. Kendisini seviyordu, ama vicdanının emrettiği şeyi yapıyordu. Bu da, sağlam karakterli, iyi bir insan olduğunu gösteriyordu. Meseleyi açtığı zaman, herhalde annesi, babası ve Tom da çok heyecanlanacaklardı. Ama ne zaman olacaktı bu? Roy'un söylediği gibi on iki ayın sonunda olabilirdi. Bunun dışında her yol kendilerini üzerdi, çünkü bu kadar uzaktan karısını anlayamazlardı.

«Ben de tahminler yapıyordum,» dedi Roy. «Yirmi iki yaşında mısınız?»

«Yirmi altıya merdiven dayadım,» dedi Olwen.

«Sahi mi?» diye şaşkınlıkla sordu, sonra gülümsedi. «Siz kendisine çok iyi bakmış bir kocakarısınız

demek. Aileniz savaşta kötü günler yaşamış olmalı. Yoksa garip bir biçimde, size hiç yakışmayan bir işte çalışmazdınız...»

«Buraya hastabakıcılık yapmak istediğim için geldim,» diye anlattı Olwen. «Arkadaşlarımdan biri Birlchester hastanesinde çalışıyordu, ben de onun peşinden gittim.»

«Her hafta aksaçlı ninenize para gönderiyor musunuz yoksa?»

Olwen adamın sözü nereye getirmek istediğini düşündü. Yoksa sosyal durumunu öğrenmeye mi çalışıyordu? İlk olarak babasının bir otobüs şoförü olmasından dolayı utanç duydu. Bunu Roy'a itiraf edemezdi; henüz her şey yeni başlamışken, bozulabilirdi ilişkileri. «Ailem çiftçidir,» dedi. «Fakat her hafta anneme bir İngiliz lirası, veya ona yakın bir şey gönderirim. Sırf yardım olsun diye.»

«Erkek veya kız kardeşiniz de yok mu?»

«Erkek kardeşim var.»

«O da çiftlikte mi?»

Olwen bir an duraksadı. «Evet.»

Roy o iri, romantik gözleriyle kıza baktı. «Üç-dört defa âşık oldunuz siz,» dedi, «daima şefkatle sevdiniz ve hiç bir zaman da kendinizi gülünç durumlara düşürmediniz.»

Bu biraz da bâkire olup olmadığı konusunda bir soruşturmayı hatırlatıyordu insana, ama Olwen doğru karşılık verdi: «Onun gibi bir şey işte.»

«Peki, ya şimdi bir fincan kahveye ne buyrulur?»

«Çok yerinde olur,» dedi Olwen.

Otelden çıktıkları zaman, havanın bozduğunu, hızlı bir yağmur yağdığını gördüler. Roy arabasının tentesini indirmişti. Bu yüzden acele tekrar kaldırdı, bir bezle ıslak koltukları sildi ve Olwen'i arabanın

içine aldı. «Şimdi benimle beraber gelmek zorundasınız,» dedi. «Bu havada otobüs duraklarında bekleyemezsiniz.»

«Pekâlâ,» dedi Olwen. «kararımı verdim.»

Yağmur taneleri tenteyi dövüyor, arabanın içi hafifçe benzin kokuyordu. Ama bu bile kendisini Roy'un dünyasının bir parçası saymasına yetiyordu. Kendi tarafındaki silecek çalışmıyordu, ama Roy arabayı durdurduğu zaman, Hazel'le beraber alışveriş yaptıkları Birrell's mağazasının önüne geldiklerini gördü. Roy büyük bir neşeyle otomobile döndü. «İyi bir sipariş kopardım, dedi. «Yüz elli kiloluk bir sipariş.»

«Çok mu bu miktar?»

«Fena sayılmaz,» diye cevap verdi. «Ben bu havada fazla uzağa gidemeyiz derim, gider miyiz?»

«Bugün hapı yuttu,» dedi Olwen.

«Ne teklif ediyorsunuz öyleyse?»

«Benim için hiç önemi yok,» dedi Olwen. Sonra geride kalan anayolu gösterdi. «Haydi sinemaya, gidelim.»

Sinemanın karanlık salonunda, Roy genç kıza bir paket çikolata sundu. Aradan bir süre geçince de, elini avuçlarının arasına aldı. Fazla uzun zaman tutmadı avuçlarının arasında, ama bırakmadan önce şöyle kuvvetlice bir sıktı. Olwen başını çevirip baktı. Film sona erince, Roy, Olwen'i Tudor tarzı bir kahve salonuna götürdü. İçerisi yaşlı hanımefendiler, çocuklarıyla birlikte gelmiş genç anneler, kara tahta duvarlar üzerinde pirinç takımlar ve renkli kadehlerle doluydu.

Pastaları ve çayları önlerine geldikten sonra Roy, «Ne dersiniz film hakkında?» diye sordu.

Sinemada casuslar ve savaş yıllarında Fransız

mukavemet örgütü ile ilgili bir serüven seyretmişlerdi

«Çok heyecanlıydı,» dedi Olwen. «Siz beğendiniz mi?»

«Oyalıyordu, ama gerçeğe benzemiyordu.»

«Bana gerçek gibi geldi. Heyecandan tırnaklarımı yedim.»

Roy güldü. «İyi ki casus olmadınız,» dedi.

«Siz de değilsiniz ama,» dedi sinirlenen Olwen. «Siz de pilottunuz.»

«1944'e kadar öyleydi,» dedi «Sonra ufak bir değişiklik oldu, ayrıldım .Fransızca da bilirim ve böylece...» Avuçlarını aşağı çevirip, konuşmadan elleriyle paraşütle atlamayı açıkladı, gizli toplantıları, haberleri, Gestapo'yu hatırlattı...

«Galiba siz de her telden çalmışsınız.»

«Yok canım, o kadar da değil,» dedi Roy. «Meselâ şimdiye kadar kızıl saçlı hiç bir kızı öpmedim.»

Olwen birden saçlarının dibine kadar kızardı, ama birden aklına takılıveren rahatsız edici bir fikirden dolayı. Öpmediği kızlar sadece kızıl saçlılar ise, bir sürü sarışın ve esmeri öpmüş mü demekti yani? «Marifetleriniz hakkında bir kitap yazsanız, fena olmayacak galiba,» dedi.

Kızın düşündüğünü pek anlamışa benzemiyordu, ama yine de kendine göre yorumladı. «Marifetlerimin bir kısmı hâlâ gizlidir. Bu akşam nereye gidelim? Dansa mı? Yoksa otomobil mi sürelim?»

«Yağmur yağıyor mu»

«Galiba durdu.»

«Öyleyse arabayla dolaşalım,» diye teklif etti Olwen. Çünkü otomobilde genç adamın yanı başında olmak, saatlerce konuşmasını dinlemek istiyordu. Dans ise, bir sürü ilgisiz kalabalık demekti...

«Biliyorum,» dedi Roy. «Önce etrafta dolaşır, sonra da Brownhill'de, akşam yemeği için Castle'e gideriz. Güzel, sevimli bir yerdir,» dedi arkasından. «Birinci sınıf yemekle karın doyurulabilir.»

«Çok gezmiş görmüşlüğünüz var.»

«Burası kazan, ben kepçe, dolaşıyorum hep.»

«Çok kadınla da tanışıyor musunuz?»

«Oh, Olwen,» diye dert yandı. «Bu konuda hâlâ için rahat edemedi. Böyle düşünmemelisin. İki yıl önce Evelyn de senin kadar sağlıklıydı. Fakat karım — neyse, o günden beri çalışmaktan ve beklemekten başka bir şey yapmadım. Bu yönden kendimi çok suçlu hissediyorum. N'olur, ilişkimizi böyle davranarak bütün bütün zorlaştırma.»

«Özür dilerim,» dedi Olwen. «Zaten ciddî söylemeyiştim. Sakın mutsuz olma Roy, çünkü ben on iki ayın geçmesini sabırla bekleyebilirim.»

«Yani —»

«Yani sizi sevdiğimi söylemek istiyorum.»

Adamın müthiş sevindiğini görebiliyordu. Bu sevincinin sadece bir tek sebebi olabileceği için, o da memnundu. Genç adamın kendisine âşık olmasını istiyordu; görüldüğü kadarıyla, olacaktı da; kendisi zaten abayı yakmak üzereydi; tanımadığı Evelyn'a karşı bir çeşit doğrulukla davranabilirse, Olwen genç adamı şimdiden şefkatle sevmeye arzuluydu; bu, tutkudan uzak bir sevgi olacaktı; birbirlerini her yönden gönül rahatıyla ve tutkuyla sevecekleri güne kadar sabırla bekleyeceklerdi. Bu yolları düşünmek için zamanın pek erken olduğunu da sanmıyordu, çünkü Roy ciddîydi. Olwen de bu yolu seçmek istiyordu.

Roy tatlı bir ilkbahar akşamında, karanlık yavaş yavaş çökerken, adeta amaçsız bir tarzda sürdü otomobili. Castle'de, cephesi bir sürü putrel ve gereksiz

basamaklarla bezenmiş küçük bir handa, özel bir şekilde buyur edildiler. Olwen şimdiden birtakım anılara sahip olmaya başlamıştı, bu da o yerlerden biriydi işte... Olwen bir hayli şarap içti, nefis bir yemek yedi. Roy kalkmadan önce bir şarap daha içmesi için çok diretti, ama Olwen reddetti. «Hayır, teşekkür ederim Roy. Neredeyse sızacağım. Hem çok geç oldu artık.»

Dönüşte Roy kırlar arasından geçerlerken arabayı bir hayli ağır sürdü ve durmak için de kapkaranlık bir yola saptı. Motorun gürültüsü kesilince öyle bir sessizlik çöktü ki etrafa, biraz sonra sıkıcı olmaya başladı. İnsan neredeyse düşünceleri işitecekti. «Durup konuşalım biraz,» dedi zaten çoktan öyle yapan Roy. «Bir sigara ister misin?»

Otomobilin bütün ışıklarını da söndürmüştü. Olwen kuşkuyla karışık bir zevk içinde, genç adamın kendisini öpmek niyetinde olduğunu sezinledi. Olwen'in sigara içerek zaman harcamaya bile cesareti yoktu. «Hayır, teşekkür ederim,» dedi.

«Yalan söylememi ister misin?» diye sordu Roy.

«Yalan mı?»

«Seni sevmediğimi uydurayım mı yani? Görüyorsunuz ki seviyorum sizi, bunu saklamak gereksiz geliyor bana...»

«Beni sevmenize bir itirazım yok,» dedi Olwen — eğer bu sırada sesi titremişse, bilinçli değildi bu — «birbirimizi vicdanımız sızlamadıktan sonra seviyorsak, mesele yok.»

«Çok doğru söylediniz,» dedi Roy. «Her şeyi doğru yapmalıyız.»

Kibarca genç kızı okşadı, saçlarını, yüzünü, hatta kulaklarını, sonra tutup yüzünü yukarı kaldırdı. Olwen öpüleceğini biliyormuş gibi gözlerini yumdu. Adeta nazarî birtakım şeyler olup bitiyordu: Olmasını iste-

diği birtakım şeyler. Başlangıçta genç adamın buseleri çok nazikti, fakat aradan geçen dakikalar boyunca çok daha uzun ve ihtiraslı olmaya başlamıştı. Saat çok geç olduğu halde, hiç acelesi yokmuş gibi davranıyordu: Herhalde onu tatmin etmek çok uzun bir zaman almalıydı. Olwen'in başı, biraz da içtiği şaraplar yüzünden dönüyordu; boynundan öperken, kalbi duracak gibi oldu; müşfik bir sevişme faslını, ihtirastan uzak bir ilişki dönemini çoktan geçtiklerini anlamıştı; bu kendisi kadar, adamın da suçuydu; ama adamın telâşını anlayıp, bağışladı onu. Bir köşede gerek cismen, gerekse resmen ölmemiş bir meşru karısı vardı, ama aynı kadın ne cismen, ne de resmen canlı değildi... Roy birden genç kızın adını fısıldadı, Olwen gözlerini açtı. Soluk bir ışıkta yanaklarındaki çukurları ve kaşlarının kenarında atan damarları görebiliyordu. Hayranlığının kuşkuya yer bırakmayan bir yönü vardı. Çok heyecanlanmıştı; soluk alıp verişi, sadakatten uzaklaştığını gösterecek kadar hızlıydı; eriştiği zevk arasında belli ki önceki mutsuzluğunu, kazayı ve çıldıran, çirkinleşen güzel karısını bile unutmuştu... «O kadar mutlu olma,» diye yakındı Olwen. «Daha önümüzde beklememiz gereken uzun bir zaman var.»

«O kadar iyisin ki,» dedi Roy, «çok da güzelsin ama. İkimiz için birden düşünüyorsun.»

«Üçümüz için,» diye düzeltti Olwen.

Roy oturuşunu hafifçe değiştirmişti. Elinin birini uyluklarının altına atmış, öperken vücudunu kendine doğru çekmeye çalışıyordu. Olwen bu pozisyonda kendisini serbest ve gevşek bırakıverdi, güçsüz ve hafif birtakım seslerden başka bir itirazı olmadı, ama hep güveniyordu Roy'a. Adamın öpücükleri ve ağırlığı altında, iki koltuk arasında giderek daha uzağa kay-

mıştı. Roy'un eli çorabının üzerinden yukarı kaydı ve birden genç kızın çıplak etine dokundu. Olwen elini kurtarması için hafifçe kalktı, ama koltuğun madenî kenarına değince, batan kısım karşısında müthiş rahatsız bir duruma düştü. «Roy,» dedi hafifçe gülerek, «fena kaydım, koltuk da canımı acıtıyor.»

Genç adam genç kızı derhal serbest bıraktı, kızı doğrultup oturturken, elini de çekip kurtardı. «Özür dilerim,» dedi, «iyice kendimden geçmişim.»

Olwen rujunu çıkartıp dudaklarını boyarken, artık durmaları gerektiğini belli etmiş oluyordu. «Muhakkak ki öyle oldun,» dedi. «Çoraplarım, vites koluna takılıp yırtıldı.»

«Yazık,» dedi Roy «Sana yenisini alırım. On numara mı giyiyorsun?

«Evet, ama nereden biliyorsun?»

«Boyun Evelyn kadar da, ondan.»

«Bacaklarımı okşuyorsun,» dedi Olwen. «Beni kucaklayacağını düşündüğüm zaman, çok başdöndürücü bir şey oldu... İyi ki öteki iki kadeh şarabı içmemişim.»

«Sevgilim,» dedi Roy, «ne kadar saçma ve şeker şeysin sen. Bana ancak bu şekilde sarılabildin demek.»

Olwen, genç adamın kendisini Edward tarzı evine kadar götürmesine müsaade etmedi. «Dinle bak, Roy,» dedi. «Ben çalışan bir kızım, kaldığım oda da, öyle iyi bir semtte değil.»

«Sanki umurumdaydı da,» diye itiraz etti Roy.

«Biliyorum umursamadığını, ama yine de görmeni istemem. Haydi, benim Kül Kedisi olduğumu farzedelim.»

«Nasıl istersen,» dedi Roy.

Otomobili, buluştukları noktada durdurdu. Ayrıl-

mayı göze alıncaya kadar, beş dakika daha arabanın içinde sarmaş-dolaş oturdular. Adam şimdi hislerini gemleyebiliyordu; Olwen, muhteris değil, şefkatli olmaları gerektiğini anladığını düşündü. Evelyn'a karşı dürüst davranacaklarsa, böyle olması lâzımdı.

Olwen odasına çıktığı zaman, saat on biri geçiyordu. Pijamalarını giymiş oturan Hazel, ortak radyolarını dinliyordu. Heyecanla radyoyu kapattı ve Olwen'e öğleden sonra ve gece neler yaptıklarını anlatmasını söyledi.

«O kadar heyecanlıyım ki, mutlaka biriyle konuşmam lâzım,» dedi Olwen. «Oh, Hazel, çok tatlı çocuk, beni de seviyor. Ben de ona âşığım. Bir görsen kendisini.»

«Gördüm adamı.»

«Ne?» dedi Olwen. «Nerede gördün?»

«İkinizi de sinemada gördüm.»

«Niçin konuşmadın öyleyse?»

«Niçin? İkiniz de birbirinize anlatacak o kadar çok şey bulmuştunuz ki.»

«Nasıl buldun onu?»

«Çok yakışıklı,» dedi Hazel. «Biçilmiş kaftan senin için. Senin yerinde olsaydım, hemen tavlardım onu.»

«Müthiş hızlı.»

«Hızlı mı?»

«Anlasana canım — ateşli, heyecanlı yani. Biraz ipin ucunu kaçıracak sandım bir aralık.»

«Müsaade eder miydin?»

«Saçmalama,» dedi Olwen. «O da benden daha düşüncesiz olmadığı için, böyle bir mesele çıkmadı aramızda.»

«Ama ilerde çıkabilir.»

«Aman, ne kadar garip düşüncelerin var Hazel! Oxford'da okumuş, eskiden de subaymış. Bir sürü soluk kesici serüvene atılmış, ama artık durulmuş.»

«Galiba evlenmekten de söz açtı.»

«Evli zaten.»

«Ne?» diye haykırdı Hazel.

«Müthiş bir şey başına gelenler,» dedi Olwen. «Karısı bir kaza geçirmiş. Uzun bir süredenberi de, akıl hastası olarak yatıyormuş.»

«Öyleyse boşanabilir,» dedi Hazel. «Ne kadar romantik bir aşk.»

«Hayır,» dedi Olwen. «Hiç de romantik falan değil. Kadın çok hasta ve ölecek. Adam benimle beraber dolaştığı için kendisini çok rahatsız hissediyor. Ama başka ne yapabilir ki?»

«Bilmem ki,» dedi Hazel. «Ne istediğini anlamak için en iyisi, beklemek.»

5

Olwen Hughes'un hatıra defterinden bazı bölümler

Perşembe, 17 mart. Bugün olağanüstü birşey oldu. R. ile tanıştım. Bu sabah bayan H. dışarda iken mağazaya gelen bir seyyar mümessil. Bir süre konuştuktan sonra, beni Almond Vale yolu üzerindeki Dragon'a yemeğe gelmeye razı etti. Davetinin içten geldiğine, kendisinin de benim kadar sıkıldığına inandığım halde, hiç de gitmek istemedim. İkimiz de bu tanışmadan pişman olmadığımız halde, bunu itiraf etmeye yanaşamadık. Bu meseleyi tartışmak için de, gelecek salı günü tekrar buluşmayı kararlaştırdık. Mesele şu: Adam evli, Bu kadarı bile benim bu ilişkiyi

daha fazla ileri götürmememem için yeter bir neden, fakat R.'nin karısı bir kaza geçirmiş ve bu kazanın sonunda da yalnız delirmekle kalmamış, ayrıca son derece de ağır hasta. (Her yönden çirkin, dedi..) Kaza hakkında bir bilgi vermedi, ben de sormadım, ama anladığım kadarıyla adam da buna karışmış, belki kaza onun arabasında olmuştur. Bu konuda yaptığı açıklamalar, onun da benim kadar şerefli bir insan olduğunu gösteriyor. Son derece nazik ve ölçülüydü. Kelimenin modası geçmiş olmasa, ona centilmen biriydi diyeceğim.

Salı, 22 mart. Mağazada sakin bir sabah. Saat birde yine R. ile buluştuk ve beni kırmızı otomobiliyle yine Dragon'a götürdü. Daha sonra R., Birrells'e uğrayıp, yüz elli kiloluk bir sipariş aldı. Yağmur yağıyordu, bu nedenle sinemaya gittik. (Hazel bizi burada görmüş. R.'i çok yakışıklı buldu.) R. daha sonra beni çay içmek için Priory alanında bir yere götürdü. Önceden buraya hiç gitmemiştim, çünkü züppelerin gittiği pahalı bir yerdi. R., Kiel kanalına mayın döşeyen ünlü hava akınlarının pilotlarından biriymiş, bir yıl sonra da casusluk yapmış. Tekrar görüşüp görüşmeyeceğimiz konusunu tartıştık, yine buluşacağımız apaçık ortada. R. gece de beni Brownhill'de küçük ve şirin bir hana götürdü. Bol şarap içtim — belki de biraz fazla kaçırdım, müthiş uykum geldi. Çok nefis yemekler de yedik. Tekrar arabaya bindiğimiz zaman R. bana karşı sevdalı davrandı, hatta biraz daha bile ileri gitti. Bana hayran, bunu söyledi de. Karanlıkta bile taptığını gördüm. Çok da duygulu. Son iki yıl içinde çok mutsuz olduğunu, aşkı yeniden bulmanın kendisini şaşırttığını sanıyorum. Kıvancından ne yapacağını

tam anlamıyla şaşırmıştı. Bu durumda olduğumuz sürece, aşkımızın şefkatten ileri gitmemesi gerektiğini kendisine anlatmak zorunda kaldım. Müthiş hızlı. Kendimi bırakacak olursam, neler gelir başıma, bilemiyorum. Onunla beraber yuvarlanıp giderim sanıyorum.

Salı, 29 mart. Her şeyin aynı olabileceğine inanamadan. bütün bir hafta bunu düşündüm. R. beni bu defa da başka bir yere, şehirde Queens'e götürdü. Yine şarap içtim — şaraptan enikonu zevk almaya başladım. Hastabakıcılarla olduğu gibi bira içmiyorum artık: Hoş, zamanında o da başka bir mutluluktu ya. R. bana iki çift naylon çorap aldı. Biri, geçen gün arabasında yırtılanın yerine (kabahat onundu — dengemi kaybedince, debelenmiştim), diğeri de, onun deyimiyle doğmamak günü hediyesi olarak. İçimde böyle çok hediye alacağıma dair bir his var, ama aslında böyle davranmasının hiç gereği yok. Kendisini zaten seviyorum; sırf bunun için bana hediye almasının veya inandırmaya çalışmasının gereği yok. Çaydan sonra dansa gittik. Kaç zamandır hiç dans etmemiştim; aslında yıllardır adeta bitkisel bir hayat yaşamaya alışmışım; şimdi Joe ile tanıştığım o geceyi hatırlıyorum. İkimiz de ne kadar tatlıydık. Başka bir şeydi o. R. çok iyi bir kavalye, benden de iyi dans ediyor. Arabada yine beni okşamaya kalktı ve ben frenlemesem, yine zıvanadan çıkacaktı.

Anneme henüz hiç bir şey açmadım, çünkü adamın evli oluşunu kabul etmesi imkânsız, bir şey. Gelecek iznimde her şeyi ona anlatacağım. Ben her şeyin yolunda olduğunu biliyorum, ama acaba kasabada nasıl karşılayacaklar? E.'nin öleceğini düşünmek ho-

şuma gitmiyor, ama R.'nin de en az bana iki defa anlattığı gibi, bunu bekliyor ve beklerken benim gitmemden çekindiğini söylüyor. (Galiba bir başkasıyla evleneceğimi söylemek istiyor.)

Salı, 5 nisan. Salılar gerçekten her haftanın tek güzel günü. Bugün öğleden sonra hava nefisti; kilometrelerce yol alıp gezdik. Tomurcuklar patlamaya başladı, çiçekler de renklerini göstermeye. Yüce Tanrı, ilkbahar için teşekkür ederim sana. İlkbaharda aşık olmak! Kendi kendime durmadan gülümsüyor ve iç çekiyorum. Bu yüzden otobüslerde önüme bakmak ve şişko kadınların, saçlarıyla ilgilenmek zorunda kalıyorum. Fakat aklımda hep o! Yo, Leslie'yi de, Joe'yu da, Stephen'i de hatırlıyorum, ama ancak acıyarak. Ötekilerle olan ilişkilerimde hep mutsuz bir taraf olmuştu — biri hep gurbete gitmek zorunda kalmıştı. R. ise bir yere gitmiyor — tam tersine kalıyor. Üstelik çocuk da değil; tam bir erkek; ikimiz de olgun insanlarız, nelere zorunlu olduğumuzu ve nelerle sınırlandığımızı biliyoruz. Kusursuz taraflarımızın da farkındayız. R.'yi Galler'e götürebilirsem, harika bir şey olacak. Dünyanın dört bir köşesini gezdiğini biliyorum; çetin bir adam, akıllı bir insan, ama ona sessizliğin yalınlığını, değerini, ağaçları ve denizi tanıtmak istiyorum. Bir çok konularda — elbette aşkta, cesarette ve dinde de — karmaşıklığın değil, yalınlığın asıl olduğuna inanıyorum. Gerek bedensel, gerekse düşünsel yönden fazla atılgan olmak, sürtüşmelere, çatışmalara neden oluyor: İnsanda her şeye karşı bir ilgisizlik yaratıyor. R. çok müşfik, fakat tutkuyla titriyor adeta. Hatta şiirden bile sözettiği oluyor. Bu gece şehre, tiyatroya gideceğiz. R. en önden yer aldı — her şeyi bö-

le yapıyor, doğrusu hoşuma da gitmiyor değil, Şimdiye kadar cüzdanları şişkin adamlardan niçin korktuğumu bir türlü anlayamıyorum. Bilgisizlik ya da kıskançlıktan olmalı. Biliyorum, evliliği düşünmemem gerek, yoksa kalbim kırılabilir hayal kırıklığına uğrayabilirim. Ama düşünmeden de edemiyorum. R.'nin niyetinin de evlenmek olduğu son derece açık. R. bir de evi olduğunu, fakat E. hasta olduğu için pansiyonlarda kaldığını söylüyor. Belki de karısının hatırası yakamızı rahat bırakmayacağı için, o evde hiç oturmak istemeyiz. Kadıncağıza hem acıyorum, hem de gıpta ediyorum. Birlikte olduktan sonra, nerede yaşayacağımızın hiç önemi yok.

Salı, 12 nisan. Yine yalnız bize ait bir gün daha geçirdik. Böyle günler en küçük ayrıntılarına kadar yeniden yaşanabildiği için, öyle iyi ki: İsterseniz iki, isterseniz yirmi iki defa zevklenebilirsiniz: Tevekkeli değil, yaşlılar hatıralarıyla yaşıyorlar. Şimdi her şeyi kâğıda dökmek isterken, gelecek yıllarda her şeyi yeniden hatırlarsam, acaba ne bulacağım yazmak için? Neler oldu bugün? Otomobille Dragon'a gittik, çay içtik, sonra dans ettik, derken bir içki içmek için yeniden otomobile atladık. (R.'nin içkiyi biraz fazla sevmesinden şüphe ediyorum, fakat midelerini birayla şişirenlerden değil. O daha çok lüks barların debdebesinden ve sohbetten zevk alıyor galiba. Doğrusu şarap benim bile çenemi açıyor.)

Hatırladığım, yalnız sözcükler. Bu geceyi düşündükçe, gülüyorum, R.'nin suratını tokatlamak zorunda kaldım! Hazel neredeyse haklı çıkacaktı. Tutkusu ağır bastı. Hiç kuşkusuz sevişme konusunda sınırı biraz aştık. Başka çıkar yol da yoktu, çünkü onun beni sevdi-

ği gibi, ben de ona delice tutkunum. Aşka bir uzaklık tanımak, sevişmeyi renklendirmemek o kadar zor ki. Daracık otomobilin içinde birbirimize sımsıkı yapıştık. Benim gibi, o da şefkatle beni sevmeye başladı, ama bir çeyrek içinde öyle sıkı bir sarmaş-dolaş olduk ki, giysilerimdeki her çeşit madenin izi çıktı vücuduma. Ne kadar yanıma sokulursa sokulsun, doymuyordu. Öyle sanıyorum ki, işi sonuna kadar götürmeden, bana sahip olduğunu sanıyor, fakat duygularını gemleyip, gerçekten sahip oluyormuş gibi, sıkı sıkı kucaklıyor. Bugün yalnız çıplak tenimi okşamak istedi; ben de öyle bir haldeydim ki, az daha razı olacaktım. Yakında yirmi altı yaşımı dolduracağım. Zaman zaman cinsel aşkı düşünmedim değil. Bunu, aklımda hep o varken düşündüm ve sevgili Joe'nun bıraktığı yerden başlamasını isterdim. Nasıl yapabilirim bunu? Elbette bekleyeceğim, ama ben bir dişiyim. Üstelik sağlıklı bir dişiyim. Hatta kimi zaman erkekleri durdurduğum zaman vücuduma yapmak istedikleri şeylere izin verseydim ne olurdu sanki, diye kendi kendime düşündüm. R.'yi de çok sevdiğim için, vücudum aklımla beraber kendine has bahaneler yaratıyor, bu yüzden o da adeta düşmanım oluyor. Ancak inançlarım sayesinde kendimi kontrol edebiliyorum. Hastabakıcı arkadaşlarım, bana, «Ne diye Tanrı'ya inanıyorsun sanki?» diye sorarlardı. Verdiğim karşılıklar, kendilerini tatmin etmezdi. Pratik, elle tutulur, adeta bilimsel açıklamalar isterler, gönülle bile ilgili olsa, her şeyin anlatılabilir olmasını beklerlerdi... R., inançlarımın ne olduğunu biliyor; bunları paylaşmasa bile, saygı duyuyor; ayrıca kendisine, bana ve paylaştığımız zevklere karşı da saygılı. Sevgili R. iyi niyetli olmak istediğini biliyorum. Bana beslediği sevgi, belki koyduğu kısıtlamaları biraz aşıyor, ama o kadar. Tenime dokunmak teni-

mi okşamak istediyse, sırf kollarımı, omuzlarımı, göğüslerimi daha yakından tanımak içindi. Çok müşfik davrandığını da kabul etmeliyim. Bu yüzden izin vermek zorunda kaldım. «Tenini okşuyorum,» dedi «yüzünü okşadığım, elini sıktığım ya da öptüğüm zaman da tenine dokunuyorum. Ama o zaman bunun günah olduğunu söylemiyorsun.» Kendisine yine inançlarımdan sözetmek istedim, fakat savaşın ve E.'nin hastalığının inançlarını nasıl yıktığını anlattı. (İlerde bu konuda bir şeyler yapmayı deneyeceğim.) «Görüyor musun,» dedim, «sen bu cins aşkın peşindesin ve karının yerine birini arıyorsun.» Çok üzüldü bu sözlerime. «Seni daha iyi tanımak isteğimi gemliyemiyorum.» dedi. «Tanıdıkça da, sevmeyi arzulamaktan alakoyamıyorum kendimi.»

Salı, 19 nisan. Bugün R.'nin arabası bozuk olduğu için, Almond Vale'e trenle gittik. Çocuklar gibi şendik. Galiba R. trenle yolculuk etmek gibi sıradan şeyleri çoktan unutmuş. Almond Vale son derece güzel küçük bir şehir. İsmine de çok uygun, çünkü ana caddesi — alışveriş merkezi değil, nehrin geçtiği, yeşil çim sahaların bulunduğu yeri — çiçek açmış badem ağaçlarıyla dolu. Öyle canlı bir pembe renkte ki bu çiçekler, renkli bir çocuk kitabından fırlamış resimleri andırıyor. Öğle yemeğini eski bir handa yedik, sonra nehir boyuna indik. R. iki, üç mil kadar kürek çekti; kürek çekerken kol kaslarının nasıl gerildiğini seyrettim; ne kadar kuvvetli!... Bana gelecekten sözetti ve aşağı-yukarı benimle evlenmek niyetinde olduğunu söyledi. (İlk olarak bunu belirli şekilde söylüyor.)

Dönüşte bir şişe de şarap almıştı. Kompartımanda bizden başka kimse olmadığı için, iyice çakırkeyif

olduk. (Birinci mevki bir kompartıman — zannederim bilerek böyle aldı, çapkın yaramaz!) R. çakırkeyif olduğu halde, yine çok müşfikti başlangıçta. Bu yüzden yanımdan uzaklatıramadım. Çıplak tenimi okşamak için öylesine diretti, itirazlarımı öylesine kulak arkasına attı ki. Heyecanından dinlemedi bile beni; hatta bir aralık kuvvetini üzerimde denemeye kalktığını hisseder gibi oldum. Her ne pahasına olursa olsun, onu durdurmak için mücadele etmek gerektiği duygusu uyandı içimde. İstediğine erdikten sonra, yine müşfikleşti, ama bu sefer heyecanından kıvranmaya başlayan ve adeta hastalanan ben oldum. Ayakta durmadığım halde, bacaklarımın titrediğini hissedebiliyordum. Pelteden farkım kalmamıştı; yalnız alt tarafımı kımıldatabiliyordum; hele soğuk elleri çıplak memelerime dokunduğu zaman, erkek arzulayan ne müthiş bir dişi olduğumu anladım. Ah Tanrım, bizi böyle yaratıklar olarak yoğurduğun için, ne garipsin sen de — günah ve yaratılışın hızı hep aynı. Bütün mesele ölçüde: Kimin kiminle beraber olacağında. Eve dönünce de aynada kendimi seyrettim ve nasıl bir kadın olduğumu gördüm. Yine de onu çıplak tenimi okşamanın sınırında durdurabildiğim için memnundum. Çünkü o anın heyecanı içinde pekâlâ daha da ileri gidebilirdi. (Buna pekâlâ zaman da bulabilirdi: Koridorsuz bir trendeydik. Korkmamam da fevkalâde bir şey; fakat bütün atılganlığına rağmen, ona güveniyorum.)

Pazar, 24 nisan. Havanın güzelliğine rağmen sabah kiliseye gittim. Salı gününden beri vicdanım rahatsızdı. Önümüzde beklemek için daha çok uzun bir süre var, fakat şimdiden doğruluğumuzu ve kontrolümüzu kaybetmek üzereyiz. R. öğleden sonra ka-

rısını hastanede ziyarete gitmeden önce yine benimle buluştu, bir saat beraber kaldık. (Kimbilir ne korkunç bir şey bu.) Arabada yaramazlığa kalkıştı, ama çılgına döndüm bu sefer... Pazar günü de olur mu yani? Özür diledi, sonra arabanın içinden bir sepet çilek çıkardı. Ayrılırken, çok daha nazikti.

Salı, 26 nisan. R.'nin bugün Bristol'a gitmesi gerekti, bu yüzden görüşemedik. Hazel öğleden sonra çalışıyordu, bu nedenle ne yapılacak işim vardı, ne de konuşabilecek biri. Yağmur yağdığı için, ben de sinemaya gittim. Buruk, acıklı bir filmdi, aslında gerçeğe hiç uymuyordu, ama ben yine de ağladım. Ağlamak iyi geldi sanıyorum. Son zamanlarda o kadar mutluydum ki. Doğrusu R.'yi çok aradım, ama hiç olmazsa bu ayrılık bana düşünme fırsatı verdi. İşin tuhafı, düşündükçe kararsızlaştım. En son olarak aradan on iki ay geçinceye kadar, R.'yi görmemem gerektiğini düşünmüştüm; çünkü başkalarını düşünemeyeceğimiz kadar bencil bir mutluluğa sürükleniyorduk. Öte yandan bana sahip olmak için gösterdiği sabırsızlığa, ileri sürdüğüm nedenlere kulak asmamasına da üzülüyorum. Artık beni okşamak için izin istemesine bile gerek kalmayan safhaya erişmiştik. Bir ikinci veya üçüncü defa aynı şeye kalkışırsa, durduramayacağımı sanıyorum; ilk seferinden sonra buna devam etmemek de zor olacak. Devam etmek ise, bana tamamen sahip olması anlamına gelecek. Üstelik ben de pek kayıtsız sayılmam; seviyorum ve R.'yi hatırladıkça, vücudum zevkle ürperiyor; trende geçirdiğimiz günden beri iyice pelteleştim; düşüncelerim de, hayallerim de...

Salı, 3 mayıs. İşten tam çıkacağım sırada, bayan W. bana bir mektup verdi. Ondan geliyordu. Çok güzel bir mektuptu. Nereye gidersem gideyim, bu mektubu hep yanımda taşıyacağım. Zarfın üzerinde adres yoktu — R. çok şakacı: Zarfları daktilo ile yazılmış mektuplar kullandırıyor bana. Çünkü ev sahibesi el yazısı ile gelen zarfları açarmış. Hele mektubun bir kızdan geldiğini görecek olursa, hır çıkartmaya bayılırmış. (Karısı delirdiğinden beri, acaba kiminle düşüp kalkıyor diye merak ediyor herhalde.) Neden buradan çıkmıyor, bilmiyorum; nasıl olsa para sıkıntısı yok. Her neyse, mektupta başka şeylerden de sözediyordu. Geç kalacağını, fakat saat iki buçukta bir piknik sepetiyle geleceğini söylüyordu. Mektupta bir de açık-saçık şiir vardı: «Çevresi mavi boyalı fildişi küre gibi memelerin»den. «Bir çift fethedilmiş bakir dünya» dan falan sözeden bir şey.

Şiire direnmek çok zordu, çünkü R. sevişmeyi bile çirkin, şaşırtıcı bir şey değil de, bir güzellik olarak beceriyor. Bunu yazarken, trende olup bitenlere rağmen, benim hâlâ temiz olduğumu belirtmek istemişti. Oh, ben de böyle olsun isterdim, ama elimde değil. Çok isterdim, ama bugün bana dünyaları verseler, geri dönemem. Böylesine güzel bir şey, yanlış olamaz. (R. öyle diyor.) Şu anda bile, aradan saatler geçtikten sonra, sinirlerim ve vücudum sakinleştiği halde, aklım mantıklı bir şekilde aynı şeyi söylüyor. Sevimli olmasa da, heyecan verici bir şey olduğunu tekrarlıyor, her şey olup bitmeden önce bütün bunların heyecan vereceğini bildiğimi hatırlatıyor; bu tamamen ten zevkiyle ilgili bir şey; gönülle, kalple hiç ilgisi yok. Ama yine de kalbin bir payı var, çünkü R.'yi sevdiğim gibi bir başkasını da sevseydim, yine böyle davranırdım. Üstelik aşkımın karşılığını R.'de sabırlı, duygu-

lu bir tarzda bulabiliyorum. (Kendisiyle tanışalı henüz altı hafta oldu, ama çok eskiden beri berabermişiz gibi geliyor bana.)

Hava güzel olmasaydı, zıvanadan çıkmazdık belki. Bana kalırsa hayat, ölüm ve öteki şeyler, hep hava, bir kelime, bir bakış, postacının sokağın neresinde durduğu, kaderin komşularınızı ve dostlarınızı seçişi gibi şeylere bağlı... Bugün de nefisti; gök masmaviydi, hiç rüzgâr esmiyordu; güneş, yaz gibi ısıtıyordu insanı. Nereye gittiğimizi bilmiyorum — oysa daha şimdiden birtakım yerleri bizim yerimiz diye bellemeye başlamıştık. Bayır aşağı bir tarlada, tek başımızaydık. Zirvesinden, aşağıda dümdüz uzanan çayırları, kırmızı otomobili, kilometrelerce uzakta da bir treni görebiliyorduk.

R. benden fincan ve tabak getirmemi istemişti. Diğer her şeyi kendisi taşımıştı: Sandviçler, pastalar, kiraz, çilek, iki termos dolusu çay, bir kutu içinde de dondurma. Bir de güneş batıp serinlik çöktükten sonra içmek üzere, bir şişe şarap. R.'nin bütün bunları arabaya nasıl sığdırdığını bilemiyorum. Güneşin altında sohbet ettik, sonra da R. benimle sevişti. Fırın kadar sıcak bir çukurdaydık. Kulağıma öyle tatlı deyimler fısıldadı, öyle âşıkane sözler etti ki, yavaş yavaş her şeyi unutmaya başladım — ondan başka dünyada her şey çıktı aklımdan. Ama her şeyi unuttuktan sonra bile — uyanıklık, hâfıza ve vicdanım —, etrafta yüzünden, gözlerinden ve yakaran sözlerinden başka bir şey kalmadığı anda bile, reddetmeyi denedim bir kere. «Fakat nasıl olsa evlenecek değil miyiz?» diye sordu. R. «Tanrının aşkımızı onayladığını anlamak için, bir imza atıncaya kadar beklemek zorunda mıyız? Olwen, o kadar çok bekledik ki.» Sakin görünmeye çalıştım. «Yani benimle evlenmek istediğini-

zi mi söylüyorsunuz?» Elleri çoktan vücudumu keşfetmeye çıkmıştı bile. Ve ben, istediği kalıba sokmak için yoğurduğu bir toprak, yumuşak çamurdan farksızdım. Olanca varlığımla onu istediğimi biliyordum. Soğukkanlı ve mantıklı olmaya imkân kalmamıştı. Reddetmek. hakaret olacaktı. Kaç zamandır zaten hep reddediyordum. O da sabırla davranmıştı. Kimbilir, belki de bütün erkekler böyle yapıyordu. Belki de Tom kızmayacaktı. R., «Elbette seninle evlenmek niyetinde ve kararındayım,» dedi. (Oh! Böyle sözlere direnmek mümkün mü?) «Öyleyse ne zararı var?» Bunun üzerine gözlerinin içine baktım, çabucak bir dua ettim içimden ve bıraktım kendimi; derhal farkına vardı bunun ve şöyle mırıldandı : «Sevgilim razı olacağını biliyordum zaten. Doğrusu biraz sert davrandı (omzumu ısırdı), ama öyle bir durumdaydım ki, acıya aldırmadım. Zavallı Evelyn. O da bu acıyı bir kere tatmış olmalıydı... Oh Tanrım, onu sevdiğim için sakın bana kızma. Seni de seviyorum ben...

Salı, 28 Haziran. Bugün mağazada hava çok boğucuydu. R. ile buluşmanın ıstırabı bir yana, öğleden sonra çalışmayacağım için son derece memnundum. Sabah başımızı kaşımaya fırsat bulamamıştık. Üzerimde de garip bir sersemlik vardı. Bir aralık bayılacağımı sandım. Bayan H. beni bir süre oturttu; son derece üzülmüştü halime. Bir parça yavaş çalışmamı istedi. Sanki berberlik, hastabakıcılıktan çok daha yorucu bir işmiş gibi. Sıcaktan böyle oldum herhalde. Bu güzelim havanın ardından herhalde bir fırtına gelecek. Allah vere de R. ile buluşacağım bir gün patlamasa.

Bugün bana yine doğum günü dışı bir hediye aldı

— bir çift siyah çorap. Elbiseme pek yakışmadığı halde, ille de hemen giymem için dayattı. Bu yüzden Dragon'da kadınlar tuvaletine gitmek zorunda kaldım; kendimi biraz aptal hissetim doğrusu. Biraz yukarda lâf olsun diye ıstırap kelimesini yazmıştım, ama aslında doğru. Bir çeşit çılgınlık bu bizimki. Havalardan farkımız yok — ilkbaharın tatlılığı gitti, yazın kavurucu sıcağı ise zaman zaman bana pek ağır gellyor.

Baharın geri dönmesini isterdim. Kimsenin beni bu hale sokabileceği aklıma gelmezdi. R. bıktırıncaya ve usandırıncaya kadar benimle sevişmeye bayılıyor. Ne kadar ihtiras düşkünü böyle! Yoksa artık beni kalbiyle sevmiyor mu? Saçların niçin böyle? Böyle değil de, şöyle tara diyor. İpek çorap giy. Hayır, naylon giy. Şeffaf çorap giy. Siyah külot giy, mavi külot giy, yeşil külot giy... Oh, Roy, ten düşkünlüğünün ötesine geçip, gerçekte beni sevemez misin biraz? Bazan oturup ağlıyorum, ama Allah bilir neden? Eminim ki E. ile böyle sevişmiyordu. Çünkü R. onun hep sinirli ve narin olduğunu söyler durur bana. Yoksa aşkımızın cinsel yönünden bu kadar zevk alışının sebebi bu mu? Ben de zevk almıyorum diyemem; nihayet sağlıklı bir dişi hayvandan farksızım; Allah bu huyumdan dolayı bağışlasın beni. Dünyada neden çok acı çeken olduğunu yeni yeni anlamaya başladım; ben de ıstırabımı umutsuz bir kıvançla bekliyorum.

Mutluyum, ama tatmin olamadım. İnsan sevdi mi, her şey başka türlü görünüyor: Daha güzel değil, ama biraz düşman gibi geliyor dış dünya. Kimbilir, belki de bu yüzden yalanlar atmak zorunda kalıyorum. Hatta Hazel'e bile açılamıyorum. Bazan öyle bir kaçıyorum ki ondan, kızgın bakışlarını üzerimde hissettiğim oluyor. Beraber çalıştığımız iki kızla da aynı durumdayız.

Kendi âlemimde yaşadığım için, beni kıskanıyorlar sanıyorum. Belki de insanlar mutluluğun tadına az vardıkları için, kendilerini alabildiğine mutlu sanıyorlardır. Bu yüzden kendimi müthiş yalnız hissediyorum. Belki de sandığım kadar mutlu değilim. İlişkimizi bilen bir Allahın kulu bile yok. Tanıştığımızdan beri iki defa Galler'e gittim, her şey çok başka şekilde gelip geçti. Beni olumlu bir biçimde sevenler bütün yaptıklarımı bilmek istedikleri için, hep tetikte bekledim. Mutlaka Peggy'ye bir mektup yazıp, her şeyi anlatmalıyım. Beni anlayabilecek bir o var.

Cuma, 1 temmuz. Peggy'ye yazdım, bu akşam geliyor. Son görüşmemizin üzerinden aylar geçmişti. Onu tekrar karşımda görünce, sevincimden adeta uçtum. Ama çok sürmedi bu. Beni şaşılacak kadar değişmiş buldu. Şişmanlamıştım, yanaklarım daha da pembeleşmişti, gözlerimde garip bir bakış vardı. Bunun sebebini ona açtım, fakat Peggy neşemi paylaşacağı yerde, kızdı. Başladım hüngür hüngür ağlamaya. Ama Peggy susmak bilmiyordu. Bütün marifetlerinden sonra beni eleştirmeye ne hakkı vardı sanki? Biralarımızı içtik, sigalarımızı tellendirdik, sonra da suspus olduk adeta. Bu sefer bana bir de vaaz vermeyi denedi. İnsan hayatta biraz neşesine ve zevkine de bakmalıymış elbette, ama benim seçtiğim yol tehlikeliymiş, falan filan. Bunun bizim için iyi olmadığını söyleyip, ona ne yaptığını sordum. Bu konuyu kapattı — önemli değilmiş! — ve benimle tartışmaya devam etti. Çok müthiş bir şeydi işittiklerim. Giderken, öğrendiklerini anneme yazmamasını özellikle rica ettim. Şöyle bir yüzüme bakıp, «Bu bile dediklerimin ne kadar doğru olduğunu ispatlamıyor mu?» diye sordu. Umut yok, anla-

mak istemiyordu. Uyuyuncaya kadar ağlayacağım bu gece. Artık R. ve ben, tamamen yalnızız.

Salı, 5 temmuz, Tam tahmin ettiğim gibi, mağazadan ayrılacağım sırada fırtına patlak verdi. Haftalardan beri ilk defa olarak sinemaya gitmek zorunda kaldık. Doğrusu yanyana ve elele oturmak çok hoştu. Birkaç saat süreyle beni önceki gibi, tatlı sözler ederek sevdi. Dışarı çıktığımız zaman, yağmur hâlâ olanca şiddetiyle yağıyordu, ama fırtına dinmişti, Sevindim buna, çünkü fırtınadan oldum olasıya korkarım. Akşam R. kilometrelerce sürdü arabasını. Kuru bir yer aradığından eminim, fakat hiç bir tarafta bulamadı aradığını. Hava kararırken döndük ve bir çayırda durup, arabanın içinde kaldık. Bütün rahatsızlığına rağmen, isteği üzerine arabanın içinde seviştik. İkimiz de yoruluncaya kadar devam etti bu. Arabanın tentesinde bir delik vardı, ama aldırmadı bile. Hiçbir zaman aldırmıyor ki zaten.

Salı, 12 temmuz. Bu sabah yine rahatsızlandım. Artık hiç şüphem kalmadı. O kadar korkmuştum ki, zor nefes alıyordum. Dertleşecek bir dostum olmasını ne kadar isterdim. Ayrıca anneme R.'den sözetmeyi de çok isterdim. Şimdi nasıl anlatacağım? Aramızdaki her şeyin aslında çok güzel olduğuna nasıl inandıracağım onu? Annem üzülecek, babamla Tom da fena kızacaklar.

Asıl korktuğum, R.'yi yitirmek. Bebeğe aldırdığım bile yok. Onu, aşkımızın ürünü olduğu için seveceğim. Fakat R.'yi bir türlü hızlı ve zarif bir aşık rolünden başka bir rolde düşleyemiyorum. Beni öyle bir seviyor ki,

aşkımızı bir üçüncü kişinin paylaşmasına asla katlanamaz. Yeknesak ve sıradan şeylerden nefret ediyor. Hatta E. bugün bile ölse — R.'nin dediğine bakılırsa, çok ağır hastaymış; şimdiden bir de bu derdi var — yine de cenazeden hemen sonra evlenmemiz çok erken sayılacak.

Salı, 19 temmuz. Geçen hafta R.'ye söylemeye niyetlendim, ama söylemedim; bugün yeniden söylemek istedim, ama cesaret bulamadım. Sıradan işlerle uğraşamayacak kadar zıt şeyler düşünüyordu. Mutluluğumu yitirmekten, hatta yön değiştirmesinden korkuyorum. Ama hiç kuşkusuz bunu ona söylemeliyim. Neden bu kadar üzülüp korkuyorum diye de kendi kendime soruyorum. Kimbilir, belki de hoşuna bile gider. Evlendikten sonra çocuk isteyebileceğine göre, şimdiden olursa, ne fark eder yani? Hiç olmazsa dünyada şimdi bizim gibileri lânetlemiyorlar. Birkaç kişiyi bedbaht edeceğimiz muhakkak. Birkaç kişi bedbaht olacağı için, elbette biz de üzüleceğiz; aşkımız ne kadar büyük olursa olsun, bu böyle.

İlkbaharda ilk defa seviştiğimiz o küçük çukura gittik yine. Aynı çukurun içinde güneş bu sefer daha çok ısıtıyordu. Bacaklarım yanmıştı. R.'ye biraz yavaş olmasını söyledim — durdurmaya imkân yoktu ki —, bunun üzerine sabırlı ve müşfik davrandı. Her zamanki halim üzerimde olmadığı için, durup zevklendiği sıradaki halini seyrettim. Beni ne kadar da büyük bir heyecanla seyrediyordu! Tam ona söylemenin sırasıydı. Şakağında atan o küçük damar da pek hoş. Herhalde heyecandan kabarıyor.

Pazartesi, 25 temmuz, Yarın Almond Vale'e gidiyoruz. R.'ye durumu söylemeliyim artık. Hergün rahatsızlanmaya başladım. Yakında işi bırakmak zorunda kalacağım. Bunu yarın Bayan H.'ya açmalıyım. Olanı söylediğim zaman R. kızarsa, haftalığımı alıp, doğru eve dönmeliyim. Hâlâ neden kızacağını ve sorumluluğunu yüklenmeyi niçin reddedeceğini düşündüğümü bilemiyorum. Galiba sağlığım bozulduğu için bir parça karamsarlaştım. Ama gerçekten bozulursa, Galler'e, eve dönmek, benim için en iyi yol olacak. Beni sevdikleri için nasıl olsa bağışlarlar. Tanrım, sen de bağışla beni. Sakın kızma bana. Sevgilimi de benden alma. Yaptığımın çok kötü bir şey olduğunu biliyorum, zevk aldığım bir günahtı bu; hem de kışkırtıcı bir günahtı (bu yüzden suçumun daha da ağırlaştığını biliyorum). Fakat hiç kimseye bir üzüntü vermedim. Bebeğimden ise asla vazgeçemem. Hatta onun için bile...

6

26 temmuz salı günü Birlchester'de, dünya savaşlarının patlak verdiği, dehşetengiz kavgaların çıktığı, en sakin insanların bile müthiş başağrısı çektikleri bulutlu, rütubetli, boğucu bir hava vardı. Deniz kıyısında da aynı hava esiyordu, ama hiç olmazsa denizden esen rüzgâr nedeniyle, rutubet ve sıcak daha azdı. Yaşlı hanımefendiler hafif bir kahvaltı edip, yanlarında küçük köpekleri, omuzlarında yağmurlukları, havadaki serinlikten şikâyet ederek dolaşmaya çıkabilirlerdi. Genç kadınlar ise yağmurluk bile giymeden, hatta pek fazla örtünmeden, insanı ferahlatan bir uykudan sonra, tenis ve yüzme gibi birtakım hızlı işle-

ri seyre gidebilirlerdi. Ama sanayi şehirlerinin cansız havasında işler daha bir başkaydı. Burada atmosfer bile olmadığı için, rüzgâr da esmezdi; doğru-dürüst uykusunu almış kimse de yoktu: Sabahın rütubetli, yürek daraltan havasında, en cici kızlar bile terlediklerini hissediyorlardı; insanın daha gün başlamadan kendisini yenik hissetiği günlerden biriydi. Sanayi yaşamının bir çeşit yeni hediyesiydi bu.

Yirmi altı buçuk yaşında, bir metre altmış beş boyunda, elli altı buçuk kilo ağırlığında, mavi gözlü, kızıl saçlı, tıknaz yapılı, orta zekâlı, ateşli Protestan, diplomalı sanatoryum hemşiresi, tecrübeli berber, sol kolunda ve sağ omzunda benler, bekâr, iki aylıktan fazla gebe haliyle, Olwen Hughes rutubetli gecede sık sık kesilen sıkıntılı bir uykuya dalmıştı. Birçok defalar uykusundan sıçrayarak uyanmış, soğuk terler dökerek battaniyesini ve çarşaflarını tekmelemişti. Üstü açık uykuya daldıktan sonra, hep ürpererek uyanmıştı. Yataktan aşağı inmiş, kendisini pek sefil hissedip, günahının mutsuzluğunu ruhunda taşıyarak, yeni başlayan günün hiç de hoş ve hayırlı bir gün olmayacağını düşünmüştü. Huzurlu, çok sıcak, insanı hasta edecek bir havası olan berber salonundaki çalışmayı, Roy'a baba olacağını haber vermek faslı izleyecekti. Bütün bir gün boyunca mutsuzluktan kaçmasına imkân yoktu. Mutluluk dönemi geçiyordu; bunun yerine sorumluluk, hatta belki de cezalandırma dönemi yaklaşıyordu. Olwen bir bardak su içip, hastalanmak fikrine karşı direndi. Bazı günler saat beş buçukta işbaşı yapan Hazel, çoktan gitmişti. Olwen, süte batırdığı ekmekle, bir parça tereyağı ve reçel yedi, sonra iki bardak çay içti, ve aşağı indi. Galler'den bir mektup vardı. Hafif bir baş dönmesiyle merdivenlere oturup, mektubu okudu. Annesinin masum, hiç bir şey

bilmeyen sözlerine bir göz attı. Sineye çekmesi gereken bir üzüntüsü daha vardı. Annesi iki haftadan beri Olwen'den haber almıyordu. Şikâyet etmiyordu. Ama sadece kızından haber bekliyordu. Olwen uyandığı dehşet havası içinde günün ilk heyecanını sindirdi. Şu anda Roy Harrison adındaki adama karşı içinde hiç bir heyecan ve duygu yoktu; içi şimdi hiç bir sıkıntısı olmayan türden bir sevgiyle, anne sevgisiyle doluydu. Bağışlamaya hazır olabilirdi annesi, hatta ötekilerin de kendisini bağışlamalarını sağlayabilirdi.

Bayan Wilson çini kaplı koridorda göründü. «Merhaba Olwen. Postacı geldi mi?»

«Annemden bir mektup var.»

«Bana bir şey yok mu?»

«Hayır, bayan Wilson.»

«Oh, isabet, fatura da yok demektir öyleyse. Hava bugün çok sıcak olacak anlaşılan.»

«Ben hiç uyuyamadım.»

«Ben de. Yüzün çok solgun görünüyor senin.»

«Biraz hasta gibiyim bugün,» dedi Olwen. «Mektupta bir şeye canım sıkıldı. Pek iyi de uyuyamadım.»

«Vicdan azabı herhalde,» dedi bayan Wilson.

Olwen, kadının yüzüne baktı. «Hem o, hem hava,» diyerek, ağır ağır kapıya yürüdü. «Bayan Wilson, kusuruma bakmayın, ama bugün Galler'e gitmek isterdim doğrusu.»

«Tatilde gidecek misin?»

«Evet. Belki daha önce de giderim. Allahaısmarladık, bayan Wilson.»

Olwen, Olga Harper'in dükkânına kadar salına salına yürüyerek gitti. Hava daha şimdiden sıcaktı, tozluydu : Her otomobil geçişinde, kaldırım kıyısındaki otobüs biletleri, kâğıt parçaları yerden havalanıyordu. Erkekler, kaldırımdan ağır ağır yürüyerek geçen dal-

gın Olwen'e dönüp bakıyorlardı; kızıl saçlarını, sevimli yüzünü, dolgun göğüslerini süzüyor, sonra yeniden gazetelerinin manşetlerine dönüyorlardı. Hepsi sakin bir yirmi dört saat geçirmişti; kendilerini üzecek pek öyle bir şey olmamıştı. Ünlü bir kişi, yaşlılıktan ölmüştü. Biri ,altmış milyarı olan bir başkasıyla (Amerika'da elbette) evlenmişti. Müstehcen bir roman daha filme çekiliyordu. Bir komünist, Katolik olmak için Demir Perde'den kaçmıştı; bir Katolik, Budist olmaya karar vermişti; ünlü bir politikacı, tam zıt bir partiye girmişti. Bir jet savaş uçağı havada infilâk etmiş, pilotu ölmüştü. Adamın biri ülkenin en az yarısını ayağa kaldırırcasına, bütün bir gün bir tahta sopayla deri bir topa vurup durmuştu. Ünlü bir adam, zor günler yaşadığımızı söylemişti. Bir aktör, başka bir aktörle beraber, homoseksüel bir hayat sürdürmekle suçlanmıştı. Dört çocuklu bir artist, kocasını dört erkekle aldattığını Boşanma Mahkemesi'nde kabul etmişti. Londra'da ve güney illerinde sağanak yağış bekleniyordu. Midlands'de gece saatlerinde hava muhtemelen kapalı ve gökgürültülü geçecekti.

Saat on buçukta, iki saç randevusu arasında fırsat bulan Olwen, bayan Harper'e, «Sizinle bir parça konuşabilir miyim?» diye sordu.

«Söyleyin tabiî,» dedi bayan Harper. Bir sigara yakıp, dumanını öfkeyle savurdu. «Aman Allahım, ne kadar sıkıcı bir hava.»

«Özel bir şey konuşacaktım,» dedi hafifçe kızararak Olwen.

Çaylarını hızlı hızlı karıştıran iki kız yanı başlarında duruyordu. Olwen konuşurken şaşkınlıkla yüzüne baktılar. Olwen'i ne iyi tanıyorlar, ne de anlıyabiliyorlardı. Konuşkan kız değildi; film seyretmeye meraklıydı, ama heyecanlanmıyordu; istemeyerek de olsa

izlemek zorunda kaldıkları hızlı bir çalışma temposu vardı; kısacası onu, kendilerinden üstün görünmeye çalışan biri diye bellemişlerdi.

«Pekâlâ,» diye bayan Harper ufak bölümüne, çalışma odasına yürüdü. Kapıyı ardından çekerken, «Ne oldu?» diye sordu.

«Ben işten ayrılmak istiyorum bayan Harper.»

«Oh, aman Allahım, ayrılamazsın sen, Olwen.»

«Özür dilerim,» dedi Olwen.

«Niçin ama?» diye sordu bayan Harper. İlk şüphe hemen aklına takıldı. «Yoksa daha iyi bir teklif mi aldın? Şehrin merkezine falan mı gideceksin?»

«Hayır. Ben sadece eve dönmek istiyorum.»

«Kim istemiyor ki onu?» diye itiraz etti bayan Harper. «Ben de bir hafta sırt üstü yatmak niyetindeyim. Yoksa ailevî bir mesele falan mı var?»

Olwen iyice kızardı, yanlış anlaşılmak ağırına gitmişti. «Onun gibi bir şey işte.»

«Benim için ağır bir darbe olacak bu,» diye yakındı bayan Harper. «İçerdeki iki sersem, sen olmazsan tek başlarına hiç bir şey beceremezler. Acaba birini buluncaya kadar, birkaç hafta bekleyemez misin?»

Olwen baş salladı. «Hayır.»

«Tatile kadar da bekleyemez misin?» On gün vardı tatile.

«Elbette beklerim.»

Bayan Harper düşünüyordu, yani daha doğrusu kendi çıkarını düşünüyordu. «Bugün öğleden sonra çalışmalısınız. Benim gidip sağa-sola bakmam için çalışmanız gerek.»

«Bugün öğleden sonra çalışamam efendim.»

Bayan Harper'in incecik dudakları kasıldı. «Her şey senin dilediğin gibi olsun Istiyorsun, değil mi?»

«Çok isterdim kalmayı,» dedi Olwen, «fakat bugün öğleden sonra yapılacak çok önemli bir şeyim var.»

«Hıh! Önemliymiş!» diye homurdandı bayan Harper. «Sakın benden bonservis falan istemeye kalkışma. İnsanı yüzüstü bırakan birine de doğrusu...»

«Bonservis falan istediğim yok benim,» dedi Olwen. Ağır ağır kapıya yürümeye başladı.

«Bir dakika!» dedi bayan Harper. Kızdığı açıkça belliydi. Olwen'in kalbini kıramadığına yandığı için kızıyordu daha çok. Bu da Olwen'in, bayan Harper'in işini ne kadar hafife aldığını gösteriyordu. Hatta bayan Harper'e bile haddini bildiriyordu. Bayan Harper bir an için genç kızın önemini başka bir açıdan gördü. Bir defter kapıp, sayfalarını karıştırdı, sonra yüksek sesle, «Gelecek haftaki randevularınızı ben de yaparım,» dedi. «Burada çalışmak istemeyen birini zorla tutmak istemem. Müşterilerin kulaklarına birşeyler fısıldamayacağını nereden bileceğim.»

«Bayan Harper, siz de bilirsiniz ki...»

«Beni haklı sözler etmeye zorlamayın,» diye homurdandı bayan Harper. Olwen'in âni kızarması ve gözlerinin parlaması, kadını iyice çileden çıkarmıştı. «Ben iş-güç sahibi kadınım. İşte bir haftalık ücretiniz. Gülegüle bayan Hughes. Bakalım başka yerde altı buçuk şiling haftalık alabilecek misiniz!»

Olwen'in yüzü al aldı, fakat öfkelenemeyecek kadar eli-ayağı titriyordu. Neredeyse bayılacaktı. Hızlı adımlarla kurutma makinelerinin durduğu bölmelerin önünden geçti, merakla kendisini seyreden iki kıza güçlükle, «Allahaısmarladık,» dedikten sonra, birden kendisini kaldırımda buldu. Ne yapacağını hiç bilmiyordu. İçin için gülüp, hür olmanın verdiği heyecanla ferahladı. Yıllardan beri dükkânda çalışmış, hem de sıkı çalışmıştı. Hatta bayan Harper'den bile çok gayret

göstermişti. Oysa şimdi eline bir bonservis veya bir armağan bile vermeden, sepetlenmişti. Yalnız bayan Harper'in hiç bilmediği bir şey kazanmıştı. Olwen'in içinde her şeyi kökünden halletmek için dayanılmaz bir arzu dolmuştu. Saat bire kadar beklemeyecek, Roy'a telefon edip, çocuğu olacağını haber verecekti. Bir seyahat acentesinin vitrininde duran «Korsika'da tatil», «Riviera'da on gün», «Norveç'e vapur gezisi» afişleri vardı, adeta yüzüne bakıp, alay ediyorlardı. Tembel ve yarı-çıplak yere uzanmış yatan bir kadın, kızgın kumların üzerinde güneşleniyordu: Çocuklardan, çalışmaktan, ya da Tanrı'dan sözeden yoktu. Birtakım yakışıklı erkekler de arka planda, tunçlaşmış vücutlarıyla, tek başlarına ve sorumsuzca, öyle duruyorlardı. Eğer hayatta hiç bir şeye aldırmazsan, bedelini ödeyebilirsen, mutluluk mümkündü. Olwen, afişlerdeki horlamaya aldırmadan baktı; bu tür tutkuları olmadığı için hiç etkilenmemişti: «Eğer Roy kızarsa, hemen bugün bir bilet alıp eve dönerim. Saat üç trenine yetişebilirim.» İçinde ruhunu sıkan bir önsezi vardı: Berbat bir gündü bugün.

Olwen bir telefon kulübesine girip, Perfecta Sabun Fabrikası'nın numarasını rehberde aradı (bu adı sadece bir kere işitmişti, ama son aylarda duyduğu aşk, fabrikanın adını hafızasına kazımaya yetmişti), fakat numarayı çevirince, bir kadın sesi cevap verdi: «Rejevenated Petrol!»

«9999 no. lu santral mı?»

«Rejevenated Petrol Şirketi emrinizde, buyrun.»

«Ben Perfecta Sabun Fabrikası'nı aramıştım.» (Galiba yanlış numara çevirdim diye düşündü.) «Herhalde yanlış numara...»

«Bir dakika efendim, ayrılmayın,» dedi ses. Bir-

takım tıkırtılar işitildi, bu defa başka bir kadın sesi sordu: «Siz mi aradınız?»

«Bu hattı alıp 172 no.ya bağlar mısınız?» dedi ilk ses.

Bir an çıt çıkmadı telefondan. Olwen endişeli yüzünü aynada şaşkınlıkla seyretti. Nihayet sessizlik sona erdi ve kalın adeta sigara kokan erkek sesi, şöyle dedi: «Ben Bushell, buyrun.»

«Perfecta Sabun Fabrikası mı orası?»

«Evet. Bendeniz Bushell. Buyrun.»

«Bay Harrison'la görüşmek istiyordum efendim.»

«Bizde pek çok Harrison çalışır hanımefendi.»

«Benim aradığım seyyar satıcı.»

«Seyyar satıcılar yalnız cuma günleri şirkete uğrarlar, hanımefendi. Harrison da, Sheffield'de.»

«Ama olamaz ki. Ben...» birden sırtından aşağı soğuk bir ter boşanan Olwen, cümlesini yarıda kesip, şöyle dedi: «Şey, tahmin etmemiştim de...»

«Bir siparişiniz mi vardı acaba?»

«Kendisine sadece — bir şey soracaktım da.»

«Bayan Harrison'la mı görüşüyorum?»

«Elbette ben o değilim,» dedi Olwen. «O hasta - hastanede. Bildiğinizi sanıyordum da ben —»

«Doğrusu üzüldüm buna,» dedi kalın ses. «Çok üzüldüm. Ama kadıncağız zaten hiç bir zaman toparlanamadı ki. Siz bir aile dostu falan mısınız?»

«Onun gibi bir şey işte.»

«Kendisine lütfen saygılarımı söyleyin,» dedi kalın ses. «Bu günlerde o kadar meşgulüm ki — Adım Bushell. Hangi hastanede yatıyor acaba?»

«Bilmem — Unuttum. Artık kapatmalıyım. Allahaısmarladık.»

Olwen derhal kapattı telefonu. «Az daha Roy'un

başını derde sokacaktım,» diye düşündü. «Beni görmek için Sheffield'e gittim demesi ne kadar hoş bir şey: Çok da yaramaz şey! Ne diye bu adam benim aile dostu olup olmadığımı sordu sanki? Aile demek, çocuk demektir. Belki de Roy'un annesini - babasını kastetmiştir. Bugün hiç aklım başımda değil. Kendimi pestil gibi hissediyorum. Bir yerde oturup bir kahve içsem.»

Bir lokantaya girip, bir çeyrek saat kadar içerde oyalandı. Sonra anayolda boş-boş dolaştı. Küçük, kurak ve tozlu bir parkın kapısına varıp, döndü, tekrar gelip, içeri girmeye karar verdi. Olwen bir de gazete alıp, sıralardan birine çöktü, kendisine çok uzun gelen bir süre oturdu burada. Aklı başka yerlerde olduğu ve kelimeler hiç bir anlam taşımadığı halde, gazeteye şöyle bir göz attı. Bu arada birden gözetlendiği duygusuna kapılıp, kim gözlüyor diye etrafına bakındı. Bir başka sırada oturan yaşlı adamlar, aralarında sohbete dalmıştı; uzakta bi takım çocuklar, gürültü ederek oynaşıyordu; çocuk arabalarını süren birkaç kadın, dönüp bakmadılar bile kendisine. Parkta ilgiyle seyredilecek hiç bir şey yoktu: Toz kaldırarak kavga eden birkaç kırlangıçtan başka; kuru, soluk çimenler, bir-iki cılız ağaç, çiçeklerin canlı renklerinin meydana getirdiği küçük bir küme, erkekler tuvaletinin göz alıcı yeşili ile çiçek kümeleri arasında duran daha ciddî görünüşlü kadınlar tuvaleti. Park gerçekten küçüktü.

Olwen saatin bir olduğunu tahmin edince, acele dışarı uğradı, yeniden anayola çıktı. Fakat yolcu gemisiyle tunçlaşmış çıplaklar afişi arasındaki saatin on ikiyi henüz çeyrek geçtiğini gördü. İnanmayıp, buluşacakları yere doğru yürüdü, ama yolda bir başka sa-

atin on ikiyi yirmi geçtiğini görünce, yavaşlayıp, ağır ağır yürümeye başladı.

Bir eczanenin vitrininde sırayla fotoğraf makineleri duruyordu. Olwen belki yürümeye devam edecekti, ama birden gözü fiyatı sadece dört sterlin olan bir makineye takıldı. Aynı anda aklına bir şey geldi. Hem de insanın kolay kolay vazgeçemeyeceği bir şey. Ona çocuğu olacağını haber vermeden önce, Roy'un bir fotoğrafını çekmek istiyordu. Eğer kızarsa, olanca mutluluğu acıyla son bulur, her şey bir ayrılıkla biterse, hiç olmazsa Roy'un bir zamanlar var olduğunu hatırlatacak bir fotoğrafı olurdu elinde. Tek başına kaldığı zamanlar, hatıra defterini de karıştırıp, ilerde unutabileceği olayları anardı. Fotoğraf bir belge, bir delil gibi yanında bulunurdu. Olwen mağazaya girip, fotoğraf makinesini istedi.

«Hiç fena bir şey değil,» dedi tezgâhın ardındaki yaşlı adam. «Yararlı bir makine. Özellikle manzara resimleri çekmek için.»

«Portre de çekilmez mi bununla?»

«Hayır.» Yaşlı adam, Olwen'in cehaletine güldü. «Bu iş için Mark IX modeli gerek size. On iki sterlindir,» Olwen'i süzdü: Kimbilir, belki de kızın on iki sterlini vardı cebinde. «İnanın bana, vereceğiniz paraya değer,» dedi.

«On iki sterlinim yok,» dedi Olwen. «Yani bununla insan resimleri çekemez miyim?»

«Yo, çekersiniz, ama siz portre dediniz de...»

«Şey, yani ben demek istemiştim ki —»

«Bakın,» dedi adam, «resmini çekeceğiniz insandan 9-10 metre uzakta durun, sonra şuradan bakıp, kadrın tam ortasına iyice yerleştirin. Bir yanılma payı da ayırıp, basın denklanşöre. Pırıl pırıl bir resim elde edebilirsiniz. Büyültür konuyu.»

«Büyültür mü?»

«Kocaman yapar yani.»

«Öyleyse bunu alıyorum,» diye kararını verdi Olwen. «Lütfen içine bir de film koyar mısınız?»

Adam bunu da yaptı. «Bir kutu da ister misiniz?»

«Belki çantama sığar.»

«Oraya konmaz ki,» dedi adam. «Objektifi çizebilir.» Eğilip kutular ve tezgâh arasında bir şeyler araştırdı, sonra bezden bir kılıf çıkardı. «Dükkânda kirlenmiş biraz. Bir beşlik yazar.»

«Özür dilerim,» dedi Olwen, «o kadar param yok.»

Bir başka müşteri mağazaya girerken zil, çaldı. «Haydi bakalım,» dedi telâşla adam, «Kutu da benim hediyem olsun.»

«Çok naziksiniz,» dedi Olwen. «Hava düzeliyor,» diye düşündü. «Çok teşekkür ederim.»

Saat bire yirmi vardı şimdi. Roy'la buluşacakları kavşağa yürüdü. Bire on kala vardı. Koşarak karşıya geçip, arabaya atladı. Günün bütün dertleri ve üzüntüleri bir anda kayboluverdi. Roy gözüne o kadar hoş görünüyordu ki. Yeniden mutlulukla doldu içi. «Oh, sevgilim, seni tekrar gördüğüme nasıl sevindim!»

«Bak hele,» dedi yavaşça Roy; «pek iyi bir başlangıç bu.»

«Sabah çok canım sıkıldı bugün.»

Roy arabayı çalıştırdı. «Hepsi bitti artık,» dedi. Sonra birden bir şey sezinlemiş gibi sordu: «Bir şey mi oldu yoksa?»

«Aşağı-yukarı sepetlendim de.»

«Sepetlendin mi? Ne yaptın ki?»

«Pek kovulmak da değil ya,» diye açıkladı Olwen. «Kendisine ihbarda bulundum, bayan Harper de bana bozuldu.»

«İhbarda mı bulundun?» diye sordu Roy.

«Evet,» dedi Olwen. Bir an her şeyi söylemeyi düşündü. Bayan Harper'in yanında Roy o kadar güvenilir biri gibi duruyordu ki. Fakat birden yüzünün mutsuz, hayal kırıklığına uğramış veya çirkin bir anlama bürünmeden önce fotoğrafını çekmek niyetinde olduğunu hatırladı... «Roy, ben seni beklemek üzere Galler'e dönüyorum. Birlikte o kadar çok mutluyuz ki.»

Adam dikkati çeken bir sükûnetle, beklenmedik, hatta insanı hayal kırıklığına uğratacak bir akıllılıkla karşıladı bu haberi. «Olwen, belki de haklısın. Sen ikimiz için türlü fedakârlıklara katlandın. Gitmeni istememem elbette, ama önümüzde daha beklememiz gereken aylar var...» Bir an sustu, sonra sordu: «Annenbaban her şeyi biliyorlar mı?»

«Hayır,» dedi Olwen. «Anlarsın ya, onlar için pek zor. Çünkü onlar taşralı. Kasaba ise asla göz yummaz...»

«Söyleyecek misin onlara?»

«Evet.»

«Her şeyi mi?»

«Evet Roy, her şeyi.»

«Öyleyse ben de onları görmeye geleceğim.»

Kız memnundu. «Roy, Roy! Harika bir şey olur bu! O zaman anlarlar da...»

«Pekâlâ mektuplaşabiliriz de.» dedi Roy. «Bu da yeni bir aşk türü olabilir.»

«Aynısının bir devamı,» dedi Olwen. «Birincisinin yıkılmasını istemem.»

Dragon'un otomobil parkına girmişlerdi. Ortalıkta kimseler yoktu; parktaki birkaç arabanın da içi boştu. Roy gururla Olwen'i öptü, otomobilinin koltukları üzerine yatırarak sordu: «Bugün son günümüz mü yani?»

«Öyle olması gerek. Eve dönüş paramdan başka meteliğim yok.»

Roy daha uzun süren ve ağzının içine kadar giren bir buse kondurdu. Eli, Olwen'in karşı koymasına rağmen yeşil bluzunun altından içeri kaydı ve içindeki yuvarlakları okşamaya başladı. Fakat kız yerinden doğrulamıyor ve göğüslerini okşayan ele direnemiyordu. «Peki, ya bugün öğleden sonra?» diye sordu Roy. «Son defa mı?»

«Hayır,» dedi adetâ öfkeyle Olwen. «Beni kaldırıp oturt, Roy.» Adam, kızın öfkesini hissederek, söyleneni yaptı. «Bundan sonra asla bir şey yapmamalıyız,» dedi Olwen. «Çeşitli sebepleri var bunun. Böylesi, ayrılmamızı bütün bütün zorlaştırır.»

Roy bu konuda başka bir şey söylemedi. Yemekte aralarında zorlama bir yakınlık vardı. Olwen, Roy'la tartışmaya başlayınca, yine de dağıldı gergin hava. Daha sonra, güneşin altında arabada otururlarken, Olwen birden içinden gelen bir sevgiyle elini, adamın direksiyon üzerindeki elinin üzerine koydu. «Özür dilerim, Roy!»

Roy hemen gülümsedi ve yine eski sevimli, hoş adam olup çıktı. «Şimdi fotoğrafını çekmeliyim,» diye düşündü Olwen. «Ona karşı haklı olarak kendimi bir daha savunmak zorunda kalmadan, başlangıçtaki sevgimizi bozmadan fotoğrafını çekmeliyim!»

İkiyi çeyrek geçe Dragon'dan ayrıldılar. Daha üç olmadan, Almond Vale'e vardılar. Roy, otomobili bir sinemanın arkasına park etti — resmî otomobil parkı bekçilerinin istedikleri ücretten kurtulmak için sık sık kullandığı özel bir metottu bu.

Hava sıcak ve sakindi. Gökyüzünde kocaman kümülüs bulutları sağa-sola doğru koşuşuyorlardı, ama gölgelikler bile sıcaktı. Uzak ufuk uzun, altın sarısı

ışınlarla aydınlanmıştı. Olwen, «Yarın yağmur yağacak,» dedi. «Ama biz daha bugünden ayrılmış olacağız birbirimizden.»

Nehir yatağı boyunca ilerlediler. Etrafta kimseler yoktu; olanlar da çok uzaklardaydı. Kendileriyle konuşan bir tek kayıkçı oldu. Belli-belirsiz bir denizci kılığı içinde, başına eski bir şapka oturtmuş, genç bir adam. Yaklaşırlarken, bakışları ile Olwen'in bacaklarını ve göğüslerini adeta yedi. «Bir sandal ister misiniz bayım?» diye sordu.

«Hayır,» dedi Olwen. «Yürümeyi tercih ederim.»

Adam yere tükürüp, yağ bidonununun üzerine çöktü. Yürüyerek uzaklaşan Roy'la Olwen'i seyretti. Şehirden bir mil kadar ilerde, nehir boyundaki patikada yol sona eriyordu. «Haydi biraz daha uzağa gidelim,» dedi Roy. Olwen canı sıkılarak neden böyle dediğini anladı. Çürümüş dallar ve yılın büyük bir kısmında şehir sularıyla çamur deryasına dönen sert, kurumuş toprak üzerinde ilerlediler. Şimdi etraf tamamen sessizdi. Yarım saat boyunca hiç kimseye raslamadan yürümeye davam ettiler.

Roy boş bir çukur bulup içini inceledi; çevresi çalılıklarla örtülmüştü; içindeki çimler de güneşte iyice ısınmıştı. Tam biçilmiş kaftan. «Kupkuru burası,» dedi. Sonra gülümseyerek ekledi: «Seni sokacak eşek arısı falan da yok.» Ve oturdu.

«Olduğun yerde kal!» diye emretti Olwen.

«Aman Allah!» dedi Roy. «Fotoğraf makinesi mi o elindeki? Ben de yiyecek paketi sanmıştım.»

«Ne kadar uzaktayım senden?»

«Dört buçuk metre kadar.»

Olwen birkaç adım daha yaklaştı. «Gülümse şimdi,» dedi.

Roy gülümsemeye başlamıştı zaten. Olwen dek-

lanşöre basıverdi. «Şimdi de kolu çeviriyorum,» diyerek gerçekten çevirdi de.

Roy ayakta kalıp, kızın yanına sokuldu. «Şimdi ben de senin resmini çekeyim,» dedi. Vücudunu arkaya doğru yaslayıp, ve kızı öpebilecek bir pozisyona sokarak, «Tam sana yakışır pozisyonda,» diye ekledi. Olwen dengesini kaybedince, Roy'un kollarına tutunduğu halde, yavaş yavaş çimenlerin üzerine serildi. «Mükemmel,» dedi Roy. Onun da kendine has hatıraları vardı. O da bunları fotoğraf kâğıdına geçirmek istiyordu. Bu hatıralar, mevzun bacaklar kadar, sevimli bir yüz, kızıl saçlar da olabilirdi. «Olduğun gibi kal!»

«Sen beni ne sanıyorsun?» diye bağırdı Olwen. Bacaklarını altına alıp oturdu ve gülümsedi. «Haydi, çek şimdi!»

Roy, istemiyerek böyle çekti fotoğrafı. Çimenlerin üzerinde yanına uzanarak, «Şimdi sen dediğini yaptın, bırak bizde yapalım.» dedi. İkinci öpüş, birincisinden daha vahşîydi. Olwen'in vücudunu geriye doğru yasladı. «Biraz yavaş ol, sevgilim!» diye yakındı Olwen. «Nazik ve yavaş olmaya mecbursun. Boş konuşmuyorum.» Şefkatle karnında oluşan hayatı hatırlayıp düşündü. Roy buna cevap olarak boynunu ihtirasla ısırdı. Kızın yakınmalarını duymazlıktan gelen elleri, giysilerinin altında dolaşmaya başlamıştı bile. Şakağındaki damarın yine kabardığını görebiliyordu. Yemekten sonra otomobilin içinde kendisini mıncıklarken beliren ifadenin eşi gelmişti yine yüzüne. Artık bundan sonra kendisini sözlerle durduramayacağını biliyordu. Kalçalarının altındaki ıslak çimenlerin temasına rağmen, vücudunu saran ani bir korkuyla soğuk soğuk bir tek dökmeye başlamıştı. «Roy, Roy!» diye bağırdı. «Ne zaman evleneceğiz?»

«Bir yıl daha bekleyeceğiz.»

«Ama sen demiştin ki —»

«Ne fark eder canım?» Kapıldığı çılgınlık içinde daha da kabalaşmıştı. Olwen kavga edeceklerini bildiği halde, artık Roy'u ancak bir tek şekilde durdurabileceğini biliyordu: Roy tatmin olmadan müşfik davranmayı öğrenememişti. Elini uzatıp adamın çıplak kolunu tuttu. «Roy, sevgilim, yakında bir çocuğum olacak!»

Bu söz Roy'u frenlemeye yetti. Öfkeyle kızın yüzüne baktı. «Seni gidi sersem seni!»

Olwen umutsuzca konuştu: «N'olursun darılma! Darılırsan, dayanamam buna. Hem biliyorsun, bunda senin de kabahatin var. Ben hiç aldırmıyorum Roy, hiç ama! Bu bizden bir parça ki —»

«Aldırmıyorsun ha!» Alaycı bir tavırla tekrarladı Roy — kız, bu alaycı tebessümden önce ürkerek toparlanmıştı. «Sen aptal mısın kuzum? Aman Allahım, ne kadar romantik bir serseme çattık be!»

«Ama nasıl olsa ilerde bir bebeğimiz olacaktı Roy. Neden şimdiden —»

«Kim söyledi bebeğimiz olacaktı diye sana?»

«Evlendikleri zaman herkesin çocuğu olmuyor mu?» dedi Olwen. «O kadar üzülme Roy. Ben annemin-babamın yanına dönebilirim. Bekleyebilirim de. Kimse işitmez burada.»

«Ben çocuk falan istemiyorum,» dedi Roy. «Bir tane olmuştu önceden, Allah'tan öldü.»

«Roy!» diye itiraz etti Olwen. Adamın hissizliği karşısında birden afallamıştı. «Bütün bir hayat boyunca böyle bencillik edemezsin ki. Hem düşünsene, belki de sana benzeyen bir erkek çocuğu olur. Herhalde evlendiğimiz zaman daha başka düşüneceksin.»

Adam biraz geri çekilmiş, sinirli bir tavırla tırnaklarını yiyordu. Şimdiye kadarki davranışları ile olgun

ve nazik görünen biri için beklenmedik bir hareketti bu. Yüzü, hiç görmediği bir ifadeye bürünmüştü; bu yüze bakmak, adeta cezalandırılmaktı. «Biz seninle evlenmeyeceğiz ki,» dedi.

Adamın hırçınlığı o kadar belliydi ki, Olwen sözle etkili olamayacağını anlamıştı, fizik yönden de onu etkilemek istemiyordu; adamın şefkat göstermeye niyeti yoktu: Her haliyle bütün planları altüst olmuş bir insan gibiydi. Olwen'in bütün benliğini târifsiz bir sıkıntı sarmaya başlamıştı; şu anda burada basit bir özür dilemeden, bir açıklamada bulunmaktan çok daha ötede bir şey gerektiği gibi korkunç bir kanıya varmıştı; kendisininki kadar müşfik, duygusal ve köklü nedenlere dayandığını sandığı aşkının, aslında şehvetten başka bir şey olmadığını belirten buz gibi bir his, benliğini kaplamıştı. Tıpkı filmlerdeki geriye dönüşler gibi, hafızasındaki hatıralar birer birer aklına geri geliyordu: En sonunda vücudunu ona teslim etmesine sebep olan birtakım küçük olaylar ve sözler. Olwen, tuzağa düşen bir yaratığın dehşet dolu korkusunu duydu.

Yine de bunlara inanmayı reddetti. «Ama sen evlenmek istediğini söylemiştin,» dedi. Doğru söylüyordu : Bunu birçok defa tekrarlamıştı ve şu anda tek umudu da buydu.

Roy eliyle «Boş ver!» der gibi bir işaret yaptı, tek kelime bile etmeden, bütün söylediklerinin gerçek olduğu anlamına gelmediğini ifade etti. Sözler, ancak birtakım sersemlerden istediklerinizi elde etmek için kullanılan araçlardı. Yani Roy politikacılardan daha mı dürüsttü? «Aptal bir fare gibi kapana kısılan bir budalayla evlenebileceğimi düşünmüyorsun herhalde, değil mi?» dedi. «Acele o karnındaki yumurcaktan kur-

tulmalısın. Bu iş için yirmi sterlinlik bir yardımda bulunabilirim.»

Olwen'in yüzü sapsarı olmuştu. Dizlerinin titrediğini, bayılacağını sandı. Bu işin sonu gelmişti. Şu karşısındaki çirkin Roy da, en az müşfik Roy kadar gerçekti; onun bir parçasıydı; adamın kahredici sözleri karşısında aşk ölüp gitmişti; hatıra defteri ve çektiği fotoğraf, artık hiç bir anlam taşımıyordu... Şu çıplak acımazlığın huzurundan bir an önce kaçabilmek için dayanılmaz bir arzu duyarak doğrulup ayağa kalktı. «Bebeği aldırmayacağım. Benim için bu cinayet demektir.»

Roy kesin ve kısa bir kahkaha attı. «Saçmalamayı bırak! İlle de anne olmak tutkusu varsa içinde, bunun bedelini ne diye ben ödeyecekmişim yani?»

Olwen ağlamaya başlamıştı. «Beni sevdiğini hiç sanmıyorum.»

«Kes artık zırlamayı!» diye bağırdı Roy. «Kadınların zırlamasına tahammül edemem. Lâf aramızda, yirmi sterlinden fazla metelik vermem, haberin olsun. Zaten dünyanın parasına mal oldun bana.»

«Senin yirmi sterlinini de istemiyorum.»

«Pekâlâ, öyleyse beni şikâyet de edemezsin,» dedi yine hırçın bir kahkaha atan Roy. «Seni önceden hiç görmedim ben küçük hanım, tamam mı?»

«Nerede çalıştığını biliyorum,» dedi Olwen. «Patronlarını ziyarete gidebilirim. Bay Bushell'i de tanıyorum. Kimbilir, belki nasıl seyyar bir satıcısı olduğunu öğrenmek ister...» Birden aklına müthiş bir şey geldi. Hemen yumurtladı: «Asıl adın da Harrison değil, yalan mı?»

Roy birden kuşkulanmıştı. Doğrulup ayağa fırladı, kızı omuzlarından yakaladı, sonra tutup kolunun

birini çevirdi. «Bushell'i nereden tanıyorsun sen bakalım?»

«Bırak kolumu!» diye bağırdı Olwen. «Roy, ne oldu sana böyle? Senin için artık hiç bir şey ifade etmiyor muyum?»

Roy kızın kolunu biraz daha büktü ve yüzünde hiç renk kalmadığını gördü; kız hafif bir iniltiyle adama doğru yaslandı. «Nereden tanıyorsun Bushell'i?»

«Bu sabah telefon ettim ona.»

«Niçin?»

«Lütfen kolumu bırak!» Adam biraz gevşetti kolu. «Senin için!»

«Çıldırdın mı sen? Ne demek benim için?»

«Sadece orada olup olmadığını sordum. Sana haber vermek istiyordum.»

Yine büktü kolunu. «Neyi haber verecektin?»

«İşten çıktığımı ve bebeği.»

«Söyledin mi bunları ona da? »

«Hayır.»

«İsabet etmişsin.»

«Söyleyeceğim ama,» diye acı acı ağlayarak bağırdı Olwen. «Artık bırakabilirsin kolumu. Buna cesaret edeceğimi sanmıyorsun, değil mi? Ama söyleyeceğim her şeyi!»

«Delil yok ki elinde.»

«Evlilikten sözeden bir mektubun var!» dedi Olwen.

Adamın yüzündeki dehşeti görünce, ürperdi. «Mektup yanında, değil mi?» diye sinsi bir gülümsemeyle sordu Roy. «Ver onu bana.»

«Mektup evde.»

«Hayır, evde değil. Nerede olduğunu biliyorum.»

Kızı bıraktı ve ikisi birden Olwen'in çantasının

bulunduğu birkaç metre uzaktaki yere koşmaya başladılar. Hedefe ilk ulaşan Olwen oldu, çantayı kaptı, devam etti koşmaya. Belki de kaçacaktı, ama Roy uzandı ve ayak bileğine yapıştı. Olwen yüzü koyun yere kapaklandı.

Roy bir hamlede kızın üzerine vardı, çırpınmasına engel olmak için elleriyle boğazına yapıştı. Aklında o an Olwen'i elinden kaçırmamaktan başka bir düşünce yoktu. Mesele yalnız mektup değildi. Mektup olmadan da kızın sözlerinde doğru bir taraf olduğunu anlayacaklardı; kan muayenesi yapılabilirdi; tanık olarak gösterebileceği kimseler olabilirdi. Koca elleriyle boynunu sıktı, sıktı.

Olwen olup bitenlere bir türlü inanamıyordu. Herhalde beni korkutmak istiyor diye düşünüyordu. Başına böyle bir şey gelemezdi. Nihayet Roy aklı başında, normal bir insandı. Artık ondan hiç bir şey istemiyordu ve bunu ona da söyleyecekti. Fakat elleri normalden fazla sıkmaya başlamıştı boğazını. Olwen çılgınca mücadele ediyordu. Bir yandan da durmadan ter döküyordu. Haykırmayı, engel olmayı denedi. Gözlerinin içine bakıp yaptığı işi anlatmak, bundan vazgeçirmek bile istedi. Şöyle yarım yana dönünce, gözleri kararmaya başlamadan adamın şakağının üzerindeki damarın yine öfkeyle kabardığını gördü. Dudakları hafifçe aralandı, bir fısıltı çıktı arasından: «Roy, bebek...»

İkinci Bölüm

KATİL

1

27 temmuz günü öğleden sonra saat beşe çeyrek vardı. Arabamı dalgın dalgın kaldırımın kenarına yanaştırıp, durdum. O anda tam olarak nerede bulunduğumu bilmiyordum. Çayımı içmek, haşlanmış yumurtamı yemek için eve gitmeden önce, içgüdüm burada durmamı emretmişti. Otomobilimin dört tekerleği saatte dokuz yüz mil hızla dönen gezegenin bu noktasında durmuştu. Gezegenin kendisi de, saatlerce kimbilir kaç mil hızla başka bir yıldızın etrafında dönüp duruyordu. Yıldız doksan altı milyon mil uzakta ve altmış milyon ışık yılı genişliğindeki bir sistemin içindeydi. Bazı sersemler bu sonsuz boşlukta aşkla bile ilgilenebilen bir Tanrı olduğunu söylerler. Tepemizdeki saçlarla ve bir kadınla sevişmeden önce bir belge almak gerekliliğiyle bile ilgilendiğini söyledikleri bir Tanrı!

Vakit, çarşamba günü öğleden sonra. Arabamdan çıt çıkmadığı için, öteki gürültüleri gayet iyi işitebiliyorum: Kaldırımda yürüyen insanlar, havlayan köpekler, açılıp kapanan dükkân kapıları, yoldan geçen otobüsler, başka arabalar; geçici bir sessizlik anında, bir jetin çok uzaklardaki gürültüsünü işitiyorum. Her zaman varolan birtakım insanlar. Ben bir insanoğluyum; öteki insanları sevmiyorum, ama onlardan zevk almaya bayılıyorum. İnsanlar çirkin. İşte şu kar-

şıdan geçenlere bakın. Yorgun ortayaşlılar kalabalığı, buz gibi bir sessizlik içinde bekleşiyorlar; otobüs durağında beklerken, bir başkasının üstünlüğünden nefret ediyorlar. İki defa karnını şişirmiş bir budala, bir yandan önündeki çocuk arabasını iteliyor, bir yandan da yumurcağını dükkândan dükkâna sürüklüyor. Şair, aşk dünyadır diyor. Ama kapana kıstırılırsan, avucunu yala. Oh, hayır! Kadın yanına sokulanlar tarafından dirsekleniyor. Güzelliğini yitirdiği için, ne yorgunluğuna, ne çektiği acıya, ne de hasta oluşuna aldıran var. Birkaç duvarcı, ucuzcu bir meyhaneye yürüyor. Sağlam yapılı vücutları, neşeli yüzleri var. Ama beyinleri yok. Hayvanlar! Kriketten sözediyorlar. Geçen bir kıza bakıyorlar. Kızın vücudu güzel, ama aptal ifadeli bir suratı var. Bu da bir başka hayvan. Erkeklere budalaca gülümsüyor. Onlar da ıslık çalıyorlar. Sersemlerin anlattığı masala bakılırsa, insanoğlunu kendi hayali diye yaratan bir Tanrı varmış yukarlarda bir yerde . Ama insan hiç de güzel bir yaratık değil. Dünya çirkin, hastalıklı ya da budala insanlarla dolu. Dünya onlara türlü şeyler sunuyor, onlar da gönülden, hattâ büyük bir iştahla, para, acı ve zaman olarak bunların karşılığını ödüyorlar. Biri çıkıp her şeyi değiştirmeye kalkışsa, bunun yakışık almayacağını düşünüyorlar. İnançları olmadığı için, inançlarına coşkuyla bağlanamayan sersemler de var. Hayat suratlarına şamarı indirince, omuz silkip bunun bir mücadele olduğu masalını anlatıyorlar. Bir süre sonra giderek ölüme yaklaştıkları için, güzelliklerini yitiren biriyle evlenmek zorunda olduklarından, iyice romantikleşiyorlar: Aşkın, hüzün demek olduğu masalını uyduruyorlar. Ama dünya, bu fikirde değil. Dünyanın dört bir kösesindeki edebiyatlar, evlilikten sözetmeyi reddediyor. Kuralsız bir aşk, kira derdi,

yaşlılık, çocuklar, havagazı ve elektrik faturaları olmadan yaşanan bir aşk — kim başka türlü düşünebilir? Ama yine de düşünüyorlar. Gözleri dönmüş bir halde, biyolojik tuzağa doğru koşuyorlar, bilimin ve kauçuk endüstrisinin sağladığı sınırsız hürriyetin farkında bile değiller.

Bir gazeteci, bağıra bağıra cinayeti haber veriyor. Bir ceset bulunmuş. Duvarcılar bir gazete alıyorlar. Esniyorlar. Yağmurdan sonra, sıcak bir öğle sonrası. Kendilerinden on metre uzakta duran otomobilin içinde cinayeti işleyen adamın oturduğunu bilmiyorlar bile. Şu öğle sonrasında pırıl pırıl parlayan hava, dünyada benim günüm! Her zaman varolan birtakım insanlar. Evet, hep bunu düşünmüşümdür. Şimdi benim de bir sırrım var ve bu sırrımla her zaman, herkesi şaşkına çevirebilirim. Bilinen koşullar altında bunu becereceğimi de sanıyorum. Her şeye rağmen bir dehşet anı yaşıyorum. Kara gözlüklerimi takmak ihtiyacını duyuyorum, ama bu isteğe karşı direnip, kasten ağırdan alarak gazeteciye kadar yürüyor, sonra geri geliyorum. Haberi okuduktan sonra, düşünüyorum: Bugün benim günüm, ama ben bir şey söylemeden, hiç bir şey öğrenemeyecekler. Bunu yazmam gerek. İki saat sonra da yaptığım bu işte. Yazdıklarımı bankamın kasa dairesinin güçlü ve umursamaz ellerine emanet etmek istiyorum. Bir hayli geç gelecek olan ölümden sonra açılmak üzere.

Gazetedeki haberde cinayet kurbanının adından sözedilmiyor. «Son Baskı» başlığının altında, bayan Jacqueline Best ve bay Reginald Meredith adında gezmeye çıkan genç bir çiftin (bunların hayalimde canlandırmaya çalışıyorum, ama beceremiyorum bir türlü) Middleshire'da, Almond Vale adlı küçük kasabanın yanından geçen Pigeon nehri kıyısında, genç bir

kadın cesedi buldukları belirtiliyor. Bayan Best geçirdiği şok üzerine tedavi görmüştü. Bahse girerim ki bay Meredith de darbe yemiş gibi olmuştur. Bir daha dut ağaçlarının altında fingirdemeyeceklerinden eminim. Herhalde hemen bir çift kişilik yatak satın alırlar ve evlenirler. Biraz da kızarak ve evhamlanarak, yürüyüşlerini birkaç saat ertelemiş olmalarını dilerdim. Öyle olsaydı sabahki sağanak yağmur nehir yatağını doldurur, bayan Best'le bay Meredith'in, benden birkaç saat sonra üzerinde yürüyebildikleri yeri kaplardı. Böylece cinayet kurbanının cesedi en azından bir yıl bulunamazdı. Ama olmadı.

Kızın adı Olwen Hughes'tü. Bilinen koşullar altında başka çıkar yol kalmamıştı, ama aslında onu öldürmek istememiş, niyetlenmemiştim buna. Hayat ve aşkın da yüksek basınç altında olduklarına hep inanırım. Olwen biraz mızmız olduğu halde, onu kendi düşünce tarzıma çekmeyi bile becermiştim. Aslında bu kızların hepsi, aşağı-yukarı aynıdır; tabiatlarında vardır mızmızlık; her kadını, uğrunda yaşadığım tek varlık olduğuna inandırmak zorunda kalmışımdır — sıra şimdi de ondaydı. Bu, bedenen hürriyete ne kadar muhtaç olduğumuzu gösterir. Bu yüzden de beraber olduğumuz birkaç ay içinde ikimiz de aşkımızın sonsuza kadar süreceğine inanıyormuş gibi davranırız. Böyle bir yalan karşısında, ortağımız kırılabilir, öfkelenebilir. Bendeki hürriyet kavramına sahip olamadıkları için de, kendilerini romantizme, ya da dine kaptırırlar; bu yüzden kırılan taraf, hep kadın olur. Hatta duygusal ve dinî inançtan yoksun kadınlarda bile, hiç olmazsa saçma bir kibirlilik vardır: Benden çabuk bıkarlar, çünkü ben, aşkın ebediyen sürmeyeceğini peşinen kabul ederim. Bu Olwen Hughes adlı kız, yirmi altı yaşındaydı. Çağının ürünü olduğu için de,

evlilikle bezenmiş bir mutluluk hayal ediyordu. Ondan kurtulmak için elli İngiliz lirası teklif ettim, ama faydası olmadı. Katı bir romantizmden başka hiç bir şeyden anlamıyordu. Tanrı'ya inanır gibi, topluma da inanıyor, topluma karşı bir görevimiz olduğunu sanıyordu. Bana kalırsa — birlikte yaşadığımız uzun bir süre içinde bunu kendisi de kabul etmişti — toplumun çerçevesi giderek çılgınlaşıyordu. Hiç kimse kesinlikle, siyasî ve toplumsal bir görüşle, neden hayatta olduğumuzu söyleyemezdi. Allah bilir ya, hiç kimse elinden geleni ardına koymuyor: Söylediklerinde ve yazdıklarında, nasihattan başka bir şey yok. Ama hiçbiri bir şeye yaramıyor. Elbette her şey doğuma, alışkanlıklara ve koşullara bağlı. Bu alanda çok şanslı olduğumu kabul ediyorum. Zavallı Olwen! Herkesin okul çağından mezara girinceye kadar, canını çıkartırcasına çalışmasını istiyordu. Üstelik herhangi bir sebebi olmadan. Kasvetli olan her şeye hak veriyordu. Bana sorarsanız toplum, benim gibiler yerine Olwen Hughes'leri yeğler: Çünkü onları avuç içine almak çok daha kolaydır. İstenen belgeleri can atarak doldururlar; savaşlarda döğüşürler; vergilerini öderler; Tanrı'ya inanırlar; çalışmaya, hastalığa, fakirliğin pisliğine boyun eğerler; asık yüzlü ortaklarına bile ihanet etmezler; kurallara boyun eğer, hatta inanırlar. Ama benim başımı ne Tanrı, ne toplum, hatta ne de Freud döndürememiştir. Bence her koyun kendi bacağından asılır — şu insanların ne kadar çirkin şeyler olduklarına, veya sonradan nasıl çirkinleştiklerine baksanıza: Sanki ölümsüz mü bunlar? Öyle olsalar bile, niçin? — ve her koyunun kendi bacağından asılacağını bildiğim için de, bunlardan tekrarını isteyeceğimiz bir şey olmadığını kabul ederim. En büyük günah, yarış dışı kalmaktır. Olwen Hughes'ü öldürme-

ye hiç niyetim yoktu; arzum da yoktu. Fakat bu iş olduktan ve her şey kendiliğinden meydana geldikten sonra, üzülmeye değecek bir şey saymıyorum. İnsanları üzen, vicdan ve korkularıdır. Önceden de açıkladığım gibi, vicdan boşu boşuna çene çalmak demektir. Cesarete gelince herneyse, bu satırların okunduğu sırada İkinci Dünya Savaşı artık hiç bir anlam taşımayacak bile olsa, yine de yüzde yüz yoğun bir uçaksavar ateşi altında su yüzeyinde uçup Kiel Kanalı'na saldıran filomuzdaki varlığım, benim ne tür bir adam olduğumu açıklar.

Middleshire polisinin şu satırları yazdığım sırada hâlâ dört bir yanında bir şeyler araştırdığını bilmek, çok olağanüstü birşey. Yağmur dindi — şimdi cinayet yerinde meraklılar da toplanmıştır sanırım: Turistler! Polis yarına kadar Olwen'in çantasındakileri ve çamaşırlarının markasını görünce, herhalde dikkati Birlchester üzerine çevrilecektir. Olwen, şehrin güneybatı semtinde oturuyor ve orada çalışıyordu. Yani benim semtimin tam tersi bir yerde. Yanılmıyorsam Bristol'le Galler arasındaki anayol üzerinde, Almond Vale adlı küçük kasabaya, nehir kıyısına gidişimizin bir nedeni de bu.

Ben Perfecta Sabun Fabrikası'nda çalışan bir seyyar satıcıyım. Geçen mart ayında bir berber dükkânına girdim. Dükkân yeni boyandığı için dikkatimi çekmişti. Olwen, birkaç kutu boya yüzünden öldüğünü düşünebilir; bir de dükkân sahibinin dükkânda olmayışından.

Acaba kız hakkında neler anlatacağım? Üzerimde yarattığı etkiyi çok iyi hatırlıyorum. Oldukça uzun boylu, alımlı, güzel vücutlu bir kızdı; beyaz önlüğünün altındaki haliyle, şişko bir öğrenciden farksızdı; yürürken nefis bir küstahlıkla kıvırıyordu kalçalarını.

Yürek gibi, geniş bir surat, üzerinde güzel bir ağız, size içtenlikle bakan bir çift göz. Güzelliğinin pek farkında değildi. Muhtemelen beni ona çeken ilk şey de, bu oldu. Bu uzun boylu, kusursuz kemikleri insanı çileden çıkartacak kadar çok etle kaplı süt gibi kız, güzelliğinin farkında değildi; hiç kimse kendisini pohpohlamamıştı. Üstelik bir de kızıl saçlıydı. Şimdiye kadar kızıl saçlı bir kızla hiç yatmamıştım. Kızın masum olduğunu bildiğim, müşterilerim çanak tutmadan kendilerine pek sokulmak adetim olmadığı halde, bu güzele sahip olacağımı hissediyordum. Güzel yüzünün ve nefis vücudunun, budala bir kâtip parçasına, elleri pis, nefesi leş gibi bira kokan, gözleri miyop bir herife kısmet olacağını düşünmek bile istemiyordu insan. Bu kız önce benim olmalı diye düşündüm. Bu vahşî, dipdiri çehre, teslim olma konusunu karşılıklı tartışıncaya kadar iyice tahrik edilmeliydi. Yüzbinlerce kızıl saç teli, soluyan milyonlarca mesamat, yün, ipek ve naylonlar altında muhafazaya alınmış, dayanılmaz çekiciliğini saklamaya çalışan giysilerinin içindeki yumuşak teni, kanının, etinin ve kemiklerinin kusursuz âhengi, önceleri benim için aynı şeye katlanan başka kızlar gibi, zevkten titremeli, her şeyini ortaya koymalı ve bana teslim olmalıydı. Aşk, kelimeler ve zamanla yürütülen bir savaştı; ben ondan çok daha etkili sözler edebileceğim için, çok daha avantajlı sayılabilirdim. Onun güzelliğinden gelen bir avantajı vardı, ama ben başka erkekler gibi değildim ki. Karşısında elim-ayağım titremiyordu. Onu devamlı yanımda alakoymak istemiyordum; dolayısıyla yalvarmama, bahaneler uydurmama gerek yoktu. Gerekirse, en kuvvetli kozumu oynar, evlilikten bile söz edebilirdim; ama mümkün olursa bunu yapmamak niyetindeydim. Olwen gibi ciddî dürüst

kızlarla düşüp kalkmanın en büyük tehlikesi, aşkı çok ciddiye almalarıdır. Sonunda her şeyin bir oyun olduğunu, devam ettiği sürece insana müthiş zevk veren oyunun artık sona erdiğini söylediğiniz zaman, hemen itiraz ederler. Bir hakeme başvurmak isterler — bu konuda kendi yanlarını tutacak— ve peşin hükümleri olan birine! Kızı sepetleyinceye kadar onunla hoşça vakit geçirmeye niyetlenmiştim. İkimizden biri bu işten bıkmadan önce, ben tası-tarağı toplayıp gitmiş olmalıydım.

Çekingen tavırlarla dükkânın içinde bana doğru ilerledi. Bütün masumiyetine rağmen, bakışlarıyla beni teşvik ettiğini görebiliyordum. Hatta kızardı bile. Benimle dışarı çıkmaya pek çabuk razı olduğunu ve bunu yürekten istediğini kimse inkâr edemez.

Neden geldiğimi söyleyince, Olwen, hiç de Gallilerin kaba şivesine çalmayan tatlı bir sesle cevap verdi. «Bugün öğleden sonra zahmet olmazsa yine gelin efendim. Dükkân sahibi de dönmüş olur,» dedi.

«Saat kaçta geleyim?»

«Üçe doğru.»

«Öyleyse en iyisi dışarda yemek,» dedim. «Bana bir yer tavsiye edebilir misiniz?»

«Dragon var,» dedi. «Anayol üzerinde, üç mil kadar uzaktadır. Ben hiç gitmedim, ama iyi bir yer olduğunu söylediler.»

Duru, delici, kadınca bakışlarından biriyle beni süzdü, ben de, «Benimle yemek yer misiniz?» diye sordum.

Fakat benzerleri gibi, Olwen de geleceğin sorumluluğunu yüklenmek istemiyordu hiç. Neşesini bulmak istiyordu belki, ama daima, «Kabahat benim değil ki, siz beni buraya gelmeye razı ettiniz. Eğer bilseydim —» demeye hazırdı. Kadınlarla karşılıklı ko-

nuşmanın ustalıklarından biri de budur. Bu nedenle, «Ama ben sizi tanımıyorum ki,» dediği zaman, cesaretim hiç kırılmadı.

«Ben de sizi tanımıyorum,» dedim. «Haydi, en iyisi gidip yemekte tanışalım.»

Olwen duraksadı. «Saat bire kadar çıkamam,» dedi.

«Beklerim ben.»

«Sonra buraya da gelmemelisiniz,» dedi Olwen. Patronunun, bir müşteriyle arkadaş olduğunu öğrenmesini istemiyordu. Ben de bu nedenle patronuyla hiç tanışmamak ve kimliğimi gizlemek avantajını elde etmiş oldum.

«Nerede buluşacağız öyleyse?»

«Kavşakta,» dedi. «Bu araba sizin mi?»

Vitrinden, benim kırmızı spor otomobilime bakıyordu. «Evet,» dedim. «Saat tam birde trafik ışıklarının yanında olacağım.»

Dönüp çıkacağım sırada, «Adınız ne?» diye sordu.

«Roy Harrison.»

«Benimki de Olwen Hughes,» dedi.

Cüretine kendisi de şaşmış olacak ki, saat birde otomobilimin yanına geldiği zaman ilk sözü, «Bay Harrison, bilin ki hayatımda böyle bir şeyi ilk defa yapıyorum,» demek oldu.

«Eminim,» diye cevap verdim. Kızın vicdanlı biri olduğunu, bu heyecanlı güne olanca benliğiyle katılacağını anlamıştım. «Bu yüzden sizi davet ettim ya,» dedim.

Sıçrayıp otomobilin içine girdi: Bir an için naylon çoraplarını ve açılan bacaklarını görebildim. Tam tahmin ettiğim gibiydi: Upuzun bacakları ve sımsıkı, beyaz baldırları vardı. (Kadınların baldırlarının erkekle-

rinkiler gibi neden sertleşmediğini izah etmek mümkün değil; hem kadınlar da uzun süre ayakta kaldıkları bir sürü iş yaptıkları halde; Olwen'in baldırları da insanı ihtirasla ürpertecek kadar yumuşaktı.) Uyandırdığı hisleri hiç farketmeden yanıma oturdu, güvenli bir biçimle yerine yerleşti. Erkekler için bir felâket olan bu yüzyıl, aslında kadınların çok işine yaramıştı. Hele, güzelleri eşitlikten de ötede şeylerin tadını çıkartabiliyorlardı: Önyargının sağladığı avantajlar, kendilerinden yanaydı. Tenlerinin çekiciliğine kapılıp izinsiz kendilerine saldırmaya kalkışanlara karşı konulan sert, yasalara, onlar da aynı alaycı bakışlarla bakabiliyorlardı. Allahtan taraflardan birinin beyni, çenesi daha üstündü; üstelik tabiatları da aleyhlerine bir etkendi. Bana kalırsa kendilerini kolay teslim etmelerinin bir nedeni de buydu.

Dragon oteline gittik. Civardaki otellerin çoğunun kapısını önceden aşındırmıştım; ama buna hiç gitmemiştim. Geniş salonunu, iş adamları ve karınlarını piliç kızartması ve yağlı börekle doyuran metresleri doldurmuştu.

Olwen yemekten önce bir kadeh şarap içti ve beğendi de. Buna hemen mim koydum. Yemekte utangaçlığından sıyrılıp, sorgu dolu bakışlarını üzerime dikti, bal damlası kadar huzurlu ve saf, iri gözlerini hiç ayırmadan, «Bay Harrison, siz evlisiniz, değil mi?» diye sordu.

Evli olduğumu itiraf ederek, şaşkınlığımı da gizlemedim. Beni önceden bir yerde, bir kadınla birlikte görmüş olabileceği geldi aklıma. Ama elim-ayağım dolanmıştı bir kere. Hiç gereği olmadığı halde evli olduğumu söyledim. Belki de hata ettim. Bu, Olwen'in çekingenliğini daha da arttıracaktı. Oyunun kurallarını bilmeyen çekingen kızlar, daima sahip olmak

isterler: Özgürlüğe inançları olmadığından, hür de olamazlar. Bu nedenle de evlilik kurumuna yürekten inanırlar. Olwen de evli olup olmadığımı öğrenmek istemişti. Çünkü evli olmasaydım, ilerdeki tuzaklarını buna göre kuracaktı. Evliysem, bunun bahtsız bir evlilik olması ihtimali karşısında da, beni karımdan ayırmayı deneyecekti... Fakat vicdanını rahatlatmayı becerdim. «Evliyim,» dedim. Vicdanının baskısı altında yüzünün kızardığını görünce de, açıkladım: «Karım hasta.» Bunun, üzerindeki huzursuzluğu dağıtmaya yetmediğini görünce, biraz daha ileri gittim: «Akıl hastası. Bilmem anlatabildim mi bayan Hughes, bir kaza geçirdi de.»

En ince ayrıntılarına kadar öğrenmek, bilmek istiyordu, ama ben sadece şunları şöylemekle yetindim: «Karımın ancak bir yıl daha yaşayabileceğini söylüyorlar, bayan Hughes... Bedenen ve aklen hasta garip bir biçimde, çirkin bir yabancı.»

Hâlâ yerinde kıpırdanıp duruyor ve huzursuzluğunu belli ediyordu; bu nedenle devam etti: «Fakat bugüne kadar Evelyn'la ortak geçmişimize daima sadık kaldım.»

Olwen bu sefer kendisini biraz daha iyi hissetmeye başlamıştı. «Tanışmamızın mahzurlu olacağını sanmıyorum,» dedi. Bütün sözleri, platonik bir arkadaşlığa olan inancını belli ediyor, sadece benimle tanışmasına önem verdiğini gösteriyordu. Öyleyse ne diye çekişe çekişe benimle pazarlık etmişti? Allahın cezası, bunun asla platonik bir dostluk olamayacağını bilmiyor muydu? «Evelyn güzel bir ad,» diye yorumladı.

«İsimler daima sahiplerine uyar zaten, öyle değil mi?» dedim. «Ama bu sefer değil... Hiç değil! Siz niçin evlenmediniz bayan Hughes?»

Hemen cevap verdi: «Ne demek istiyorsunuz?»

«Anlıyorsunuz ya, ben de sizin için aynı şeyi düşündüm de: Siz de evli olacak bir tipsiniz.»

«Yok canım,» diyerek, hayat hikâyesini bir çırpıda anlatıverdi. «Hemşireydim ben ve sevdiğim delikanlı öldü. Bundan sonra mesleğe devam edemezdim artık. Saçlarımın da kızıl oluşundan yararlanıp, kolayca bir berber salonunda iş buldum.»

O avuç içi kadar yere salon demesi pek hoşuma gitmişti, ama belli etmedim. «Elbette,» dedim. «Üstelik saçlarınızın şimdiye kadar kimsede görmediğim kızıl bir tonu var.»

Yanakları al al oluverdi, sonra yine çekingen bir tavırla şöyle dedi: «Ben artık işe dönmeliyim. Saat neredeyse iki olacak.»

Dışarı çıktıktan sonra, çektiğim hazımsızlığın izin verdiği kadar nezaketle, «Arkadaşlığınızdan büyük zevk aldım... Yıllardır bir genç kızla böyle tatlı tatlı konuşmamıştım,» dedim.

«Çok hoş bir yemek yedik,» dedi Olwen. «Çok teşekkür ederim. Buraya bir daha geleceğim sanıyorum.»

«Size yine ben refakat etmek isterdim,» dedim, fırsatı kaçırmayıp. «Yarım gün izniniz var mı?»

«Salıları,» dedi.

«Öyleyse gelecek salı günü buluşabilir miyiz acaba?» dedim. «Belki yemekten sonra da bir yere, ya da dansa gideriz.»

«Çok memnun olurdum.»

«Bana bir iyilik yapar mısınız?»

«Nedir o?»

«Bana Roy diye çağrılmak zevkini bahşeder misiniz acaba?»

«Elbette,» dedi. «Siz de bana Olwen diyebilirsiniz.»

Ertesi salı saat birde ikinci defa buluştuk. Bu, işe erken başlamak demekti; çabuk ilerlemek, konuşmalarımı kısa kesmek demekti. Ama benim için zor bir taraf yoktu, başka kadınlar için de aynı zahmetlere katlanmıştım. Ben Middleshire bölgesinde çalışırım. Birlcherster şehri de bu bölgeye girer. O kadar uzun zamandır bu işin içindeyim ki, artık her şey otomatikleşti: Sipariş almaktan ibaret bir iş.

Olwen son derece, sade, saçlarının kızılı ile zıt düşen yeşil bir elbise giymişti. Bluzu, daha açık renk bir yeşildendi — öldüğü zaman da, sırtında bir benzeri vardı. Güzelliği içinde çok göz kamaştırıcıydı; yüzü pek muhteris bir anlam taşımıyordu, ama vücudu bacakları ve insanı kahreden yürüyüşü, pek kışkırtıcıydı.

Hemen vicdanını rahatlatmakla işe başladım. «Geldiğine çok sevindim, Olwen,» dedim. Verdiği izni hatırlatmak için de, «Olwen» adını, üzerine basa basa söyledim. Elde ettiklerimi kaptırmak niyetinde değildim. «Gelmeyeceksin diye çok korkmuştum.»

İnsanı şaşırtacak kadar memnundu halinden. «Ne hissettiğinizi biliyorum,» derken, bundan son derece emin görünüyordu. «Bir berber dükkânında tanıştık diye birbirimizden özür dilemeye kalkışmayalım.»

Yemekten önce iki kadeh şarap içti, dolayısıyla ciddiyetini çabuk tüketti. Belki de her şeyin normal olduğunu düşünerek, son derece büyük bir rahatlıkla konuşmaya başladık. Sonra her zamanki haliyle sorular sordu. Cevaplarımda dikkatli olmak gerektiğini biliyordum. «Dinle bak, Roy,» dedi. Bana içtenlikle Roy diyordu. «Geçen hafta kendi kendime bir bilmece oyunu oynadım. Söyle bakalım şimdi, doğru tahmin etmiş miyim. Yaşınız otuzun üstünde, değil mi?»

«Otuz beş,» dedim.

«Savaşta deniz subayıydınız, tamam mı?»

«Yaklaştınız,» dedim. «Little Over'de, Kraliyet Hava Kuvvetleri'nde görevliydim.»

«Bir bombardıman üssü değil miydi orası?» diye sordu. «Şu Kiel kanalına mayın atmaya giden uçakların kalktığı üs değil mi?»

Tevazu ile kızardım. Küçük bir hayret çığlığı attı. «Yoksa siz de onlarla mı göreve çıktınız?.»

Maziye dönmenin tam zamanı: Uzaktaki, tarih dolu geçmişe: İçki şişelerinin ve barın ötesinde, Merlin motorlarının malûm akınları sırasındaki gürlemelerine. Bir süre o ünlü üstte pilot olarak bulunmuştum. O Kiel baskınında etrafımda insanların nasıl sapır sapır döküldüğünü görmüş, daha sonra görev uçuşlarından eğitim sahasına atlamanın bir yolunu bulmuştum. Kadınlar bir parça kahramanlıktan hoşlanırlar. Olwen de sustuğuma ve söylediklerini onaylamama bakıp, her türlü kahramanlıkları da hayal ederek, «Okulda okumuştum bunları,» dedi.

«Artık bunların hepsi mazide kaldı, Olwen.»

«İsabet olmuş,» dedi.

«Böyle düşünmene sevindim ben de.»

Bir parça kızardı. «Sonra iyi bir öğrenim yaptığınızı — şöyle Oxford'lu ve Cambridge'li bir eğitim — tahmin ettim...»

«Oxford,» diye attım; böylece züppelik tarafını pohpohlamış oluyordum. Kendisinin iyi bir öğrenim yapmasının, sanat ve siyasetle ilgilenmesinin hiç önemi yoktu; ama böyle biriyle evlenmek isterdi elbette. Oh, Olwen, sen de ötekilerden hiç farklı değilsin! Tipik İngiliz kadını! Dünyada olup bitenler hakkında hiç bir fikrin yok; buna karşılık her şeyin kendiliğinden olup bitmesini bekleyecek kadar cüretlisin. «Son birkaç gündür ben de seni düşünüyordum, Olwen,» dedim. «Hatta uzun uzun düşündüm seni... »Memnuni-

yetten kıpkırmızı oldu, ama bu düşüncelerimin niteliğini bilseydi, herhalde geçireceği şoktan kızarırdı. Devam ettim: «Pazar günü doktoru gördüm. Ölümün, karım için arzulanan bir dinlenme olacağını söylüyor. On iki aya kadar da bunun beklenebileceğini söylüyor.»

«Zavallı Evelyn,» dedi Olwen.

Karşılıklı birbirimizi süzdük. Aslında Evelyn'a hiç aldırmadığını anladım. Kendi vicdanı rahat ettiği sürece, Evelyn ister deli, ister hasta, ister ölü olsun, umurunda bile değildi...

«Ne düşünüyorsunuz?» diye sordu Olwen.

«Yirmi bir, yirmi iki yaşında olduğunuzu.» Gerçekten de böyle düşünmüştüm.

«Neredeyse yirmi altıya basacağım,» diye itiraf etti. «Yaşınızı iyi saklıyorsunuz,» dedim. Güldü, dudakları ihtiraslı bir anlamla aralandı ve, «Devam edin,» dedi.

«Annenizin-babanızın savaşta çetin günler geçirdiklerini sanıyorum; bu yüzden annenize yardımcı olmak için eve para gönderdiğinizi düşündüm.»

«İşte ona benzer bir şey.»

«Bir sürü gence de âşık oldunuz,» derken, mavi gözlerinin içine baktım. «Fakat hiç bir zaman derin bir aşkla bağlanmadınız kimseye.»

Bu çok hoşuna gitti: İyice belli oluyordu memnuniyeti. Kimbilir, belki de şimdiye kadar karşısında böyle söz eden hiç olmamıştı. Belki de önceden karşısına çıkan erkekler, bu sessiz ve boynu bükük kızıl saçlı güzel karşısında saygı duymuşlardı yalnız. «Bunun sizi ilgilendirdiğini hiç sanmıyorum,» dedi, sonra daha yumuşak bir küstahlıkla, ekledi: «Hiç olmazsa şimdilik.»

Dragon'dan çıktığımız zaman, bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu. Sinemaya gitmeyi kararlaş-

tırdık. Sıkıcı bir savaş filmi seyrettik; filmin kahramanı pek de belirli olmayan bir dava uğruna kendisini feda ediyordu. Bir aralık Olwen'in elini avuçlarımın arasına alıp sıktım, o da karşılık verdi. Güzel vücudu hafif okşamalarımla sarsıldı. Sinemadan sonra Tudor tarzı bir çay salonuna gidip, hem çay içtik, hem konuştuk. Olwen, filmi tartıştı ve kendisine gerçek savaş hakkında birkaç şey anlattım. «Sizin de elinizden her şey geliyor galiba,» dedi.

«Yok canım,» dedim. «Örneğin şimdiye kadar hiç bir kızıl saçlı kız öpmedim.»

Zevkten kıpkırmızı oldu; gerçekte ne düşündüğümün farkında bile değildi ki. «Siz keşke yazar olsaymışsınız,» dedi.

«Savaş hakkında konuşmak hoşuma gitmiyor,» dedim. Bunu da beğendi. «Savaş çirkin bir şey... İlerde bahane olmaması için, savaş hiçbir sanat veya romantizm konusu haline getirilmemelidir...» Ne demek istediğimi pek anlamamış gibi görünüyordu, ben de devam ettim: «Bu akşam nereye gidebiliriz acaba? Dansa mı, yoksa otomobilimle şöyle bir dolaşmaya mı?»

Olwen bütün çekingenliğine rağmen, ellenip-küllenmek istiyordu ve dansta boş yere zaman ve enerji kaybetmeye niyetli değildi. «Otomobille gezmeyi tercih ederim,» karşılığını verdi.

Şöyle sayfiye semtlerine doğru bir gezinti, sonra da Brownhill'de, Castle'de bir akşam yemeği teklif ettim. Burası kadınlar için mükemmel bir yerdi; önceden de birkaç tanesini götürmüştüm. Yalnız otomobili olanların gidebileceği bir yerdi — dolayısıyla Olwen'in arkadaşlarından birine raslamamıza imkân yoktu. Semtteki hödüklerden birkaç kişi geliyordu,

ama sakin bir köşe arayan bizim gibiler için biçilmiş kaftandı.

Olwen, «Burası Evelyn'i götürdüğünüz bir yer mi?» diye sordu.

«Hayır,» diye açıkladım. «Burada pek az yemek yemişimdir... Olwen, n'olur beraberliğimizi büsbütün güçleştirme.»

«Üzülmeyin,» dedi elimi okşayarak Olwen, «Önümüzde beklememiz gereken on iki ay varsa, bu on iki ay içinde mutsuz olmamalıyız.»

«Yani — ?»

«Yani sizden hoşlandığımı söylemek istiyorum,» dedi.

Düpedüz bana aşık olmuştu — çünkü kadınlar, erkeklerden boşu boşuna hoşlanmazlar — ve pek memnun oldum buna. Hatta aşırı bir güven geldi üzerime. Yemekten ve birkaç kadeh şarap daha yuvarladıktan sonra — ne yazık ki Olwen yeteri kadar içmemişti — otomobile atladık. Hava kararmış, trafik seyrelmişti. Dar bir yola saptım, ışıkları söndürdüm ve, «Haydi konuşalım biraz,» dedim. «Sigara ister misin?»

«Hayır, teşekkür ederim,» diye sinirli bir sesle cevap verdi.

Öpülmek için öylesine can atıyordu ki, sigara içmeye bile boşuna zaman kaybı gözüyle bakıyordu. Karanlıkta konuşamayacak kadar huysuzdu. Ben de bunun üzerine başladım öpmeye; önce yavaş yavaş, fısıltı halinde. Olwen gözlerini yumdu, iyice bıraktı kendisini. Yüzü ateş gibiydi. Yerinde duramıyordu; huzursuzluğu belliydi. Hiç kuşkusuz evli bir adamla bu işi yaptığı için. Fakat kulağına fısıldadığım sözler, kuşkularını dağıtmaya yetti — öpüşmenin bir fenalığı yoktu, biz dosttuk, karım zaten yaşıyor sayılmazdı

ki... Olwen'in göründüğünden çok daha sıkı, geniş bir ağzı vardı; öpüşmeye susamıştı. «Beni o kadar mutlu kılma, Roy,» diye yakardı. «On iki ay dayanmak zorundayım.» Birden, «İstiyor,» diye düşündüm; alımlı ve sağlıklı vücudu da tatmin olmayı bekliyordu. Daracık yerde bana sığınmıştı, öylesine bir bırakmıştı ki kendisini, beni arzuladığından emindim; boş olan tek elim, ipekli kumaşın altında yolunu bulabilseydi, vücudunu arzudan kıvrandırmasını bilirdim. Ne var ki elim, vücudunun ağırlığı altında kalmıştı. «Ne kadar iyisin,» diye fısıldadım, «fakat sevilmekten vazgeçilmeyecek kadar da güzelsin... İkimiz için de usluluk kaynağısın,» İkimiz de iyice tahrik olmuştuk; önceden avladığım kadınlar arasında hiçbiri ihtirasın bu noktasına kadar geldikten sonra geri dönmeyi becerememişti; kurtardığım tek elim, aradığı yol üzerinde şöyle bir uzandı; fakat sersem kız tam bu sırada annesini-babasını ve Tanrı'sını aklına getirdi. Herhalde evlilik, zihnine ilk takılan şey oldu. Kendisini geri çekip, «Hayır, hayır!» diye itiraz etti; yeniden çekingen kalıbına döndü. «Lütfen, n'olur yapmayın!» Ardından bir mazeret: «Arabanın koltuğu canımı acıtıyor.» Böyle bir savaşta ikinci defa hücuma geçmek olmaz. O gün için her şeyin bittiğini anlamıştım artık.

Ben de hemen kendi rolüme dönüp, kızı serbest bıraktım. Madenî koltuklar üzerine uzandığı doğruydu, fakat canı falan acımamıştı. İsteseydim, şikâyetini duymazlıktan gelip devam edebilirdim, ama sonuca varıncaya kadar, oyunu kurallarına uyarak oynamaktan hoşlanıyordum. Ben kadınlara yalvarmam: Onlar bana teslim olur ve onlar bana yalvarırlar. «Suratına karşı gülüp seninle alay edeceğim güne kadar, bir hayli zevkli dakikalar geçireceğiz herhalde» diye düşündüm.

«Çoraplarım arabanın vites koluna takılıp kaçtı,» diye şikâyet etti.

«Özür dilerim,» dedim. «Sana aynısından bir çift alırım.»

«Sahi mi?» dedi Olwen. «Memnun olurum. On numara giyiyorum.»

Müthiş açıkgözdü; çünkü o da kendi yolunu izliyor, beni kontrolu altına alabileceğini sanarak, kuvvetine güveniyordu. Ayrıca gerçekten iyi eğlendiğimiz için de, mutluydu. Ben malûm sözleri kulağına fısıldamıştım; vücudu da, vicdanının sesine aldırmadan, heyecanla bunlara kulak kabartmıştı. Fazlasına aldırmıyordum. Ben de zevk almıştım. Oyunu yavaş yavaş oynamamı isterlerse, ben onu da yaparım. Hiç olmazsa bu yoldan beni evlenmeye zorlayamazlar. Savaşta olduğu gibi, aşkta da asıl önemli olanın, son muharebe olduğunu bilirim.

2

28 temmuz. Geçen gece iki saatten fazla yazdıktan sonra, altı haftadan beri ilk defa tenis kulübüne gittim. Elbette oyun oynamak için çok geçti, fakat barda neşeli insanlar vardı. Bunlar arasında on dokuz yaşında, sırf göğüs ve kalça bir kız bulunuyordu. Seçkin insanlar tarafından hayranlıkla seyredilmeye can atıyordu. Genç kız hantallığı yoktu üzerinde. Dikkatli olmak zorundaydım, çünkü birkaç yıl önce burada evli bir kadınla bir maceram olmuştu; karı atlatıldığını öğrenince konuşmuş, konuştukları da, karımın kulağına kadar gitmişti. Evelyn'in yıkılmasına bu sebep olmuştu... Her şeye rağmen kulüpte sık sık fingirdemeler olur: Bir-iki kadeh yuvarlamak, soyunma oda-

larının aralığında bir başkasının karısından bir öpücük çalmak: Biraz sabırlı davranabilirsem, Brenda — iri göğüslü kızın adı buydu — bundan sonraki avım olabilirdi. O da çene çalmaktan daha ileri gitmek için sabırsızlanıyor gibiydi, ama ben isteksiz görünmek zorundayım. İşe öyle bir taraftan girişmeliydim ki, zavallı küçük beyinciği işin sonunda kurbanın kim olduğunu anlamamalıydı.

Neyse, Olwen hakkında daha başka şeyler öğrenmek istersiniz herhalde. Mahallî gazetelerde bugün bir hayli martaval vardı. Bu sözleri yazmaya ciddî bir çay salonunda, önüme bir fincan çay koyup başladım; diğer masalarda yaşlı, çok zengin, can sıkıcı ihtiyar karılar oturuyor. İşte tam bu sırada, bir diğer hemcinsi ve eş giyinmiş, bir sürü sağlıklı çocukla beraber oturan bir genç kadının, beni süzen şaşkın bakışlarıyla karşılaştım. Hepsi de orta sınıf insanlarına has, genizden gelen bir sesle konuşuyorlardı — gözlerinde, bir kadının karşısındaki erkek tarafından bakışlarıyla soyulup çırılçıplak kaldığını hissettiği zaman beliren memnuniyeti açıklayan bir anlam sezdim. Kadın bakışlarını kaçırmadı. Bakmaya devam etti. Bana hiç aldırmayan arkadaşıysa, aramızdaki savaşın farkında bile değildi. Kadın herhalde benim bir rapor falan hazırladığımı düşünüyordu. Eh, bir bakıma da öyle sayılır, ama şu ceylân gözlü yazdıklarımı okuyabilse, acaba ne hale gelirdi? Garsona bir şeyler söyledi nihayet. Anons yapan hosteslere has, billûr gibi bir sesle, «Pasta getirir misiniz, lütfen!» dedi. Ne nefis bir alay! İki çocuğun — galiba çocuklar, ceylân gözlünün — adları Angela ve Peter.

Gazetedeki manşeti görünce, şok geçirir gibi oldum. Başlığın hemen altında da, Seurat'nın bir tablosu kadar benekli, mütebessim, üniformalı bir Olwen!

Kızın bende fotoğrafı olmadığı için, saklamak üzere kesip bunu aldım. Olay aydınlatılamadıktan sonra, belki ilerde haftalık dergiler de konuyla ilgilenirdi. O zaman daha iyi bir fotoğrafını elde edebilirdim. Allah bu kızı unutmaktan saklasın beni! Affedilmez bir şey olur bu! «Birlchester Gazette», SABIK HEMŞİRE ÖLDÜRÜLDÜ diyordu. Neden acaba sabık hemşire? Elbette çevrenin sınırlı zekâlarına seslenen Gazette'den daha başka bir şey beklenemezdi. Belki de ciddî değillerdi. Yo, hayır; elbette, bir de fotoğraf vardı ya! Nereden elde etmişlerdi acaba fotoğrafı? Middleshire polis müdüründen mi? Peki, o nereden bulmuştu? Olaylar gelişiyordu. Olwen'in fotoğrafı bulunan birinin kapısını çalmışlardı demek. Peki, ne var bunda çekinilecek Böyle yapmaya mecburlar. Belki de «Berber çırağı» demek Gazetenin sekreterlerine zor gelmiş, sığdıramamışlardı başlığa. «Kızıl saçlı» olduğundan sözetmeyi ise büsbütün unutmuşlar. İzin verin de özentili üslûplarını size aktarayım: «Middleshire polisi, geçen salı günü cesedi Almond Vale yakınlarında bir çukurda bulunan yirmi altı yaşındaki sabık hemşire Olwen Hughes'un ölümü hakkında tahkikata devam etmektedir. Bu sabah erken saatlerde (dün demek istiyorlar — bugün perşembe) şiddetli yağmur ve fırtınaya rağmen, polis cesedin bulunduğu alan çevresinde geniş bir araştırma yapmıştır. Middleshire mahallî polisinden müfettiş Maddocks dün gece olay yerini incelemiş, bu sabah da yanında daha başka polis yetkilileri olduğu halde, yeni bir inceleme daha yapmıştır. Middleshire polis müdürü ile bir patoloji uzmanı da olay yerini ziyaret etmişlerdir. Genç kızın giysilerinin yer yer parçalanmış olması, bir tecavüz ihtimalini ortaya çıkarmaktadır. Araştırmalar daha geniş bir alanda devam edecektir.»

Ceylân gözlü gidiyor. Çocuklarını, çantasını, fi-
şini düzenli bir şekilde topladı, yarım şiling bahşiş
bıraktı. Şimdi de arkadaşıyla kibarca kimin ödeyece-
ğini tartışıyordu. Benden tarafa bir daha şöyle bir bak-
tı, fakat dudaklarımdaki hafif tebessümü görünce, gu-
rurla kızardı. Zannederim arkadaşının görmesinden
korktuğu için. Ayaktayken, hiç de o kadar güzel değil.
Hâmilelik, kalçalarını biraz fazla genişletmiş. Bacak-
larının da pek uzun olmadığı belli. Orta yaşlılık ne-
redeyse her zamanki çirkinliği ile kadının üzerine
çökmek üzere. Şimdi arkadaşıyla boş boş şeyler ko-
nuşarak evine gidecek, sonra belki de hizmetçisinin
de yardımıyla, kocasının akşam yemeğini hazırlama-
ya başlayacak. Adam herhalde iyi maaş alan, kibar,
zeki, belki aydın, kuvvetli bir ihtimalle kel, bir veya iki
kulüp üyesi, tuttuğu siyasî parti hakkında son derece
ciddî, bir buzul kadar da soğuk herifin biridir. Çocuk-
larını öpüp kokladıktan sonra yatıracaklar, belki de bir
konsere falan gidecekler. Veya tiyatrodaki koltuklar-
ına iyice yerleşip, ihanete uğrayan bir kocanın hi-
kâyesini anlatan oyununun konuşmalarını kaçırmamak
için ,dikkatle dinleyecekler. Ceylân gözlü (ki kocasını
hiç aldatmamıştır) oyunun sonunda kibarca aktörleri
alkışlayacak, bunun zekice bir şey olduğunu, aslında
sıkıcı olan oyunun büyük anlam taşıdığını düşünecek.
Gece on bire doğru ceylân gözlüyle kocası hâlâ ki-
barca konuşarak yatacaklar. Belki de sevişmeye ka-
rar verecekler. Belki de bugün kendisini huzursuz his-
settiği için, kadın kocasını sevişmeye zorlayacak.
Işığı da söndürecekler; çünkü hep böyledir âdet. Ön-
celikle utandıkları için, sonra da kocası bugünkü ateş-
liliğini görmesin diye. Adam karısının böyle istekli ol-
ması karşısında şaşırabilir de, ondan. Kocasına sım-
sıkı sarılacak ve belki de adamcağız bundan şikâyet

edecek (dairede yorucu bir gün geçirmişti; yarın da yorulacak; ne diye hafta sonunu bekleyemedi sanki?); bu sırada zevkin doruğuna eren ceylan gözlü, aklına beni getirecek...

«Soruşturma devam edecektir»... Eminim bundan. Kimbilir ne kadar eğlenecekler! Ben polisi iyi bilirim. Deyimi mazur görün, hepsi aynasızdır. Sıradan bir polis memuru, bir parça kadın eteğiyle bir mekân peşinde koşar, ya da ikisinin peşinde. Bu mekân da, yorgun olduğu sırada sigarasını tellendireceği ve bir fincan çayını içeceği yerdir. Mekânı bulmak da, «stratejik bir pozisyon» gerektirir. (Penceresinden baktığı zaman, polis ne zaman ayağa fırlayacağını bilmeliydi.) Üstleri buna aldırmasa bile. Üniformalıların hepsi, tam bir hürriyete sahiptir; küçük çocuklar gibi oynar, eğlenirler. Kendi saatlerinde çalışır, «müşterileri» ile kafa tütsülerler. Haftada on beş sterlin para alırlar, ama bunun bir kısmını «toplanan bilgi» karşılığında başkalarına uçlanırlar. Şu ya da bu şekilde fahişelerden de para sızdırdıkları olur. Yo, üniformalılar umumî helâlarda ve parklarda işlenen kabahatleri bulup çıkarmakta çok ustadırlar. Ağır Suç Masası memurları için de durum aynıdır. Hangi sabıkalıya göz kulak olacakları kulaklarına fısıldanır; adamı karakola posta ederler, biraz okşarlar, suçlu bulunmuş olur. Sersem sabıkalı da rahatça karnını doyurabileceği iyi bir hapishaneye düştüğü için memnundur. Elbette polisler aptal adamlar değildir. Şu Maddocks denen adamın kılı kırk yaracağına eminim. Ama polis milleti alışkanlıklarına çok güvenir. O da bu durumda aynı usule saygılı olacaktır: Bayan Hughes'un arkadaş ve tanıdıklarından acaba hangisi, o gün alışılmışın dışında bir şey yaptı? Niçin? Ve buna benzer daha başka şeyler. Fakat Olwen'in arkadaşlarından hiçbiri beni veya oto-

mobilimi görmedi — zavallı budala, kaldığı yerden utandığı için, beni evine götürmeye razı olmamıştı. Benim için ne kadar iyi oldu bu. Uzmanlar, polislere çok şeyler söyleyebilirler, ama bu sadece ne olduğunu, ne zaman olduğunu ortaya çıkarmaktan başka bir şeye yaramaz. Bilimsel verileri değerlendirmek için, yine adam gerek. Beni kimseler görmedi. İşim, kendime has bir iş. Ben seyyar satıcıyım ve nereye gittiğim hakkında kimseye bilgi vermek zorunda değilim.

Polis bir tecavüzden şüphelendiğine göre, demek ki araştırmalar cinsî sapıklar ve serseriler üzerine yöneltilecek. Bu da işlerini bütün bütün güçleştirecek, çünkü bu tür tecavüzlerde suçlu, genellikle kurbanın önceden tanımadığı biridir. Acaba onları erkenden böyle düşünmeye sevkeden şey ne oldu? Bence, üstünün-başının perişanlığı. Aramızda bir mücadele geçmiş gibi herşeyi parça parça olmuştu... Polis bir cinsî sapığı aramaktan vazgeçince, bu sefer Olwen'in tanıdığı erkekleri soruşturmaya başlayacaktı. Benden önce çok flörtü olduğunu sanmıyorum. Benimle ilişkisi varken de herhalde başkasıyla ilgilenmiyordu. Doğrusu yazık; çünkü böyle olsaydı, işler daha da karışırdı. Fakat benim daha başlangıçtaki niyetim; Olwen'e sahip olduktan sonra, hiç bir iz ve adres bırakmadan ortadan kaybolmak olduğuna göre, verdiğim bütün bilgiler yanlıştı. Bildiği tek şey, patronlarımın adıydı. Beni bölge şefim Bushell'i ziyarete gitmekle tehdit etmişti. Bushell benim Kraliyet Hava Kuvvetleri'nden eski dostumdur. Eski dostum olduğu için de, hakkımda epey şey bilir. Şükür Tanrı'ya ki, dostluğumuz son yıllara kadar uzamamıştı, ama Olwen'den bir şey işitseydi, başım derde girebilirdi.

Olwen'i öldürmek bir hayli zaman aldı. Benimle evlenmeye kararlıydı. En sonunda bu yolu seçmek zorunda kaldım. Mayıs başına kadar, altı hafta kadar teslim olmamak için dayandı. Kimbilir, belki de kadınlara has pratik bir düşünceyle hareket edip, daha sıcak günlerin gelmesini beklemişti. Çünkü buluşabileceğimiz bir yer yoktu. Bir odada, başka bir kızla beraber kalıyordu — yanılmıyorsam kızın adı Hazel'di. Otobüs biletçisi olan Hazel, benimle hiç karşılaşmadı; Olwen'in ev sahibesi de . Onunla yalnız salı günleri, öğleden sonra buluşabiliyorduk, çünkü Olwen cumartesi günleri de çalışmak zorundaydı. Arada-sırada pazar günleri öğleden sonra buluştuğumuz da oldu, ama bunu sık sık yapamıyorduk. Çünkü ben pazarları Evelyn'la beraber oluyordum. Olwen'e ev sahibemin elle yazılmış mektupları açmak gibi bir alışkanlığı olduğunu söylemiştim. Bu nedenle bana yazdığı mektupları, daktiloyla yazıyordu. Mektuplar şirketteki adresime geliyordu. Bölge numaramı farkedemeyen birinin yanlışlıkla zarfı açması ihtimali daima vardı, ama bu göze alınmaya değer bir rizikoydu. Bana imha ettiğim üç ağlamaklı mektup yazdı. Olwen. (Saklamaya değmezdi hiçbiri. Çok romantik şeylerdi — fakat fotoğrafı sakladım). Ben ise ona sadece bir tek mektup yazdım — aslında bunu da yazmama gerek yoktu, ama ille de bir mektup almaya kararlıydı benden; zaten onu baştan çıkarmama da, bu mektup yaradı. Zarfın üzerine kendi adresimi yazmamak ve imza olarak da yalnızca bir R. harfi koymak düşünceliğini gösterdim. Bunun beni tehlikeye atması çok şüpheli, ama Olwen'i öldürenin hangi meslekten biri olduğu, (seyyar satıcı) ve cins araba kullandığı (kırmızı, spor) öğrenilirse, polisin el yazısını gazetelerde yayınlatıp halktan bilgi istemesi çok kolaylaşırdı. Olwen bu mektuba bü-

yük değer verip hazine gibi yanında taşıyacağı yerde evde bırakmış olsaydı, asla geri alamazdım ve Maddocks denen adam tarafından rahat sorguya çekilirdim.

İkimiz de birbirimize çok düşkün olmuştuk — elbette ayrı ayrı nedenlerden dolayı — ve bu ister istemez insanı patavatsızlığa sürüklüyor. Aşkımdan çılgına dönmüştü; iyi oteller, tiyatrolarda ilk geceler, dans partileri, armağan ettiğim elbiseler ve sözlerim, iyice başını döndürmüştü... Öpüşmelerinin eşit bir pazarlık haline gelmesinden pek memnundu; karşılığında sadece aşkımızdan sözediyordu ve eğer aşkımız biraz zıvanadan çıkmışsa, bu sefer Tanrı hakkında vaaz veriyordu — ancak o zaman tatmin oluyor, benim de tatmin olduğumu düşünüyordu. Sağlıklı vücudunun açlığını sadece ağzıyle, dudaklarının vahşî öpüşleriyle tatmin etmeye çalışıyordu. Bana sarılırken bütün kişiliğinin şiddetli bir gerilimle sarsıldığını duyuyordum. Bazan bana omuzlarının, kollarının ve göğüslerinin çıplaklığını okşatması için yalvarıyordum. Fazla ileri gitmeyeceğime teminat bile verdim: Artık bana gerçek karılık etmese bile, karıma yine de sadık kalmalıydım. Ben de Olwen'le beraber, Evelyn'in ölümü evlenmemize fırsat verinceye kadar, sabırla bekleyecektim. Sırf saygılı olduğumuz için, belki on iki aydan da fazla beklememiz gerekecekti. Yani öpüşmemize müsaade ettiğine göre, parmaklarımın çıplak tenine temasını, daha mı büyük günah sayıyordu? Ne yazık ki öyleydi! Bunun üzerine tahammül edilmez hale gelinceye kadar öpüp okşamalarıma, kulağına tatlı sözler fısıldamaya devam ettim. En sonunda, doğrudan doğruya evlilikten sözetmek gereğini duydum. Bunu söylememek için çok sabretmiştim, ama açığa vurduktan sonra, Olwen her şeyi feda-

ya razı oldu — annesi-babasını, işini, inançlarını, Tanrısı'nı —, aşk uğruna her şeyi ayaklar altına aldı. Birden arkadaşlarına, annesine-babasına karşı yalan söylemeye, iki yüzlü davranmaya başladı; kilisede bile herkes gibi bu yalan-dolanları sürdürdü. O kadar büyük bir kolaylıkla yalan söylemeye başlamıştı ki, neredeyse alışacaktı; bunu aşk uğruna yaptığını tekrarlayıp duruyordu; istediğine sahip olduktan sonra da, Evelyn'in adını pek ender ağzına almaya başlamıştı. Kısacası, o da neşesini bulmuştu.

Nisan sonlarında bir salı günü, otomobilim bozuk olduğu için Almond Vale'e yaptığımız iki ziyaretin ilki için trenle yola çıktık. Kompartımandaki taşralılar bize bakıp gülümsediler. Galiba iki sevgiliye benziyorduk. Olwen olanca utangaçlığı içinde, kaskatı oturuyor; elimi bile tutmuyor, pencereden ağaçları, toprağı, tarlalarda çalışmaları seyrediyordu. Almond Vale'in ıssız kaldırımlarında yürürken de, etraftaki ağaç ve bitkilerin adlarını söylüyordu. Üzerinde gerçekten tatlı bir hava vardı; bunun etkisi altında kalmamaya imkân yoktu. Üzgün, akıllı çehresiyle, dokunulmamış, aç vücudu, tam bir zıtlık oluşturuyordu.

O gün Almond Vale'i çok iyi hatırlıyorum: Bahar açmış ağaçlarıyla pespembe, küçük sevimli bir şehir. Sokak lambalarına sepet sepet çiçek asılmıştı. Zengin kasabalılar, ya köpeklerini gezdiriyor, ya da kitapçı vitrinlerini seyrediyorlardı. Yol kenarındaki parklardan birinde bando çalıyordu; biraz daha ilerde de, bir çeşmeden şırıl şırıl sular akıyordu; nehirde insanlar hışır hışır, kürek çekiyor, yarım saatte bir buharlı bir gemi, aşağı-yukarı inip çıkıyordu. Henüz yazlıkların mevsimi gelmediği için, ortalık sessizdi — bizi suç ortaklığına itecek kadar ıssızdı; fakat hiç kimse geçen nisan ayında olup bitenleri hatırlayamaz ki. Ha-

va uyuşukluk verecek derecede sıcaktı. Bunun üzerine biz de nehir boyuna inmeye karar verdik.

Ben kürek çekerken, Olwen de elini suya daldırıp, koyun gibi, saf saf gülümsedi, durdu. Başkalarının yanından iyice uzaklaştıktan sonra, sarmaşıkların ve söğütlerin arasına yöneldik, dinlenmek için bir adaya doğru küreklere asıldım.

Olwen'in yanına oturup, onunla beraber bir-iki parça çikolata yedim. Daha sonra sırtımızı ısıtan güneşin altında, üzerimizde yağmurluklarımız, öpüşmek için uzandık. Pek fazla konuşmadık da. O kadar ki, neredeyse uyuyacaktık. Saçlarına ve yüzünün tatlı kusursuzluğuna baktım. Kapalı gözlerini, ak boynunu seyrettim. Bluzunun altından, dolgun göğüslerinin başlangıç noktasını görebiliyordum. Döndüğü yana doğru hafifçe sarkmış, her nefes alıp verişinde kabarıp iniyordu memeleri. Birden ona sahip olmak için, içimde dayanılmaz bir istek duyarak, düşündüm: «Duygusal aşkımızın kaçınılmaz semeresinden, bir kitaptaki bir takım saçma sapan sözler için yararlanmamak olmaz! Aramızdaki Tanrı'yı kimse görmedi ki; bütün bunlar boş lâf. Birtakım kitaplar, ayrıca diğer dinler ve bilim tarafından da tartışılan bir konu...» Başını hafifçe geriye çekip, dudaklarından öptüm. Hayretle gözlerini açtı. «Olwen,» dedim, «seni dayanılmayacak kadar çok sevmek, ne kadar acı.»

«Engel mi oluyorum beni sevmene?» diye sordu.

«Evet,» dedim sadece.

Cinsel aşktan sözettiğimi biliyordu ve arzulanmanın verdiği zevkle gülümsedi. Kendisi tahrik edilmediği için, benim ne çektiğimi bilemiyordu elbette, «Beklemeliyiz,» dedi. «Nasıl olsa beni kaybedecek değilsin.»

«Evlendiğimiz zaman, birbirimizi tanımadığımız yılları unutturmak için çabalayacak mısın?» dedim.

«Sevgilim,» diyerek öptü beni; o an için hepsi bu kadarla kaldı.

Dönerken, kompartımanımız boştu. Koridoru olmayan bir birinci mevki kompartımanıydı bu. Yanıma bir şişe de şarap almıştım. Sevdiğimiz için değil, belki başını döndürürüm diye. Şarabın bir kısmını içtik, yerlerimize oturduk ve oldukça rahat bulup, uzandık. Bir dilenci treniydi bu; her istasyonda duruyorduk. Olwen her duruşta pencereye fırlayıp, perona bakıyordu. O da benim gibi, başbaşa kalmamızın aksamasını istemiyordu. Biraz sonra hava karardı ve doğrudan doğruya evlilikten sözetmemin peşinden bana daha çok sokularak konuşmaya başladı. İkimiz de nefes nefese kalmıştık. O güçsüz bir karşı koymaya girişirken, «Saçlarım darmadağınık oldu;» dedi; «senin saçlarının önemi yok — nasıl olsa hava karardı. Beni gerçekten seviyor musun?»

«Her şeyden daha çok,» karşılığını verdi.

«Daima sevecek misiniz acaba?»

«Niçin şüphe ediyorsun bundan?»

Aşkını ispatlamasına yarayacak boş sözler etmeye kalkışmadım. Bunun yerine, «Birlikte ne güzel şeyler yapabilirdik,» dedim.

«Ne zaman sevgilim? Ne zaman demek istiyorsun yani?»

«Evlendikten sonra.»

«Oh, Tanrım, Roy!» diye fısıldadı — sevgisini bile O'nun adıyla anıyordu. «Demek bunu demek istedin! Oh, evet, gerçekten mucizeler yaratacağız. Evlendiğimiz zaman kimseler bize benzemeyecek.»

«Artık eminim bundan,» dedim.

«Bundan şüphe ettiğini bilmiyordum,» dedi Olwen. «Yoksa sana hiç müsaade etmediğim...»

O uzun, kadınca çözümlemelerden birine dalmak üzereydi ki, kendisini uyuttum. Şöyle ondan yana dönerken, elim sözde bluzunun altında aradığım şeyi kazaen «yakalayıverdi». Bundan ikimiz de sorumlu sayılamazdık. Cam mı, inci mi, her neyse, beş düğmesi de çözüldü: Şimdi unuttum — pek zorlanmadan açıldı düğmeler; her şey tatlı bir öpüşmenin devamı gibi oldu. Önceden tasarlanmadığı için, pekâlâ tadına varabilirdik bu fırsatın. Yine dudaklarını öptüm; bir yandan da elim vücudunun gizli köşelerini keşfediyordu. Elinin biriyle direnmek istedi, ama onu da bastırdım. O da benimle birlikte zevk dalgaları arasında eridi, kayboldu. «Aman, Tanrım!» diye yalvardı Olwen, «İkinizi birden sevemez miyim yani?» Yıkıldığı gözle görülüyordu; müthiş bir titreme almıştı vücudunu; kasları ürperiyordu. Solukları sıklaşmıştı. İşte kendi âleminden benimkine o anda geçti. Ten zevkinin karıştığı aşk, dayanılmaz bir zevkti. Zaman ve yer kavramını yitirmiştim: Zafer benimdi! Hele «Şimdi olmaz, Roy!» diye mırıldandığı zaman, gerçekten zamanımız olmadığını kastettiğini biliyordum. Tren yavaşladı, doğrulup ayağa kalkan Olwen, acele bluzunun düğmelerini ilikledi, saçlarına çeki-düzen verdi. Bundan sonraki istasyonda nasıl olsa bir sersem kompartımana gireceğine, zaman da geçtiğine ve gidecek başka yerimiz olmadığına göre, zaferin tadını çıkartmak bir başka haftaya kalıyordu.

Bir sonraki salı, hava yine nefisti. Otomobilim de onarıldığı için. Olwen'i alıp pikniğe gittim. Yanıma bir sürü de şey aldım: Çilek, pastalar, çay termosları: Bu çeşit işlerde çok marifetliyimdir.

Doğrusu geleceğinden hiç emin değildim. Geldi-

ği zaman, bakışlarındaki bitkinliği derhal farkettim: Ten zevkinden geri dönemeyeceğini biliyordu artık. Olwen elbette bir direnme gösterdi, ama üstesinden gelince — yeniden ten zevkinin tadına vardığımız zaman, «Oh, Roy, Roy!» diye bağırdı; «hata sayılmaz bu, değil mi? Nasıl olsa evlenecek değil miyiz?» Sesi bilinçliydi. Her şey olup bittikten sonra uzanıp yanında yatarken, aklımı başıma toparlamak için aradan bir hayli zaman geçmesi gerketiğini düşünürken, Olwen öyle rahat, öyle sakindi ki, bir an acaba hasta mı diye düşündüm. Sonra yanaklarından aşağı süzülen gözyaşlarını gördüm; yaşlar bir tarafından kulağına kadar iniyordu. Şefkat ve minnetle — benim için bir sürü şeyi ayaklar altına almıştı — saçlarını okşayıp, «Ne oldu?» diye sordum.

«Hiç, sevgilim, hiç bir şey olmadı.»

«Üzgün müsün?»

«Sanmıyorum.»

«Canını acıtmadım ya?»

«Hayır.»

«Öyleyse niçin ağlıyorsun?»

«Seni sevdiğim için!»

(Daha sonra.) Tanıdığım kadınları tasnif etmek, onları hangi teknikleri kullanarak baştan çıkardığımı anlatmak, uğradıkları hayal kırıklıklarını ve yakınmalarını sayıp dökmek, can sıkıcı bir şey olur. Pek çoğu bu işe zaten istekliydi ve değersiz kurbanlarım olmuştu; dünyadaki Olwen'lerin sayısı pek o kadar çok değildir. Buna rağmen Olwen'le, önceden tanıdığım bir başka kadın arasında garip bir eşuzantı vardı. Aradan çok uzun bir zaman geçti, ama hâlâ unutamam onu. Nasıl unutabilirim ki? Zekiydi, anlaşılması güç-

tü, dini bütün, olağanüstü güzellikte evli bir kadındı. Üstelik o da öldü. Her açıkgöz isterse kolay av bulabilir: Garson kızlar, otobüs biletçileri, memurlar; fakat Myrel, mankendi: Fotoğrafları hâlâ lüks kadın dergilerinin sayfalarında bulunabilir.

Okulda iyi bir öğrenci olsaydım, onunla tanışamayacaktım ve Ruby olmasaydı, pekâlâ iyi bir öğrenci de olabilirdim. Ruby, avlarımın ilkiydi. Okulda — bülüğ çağının bunalımını Birlchester Lisesi'nde geçirdim — pis herifin biriydim ben. Bunu itiraf ediyorum. İri-yarı, ukalâ, suratı sivilceli, kibirli bir gençtim: Kızlara merak salmadan önce, Moore adlı canavar ruhlu arkadaşımla birlikte, öteki çocuklara kan kustururdum. Aklımıza esen cezaları Moore'la beraber uyguladığımı çok iyi hatırlıyorum. Çocukların sırtına çamur sıvamak, sınıfta kıçlarına pergelin ucunu batırmak, bisikletle giderlerken üzerlerine çullanıp suya yuvarlamak; hepsinden de cüretlisi, oyuncak çalmaları için çocukları oyuncakçı mağazalarına girmeye zorlamak. Daha o zamanlar çok bencil olduğum için, pek sevilmezdim, Herkes tarafından göklere çıkarıldığım tek dönem, okuma dersinde kekeme taklidi yaptığım dönem oldu. Her ders sonunda kız ya da erkek öğrencilerden biri, yüksek sesle bir bölüm okurdu. Sıra bana gelince, kekeme taklidi yapardım. İhtiyar öğretmenimiz, «Kesin gülmeyi! Çocuk doğru dürüst söyleyemiyor işte!» der demez, kahkaha daha da artardı.

On beşinden sonra bütün bunları bıraktım ve haylazlığın yerine kızların peşine düştüm. Arkadaşlık ettiğim ilk kıza sorduğum şey, elbisesinin altında ne olduğunu sormak oldu. Sonra da görmek için kollarını tutup zorla havaya kaldırdım. Yeğenlerimden bazıları da oyunlarımı pek çirkin bulurdu — bunlar yıllarca benimle konuşmadılar —. Oyuncaklarını kı-

rar, ağlatıncaya kadar alay ederdim; korkunç tekniklerime rağmen yine de direnirlerdi bana: Okulun spor salonunda jimnastik yaparlarken kızları gözetlemeyi huy edinmiştim; fakat başka kimseyi yanıma almazdım. Diğerleri böyle bir şeye ihtiyaç duymayacak kadar küçük ve disipline bağlıydılar.

Ruby ben son sınıfta iken yanımıza hizmetçi olarak girmişti. Çekici bir kaldırım yosmasıydı kâfir. Bol margarin yağı ve patates kızartması ile beslenmişti. Çok geçmeden önlüğünün altında fıkır fıkır oynayan yuvarlak memelerine ve merdivenleri çıkarken ipek çoraplarının sardığı bacaklarına baktığımı farketti. Pis karının biriydi aslında: Parktaki sevişme faslından sonra hiç bir şey olmamış gibi kalkar, doğru en yakın meyhaneye ya da balıkçıya gider, ziftlenirdi. Bağlı bulunduğum orta sınıf içinde yıllar geçmeden öğrenemeyeceğim bir sürü şeyi ondan öğrendim. O yaz bütün cumartesi gecelerini onunla beraber geçirdim; bazan pazarları bile. Ertesi sabah okul ödevlerimi ayaküstü bahçede çiziştirmeye alıştım. Annem-babam Ruby'nin haftada bir gece izin alışı ve benim de, «Bugün ödevimi erken bitirdim, dışarı çıkabilir miyim acaba?» diye soruşum arasında hiç bir zaman bir ilişki olabileceğini sezemediler. Annem hep, «Evet, biraz açık hava iyi gelir sana!» demeye alışmıştı. «Doğrusu şu okul yöneticilerinin de öğrencileri sıcak yaz geceleri saatlerce içeri kapatmalarının nedenini bir türlü anlayamıyorum.»

Diploma sınavları gelip çatınca, her şey bana o kadar zor geldi ki, büyük bir ümitsizlik bunalımına kapıldım. Bunun da faydası olmadı değil, çünkü hiç olmazsa sınavlarda sinirlerim sakin kaldı. Aylarca inek gibi çalışan çocuklar ise, elleri - ayaklarına dolandığı için, hiç de bekledikleri gibi iyi sonuçlar alamadılar.

Ben, başarısızlığım için zemin hazırladım. «Bu yıl sınavlar çok güçmüş,» dedim anneme. «Merak ediyorum, acaba çocukların yarısı sınıfı geçebilecek mi?»

Pek aldırmadı buna annem, çünkü tersini istemiyordu. «Geçersin sen,» dedi «Seni iyi bilirim ben. Akıllı çocuksun. Baban öyle düşünmüyor, ama bence sen öteki çocuklardan farklısın.» Ben de, «Sen çok özellikleri olan bir annesin,» dedim. Annemi öperken, yüreğinin tıpkı Ruby'ninki gibi hızlı hızlı attığını hissettim.

Sınıfta çaktığımın haberi bir kahvaltı sofrasında mektupla çıkagelince, doğrusu söyleyecek bir şeyim kalmamıştı artık. «Moore da kaldı,» demekle yetindim. «O da kaldıktan sonra, son yılların en çetin sınavı bu demektir.» Bizim moruk masanın başında «The Times»i okuyordu. (Hitler yine bu nutuk çekmişti, bu yüzden iştahı kaçmıştı), gazeteyi önünden çekti, her zamanki ters sesiyle, «Yanımda çalışabilmek için bir diplomanız şart, Roy,» dedi. «En iyisi paçaları sıvayın ve kendinize bir iş arayın.» Benimle siz diyerek konuşmuştu.

Annem ise hiç bir şey söylemedi. Beni o kadar pohpohlamıştı ki, ilk olarak babama karşı beni korumaya kalkışmadı. Babam on yılda bir yüreklenip diklenirdi. İşte sınavdaki başarısızlığım onlardan birine toslamıştı.

Bir seyahat acentesinde iş bulduk - annem buna gemi acentesi dedi, çünkü vitrininde bir yolcu gemisi maketi vardı. Tecrübeli memurların karşısında bir süre bocalamanın dışında, iş bana çok çekici geldi. Koca koca kimselerle ilişki olanağı vardı; üstelik ev ödevi falan da yoktu.

Burada karşılıklı zevklerimizi paylaştığımız bir ar-

kadaş edindim. Bu, benden biraz büyük olan Blake'ti. Ben esmerdim, o sarışın. Blake'le olan arkadaşlığım, kızlar konusunda gözümü açmama yaradı; bir otomobil sahibi olmanın, kızları baştan çıkarmak konusunda son derece yararlı olduğunu öğrendim. Yüksek sınıfa mensup kızlar, Ruby'nin mârifetlerinin aynısını göstermeye hazırdılar. Dolayısıyla onu da sepetlemenin zamanı gelmiş oldu. Annemin kulağına bir - iki şey fısıldadıktan birkaç hafta sonra, artık evde hizmetçi yoktu. Blake atılgan bir çocuktu — 1941'de bir hava savaşında öldü. Beraber yüzmeye giderdik; yarışları, hava gösterileri ni seyrederdik; motosiklet yarışlarını ve dans partilerini kaçırmazdık. Her yerde de dönüş yolunda bizi heyecandan heyecana sürükleyecek kızlar bulurdu. (Bu tür kızlara ne oldu, merak ediyorum doğrusu. Savaş çıkınca hepsi askere mi yazıldı yoksa? Belki de şimdi şöminenin yanı başında, çocuklarıyla oturmuş, televizyon seyrediyorlardı. Bir - ikisinin adını ancak hatırlıyorum, yüzlerini ise hayalimde zor canlandırıyorum.) Cumartesi geceleri sefamız çokluk bardan ya da danstan kaldırdığımız iki kızı, Blake'in küçük otomobiline atıp, ıssız bir yere çekmekle bitiyordu. Biraz daha büyüdükten sonra, böyle iki kız birden kaldırdığımız zamanlar, güzelinin daima bana düştüğünü farkettim. Blake biraz kıskanmaya başladı beni, Bir gece arabanın arka tarafında, ağıma düşürdüğüm bir kız, şiddetle direniyordu. Öfkelenip kızı adeta arabadan aşağı attım. Kız yaralanmayacak derecede sarhoştu, fakat bu iş Blake'nin hoşuna gitmemişti. «Birgün bu kızlardan biri senin başına çorap örecek,» dedi. Böyle bir şey olabileceği halde, itiraz ettim, «Ya da ben onun başını belâya sokacağım,» dedim. Bunu becerdiğim zaman, ne ne yazık ki duymadı. Çünkü çoktan Kraliyet Hava Kuvvetlerine katılmıştı.

Bayan Burgess — kendisini önce bu adla tanımıştım — 1939 yılı ekim ayında bizim seyahat acentesine geldi. Anlaşıldığı kadarıyla kocası binbaşıydı ve bir ay önce Kara Ordusun'da hizmete çağrılmıştı. Genç kadın birkaç yıl öncesine kadar mankendi. Dergiler arasında fotoğraflarını bulmayı becerdim. Çok da ilginç fotoğraflardı bunlar. Hem bir kısmını daha onunla tanışmadan önce görmüştüm. Otuz üç yaşındaydı, ama on beş yaş daha genç gösteriyordu. Gelişi küçük bir heyecan kasırgası estirdi, ama iki hafta içinde de, askere alınmayan erkek memurlar, kadını benimsediler.

Ben askere çağrılmayı kayıtsızlık içinde bekliyordum; doğrusu pek istekliydim diyemem. Bayan Burgess bir seksen boyunda, yaşından çok genç gösteren, kendine çok güveni olduğu halde bunu çok iyi saklayan bir kadındı, ama yine de evli bir kadını baştan çıkartacaktım işte. Bana kalırsa evlilik, kadınları derhal çirkinleştiriyor, ama Myrel Burgess'e bakınca, beni tutacak yegâne şeyin, sonuçları çok değişik şeylerle karşılaşma korkusu olacağını anladım. Hakkımda en ufak bir ilgi gösterir göstermez, olanca güvenimi kaybettim; fakat o işinden başka bir şeye dikkat etmiyordu. Uzun boylu, zayıf, kusursuz giyinmesini bilen biriydi. Hatta bazılarına göre çok ince sayılabilirdi; cinsî cazibesini arttırmak için giyimine hiç bir katkıda bulunmuyordu. Fakat ben fotoğraflarından omuzlarının kusursuz olduğunu biliyordum. Göğüsleri küçük olmakla beraber, sımsıkı kalçaları vardı. Yüzü, şimdiye kadar gördüğüm en güzel yüzdü. İnsanın bozguna uğratmak isteyeceği şey, yüzündeki kibirli anlamdı. Çok zarif, biçimli bir başı vardı; küpeler kendisine çok yakışıyordu; saçları siyahtı, ensesini görmek bile beni tahrik ediyordu. Heykel gibi so-

ğuk, kayıtsız, biraz da küstah bir tavrı vardı. Aptal, yavan ya da kaba biri olduğunu düşünmek imkânsızdı. Onu, öfkeyle karışık bir duyguyla arzuluyordum: Bir meydan okumaydı bu duygu.

Bayan Burgess çok okuyordu; bir gün bir kitap hakkında yorumda bulundum. «Yo, siz de seversiniz,» dedi. «Tam genç adamların okuyacağı türden bir şey.»

«Neden sözediyor?»

«Savaştan.»

«Aman, aman! Savaş ha?»

«Savaş pek hoşunuza gitmiyor galiba, öyle mi?»

«Korkarım ki gitmiyor.»

«Benim kocam silâh altında,» dedi bayan Burgess. «Bu bakımdan savaş hakkında sağlam fikirler beslemeliyim.»

«Siz galiba benim de asker olmam gerektiğini düşünüyorsunuz.»

«Hayır.»

«Ama kocanız askerde olduğuna göre...»

«Ben böyle bir şey demek istemedim.»

«İma ettiniz.»

«Etmedim.»

«Öyleyse özür dilerim,» dedim. «Saçma-sapan şeyler söylüyorum,»

«Yoo, hiç de değil.»

«Her neyse, artık başka şey söylemeye cesaretim kalmadı.»

«Söyleyemeyeceğinizi biliyorum,» dedi. «Sizin asıl ima etmek istediğiniz şey, benim kocamı evin içinde görmek istediğimdi. Doğrusu, ben...»

«Öyleyse yanlış bir şey söyledim ben.»

«Ne münasebet,» dedi bayan Burgess. «Umarım ki bunu herkese söylemezsiniz. Biz bir arada pek mutlu değiliz. Bunun pek sıradan bir deneme olduğuna

inanıyorum. Bu kitabı mutlaka okumalısınız,» diye ekleyerek birden konuyu kapattı.

Ben de okudum — hemen o gün; ertesi gün kitap hakkındaki yorumlarımı söylemek niyetindeydim, ama sabah seyahat acentesine bir deniz subayı girdi. Bayan Burgess'i görmek istediğini söyledi. Bayan Burges, müdürle kısa bir görüşmeden sonra o subayla beraber bürodan ayrıldı ve o gün hiç dönmedi.

Ertesi gün kendisini yemeğe dâvet ettim.

Kılı bile kıpırdamadan, ne evet dedi, ne de hayır. «Nerede yiyorsunuz?» diye sordu.

Söyledim. «Yemekleri iyi midir?» diye sordu.

«Pekâlâ yenebilir,» dedim.

«Öyleyse gelirim,» dedi. «Dışarda mı buluşacağız?»

Büyük bir rahatlıkla, «İsterseniz daha uzağa da gidebiliriz,» dedim.

«Zamanımız o kadar bol değil,» dedi. «Hem ne diye uzağa gidecekmişiz?»

Niyetlerimi açıklamadan bu soruya cevap vermeye imkân yoktu; bu niyetlerimi açmadan önce de, hakkında daha çok şeyler öğrenmem gerekiyordu.

Yemeğin ortasında aklımdan geçenleri okumuş gibi, birden soruverdi: «Nedir niyetleriniz?»

Şaşırmıştım. «Ne demek istiyorsunuz?»

«Yani hayattan beklediğiniz nedir demek istedim.»

Hoşuna gidecek bir karşılık vermek istedim, ama mavi gözlerindeki sakinliğe bakınca, aklından geçeni anlamam mümkün olmadı. «Ben yaşamak için yaşıyorum,» dedim.

«Mutlu musunuz bari?»

«Evet. Niçin olmayayım?»

«Ben çocukluğumdan beri mutlu olduğum bir gün hatırlamıyorum da,» dedi.

«Ama her şeyiniz var...»

Göz kırptı. «Oh, evet, her şeyim...»

«Alçakgönüllü olmanıza gerek yok,» dedim. «Aptal olmadığınızı da biliyorum. Herhalde güzelliğinizin da farkındasınız. Paranız da var gibi. Hasta falan değilsiniz, değil mi?»

«Bilmem ki,» dedi başını sallayarak. Kimbilir, belki daha az şeyim olsaydı... Muhakkak ki aksayan bir taraf var.»

«Bir taraf mı?»

«Bir şey, bir nokta — bu hayat içinde.»

«Böyle bir şey olsa bile, kimsenin bunu anlayacağını sanmam,» deyip olanca câzibemle güldüm. «Bir savaş devam ediyor. Hayata sarılın ve avucunuzdan kaçıp gitmeden, bütün zevkleri tatmaya bakın.»

«Sen öyle mi yapıyorsun, Roy?»

Alçakgönüllü, utangaç, çocukça bir hava takındım. «Korkarım ki öyle yapıyorum. Henüz yirmi yaşımda olduğumu bilmiyor musunuz?»

«Ben otuz üç yaşındayım,» dedi. «Neden bunu söyledim acaba size?»

«Sizden hoşlandığımı biliyorsunuz,» dedim saf saf.

Bayan Burgess dudaklarını ıslattı. «Ben ciddî bir kadınım, Roy,» dedi. «Ben flört edilecek ya da buna benzer bir kadın değilim.»

«Biliyorum,» dedim ve yine güldüm. «Billyor musunuz, şu sizin deniz subayınızla çok korkuttunuz dün beni.»

O da güldü. «Oh, Alex mi? Kardeşimdir.»

Dışarda kaldırıma çıkınca, elime dokundu. «He-

men askere gitme, olur mu Roy?» dedi. «İstemem bunu.»

«Hayır,» dedim. «Ben de istemiyorum zaten. Bayan Burgess, adınız ne sizin?»

«Myrel,» dedi ve yeniden dokundu elime, ama bu defa daha bir dikkatlice. «Fakat büroda, asla...»

Ertesi gün onu yine lokantaya götürdüm, ama bu defa uzak, soğuk, pek medenî davranışlıydı; en sonunda yemeğinin parasını kendisi ödedi. Bir gün yemekten sonra, «Myrel, nedir bunun sebebi? Yoksa sizi yalnız bırakmamı mı istiyorsunuz?» diye soruncaya kadar, günlerce devam etti bu.

«Hayır,» dedi şefkatle gülümseyerek. «Bütün güçlük de burada ya, sadece vicdanımda kavga var, hepsi o kadar. Bu yüzden sindirim güçlüğü çekiyorum.»

«Kocanızı hâlâ seviyor musunuz?»

«Hayır,» dedi. «Basil'e çok bağlıyım, ama sevmiyorum onu.»

«Nedir öyleyse sizi üzen?»

Güçlükle şunu söyleyebildi: «Hâlâ evlilik kurumuna inanıyorum da.»

«Niçin inanmayacakmışsınız?» diyerek gülümsedim. «Gerçekten harika bir kurumdur.»

«Harika bir kurumun bir bölümü,» dedi ağır ağır. O zaman ne demek istediğini pek kestirememiştim, ama herhalde bütün dinî inançlarını kastediyordu. «Roy, yarın gece Regal otelinde özel bir dans partisi var,» dedi acele acele. «Bir yardım derneği yararına falan. Beni götürür müsün?»

Heyecanımı zor bastırdım. «Memnuniyetle.»

«Bu iş de halloldu öyleyse,» dedi. «İki kişinin dans etmesinde bir gariplik yok, niçin olsun, değil mi?»

Elbette yoktu. Fakat gecenin ileri saatinde Myrel, «Oh, Roy,» dedi, «kendimi çok hasta hissediyorum. Beni eve götür.»

«Bir taksi bulayım,» dedim.

Takside elini alıp okşadım; ağlıyordu. Böyle kusursuz, sakin, güzel bir kadının sarsıla sarsıla ağladığını görmek üzücü bir şeydi, ama zaferimin çok yakın olduğunu hissetmeye başlamıştım. Bir kadında histeri hali, ya teslim olacağını, ya da kavga edeceğini gösterir. Şefkatle sağlığını sordum, üşütmüş olup olmayacağını, başının ağrıyıp ağrımadığını araştırdım, asıl derdinin aşk, vicdan azabı ya da ikisinin karışımı olduğunu anlayıncaya kadar bütün yolları denedim. «Öyle sanıyorum ki, siz şimdiye kadar gördüğüm en güzel kadınsınız,» dedim. «Manken gibisiniz.»

Gözyaşlarından ve övgülerimden sonra yumuşamıştı. Eninde-sonunda otuz üç yaşında bir kadındı. «Sahi mi?» diye fısıldadı — oyuna katkıda bulunurken sinirlendiğini hisseder gibi oldum. «Güzel kadınları aramak için nerelere kadar uzandın bakalım? Wigan'a, Exeter'e? Monte Carlo'ya? Benim eskiden manken olduğumu bilmiyor muydunuz?»

«Niçin vazgeçtiniz bundan?» diye sordum. O da bu «kasıtsız» övgüye gülümseyerek karşılık verdi.

Gösterişli bir blok apartmanın bir dairesinde oturuyordu. İçeri girer girmez; «Ne kadar soğuk burası,» dedi. «Ben bir içki hazırlayıncaya kadar, gaz sobasını yaksana, Roy.» Mutfaktan dönüp gelişinde, sordu: «Bil bakalım nedir bu?» İçki kadehlerine baktım ve benim yerime, kendisi karşılık verdi: «Kakao,» dedi. «Benim dairemde içkili zevk âlemleri tertiplenmez.»

Myrel'in bir elinde küçük bir şişe vardı. Diğer elinin avucuna bu şiseden iki hap düşürdü.

«Nedir onlar?» diye sordum.

«Uyku haplarım,» dedi.

Hemen hapları elinden kaptım. «N'olursun, hemen içme şunları,» diye direttim.

Şikâyetçi bir tavırla yüzüme baktı. Çilli yüzünün ardında nelerin saklı olduğunu anlamaya imkân yoktu. «Yani gece burada kalmak mı istiyorsunuz?» diye sordu.

Kızardım hemen. «Bütün gece kalamam. Biliyorsunuz, henüz yirmi yaşındayım. Annem-babam —»

«Aldırmayın annenize babanıza,» dedi Myrel. «Senden ne haber, sen onu anlat. Seni bir türlü anlayamıyorum...»

Öpmeye kalkıştım, ama direndi. «Seni seviyorum,» dedim.

Gözlerini gözlerimin içine dikip öyle bir baktı ki, bakışlarımı kaçırmak zorunda kaldım. «Senin yaşındakiler kendilerinden başka kimseyi severler mi hiç?» diye sordu. «İnsanoğlunun bencilliğini unutması için aradan yıllar geçmesi gerek.» (Hep böyle konuşuyordu; cinsî cazibe kraliçesi ile bilgiç kadın arasında bir şeydi.) «Kendine güvenin pek fazla,» diye açıkladı. «Kocaları silâh altında olup evlerinde yalnız yaşayan evli kadınların dairelerine girmeye pek alışıkmış gibi davranıyorsun.» Aslında burukluğu haksızdı, çünkü beni evine kendisi davet etmişti.

«Ben aşk hastası bir talebe değilim,» dedim. «Hem ne diye dairenize girmeyecekmişim yani? Alt tarafı bir kakao içecek değil miyiz?»

Attığı kahkaha, benim mizah anlayışımdan çok uzaktı. Onu omuzlarından yakaladım ve birden tirtir titrediğini farkettim. «Bana aldırdığın var mı sanki?» dedi. «Umurunda bile değilim. Sen kendine hayransın.»

«Sizi seviyorum,» dedim. «Aptala döndüm bu yüzden. Kakao ile sarhoş olmam herhalde, değil mi?»

«İnanmıyorum.»

«Myrel, doğru söylüyorum,» diye yalvardım. «Bunu ispatlamak için ne yapmam gerek yani?»

«Bilmem ki,» dedi ve birden teslim olacakmış gibi yıkıldı. «Sen bana aldırma. Kocam hep sinir hastası olduğumu söyler benim.»

«Öyleyse o sizi sevmiyor.»

«Öyleyse zorunlu olduğum şeylere yan çizebilir miyim?» diye benden çok, kendi kendisine sordu.

«Neden bahsediyorsunuz kuzum?»

«Oh, sersem, sen de,» dedi. «Hiç de akıllı değilsin. Bunu başında değil, sonunda öğreneceksin. Ben vicdanımdan ve evlilik kurumundan lafediyorum.»

Bitkin vücudunu yatak odasına taşırken, gaz sobasının hâlâ yandığını farkettim.

İki saat sonra evden çıktığım zaman, soğuk ve karanlık kaldırımlardan yürüyüp dönerken, onu düşünüyordum. Onun gibi birine bir daha raslamadım. Önceden bir oyun gibi zevk aldığım, otomobillerin arkakoltuğunda kandırarak yola getirdiğim aptallardan sonra, Myrel beni serseme çevirmişti; Biraz dikkat gösterirsem, bunun bana zevk verecek yeni bir oyun olabileceğini keşfetmekte gecikmedim. Fakat insan bir aşk tutkusundan önce ve sonra meydana gelebilecek üzücü tersliklerden uzakta kalmasını bilmelidir; Myrel gibi asla duygularıyla bağlanmamalıdır bu işe, yoksa biri, diğerine mutlaka kul-köle olur. Bu tam teslimiyet bana o zamandan beri başlıca zevki vermiştir; Hele Olwen gibi yasaklara bağlı bir yaratıkta aynı şeylere rastlarsanız, iyice zıvanadan çıkar insan.

Myrel bana bir anahtar vermişti. «Dilediğin zaman gel,» dedi. Kendisine geceleri evden ayrılmamın

zor olacağını söylediğim zaman da, şöyle dedi: «Öyleyse pazar sabahları gel. Kiliseye gitmiş gibi olmayız nasıl olsa, değil mi?»

Güneşli bir cumartesi günü apartmanının merdivenlerini, elimde bir çantayla tırmandım. Daha önce üç kez başarıya ulaşan bir manevramı dördüncü olarak çevirmeye hazırdım. Bu da, anneme-babama Blake'i görmek üzere Wiltshire'a gittiğimi söylemekten ibaretti; Blake'e gidip çevirdiğim dolabı haber vermek; annemden-babamdan tren parasını koparmak, sonra iki millik yolu yürüyerek dönüp, hafta sonunu Myrel ile geçirmek.

Daireye girer girmez, holde bir asker kaputunun asılı olduğunu gördüm. Tam tersyüzü edip sıvışmaya hazırlanıyordum ki, bir erkek sesi gürledi: «Ne o, gel bakalım hele delikanlı! Ben de seni bekliyordum zaten.»

Elbette Basil'di bu — bir kocanın beni ilk ve son yakalayışı oldu bu. «Nasılsınız?» dedim. «Ben de tam gelmiştim. Bayan Burgess'e benimle beraber dansa gelir mi diye soracaktım da.»

Basil, iri-yarı, uzun boylu bir subaydı; otuz beş yaşında gösteriyordu. Myrel gibi birinin kocası olamayacak kadar iğrenç bir görünüşü vardı.

«Gelsene Roy,» diye Myrel'in sesi işitildi birden. Biz odaya girerken de, son derece sakin bir edayla devam etti: «Korkarım dansa gidemeyeceğiz. Roy, Çünkü Basil'in sadece kırk sekiz saat izni varmış.»

«Beklenmedik bir izin,» dedi Basil, «beklenmedik bir kırk sekiz saat.»

«Roy, bu işte,» dedi Myrel. «Aynı yerde çalışıyoruz.»

«Belli,» dedi Basil, «Bunu hemen anlamıştım zaten.»

«Üssünüz nerede?» diye sordum.

Medenice bir konuşma girişiminde bulunmak şarttı. Adamın son beş ay içinde olup bitenlerden nereden haberi olacaktı ki? Birkaç kere beraber sinemaya gitmiş olmamızdan, iş yerinde verilen bir partide kaçamak öpüşmemizden şüphe edebilirdi belki, ama hepsi o kadar. Myrel'in sakin haline bakıp, hiç kimsenin, hatta bu adamın bile ne marifetleri olduğundan kuşkulanmasına imkân yoktu.

«Yo, bunu size söyleyemem,» dedi Basil. «Siz bir düşman ajanı olabilirsiniz. İngiltere'de bir yerdeyim işte. Yakında dışarıya da gidebilirim. Bana söylediklerine bakılırsa, kayak yapmaya gidecekmişim.»

«Senin için çok iyi olur,» dedi Myrel. «Sen daima iyi kayak yapmakla öğünürsün zaten.»

«Kayak mı?» diye sordum, «Nedenmiş o?»

«Allah bilir,» dedi Basil. «Yani neresi olduğunu mu soruyorsunuz? Siz gazete okumaz mısınız kuzum?»

«Ha, Finlandiya demek istediniz anlaşılan.»

«Norveç demek istedim,» dedi Basil. «Kimbilir nasıl sırılsıklam aşıksınız siz. Hislerinizi çok iyi anlıyorum. Çok güzeldir karım, değil mi? Her fırsatta alımlı görünür.»

«Oh, gülünç olma!» dedi Myrel.

«Ne durumda olduğunuzu bilmek istediğinizi sanıyorum,» dedi Basil.

«Neden sözettiğinizi pek anlayamadım,» dedim.

«Ben bir subayım,» dedi Basil. «Hayatın gerçeklerini iyi bilirim. Myrel'le evlenmek istiyorsunuz, değil mi?»

«Basil, insanı sıkma,» dedi Myrel.

«Niyetiniz evlenmekse, mesele yok,» dedi Basil. «Size engel olmam. Biraz bekleyin, nasıl olsa savaş-

ta ölürüm ben. O zaman siz de şerefinizle evlenirsiniz...»

«Aman Allahım!» dedi Myrel. «Bütün bunlar birlikte yemek yedik diye mi?»

«Pek fazla zamanımız yok,» dedi Basil. «Sadece kırk sekiz saat iznim var. İlk yalanları bir tarafa bırakın da, asıl dâvaya gelelim. Çantası da yanında. Lütfen şu çantayı açmak zahmetine katlanır mısınız?»

«Niçin?» diye sordum.

«Eğer içinde tahmin ettiğim şey yoksa, saçmaladım demektir.»

«İçinde pijamalarım var,» dedim. «Danstan sonra otelde kalıyorum da.»

«Özür dilerim,» dedi Basil. Sonra Myrel'e döndü. «Gerçekten özür dilerim. Gülünç duruma düşürülmüş olmayı isterdim doğrusu. Peki, şimdi nereye gideceğiz?»

«Ne için?» diye sordum.

Alaycı kayıtsızlık rolünden birden vazgeçiverdi. «Sen ne zannediyorsun ulan? O bok suratını darmadağın ettiğim zaman...»

Elinde delil olmadan atıyordu, bu nedenle ben de sonuna kadar blöf yapmayı kararlaştırdım. Sözde Myrel'e sığınmış gibi yaptım. «Yanıldığını söylesene şuna.»

«Aman Allahım!» dedi Basil. «Üstelik korkağın da biri! Myrel, sen ne kadar aptalmışsın meğer!»

Myrel ağlıyordu. «Çok çalıştım,» dedi iki hıçkırık arasında. «İstemiyordum böyle olmasını. Onun canını acıtma, Basil.»

Hindi gibi kabarıp, «Kimin korkak olduğunu görürüz şimdi,» dedim. Ben ondan daha uzun boyluydum,

ama o da benden daha ağırdı. Myrel'in gözünden uzakta, kısa ve pek haysiyet kırıcı bir döğüş oldu bu. Ben daha çocuk sayılırdım, üstelik subayların da centilmen olduklarını düşünürdüm; ama Basil'in savurduğu ilk yumruk, belimden aşağı oturdu, kendimi kaybettim. Ondan sonra Basil artık istediğini yapabilirdi. Daha kapışmanın başında, nerede olduğumuzu unuttum. Basil'in homurdanıp küfrettiğini işitiyordum, ama özellikle çektiğim acının farkındaydım. En sonunda bir köşeye sinip, döğüşmeyi reddetim. Yapılacak tek şey buydu: Yoksa herif beni temelli sakat bırakacaktı. Birden kendisini gerçek bir kahraman gibi hissedip bağırdı: «Defol!» Yüzümden aşağı kanları sile sile kendimi sokakta buldum.

Saatlerce sonra, bir tren istasyonunda yüzümü yıkadıktan ve bir-iki kadeh yuvarladıktan sonra, Myrel bizim eve geldi. Allahtan kapıyı ben açtım. Olanca güzelliğiyle, holde durdu. Yüzü sapsarıydı. İlk defa olarak da saçı-başı darmadağınık olmuştu. Birbirimize dokunamadık, iki yabancı gibi uzaktan birbirimizi süzdük.

Myrel, «Gitti,» dedi.

«Ne yapacak acaba?»

«Mahvolduğunu söylüyor. Daha uzun bir izin aldığı zaman, avukata danışacakmış.»

«Boşanma!» dedim. «Benim ne yapmamı istiyorsun?»

Myrel yorgun, esrarlı olmaktan uzak bir sesle, «Sen ne yapmak istiyorsun?» diye sordu.

«Bilmem ki,» dedim. (Gerçekten de bilmiyordum, bu ilişkinin ne gibi patırtılara yol açacağını hiç düşünmemiştim.) «Annemi-babamı üzmek istemem.»

Yirmi bir yaşına basınca evlenmemizi teklif edecektim ki, Myrel konuştu: «Haklı adam,» dedi. «Korkağın tekisin sen, Roy; sapına kadar haklı adamcağız. Niçin Basil hep haklı çıkar? Hiç bir şeye inanmaz, hiç bir şeye aldırmaz...»

«Seni hâlâ seviyorum,» dedim.

Ciddiye almadı beni. «Hayır,» dedi. «Sen beni hiç bir zaman sevmedin. Bundan daima şüphe ettim zaten. İlk terslikte, tası tarağı toplayıp toz oldun ortadan.» Hızlı adımlarla holden kapıya doğru yürüdü. «Elveda, Roy.»

«Ne yapacaksın?»

«İngiltere'de bir yere gideceğim,» dedi kesin bir sesle. «Eğer beni bağışlarsa, asla bir daha böyle bir şey yapmayacağım. Olmazsa — bağışlamazsa, önce dua edeceğim, sonra da öldüreceğim kendimi.»

Bu sinir bunalımında benim hiç bir rolüm yoktu. «Seni durdurmama engel olma sakın,» dedim. Derhal dışarı çıktı. «Çek kapıyı ardından!» diye bağırdım kanadı çekerken. Çünkü kapatacağını hiç sanmıyordum.

İki gün sonra Myrel öldü. Olup bitenleri sonradan öğrendim. Gerçekten İngiltere'de bir yere gitmişti. Ama dilediği zaman centilmen, dilediği zaman da subay olan Basil, karısının ihanetini bir türlü bağışlamamıştı. Myrel ağlamış ve bağışlanması için yalvarmıştı, ama bu adamın daha da canını sıkmıştı: Etrafta daha başka subaylar da bulunuyordu; askerlerin barakaları, apartman katına benzemez. Bir barakada karısının duygusallaşmasına razı olamamıştı. Myrel, Birlchester'e gelirken, gece treninde ölmüştü. Otuz uyku hapı içtiği öğrenildi. Çalıştığı dairedeki arkadaşları cenazesine çok güzel bir çelenk gönderdiler. Ben de bir hayli katkıda bulundum.

3

29 temmuz. Şimdi de Scotland Yard'dan bir adam geldi buraya. Anlaşılan adam geçen çarşamba sabahından beri Almond Vale'deydi, ama bizim sevgili «Gazette»imiz farkına varmamış. Olwen'in fotoğrafı bugünkü Londra gazetelerinde yayınlandı; fakat bundan başka değerli bir şey yok; yine de sırrım, dünyada en değerli şey. «Gazette»te Yard'ın adamının bir fotoğrafı var. İri yarı, şişko bir herif, suratı son derece asık. Bu heriflerin de hep hamur işiyle şişmiş bir göbekleri, vazgeçemedikleri melon şapkaları ve belden kemerli bir yağmurlukları olur: Adam, musluk tamircisine benziyor, ama ilişkisi yok elbette muslukçulukla. Her şeye rağmen kendisini hiç küçük görmemeliyim. Geçen yıl çetin bir cinayeti aydınlatmıştı. Middleshire polisi bu işi çözemezse, duman ederlerdi hepsini. Bahse girerim ki bu müfettiş Maddocks, Yard'ın adamını çağırmak için Polis Müdüründen iyi bir zılgıt yemiştir. Hele topladığı bilgiler yanlış, ya da eksik çıkarsa, sanırım kafasını taştan taşa vuracaktır. Başmüfettiş MacIndoe, bölge savcısı Olwen'in katledildiği hakkındaki kararını verirken, soruşturma sırasında Middleshire polis müdürünün yanında duruyordu. Kelimeleri gazetede basılı olarak görmek ürkütücü bir şeydi, ama çabuk geçti.

Bugün başımı kaşımaya fırsat bulamadım. Geçen gece Brenda'yı göremedim, çünkü birden bir yorgunluk duydum üzerimde. Galiba biraz gecikmiş bir bitkinlik. Kendisine telefon edip, beklenmedik bir iş çıktığını söyledim, ertesi gün öğleden sonrası için randevu koparttım. Tenis oyunumuzun ertelemesinden dolayı hayal kırıklığına uğradı, fakat öğleden sonra benimle beraber olabileceği için sevindiği açıkça bel-

li oluyordu. Yarınki maçtan sonra — ikimiz de bir çeşit turnuvaya katılıyoruz — otomobilimle gezmeye gelmeye razı oldu. Kulüpten çıkıp bir kadeh içki yuvarladım. «Arabayla dolaşmaya bayılıyorum,» dedi «Çünkü ata binemeyecek kadar tembelim.» Galiba bunu züppelik olsun diye söyledi. Ata binenin, attan başka kimi yoracağını aklım almıyor doğrusu. Allah bilir ya, Brenda'nın gerisi de, bir devenin hörgücünde rahat edecek kadar hatırlı.

Gece kurşun gibi uyudum ve böyle uyuduğum için bugün müteşekkirim. Her hafta cuma günleri şehirdeki Genel Müdürlüğe rapor vermem gerek. İşte bay Bushell'le bu sırada görüşeceğim. Olwen'in salı günü ettiği telefon hakkında bir şey sormasından çok korkuyordum. Hem de «Bay Harrison» adında biri arandığı halde. Olwen adresini verip, seyyar satıcının gönderilmesini istemişse, bunun hesabını vermek gerekirdi. Fakat Bushell hiç bir şeyden sözetmeyince, yüreğim iyice rahatladı; her zamanki uyarılarında bulundu, bilinen şakalarını yaptı, sonra da saldı beni.

Gönlüm rahatlayınca, Başmüfettiş Maclndoe'nun bulmak isteyeceği bir şeyle uğraşmak geldi aklıma. Spor arabamı bir otomobil satıcısına götürüp, salon tipi bir arabayla değiştirmeyi teklif ettim. Aslında salon tipi otomobil elden düşmeydi, ben de bu takas işinde ziyana uğradım — herifin anlaştıktan sonra ve bütün pazarlık boyunca pis pis sırıttığını, bunu başkasına kakalayıp, en azından bir elli sterlin daha cebine indireceğini biliyordum. Yalnız mesele şuydu: Otomobil satıcısı, benim seyyar satıcı olduğumu bilmiyordu. Oysa Olwen'in arkadaşları beni hiç görmediler, ama içlerinden birinin kırmızı bir spor otomobil kullandığını ve benim de seyyar satıcı olduğumu bilmesi mümkündü.

Geçen gece oturdum ve yazım bittikten sonra, çok yorgun olduğumdan gecenin dengesini okumakla sağladım. İnsanın tüylerini diken diken edecek kadar müthiş bir şey okudum. Benim değil, başka birisinin hakkında yazılmıştı kitap. Kadınlar, ete konan sinekler gibi asılıyorlardı adama. Adam da kaba ve kayıtsız haliyle, çok kötü davranıyordu onlara. Belki çok yalvarsalar, onlarla bir süre için birlikte yaşamaya razı olacaktı; ama şartlarını kabul ederlerse. Aslında şartları da çok iğrençti. Zavallı bir kızın hain bir amcası oluyor, kızı gebe bırakıp, sonra da terkediyordu. Sonunda yeniden ortaya çıkıyor, kızın annesine-babasına hakaret ediyor, «Geliyor musunuz? Toparlanmanız için size sadece beş dakika müsaade ediyorum,» diyordu. Gayet açık bir biçimde kızla evlenmeye niyeti olmadığını, bebeklerle anlaşamadığını söylüyordu. Kız her şeyi yüzüstü bırakıyor — yavrusunu bile annesine-babasına terkediyor —, sonra çılgınlar gibi, adamın peşinden gidiyordu. Hikâye burada bitiyordu, ama kızın önceden yapması gerektiği gibi, ağlayıp sızlayarak annesinin-babasının yanına dönmesinin anlatılması da pek sıkıcı kaçmıyordu. Aslında insan bundan daha fena da tuzağa düşebilir. Devlet, bebekler hakkında çok sert ve romantik görüşlere sahiptir. Subaylar da. Fakat hikâyenin Evelyn ve benim için ilginç yönleri çoktu.

Bir şey mutlaka bir başkasına neden olur. Ne tuhaf, insan düşününce, raslantıların nasıl birbirini izlediğini görüyor. Kahire'ye gönderilmeseydim, Evelyn'la evlenmeyecek, Bushell'le tanışamayacak ve Olwen'e raslamayacaktım. Olwen'in ölümünden dolayı birkaç boya kutusunu suçlayabileceğini yazmıştım: Neyse, bu arada, Berhta adında Hollanda asıllı Güney Afrikalı bir kızı da suçlayabilir.

Bertha'nın dairesinde bir iznin son gecesinin tadını çıkartabiliyordum. Bertha'yla yaşayan ne ilk erkektim, ne de sonuncusu olacaktım. Daha pek çokları gibi güzelleşmek ve neşesini bulmak için Johannesbourg'tan Kahire'ye gelenlerden biriydi. Yalnız gerçek şu ki, kızda hiç kafa yoktu. Düpedüz ahmaktı; o zamanlar Degas'nın fırçalarındaki kaçamak hatunlar kadar şehvetli bir havası vardı; ama tartıya vurulsa, budalalığı kolayca anlaşılabilirdi. Sersem, acaba şimdi ne yapıyor? Herhalde Afrikalı bir beyaz çiftçinin kuluçka makinesi olmuştur. Allah adamcağızın bahtını açık etsin. Çünkü buna gerçekten ihtiyacı olacak.

Her neyse, mesele şu ki, Bertha'nın dairesinde bir de banyo vardı. Ben subay olduğum halde, o sırada banyo yapmak benim için bile bir lükstü. Bertha'nın yanından ayrılmadan öncede banyoyu kullandım ve yıkanıp şöyle bir dinlenince, kızla yeniden seviştim. Bu yüzden havaalanına vardığım zaman, sürünüyordum. Kahvaltıdan sonra kendimi o kadar fena hissettim ki, doktora çıktım.

Uçağımın mürettebatı o gün öldü. Hastalanmam, hayatımı kurtarmıştı. Üssün hastanesinde yatmış, bir hemşireyle çene çalıyordum. Bu sırada bazı Wellington bombardıman uçakları havalanmaya başladı. Hemşireyle şakalaşıyorduk ki, dördüncü uçak büyük bir gürültüyle hastanenin üzerinden geçti (tipik bir savaş uçağı gürültüsü!) Fakat motorlarında çok gürültücü, huysuz, sağlıksız sesler vardı sanki. Hemen sonra öteki koğuşlardan hayret dolu birtakım çığlıklar geldi; hemşirenin gözleri faltaşı gibi açıldı; uçak hastanenin üzerinden geçti, bir an sonra müthiş bir gürültü işitildi. Derken birkaç saniye süren bir sessizlik, ki bu birkaç saniye içinde hemşire (tıpkı Olwen gibi) «Aman Allahım! Yalvarırım sana, yapma!» diye mırıl-

dandı — sonra o malûm, herkesin çok iyi bildiği, petrolün infilâk ederken çıkardığı boğuk patlama işitildi. Garip ve korkunç bir çığlık atan hemşire, derhal fırlayıp koşmaya başlayınca, ben içerde tek başıma kaldım. Birden içimde benim uçağın mürettebatının öldüğüne dair belli-belirsiz bir duygu uyandı. Anlamsız bir kahkaha düğümlendi boğazıma. Kahkahalarla gülmek istiyordum — çünkü ölümü atlatmıştım, bundan güzel bir şaka olabilir miydi gülmek için? Biraz sonra çavuş tahminimi doğrulamak üzere üzgün, sinirden tirtir titreyerek, sapsarı bir yüzle içeri girdiğinde, ciddiyetimi korumak için olağanüstü bir çaba harcamam gerekti.

Dul karılarına, annelerine, babalarına çok güzel mektuplar yazdım (yeteneklerimden biri de budur) İngiltere'ye gönderilmek üzere küçük paketler hazırladım. Pilot kabininin kasasında, altın bir kol saati vardı. Bu sırada ben de gırtlağıma kadar borç içindeydim — Bertha gibi kadınlar, ancak banknotların aleviyle ateşlenir — Bu saati benim almam gerektiğini anladım. Saati satarsam, borçlarımı temizleyebilecektim. Herhalde çocuklar da halimden anlayacaklardı. Anlamasalar bile, nasıl olsa karşıma geçip tartışacak değillerdi. Hepsi ölmüştü. Çok geçmedi, filo kumandanı beni çağırttı. «Seni İngiltere'ye geri gönderiyorum. Galiba Almanya üzerinde bir savaş cereyan ediyormuş — Allahın cezaları, anlayamadım, bizim burada ne yaptığımızı sanıyorlar acaba — Bombardıman pilotlarına ihtiyaçları çokmuş.» Birden büyük bir rahatlık duydum. Artık saati okutmama gerek kalmamıştı. Hatta yeniden biraz borçlanabilirdim bile. (O zamanlar Harrison adını kullanıyordum), çünkü nasıl olsa birkaç sterlin için kimse dünyanın yarısını aşıp beni kovalatmazdı. Derken birinin paketleri postala-

dığını gördüm, bunun üzerine o günlerin bir hatırası olarak saatı sakladım. Hâlâ da kullanılır halde.

İngiltere'ye dönünce, Almanya üzerinde gerçekten bir hava savaşının devam ettiğini anladım. Buradaki savaş, Akdeniz üzerindeki ıssız ve tek başına çıktığımız akınlardan çok, çok daha yaman bir şeydi. Pilotlar yüzer yüzer can veriyordu. Benim de öleceğim açık-seçik belliydi, ama umursamıyordum bile. İngiltere'ye dönmek, cıvıl cıvıl binlerce kızın arasında olmak hoş bir şeydi doğrusu: Boyalı bacaklar, tepelerindeki hotozlar ve gözlerinin altında yorgunluğun sebep olduğu morluklar. Kiel denen intihar uçuşuna gönderilmeseydim, onların uğruna can verebilirdim.

Little Over üssüne bu görev için atanmıştım. Burası Lincolnshire'da, düz, nemli, sisli bir ülkedeydi. Lincoln katedralini ve Boston ayaklarını çok uzaktan görmek mümkündü. Yerden gökyüzünü kontrol eden ve hava akınlarına karşı savunmayı sağlayan soğukkanlı ve sessiz subaylar da vardı. Yıllardan beri savaşıyorlarmış gibi etkili işler beceriyorlardı. Onlar işi çekip çeviriyordu, ben bir yabancı, bir amatördüm. Birkaçı yumuşak adamdı, ama çoğu sert ve yaralanmaya dünden razı kişilerdi. İnsan bunlar için kolay kolay ölümü göze alamazdı. Bu garip filoda onların cesareti erişilmez bir doruğa ermişti. Tutumlarını beğenmiyordum, ama o kahredici gece akınlarındaki görevimi içimden gelerek yapıyordum. Dört motorlu yeni uçakla uçtuğumuz halde, Almanya'nın üstü uçaksavar mermileriyle doluydu; bazan avcı uçakları da karşımıza çıkıyordu; yüzlerce projektör gökyüzünü gündüz gibi aydınlatabiliyordu; karanlık gökyüzünün büyük bir bölümü yapay, aydınlatılmış, pırıl pırıl bir gün gibi ışıyordu. Çölden sonra, doğrusu bunun beni çok etkile-

diğini söylemeliyim; Kiel işi çıkmasaydı, yine de bu işe devam edebilirdim, diyebilirim.

On sekiz uçak, mayın döşemek için gün ışığında tamamı savunmanın kontrolü altındaki bir alan üzerinde uçtu—mayınları, uçak su yüzeyine çok yakın bir yükseklikten uçarken, dikkatle bırakmak gerekiyordu. Bu kahramanca ve gereksiz jest, çok önemli bir konvoy Murmansk'tan gelip geçerken, iki savaş gemisini Kiel'e kapatmak amacını güdüyordu. Kısacası bizi gözden çıkarmışlardı. On sekiz uçaktan beşinin deniz üzerinde isabet alıp düştüğünü, ikisinin de kendi attıkları mayınların patlamasıyla berhava olduklarını gördüm. Beş uçak üssüne dönmedi; böylece on sekiz uçaktan sadece altısı sağlam olarak geri geldi. Bu altı uçak içinde de bir hayli ölü ve yaralı vardı. Doğrusu gözden çıkarılmak hiç hoşuma gitmemişti. Donanmanın ve uçaklarının savaşta kendi kendilerini korumaları için çok geç kalınmıştı. Birden savaşı olanca çıplaklığıyla görüverdim. Canı cehenneme böyle işin dedim. Bu kadar vatanseverlik yeterdi. Dönüş sırasında beynimde bir şimşek çaktı. Dönüşte uçağım parçalanırsa, katlandığımız zafer ve fedakârlık duygusuna daha da katkıda bulunmuş olacaktım. Ayrıca bana intihardan başka hiç bir şey demek olmayan bu işten kurtulmak fırsatını hazırlayacaktı.

Makinistim zaten ölmüştü. Motorlarımdan ikisini de ben stop ettirip, küfürü basınca, geri kalan müretteba isabet aldığımızı sandı ve uçağı terketmek üzere ayağa kalktılar. Fakat üsse kadar zarzor gelebildik ve alana yaklaşırken, ancak uçaksavarcılara has etkili, ağır gösterişli bir sükûnetle durumu söyledim. Piste bir iniş yapmamı denememe izin verdiler. Kasten piste konmadan üzerinden geçtim ve arka taraftaki bir ormana doğru yöneldim. Bir yagın çıkmasına yetmeyecek

kadar az yakıt kaldığı halde, yine de kötü ve ürkütücü bir andı. Mürettebatım kahramanca birbirlerini kurtarırken, uçağın gövdesinden dışarı birkaç büyük parça daha attım, kumanda bordasındaki âletleri parçaladım. Zaten uçak nasıl olsa ormanın derinliklerine saplanıp kalmıştı; ancak parça parça edilerek çıkartılabilirdi.

Herkes benden son derece memnundu. Artık bir madalya alacağımı anlamıştım. Bir avcı uçağının teğmeniyle birlikte aynı odada kalıyordum ve birkaç gece devamlı sayıkladım. Sözde geceleri ellerimi kollarımı sallayarak «uyanıyordum». Oda arkadaşım benden şüphelenip, sempati beslemeye başlayınca, «dertlerimi» başkasına açmamasını istedim. Aynı şeylerin Orta Doğu'da iken de başıma geldiğini söylemeyi de ihmal etmedim. Ama adam elbette benim gibi hoş bir adamın kendisini ve mürettebatını ölüme sürüklemesine göz yumamazdı. Birkaç gün sonra üs doktorunun sözde bir raslantı gibi öğle yemeğinde yanıma oturduğunu gördüm. İstemeyerek üzerine bir bardak su dökmeyi unutmadım, ama bombardıman uçuşları ve sağlığım hakkında sorduğu sorulara hep kaçamak cevaplar verdim. Daha sonra beni şöyle muayene etmesine «zorla» razı oldum. «İtirazlarım» arasında geçen muayene sırasında «kâbusları,» «yorgunluğumu», birtakım ayrıntılar hakkındaki unutkanlıklarımı itiraf ettim. Bir saat kadar sonra adamın beni uzun bir izinden sonra eğitim uçuşuna ayırmaktan sözettiğini işittim.

Evden yüz mil kadar uzakta bir uçuş eğitim merkezine tayinim yapıldı. Bir daha da görev uçuşları için gönüllü olmadım. Vurucu filo uçuşlarına bensiz devam etti, ilk mevcudunun belki üç, dört katı kadar daha çok adam öldü. Savaşın geri kalan günlerinde rütbem bir

daha da yükselmedi. Biri çevirdiğim dolabın kokusunu almış olacak ki, madalyadan falan da bir daha hiç sözedilmedi. Eğitim okulunda çok bilinçliydim: Öğrencilerimden pek azı görevde öldü. Almanları çok zor durumlara düşürmek için hepsi yeni komutanlıklar aldılar. Günlerimi Tiger Moths ve Harvards arasında, sakin sakin dolaşarak geçiriyordum. Bazan yakındaki kasabaya kadar uzandığım da oluyordu; ya da kasabadaki bir-iki meyhaneye gidiyordum. Bölgenin birası da elma şarabı da çok güzeldi; yedi mil kadar uzakta da bir şehir vardı; sık sık izin alabiliyordum; kızlar bana son derece dostça davranıyorlardı; çok geçmeden cephe gerisinde savaşın çok cazip bir yer olduğunu öğrendim...

Bushell'le işte burada tanıştım. Orta yaşlı bir adamdı; şişman, daha 1943'te orta yaşlı gösteren biri; neşeliydi, bira seviyordu, güler yüzlü olduğu kadar cin fikirliydi de. Savaştan önce bir uçuş kulübünde uçuş hocası olarak çok çalışmıştı. Anlaşılan savaşın başında kendisinden büyük şeyler ummuşlardı, ama o uçuş hocalığında kalmak akıllılığını göstermişti. Bunun kendisi de farkındaydı; görev uçuşlarından sözedecek olursam, suratı buruşuveriyordu. Bushell'in konuşmaktan çok hoşlandığını anlamıştım. Savaşa şimdiden kazanılmış gözüyle bakıyor, barış dönemi için cin gibi zekâsıyle bir şeyler düşünüyordu. Kendisini dinledikçe, çok şeyler öğrendiğimi çabuk çaktım; ben de barış için planlarımı onunla beraber yapmaya karar verdim.

Bir akşam onunla beraber bir kasabanın barında demlenirken genç bir kadının iki kara subayıyla beraber içeri girdiğini gördük. Kadının subaylara anlatacak pek çok şeyi olmalıydı. Salonun öbür ucundaki gürültü, ayyuka çıkıyordu; yanlarına gitmek için içim içi-

mi yiyordu; biz sessiz sedasız kalmıştık. «Kim bu fıstık?» diye sordum.

Bushell, «Sana göre değil o,» diye cevap verdi. «Rahibin kızı.»

Öyle inanılmayacak bir şeydi ki bu, güldüm, fakat kız iki adamla beraber çıkarken, içlerinden birinin rahip üniforması taşıdığını farkettim. Bu, Bushell'in sözlerini doğruluyordu. Genç kadın çok pahalı şeyler giymişti. Çok uzun boyluydu; biraz fazla zayıf denebilirdi, ama cazip bir zayıflıktı bu; gergin, hızlı ve kışkırtıcıydı. Başı ufaktı, yüzü de fazla uzuncaydı; ama büyük, küskün ağzı, küstah, mavi gözleri, züppece kalkık burnuyla bu yüz, hiç de sessiz-sedasız bir kasaba rahibinin evine yakışacak cinsten değildi: Genç kadın, Bushell'e söylediklerimin tek bir kelimesini bile işitmemişti. Bushell yanımda olduğu için, ona hiç bakmamıştım bile. Beni gördüğünü de hiç belli etmemişti, ama yanındakilerle birlikte dışarı çıkarken barın köşesinde oturan havacı subaya yönelttiği bakış, bir an için de olsa beni farkettiğini ve meydan okuduğunu gösterir gibi olmuştu. Hiç kuşkusuz benim karşı bakışım da aynı kışkırtıcı etkiyi yaratmış olmalıydı. Dışarda karanlıkta ötekilerle konuşacağını, ama beni düşüneceğini biliyordum. Çünkü bardayken ben de hep onu düşünmüştüm. Her savaşın başlangıcı, son derece büyüleyicidir. Ertesi gün kendisine kasabada raslayacak olsam, küstahça bir uyarıda bulunsam, yüzüme bile bakmayacağını, yürüyüp geçeceğini biliyordum; ama belki de durup, yıllardan beri tanışıyormuşuz gibi konuşmaya da başlayabilirdi. Hiç bir ayrıntı ve isme gerek göstermeyen bu tanıyış, dünyadaki kanunların ve mahkemelerin hiç bir zaman önleyemeyeceği bir şeydi. Bu, ailevî ve moral kontrolun da dışında bir şeydi. Yalnız ve yalnız genç ve canlı olan-

ları ilgilendirir. İnatçı, yorgun ve dar görüşlüler, hiç bir boktan anlamazlar, bu yüzden de lânetlerler.

O hafta izin günümde bir bisiklet kiralayıp, kasabanın öteki yakasına gittim. Bisikletimi avlunun dışına bırakıp, kiliseye girdim.

İçerisi geçmiş kokuyordu ve kendine has, tatlı bir havası vardı, müthiş de sessizdi. Kimseler yoktu benden başka. Ağır ağır taş basamakları tırmanırken, bir yandan da acınacak kadar kötü bir zevksizlikle yapılmış resimleri seyrettim. Camlar da adetâ bayağı fimler gibi renklendirilmişti, zevksizdi. Bütün bu maskaralıklar benim için hiç bir anlam taşımıyordu: Ben radarlar, aerodinamik, ruhiyat, matematik ve doğum kontrol hapı çağına aittim. Yine de batıl inançlara kanmamanın yarattığı başka bir batıl duygu, beni etkilemeye başladı. Bir sigara yakmaya hazırlandım. Taşların üzerinde tarihler: — 1647, 1731, 1849, 1890, 1913 — bunlar da sıkmaya başladı. Ölen ölmüştü — onlar da bir zamanlar benim gibiydiler ve böyle suçlarcasına bakmaya hakları yoktu bana. Daha ben bile niyetlerimi saptamadan, kız hakkındaki niyetlerimin ne olduğunu soruyorlardı sanki. Sessizlik mutlak, yaygın ve dolayısıyla alışılmamış bir sessizlikti. Biz sessizliğe alışık değiliz, sessizliğe ait olamayız. Gürültüyü hava iletir ve gezegenimiz de havayı; atmosferi olan tek gezegen. Bizler sessizlik için yaratılmamışız. Biz, konuşan, müzik yapan hayvanlarız. Bu dünyadaki insanoğullarının yegâne ifade ve anlaşma aracının sözcükler olduğunu bilmek, bunun ötesinde bir şey olamayacağının bir başka delili gibi geliyor bana. Sessizlik beni etkilemişti, çünkü evrenin sessiz genişliklerinin malı olan bir şeydi ve geceye bakıp da, biraz olsun korkmayan bir adam, taştan yapılmış demektir. Fakat aradan bir saat geçtikten sonra, korkumu at-

mıştım; şimdi pusudaydım; harekete geçip şehirde de bisikletle dolaşmaya, gerçek, insancıl, etli-canlı ve gürültücü bir şeyler satın almaya hazırlanıyordum; kiliseye bir rahip girdi. Tam kızın babası olabilecek yaşta bir adam: Bir kere daha taktiğim başarıya ulaşıyordu.

«Merhaba,» dedi. «Etrafı mı seyrediyordunuz?»

«Camlı pencereleri seyrediyordum.»

«Çok hoş şeyler, değil mi?» dedi rahip. Gülümsedi. «Fakat hiçbir özellikleri yok. Pencerelere meraklı mısınız?»

«Evet,» dedim. Bu aslında kıyaslamalı gerçeğin kusursuz bir örneği sayılabilirdi: Üç günden beri pencerelere karşı büyük bir ilgi duyuyordum, çünkü bu pencereler beni Bushell'in dediğine göre şu adamın kızı olan o esmer ve alımlı kadına ulaştırabilirdi. «Bu tür şeylere dönmek hoş oluyor,» dedim cakalı bir edayla.

«Dışarda mıydınız?»

«Mısır'daydım.»

«Savaşın iyi yanlarından biri,» dedi. «Gençler seyahat edebilir. Her pazar kiliseye gelenlere Mısırlılardan sözederim, ama bir kerecik olsun Mısır'lı görmedim. Neye benziyorlar acaba?»

«Pek hoş şeyler değil,» dedim. «Yoksulluk hepsini esnaf kafalı yapmış.» Birden Mısırlıların ne derece esnaf kafalı olduklarını düşündüm: Genelevde çek kabul etmeyen kadın geldi aklıma: Sohbetin alaycı yönüydü bu da.

Ben ustaca gerekli zemini hazırladıktan sonra, rahip beni çaya davet etti. «Brian'la mutlaka tanışmalısınız siz,» dedi. «O da cam meraklısıdır.»

Askerî rahip Brian, esmer kıza da meraklıydı; içeri girdiğimiz zaman, kızla beraber rahibin kitaplığın-

da oturuyorlardı. Birden içimde nişanlı olabilecekleri hakkında mide bulandırıcı bir duygu uyandı, ama gereksiz yere üzmedim kendimi: Pilot kanatları, biraz çekicilik ve alçak gönüllülükle aktarılacak birkaç kahramanlık, kızı taşralı kavalyesinden ayırmaya yetebilirdi.

Rahip bizi tanıştırdı. «Bu da kızım Evelyn.» Sonra kendinden emin bir tavırla gülümsedi. «Korkarım kızım Filistinlilerden biri.»

«Oh, baba,» dedi kızı. «Haftada yalnız bir kez kiliseye geldiğim için söylüyorsun bunu.»

Hep beraber bastık kahkahayı. İyi yerleştirdin karşılığı diye düşünerek, kızın küçük, soğuk elini sıktım.

«Bu da Brian.»

Brian'ın kim olduğu açıklanmadı. Şen yüzlü, hoş, saf görünüşlü, kuvvetli pazılı biriydi.

«Havacı subay renkli camlarla çok ilgileniyor,» dedi rahip.

«Ya?» dedi içtenlikle Brian. «Acaba St. Mary'nin camları hakkında ne düşünüyorsunuz?»

«Ben çok severim.»

«İsviçrelilerin yaptıklarıyla kıyaslanırsa?»

«İsviçreliler hakkında, peynirlerinden başka bir şey bilmem.»

Hepsi bastılar kahkahayı. Brian renkli camlardan sözetmeyi sürdürecekti belki, fakat kız, «Siz havaalanından mısınız?» diye sordu.

Konunun değişmesi herkesi rahatlatmıştı. Bir daha cam konusuna dönülmemesini de ben sağladım. Rahibin karısıyla da tanıştırıldım. O da kızı gibi uzun boyluydu, ama darkafalı, inatçı, hayırdan başka lâf bilmeyen bir tipti.

Çay içerken, yaratmak istediğim etkiyi uyandır-

mak için çabaladım. Daha sonra bugünlük yeteri kadar uğraştığımı anladım. Evelyn beni kilisenin ön sahanlığına kadar geçirdi.

Hiç gereği yokken, elini uzattı. «Tekrar görüşeceğimizi umarım,» dedim.

«Denemenizi beklerim,» dedi. «Renkli camlar konusunda pek bir şey bilmiyorsunuz, değil mi sayın havacı subay?» Bakışlarıyla alay ediyordu benimle. Uyarıları, iki saat süren karşılıklı incelikten sonra, çok küstahçaydı, ama tam umduğum gibiydi: Kiliseye rasgele gelmediğimi biliyordu.

«Ben hiç bir konuda pek iyi sayılmam,» dedim temkinle. Ne demek istediğimi çok iyi anladı! «Ama bunu kimseye söylemeyin, olur mu?»

«Söylemem,» dedi. «Bu konuda sizden yanayım.»

Ama hiç doğruyu söylemiyordu: Benim dünyamın heyecanlarını birlikte paylaşabilmek için haftalarca uğraştım yola yatırabilmek için.

Pazar günü uçuş yoktu. Sabah kasabaya duaya geldim. Evelyn da annesi ve Brian'la beraber oradaydı. Sakınarak bana bakıp gülümsedi. Törenden sonra, kız kilisenin dışında şöyle dedi: «Biraz benzinimiz var, öğleden sonra dolaşmaya çıkacağız. Niçin siz de gelmiyorsunuz?»

Brian'ın yüzündeki burukluğu ve üzüntüyü görmezlikten gelmeyi yeğleyip, içtenlikle kabul ettim çağrıyı. Brian'ın izninin son günüydü; adamcağıza her şeyi zehir ettim. Heyecan verici bir şey olduğu için değil: Daha çok çene çaldık: Her şeye rağmen akşama doğru Evelyn bana «Roy» demeye koyulmuştu bile.

Evelyn'la gittikçe daha sık buluşmaya başlamıştık. Önceleri kendisini telefonla arayarak, sonra doğru kiliseye giderek. Neşesini bulmaktan başka bir şeyin peşinde olmadığına iyice kanaat getirince — kili-

seye bir formalite gereği gidiyor ve kasabayı terketmek için can atıyordu — ona havaalanından arabası için petrol araklamaya başladım. Böylece kasabanın daha uzaklarına açılma fırsatını bulduk.

Kasabadan çıkmak arzusunu bir akşam yine uzaklara gezmeye gittiğimiz zaman açıkladı bana. Kasabada herkes onu tanıyor ve kabul ediyordu; gerek fiziği, gerekse hisleriyle kendisini saydırmıştı. «Buradan çıkıp gitmek istiyorum,» dedi. «Burada en sıradan bir eğlenceye ve heyecana bile yer yok. Bir partide bir gençle biraz fazla gülmeye görün, bütün kasaba dönüp size bakmaya başlıyor. Şimdi de sizden ve benden sözediyorlar durmadan; kız Brian'la nişanlı sayılırdı, adam arkasını döner dönmez... diyorlar... Anlıyorsunuz ya. Burada bir tuzağa düşmüş gibiyim. Başka genç kızlar şu sıralarda ne kadar heyecanlı anlar yaşıyorlar: Yabancı ülkelere gidiyorlar, tehlikelere atılıyorlar, yeni yeni insanlarla tanışıyorlar... Ben de uçağa binip uçmak isterdim, bunu beceremediğime göre, hiç olmazsa geç saatlara kadar dışarda kalabilsem, geceleri dansa gitsem, erkekleri birbirine düşürebilsem, biraz flört etsem... Cazip elbiseler giymeme izin var da, bunlarla birini cezbetmem yasak... Yo, annem-babam bana karşı çok kibar, ama hep kim olduklarını unutmamak zorundayım.»

«Niçin siz de onlara katılmıyorsunuz?»

«Babam elbette barışçı biri. Tek umudu, Brian.»

«Evlenecek misiniz onunla?»

«Beni seviyor,» dedi. «Ben de ondan hoşlanıyorum. Tek kurtuluş yolum buysa, bu yolu seçeceğim. Fakat bu da sıkıcı olabilir. Diyelim o da genel bir yerde bir kadının şarap içmesini hiç hoş karşılamıyor.»

«Kimbilir,» dedim, «belki bir başkasıyla evlenirsiniz.»

«Şaka etme şekerim,» dedi. «Sen benimle evlenmek istemiyorsun: Rahibin kızının, cüret edemeyeceği şeyler yapmasını istiyorsun sen.» Bunu söylerken gözleri pırıl pırıldı. Benim evlilikten sözetmem için can atıyordu.

«Beni pek küçük görüyorsunuz,» dedim.

«Brian, kasabadaki kahvede çalışan bir garson kız hakkında bir şeyler söyledi.»

«Seni gördüğüm an, onu terkettim,» dedim. «Ben bir aziz değilim Evelyn, ama sen de herhalde bir azizle aradığın neşeyi bulamazsın. Sonra dudaklarından öptüm. «Haydi, otomobile dönelim,» dedi. «Kapı önünde öpüşmek hiç de hoş bir şey değil.»

Arabada iyice kollarımın arasına girdi. Cildinin sıcaklığını elbiselerinin altından duyabiliyordum. Kalbi de çok hızlı atıyordu. Tıpkı Olwen gibi, o da kendi dünyasından benim dünyama geçebilmek için bir bahane arıyordu. Temasımın korkusu içindeydi.

«Roy, becereceğimizi sanmıyorum,» dedi.

«Sevgilim,» diye fısıldadım, «sen neşeni bulmaktan yana değil misin?»

«Neşesini bulmak, ille de günah işlemek demek mi?»

«Fakat sen gerçekten hiç bir şeye inanmıyorsun.»

«Korktuğum zaman inanırım ben.»

«Öyleyse niçin izin vermiyorsun ki...»

Cicili-bicili elbiselerine, manken tavırlarına rağmen, küçük bir kız çocuğundan pek farklı değildi. «Şimdi korkuyorum,» dedi. «Sakın beni yaramazlıktan hiç anlamayan biri sanma,» diye telâşla ekledi. Adeta özür diliyordu — nedense kızlar bâkire oldukları için hep özür dilerler. «Yatılı okuldayken, bir başka kız arkadaşımla beraber gezmeye çıkmıştık. Erkek kardeşlerini de alıp, dansa gttik. Sonra kardeşlerinden

biri — Micheal — şey... anlıyorsunuz ya, beni eliyle sevdi... Hiç bir şey anlamayacak kadar gençtim...

«Ben seni bundan kurtarırım,» dedim, «Sana nasıl olacağını gösterir —»

«Oh, sevgilim,» diye fısıldadı Evelyn. «Memnuniyetle razı olurdum buna, ama sonra onların yüzüne nasıl bakayım? Annem seni seviyor...»

«Nişanlandığımızı söyleriz.»

«Ama değiliz ki.»

«Nişanlanabiliriz.»

«Ama sevgilim,» dedi, «sen bir aziz değilsin ki. Pekâlâ cayabilirsin sözünden.»

Aslında benim de niyetim buydu. Ama Evelyn aptal değildi. Bunu o zaman da anlamıştım, fakat kararlılığını küçümsemiştim. O gece, otomobilde bana kendisini teslim etti, doğrusu bundan pek zevk falan da almadı. Daha sonraki sevişmelerimiz çok daha başarılı oldu. Kısacası o yazın tadını çok iyi çıkardık.

Bir sonbahar sonra, gözleri yaşlarla pırıl pırıl yanıma geldi. Yüzünde büyük bir panik ve şaşkınlık okunuyordu. Kendisine hiç bir şey söylememe fırsat bırakmadan, adeta bir histeri nöbetine tutuldu. «Roy, mahvoldum. Zannederim bir bebeğim olacak.» Ben de kendisini aynı dehşetle süzdüm. O ise telâşla devam etti: «Roy, eğer beni ekmeye niyetin varsa, şimdiden söyle. Benimle çok hoşça zaman geçirdiğini, ama omuzlarına sorumluluk yükleyemeyeceğini açıkça itiraf et. Bana bir sürü masal anlatıp da, sonra kaçma. Bana karşı dürüst ol, böylece ben de hiç olmazsa senin tatlı bir hatıranı daima taşıyabilirim.»

Tatlı sözleri, gösterdiği titizliği yalanlıyordu. Şimdi korkmaya başlamıştı, çünkü beni tuzağa düşürdüğünün farkındaydı. Gebe kaldığı için kendisini bağışlasa bile, başkaları onu bağışlamayacaktı ki. Baba-

sı hiç çekinmeden gider kumandanımı görür, o da zaten beni sevmediği için, ya bombardıman görevine dönmemi, ya da şimdiki görevimden istifa etmemi isterdi (bu da benim hemen er olarak silâh altına alınmam demek olurdu). Yo, düpedüz tuzağa düşmüştüm. Acele evlenmemiz gerekiyordu. Evelyn artık kasabasından yakasını kurtarabilirdi. Yaz mevsiminin parlak günleri çoktan geride kalmıştı. Satın alınan meyva, hiç bir zaman ağacından alınan meyva kadar lezzetli değildir. Evelyn'e bir çeşit dehşetle baktım. Bunun cezasını çok fena çekeceksin, diye düşündüm. Beni kimse tuzağa düşüremez. Öte yandan Evelyn'ın kendisine kalacak bir parası vardı; hiç kuşkusuz yemek pişirmesini de iyi biliyordu; sosyal hayatımda da pekâlâ yerini alabilirdi. Durum hiç hoşuma gitmiyordu, ama hakareti sineye çekmekten başka çıkar yol da yoktu. «Sen gerçekten çok yaman bir şeymişsin,» dedim. «Niçin bu kadar numara yaptın peki?»

«Yani beni ekmek niyetinde değil misin?»

«Biz nişanlı değil miyiz canım?» dedim. «Şimdi de evleneceğiz.»

Ağlamaya başlamıştı. «Ben sersemin biriyim,» dedi gözyaşları arasında. Ben sadece kadınım. Beni atlatacağını sanmıştım bir de.»

«Seni atlatamam,» dedim.

«O kadar memnunum ki,» dedi heyecanla. «Bana atlatırsın gibi gelmişti, hah!» diye güldü. «Annem-babam bu işe memnun olmayacaklar. Rahibin kızı, belediye nikâhı kıyacak! Olacak iş mi?»

«Bunu öğrenmek zorundalar mı yani?»

«Anneme söyledim,» diye itiraf etti. «O kadar korkmuştum ki, Roy.»

Kendisini görmeye gittiğim zaman, adamcağız gerçekten küplere binmişti. «Kalplerimize yalan ve gü-

nah yoluyla girmek için çok usta olduğunuz ortaya çıktı galiba,» dedi. Hiç aldırmadım. Din adamları da, tıpkı kadınlar gibi, pek ender şiddete baş vururlar. Bu da çenesi düşüğün tekiydi. «Siz onu öğrencilerinize saklayın,» dedim. «Palavralarınızın zaten hiçbirine inanmıyorum ve renkli camlara karşı da hiçbir merakım yok. Onlar da umurumda değil.» Birden yüzü sapsarı oldu ve sustu. Ama öfkeden mi, yoksa geçirdiği şoktan mı, bilemem. Haşlamak için Evelyn'i odasına almayı becerdi ve kız dışarı sapsarı bir yüzle yaprak gibi titreyerek çıktı; adamın kurbanına karşı hiç bir insafı yoktu; bu yüzden yeni bir darbe indirmeye kalkışmadım. Böylece hiç olmazsa kayınpeder ve kayınvalde derdini ortadan kaldırmış oluyordum.

Anneme bir mektup yazıp evleneceğimi, fakat Evelyn'ın annesinin-babasının benden hoşlanmayan züppeler olduğunu yazdım. Şiddetli hava hücumlarına maruz kaldığımızı bahane ederek, ona da nikâhımıza gelmemesini salık verdim. Annemin de, babamın da bu lâfımdan sonra nikâha gelmeyeceklerinden emindim. Çünkü bir yıl kadar önce Birlchester'de bir hava hücumundan çok şeyler çekmişlerdi. Annem yazdığı karşılıkta bir annenin oğluna karşı neden züppece davranacağı hakkında on altı nedeni sıraladı, ama hepsinden önemlisi, bir de iki yüz sterlinlik bir çek ekledi mektubuna.

Bütün bu heyecan ve patırtıya sebep olan yaratık, bir kaç ay sonra ölü olarak dünyaya geldi ve ben de rahat bir nefes alabildim. Evelyn bir süre büyük üzüntü çekti; bunun ilâhi bir ceza olduğunu söyledi, durdu.

4

30 haziran. Sakin bir cumartesi sabahı. Gerekli iki telefonumu ettikten sonra, yazdıklarımı tamamlamak için tamamen serbest kaldım. Bu işi düzenlemek bana müthiş zevk vermişti. Bu arada dün hepsinden daha çok hayatî bir önem taşıyan şeyden sözetmeyi unuttum: Olwen'in ne zaman ve niçin öldüğünü anlatmayı. Bunu açıklamak çok zaman alacak ve çok önemli aynı kişiyle ilgili iki şeyi açıklamak arzusuna daha fazla direnemeyeceğim. Bu sabah cinayet hakkında birisiyle ilk defa konuştum; şakadan, bu cinayeti ben işledim dedim; bunu söylediğim kız bana inanmayı bile reddetti.

Her şey saat on bir kahvemi içmek istediğim zaman oldu. Bir baht eseri, geçen gün uğradığım kahveye girmiştim. İyice doluydu içerisi — pastalar, bisküitlerle haşır-neşir olmuş, ortayaşlı karılar. Sadece birkaç masada boş yer vardı. Şöyle çabucak etrafı süzerken, ceylân gözlüyle çocuklarını da görüverdim. Aslında bu kahveye, sırf bu kadını önceden burada gördüğüm aklıma geldiği için girmiştim, ama bu kadar bahtlı olacağımı ve onu yine içerde bulacağımı doğrusu hiç beklemiyordum. Hem kadını aynı yerde göreceksin, hem de o küstah, ters ve sersem suratının tam karşısına oturma fırsatı çıkacak. Oldukça çarpık bir burnu var, o koca, sımsıkı kapalı ağzını açtığı zaman da, bir sürü diş göze batıyor. Ama kadının genel havası çekici. Giyim anlayışı çok iyi. Adının bayan Ransome olduğunu da öğrendim. Kocası hakkındaki tahminlerimde de hiç yanılmamışım. Adam gerçekten memurmuş. Utanmadan soruşturmaya kalkışmak ve kocasının kel olup olmadığını sormamak için güç tuttum

kendimi. Fakat kadın çok çabuk paniğe kapılan tiplerdendi.

Boş iskemleye yaklaştım, yüzüne bakıp, «Özür dilerim, acaba burası boş mu?» diye sordum.

Ceylân gözlü bakışlarını bana kaldırdı ve birden kıpkırmızı kesildi. Hiç kuşkusuz beni hatırlayıp hatırlamadığına karar veremiyordu. O anons yapan hostes sesiyle konuştu: «Şimdilik, boş. Yani boş olduğunu sanıyorum.»

«Masanıza oturmama izin verir misiniz acaba?»

«Ne ilgisi var, yani, buyrun, oturun demek istedim.»

Pek şaşkınca konuşuyordu, bu nedenle dikkatle devam ettim sözlerime: «Bugün çok kalabalık, ama iyi bir yer anlaşılan burası.»

Ceylân gözlü işte tam bu sırada olağanüstü bir cesaret gösterdi: «Evet gerçekten öyle. Ben de sık sık gelirim buraya.»

Garson kız masaya yaklaştı. «Bir şey arzu eder miydiniz acaba efendim? Çocuklar belki biraz daha pasta isterler, değil mi?» dedim.

Kızı, «Annem yemekten önce pasta yiyemezsiniz dedi,» diye atıldı.

«Pekâlâ öyleyse,» dedim ceylân gözlüye bakıp gülümseyerek. «Ama belki annenizi bu fikrinden caydırabiliriz.»

Bir sipariş verdim, ceylân gözlü hemen atıldı: «Çok naziksiniz, teşekkür ederim, ama gerçekten lüzum yoktu...»

Kelime bilgisi kıt görünüyordu. Çantama vurarak, «Hiç aldırmayın,» dedim. «Nasıl olsa bunları masrafa işliyebilirim.»

«Memur musunuz?» diye sordu.

«Hayır,» dedim kasten. «Çok daha ilginç bir mes-

leğim var,» Durdum, sanki şaşırmışım gibi biraz bekledim. «Özür dilerim, yoksa kocanız...»

Güldü. «Galiba öyle,» dedi.

«Affedin beni. Doğrusu arada-sırada bana gönderdikleri cetvellerden başka, memurlar hakkında hiç bir bilgim yok da.»

«Çok ilginç meslektir.» Yüzüme alaycı bir bakışla baktı bu kez. «Cumartesi sabahları gidip pastayla kahve içmeye bile fırsat bulamaz zavallılar.»

«Yazık,» dedim. «Ben serbestlikten yanayım, ya siz?»

Ceylân gözlü serbestlik hakkındaki görüşlerini bana açıklamaya fırsat bulamadan, garson kız çıkageldi. Yüzüne-gözüne çikolata bulaştırmaya başlayan canavara sordum: «Ne bakalım senin adın?»

«Benim adım Peter Ransome,» dedi istemeyerek.

«Benimki de Angela,» dedi kızı da.

«Bendeniz de Roy Harrison,» dedim gülerek. «Neyse artık birbirimizi iyice tanıdık... Küçükler okula gidiyorlar mı?» diye sordum.

Ceylân gözlü dudaklarını buruşturup, surat astı. «Eylüle kadar da korkarım dönemeyecekler,» dedi. Hiç olmazsa çocuklardan yakayı kurtarabileceği için memnun görünüyordu ve bunu saklamamıştı. Bu arada ben de aklımdan bir hesap yapıp, Brenda ile işimi eylülde görebileceğimi düşündüm.

Sohbetimizde arada-sırada aksamalar oluyordu. Yanılmıyorsam, çocuklarının önünde dikkatli davranmaya çalışıyordu. Bu sususlardan biri sırasında yanımdaki gazeteye şöyle bir göz atıp, bir de yorumda bulundum: «Kızıl saçlı kızın katilini hâlâ yakalayamadılar.»

Ceylân gözlü, «Ne dersiniz yakalarlar mı?» diye sordu.

«Hayır,» dedim. «Meseleyi çok yakından ben de inceledim, bana kalırsa herif bu işten yakasını sıyırdı bile.»

«Kocam, adamın sapık olduğunu söylüyor.»

«Saçma,» dedim. «Bana kalırsa adam domuz kadar sağlıklı, sağlam. Galiba hiç bir iz filân da bırakmamış.»

«Zavallı kıza yazık,» dedi ceylân gözlü.

«Ha, orasını bilemem. Belki de biraz belâsını aramıştır, olamaz mı?»

«Başının derde girdiği muhakkak. Ama insanlar da şey diye öldürülmez ya... şey... Anlıyorsunuz ya—»

«Bana mı soruyorsunuz?» dedim gülümseyerek.

«Yani bir genelleme yaparak sordum,» dedi ceylân gözlü. «Sizin böyle bir şey yapmayacağınızı biliyorum.»

«Nereden biliyorsunuz?»

«Çünkü,» dedi hafifçe elini sallayarak, «yani siz de bir memursunuz —»

«Ne münasebet, ben memur değilim ki,» dedim. «Ben bir seyyar satıcıyım. Aranan da, seyyar satıcı...»

«Öyle mi?»

«Gazeteler öyle yazıyor.»

«Benimkinde yok böyle bir şey.»

«Ama birinde yazıyor işte. Görüyorsunuz ya bayan Ransome, kendinizi tam güvende sanıyorsunuz, oysa ben ortalıkta kızları baştan çıkartan, sonra da onları öldürüveren biri olarak, elimi-kolumu sallayarak dolaşıyorum.» Önce yüzüne, sonra ipek kumaşın altında, sımsıkı sütyeninin içine gizlenmiş göğüslerine baktım. Sırf söylediklerimin hiç olmazsa bir kısmının doğru olduğunu anlasın diye. İki çocuğu çiko-

latalı pastalarına dalmıştı. Ceylân gözlünün yüzü kıpkırmızı oldu, huzursuz bir biçimde sandalyesinde kıpırdandı, sonra açıkladı: «Böyle şeylerden hiç anlamadığım için bizi korkutuyorsunuz. Ama siz de pekâlâ haklı olduğumu biliyorsunuz, değil mi?»

«Elbette haklısınız,» dedim hemen. «Ben tam normal bir seyyar satıcıyım. Sabun satıyorum. İyi para aldığım halde, aslında yavan bir iş.» En kibar tebessümle yüzüne bakıp sırıttım. Elini tutmamak için güç dizginledim kendimi. «İkimiz de normal, saygıdeğer bir hayat sürüyoruz, değil mi?» dedim.

«Başka ne yapılabilir ki?»

«Haklısınız, hiç bir şey yapılamaz,» dedim. «Fakat diyelim ki biri aşık falan oldu veya buna benzer bir şey geldi başına. Yani ille de kendisini bu kuru saygılı hayata mı adayacak, yoksa gönlünce yaşayacak mı dersiniz?»

«Hiç bilmem,» dedi ceylân gözlü, «çünkü benim başıma hiç böyle şey gelmedi.»

«Belki gelir.»

Ceylân gözlü yerinden kalktı. «Gelinceye kadar,» dedi yine câzip ve hüzünlü bir hareketle, «ben saygılı olmayı yeğlerim... bize ısmarladığınız kahve ve pastalar için çok teşekkür ederim bay Harrison, ama bir hayli geç kaldık ve acele gitmemiz gerek...»

«Bir imtiyaz oldu bu benim için,» dedim. «Kimbilir, belki bir gün sizi yine görmek zevkine erişirim.»

«Belki,» diyerek özenle gülümsedi Sonra çocuklarına da teşekkür ettirdi ve korkuyla kapıya doğru yürüdü. Zannederim bir arkadaşının bizi görmesinden korkmuştu. Bugün uzun topuklu ayakkabılar giymişti ve bu yüzden kalçalarının sallantısı ona çok daha şehvetli bir hava veriyordu. Geniş kalçalı kadınların uzun boylu olmaları şarttır. Böyle olunca, çok daha arzu edi-

lebilir bir dişi haline gelirler. Ama uzun boylu olmazsa, geniş kalçalar kadının cazibesini azaltır. Ayrıca uzun topuklar bizim ceylân gözlüye özentili bir yürüyüş sağlıyordu. Kapıda geriye döndü, çocukları dışarı çıkarken son bir kere daha bakıp gülümsedi, baş salladı.

Gazeteler hakkında söylediklerinde son derece dürüsttü. Haberi üç ayrı gazetede okumuştum ve hiç birinde seyyar satıcıdan söz edilmiyordu. Ama ceylân gözlünün bu konuyu soruşturacağını hiç sanmıyordum. Habere, herhalde bölgesel bir olay olduğu için çok geniş yer veren «The Gazette», Yard'dan gelen adamın Olwen Hughes'un ölümüyle ilgili olarak pek çok yeri dolaştığını bildiriyordu. Bilmiyorum daha başka ne bekliyorlardı adamdan! Verilen bütün yanlış bilgileri izliyor ve adını bile işitmediğim yerleri dolaşıyordu. Herifin kendisini ve emrinde çalışanları böyle maskara ettiğini işitmek, insana zevk veriyordu. Henüz tahkikatın ucunu bırakmamıştı, ama belli-belirsiz raporları, olup bitenlerden hiç bir şey anlamadığını gösteriyordu. Açıkça belli ki artık fazla zaman harcamadan size, sizin aracılığınızla ona — veya ondan sonra geleceklere her şeyi anlatmam gerekiyor...

Olwen'le son olarak salı günü, Clifford caddesinde koca çınarların gölgesine dikkatle park ettiğim otomobilin içinde buluştuk. Birkaç yüz metre ilerdeki berber salonunun buharlı vitrinlerini seyre dalmış, otomobilin sıcak deri koltuklarında, uykulu uykulu bekliyorum. Ama Olwen o gün berberden gelmedi.

«Roy,» diye seslendi arabanın öbür tarafından.

Hayretle döndüm, bir an beni tanıyan başka bir kadının seslendiğini sandım. Fakat arabanın camlarının ardında Olwen belirdi. «Sevgilim, nereden çıktın böyle ortalığa?» dedim.

Elleriyle abanarak otomobilin üzerine eğildi. Kusursuz sol kalçasını kaldırıp içeri attı. Dudakları titriyor gibiydi. Bakışlarında da neredeyse ağlayacakmış gibi bir hava seziliyordu. Tepeden tırnağa kadar üzüntülü olduğu belliydi — sanki başına gelecekleri biliyormuş gibi — ve belirli bir iç rahatlığıyla, «Oh, Roy, sevgilim, seni gördüğüme nasıl sevindim bir bilsen,» dedi.

«Güzel,» dedim, «hoşuma gitti bu başlangıç.»

Olwen koyu renk etekliğini ve açık renk bluzunu giymişti. Memeleri bluzunun altında kumaşı yırtacakmış gibi duruyordu. Eteği de kalçalarına sıkı sıkı dolanmıştı; o gün de, her zamanki gibi çok arzu uyandırıcı bir havası vardı. Saçları yapıştırılmış gibi başından aşağı dökülüyordu; bakır rengiydeydi saçları ve her hareketinde güneşin altında parıltılar saçıyordu. Ağır ve yorgun hareketlerle atlayıp arabanın içine yerleşti. Eteklerini çekip, «Çok berbat bir sabah geçirdim,» dedi.

Otomobili çalıştırdım. «Artık emin ellerdesin,» dedim. «Anlat bakalım, ne oldu?»

«Aşağı yukarı kovuldum.»

«Niçin? Ne oldu ki?»

«Bir şey buldu da.»

«Senin hakkında bir şey mi?»

«Evet,» dedi Olwen, «benim hakkımda.»

Güldüm, «Canım, senin hakkında ne bulunabilir ki?» dedim.

Ciddî ciddî yüzüme baktı. «Ben şaka etmiyorum ama,» dedi.

Bir an elimi omzuna koyup durdum. «Canım, senin kötü hiç bir şey yapamayacağını düşündüm de, ondan,» dedim.

Yine beni şöyle bir süzdü, sonra dudaklarını ıslattı. «Der misin?»

«Yaptığımız şey kötü bir şey değildi ki,» dedim bakışlarının amansızlığı karşısında biraz kızararak.

«Hayır,» dedi soğuk bir sesle Olwen. «Çünkü bize zevk veriyordu.» Arabanın camından dışarı bakıp, buruk bir tavırla ekledi: «Asıl olan bu, değil mi? Zevk almak. Bu tür yargılamaları başlatan Freud'ün neden mutsuz bir adam olduğunu şimdi anlamaya başladım galiba. Karısının ve metreslerinin de neden mutlu olamadıklarını anlıyorum. Ama hiç kuşkusuz eserinde bunun da bir izahı vardır.»

Hoppala, bu muydu derdin? diye düşündüm. Yoksa o benden de mi önce bıkmıştı bu işten? Myrel'e benziyordu bu durum. Bir şeyler haber veriyordu. Kadın bir şeyler isteyecek, kendi kendisini zora koşacak gibiydi. «Olwen,» dedim, «benim yanımda iken sakın mutsuz olma. Beni görünce memnun olduğunu söylemiştin. Herkes yanlış bir şey yaptığımızı düşünebilir, ama biz kötü bir şey yapmadığımızı biliyoruz ve...»

«Sen bana aldırma,» dedi. «Sadece bir an korkuya kapıldım, o kadar. Birkaç hafta kadar önce senin yüzünden bir arkadaşımla atıştım... Şimdi de işimi bıraktım... Kendimi tuzağa düşmüş gibi hissediyorum.»

«Yalnız değilsin ki,» dedim. «Benimle berabersin. Arkadaşın canını sıkıyorsa, sen de yeni bir arkadaş bulursun. Bunun için biraz zaman yeter, o kadar... Bu sabah olanları anlatsana.»

«Şimdi olmaz,» dedi kararsız bir edayla. «Sonra anlatırım. Sevgilim, şimdi sana sadece işten çıktığımı ve biraz paraya ihtiyacım olduğunu söyliyebilirim...»

«Sevgilim,» dedim, «bunun için mi üzülüyordun

deminden beri? Bana sadece ne kadar paraya ihtiyacın olduğunu söyle.»

«Sonra söylerim,» dedi. «Önce yemek yiyelim. Belki benim çok şey istediğimi düşünüyorsundur. Kimbilir, belki de bu kadarına lâyık bile değilim. Benimle sakın tartışma. Söz ver benimle kavga etmeyeceğine. Freud'ün eserinde para hakkında kavga edip etmeme konusunda bir şeyler var mı acaba? İyi bir orospu olduğumu düşünüyor musun?» Başladı hüngür hüngür ağlamaya.

«Olwen,» dedim, «Ne demek istiyorsun kuzum?»

«Bütün bunlar,» dedi Olwen hafif bir histeri nöbeti içinde, «bütün bunlar en çok yakışanın yaşaması için bilinen şeyler. İster soğuk harp de, ister sıcak harp. Ne dersen de. Ama neşelenemeyeceğim, değil mi? Sana sözde neşeliymiş gibi davranan genç bir kadın rolü oynamamı ister misin?»

«Çok bedbaht görünüyorsun,» dedim, ama bir yandan da yine eski vicdan azabını çekmeye başladığını anlayarak, rahatladım. «Mutsuz olman için bir sebep yok ki.»

«Anlatacağım,» dedi. «Ben anlatmazsam, kim anlatır sana? Nedir şu aşk dedikleri şey? Güzel şarkı söylüyor muyum ben? Bana anlat, şarkıma cevap ver. Aşkın sadece yatakta sevişmek olduğunu mu sanıyorsun? Öyle olsaydı, söylesene, insanlar acaba Tanrı'yı da sevebilirler miydi? Mutsuz olmam için hiç bir sebep olmadığını mı söyledin? Öyleyse bir sebep yaratmalıyız. İki kişinin birden mutlu olması, müthiş bir şey olabilir. Biri farkına varabilir. Beni çok seviyor musun?»

Dragon'un otomobil parkında dönüş yapıyorduk. Pek az kimse vardı çevrede: Bizi gözetlemeyecek kadar uzakta bir adam; çeyrek mil kadar uzakta da, iki katlı bir otobüs. Olwen'i koltukların üstüne sırt üstü

yatırdım, üzüntüsünü dağıtmak için ateşli bir biçimde öpmeye başladım. Elimin biriyle de çabuk çabuk kabarık meme uçlarını okşadım. «Seni çok seviyorum,» dedim.

«Evet, ama ne kadar? Oh, Roy, beni o adam kadar seviyor musun — neydi onun adı? Peter Abelard'ın sevdiği kadar? — seni hadım etseler bile, yine beni sevmeye devam edebilir misin?»

«Edebilirim,» dedim, Olwen'in bu sözleri karşısında iyice şaşırarak. «Ama ne diye böyle bir şey geliyor aklına?»

«En ufak bir fikrim bile yok,» dedi Olwen. «Aklıma geldi işte. Histeri nöbeti geçiriyorum galiba. Yemekten sonra biraz okudum — bu sefer İncil değil, kadınlarda histeri nöbetlerinin nedenleri hakkında bir kitap. Oh, Roy, o kadar yorgunum ki, bazen kadınlığımdan nefret ediyorum... Haydi, kadeh kadeh şarap devirelim de, ben de senin kadar cesur olayım... »

Yemekten önce üç kadeh şarap yuvarladı ve bu onu biraz sakinleştirir gibi oldu. «Nereye gidiyoruz?» diye sordu yemekte.

«Almond Vale'e,» dedim. «Orada bir yerde çay içeriz. Yanıma hiçbir şey almadım.»

«Şu adayı bulmak için nehir kıyısında yürüyelim,» dedi Olwen.

«Hangi adayı?»

«Bana ait hiç bir hatıran yok mu?» diye sordu yine surat asıp. «Çocuk doğurup şişmanlayacağım, veya yaşlanıp iki büklüm olacağım günler için şimdiden hatıra toplamıyor musun kendine? Veya ev bakımı üzerine çene çalarken beni dinleyeceğin günler için? Acaba insanlar yaşlanınca nasıl severler, Roy? Ebediyet, çok uzun bir zaman — acaba memelerimin hatırasını uzun zaman saklayabilecek misin? Acaba başka türden

hatıralar toplamak gerektiği de hiç aklına gelmiyor mu? Garip sözlerim, gülüşüm, ya da birlikte tanık olduğumuz bir şey gibi. Vücudumun hep böyle sımsıkı kalacağı hakkında bir garantim yok ki.» dedi sıkılarak. «Senin için uzun bir süre böyle kalabilir. Ama hiç bir garantisi yok bunun. Bir trafik kazası, ya da bir makineli tüfek mermisi, ya da hâmilelik, bacaklarımın güzelliğini yokedebilir. Memelerimi de kansere karşı garantiye alamam ki. Pekâlâ ikisini de kökünden kesip, bir kavanoza koyabilirler. Çekeceğim ıstırap yüzünden suratım bile çirkinleşebilir. Bunları da düşünmelisin. Senin Tanrı'ya inanmanı isterdim, çünkü bu tür bir sevgi, her duruma hakim olabilir bence. Hatta yalan bile olsa...»

«Adayı hatırlıyorum,» dedim sakin bir sesle, ama bazı sözlerinin bana Evelyn'i hatırlattığından sözetmedim. «O gün bana trende teslim olmuştun. Nehirden yukarıya doğru kürek çekmiş ve o koca adaya raslamıştık. Denize doğru basamak basamak inen adacık... Ve yüzen iki kuğu kuşu... Hatırlamakta geç kaldığım için özür dilerim, ama o günden beri o kadar çok şey olup bitti ki.»

«Çok şey olup bitti,» dedi Olwen.

«Ne demek yani o?»

Acı acı gülümsedi, masanın üzerinden kolunu uzatıp bana dokundu. «Sonra söylerim. Bir başka şey daha okudum: Hayat ve aşk üzerine.»

Kapanışa yakın Dragon'dan çıktık ve saat üç olmadan Almond Vale'e vardık. Saatta ortalama elli mil hız yaptım ki, fena sayılmazdı. Almond Vale hafif çıkışlı bir ana yoldur. Küçük şöhretini biraz da çevresindeki manzaraya borçludur. Meyva ağaçlarının bahar çiçekleriyle, aşağıda, nehir boyundaki bal fabrikası. Şehrin kendisi yarı anayol üzerindeydi. Yolun bir kıs-

mını da meskenler kaplıyordu. Bayırın tepesinde bir yol kavşağı, bir sinema, bir kilise, bir de şimdi şu Maddocks ile başmüfettiş MacIndoe'nun soruşturmayı yönettikleri polis karakolu vardı. Nehre ulaşmak için, sola dönmek gerekir (Worcester'e doğru sağa saparsanız, doğruca bal fabrikasına çıkarsınız); geniş kaldırımlardan, çiçek sepetlerinin altından, züppe, gösterişli ve renkli dükkânların önünden geçip, çimenlik alana ulaşılır. Bu alan nehir kıyısındadır — adeta bir çeşit resmî noktadır — kayık da buradan kiralanır. Nehirde yukarı doğru akıntıyı kesen bir set olduğu için, kürek çekenler ters yönü, yani şehre inen tarafı seçerler. Biz de önceden gelişimizde bu yönde kürek çekmiştik; adaya da bu yönden gidiliyordu, ama bu sefer Olwen'i aksi yönü keşfetmemiz için ikna ettim. Bu kararımın hayatımı kurtarmasını bekliyorum.

Otomobili, sinemanın park yerinde bıraktım (resmen park yeri parası vermemek için: Bu da kimliğimi saklayan davranışlardan biridir), sonra nehir kıyısı boyunca yürüdük. Kayıkçının biri gelip bizimle konuştu, ama herif bana değil, Olwen'e bakıyordu. Beni nasıl olsa tanıyamaz, tanısa bile, herif polisle başının derde girmesini isteyecek tiplerden değil. Çok sıcak bir gündü: Hattâ güneşin bulutların arkasında kaybolduğu zaman bile sıcağın devam ettiği günlerden biri. Etrafta pek az kimse vardı (Elbette yine iş günüydü). Olanlar da, yüzümüzü yakından tanıyabilecek sonra da hatırlayabilecek kadar yaklaşmıyorlardı asla. Sevişmeye uygun hiç bir yer yoktu. Bütün gözlerden uzakta, başbaşa kalabileceğimiz kuytu ve dallarla örtülü bir yer buluncaya kadar en az iki mil yol yürüdük.

Bir çukur bulup içini yokladım. Olwen biraz uzakta durup, birden hiç beklenmedik bir anda, «Dur da bir fotoğrafını çekeyim,» dedi.

Elinde bir kutu vardı. «Onun içinde fotoğraf makinesi mi var?» diyerek güldüm. «Ben de yiyecek bir şeyler var sanmıştım.»

«Kıpırdama,» dedi. «Seni ilerde hatırlayabilmek için fotoğrafını çekmek istiyorum.»

«Niçin?» diye sordum. «Yoksa beni terketmeyi falan mı düşünüyorsun?»

«Seni terketmek zorunda kalabilirim.»

«Niçin ama?»

«İşsiz kalınca, Galler'e dönmek zorundayım.»

«Bir başka iş bulursun,» dedim, «o zamana kadar da, ben seni idare ederim.»

«O kadar ilgilenme benimle,» dedi. «Sen kıpırdanmadan durmaya bak ve fotoğrafı berbat etmek istemiyorsan, gülümse.»

Oracıkta, ellerim cebimde durdum ve sırıttım. «Şimdi bir de ben senin fotoğrafını çekeyim,» dedim.

«Niçin?»

«Hoşuma gidiyor da, ondan. Madem hatıra toplamam gerekiyormuş... Bugün o kadar güzelsin ki.»

«İnanmam... Kendimi hiç de güzel hissetmiyorum.»

«İndir aşağı fotoğraf makinesini.»

«Önce fotoğrafı çek.»

Dediğini yapıp, makineyi yere, çantasının yanına bıraktım. Olwen bilgiç bilgiç gülümseyerek olduğu yerde kalakaldı. Kendisini öpünce, şaşırmış gibi oldu. Bir küme çimenin üzerinde dururken, bilerek yalpalandı, yavaş yavaş üzerime eğildi, böylece ikimiz de yere uzandık. Olwen buselerim altında inildiyor gibiydi. «Neyin var bugün Olwen?» dedim. «Mutsuz olmaya ne kadar da kararlısın.»

«Beni gerçekten seviyor musun?» diye sordu. Yi-

ne vücudunu okşamaya başladım, ama itiraz etti. «Hayır. Ben bu tür sevgiyi kastetmedim. Başımız derde girse de, sever misin yine beni? Bana yardım eder misin?»

«Elbette ederim. Neden şüphe ediyorsun bundan?» Onunla sevişebilmek için her şeye katlanıyordum. «Bana ıstırap çektirme, Olwen.»

«N'olur vücuduma dokunma,» diye yalvardı. «Vücudum artık bir başkasına ait. Roy, bir çocuğum olacak.»

Olan olmuştu. Tuzak buydu demek. Kitaplarda yazılı olan kadın hilesi. Güneşte, yere uzanmış, bundan sözediyorduk. «Çocuk benden mi?» diye sordum.

«Ben senden başkasını sevmiyorum ki, Roy. Herhalde şimdiye kadar bunu öğrenmişsindir.»

«Ama bu işleri biraz değiştirir,» dedim.

«Elbette,» diye inledi. «Değiştireceğini biliyorum. Şimdi benimle evlenmek istemeyeceksin. Beni sevmek başka şey, ama bir çocuğun dünyaya gelmesi, çok saçma, değil mi? Bebeğin bize minnettar olmasına bile izin yok. Ağlayacak zavallı.»

«Hemen birtakım sonuçlar çıkartma,» dedim. «Evleneceğiz.» Aklım radar gibi çalışıyordu. Dışarıya dalgalar yayıyor, yakınları dinliyor, uzaklıkları keşfediyordu.

«Ne zaman evlenebileceğiz?»

«Mümkün olur olmaz.»

«Ne zaman mümkün olur?»

«Yakında.»

«Neden hemen değil?»

«Evelyn'ı unuttun mu?»

«Senin unutmadığını görüyorum.»

«Ne yapmamı istiyorsun yani? İki karılı mı olayım? Beklemeye mecburuz.»

«Bana inanmadığını farzediyorum. Emin olmak için karnımın şişmesini bekliyorsun, değil mi? Keşke daha fazla şarap içseydim. Bütün bombardımancılar böyle doğumdan korkarlar mı? Yalnız ölüme karşı mı cesaretlerini gösterirler?»

«N'olur benimle kavga etme,» diye rica ettim. «Neler hissettiğini çok iyi anlıyorum. Bayan Harper bunu keşfettiği için mi sepetledi seni?»

«Beni o sepetlemedi. Ben ayrılacağımı söyledim, o kadar.»

«Öyleyse yalan söyledin bana.»

«Çok şaşırmıştım. İşten ayrılmak zorundaydım, Roy. Bebeğin yüzünden. Hergün hastalanıyorum.»

«Kürtaj yaptırman için sana bir miktar para verebilirim.»

«Ne kadar?»

«İstediğin kadar.»

«Demek utanç ve felâketle karşı karşıya kalacağım ha? Erkek rahatça konuşabilir bu konuda. Hatta zevk alır bundan. Kudretini ispatladığı için koltukları bile kabarabilir.»

«Biz evleneceğiz ama.»

«Artık evlenmek istemiyorum. Beni sevmiyorsun ki.»

«Peki, sen ne istiyorsun Olwen?»

«Bilmem. Seni o kadar çok sevmiştim ki, Roy.»

«Sana elli sterlin verebilirim.»

«Namusumun değeri bu kadar mı?»

«Bütün param bu kadar. Bana bir hayli tuzluya mal oldun.»

«Değmez miydi yani?»

«Mantıklı olmaya çalışıyorum,» dedim. «Mümkün olur olmaz seninle evleneceğim, şimdilik de, verebileceğim bütün parayı vereceğim.»

«Niçin adamın bay Bushell'i görüp, zam istemiyorsun?»

Olwen benimle atışmaya kararlıydı. Kollarından kurtulup, omuzlarından yakaladım ve sarstım. Şimdi hiç de bakılacak bir tarafı kalmamıştı. Kızıl saçlıların edepsiz olduklarını söylerler. O sıra böyle diyenlere hak verdim. Herhangi bir konuda hayal kırıklığına uğramıştı ve bu onu çileden çıkartıyordu. «Sen Bushell'i nereden biliyorsun?» diye sordum.

Olwen dişlerini gösterdi. «Seyyar satıcısının marifetlerini işitmek herhalde hoşuna gider,» dedi.

«Yani öğrenmedi mi daha?»

«Hayır,» diye cevap verdi. «Ama öğrenebilir.» Doğrulup yerinden kalktı, fotoğraf makinesini aldı. «Ne olacak, nasıl olsa fotoğraflı delilim bile var.»

«Beni tehdit etmene gerek yok,» dedim. «Kadınlar beni tehdit edemezler.»

«Kadınlar mı?» dedi. «Demek seni tehdit edebilecek başkaları da oldu ha? Bay Bushell'e telefon ettim ve o Harrison'un Sheffield'de olduğunu söyledi bana. Sen beni aptal zannettin galiba. Nedir senin asıl adın Roy? Hiç olmazsa bunu söyle de, bebeğim bari annesinin kiminle evlenmek fırsatını kaçırdığını bilsin.»

Ona adımı söyledim. Yüzü sapsarı oldu. Bütün güzel rüyaları bir anda yıkılıverdi. Her şeyini hiç tanımadığı birine teslim ettiğini artık anlamıştı. Benim içimi-dışımı anladığını sanmıştı, ama artık kendisinin de bir kurban olduğu kafasına dank etmişti. «Gidip senin şu bay Bushell'i göreceğim,» dedi. «Etrafında olup bitenleri öğrenmesinde fayda var. Belki diğerlerinin bu kadar cesareti yoktu, ama benim var.»

Sırıttım. Cesur olduğu muhakkaktı; ama kafası

yoktu; kadınların kafası asla çalışmaz zaten. «Elinde bir delil yok ki,» dedim.

«Yanımda evlilikten bahseden bir mektubun da var,» dedi Olwen.

Araştırıcı zekâ «kurban» sözcüğüne takılmıştı ve artık ne yapacağımı çok iyi biliyordum. Sabrım iyice taşmıştı. Sonunda anlaşmaya varılacak türden bir atışma değildi bu. Çok çirkin bir kavgaydı. Artık göz-kulak olmanın zamanı gelmişti. «Mektup, burada, yanında, değil mi?» dedim.

Olwen bunu kabul etmekle büyük bir hata işlemişti ve bunun da farkındaydı. Birden dizleri titredi. «Hayır, mektup evde,» dedi.

«Mektup yanında,» dedim. «Tıpkı biraz önce çektiğin fotoğraf gibi.»

«Beni korkutamazsın sen,» dedi.

Çantasını bıraktığı yere doğru koşuyordu. Fotograh makinesi de yanındaydı. Artık gerçekleri görmekten başka çıkar yolum yoktu. Bütün bu oyun boyunca o hep kurban olmuştu; oyundaki rolü buydu ve oyun böyle sona ermeliydi. Olwen çantasını ve fotoğraf makinesini kaptı, intikam çığlıkları atarak koşup kaçabilirdi de belki, ama ayağı birden otlara takıldı ve yüzükoyun kapaklandı. Artık yüzümü tırmalayamaz diye düşündüm; bu durumda insan karşısındakinin yüzünü tırmalayamazdı. Polis de daima yüzü tırmalanmış birini arardı.

Bir hamlede üzerine çullandım ve kız sonucun kaçınılmaz olduğunu anladığı için, çılgın gibi mücadele etmeye başladı. Ötekiler gibi, sonunda o da yalvardı. Yirmi dakika önce kıza hiç bir zarar vermek niyetinde değildim, ama yığınla olanağı eleyen mantığım bir tek çözüm yolu kaldığını söylüyordu. Bütün olaylar gözümün önünden geçti: O isimsiz buluşmalar;

hiç bir tanığın olmaması; ne bir dostunu, ne patronlarını, ne de akrabalarını görmüştüm; mahvıma sebep olabilecek tek yazılı delil de burada, elimin altındaydı; takma adımla... Adam öldürmek için insanın fizik cesareti olması gerekirdi, ama bende vardı bu. Ayrıca bir de moral kuvvet lâzımdı, ama o da vardı bende. Hatta yine benim gibi irsiyet kanunlarına, düzene ve dine boşveren biri için de. Bir bakıma her şey çok güzel sona erecekti. Olwen hiç bir zaman yaşlanmayacak, çirkinleşmeyecekti. Evliliğin çeşitli sürtüşmeleri arasında hiç bir zaman birbirimizden bıkmayacaktık. Asla sıradan insanlar olmayacaktık. Hiç bir zaman şişmanlamayacak, veya zayıflamayacak, yahut kansere yakalanmayacak ve yaşlandığımı görmeyecekti... Allah'ın sevdiği genç ölür ve böyleleri bir bakıma talihli sayılır.

Boyunduruğumu gevşettiğim zaman vücudu boş bir çuval gibi, kabaca, adeta bir şey anlatmak istercesine düşüp kaldı, ama ben bu kendini terkedişin ölüme ait olduğunu biliyordum. Ölenlerin garip, çökük hallerini önceden de görmüştüm ve yanılmama imkân yoktu.

Müthiş sessizliğin bilincine ancak o zaman varabildim. Üzerimde kilolarca bir ağırlık varmış gibi geldi bana. Mücadelemizin bütün dünyanın işitebileceği kadar büyük bir patırtı kopardığını hissettim. Fakat mantığım da çıkan gürültünün hemen ilerdeki otlardan daha öteye gidemeyeceğini anlatıyordu. Yarım mil genişliğinde bir alan içinde kimseler olmadığını biliyordum. Buna rağmen her ot kümesinin ardından birinin beni gözetlediğini sandım. Acele koşup uzaklaşmak gerektiğini anladım. Fakat daha önce yapılması gereken birtakım işler vardı. Ancak bunları yaparsam, yakamı bu işten sıyırabilirdim. Gerçek savaş

buydu; Kiel veya Hanover değil, ölen, gerçek Olwen'di; savaşı kazanabilirsem yaşayabilirdim.

Etrafıma bakındım ve birden çok şaşırdım. Aramızda bir mücadele geçmediği halde, savaş alanına dönmüştü çevre. Hiç olmazsa yirmi metrelik bir alan içinde her şey altüst olmuştu. Çantasını açıp içini karıştırdım. Olwen'e yazdığım mektubu bulup, kendi cebime indirdim. Çantanın içinde bir başka mektupla, bir de kartpostal vardı. Zararsız görünüyordu bunlar. Mektup annesinden-babasından geliyordu ve endişeli bir hava taşıyordu. Herhalde kızlarının utanç verici bir şey yaptığını düşündükleri için yazmadığını sanmışlardı. Adlî Tıb muayenesinden sonra kızlarının kötü yola düştüğünü sanabilirlerdi. Polis de orospularla pek ilgilenmez doğrusu. Mektubu çantada bıraktım. En sonunda kızın cesedi karşısında duyduğum dehşeti yenebildim. Baktım ve yalnızca bir ceset olduğunu gördüm. Nedense bilmediğim bir yük kalkar gibi oldu omuzlarımdan. Kıvrık vücuduna ve kalçalarına, artık bir daha dans etmeyecek olan bacaklarına, kendi zevkimi tahrik etmek için hediye ettiğim çoraplarına baktım; birden bir anlık bir pişmanlık uyandı içimde. Bütün aksilik, bu işi fazla ileri götürmek olmuştu; kızıl saçlarının ve masum yüzünün ifadesi; bu isteksiz vücudu defalarca tahrik edip utandırmanın verdiği heyecan, beni başlangıçtaki tatminden aylarca geriye götürmüştü. Kendisini o zaman terketmem gerekirdi; ama ne gezer, aynı zaferi üstüste, bir daha, bir daha kazanmam gerekiyordu. Çantayı kapattıktan sonra gümüş kısmını sildim, sonra çantayı cesedin yanına attım. Çantaya dikkat etmemeleri gerekiyordu. Tuzağa düşürüldüğünü, karşı koyarken öldürüldüğünü veya bir sadistin saldırısına uğradığını düşünmeliydiler...

Bir an önce çekip gitmek için gösterdiğim telâş,

müthişti. Bütün düşüncelerimi köstekliyordu. Yapılacak ilk iş, bir ağaca tırmanıp, genel duruma şöyle bir göz atmak diye karar verdim. Ağacın tepesinden yakında kimse olup olmadığını görebilir; kimse yoksa, rahatça buradan uzaklaşabilirdim. Küçük bir ağaca tırmandım ve bu ağaç ötekiler kadar yüksek olmadığı halde, dallarından birine tüneyince, Almond Vale'in çevresini rahatça görebildim. Her şey o kadar yakın gözüktüğü halde, nehir yatağı boyunca hiç kimse görünmüyordu. Bir mil kadar ilerde, karşı kıyıda, galiba öğrenciler arasında bir kriket maçı yapılıyordu; aradaki uzaklığa rağmen ince ve cırtlak seslerini işitir gibi oldum. Benim bulunduğum kıyıda kimse yoktu. Her şeye rağmen aynı yoldan geri dönmek istemiyordum. Başka bir yol seçecek olursam, ayak izlerim diğerlerinin izleriyle karışacak, önce bir tarladan geçip, sonra anayola çıkabilecektim. Bu yolu izlersem, Olwen'in saçlarının rengini hatırlayabilecek olanlardan, kayıkçıdan ve çocuklardan da uzakta olacaktım. Özelikle çocuklar diye düşündüm. Otomobilime erişmek için belki üç kat daha çok yol yürüyecektim, ama çok daha emin bir yol olacaktı bu. Bu Allahın cezası şehre de bir daha asla adımımı atmayacaktım. Dragon'a da diye düşündüm. Olwen'in girip çıktığı hiç bir yere. Nasıl olsa satışlar bundan dolayı pek etkilenmezdi. Bütün bölgeyi salı sabahı dolaşabilirdim; onunla her salı günü öğleden sonraları da bu sayede buluşabilmiştim. Hatta işimi posta veya telefonla da görebilirdim. Hatta en iyisi bir süre için elimi-ayağımı buradan temelli çekmek diye düşündüm. Hiç olmazsa bir yıl; en iyisi takvime bir işaret koymaktı.

Birden müthiş bir korkuyla yüreğim hızlı hızlı atmaya, başım şiddetle ağrımaya başladığı zaman, en az beş yüz metre yol almıştım: Çünkü fotoğraf makinesi

aklıma gelivermişti. Olwen, bir fotoğrafımı çekmişti! Bunu unutuvermiştim. Hem de en korkunç şey; aklımdan çıkıvermişti. Middleshire polisine bundan güzel bir armağan olmazdı. Sinirden soğuk soğuk terliyordum, ama geri dönmek zorundaydım. Kapıldığım panik arasında, önce olayın cereyan ettiği yeri bulamadım. Bulduğum zaman da, etrafta hiç bir şeyin değişmediğini hayretle gördüm: Kızıl saçlar ve meydana çıkan çıplak bacakların çizgisi. Fotoğraf makinesinin arka kapağını açtım, boşalttım, korkudan güneşe doğru fırlatıp attım. Güneş biraz sonra hesabını görürdü bunun...

Başağrısı sinsi bir hal almıştı, gerilim de son haddindeydi. Çok yorulmuştum ve yürürken sendeliyordum, bazan ayağım takılıyordu. Mümkün olduğu kadar ağaçlara yakın bir yol izledim: Gerekirse arasına dalıp saklanabilmek için. Fakat kimseler çıkmadı karşıma. Biraz sonra da emniyetle, anayola çıktım. Şehirden şimdi yarım mil kadar uzaktaydım. Birkaç otomobil geçti yanımdan, ama beni farketmeyeceklerini biliyordum. Doğru Almond Vale'e gidiyorlardı; farketmelerine imkân yoktu zaten...

Başım o kadar fena ağrıyordu ki, uzaklaşmadan önce ağrıyı geçirmeyi çok isterdim. Şehre yaklaşınca, önce birtakım küçük evlerin, sonra salaş bir çay salonunun önünden geçtim. İçerisi boş olduğu halde, «Aspirin» tabelâsını görmeseydim, durmayıp geçecektim. İçeri girerken bir zil çıngırdadı. Salonda birkaç masayla iskemle, bir çay ocağı, şekerleme kavanozları vardı. Karatahtaya tebeşirle yazılmış bir nottan, kıymalı börek, salamlı sandviç ve başka birtakım hazır yiyecekler olduğu da anlaşılıyordu; bunları aklıma getirmek, midemi bulandırdı. Karşı duvarda da, benimle alay edercesine, bir sigara reklâmı asılmış-

tı; kızıl saçlı bir kızın vücudu, sıkı sıkı yapışan rengârenk elbisesinin altında bütün hatlarıyla meydana çıkmıştı afişte. Başka ne zaman olsa bu içimde ancak bir arzu uyandırırdı, ama şimdi sadece tehlikeyi hatırlatıyordu bana.

İçerdeki garson kız da, başka bir zaman ve başka bir yerde, insanın aklını başından alabilirdi. Memeleri son derece iriydi, yürürken de kalçalarını çok güzel kıvırıyordu.

«Lütfen bir fincan çay,» dedim.

«Ne güzel hava,» dedi garson kız.

«Evet, çok güzel,» dedim buruk bir sesle.

«Tatilde misiniz?»

«Hayır,» dedim, «sadece şöyle bir geçiyordum.»

«Yazık,» dedi sersem sersem.

Kız, «İki pens yarım peni,» deyinceye kadar ağzımı açmadım.

«Aspirininiz var mı?»

«Kaç tane?»

«Küçük bir paket verin işte.»

«Başınız mı ağrıyor?»

Yarım-yamalak gülümsedim, «Evet,» dedim.

«Bilirim, fenadır. Bir şiling lütfen.»

Kızın parasını verdim ve arkamı dönüp oturdum. Kız yanıma sokuldu, ama her zamanki dikkatimi vermemeyi kararlaştırdım. Çayla beraber iki-üç aspirin içip, birkaç dakika sonra yine kaldırıma indim.

Otomobil hâlâ yerindeydi. Hemen çalıştırdım ve ağır ağır, dikkati çekmeden, şehir içinde yanlış yöne doğru sürdüm. Biri ilerde kırmızı bir spor arabayı hatırlayacak olsa bile, hiç olmazsa seçtiğim yön yanlış bir izlenim uyandıracaktı. Kasten işlediğim hatayı düzeltmek için otuz millik bir üçgen çizmem gerekti ve eve ancak beşe doğru vardım.

Çok yorgundum, doğru yatak odama yatmaya çıktım. Perdeleri çekip, başağrısının geçmesini beklemek üzere yatağıma uzandım. Fakat daha önce polise ne gibi bir ipucu verebileceğini düşünerek mektubu okudum, sonra da yaktım kâğıdı. Bugün korktuğumu ve bitkin hale düştüğümü kabul ediyordum. Ama çok tabiî bir şeydi bu. Yarın her şeye daha başka bir gözle bakacağımı ve sinirlerimin düzeleceğini biliyordum.

Gerçekten de öyle oldu. Her şeyi buraya yazdım, sizler bu satırları okuduğunuz zaman her şey olmuş-bitmiş olacak. Cinayet günü ne durumda olduğumu sizler de takdir edeceksiniz.

Olwen bir de Bushell'e telefon etmişti, bu da canımı çok sıkıyordu, çünkü telefon, Bushell'in bir şeylerden şüphelenmesine sebep olabilirdi — beni eskiden tanırdı çünkü. Ama kızın bay Harrison adında birini aradığını unutmuştum. Hiç kuşkusuz Bushell de Harrison'un Sheffield'de olduğunu söylemişti. Zaten dün Bushell'i gördüğüm zaman, bu kuşku da ortadan kalktı. Dragon'daki barmen de Olwen'le beni sık sık beraber görmüştü, ama o da ancak yüzümü târif edebilirdi. Yoksa ne bildiği bir isim, ne de bir adres vardı. Ben de zaten oraya bir daha gidecek değildim. Arabayı görse, belki hatırlardı, ama plâkasını bilmiyordu. Üstelik ben şimdi siyah salon tipi bir oto kullanıyordum. Olwen'in arkadaşları Hazel ve Peggy ile belki ev sahibesi bayan Wilson da varlığımdan haberdardılar, ama daha fazla bir bilgileri yoktu. Bildikleri bir ad olsa bile, bu da Olwen'in bildiği ad olacaktı, yani sahte adım. Otomobili de hiç görmemişlerdi, çünkü arabayla hiç eve gitmemiştim. Olwen'in annesine-babasına gelince, onlar varlığımdan bile haberdar değillerdi; çantasında bıraktığım mektup, kızın söylediğini doğrulamıştı.

Daha başka ayrıntılar da vardı, ama hepsini halletmiştim. Ana meseleler, benden yanaydı — mektup ve film yokedilmişti; yanlış bir isim kullanmıştım ve yalnız ölenin değil, aramızdaki ilişkinin tek bir tanığı bile yoktu. Polisin deyimiyle «elle tutulur» bir delil de yoktu ve bulunamazdı da: O gün hiç kimse beni Almond Vale'de görmemişti, kimsenin elinde parmak izim, yazdığım mektup falan yoktu. Middleshire polisi aptal değildir ve onlar aptal olsa bile, Scotland Yard'ın adamı aptal değildir; ama ne yazık ki ellerinden bir şey gelmesine imkân yok. Ben cinayet suçuyla aranan meçhul, karanlık, upuzun bir adamım. Ama romancıların ve gazetelerin hiç sözetmedikleri bir şey var: Esrarı aydınlatılmamış cinayetler yüzdesinin ne kadar yüksek olduğu, böyle meçhul bir şahsı bulmanın ve ayrıca böyle birinin suçlu olduğunu ispatlamanın imkânsız denecek kadar zor olduğu.

Üçüncü Bölüm

POLİS

1

İki Numaralı peronda duran adam, geciken ekspresin dumanını seyrederek, ışıltılı ufku süzdü. Esnedi ve bir an için güneşte tunçlaşmış çenesi sarktı; izninin son günü sabah erkenden yatağından kalkan orta yaşlı bir adam oluverdi. Nefis bir on gün geçirmiş, şimdi de beton peronda, her şeyin sona erdiğini düşünerek, dikiliyordu. Öteki bütün orta yaşlılar gibi, deniz kıyısından isteyemeyerek ayrılmıştı. Yirmi dört saat sonra bu isteksizliğinin kendisini bekleyen işin altında unutulacağını da biliyordu; bütün bir izin süresi, gerçeklikten çıkacaktı. Fakat şu anda denizi özlediğini anlıyordu. Ne olurdu şu sakin şehirde ömrü boyunca yaşayabilseydi! Barış, herkesin istediği bir şeydi. Herkes barış için plânlar yapıyor, dua ediyor, tartışıyor, ama beklediği barış yerine gürültü kargaşalık, şiddet ve düşmanlıktan başka bir şey bulamıyordu...

Gar kalabalık değildi — cumartesi ve pazarları kalabalık oluyordu, oysa bugün günlerden salıydı. Denizden serin bir rüzgâr esiyordu; havada tuzlu su kokusu vardı, ama çoktan lokomotiflerin dumanına karışmaya başlamıştı. Normale dönüşü haber veriyordu. Bir yerlerde bir çan çaldı ve adam demiryolu sinyallerinden biri kapanırken, tek bir ses işitti. Bir-iki kişi gazete kulübesine doğru yürüdü. Adam, bunların yüz-

lerinde bir kararsızlık okudu: Hâlâ izinde olduklarına göre, açık-saçık kitap ve dergilere mi teslim olsalardı, yoksa normal edebiyatın kuşkulu eserlerini mi satın alsalardı? Günün sorunu buydu. Gökyüzünde görünen güzellik ilk bulutla birlikte bozuldu her şeyin üzerindeki çiğ aydınlık birden soluklaştı. Londra'da hava çok sıkıntılı olmalı, diye düşündü adam ve birden tepesinde son derece teknik edalı bir sesin, rötarlı ekspresin gideceği yeri bağırdığını işitti: Paddington. Adam birden, «Bir gazete alayım,» dedi.

On yaşlarında bir çocuk, «Baba, bir resimli roman kitabı alabilir miyim?» diye sordu. Sekiz yaşlarında bir kız çocuğu da bu yakarışa katıldı: «Ben de alabilir miyim baba?»

«Çabuk olsanıza biraz,» diye atıldı anneleri. «Yirmi dakikadır buradasınız —»

Adam sırıttı. «Treni kaçırmayı sen de istemez misin yani?»

Kadın, «Bilirsin ki —» diye cevap vermeye hazırlandı, ama adam çoktan beş adım ileri gitmişti. Ayaklarında hâlâ sandal ayakkabıları bulunan çocuklar yolculuğun heyecan ve zevki içinde kıpır kıpır edip sabırsızlanıyor, çantalarını, torbalarını sallıyorlardı. «Oo, baba, tren geliyor.» Hafif bir dönemecin ardından, Paddington'a gidecek olan tren gürültüyle çıkageldi. Yorgunluktan kan ter içinde kalmış gibiydi. Lokomotif önlerinden geçerken, adeta protesto eder gibi düdüğünü de çaldı, iki çocuk korkudan biraz geri çekildiler. Birer birer önünden geçen hemen bütün vagonların boş olduğunu görünce, kadının sinirlerindeki gerginlik geçti. Perondaki yirmi kişiye yakın yolcu kalabalığı, trene rahatça binmenin huzuru içinde, salınarak vagonların kapılarına doğru yürüdü: Biten iznin son zevkini çıkartıyorlardı.

Bir sürü insan birden ortaya çıkıvermişti sanki. Süt güğümleri peronda gürültüyle sürülüyordu. Vagonlardan birine tırmanan bir kız, çay, dondurma ve aklahayale gelmeyecek yiyecekler satmaya başladı. Peşinde üç hamal ve küçük bir köpekle gelen yaşlı bir hanımefendi, birinci mevki kompartımanlarına doğru endişeyle ilerledi. Tıpkı onun gibi, kırmızı yüzlü, biraz asker tavırlı bir adam, istasyon büfesinden çıktı, hamallar adamın her kararıyla deliler gibi sağa-sola koşuşuyorlardı. Çantalarını yüklenmiş askerler trenden çıkıp önce şöyle bir sıraya girecekmiş gibi oldular, fakat büfeyle yanındaki vitrinde asılı duran açık-saçık fotoğrafları görünce, sırt çantalarını gelişi-güzel omuzlarına vurup, oraya yöneldiler. Hamallardan biri adamın karısının ve çocuklarının yanına sokuldu. Elini kasketinin siperliğine götürüp afili bir selâm verdi, sonra, «Hamal ister mi beyim?» diye sordu.

Adam başını salladı. Belirli bir çaba harcamadan ağır iki bavulu iki eliyle tutup kaldırdı ve kompartımana doğru yürüdü. Karısı bir köşede hemen rahatlayıverdi. Herkes kadının normal olduğunu görüp anlayabilirdi. Her şeyi iyi karşılıyordu. Onun canını sıkan, gariplik ve yenilikti. Buna bakıp da kadının maddiyatçı olmadığını anlamak mümkündü.

Adam kompartımana girince, daha da iri göründü. İçeriye sığmıyormuş gibi bir hali vardı. İlk bakışta göründüğünden çok daha güçlü-kuvvetli olduğu anlaşılabilirdi kolayca. Ve ister istemez kimdir, nedir bu adam diye aklınıza gelebilirdi. Perondayken, bir iş adamına benziyordu — iri-yarı, şişmanca, hatta biraz tombul. Ama kompartımanda omuzlarının ve geniş göğsünün, büroda çalışan biri olmayacak kadar kusursuz olduğu dikkati çekiyordu. Belki de askerdi, ama pek kuvvetli bir ihtimal değildi bu, çünkü yüzü oldukça

soluktu. Simdi güneşten yanmıştı belki, ama benzinin genellikle soluk, sert anlamlı olduğu anlaşılıyordu. Cüssesine rağmen, adamın polis olduğu anlaşılmıyordu. Çünkü polislerin genç olmalarını beklersiniz, oysa bu adam orta yaşlıydı.

Buna rağmen, adam polisti. Adı Andrew Macİndoe'ydi; New Scotland Yard'ın Cinayet Masası müfettişlerindendi. Kırk sekiz yaşındaydı, saçları dökülmeye başlamıştı; 98 kiloydu ve belki de bir hayli enli olduğu için, görünüşte uzun boylu durmuyordu. Ayrıca, kuşkusuz artık üniforma da, miğfer de giymiyordu. Nedense biz dedektiflerin resmî polis memurlarından daha geniş yetkileri olmayan memurlar olduklarını unutmayı severiz. Bu yetkilerin ne olduğu Macİndoe'ya göreve atanmasından kısa bir süre sonra, bir başmüfettişin masası önünde, tıpkı babasına yaptıkları gibi, yetki belgesi, copu, düdüğü, talimatname kitabı verilip göreve gönderildikten sonra anlatılmıştı.

Tevkif ve mantıklı bir sebeple sanığı gözaltında tutma yetkilerini öğrenirken, Macİndoe yavaş yavaş çok daha başka şeyler de kavramıştı: Bir trafik kazasında ne yapılır; sekiz saat yağmur altında kalıp, yine de kupkuru olmanın çaresi nedir; sarhoşlara nasıl muamele edilir; yararlı dostlar nasıl edinilir (sütçüler, postacılar, kapıcılar, eski polisler, muhbirler); bir futbol maçında asayiş nasıl korunur ve aynı zamanda nasıl maç seyredilir; şüpheli paketler ve doğal ölüm olaylarında ne yapılır; kavga nasıl yatıştırılır; kayıp köpekler nasıl bulunur; saatte üç bin aracın geçtiği bir kavşak arap saçına dönmekten nasıl kurtarılır; seçimlerde esnemeden nasıl görev yapılabilir; umumî bir helânın kapı aralığında nasıl bir sigara tellendirilir; siyasî toplantılar nasıl kontrol altına alınır; sos-

yıl mevkilerinin kendilerine bir çeşit dokunulmazlık kazandırdığını sanan zengin otomobil sürücülerine karşı nasıl davranılır; gösterilerde ve grevlerde kalabalığa karşı nasıl davranılır; ve hepsinden önemlisi, herkesin tepesinin attığı bir durumda, insan nasıl sakin olarak kalabilir. Bütün bunları ve daha yığınla şeyi Macİndoe üniforma giydiği yıllarda öğrenmişti, fakat üç yıl sonra bölge polis örgütünün Cinayet Masası'na yardımcı atanmıştı. Tayininde ne kadar isabet ettiklerini ispatladıktan sonra, hızla yükselmiş, polis şefi, Cinayet Masası dedektif yardımcısı, derken dedektif, sonra müfettiş ve nihayet başmüftetiş olmuştu. İki yıldan beri de aynı mevkideydi. Şimdi de Trafik Nizamnamesi gibi sorunlarla da ilgilenebilirdi, ama artık bu gibi işlere pek karışmıyordu. Şimdi daha çok otomobil lâstiği ve yağ sızması izlerini, zorla içeri girildiğini belli edecek işaretleri, dokuma türlerini, kan izlerinin genişliğini, ayak izlerini ve yönlerini, parmak izi imkânlarını, kanlı çamaşırları ve çamaşır markalarını, nehir artıklarını, otel defterlerini ve başka kayıtları, mektup ve günlükleri — kısacası büyük ve sabırlı bir araştırma isteyen ve maddî deliller denen şeyleri öğrenmeye, tanımaya çalışıyordu.

Macİndoe'nun metodu, şüpheli bir şahsın sorgusunu bile gereksiz hale getirmek amacıyla, maddî delilleri zincirleme bir araya toplayabilmekti. Fakat yine de sorguya çekmek zorunluğu duyarsa, bu sefer de en hayatî konu hakkında konuşmayı tercih ederdi — çekinmeden «cinayet», veya «soygun», ya da hangi suç söz konusuysa, onu anardı. Hedefe yaklaşmadan önce, inciler yumurtlardı: «Doğruyu söylemek en iyisidir. Çünkü hiç olmazsa nerede olduğunuzu bilirsiniz. Mahkeme yalan söylediğiniz kanısına varırsa, sizin için iyi olmaz. Kaldı ki, yalan ifade, ağır cezayı gerek-

tiren bir suçtur...» Tutumu genellikle sempatikti ve çok defa sempati harikalar yaratıyordu. «Siz bana gerçeği söyleyin,» diyordu, «ben de size elimden gelen en iyi tavsiyede bulunacağım.» Allahın cezası gerçek en sonunda yumurtlanınca da şöyle diyordu: «Yazık, bu konuda pek bir şey yapabileceğimizi sanmıyorum. Galiba kodese gireceksiniz...» Bu belki biraz ikiyüzlü ve dürüst olmayan bir yol olarak kabul edilebilir, ama onun alışveriş ettiği adamlar da, biraz böyle kandırılmaya lâyık kimselerdi. Yalancılar, hainler, sersemler, soyguncular, kaçkınlar, ahlâksızlar, katiller — hepsi de en ufak bir açmaza razı, sömürebilecekleri bir yakınlığına teşneydiler; kendi lehlerine çevirebilecekleri her türlü habere kulak kesilirlerdi. Macİndoe'nun aslında gerek suçluya, gerekse kurbanına mutlak anlamda sempatik davranmasına imkân yoktu. Çünkü sempatik davranmak, önyargı sahibi olmak demektir, önyargılar beslemekse, tarafsızlığın teknik avantajını ortadan kaldırır. Yine de Macİndoe genellikle nazik, insancıl sesini pek ender yükselten, şiddete başvurduğu zaman bile müşfik olmayı bilen biriydi. Beyni ve inatçı direnmesiyle suçluyu izler, beslediği sempati duyguları yüzünden soruşturmanın sonuç vermemesini dilediği bile olurdu. Ama toplum açısından düşünüp, genellikle soruşturmasını sonuçlandırırdı.

Cinayet Masası dedektiflerinin büyük bir kısmı İskoçyalıdır ve her yılbaşında rıhtımda düzenlenen sefahat âlemleri her tarafta ün salmıştır. Fakat pekçok İskoçyalı gibi, Macİndoe'nun da sağlam bir ahlâk anlayışı ve din duygusu vardı. Gerek işine, gerekse yuvasına bağlı ve sadıktı. İşi oldukça çetindi ve öteki polis memurlarına oranla, daha düzensiz saatlarda çalışıyordu; bu nedenle de aile hayatına büyük bir değer

veriyordu. En büyük zevki, karısı Janet'le iki çocuğunu, küçük Andrew ve Mary'yi seyretmekti; piposunu tüttürürken, onların saçma-sapan konuşmalarını dinlemeye bayılırdı. Kendisinden daha küçük olan eşi Janet, ilk tanıştıkları zaman olduğu gibi, utangaç, sessiz, bir bakıma inatçı bir kadındı. Pek alımlı bir yönü yoktu belki, ama kişiliği çekiciydi. Fizik güzellikten daha zor elde edilen bir kibarlığı, bir inceliği vardı. Üzerinde belki kocasının cinfikirliliği yoktu — hatta arada - sırada kocasını «cingöz» diye nitelendirirdi — ve kocası basit bir polis memuru olarak kalsaydı, belki daha da memnun olacaktı. Caniler hakkında pek bir bilgi sahibi değildi, hayatın çirkin yüzünü tanımazdı. Macİndoe kendisine bazı büyük cinayetlerin ana hatlarını anlatırdı, ama buna sebep olan asıl küçüklükleri, ahlâksızlıkları ve vahşeti açıklamazdı. Janet bu tür ayrıntıları zevkle dinleyecek tiplerden değildi. Zaten onu her şeyden uzak tutmak, kocasının başlıca isteğiydi. Haftalarca alçaklıklarla yanyana yaşadıktan sonra huzur içinde yanına dönebileceği kişiydi karısı — karısına döner ve onun normali temsil ettiğini düşünürdü. Bazan zor inandığı bir hayal kırıklığı ve tiksintiyle, şeytanın hakim olduğu bir dünyada yaşadıklarını düşünür, fakat aynı dünyada başkalarının yarattığı gürültü-patırtıyı bastırmak için aklı başında olanların mücadele ettiklerini hesaplardı.

2.

Dışarda bir şimşek çaktı ve hemen ardından müthiş bir gökgürültüsü işitildi. Macİndoe yatağında kımıldandı. Tahmin ettiği gibi, Londra'da boğucu bir sıcak vardı. «Hava değişmeden eve döndüğümüz için

memnunum,» dedi, Janet'in de uyandığını bildiği için.

İçerdeki odalardan bir kız çocuğunun sesi geldi: «Anneee... Korkuyorum ben.»

«Saat kaç?» diye sordu Janet.

Macİndoe kolunu yataktan dışarı uzatıp, fosforlu saatine baktı. «Bir buçuk,» dedi. Uzaklarda bir daha gök gürledi. Fırtınanın devamı. Macİndoe fırtınaya değil, yatağının yanıbaşındaki telefona baktı. Telefon çalarken, «Bir not al bakalım,» dedi ve güldü. Öbür yatak odasından yine Mary'nin sesi geldi: «Anneee... Korkuyorum ben.» Ardından Andrew'ün insanı çileden çıkartacak kadar zıt sesi işitildi: «Ne güzel — bomba düşer gibi.»

Macİndoe telefona hep birtakım olumlu cevaplar verdi. «Nerede?— Tony de geliyor mu? — Evet, evet, bitirimdi — Hava da iyiydi — Yo, bol benzinim var — Hayır, izin günlerinde hiç kullanmayız; Janet'i araba tutar — Hayır, her şey yolunda; zaten uyanmıştım ben — çocuklar mı — onlar da iyiler — Allahaısmarladık.»

Mary utangaç bir yüzle odaya gelmişti. Macİndoe şefkatle kızını süzdü. «Ne oldu yavrucuğum? Gürültüden mi korktun?»

«Annemin yanına geldim ben.»

«Pekâlâ. Zaten babacığın çalışmaya gidiyor.»

Janet sordu: «Ciddî bir şey mi?»

Macİndoe şöyle bir sözdü Mary'yi, sonra dikkatle verdi cevabını: «Evet, bir kız bulmuşlar. Acele etmeliyim. Yol uzak, bu yağmurda varmam gerekiyor oraya.»

«Nereye gideceksin?»

«Almond Vale diye bir yer.»

«Ne güzel isim. Nerede bu acaba?»

«Middleshire'da küçük bir şehir.»

Janet yataktan aşağı indi. «Demek bütün gece otomobil sürecek, sabah da kahvaltı edemeyeceksin. Bilirim ben seni. Hemen bir-iki sandviçle bir kahve hazırlıyayım.»

«Yok canım, farketmez.»

«Ne diye Scotland Yard'dan doğru-dürüst bir saatta telefon etmezler sanki?» Fakat kadıncağız bu sorusunun karşılığının ne olduğunu, peşinen biliyordu.

Macİndoe, «Geceyarısından itibaren nöbette olmalıydım zaten,» dedi. «Bir buçuk saat serbest olabildim. Hiç dırlanma yani.» Şimdiden teknik sorunlara ve başkalarının gözyaşlarına dalmış, uzaklaşmıştı evinden. Hayal-meyal denizi düşündü; aklından hayalî martılar geçti ve sırıttı: «Aldırma,» dedi karısının sırtını okşayarak. «Her şeye rağmen hoş bir tatil geçirdik» Evin havası aslında o kadar da fena değildi. Ama belki biraz daha rahat olabilirdi. Kendisini üzen, çözülmesi imkânsız bir olayla karşılaşmak ihtimaliydi. Macİndoe'nun polislik mesleğinde otuz cinayet olayı vardı ve bunların yedisinde soruşturmayı bizzat kendisi yönetmişti. Yedisinin de faillerini yakalamıştı.

«Nasıl bir kız olduğunu söylediler mi?»

«Pek az bir şey biliyorlar.»

Mary, «Kötü bir kız mıymış?» diye sordu.

«Sanmıyorum.»

Macİndoe çabucak giyindi, pijamalarını, traş takımını, sabununu, diş macunuyla fırçasını, baş fırçasını aldı (tepesi iyice açılmıştı, ama hâlâ fırça kullanmak alışkanlığından vazgeçmemişti). Merdivenlerden aşağı inmeden önce, «Öp bakalım babanı,» dedi ve Mary'nin sıcak, yumuşacık yüzü, yanaklarına dokundu. «Anneciğin iki-üç dakika sonra yukarı gelecek kızım.» Macİndoe kendi odasından çıkıp, oğlunun odasına girdi. Oğlu pencereden dışardaki fırtınayı seyrediyordu.

Yağmur camları kırbaçlıyordu. Macİndoe, «Hey haydi bakayım yatağına aslanım,» dedi. Andrew'i saçlarından tutup çevirdi ve ensesinden öptü. «Eyvallah oğul.»

Alt katta beli kuşaklı bir yağmurluk giydi, başına bir yuvarlak şapka oturttu. Otomobilini tam garajdan çıkartacağı sırada, oturduğu berhanenin köşesinde bir polis otomobili belirdi. İyi giyimli bir genç arabadan çıkıp, üniformalı şoföre teşekkür etti, otomobil uzaklaşırken, Macİndoe'ya yaklaştı.

«Merhaba Tony,» dedi Macİndoe.

«Hoşça bir tatil geçirebildiniz mi efendim?»

«Bütün kuvvetimi kazandım yine. Hazır mısınız?»

«Elbette. Arabayı kullanabilir miyim?»

«Pekâlâ,» dedi Macİndoe. «Oxford'a kadar siz kullanın, sonra da ben alırım direksiyonu.»

Ön kapıdan bir ışık sızdı dışarı. Janet kapıyı açmış, eşikte duruyordu. İki erkek kadının yanına yaklaştılar ve yağmurdan sakınmak için sundurmanın altına girdiler.

«Merhaba, bay Baker.»

«İyi sabahlar, bayan Macİndoe,» dedi Tony. «Ne de güzel bir gece seçmişler, değil mi?»

Janet sandviç paketiyle termosu uzattı. «Bunları yemesine göz-kulak olursunuz, değil mi?» diye sordu.

Macİndoe adeta utanarak, «Tokum zaten,» dedi. Sonra karısını öptü. «Allahaısmarladık sevgilim. Üzülme sen.» Karısı gibi, o da son olayı düşünüyordu. Biri burnunun dibinden üzerine ateş etmiş, ancak tabanca ustalık isteyen bir silâh olduğundan, vuramamıştı.

Trafik yok denecek kadar azdı ve kilometreleri yutarlarken iki adam hemen hiç konuşmadılar. Oxford'a varmalarından önce, kuzeybatı yönünde ilerlemeye devam ederlerken, fırtına ve yağmuru geride bı-

rakmışlardı bile. Şimdi Londra'nın birkaç saat önce içinde bulunduğu o sıcak ve boğucu havaya girmişlerdi.

Güneş doğmadan Almond Vale'e vardılar. Buradaki polis karakolu bölge merkezi olduğu halde, hiç de büyük değildi. Dışarda, sokak lambasının mavi ışığı altında, Pasif Korunma, Kraliyet Donanması, son bir ay içinde trafik kazalarında ölen ve yaralananların listesi, bir hayır derneğinin danslı çay ilânları (biletler altı şiling, kıyafet mecburiyeti de yok) ve silâhlı soygun için aranan bir adamın çirkin suratını gösteren bir fotoğrafı asılmıştı. Soruşturma odasının içi her zamanki gibi genişti, duvarların bir kısmı yeşile boyanmıştı. Odanın orta yerinde antika ve masif tahta bir masa duruyordu. Üstü kitap ve cetvellerle doluydu. En uzaktaki duvarın önüne çok daha uzun bir masa yerleştirilmişti; bunun üzerine de üç telefon sıralanmıştı. Duvarlara çeşitli notlar asılmıştı: Evlerde beslenen cins köpeklerle ilgili, çerçeveli bir not; bisikletler hakkında bir başka not; geniş bir Middleshire haritası ile, daha küçük bir Almond Vale haritası; mahkûmlarla ilgili bir not, sararmış birtakım kâğıtlar — duruşma tarihleri, polis emirleri, vukuat listesi ve özel suç vukuatı listesi. (İnsanın ister istemez suç nedir, özel suç nedir diye sorası geliyordu. Özel suç, acaba kutsal hortlaklara karşı işlenen suçlar mıydı?) Bir diğer duvarda da, kara tahtadaki çengellere birtakım anahtarlar asılmıştı. Kapının yanı başında içi su dolu iki kırmızı yangın kovası bırakılmıştı. Kocaman ocakta, sıcak havaya rağmen ateş vardı. Önünde de sırtını ısıtan bir resmî polis duruyordu. Onun da karşısında sımsıkı elbiseleri içinde, yaşlı biri oturuyordu. İkisi de çay içiyordu.

«Günaydın,» dedi Macİndoe. «Ben başmüfettiş Macİndoe'yum. Bu da dedektif Baker.»

Sımsıkı elbiseler içindeki adam büyük bir anlayış göstererek, «Ben gideyim bari,» dedi ve sessizce odadan çıktı. Polis ise çay fincanını telâşla masasının üzerine bırakıp, «Günaydın efendim,» dedi. «Müdür yardımcısı sizi bekliyordu.»

İki dedektifi daha az resmî bir odaya buyur ettiler. Middleshire polis müdür muavini kendilerini burada bekliyordu. Polis müdürünün Almond Vale'de oturmadığını, fakat şimdilik burada bulunduğunu anlattı. «Bay Maddocks'la tanışmaktan dolayı memnun kalacağınızı umarım,» dedi, sonra konukları Cinayet Masası odasına buyur etti.

Müfettiş Maddocks uzun boylu, zayıf, kırk yaşlarında, değişik anlamlı, ama uyanık ve duygulu yüzü olan bir adamdı. Esmer cildi ve zayıf vücudu Baker'in sarışın ve lâpacı haliyle tezat teşkil ediyordu. Müdür muavini dedektifleri birbirlerine tanıştırdıktan sonra, üçünü yalnız bıraktı; cinayetin soruşturmasıyla görevlendirilenler, onlardı.

Maddocks, «Acaba bir fincan çay içerek işe başlamak ister miydiniz?» diye sordu.

İki konuk kabul ettiler ve Maddocks telefonla siparişini verdi. «Sizi hemen davet etmek gerektiğini düşündük» diye açıkladı. «Ben gırtlağıma kadar bir sahtekârlık olayının soruşturmasına daldım.» Masasının üzerindeki kâğıt tomarını gösterdi. «Bu sabah zamanımın büyük bir bölümü mahkemede geçecek. Ayrıca,» diye gülümsedi ve şunları ekledi: «Müdür bey şimdiye kadar benim hiç bir cinayet olayının soruşturmasını yürütmediğimi düşünüp, böyle kararlaştırdı — malûm ya, bizi burada pek saymazlar. Ne olur, ne olmaz diye. Kötü bir şey yapmaya da alışkın değiliz

pek. Her neyse, sizi aramızda gördüğüm için son derece memnunum.»

Bir polis memuru, elinde bir tepsiyle içeri girdi. «Dikkat ettiniz mi,» diye sordu Macİndoe, «bir polis memuru ne kadar çabuk çay hazırlıyor...»

Maddocks gülümsedi. «Galiba eğitimlerinin bir bölümünde bu da var.»

Memur sırıttı. «Efendim,» dedi, «gerektiğinde derhal kullanmak üzere bir çaydanlığı hep hazır tutarız da.»

Hep birlikte, fakat hâlâ yeni tanışmanın havası içinde güldüler; fakat Macİndoe şimdiden Maddocks'u seveceğini anlamıştı. Müfettiş, «Otomobillerden birini hazırlatır mısınız?» dedi. «Umarım birkaç dakika sonra cinayet yerinde keşfe gideceğiz.» Cevap bekler gibi Macİndoe'ye baktı, o da başıyla onayladı.

«Haydi, önce çayımızı içelim, bu arada ben de elimden geldiği kadar olayı anlatayım,» dedi Maddocks.

Hep birlikte sert, resmî koltuklara yerleştiler ve çaylarını yudumlamaya başladılar. «Cinayet kurbanı, genç bir kadın,» dedi Maddocks. «Yüzü koyun yatıyor yerde, kendisini daha kımıldatmadık. Göründüğü kadarıyla, nasıl desem... güzelce bir kız. Saçlarının ender görülen bir kızıllığı var. Buralı bir kız olduğunu sanmıyorum — şehirdeki bütün kızları tanıdığım için değil de,» diye ekledi, «fakat bu kızın o kadar büyük özellikleri var ki, buralı olsaydı, herhalde dikkatimi çekerdi... Memurlardan hiçbiri de kendisini daha önceden görmemiş. Oldukça derli-toplu giyinmiş görünüyor, ama giysileri dağılmış. Öldürülmeden önce bir çeşit taarruza uğradığı anlaşılıyor.» Maddocks fincanının içine bakıp, devam etti: «Güzelliğin tahrip edilmesinden bir şey anlıyorsam, arap olayım. Ben cina-

yetin, dayanılmaz bir gerilimin sonucu olduğunu düşünmüşümdür hep. Gerek cinayet kurbanının, gerekse katilinin çirkinlikleri dolayısıyla eşit sempatiye muhtaç olduklarına inanırım...»

Macİndoe, «Genellikle böyledir bu iş,» dedi. «İnsanı acındıracak gibi bakar, sonra da, 'Neden yaptım bu işi, bilmiyorum,' derler.»

Maddocks, «Boynunda birtakım izler de var.» dedi. «Boğularak öldürüldüğünü sanıyorum. Caninin yüzünde tırmık izleri olması da imkânsız. Cesedi geçen gece yürüyüşe çıkan genç bir çift buldu. Kızı tanımıyorlar. Etrafta birtakım şeyler de var — bir el çantası, bir çeşit kutu, bir de arkası çıkartılmış fotoğraf makinesi.»

«Fotoğraf çekecek kadar aydınlık mıydı etraf?»

«Evet,» dedi Maddocks. «İyice aydınlıktı ve bir sürü de fotoğraf çektik.»

Polis memuru içeri girdi. «Araba hazır efendim,» dedi.

«Teşekkür ederim memur bey.» Maddocks portmantodan yağmurluğunu aldı ve giydi. «Yağmur boşanmadan hemen gidersek, belki daha iyi olur. Polis müdürüne yağmur ihtimaline karşı cesedi ve cinayet mahallini görmek üzere beklemeden gittiğimizi söyler misiniz?»

Polis memuru başıyla söyleyeceğini işaret etti.

Hep birlikte dört basamağı inip polis arabasının yanına vardıklarında, doğuda ufuk aydınlanıyor, gümüşî parlaklık pembeliğe dönüşüyordu. Maddocks karşı tepeyi işaret etti. «Yol burası. Öbür uçta, bayırın tepesinden başlar. Size George'da yer ayırttık. Yoldan pek uzak sayılmaz. Yazın dolu olur burası, bu bakımdan talihli sayılırız. On iki mil kadar uzaktaki Birlchester'e gideceğinizi sanmıyorum. Üstelik bura-

nın yemekleri ve birası da çok iyidir,» diye özetledi. «Noel partimizi de burada veririz.»

«George oteli tam bana göre,» dedi Macİndoe. «Teşekkür ederim. Belki Noel'den önce de bir parti veririz.»

«Vereceğimizden eminim,» diye onayladı Maddocks.

Polis arabası hareket etti. Sokaklar bomboştu. Tarım alanlarında bile henüz işbaşı yapılmamıştı. Otomobil bir köprüden geçti — Macİndoe aşağıda bir nehrin soğuk soğuk aktığını gördü —, sola saptı ve bir mil kadar ilerde durdu.

Macİndoe aşağı indi, şehre doğru uzanan bayıra baktı ve küçük bir çavlan halinde akan akarsuyun sırıltısını dinledi. Şehrin küçük olduğunu memnuniyetle gördü. Hani neredeyse tek başına bütün çayhaneleri, garajları, pansiyonları, otelleri — soruşturmanın gitmesini gerektireceği her yeri dolaşabilecekti. Birkaç saat, çok çok bir gün içinde halledebilirdi bu işi.

Birkaç kulübenin yanından geçtiler, kayıkları geride bıraktılar, çiçek tarhlarını ve nehir kıyısı boyunca ağaçlandırılmış alanı arşınladılar. «Güzel bir şehir,» dedi Baker, «Adeta yaz tatili kokuyor — tertemiz havası var. Kimbilir, belki de kız buraya tatilini geçirmeye gelmişti.»

Maddocks, «Fotoğraf makinesi de insana bunu düşündürüyor,» dedi. «Cesedi bulan genç çift, aynı yere bir gece önce de geldiklerini söylediler. Demek ki genç kız dün sağdı.»

«Fotoğraf makinesi, kızın yanında biri olduğunu da gösteriyor,» dedi Macİndoe. «Bir takım cinsel sorunlar da akla getiriyor. Farzedelim ki kız tanıdığı biriyle yola çıkmıştı — acaba buraya doğru yürürler miydi?»

«Eğer Almond Vale'i tanımıyorlarsa, şehir dışında bir yürüyüş için buraya gelmeleri son derece doğal bir şey olurdu,» dedi Maddoks. «Başka yere gidemezlerdi.»

«Burası güzel bir yere çıkmaz mı?»

«Hayır,» dedi Maddocks. «Nehrin suları iyice çekilmemiş olsaydı, bu kadar uzağa da gidemezlerdi.»

Hava biraz daha aydınlanmıştı ve iki yüz metre kadar ilerde iki polis memurunun bir sarmaşık kümesi başında nöbette oldukları görülebiliyordu. Patika sona erince, üç dedektif kurumuş çamurlar üzerinde yürüyüşlerine devam ettiler.

«Geçen gece saat sekizden önce yağmur yağsaydı,» dedi adeta dehşet içinde kalmış gibi Maddocks, «kızın cesedini gelecek yazdan önce bulamazdık.»

Macİndoe homurdandı: «Olabilecek şeyler hakkında üzülmeyelim. Zaten ispatlayacağımız şeyler yeteri kadar çetin.»

Üniformalı polis memurlarına artık iyice yaklaşmışlardı ve Maddocks adamlara seslendi. Macİndoe ile Baker'in kim olduklarını söyleyip, doktorun gelip gelmediğini sordu. Gelmemişti. Dalların arasından geçip, bir başka polis memurunun bir çavuşla konuştuğu yere vardılar. Yeniden bir tanıştırma faslı; çavuş biraz da alaycı bir edayla bir sürü meraklının önceki akşam cinayet mahallini seyretmeye geldiğini, fakat alaca karanlıkla beraber herkesin toz olduğunu anlattı. Polis çavuşu, yaşlı bir kurttu; ölüm kendisini pek etkilemişe benzemiyordu. Hiç aldırmadan, «Cesedin üzerini açayım mı efendim?» diye sordu.

«Evet,» dedi Maddocks.

Çavuş yumuşak bir hareketle cesedin üzerindeki örtüyü kaldırdı ve Macİndoe ile Baker, sabahın alaca karanlığında genç bir kadının katılaşan ve heykele

benzeyen cesedini gördüler. Maddocks'un dediği gibi, saçları çok güzel ve amber rengindeydi. Son derece derli-toplu taranmıştı. Kolları geriye doğru kasılıp kalmıştı — yüzü koyun yatıyordu — ve bacağının biri diğerinin üzerindeydi. Ayakkabısı sağ ayağından çıkmış, birkaç metre ilerde, bacaklarının hizasında duruyordu. Kızın koyu yeşil etekliği kalçalarına kadar sıyrılmıştı — Maddocks bunun düşerken mi, yoksa daha önceden mi böyle sıyrıldığını söyleyecek durumda olmadığını acı acı düşündü. Etekliğine uygun yeşil ceketi de birkaç metre ilerde, çantasının yanında atılmış, duruyordu. Çorapları jartiyerlerinden kopmuştu — sanki müthiş bir tekmeyle koparılıp atılmıştı jartiyerler. Bu görüntü çok kuvvetli biri tarafından şiddet ve kaba kuvvet gösterildiği ihtimalini uyandırıyordu. Genç kızın çok güzel bacakları olduğunu görmezlikten gelmeye imkân yoktu. Belinden yukarısında, ceketinden daha açık tonda yeşil bir bluzu vardı. Bluzun arka tarafına dokunulmamıştı, ama önünün düğmelerinin çözülüp çözülmediğini veya yırtılıp yırtılmadığını anlamak için Macİndoe doktor gelmeden önce inceleme yapmak niyetinde değildi.

Macİndoe bütün bunları bir bakışta görmüştü. Teknik araştırmalar bir yana, genç kızın üzerinde uyandırdığı ilk izlenim, masum olduğuydu. Şimdiye kadar çok çeşitli şiddet olaylarına tanık olmuş bir adamdı ve şiddetin kurbanı olmakla, şiddeti çağıran hareket ve oyunları becerecek bir kişiliğe sahip olma arasındaki farkı çok iyi anlayabilirdi. Böyleleri hızlı bir hayatın izlerini vücutlarında taşırdı. Saatle yarışanlar kendi kendilerini harcarlar; yüzleri gergin, vücutları zayıftır. Bu kız hiç de cinle başı dönmüş birine benzemiyordu; üzerinde talebelere has bir tombulluk, fizik bir masumiyet vardı. Gözlerini göremiyordu, ama

yüzü de yuvarlak ve yumuşak olmalıydı. Dış görünüşünden kızın masum olduğu sonucu rahatça çıkartılabilirdi. Macİndoe, kadınlarda masumiyet konusunda İskoçyalılara has bir inat gösterirdi. Çalımlı kadınlardan hiç hoşlanmazdı; böylelerine ne değer verir, ne de anlayabilirdi; ahlâk dışı konuşma modasının, yanlış bir olgunluk olduğunu kabul ederdi. Ama şu karşısındaki ceset, bir talebeye aitti — giysileri sadeydi, kızın yüzü ve tırnakları boyasızdı. saçları da sade taranmıştı, kirpikleri gür ve doğaldı. Macİndoe'nun yüreği acıyla burkuldu. «Zavallı kızcağız,» dedi müşfik bir sesle. «Herhalde dün çok zor saatlar yaşadın...»

Tecrübeli bir polis için bile bu can sıkıcı bir durumdu. Polisler bir savaşa katılacak olsalar, şiddet söz konusu edilse, savaş tek taraflı olurdu. Polisler ateşe ateşle cevap verip çarpışamazlardı; askerler gibi öldüre öldüre hissizleşemezlerdi. Onlar sadece başkasının öldürdüklerini ispatlamak için delil toplamaya yarayabilirlerdi. Kızın ölüm çılgınlığıyla ilgili delil de hiç hoş bir şey değildi. Belki de kaçmaya çalışırken biri çelmeyi takmış, sonra da korku ve paniğe kapılıp, kabaca üzerine atılmıştı. Belki de sevdiği biri tarafından sevişmek için buraya getirilmiş, kız tarafından reddedilince de, öldürmüştü. Cinsel aşktan başka bir şey düşünmeyen bir sevgili bunu pekâlâ yapabilirdi.

Macİndoe soruşturmanın sonunda da cinayet kurbanı hakkında acaba böyle cömertçe düşünüp düşünemeyeceğini kendi kendine sordu. İnsanoğlunu anlamakta en büyük güçlük, herkesin bir istisna meydana getirmesidir... Belki de tamamen yanılıyordu. Gerçeği öğrenmek kendisi için çok zor olacaktı. Kızla konuşmasına asla imkân yoktu. Onun hakkında her şeyi başkalarından öğrenebilecekti. Genç kızın hiç işitmediği fikirleri dinleyecekti. Onu tanıyanlar pekâlâ ön

yargılı da olabilirler diye düşündü. Kimi sizi sever, kimi sizden nefret eder, kimi de size karşı kayıtsızdır; kız hakkındaki görüşleri değerlendirebilmek için elimdeki tek çare, kızın onlara hangi çehresini gösterdiğini anlattırmak olabilirdi. Bu da sizin hakkınızda edineceğim kanaata, başkalarının etkisiyle kendi önyargımın damgasını basacağı anlamına geliyordu. Sizinle tanışmamış olmam ne kadar acı bir şey. Öyle sanıyorum ki, severdim de sizi.

«Kaçıyormuş,» dedi, «belki de kaçıp kurtulabilecekti, ama ya ayağı bir yere takıldı, ya da çelmelenip düşürüldü — ayakkabının ayağından fırladığı yönü gördünüz mü? — Adama gelince — oh, katilin erkek olmadığını iddia etmenin bir yararı var mı sanki? — adam da üzerine varıp kızı öldürmüş. Allah vere de manyağın biri olmasa...»

Derin bir iç çekti — ve haklı olarak iç çekti. Eğer kız aklî dengesi normalle çılgınlık arasında gidip gelen bir adam tarafından öldürülmüşse, adamın cinsî sapıklıkları varsa — çözümlenmesi çok zor güçlükler ortaya çıkabilirdi. Bütün bunların anneleri ve babaları böylelerinden korkarlar. Aslında bunların halk arasında oranı çok düşüktür ve içlerinden pek azı cinayet işler. Fakat nedense hep çocukların oynadıkları yerin çevresinde volta atarlar. Ya kendilerini teşhir ederler, ya da parklarda, ıssız patikalarda tecavüzde bulunurlar. Bu tecavüzlerin hemen hepsi ırza geçme değildir belki, ama genellikle sebep oldukları yaralar ve tecavüzlerinin tipi, cinsel bir karakter taşır; dehşet ve acı verici şeylerdir bunlar, cinsel konularda olduğu gibi, zevkten çok sadizme yakın şeylerdir. Polisler kendi bölgelerindeki bu adamları genellikle çok iyi tanırlar, fakat bir tecavüz olayı meydana gelinceye kadar yapabilecekleri hiç bir şey yoktur. Sonra da bir şey

gelmez ellerinden. Fakat teşhir, kötü eğilimin bir başlangıcı sayılabilir, bu eğilim de insanı ırza tecavüze, saldırıya, cinayete kadar götürür. Adam, kurbanı kızın arkadaşları tarafından da tanınmadığı için bunların izini bulmak son derece zor olur. Ancak tecavüzün tekrarı halinde — alışkanlık olmaya başladığı için — adaletin pençesine düşebilirler. Buna rağmen pek çok çocuk ve kadın katili, adaletin karşısında hesap vermekten yakasını kurtarabilmektedir. Macİndoe bu tür cinayetlerden nefret eder. İnsan öfkenin bile zevkine varamazken, deliyi nasıl cezalandırabilir? Bir kere daha içini çekip, Maddocks'a sordu: «Bölgede son zamanlarda kızlara ve çocuklara sataşma, saldırma gibi bir olay oldu mu?»

Maddocks, «Hayır,» dedi, «yakın zamanlarda hiç böyle bir şey olmadı.»

«Son defa ne zaman oldu?»

«Bir yıl önce. O da hapsi boyladı.»

«Kaç yıl yedi?»

«Bilmiyorum. Bakar, öğreniriz.»

«Birlchester polisine de sorarız,» dedi Macİndoe, sonra ekledi: «Onlar binlercesini tanıyorlardır...»

«Araziyi bir arayalım mı?» dedi Baker.

«Biz akşam olmadan şöyle bir göz atmıştık,» dedi Maddocks, «fakat bizim gördüğümüz kadarıyla fotoğraf makinesi, kutu ve çantadan başka bir şey yok.»

Bunlar büyük bir dikkatle özel kutuların içine yerleştirildi. «Bunları sıkı bir parmak izi muayenesinden geçirteceğiz,» dedi Macİndoe. «Katilin parmak izi kaydı olduğunu sanmıyorum, ama üzerinde iz varsa, yakaladığımız zaman hiç olmazsa sağlam bir delil olur.»

Bu yorumda gerçeğin büyük payı vardı. Sabıkalı suçluların hepsinin parmak izleri saklanır; fakat bili-

nen bir katil için böyle bir şey yapılmaz: Sabıkalı suçlular ise, kaçmak için bile olsa, pek cinayet işlemeyi göze almazlar. Belirli bir sebeple ve bir hedefe ulaşmak için, meselâ bir soygundan önce gece bekçisinin öldürülmesi gibi bir olay dışında, cinayet önceden bir işi daha olmayan ve tek başına işlenen bir cürümdür. Bir katilin parmak izleri, dedektiflerin vardıkları sonuçlara ve öteki delillere dayanılarak yapılacak tutuklamayı onaylayabilmelidir. Gerçek şu ki, bir cinayet soruşturmasında bütün dedektiflerin yapabilecekleri şey, cinayet kurbanının kişiliğini saptadıktan sonra, arkadaşlarını ve tanıdıklarını sorguya çekmek, ölümünden hemen önce beraber olduğu kimselerle görüşmektir. Bu bir ayıklama sistemidir ve zamanla mekân bahsinde aydınlık getirirken, yine de bir kanaata varmadan bilimin sağlayacağı yardımcı delillere ihtiyacı vardır. Parmak izleri, cinayet kurbanının ellerinden de alınabilir — bu da ayıklama ve hüviyet tespiti amaçlarına yarar. Cinayet kurbanlarının kimlikleri kolay kolay tespit edilemez. Akrabaları ve arkadaşları bu işi beceremezlerse, bu sefer çamaşır ve elbiselerinin markalarına, dişlerine, ceplerindeki öte-beriye, kan gurubuna bakmak gerekir...

Polisler yirmi dakika kadar etrafı araştırdılar, ama sadece eski sigara paketleriyle dallar arasında kırık bir termostan başka bir şey bulamadılar. Ellerinde sedye birkaç polisle beraber uzun boylu, iri yarı bir adam, ve Polis Müdürü gelmeseydi, belki de araştırmaya daha devam edeceklerdi. İri yarı adam, hükümet doktoru Baxter'di. Doktor haddinden fazla uzun boylu bir adamdı. Soluk bir benzi, kafasıyla çalıştığını gösteren başının içinde, çukurlarına iyice gömülmüş soluk yeşil, gözleri vardı. Doktor, kendi tipinin bir karikatüründen farksızdı. Şişman ve göbekli hali,

dik duruşu, kırmızı yanakları ve fıldır fıldır mavi gözleriyle Polis Müdürü de ondan aşağı kalmıyordu.

Birbirleriyle tanıştırıldılar ve doktoru önceden de tanıyan Macİndoe, «Ne oldu size?» diye sordu, «işittiğime göre, siz bizden önce çalışmaya başlamıştınız.»

«Otomobilimin lâstiği patladı,» dedi doktor. «Tamirhaneden falan da çok uzaktaydım. Yağmur da bardaktan boşanırcasına yağıyordu. Az daha yıldırım da çarpacaktı. Beyler, bir daha lütfen daha uygun saatlerde bulun cesetleri.»

Polis Müdürü buruk bir tavırla gülümseyip, «Bunun nöbet cetveli yok ki, doktor bey,» dedi.

«Doktorla polisler, köpek gibi yaşıyorlar,» diye devam etti Dr. Baxter, «Daha doğrusu eşek gibi. Siz hiç bir kadının gündüz doğum yaptığını işittiniz mi? Ben işitmedim. Neyse, müsaadenizle şu zavallıya bir göz atalım.»

Aynı polis çavuşu bir kere daha cesedin üzerindeki örtüyü kaldırdı ve eline bir derece alan doktor, kızıl saçlı kızın üzerine eğildi. «Hakkında bildiğiniz bir şey var mı?» diye sordu.

Maddocks, «Dün gece saat sekizi çeyrek geçe genç bir çift âşık tarafından bulundu,» dedi. «İki genç bir gün önce de aynı yerden geçtiklerini söylediler. Yanında bir de fotoğraf makinesi bulduk. Demek ki gündüzden gelmişler buraya. Bütün bunlar kızın dün herhangi bir saatta öldüğünü gösteriyor.»

«Öyle,» dedi doktor. «Cesedin durumuna göre dün saat üçle dört arasında ölmüş. Özür dilerim, ama bundan daha kesin söyleyemem. Zavallı kızı boğarak öldürmüşler. Yanılmıyorsam kocaman elleri olan biri öldürmüş, Macİndoe. Bâkire değil, kızınız bâkire değil. Bu yüzden pek tecavüze uğradığını sanmıyorum.

Halinden böyle bir şeye kalkışıldığı anlaşılıyor, ama dün böyle bir şey olmamış.»

«Öyleyse katil, kızı tanıyan biri,» dedi Macİndoe. «Demek ki bulabiliriz.» Genç kız bâkire olmadığı için büyük bir hayal kırıklığına uğramıştı... «Ben de romantik sersemin biriyim,» diye düşündü. «Elbette bir bityeniği olacaktı. Hem bunun benimle ne alıp vereceği var ki? Ben burada yargıç veya kızın intikamını alacak biri olarak bulunmuyorum ki.» Fakat buna rağmen yine de bir kırgınlık vardı içinde. Kızın cesedinin üzerinde bıraktığı ilk izlenim, masumiyet olmuştu. Bu ise, en çok yücelttiği bir meziyetti...

Uzaklarda bir şimşek çaktı, sonra müthiş bir gök gürültüsü işitildi. «Yine sırılsıklam olacağım,» diye yakındı doktor. Cesedi çevirdi ve kaskatı vücut sırt üstü yuvarlandı. Kız şimdi ölümün kucağında rahatça uzanmış, yatıyordu; doktor uğradığı saldırının izlerini kaldırmıştı. Kızın güzel bir yüzü vardı. Macİndoe kız hakkında vardığı sonuçlara rağmen, yine de hayret içindeydi. Üzgün, akıllı bir çocuğun yüzüydü bu; sıradan bir masumiyetten başka bir şeyler daha vardı bu yüzde; başarılı bir mücadelenin delili olan bir doğruluk okunuyordu. Buna rağmen bluzunun ön düğmeleri açıktı — ama yırtık değildi — ve bu doktorun görüşünü doğruluyordu. Kız tecavüze uğramamıştı. Belki de teslim olmuştu. Birden en sıradan ve en akla yakın izah tarzı geldi aklına: Kız evli olduğu için bâkire değildi. Gariptir, ama Tanrı'nın bile inkâr edildiği şu çağda, bir kadın evlilikte vücudunu kocasına teslim edebilir, ama yine de yüzündeki masumiyeti saklayabilirdi. Fakat evliliği son bulmaya görsün, yüzdeki anlam hemen değişir, masumiyetin yerini suçluluk, hiç olmazsa çok bilmişlik alırdı. Kızın sol eline baktı ve nişan yüzüğü falan göremedi. Karışık bir iş olmalıydı

bu; bunun uzun bir hikâyesi var herhalde, diye düşündü. Macİndoe, insan yüzünün ana hatlardan başka pek bir şey vermeyeceğini bildiği halde, kızın yüzünün yine de kendisine bir şeyler söylediğine inanıyordu. Dayanılmayacak kadar tatlı bir yüzdü bu.

Buna benzer bir düşünce doktorun da aklından geçmiş olmalı ki, şöyle dedi: «Güzel bir vücudu ve zarif, namuslu bir yüzü varmış kızın. Bana kalırsa fahişe falan değil; tersine, karnında bebek büyütmeye lâyık, sıhhatli bir genç kız.»

«Belki de öyleydi,» dedi Polis Müdürü. «Kızın hakkında bildiğimiz bir şey yok ki. Hatta evli bile olabilir —»

Yağmur birden ve sağanak halinde boşandı. Doktor yine konuştu: «Bence doktorlar ve polisler başkalarını öldürenleri bulmak için formda olmalıdırlar... Gelin haydi. Gidelim buradan. Devamını laboratuvarda yaparım... Başka bir şey yok, değil mi?»

Polis Müdürü, Macİndoe'ya baktı, o da, «Hayır, şimdilik yok,» dedi. Polis Müdürü, bekleşen polis memurlarına bir işaret çaktı. Adamlar cesedi sedyenin üzerine yerleştirdiler, üzerini örttüler ve ayrılıp arabalara, cankurtarana dağıldılar. Bardaktan boşanırcasına yağan yağmurun altında, hepsi acele ediyordu. Kızın ölüsünü artık istese de, istemese de, Birlchester şehrinde bir laboratuvara götüreceklerdi. Polisler de sosisli ve salamlı bir sabah kahvaltısına yollandılar.

3

Çantanın içindekiler incelendi ve cinayet kurbanının muhtemel kimliği tespit edildi. Çantanın içinden

de bir pudralıkla bir dudak boyası tüpü çıktı (oysa kızın cesedi makyajsızdı); üzerinde birkaç kızıl saç teli bulunan bir tarak; içinde beş sigara kalmış on sigaralık bir paket; birkaç firkete; bir kutu kibrit; bir çift yeşil eldiven; iki mendil (üzerlerinde marka yoktu); orta yaşlı bir kadınla bir adamın fotoğrafı ve üzerinde kadın yazısıyla «Annemle Babam — 1953» yazısı; Weston-super-Mare manzaralı bir kartpostal ve bir de mektup,

Mektup da, kartpostal da aynı kimseye yazılmıştı: Güneybatı Birlchester'de, Bayan Wilson eliyle Bayan O. Hughes'a. Karpostalın üzerinde sadece bir cümle vardı: «Şekerim özür dilerim, Peggy,» Bir hafta kadar önce, 18 temmuzda, Weston'dan postaya atılmıştı. Mektubun üzerinde adres yoktu, yalnız günün adı, «pazar» diye yazılmıştı. «Sevgili Olwen,» diye başlıyordu. Böylece Macİndoe, bayan O. Hughes'un küçük adını da öğrenmiş oldu. Mektup kızın annesinden geliyordu. Sevgi dolu, fakat merak ettiğini belirten bir ifadesi vardı. Anlaşılan Olwen on günden beri mektup yazmamıştı. Annesi de hastalanmış olmasından endişe ediyordu. Tom adında biri (belki de Olwen'in erkek kardeşiydi bu), bir kızla tanışmıştı. Olwen tatilde eve gelince, bu konuyu hiç açmamasını istiyordu. Mektup 25 temmuzda, yani iki gün önce postaya verilmişti. Üzerindeki çıkış damgası, Merioneshire adını taşıyordu. Bayan Olwen Hughes bir cinayetin kurbanı olmuşsa —ki çok kuvvetli bir ihtimalle öyle olduğu anlaşılıyordu — salı sabahı bir mektup alacak kadar sağ ve hayattaydı.

Macİndoe ile Baker, ellerinde Maddocks'un verdiği bir harita, yağmur altında bayan Wilson'u görmeye gidiyorlardı. Maddocks ise, Almond Vale'deki mahkemeye gitmişti. Yağmur taneleri, sileceklerin te-

mizlemeye yetişemediği bir hızla arabanın ön camından aşağı iniyordu. Bir süre devam eden sessizlikten sonra Macİndoe, «Şu küçük koruluğa bir süre girmemek için bir bahane bulduğumuza bayağı memnunum, Tony,» dedi. «Gazetecileri bırak, ıslansınlar yağmur altında. Onlar bizden beterine lâyık. Çünkü adî bir merakı temsil ediyor onlar, biz ise... Tony, biz neyi temsil ediyoruz kuzum?»

«Bilmem ki,» dedi Baker. «Belki de adaleti.» Macİndoe'nun neşesinin yerinde olduğunun farkındaydı. Herhalde mektubu bulmanın yarattığı sonuçtu bu. Bir dedektifin, meselenin nedenini araştırmaya başlamadan önce, bir de kurbanın kimliğini meydana çıkarmak için çabalaması, çok can sıkıcı bir şeydi. «Adalet veya intikam.» Macİndoe'nun konuşmak istediğini hissetmişti. Bu, genellikle alışılmamış bir şeydi.

«Biz intikam peşinde değiliz,» dedi Macİndoe. «Şahsen ben değilim. Ayrıca adalet dağıtmanın bizim gibi önyargıları olan kimselere kaldığını da sanmıyorum. Adalet bölünmez aslanım ve sadece Tanrı'ya aittir. Hayır Tony, bence biz, kanunun temsilcileriyiz. Ve kanun cinayetten hiç hoşlanmadığı için der ki, 'her cinayet işleyen kişi, diğerlerine örnek olsun diye asılmalıdır». Bir an durdu, ekledi: «Cinayet kurbanının üzerinizde uyandırdığı izlenim nedir?»

Baker biraz şaşalamıştı. «Cinayet kurbanı ha! Bana sorarsanız, kızı sağlığında tanısaydım, hoşlanırdım herhalde.»

«Hortlaklara inanır mısınız siz?»

Baker güldü. «Hayır efendim.»

«Ben de inanmam,» dedi Macİndoe. «Fakat garip değil mi, belirli bir sebebi olmadan, ben de aynı sizin gibi düşündüm. Sizin tarafınızdaki sinemayı gözleyin, Tony. Yaklaşmış olmalıyız.»

Birkaç dakika sonra, Baker, «İşte, bu sinema olacak herhalde!» dedi. «Adı da, Rialto.»

«Şimdi sağa sapıyoruz, soldan üçüncü sokak ve tekrar sağa,» dedi Macİndoe. «37 no. yu buluyoruz ve bütün izlenimlerimiz bir anda silinip süprülüyor.»

«Belki de,,» diye aklından geçeni dışarı vurdu Baker, «belki de kapıyı katil açacaktır bize.»

Macİndoe neşeli neşeli başını salladı. «Şimdiye kadar benim başıma böyle bir şey hiç gelmedi.»

Fırtına dinmişti, ama yağmur bir saat kadar önce koruda bulundukları sıradaki hızıyla yağmaya devam ediyordu. Birlikte Edward tarzı 37 no. lu binanın sundurması altına sığındılar ve zili çalıp açılmasını beklemeye başladılar. Küçük ön bahçede adeta bir göl meydana gelmişti; çitler yağmurdan temizlenmiş, pırıl pırıl ışıldıyordu; bir satıcının kamyoneti geçti sokaktan; yavaş yavaş yürüyen yaşlı bir adam, durup karşıdan onlara baktı. «Alah cezasını versin!» diye düşündü Macİndoe. «Bu yağmurda nereye çıktı bu karı? Birlcherster'de dükkânlar bugün erken mi kapanıyor acaba? Maddocks'a sormayı da unuttum.» Ön kapının buzlu camının ardındaki ışıkta birden bir değişiklik oldu. Biri ağır ağır yukardan aşağı iniyordu. Bir kadın. «Bir dakika!» diye seslendi.

Kapıyı açan yaşlı, dik duran, derli-toplu giyinmiş, fakat koliarını sıvamış, şişman bilekleri sabun köpükleriyle kaplı biriydi. Macİndoe telgraf hızıyla hemen bir fikir yürüttü; aşağı orta sınıf; dul; sağlığı iyi sayılmayacak kadar soluk benizli; kibar, hatta şen bir tip bizim polis olduğumuzu anlamadı; eğer biliyorsa, kendisinden gerçeği sızdırabiliriz; Olwen adlı kızın lehinde bir görüşü olacak; önyargılara dayanan bir görüş. Kadın, «Merhaba,» dedi. «Maç için ne güzel bir gün, değil mi?»

«Maç mı? Ne maçı?»

«Kriket maçı.»

«Oh, evet, mükemmel bir gün. Bayan Wilson'la görüşmek istiyorduk biz.»

«Bayan Wilson benim, İçeri buyurmaz mısınız? Islanacaksınız orada.» Polisler hole girdiler. «Şuraya buyrun,» dedi kadıncağız.

Bekleme salonuna benzeyen ve öyle kokan ön odaya girdiler. Oda fotoğraflar, çirkin Çin bibloları, çok koyu renkte oldukları için hiç eskimemiş gibi görünen mobilya ve döşemelerle tıka-basa doluydu. «Biz polisiz,» dedi Macİndoe.

Kadının şaşırdığı belliydi. «Ben oda kiralamak için geldiğinizi sanmıştım. Belki de onun için geldiniz, değil mi?»

«Ne yazık ki bunun için gelmedik bayan Wilson,» dedi Macİndoe. «Adı muhtemelen Olwen Hughes olan, kızıl saçlı bir kızı tanıyıp tanımadığınızı öğrenmeye geldik.»

Bayan Wilson hemen kendi iskemlelerinden birine çöküverdi. «Evet, Olwen'i tanırım.»

«Arkadaşı mısınız?»

«Şimdiye kadar yanlış hiç bir şey yapmamıştı —»

«Yine kötü veya yanlış bir şey yapmadı,» dedi kibarca Macİndoe. «Korkarım size kötü bir haber vermek zorunda kalacağım bayan Wilson.»

«Yaralandı mı yoksa?»

«Üzülerek öldüğünü söyleyeceğim.»

Kadının şişman ve soluk yüzündeki ilgisizlik birden kayboluverdi; içinden kopan bir acıyla yanakları al al oldu. Katil, kendisine bir kurban daha yaratmıştı. Bu kadın — ki henüz olayın cinayet olduğunu bile bilmiyordu — bir daha asla o eski neşeli ihtiyarcık olamayacaktı. Şimdi bir de titreme almıştı zavallıyı ve

bu yüzden nefes almakta bile güçlük çekiyordu. Kadın yaşlıydı. Asla bir daha toparlanamayacaktı; bundan sonra daima bir sinir tiki üzerinden eksik olmayacak, kapıyı açarken hep korkacaktı... Bayan Wilson adeta itiraz eder gibi, «Ama öyle de dikkatliydi ki,» dedi.

«Dikkatli miydi?»

«Yani yollarda.»

«Bayan Hughes'un güzel ve koyu kırmızı saçları mı vardı?»

«Evet.»

«Öyleyse hiç şüphe yok, o.»

«Kötü mü yaralanmıştı?»

«Trafik kazası değil, bayan Wilson. Olwen öldürüldü.»

«Öldürüldü mü? Neyle? Nasıl?»

«Yani bir cinayete kurban gitti demek istiyorum.»

Kahredici ve kısa bir sessizlik, sonra bayan Wilson'un yanaklarından aşağı boşanan gözyaşları. «Özür dilerim, elimde değil.» Macİndoe, «Ziyanı yok,» dedi. «Benim yegâne istediğim —» Kadının heyecanı ona da bulaşmış ve ne istediğini unutuvermişti. Yine bir sessizlik. Bayan Wilson'un burnunu çekişi. Dışarda şakır şakır yağan yağmur. Kadıncağız çılgınca, perişan, yenik bir sesle: «Ondan kim ne isteyebilir ki? Niye öldürsünler zavallıyı?» dedi. «O kadar cici bir çocuktu ki.» Macİndoe, adeta sevinmiş gibi, «Biliyorum,» diye düşündü.

«Biz de henüz bunu bulamadık,» dedi. «Acaba bayan Hughes'u teşhis edebilir misiniz? Bunun bize büyük faydası olur. Bu iş yapılmadan soruşturmaya başlıyamıyorum. Ayrıca annesini-babasını da daha büyük bir üzüntüden kurtarmış oluruz.» Ruhu daralarak, «Onlar da katilin üçüncü ve dördüncü kurbanları olacak,» diye düşündü. Erkek kardeşi Tom da, beşinci.

Ve böylece devam edip gidecekti bu. Kızı tanıyan herkes olayı öğreninceye kadar, üzülmeye devam edecekti. Macİndoe, «Herifi ele geçirecek olursam, çevresine intibak edememiş biri olduğunu söyleyecekler,» diye acı acı düşündü. «Sırf kendi huzuru için kızları öldürüyordu. Suça bir başka ad yakıştırmak için insanlar neler yaratmasını bilirler yani!»

«Bıçakla falan değil... Öyle mi yoksa?»

«Hayır,» dedi Macİndoe. Kızın nasıl öldürüldüğü hakkında başka bir şey söylemedi.

«Galiba gelmem gerekecek. Nereye gideceğim?»

«Almond Vale'de,» dedi Macİndoe. Bayan Wilson pek şaşırmışa benziyordu. «Biz, sizi tekrar geri getireceğiz,» diye özetledi Macİndoe.

Otomobilde kadıncağız hemen hiç konuşmadı. Korktuğu açıkça belli oluyordu. Macİndoe cesedi göstermeden başka soru sormamayı daha uygun görmüştü. Polis karakoluna girmeden önce, kadın bir an duraksadı. «Şimdiye kadar hiç görmedim — yani öldürülen birini,» dedi.

«Olwen son derece — huzur içinde görülüyor,» dedi Macİndoe.

«Pekâlâ; ama fenalaşacak olursam, veya —»

«Merak etmeyin, bir şey olmaz.»

Fakat bayan Wilson, cesedin yüzünü görünce, dili tutuldu, konuşamadı. Hüngür hüngür ağlayarak, başını sallayıp tanıdığını belirtti sadece. Macİndoe, kadıncağızı Maddocks'un odasına aldı ve aklını başına toparlaması için polis memurunun önceden hazırladığı çaydan bir fincan ikram etti.

On dakika sonra kadın kendisini çok daha iyi hissetmeye başlamıştı. Şoku atlatmış, çenesi düşmüştü. «Çok cici bir kızdı, Olwen, bay müfettiş. Siz de aynı fikirde değil misiniz, çünkü — yani demek istiyorum

ki, mukavemet etmiş, değil mi? Katil kim acaba, bay müfettiş? Bir cinsî sapık mı?»

«Cinsî sapık olduğunu sanmıyorum,» dedi Macİndoe. «Bana kalırsa, Olwen tanıdığı biri tarafından öldürüldü.»

«Öyleyse o adamdır — şu evli adam! Utandığı için alıp bize getiremiyordu bile herifi.» Bayan Wilson belli-belirsiz bir kırgınlıkla ekledi: «Belki de bizden utanıyordu ya, neyse!»

«Kimdir bu adam?»

«Daha fazla bir şey söylemedi ki bana,» dedi bayan Wilson. «Bu konuyu açmaktan hiç hoşlanmıyordu. Hatta Hazel sözetmeseydi, benim herifin varlığından bile haberim olmayacaktı.»

«Hazel, Olwen'in akrabası mı?»

«Hazel'le Olwen aynı odada kalıyorlardı,» dedi kadın. «Boş bir odam vardı, görüyorsunuz ya, yani anlıyorsunuz ya demek istedim. Eve iki kiracı birden almak zorunda kaldım, çünkü sırtımı dayayabileceğim bir erkeğim yoktu. Kocam on iki yıl önce öldü. Bombardımanda. Onun yaşında kim olsa, dayanamazdı. Maaş bile bağlamadılar bana. Anlıyorsunuz ya, ihtiyaç işte. Yirmi dört yıl bu evde oturmuştu. Çok zaman geçti aradan, bay müfettiş.»

«Öyle,» diye mırıldandı Macİndoe. «Bana bu adamın adını söyliyebilir misiniz?»

«Yo, hayır! Hiç görmedim ki adamı ben. Hazel hepsini biliyordur ama.»

«Bayan Hughes kaç zamandır yanınızda kalıyordu?»

«En az üç yıl oluyor. Sanatoryumdan buraya gelmişti. Uzun bir süre de orada hemşirelik etmiş. Sevgilisi orada ölmüş... Hastanede bir arkadaşı daha vardı —»

«Erkek arkadaşı mı?»

«Hayır. Bir hemşire. Peggy. Eskiden o da sık sık gelirdi, ama epeydir görmedik kendisini. Yalnız bir buçuk ay kadar önce bir kerecik geldi — o zaman da kavga ettiler.»

«Niçin kavga ettiler acaba, biliyor musunuz?»

«Galiba o adamın yüzünden. Peggy, Olwen'in evli bir adamla gezip tozmasından hoşlanmıyordu.»

«Bu evli adam hikâyesi hakkında bana başka şeyler anlatamaz mısınız? Ne zaman başladı bu ilişki?»

«Doğrusu pek bilmiyorum. Hazel hepsini söyler size. Yarım gün izinli olduğu her salı, onunla buluşuyordu. Zavallı Olwen. Cici cici giyinir, öyle giderdi. Döndüğü zaman da, gözleri sevinçten hep pırıl pırıl parlardı. Yalnız son zamanlarda değişti. Garip bir hal gelmişti üzerine. Daha birkaç hafta önce bana, 'Anne sevgisinden başka bencil olmayan bir sevgi biliyor musunuz?' diye sordu. Böyle sözleri pek sık etmezdi.»

«Nasıl bir kızdı Olwen, bayan Wilson? Kendini beğenmiş miydi, nazik miydi, bencillikten uzak mıydı, hissiz miydi — neydi? Normal olarak neler söylerdi meselâ?»

«Bir gün bana dedi ki — asla unutamam bunu — 'Bayan Wilson, siz bu dünyanın tuzu-biberisiniz,' dedi. Ardından da hemen kıpkırmızı oldu, çünkü kötü niyetle söylememişti. Bir gün de — Albert'i kastederek — 'Onu çok arıyor musunuz? Delirmemek için hatırlayabildiğiniz anıları sık sık gözlerinizin önüne getirdiğiniz oluyor mu?' diye sordu. Neyse, bir zamanlar...»

«Hiç erkek arkadaşı var mıydı?»

«Hayır. Yanımda kaldığı yıllar içinde bir veya iki tane. Hele son iki ay içinde, o adamdan başka kimse olmadı.»

«Kendisine kimin âşık olduğundan sözetti mi acaba başkalarına? Yani sevgisine karşılık vermediği birinden demek istiyorum.»

«Bir sevgilisi olmuş veya olmamış, hiç aldırmazdı,» diye açıkladı bayan Wilson. «Daima kadınların dünyasında yaşamıştı — önce hemşirelik, sonra berberlik — adeta bir masumiyet örneğiydi. Bence, Hazel —»

«Berber salonunda mı çalışıyordu?»

«Evet, anayol üzerindeki Olga Harper'in dükkânında.»

«Ne kadar zamandan beri oradaydı?»

«Hastaneden ayrıldığından beri.»

«Yalnız bu iki işi mi yapmıştı?»

«Galler'den buraya gelmeden önce ne yaptığını bilmiyorum.»

«Annesinin - babasının adresini verebilir misiniz bana?»

«Evet. Onlar da bu işe çok üzülecekler.»

«Başka çıkar yol yok ki,» dedi MacİndOe. «Acaba Olwen'in bana verebileceğiniz bir fotoğrafı var mı?

«Bir-iki vesikalık resmi var.»

«O da yarar işimize. Size sonra geri göndeririz resimleri. Şimdi de zamanla ilgili birkaç sorumuza cevap verir misiniz, bayan Wilson? Son olarak Olwen'i ne zaman gördünüz?»

«Salı sabahı,» dedi bayan Wilson. «Eyvallah diye seslenip, çıktı.»

«Bildiğiniz kadarıyla yine işine gitti, değil mi?»

«Evet; dün saat sekiz buçuğa doğru. Önceden dediğim gibi, neşeliydi de. Şimdi bana ne soracağınızı biliyorum,» dedi bayan Wilson. «Dün gece eve gelmeyince, ne düşündüğümü soracaksınız. Söyliyeyim. O adamla beraber gittiğini düşündüm. Üzülmüştüm,

ama yine de affedebilirdim onu. Çünkü çok seviyordum kızcağızı.»

«Bize karşı çok nazik davrandınız,» dedi Macİndoe. «Çok da cesursunuz. Şimdi sizi eve bırakacağım, sonra da Olwen'in patronunu görmeye gideceğiz. Şu öbür küçük hanımı da görmek isteriz — Hazel'i. Saat kaçta döner o?»

«Dünkü ve pazartesi günkü gibi gelirse, saat üçte burada olacak demektir. Bu hafta sabahçı da.»

«Paylaştıkları odada hiç bir şeye dokunmamasını söyler misiniz kendisine?» diye sordu Macİndoe. «Biz de saat üçe doğru tekrar geliriz.»

Hâlâ yağmaya devam eden yağmur altında, Birlchester'e doğru yola çıktılar. Bayan Wilson kendilerine Olwen'in annesinin-babasının adresini ve iki de fotoğrafını verdi. Resimlerden biri son derece netti. Macİndoe fotoğraf şubesinin bunu gerektiği kadar büyütebileceğini biliyordu. Dürüst, alnı açık bir baş, dosdoğru objektife bakan dik ve mert gözler, biraz sinirli, fakat güzel bir ağız: Bu yüzü kısa bir süre sonra memleketteki bütün polisler ve belki de bütün millet çok iyi tanıyacaktı.

Bayan Wilson'un yanından ayrıldıktan sonra, Macİndoe en yakın telefon kulübesine gidip, Almond Vale polisini aradı. Maddocks henüz dönmemişti; bir başka polis, cinayet kurbanının annesinin-babasının adresini aldı. Macİndoe bir saat kalmadan, onların da bayan Wilson gibi büyük bir üzüntüye kapılacaklarından emindi. Fakat bu kaçınılmaz bir görevdi. Üstelik haberi bir gazeteden öğrenmeleri, herhalde kızın en yakınları için çok daha büyük bir darbe olurdu... Telefon kulübesinden çıkmadan, rehberde Olga Harper'in adresine baktı. Berber salonu olarak belirtilmişti ad-

res. İki dakika sonra da, Baker'le beraber oraya damladı.

Salonun içi sıcak ve biraz da boğucuydu. Duvarlarda çeşitli saç tuvaletleriyle, kızların malûm resimleri asılmıştı; bir de kadınların özel temizliği ile ilgili bir afiş; kasanın yanında şapka tezgâhına benzeyen elektrikli saç makineleri duruyordu. Üç tane vardı makinelerden ve üçü de tahta çerçeveli, buzlu camlı bölmelerle ayrılmıştı. İçerde kimin olduğunu görmeye imkân yoktu, ama tembel bir ses, konuşuyordu: «İkinci dereceden bir yanıkmış. Zavallı yavrucak! Ben söylediğim zaman pekâlâ bir şey yapabilirlerdi...» Genç bir kız sesi cevap verdi: «Evet. Bir dakika müsaade eder misiniz bana?»

Siyah saçlı, soluk, ablak yüzlü, şişmanca bir kız bölmeden dışarı çıktı.

«Günaydın,» dedi Macİndoe. «Bayan Olga Harper'i görmek istiyorduk.»

«Bir dakika efendim,» dedi kız. Zavallının hayatı sanki hep özür dilemekle geçiyordu. İkinci bölmeye girdi. Birtakım fısıltılar geldi kulaklarına: «Ne istiyorlarmış?» — «Bilmem.» — «Sersem! Sorsana öyleyse.» — «Ama sizi görmek istediler.» — «Herkes beni görmek ister zaten. Söyle, bir saat sonra gelsinler.» Kız sapsarı bir yüzle değil, yanakları al al ve gülümseyerek döndü yanlarına. «Bir saat sonra uğrayabilir misiniz? Müşteriyle uğraşıyor şimdi,» dedi.

Macİndoe söyleneni işitmemiş gibi gülümsedi. «Lütfen kendisine polis olduğumuzu haber verin,» dedi.

Kız tekrar bölmeye döndü ve aynı fısıldaşma yeniden başladı: «Aa, aman Allahım! Yine ne var?» — «Polismiş adamlar.» — «Ne yapayım yani? Ben kötü bir şey yapmadım ki?» — (Gayri kanunî demek istiyor-

sunuz herhalde,· diye düşündü Macİndoe, kötü şeyi şimdi yapıyorsunuz.) — «Ben sandım ki...» — «Evet, düşündüğün ne kadar da belli. Haydi bakayım, sen işinin başına dön.» — «Olur bayan Harper.»

Kız iki adamın önünden geçerken, beyaz bir hayalete dönmüştü. Onun ardından kısa boylu, tıknaz, orta yaşlı, sarı saçları büyük bir özenle taranmış, sert bakışlı ve yok denecek kadar ince dudaklı bir kadın, bölmeden zorakî dışarı çıktı ve öfkeyle iki dedektifi süzdü. «Baksanıza,» dedi, «daha önce pekâlâ telefonla bir haber verebilirdiniz, değil mi? Herkes böyle yaptığına göre, siz niye yapmıyacakmışsınız yani?»

«Bayan Olga Harper siz misiniz?»

«Evet, elbette benim!»

«Biz bir cinayet soruşturmasını yürüten polis dedektifleriyiz,» dedi Macİndoe. «Adresinizi henüz elegeçirdik ve bu yüzden randevu almamıza imkân olmadı. Olwen Hughes adında bir kız hakkında birkaç soru sormak istiyorduk.»

Bayan Harper cebinden bir tırnak törpüsü çıkartıp, sol elinin tırnaklarını törpülemeye başladı. Güzelleşme çabasından bir an bile geri kalmak yoktu (yoksa çirkinleşmek mi, o da başka mesele ya!). Arada-sırada parmaklarını kaldırıp, üflüyordu; şâhane bir mobilya üzerinde çalışıyor gibiydi; Macİndoe'nun sadece son iki sözünü işitmiş gibiydi. Cevabı ise, daha çok bir öfke parlamasına benziyordu. «Bu küçük hanım için buraya kadar gelmenize hiç gerek yoktu,» dedi sert bir sesle. «Bir şikâyeti varsa, kendisi de gelebilirdi. O ayrılmak istedi dükkândan, ben de bir haftalık parasını verip, gönderdim. Sarmaş-dolaş ayrıldık diyemem doğrusu. Hem ne diye şikâyet ediyormuş yani?»

Macİndoe aynı sert sesle cevabı yapıştırdı: «Bayan Hughes bir cinayete kurban gitti, hanımefendi.»

Kadının gergin ve boyalı yüzü, bir an sarsılır gibi oldu, sayısız kırışıklar birer birer titredi ve bir an yüzünde bir başka anlam belirdi: Cömertlik, ıstırap veya inanmamazlık. (Ne oluyor bana böyle? Yolumuzu mu şaşırdık?) Fakat yine de bir acıma görüntüsü kaldı. Bunun miktarını anlamak için de tahlile ihtiyaç vardı. Emniyet içinde olmak, buhar ve fırketeler arasında kalmak, kasanın başından ve «Vogue» dergisinin sayfaları arasından ayrılmamak çok daha iyiydi. Kolayca teslim olacak derecede kuvvetli değildi. «Bakın, bakın neler olmuş! Demek yere bakan, yürek yakan küçük hanım, hiç de hoş olmayan bir şeye karıştı ha! Ben zaten onun hep fazla sessiz durduğunu söylerdim.»

«Bir haftalık ücretini verdiğinizi ve savdığınızı söylemiştiniz,» diye üsteledi Macİndoe. «Niçin gitmek istedi acaba?»

«Kimbilir? Sâdece evine dönmek istiyordu. Bu kızların hepsi aynıdır. Akıllarına eseni yaparlar. Neyse canım, benim için hava hoş; isabet olmuş da gitmiş.»

«Ne zaman oldu bu?»

«Dün.»

«Kız dün öğleden sonra bir korulukta öldürüldü,» dedi Macİndoe. «Şimdi bayan Hughes'un bulunduğu yere kadar neler yaptığını öğrenmemizin büyük önemi var; her hareketinin ve sözünün zamanını tespit etmemiz gerek.»

«Saat on çayını içiyorduk,» diye anlattı bayan Harper. «Benimle özel olarak bir şey konuşmak istedi. Sonra da evine dönmek arzusunu açtı.»

«Buradaki evini mi, yoksa Galler'i mi kastediyordu?»

«Onu siz bulun artık. Bana söylemedi. Bunlar ken-

di işlerinin hep önemli olduğunu sanırlar. 'Tatile kadar da çalışacağım,' dedi. Cehenneme kadar yolun var diye düşündüm ben de ve bir haftalığını verip hemen savdım.»

«Saat kaçta ayrıldı? Onda mı?»

«Şey... Onu çeyrek geçeyle on buçuk arasında diyebiliriz.»

«Niçin mesaisi bitinceye kadar kalmadı?»

«Öğleden sonra zaten izinliydi. İsrar etti iznini kullanmakta — önemli bir işi olduğunu söyledi. Aman Allahım —»

«Önemli işinin ne olduğunu biliyor muydunuz?»

«Hayır.»

«Bu konuda size hiç bir şey söylemiş miydi?»

«Hayır. Sadece işinin önemli olduğunu belirtmişti.»

«Acaba kızlardan bilen var mıdır?»

«Sanmıyorum. Pek, arkadaşlıkları yoktu.»

«Niçin acaba?»

«Onlardan çok çalışırdı da, ondan herhalde. Diğerleri çene çalmayı daha çok severler.»

«Çok mu çalışırdı Olwen?»

«Eh, öyleydi...»

«Öyleyse niçin ayrılmasına razı oldunuz?»

«Kendisi istedi. Yalvaracak değildim ya.»

«Hali, tavrı nasıldı dersiniz?»

«Nereden bileyim ben?»

«Buradaki hali tavrı demek istiyorum.»

«İyiydi. Sıkı çalışırdı. Neden çalışmasın zaten? Güçlü, kuvvetli bir kızdı.»

«Peki, ya işinin dışında?»

«Onu hiç toplulukta görmedim. Benim de kendime göre bir hayatım var elbette!»

«Sizinle konuşmaz mıydı hiç?»

«Anlatacak pek bir şeyi yoktu herhalde.»

«Ne kadar zamandan beri yanınızda çalışıyordu?»

«Üç yıl oluyor.»

«Yanınıza çalışmaya geldi, sonra da ayrıldı; öyle mi? Hiç kendisinden sözetmedi mi?»

«Bazen konuşurdu.»

«Neden sözederdi o zaman?»

«Niçin bu kadar çok soru soruyorsunuz bu kız hakkında? Yanılmıyorsam öldüğünü siz söylediniz.»

«Özel meselelerinden sözeder miydi hiç?»

«Sözetseydi, özel olmazdı meseleleri, değil mi?»

«Yani size hiç bir sırrını açmaz mıydı?»

«Zaman zaman çiçeklerden, veya işten, evinden, gördüğü bir filmden sözettiği olurdu.»

«Hiç arkadaşı var mıydı?»

«Olsa bile, söylemezdi bana.»

«Kendisini soran, arayan oldu mu hiç?»

«Hiç. Bazı seyyar satıcılar hoşlanırdı kendisinden, ama daha çok zeki bir kız olduğu için.»

«Zeki mi?»

«Yani doğru-dürüst hizmet ederdi onlara da.»

«Kızı hiç bir yere davet eden oldu mu?»

«Yok canım! Hepsi evli, çoluk-çocuk sahibi insanlardır.»

«Ama her salı buluştuğu adam, evliydi.»

«Ben kimseyle buluştuğunu bilmiyorum ki — salıları veya başka günler.»

«Olwen'i hiç telefonla arayan da olmadı mı?»

«Özel telefon konuşmalarına izin vermem. Yoksa telefonun başından ayrılmazlar.»

«Müessesenizden ayrıldığından beri hiç bayan Hughes'u gördünüz mü?»

«Hayır.»

«Yardımcılarınızla görüşmek isterdim,» dedi Mac-

İndoe, «Belki bir şey hatırlayabilirler. Kaç kişi var yanınızda çalışan?.»

«Sadece iki kişi. Olwen'in yerine henüz kimseyi almadım. Siz en iyisi odama geçin. Anlaşılan bu iş bütün gün sürecek.»

Kadının odası, dükkân içinde ayrı bir bölümdü. Daracık yerde bir masa, iki koltuk, eski bir daktilo makinesi, bir telefon, duvarda da bir takvim vardı. «Ben gidip işime bakayım,» dedi bayan Harper.

«Bir düşesten farkı yok, değil mi?» diye fikrini söyledi Baker.

Macİndoe homurdanarak başını salladı. «Kişisel düşünceleri bir yana, anlattıkları faydalı oldu,» dedi. Devam edecekti bir şeyler söylemeye, fakat sorguya çekilecekleri için hallerinden son derece memnun görünen soluk benizli, şişmanca bir kızla, uzun boylu, zayıf, gözlüklü ve kahverengi saçlı bir diğeri içeri girdiler. İkisi de şaşkın görünüyordu; hele şişman kızın iyice eli ayağına dolanmıştı, ama bunun sorguya çekilmek korkusundan ileri geldiği anlaşılıyordu. Macİndoe, gözlüklü kızın sinirliliğinde, hemen bir hayranlık sezinledi; ikisinde de Olwen'in ne güzel vücuduna, ne de havasına benzeyen bir hal yoktu.

«Ben başmüfettiş Macİndoe'yum,» dedi. «Herhalde olanları işitmişsinizdir, değil mi?»

«Konuştuklarınızı işittik,» dedi uzun boylu olanı.

«Bütün öğrenmek istediğimiz, bayan Hughes'un dostlarının ve tanıdıklarının kimler olduğu,» dedi kibarca Macİndoe. «Bu takdirde kendilerine onu en son ne zaman gördüklerini ve kiminle beraber olduğunu sorabiliriz. Nedir adlarınız bakayım sizin?»

«Benim adım Barber,» dedi şişkosu.

«Benimki de Sheila Simson,» diye cevap verdi uzun boylusu.

«Pekâlâ,» dedi Macİndoe. «Önce dün sabah olup bitenleri tespit etmeye çalışalım. Siz anlatın bakalım bayan Simson.»

«Bence her şey, her zamanki gibiydi,» dedi kız. Sinirli konuşmaya başlamıştı, ama konuştukça güveni yerine geliyordu. «Fakat çayımızı içerken Olwen — yani bayan Hughes —, bayan Harper'e, 'Sizinle biraz konuşabilir miyim?' dedi veya buna benzer bir şey söyledi. Sonra buraya çekildiler ve öfkeli öfkeli bir şeyler konuştuklarını duyduk.»

«Duyduklarınızı anlayamadınız mı?»

«Şey... Olwen odadan çıkmadan hemen önce, bayan Harper'in, 'bir daha da buraya ayağınızı basmayın!' dediğini işittim. Olwen de, 'Merak etmeyin, basmayacağım,' dedi ve çıkıp gitti.»

«Siz de işittiniz mi bunu bayan Barber?»

«Evet,» dedi şişko kız. «Sonra bayan Harper içeri girip, Olwen'i sepetlediğini söyledi.»

«Nedenini de anlattı mı?»

«Hayır.»

«Daha sonra da anlatmadı mı?»

«Hayır, anlatmadı.»

«Olwen, size evine dönmekten sözetmiş miydi hiç?»

İkisi de olumsuz bir tavır takınarak sustular.

«Bayan Hughes arkadaşlarından birini hiç buraya getirmiş miydi?»

«Birlikte oturdukları kız — bayan Murphy —, arada sırada gelirdi,» dedi Simson.

«Başka kimse gelmez miydi?»

Biraz düşünüp, «Hayır,» dediler.

«Bayan Hughes'un dükkândan çıkınca nereye gittiğini biliyor musunuz?»

«Hayır.»

«Hiç bir şey söylemedi mi bu konuda?»

«Hayır. Yalnız galiba ağlıyordu.»

«Bayan Hughes'un arkadaşlarından tanıdığınız var mı hiç?»

«Yalnız Hazel'i tanırız — bayan Murphy'yi yani.»

«İçinizden biri hiç bayan Hughes'la beraber oldu mu? — Tabiî dükkân dışında demek istiyorum.»

Barber, «Ben bir-iki kere onunla sinemaya gittim,» dedi.

«Neydi ilgilendiği şeyler? Sizinle hiç konuşmadı mı?»

Simson, «Bilmem ki,» dedi. «Hiç sormadım kendisine.»

Barber, «Pek konuşkan değildi,» dedi. «Nedenini bilmiyorum, ama...»

«Nasıl bir kızdı dersiniz acaba?»

Simson, «Bana karşı daima iyi davranırdı,« dedi «ama kendisini hiç bir zaman yakından tanıyamadım.» Açıklama bu kadarla kaldı.

Bir fareye benzeyen ve yanakları al al olan Barber, ağlamaklı bir sesle, «Biraz kibirli olduğu düşünülebilirdi,» dedi, «çünkü çok güzel bir kızdı. Ama aslında kibirli falan değildi. Bayan Harper ona hizmetçi muamelesi ederdi, Olwen yine de kızmazdı. Bir gün bana, 'Kadıncağızın bütün mutluluğu, zaten bu!' demişti. 'Ne diye sanki keyfini kaçıracağız?' Şaka falan da etmiyordu bunu söylerken.»

«Hiç erkek arkadaşlarından birini gören oldu mu içinizde?»

«Ben erkek arkadaşı olduğunu pek sanmıyorum,» dedi Simson.

«Yo, herhalde vardı,» dedi şişko kız. «Çünkü ben bir seferinde otomobile binerken gördüm.»

Macİndoe, «Öyle mi?» dedi. «Ne zaman oldu bu?»

«Birkaç ay kadar önce,» dedi Barber. «O gün öğleden sonra izinliydi — salı günleri izin kullanırdı. Bayan Harper beni postaneye mektup atmaya göndermişti. Olwen'i kavşakta gördüğümü sanıyorum... Trafik ışıklarının orada — bir otomobile binerken.»

«Nasıl bir otomobildi?»

«Kırmızıydı.»

«Nasıl kırmızı?»

«Koyu kırmızı.»

«Salon arabası mıydı?»

«Hayır, İki kişilik, küçük bir arabaydı. Üstü açıktı. Bir erkek vardı direksiyonda — zaten buradan aklıma geldi ya — ama belki de içindeki kız Olwen değildi.»

«Saat kaçtı acaba?»

«Bir. Yemekten dönüyordum, Olwen'in de tam çıkış saatiydi. Oradan geldi aklıma —»

«Şöförü gördünüz mü?»

«Belirli bir şekilde göremeyecek kadar uzaktaydım,» dedi Barber. «Yanılmıyorsam gençti. Koyu renk saçları vardı. Fakat uzun boylu olduğu muhakkak.»

«Adam otomobilin içinde olduğuna göre, nereden biliyorsunuz uzun boylu olduğunu?»

«Çünkü Olwen uzun boylu bir kızdı. Otomobile girip oturduktan sonra baktım — adam kendisinden en az bir baş daha boyluydu.»

«Demek ki benim boyumda biri!» diye düşündü Macİndoe. Alçak sesle sordu : «Peki, bu gördüğünüz şeyi bayan Harper'e açtınız mı hiç?»

«Hayır. Şimdi size söyleyinceye kadar bunu unutmuştum bile.»

«Peki, otomobil veya sürücüsü hakkında bildiğiniz bir şey var mı?»

«Hayır efendim,» dedi kız; «özür dilerim, ama yok.»

«Pekâlâ,» dedi Macİndoe. «Dükkâna gelen seyyar satıcılar arasında kırmızı arabası olan birini hatırlıyor musunuz?»

«Hayır.»

«Yok,» diye onayladı Simson. «Ben de hiç görmedim.»

«Bayan Hughes'un öğleden sonra izinli olduğu günleri nasıl geçirdiğini biliyor musunuz?»

«Hayır,» dedi ikisi birden. «Ben aylardır onunla beraber dışarı bir yere çıkmadım,» diye ekledi Barber.

«Pekâlâ,» dedi Macİndoe. «Şimdilik bu işi burada bitirelim. Gerekirse, sizinle tekrar konuşmaya gelebilirim. İkiniz de çok yardımcı oldunuz bana. Bayan Hughes'ün davranışında normalin dışında bir şey hatırlayacak olursanız — yalnız bu sözümle hayret verici davranışlarını kastetmiyorum; gündelik hayatının dışında, bundan biraz farklı bir halini hatırlayacak olursanız — mutlaka bildirin bana. Ben Almond Vale polis karakolunda bulunacağım, ama siz dilediğiniz zaman mahallî karakola da başvurabilirsiniz.»

Dedektifle Baker, kızlara ve bayan Harper'e veda ettiler.

Dışarı çıkar çıkmaz Macİndoe, «Saat kaç?» diye sordu.

«Bir» dedi Baker.

«Haydi öyleyse bir yemek yiyelim. Nereye gidebiliriz burada?»

«Ben birkaç mil ilerde bir yer gördüm,» dedi Baker. «Deneyelim mi bir kere? Adı da Dragon'du.»

4

Bisiklet tepeden aşağıya, adeta bir karanlığa doğru daldı. Polis memuru pedal çevirmekten vazgeçti, çünkü yol, bu inişten sonra yine dikleşiyordu. Tekerlekler, ağaçların altındaki gölgelik üzerinden cızırdayarak geçti, rahibin yeri sağ tarafta kaldı. Soldaki çitin ardında geviş getiren iki ineğin karaltısını sezer gibi oldu. Bay Dowell'in inekleri! Bir-iki pedal daha çevirdi, sonra yine durdu; en sonunda yokuş öylesine dikleşti ki, durup bisikletten inmek ve yürümek zorunda kaldı. Sele ıslanacaktı. Yağmur denize paralel olarak yaklaşıyordu. Polis memuru başını kaldırıp gökyüzüne baktı ve kara kara bulutların, tepesi üzerinden hızla geçtiklerini gördü. Geçen sonbaharda çıkan bir orman yangınının çıplak bıraktığı tarafta, parlak sarı karaçalı salkımları uzanıyordu. Birkaç da çocuk. Çocuklara yetişti. Zirveye varınca, dağın eteğinde dolanan yolun başlangıcına ulaştı; sağa dönüp, yeniden bindi bisiklete. Tatillerini geçirmeye gelen birkaç İngiliz, meyhanenin dışında, ne yapacaklarını bilmeden, avare avare dolaşıyorlardı. Herhalde kıyıya inmek için otobüs bekliyorlardı. Polis memuru, «Kıyıda iyice ıslanırlar herhalde,» diye düşündü. Orta yaşlı iki kadının bir odada, sıcak bir şöminenin karşısında oturmak için can attıkları açıkça belli oluyordu. Fakat erkekler bira içmişler, yaramaz çocuklar gibi yerlerinde duramıyorlardı. (Burası da fena yer değil hani. Ağzıma bir damla içki koymayalı, neredeyse yıl olacak.) Kadınlar asık suratla bir şeyler içiyorlardı. Erkeklerden biri seslendi : «Merhaba memur bey! Katil mi kovalıyorsunuz?»

Polis memuru yan gözle şöyle bir süzdü turistleri, fakat cevap vermedi. Çünkü hali yoktu. Hava yeteri ka-

dar kötüydü — yağmur iç çamaşırlarına kadar işlemişti — fakat asıl cansıkıcı olan, yüklendiği görevdi. Bar Quay'deki bölge polis karakolundan henüz bir emir almıştı. Almond Vale'de bir genç kızın cesedi bulunmuştu — İngiltere'de, kilometrelerce uzakta bir yerde. Görevi, kızın annesini-babasını bu yağmurda polis karakoluna çağırtmak ve evlâtlarının başına geleni, onlara haber vermekti. Bizzat kendisi gidip durumu haber vermek zorunda değildi; öyle olsaydı, gönlü çok daha rahat edecekti. Bahtsız anne-babanın karşısında nasıl hissiz kalabileceğini bir türlü kestiremiyordu. Sanki hiç bir şeyden haberi yokmuş gibiydi — ama bir şeyler becermeyi umuyordu. Mecburdu becermeye. Herhalde son derece esrarengiz bir olaydı bu. «Bana bile izah etmediler...» diye düşündü.

Polis memuru şimdi sola sapmış, bisikletini tatlı bir eğimden yukarı sürüyordu. Bir sokak lâmbasının ve koca gövdeli ağaçların meydana getirdiği siperin altında durup, bir sigara yaktı. Islak tütünün dumanını hızlı hızlı üfürdü, sonra izmaritini savurup attı. «Kararsızlık yok!» diye düşündü. Elinden geldiği kadar zavallılara yardım etmeliydi. Fakat ne kadar büyük bir acıya sebep olacağını bildiği için, korkuyordu.

Burası Wood Cottage adında küçük bir kasabaydı. Evleri ahşap olduğundan değil de, kasaba ağaçlarla çevrildiğinden Wood Cottage demişlerdi. Kasabanın hemen ardında dağ yükseliyordu. Hava, gece gibi kararmıştı. Polis memuru bu civardan önceleri de sık sık geçmiş — serserilerin, boşgezenlerin, âşıkların yeriydi burası — ama hiç içeri girmemişti. «Geldik.» diye düşündü. «Tanrım, sen annenin-babanın yardımcısı ol!»

Kapıyı hafifçe tıklattı, bir delikanlı açtı. «Merhaba memur bey,» dedi. «Bir şey mi istediniz?»

«Bay William Hughes'a iletilecek bir haberim var da.»

«Talihlisiniz çok. Babam içerde. Yemek yiyorduk; içeri buyursanıza; sucuk gibi olmuşsunuz.»

Memur, miğferini çıkararak içeri girdi. «Şöyle buyrun,» diyerek bir kapıyı açtı delikanlı.

«Belki,» dedi memur, «getirdiğim haberi hepinizin birlikte işitmesi daha iyi olur.»

Delikanlı şaşkın şaşkın baktı. «Pekâlâ. Annemle babamı da çağırayım,» dedi.

Oda küçücüktü. İnsanın bakışları, hemen resimlere takılıyordu. Bir yağlı boya tablo vardı, öylesine koyu renkliydi ki, manzara değil de, bir insan portresi olduğunu anlamak için dikkatle bakmak gerekiyordu. Yağmurun şarıltısından başka bir şey işitilmeyen odada, bir de saatin tiktakları duyuluyordu. Saat, mermer bir ocak rafının üzerindeydi. Uzaktan bir kızın portresi içeri girenleri süzüyordu. — Hayır, diye düşündü polis memuru, sen olamazsın! Aklı, bu ihtimali kabul etmeye razı olamıyordu. Herhalde afişlerdeki kızlar kadar güzel şu kız, başka bir çocuklarıydı. Fotoğrafa biraz daha yakından baktı ve fotoğrafçının adını okudu : Swift, Birlchester. «Allah belâsını versin, bu savaştan da beter bir şey!» diye düşündü.

Polis memurunun cüssesine ve üniformasına karşı derin bir saygı göstererek, sessizce içeri doluştular. Annesi-babası orta yaşlı insanlardı. Adam karısından uzun boylu ve zayıftı; oldukça genç gösteriyordu; karısı daha yaşlı ve yorgundu; sanki başından daha önce başka felâketler geçmiş gibiydi. Delikanlı, «İşte, annemle babam,» dedi.

«Yemeğinizi yarıda bıraktırdığım için özür dilerim,» dedi polis memuru. «Bay William Hughes'a bir haber iletmekle görevlendirildim de.»

Gözler dosdoğru üzerine dikilmişti. «Tıpkı kızın gözleri!» gibi diye düşündü memur, ama renkleri aynı değildi. «Aradığınız Hughes benim,» dedi adam. Kadın elleriyle belli-belirsiz, «Oturmaz mısınız?» der gibi bir hareket yapmıştı, ama hepsi ayaktaydılar. «Nedir getirdiğiniz haber?»

«Bar Quay karakolundan sizi çağırıyorlar. Anlatabildim mi?»

«Polis karakolundan mı?»

«Evet, polis karakolundan.»

«Ne demek bu? Ne yapmışım ki ben?

«Mesele o değil. Sizi görmek istiyorlar.» Polis, miğferini elinde çevirip duruyordu. «Ne diye böyle şeyler olur hayatta sanki? Serseme çevirdi bu beni!» diye düşündü yine. «Kızınız hakkında...» Sanki iki tane kızları varmış gibi, herhalde şimdi de «Hangi kızımız?» diye soracaklardı.

Fakat bir süre hiç bir şey söylemediler. Diğer odada madenî bir ses, haber bültenini okuyordu.

En sonunda baba, «Yoksa kötü bir şey mi yaptı?» dedi.

Memur bakışlarını miğferinden kaldırıp, «Hayır,» dedi. «Sadece size bir haber verecekler de. Benim bildiğim kadarıyla — Yani demek istiyorum ki, benim anladığım kadarıyla — şey anlıyorsunuz ya — kızınızın başına bir şey gelmiş.»

Becermişti. Bundan sonrası artık kolaydı.

«Ne oldu Olwen'e?» diye zorlukla nefes aldığı açıkça belli olan kadın atıldı birden. «Hangi hastanede? Yoksa — öldü mü?»

«Sakin ol anne,» dedi delikanlı «Nedir kardeşimin başına gelen? Söyliyebilir misiniz acaba bize?»

«Bana kalırsa karakola gitmeniz çok daha iyi ola-

cak,» dedi memur. «Bütün bilgi onlarda, anlıyorsunuz, değil mi?»

«Evet, en iyisi o, öyle yapalım,» dedi bay Hughes. Biraz sersemlemişti, ama sakin görünmeye çalışıyordu.

Delikanlı diklendi. «Niçin söylemiyorsunuz bana? Ablam o benim! Siz de biliyorsunuz ablam olduğunu, değil mi? Niçin söylemiyorsunuz olanı?»

Polis memuru sükûnetini bozmadı. O, görevini yapmıştı; karşı tarafın söyleyebileceği hiç bir şey kızdıramazdı kendisini, çünkü hepsine öyle acıyordu ki. Öfke, kuşku, ayrıntıların öğrenilmesi — bunlar son derece olağan şeylerdi ve hepsiyle baş etmesini bilirdi. «İnanın bana, hepiniz için en iyisi karakola gitmek,» dedi. «Benim pek bildiğim bir şey yok. Önce yemeğinizi bitirin, karakola varınca, müfettiş Prosser'i isteyin.» Sonra, «Zavallılar günlerce ağızlarına bir lokma bir şey koyamayacaklar nasıl olsa,» diye düşündü.

Bayan Hughes, «Hemen gidelim,» dedi. «Ben yemek falan yiyemem. Haydi, çıkalım hemen.» Olwen'in acısını paylaşmaya can atıyor, felâketine derhal ortak olmak istiyordu.

«Şimdi gitmenin bir yararı yok,» dedi Hughes. «Yarım saatten önce otobüs yok. Bir çay içip, kalkalım.»

«Acele etmenize sebep yok,» dedi memur da. «Bay Prosser, bütün gün, öğleden sonra orada olacak. Ben de gideyim artık. Özür dilerim, bu haberi size veren kişi olmak istemezdim, ama...»

«Ziyanı yok,» dedi bay Hughes. «Tom, oğlum, memur beye yolu göstersene.»

Sokak kapısında, Tom adama sordu : «Baksanıza, çok mu fena kardeşim?»

Polis memuru fısıldadı : «Evet.»

«Ne derece fena?»

«En fenası.»

Delikanlı, «Ya!...» dedi. «Peki, teşekkür ederim.»

Polis memurunun her sözünü bir bir tartışıp manalandırmaya çalışan annesiyle-babasının yanına döndü. Olwen'in öldüğünü haber veren umutsuz sesi duymazlıktan gelmeye çalışıyorlardı. İyimser bir görüşle, kızlarının bütün parasını kaybettiğine karar verdiler. Bu yüzden de herhalde kötü bir şey yapmak zorunda kalmıştı: «Hiç kuşkusuz istemeyerek yapmıştır!» diye düşünmeyi de ihmal etmiyorlardı. Akıllarına gelen en kötü ihtimal — hattâ ablasının öldüğünü bilen Tom bile böyle düşünüyordu — kızlarının bir kazaya uğradığıydı. Annesi-babası en sonunda Olwen'in iyi olduğuna karar verdiler — elbette Tom da onlara bunun tersini söyliyebilecek insan olamazdı — ama bu gizlikapaklılığın sebebi neydi öyleyse? Resmiyet herhalde. İşe polis karıştı mı, işler böyle kanunî bir çerçeve içinde, ağır ağır yürüyordu demek. Devlet otoritesine karşı saygı ifadesi olarak, bayan Hughes en iyi elbisesini giymek istedi. Apar-topar çaylarını içtiler ve hemen ardından, arada-sırada Hughes'un da kullandığı küçük otobüse yetişmek için fırladılar.

Yol paralarını toplayan şoför, «Merhaba Hughes,» dedi. «Pazara mı gidiyorsunuz?» Fakat Hughes sadece bir, «Merhaba Parry,» demekle yetindi. Karısıyla oğlu ise hiç bir şey söylemediler. Otobüste başka yolcu yoktu; Bar Quay'e yaklaşıncaya kadar hiç durmadan gittiler; derken Hughes şöföre, «Bizi karakolun önünde bırakır mısınız?» dedi.

«Karakolun önünde mi?» diye tekrarladı şöför. «Bir aksilik falan mı var?»

«Bilmem!»

Şöför üçünün de otobüsten inişlerini ve şiddetli yağmura aldırmadan, kaldırımda ağır ağır yürüyerek karakola ilerleyişlerini merakla kıvranarak izledi. Biraz sonra dondurmalarını yalayarak dolaşan ve eğlence arayan turistlerin arasında, gözden kayboldular. Üçünün birden polis müdüriyetinin basamakları önüne vardıklarını, ağır ağır merdivenleri tırmandıklarını gördü, fakat tam bu sırada trafik lâmbası yeşil yandı ve aracını gazlayıp geçmek zorunda kaldı.

Karakolun içindeki her şey, hiç alışmadıkları bir hava taşıyordu. Bir memur daktilo başında bir şeyler yazıyordu. Bir başkası telefonda bir şeyler söylüyordu; ama o kadar alçak sesle konuşuyordu ki, hattın karşısındaki adam daktilonun çatırtısından başka bir şey işitemezdi herhalde. Elinde tren tarifesi, başında hasır şapkasıyla orta yaşlı bir turist, yazı yazan bir başka memurla konuşuyordu. «Hayır, artık aynı değil. Alamazsınız. Ben hatırlıyorum, bundan otuz yıl önce, usta elinden çıkma, birinci sınıf bir işi, beş şilinge almıştım. Atmıyorum, tam beş şilinge.» Polis memuru esnedi, ama ses devam etti anlatmaya. Kimse kendilerine aldırmayacakmış gibi bir hava vardı içerde. Yoksa çıkıp, yeni baştan bir daha mı girmeleri gerekiyordu içeriye? İtiraz edemeyecek kadar ürkek ve yorgundular. Bakışları pek de görmeden duvarlardaki alışmadıkları notlar, kitaplar ve bir masanın üzerinde duran maden parçasının donuk parıltısı üzerinde dolaştı: Bir tabancaydı bu. Memur bey, lütfen söyler misiniz, kızım öldü mü yoksa? Her şeyin bir sırası var beyim. Burası postane değil. Biz cinayetlerle de uğraşıyoruz. Bu adamcağızın kızı hakkında bir bilgisi olan var mı? Günlerden pazardı ve şimdiden birkaç sarhoşu karakola posta etmişlerdi. Adamın biri bir marş tutturmuştu; sustu, bir süre inledi, sonra yeniden bo-

zuldu. Biri, Gal diliyle sarhoşu haşlıyordu. Memur bey, lütfen kızımın ölüp ölmediğini söyler misiniz? Telâş etme bakalım aslanım! Kendi kendinin mahvını hazırlıyorsun sen. Öldü mü dediniz? Üzgün görünüyorsunuz. Ölüm o kadar kolaydır ki. Çeşitli biçimlerde çıkagelir. Bu adamın kızının nasıl öldüğünü bilen var mı içinizde beyler? Rahat bir ölüm mü geldi başına? Çok acı çekti mi? Ya, sevgilisi tarafından mı öldürüldü? Görülmemiş şey! Sıkıntıdan ölmekten, yorgunluktan ölmekten, kanserden ölmekten, verem, evlilik, hâmilelik, napalm bombası, besin zehirlenmesi, açlık, yaşlılık, süngü darbesi, trafik kazasından ölmekten çok daha kolay olmuştur ama. Neyse, nasıl öldüğünü öğrendiğiniz zaman, beş, on veya kırk yıl sonra başka bir biçimde ölmediği için Tanrı'ya şükredeceksiniz. Bu adamın kızını seven herifin, sevgilisini niçin öldürdüğünü bilen var mı içinizde? Hayır! Özür dilerim, ama bilmiyoruz. İçerde çalışan Macİndoe adında biri var şimdi. Belki o bulur nedenini. Yaman adamdır — elimizdekilerin en iyisi.

Memur eski tip telefonun dinleyicisini yerine koydu. Bay Hughes'a dönüp, «Size bir yardımım dokunabilir mi acaba?» diye sordu.

«Bendeniz Hughes. Polis çağırdı da. Müfettiş Prosser'i görecektim.»

Şakacılığın yerini ihtiyat almıştı — ihtiyat ve nezaket. Gösterilen nezaket öyle belirliydi ki, olsa olsa bir felâket habercisi sayılabilirdi. Üçü de tecrübesiz oldukları halde, bunu anlamışlardı. Nezaket, acıma duygusundan geliyordu. Oturmaları için kendilerine birer iskemle henüz gösterilmişti ki, aynı memur adeta ayak parmaklarının ucuna basarak müfettişin kendilerini kabul edeceğini bildirdi.

Müfettişin odasına alındılar. Burası bir dedektif

odasıydı, ama içerde rahat koltuklar vardı. Memur dışarı çıkmıştı. Şimdi odaya sessizlik hakimdi. Sanki bir konsültasyon yapılacaktı. Sonunda mutlaka ameliyat tavsiye edilecek gibiydi.

Üniformalı polis müfettişi, güçlü-kuvvetli, esmer, oldukça yakışıklı bir adamdı. Ziyaretçilerini eliyle selâmlayıp, «Bay ve bayan Hughes, değil mi?» diye sordu.

Rahat koltukların kenarına, huzursuzca ilişiverdiler, elleri dizlerinin üzerinde, kibar görünmeye çalıştılar. «Evet,» dediler ve eklediler sonra: «Bu da oğlumuz Tom.»

Müfettiş adeta kayıtsız bir sükûnetle, «Size hiç hoş olmayan haber vermek, maalesef bana düştü,» dedi. «Bana yardımcı olmanızı özellikle isteyeceğim. Yani yardımınıza muhtaç olduğumu belirtmek istiyorum. Bundan memnunluk duyacağız. Olan olmuştur ve artık tamiri imkânsızdır. Çok isterdim, ama mümkün değil tamiri. Vereceğim haber, kızınız Olwen Hughes ile ilgili...»

Anne ağlamaya başlamıştı bile; sessiz sessiz usanmadan, ıstırap çektiğine ve üst dudağının titrediğine aldırmadan ağlıyordu; heyecanı öylesine bir bütündü ki, ne tahlile, ne nezakete, ne de Olwen'in ötesinde bir başka düşünceye izin verebilirdi. Bay Hughes sordu: «Ne geldi Olwen'in başına?»

«Önce bana kızınızın nerede yaşadığını söyler misiniz?»

«Birlcherster'deydi.»

«Bayan Wilson adında birinin yanında mı kalıyordu?»

«Evet.»

«Kızınızı tarif eder misiniz bana? Kısaca elbette...»

«Kızıl saçlıydı,» dedi Tom. Sinir gerginliğinin gereksiz olduğunu biliyordu, ama buna karşı çıkacak durumda değildi; üstelik ablasının resmen öldüğünün açıklanmasına en az bir yarım dakika vardı daha.

Müfettiş en uygun kelimeleri bulmak için biraz bekledi, ama hiç bir şey bulamadı. Bayan Hughes'un kızıl saçlı olmaması ve bir başka müfettişin, bir başka anne-babaya acı haberi iletmesi için zaten çok zayıf bir umut vardı. Yavaş yavaş her şeyin meydana çıkacağını bilerek, «Bugün Birlcherster yakınlarındaki Almond Vale kasabası polisinden bir not aldım,» dedi. Kızın yakınları, işitecekleri felâket haberine hazırlıklıydılar, ama şu anda bile, bunun büyüklüğünü tahmin edemiyorlardı. Cinayet mi, boğularak öldürülmek mi, vücudunun parça parça olması mı?... Müfettiş, Macİndoe'nun bayan Wilson'a dediği gibi, aynı şeyi söyledi: «Kızınız öldü.»

Anne, başını iki yana sallaya sallaya ağlamaya devam etti. Hughes ıstırap dolu bir «Ohhh!» nidası saldı ve sustu. Tom ise, yüzü sararacağı yerde, kızararak, «Allahım! Niçin onu sen korumadın? Niçin? Senin kulun değil miydi o?» dedi.

«Çok özür dilerim,» dedi müfettiş, «İnanın bana, üzülerek size bazı şeyler soracağım.» Gık bile demediler. «Birkaç ayrıntıyı öğrenmem gerekiyor. Sıradan birkaç şey.»

«Elbette,» dedi Hughes.

«Bayan Hughes kaç yaşındaydı?»

«Yirmi altı.»

«Hep bayan Wilson'un yanında mı kalıyordu?»

«Sanatoryumdan ayrıldığından beri.»

«Sanatoryumda mıydı kızınız?»

«Hastabakıcıydı. Sonra oradan ayrıldı; birkaç

yıl önce ayrıldı ve bir berber salonunda çalışmaya başladı.»

«Adresini verir misiniz lütfen.»

Bay Hughes, istenen adresi söyledi.

«Bayan Wilson'un yanında oturmaya bundan sonra mı başladı?»

«Evet.»

Müfettiş masasının üzerindeki bir düğmeye bastı ve adeta hemen ardından neşeli yüzlü bir memur kapıda göründü. «Bana bir çay hazırlayın,» dedi müfettiş. Çay derhal geldi. Ufak, fakat çok rahatlatıcı bir şey oldu çay. Onlar çaylarını yudumlarken, müfettiş de zavallılara gerçek bir sempati besleyerek, felâketin ikinci yarısına geçti. Anne-baba için kızlarını kaybetmek yeteri kadar büyük bir felâketti, ama şimdi bir de kızlarının nasıl öldüğünü açıklamak gerekiyordu. Kızlarının dürüstlüğü, en yakınlarının yüzlerine karşı ayaklar altına alınmalıydı. Müfettiş Prosser — hiç kimsenin söyleyemeyeceği bir soğukkanlılıkla —, «Biz Bayan Hughes'un ölümüne bir erkeğin, — muhtemelen genç bir erkeğin sebep olduğunu sanıyoruz,» dedi.

«Bir erkeğin mi?» diye sordu Tom. «Yani arabayı bir erkek mi kullanıyordu?»

«Korkarım ki mesele sandığınız gibi değil,» dedi müfettiş. «Olwen — kasten öldürüldü.»

Sessizlik. Yüzlerindeki ıstırabın yerini, büyük felâket kurbanlarının fecî ifadesi alıyordu. Şimdi Hughes, «Yani kızımın katledildiğini mi söylemek istiyorsunuz?» diye sordu.

«Evet,» dedi müfettiş. «Kızınızın başına gelen, kaza veya buna benzer bir şey değil.»

Yüzü kâğıt gibi bembeyaz olan Hughes, «Oh, hayır! Allahım! Benim küçücük Olwen'ciğimin başına

böyle bir şey gelemez!» dedi. Tom ıslık gibi bir fısıltıyla sordu: «Herhalde öldürüldü demek istemiyorsunuz, değil mi?» Müfettiş başını salladı. Gözyaşı dökmekten sesi çıkmayan bayan Hughes, perişan yüzünü kaldırdı ve birden şöyle dedi: «Allahın belâsı Peggy, ne olurdu evinde kalsaydı sanki? Ne diye Peggy'nin başına gelmedi bu yani? O lâyıktı buna, kızım değil. Bir daha asla kiliseye adımımı atmayacağım. Olwen...» Daha fazla devam edemedi.

Müfettiş Prosser, «Belki benimle ilerde yeniden konuşmak istersiniz,» dedi. «Soracağımız birkaç soru daha var. Sadece bir-iki soru. Tabiî bir soruşturma yapıyoruz.»

«Ne faydası var ki?» dedi Hughes. «Neyi öğrenmek istiyorsunuz daha?»

«Kızınızın erkek arkadaşları var mıydı? Size sözetti mi hiç bunlardan? Adlarını...»

«Hayır,» dedi Hughes. «Hayır, hiç yoktu.»

«Olsaydı, bana söylerdi,» dedi bayan Hughes da. «Benim kızımdı o.»

«Evet,» dedi müfettiş, «ben de zaten...»

«Stephen vardı,» dedi Tom.

«Stephen mi?» dedi Hughes. «Kimmiş o?»

«Olwen bana ondan sözetmişti,» dedi Tom. «Sanatoryumdaki hastalardan biriydi. Öldü ama,» diye buruk bir tavırla bitirdi sözünü.

«Peki, başka hiç bir kimseden sözetmedi mi? Sonradan da olsa. Belki bir başka ilişki falan...»

«Hayır, hiç kimse yoktu,» dedi annesi. «Yoksa benim haberim olurdu. Bütün mektuplarını tekrar okurum, ama olsaydı mutlaka bilirdim ben. Onun bir tek sevgilisi vardı: Joe! O da Normandiya çıkartmasında öldü.»

«Zannederim şimdilik bu kadar yeter,» dedi mü-

fettiş. Yine düğmeye bastı. «Bütün bu olup bitenler için gerçekten çok özür dilerim.»

Hughes nezaketi elden bırakmadan, «Ne faydası var ki?» dedi.

«Sizin için bir otomobil hazırlatacağım. Eve bırakacaklar.» Polis memuru içeri girdi ve kendisine gereken emir verildi. «Her ne olursa olsun, lütfen beni haberdar edin,» dedi müfettiş Prosser. «Yeni bir haber alırsam, ben de sizi görmeye geleceğim.»

Tam dışarı çıkacakları sırada, bayan Hughes birden, «Peki, Olwen ne olacak?» dedi. «Yani cenaze —»

Müfettiş birden sarsıldı. Bütün soğukkanlılığına rağmen, bu olay onun için de büyük, bir dert demekti. İkinci kelimenin üzerine özellikle basarak, «Cenaze **normal** olarak yapılacak,» dedi. «Elbette otopsi ve savcının raporundan sonra... Arzu ederseniz, siz de hazır bulunabilirsiniz elbet...»

Kelimeler, artık bütün anlamlarını yitirmişti; onlar, herkesten daha çok, doktorlardan, gazetecilerden, tanıklardan, polisten de çok, Olwen'in çektiği acıyı tahmin eder, anlayabilirlerdi. Sahnenin felâketini gözlerinin önüne herkesten daha iyi getirebilirlerdi. Kızları, doktorların neşterleri altında parçalanacaktı. Niçin? Niçin? Niçin, Allahım, niçin? Ne olmuştu ona? Ne diye bunca incelemenin konusu haline gelmişti? Kimbilir, belki de biri buna uzaktan kıs kıs gülecekti. Kimbilir, belki de otopside tıp öğrencileri de bulunacak, «Vay canına, gençmiş de. Güzelmiş de, değil mi?» diyeceklerdi. Sonra parçaları yeniden birleştirilecek (birleştirecekler miydi acaba?) ve gömülecekti. Tabutunu bir tren getirecekti. Hiç tanımadıkları ve kayıtsız adamlarla birtakım ilişkileri olacak, bu zor işleri birbir ayarlayacaklardı. «Hangi vasıtayla göndermemizi istersiniz?» — «Cesedi Birleşik Krallık sı-

nırları dışına çıkartmak için, savcılık ve nüfus idaresinin izni gerek.» — «Çok özür dilerim madam, fakat bu işi elli sterlinden aşağı yapamayız.» Biraz da romantik bir tutumla intikam tasarlayan Tom, intikam falan alamayacağını anladı; geçenlerde tanıştığı kız tarafından belli edilmeden sepetleneceğini de biliyordu. O da ablası kadar masumdu, ama bir cinayet olayının yarattığı dehşet, en masum görünenlerin bile olayda uğursuz bir rol oynadıkları kuşkusunu yaratmaya yeter.

Hep birlikte avluda bekleyen otomobile yürüdüler. Tepelerinde martılar uçuşuyordu; birtakım temkinli başlar pencerelerden geri çekildi; bir daha asla rahat yüzü görmeyecek, tek başlarına kalamayacaklardı. Bilinmeyen bir şeye doğru yürüyorlardı, ama cinayet kurbanı bir genç kızın günah içinde ve günah yüzünden öldürülmesinin ailesini ne duruma düşüreceği hakkında hiç bir denemeleri yoktu. Alayların dehşeti; gazete muhabirlerinin peşlerine yapışması; olayın içyüzünü anlatmaları için pazar gazetesinin ötekilerden iki kat fazla para teklif etmesi yargılamalar ve aydınlatılmamış cinayetler hakkında kitap yazan cinayet uzmanlarının daha sonra isteyecekleri ayrıntılar; fısıldaşmalar, susuşmalar, bakışlar; hepsinin ardında bir merak yatan konu-komşu ve eş-dost şefkati; sorular, üzüntü, tahliller, kendi kendilerini suçlamalar, mektuplar ve görüşmeler, cenaze töreninde meraklılar, büyük sessizliğin ölümü.

5

Baker, Dragon'un geniş yemek salonuna girdi. Saat iki buçuktu, ama hâlâ yemek yiyen birkaç kişi vardı içerde; ısırılan ekmeklerin çıtırtısı ile «Teleg-

raph» gazetesinin çevrilen sayfalarının hışırtısı işitiliyordu. Dragon'un yemek salonu, bir havaalanı, gümrük, ya da liman lokantasına benziyordu. Yer, sadece yemek ve içmek için çok geniş geliyordu insana. Acaba nasıl kâr edebiliyordu burasını işletenler? MacIndoe'nun, binanın başka bir yönündeki döner kapıdan geçip içeri girdiği gördü. Baker, şefinin hiç de polise benzemediğini düşündü. Diğerlerinden ne kadar farklıydı. Onların sivri burunları, asık suratları, askerce bir yürüyüşleri, başlarını şöyle bir dik tutuşları vardı. MacIndoe ise daha çok tahvil biriktiren bir emekliye, bir çiftlik kâhyasına benziyordu; ama o bile şüpheliydi. Çok kibar bir yüzü vardı. Acaba niçin kendisine yeni bir yağmurluk almıyordu? Sırtındaki iyice eskimişti. Polis müdürünün bize iki serseri gözüyle baktığından eminim. Üstelik, Mac, tam bir boz ayı gibi yürüyor.

MacIndoe salonu arşınladı. «Müdür tarifeye baktı. Saat ikiyi kırküç geçe Almond Vale'den kalkan bir otobüs varmış. Çıkıp otobüsü dışarda beklesek, daha iyi galiba.»

Yağmur hızını kaybetmiş, ahmak ıslatana dönmüştü. Hâlâ ağaçlardan ve binaların saçaklarından aşağı oluk gibi boşanıyordu, ama bir saata kalmaz, iyice kesilirdi. Yapıların yüzü temizlenmişti ve güzel görünüyordu. Kaldırım kenarlarından bütün pislikler hızla akıp gidiyordu. Şehrin eli-yüzü açılmış, parlamıştı.

MacIndoe'nun otomobilini Dragon'un çevresindeki park yerine bırakıp, anayol üzerindeki otobüs durağında dikildiler. İkisi de birkaç kere esnedi; iyi bir yemek yemişlerdi. Birkaç dakika sonra dümdüz yolda kırmızı bir otobüs göründü. MacIndoe, «Bu olmalı herhalde,» dedi.

Otobüs durağın yanından geçti ve tam olarak durmadı. Maddocks, Londralı iki dedektifin yanına, yavaşça yere atladı. Gülümsedi. «Bu konuda bir talimatname olmalı herhalde, değil mi?» dedi.

Hep birlikte Macİndoe'nun otomobiline yürüdüler. Macİndoe, «Biz karnımızı fena doyurduk,» diye itiraf etti. «Siz sabahı nasıl geçirdiğiniz bakalım?»

Maddocks suratını buruşturarak, «Berbat!» dedi.

«Suçu ispatlayabildiniz mi?»

«Eh, sanığın suçlu olduğuna kani oldular. Mahkeme heyeti demek istiyorum. Heriflerin hepsi toz ve ihtiyarlık kokuyordu,»

«Öyledir onlar!»

«Sizden ne haber? Bitti mi işiniz?»

«Hayır,» dedi Macİndoe. «Buna rağmen oldukça yararlı bir sabah geçirdik.» Sabahki olayları ayrıntılarıyla Maddocks'a anlattı. Maddocks da. «Belki Murphy dedikleri kız, bayan Barber'in kırmızı otomobil hakkında söylediğini onaylayabilir,» dedi. «Kimbilir, belki bu evli adamın adını bile biliyordur. O zaman da, gidip herifi görmek ve bu konuda anlatacaklarını dinlemekten başka yapacak bir şey kalmaz herhalde.»

«Evet,» dedi Macİndoe, «Mesele bu kadar basit de olabilir. Hele fotoğraf makinesinin üzerinde parmak izleri varsa, bu iş biter.»

Macİndoe'nun otomobiliyle tekrar anayola çıktılar, Birlchester'e varıp, sinemaya ulaştılar; bayan Wilson'un evine kadar birkaç zigzaglı yoldan geçtiler. Yaklaşırlarken, zemin katında birinin telâşla kıpırdandığı görüldü.

Kapıyı bayan Wilson gecikmeden açtı ve üç memuru yine aynı salona aldı. İçerdeki şömineyi bile yakmak zahmetine katlanmıştı. Meşin bir koltukta,

huzursuzluğu her halinden belli bir genç kız oturuyordu. Kara saçlı, soluk yüzlü, şişman vücudunu sıkı sıkı saran siyah otobüs şoförü üniforması içinde bir kız; ayakkabıları pisti; kaba, güdük elleri vardı... Kıpırkıpır kıpırdanıyordu, elindeki teneke kutu, biletler ve süngerle oynuyordu. Kızın yeni geldiği, kadının kendine Olwen'in ölümünü yeni haber verdiği ve kızın da sessiz sedasız ağladığı belliydi. «Şen, basit, yufka yürekli, her işi oluruna bırakan biri» diye düşündü Macİndoe; herkes ve her şeye kolayca gülecek ve ağlayacak tipten bir kız; içki yüzünden (çok kuvvetli bir ihtimalle bira) şişmanlıyordu; bâkire kalmayacak kadar cömert, dikkatsiz ve heyecanlı bir tabiatı vardı; yine kuvvetli bir ihtimalle de, cinayet kurbanı kızın yakın bir sırdaşı, dostuydu; düşmanı olmadığı muhakkaktı. Bu kız, ancak mesleğindeki şeflerine karşı düşmanlık besleyebilirdi: Tembel olduğunu söyleyen müdürüne, küstahlığından şikâyet eden yolculara, trafik müfettişine; fakat ilk gülümsemede de, hepsini affedebilirdi...

«İşte Hazel,» dedi Bayan Wilson. «Olanları şimdi anlattım kendisine.»

«Soyadınız ne?» diye sordu Macİndoe.

«Murphy.»

«Burada mı oturuyorsunuz?»

«Evet.»

«Size birkaç şey sormak istiyorduk,» dedi Macİndoe. «Arkadaşınız Olwen'i kurtarmak için artık yapabileceğimiz hiçbir şey yok, ama yardımınız, daha başka kızların hayatını pekâlâ kurtarabilir.»

Kız ağzını açtı, ama hiç bir şey söylemedi. Bayan Wilson, «Her ne olursa olsun, yakalayacaklar katili,» dedi. «Mantık böyle diyor.»

Macİndoe, ihtiyarın sözlerine aldırmadan, devam etti: «Olwen arkadaşınız mıydı?»

«Evet, arkadaşımdı,»

«Ne kadar zamandan beri tanıyorsunuz kendisini?»

Hazel öksürdü. «Üç yıl oluyor. Ben geldiğim zaman, o buradaydı.»

«Aynı odayı mı paylaşıyordunuz?»

«Yukarda bir odamız vardı.»

«Evin en büyük odasıdır,» diye lâfa karıştı bayan Wilson.

«Olwen, acaba nasıl bir kızdı?»

«Çok cici bir kızdı — doğuştan cici ve iyi bir kızdı — ama bana pek inanacağınızı sanmam.»

«Size inanacağım,» dedi yumuşak bir sesle Mac-İndoe. «Buraya Olwen'i eleştirmeye gelmedim. Bunu siz de biliyorsunuz, öyle değil mi bayan Wilson?»

«Elbette,» dedi bayan Wilson. «Müfettiş beyin de bir işi var tabiî, yapacak.»

«Hayır, yani demek istemiştim ki, onun da herkesin yaptığı şeyleri yapmış olması, yine de — yine de bana benzemesine yetmezdi — o, benim gibi değildi yani.»

«Aranız iyi miydi?»

«Evet.»

«İş saatleriniz dışında beraber gezmeye gider miydiniz?»

«Fırsat buldukça. Bazen farklı saatlerde çalışırdı benden. Bazen de dışarı çıkmayacak kadar yorgun olurduk. Oturup radyo dinlerdik.»

«Beraber nereye giderdiniz?»

«İşim erken biterse, çarşıya giderdik, ya da sinemaya; patates kızartması falan yerdik; bir kere de beni kiliseye götürmüştü...»

«Kiliseye gider miydi?»

«Evet.»

«Kendi kendine de gider miydi?»

«Evet. Ben yalnız bir kere gittim.»

«Dansa gider misiniz siz?»

«Bazen.»

«Olwen de gider miydi?»

«Hayır, Olwen gitmezdi. Onu dansa götüremezdim.»

«Niçin? Dans etmesini bilmiyor muydu? Belki de içki içmiyordu. Ondan mı?»

«Dışarda içki içemezdi. Ben dansa gitmeyi de, erkek arkadaşlarımla buluşup dışarda bir kadeh bira yuvarlamayı da severim. Olwen — kolay kolay razı olmazdı böyle şeylere. Dedim ya, çok iyi bir kızdı — benden kat kat iyiydi.»

«Utangaç mıydı demek istiyorsunuz? Erkek arkadaşların — kaba falan olduklarını mı düşünürdü?»

«Onun gibi bir şey işte.»

«Erkek arkadaşı yok muydu?»

«Yıllarca önce vardı herhalde.»

«Ne zamana kadar?»

«17 marta kadar?»

«Nasıl hatılıyabiliyorsunuz bu tarihi?»

«Ben İrlandalıyım,» dedi Hazel. «Aziz Patrick yortusuydu o gün ve o gün Olwen'in eve gelip, bana biriyle tanıştığını haber verdiğini çok iyi hatılıyorum.»

«Kiminle tanışmıştı?»

«Bilmem. Söylememişti ki bana.»

«Ama şimdi biliyorsunuz kim olduğunu, değil mi?»

«Hayır.»

«Onunla martta tanışmış, bugün de temmuz. Oh, haydi bakalım bayan Murphy, siz akıllı bir kıza benziyorsunuz.»

«Küçük adının Roy olduğunu biliyorum yalnız.»

«Soyadını söylememiş miydi?»

«Hiç bir şey söylemedi.»

«Peki, nereden biliyorsunuz öyleyse?»

«Günlüğüne yazmıştı.»

«Ne yazmıştı günlüğüne?»

«O 'R.' dediği adamla nasıl tanıştığını ve adamın seyyar satıcı olduğunu.»

«Adam seyyar satıcı mıydı?»

«Evet.»

«Neresi için çalışıyordu acaba?»

«Bilmem.»

«Siz günlüğüne baktınız mı?»

Kızın birden yüzü kızardı. «Evet.»

Macİndoe gülümsedi. «Memnun oldum baktığınıza. Şu 'R.' hakkında bildiklerinizi söylesenize.»

«Soyadını bilmiyorum.» Ama katil o olamaz. Olwen, onunla evleneceğini anlatıyordu.»

«Bunu günlüğünde mi okudunuz?»

«Herhalde.»

«Bu adamdan herhalde size sözetmiştir, değil mi? Neler söylemişti acaba?»

«Haftalarca önce adamın kendisiyle evlenmek istediğini ve karısı ölünce evleneceklerini anlatmıştı...»

«Karısı ne olunca?»

Kız, söylediği sözün ne kadar geniş tepkiler yaratacağını kavrar kavramaz, anî bir şok gibi sessizlik çöktü odaya. «Yok, öyle bir şey demek istememişti herhalde adam. Karısı akıl hastasıydı. Olwen'in dediğine bakılırsa, ancak bir yıl ömrü kalmıştı. Hatta ben de Olwen'e demiştim ki — madem karısı tırlamış, adam pekâlâ boşanabilir — demiştim. Ama Olwen, hayır dedi. Kadın nasıl olsa hasta ve bir yıllık ömrü kalmış dedi.»

«Kadın öldü mü?»

«Bilmem. Olêen bir daha hiç söz açmadı bundan.»

«Karısının adı neydi peki?»

«Bilmem.»

«Adresi?»

«Yok, onu da bilmiyorum.»

«Hangi akıl hastanesinde yatıyordu?»

«Olwen bundan hiç sözetmedi.»

«Peki, bu Roy denen adam nerede çalışıyordu?»

«Bilmiyorum.»

«Günlüğünde yazılı değil mi?»

«Hayır. Yalnız seyyar satıcı olduğu yazılıydı.»

«Adam hiç buraya geldi mi?»

«Hayır.»

«Otomobili var mıydı?»

«Evet.»

«Ne renkti arabası?»

«Kırmızı. Spor bir arabaydı.»

«Siz hiç gördünüz mü?»

«Hayır; ama Olwen anlattı.»

«Ne dedi bu konuda?»

«Hatırlıyamıyorum ki. Yalnız anlattığını biliyorum. Olwen'in yarım gün izni olduğu zamanlar, bazen pikniğe gidiyorlardı.»

«Salı günleri mi?:»

«Salı günleri.»

«Hep salıları mı buluşuyorlardı?»

«Hemen hemen. Galiba bazen pazar günleri de buluştukları oluyordu. Adam pazarları hastaneye, karısını ziyarete gidiyordu. Olwen bu arada kiliseye gitmekten vazgeçmişti.»

«Nedenini biliyor musunuz bunun?»

«Tahmin edebiliyorum.»

«Kendisi hiç söyledi mi size?»

«Hayır.»

«Niçin vazgeçmişti acaba?»

«Bunu söylemek bana düşmez.»

«Olwen'in, Roy denen bu adamla ilişkileri acaba hangi noktadaydı?»

«Bilmem ki,» dedi telâşla Hazel. «Söylemek yakışık almaz. Kızcağız öldü. Siz de mecbur değilsiniz...»

Maddocks, «Kız adama âşık mıydı?» diye sordu.

«Öyle olması gerekiyordu galiba.»

«Evlenecekler miydi?»

«Evet.»

«Nerede evleneceklerdi acaba?»

«Herhalde Birlchester'de bir yerde.»

«Öyleyse adam Birlchester'de oturuyor, değil mi?»

«Öyle olmalı.»

«Niçin böyle diyorsunuz?»

«Karısını hastanede ziyarete gittiğine göre...»

Maddocks tatlı bir sesle, «Günlüğünde ne okumuştunuz?» diye sordu. «Sakın bize söylemekten çekinmeyin. Bayan Hughes'un aldatıldığını biliyoruz.»

«Defterde uzun uzun Tanrı'dan ve bağışlanmaktan sözediyordu. Dinine çok bağlıydı. Geçici aşk ve ölümsüzlük hakkında da bir şeyler vardı. Anlayamadım ben pek. Ben hiç âşık olmadım da — bir de şiir vardı — memeler hakkında.»

« Ne zaman yazılmıştı acaba bunlar?»

«Mayısla haziran ayları arasında herhalde. Son altı haftadır günlüğü görmedim. Gözüne kaldırıp kilitlemişti. Aslında ben de hoşlanmıyordum okumaktan defterini — sırf oyalanmak için okuyordum.»

«Bu evde telefon var mı?» diye sordu Maddocks.

Bayan Wilson «Hayır,» dedi.

«Bayan Hughes'a mektup gelir miydi?»

«Sık sık gelirdi.»

«Nereden gelirdi mektuplar?»

«Galler'den.»

«Hepsi mi?»

«Bilmem ki,» dedi Hazel.

«Bazan Birlchester'den de geldiği olurdu,» dedi bayan Wilson.

«Peggy'den,» dedi Hazel.

«Bazıları daktilo ile yazılıydı,» dedi bayan Wilson.

Maddocks, «Bunlar herhangi bir firmanın, veya şirketin, ya da bir müessesenin zarfları içinde miydi?»

«Galiba hepsi düz zarflardı,» dedi bayan Wilson, «fakat adres hep daktilo ile yazılmıştı.»

«Bu daktilo ile yazılmış mektuplardan kaç tane geldi?»

«Hatırladığım kadarıyla bir ya da iki tane.»

«Bunların içinde yazılı olanları gören oldu mu aranızda? Lütfen açık konuşun — çok işimize yarayabilir çünkü.»

«Hayır,» dedi Hazel, «hatta ben bilmiyordum bile...»

«Ben bir seferinde birini gördüm,» dedi bayan Wilson. «Tuvalet masasının üzerinde duruyordu. Daktilo ile yazılı olduğunu görünce, mektubun benim olabileceğini düşündüm. Ama içinde hiç bir şey yoktu.»

«Yani zarf boş muydu?»

«Hayır, onu demek istemedim. Yani mektupta sadece, 'Salı günü gelemeyeceğim. Bristol'a gitmek zorundayım,' yazılıydı. Bir de R. rumuzu vardı.»

«Adres neydi?»

«Adres falan da yoktu.»

«Şehrin adı da yok muydu?»

«Yoktu. Yalnız tarih vardı. Cuma günü. Bundan en az on hafta kadar önce...»

Macİndoe, «Bayan Hughes hiç bu adamı tarif etti mi?» diye sordu.

Hazel olumsuz şekilde başını salladı. «Yani bu adam hakkında hiç bir şey bilmediğinizi mi söylemek istiyorsunuz?»

«Hayır. Niçin öyle diyecekmişiz? Siz söylemezseniz, kim bize bir şey anlatır? Bayan Harper adamı tanımıyor; dükkânda kızlar hiç bilmiyorlar; bayan Wilson hiç görmemiş bile —»

«Ben gördüm ama,» dedi Hazel.

«Tanıştınız mı onunla? Olwen sizi tanıştırdı mı adama?»

«Hayır. Öyle değil. Sinemadaydılar. Işıklar yandığı zaman, Olwen'i adamla beraber gördüm.»

«Kendisini sadece o zaman mı gördünüz?» diye sordu Macİndoe. Soluk ışıklar altında olduğunu biliyordu, ama yine de hiç yoktan iyiydi.

«Evet,» dedi Hazel. «Adam Olwen'le konuşuyordu. Aralarına hiç girmek istemedim — o kadar mutlu görünüyorlardı ki.»

«Nasıl bir şeye benziyordu adam?»

«İşte ben de onu söyleyecektim. İnanamadım — çünkü adam gerçekten kibar görünüşlüydü — tam bir centilmendi. Hatta oturuşu bile — alımlıydı. Giyimi de.»

«Ne giymişti?»

«Pardesüsü sırtındaydı — o kadar çok zaman geçti ki aradan,» diye açıkladı Hazel. «Kahverengi tvid kumaştan bir pardesü — ağır ve pahalı bir şey.»

«Çok mu uzun boyluydu?»

«Olwen'den bir karış daha uzundu.»

«Genç kız kadar genç miydi?»

«Hayır. Otuzun üzerindeydi diyebilirim.»

«Gözleri ne renkti?»

«Yanılmıyorsam kahverengiydi. Saçları da kestane.»

«Cildi teravetli miydi?»

«Anlayamadım, ne demek istediniz?»

«Yani teni taze miydi? Sağlıklı mıydı? Yumuşak bir görüntüsü var mıydı? Yoksa sivilceli, hasta bir cildi mi vardı? Çatlaklar, çıbanlar gibi.»

«Kahverengi denecek bir cildi vardı — soluk benizliydi denir, değil mi?»

«Yapısı nasıldı?»

«Bilmem. Pardesü sırtındaydı. Şişman olduğunu sanmıyorum. Birkaç sıra uzaktaydım onlardan, ama Olwen niyetlerinin ciddî olduğunu söylediği için, dikkatle süzmüştüm. Olwen'e bir şey diyemem elbette. Yalnız, şey olmasaydı...»

«Adamın yüz ifadesi nasıldı?»

«Yüz ifadesi mi?»

«Sivri bir çenesi, sarkık yanakları, doğuştan bir izi, kalın dudakları veya belirli bir şekilsizliği falan var mıydı yani?»

Hazel saf saf gülümsedi. «Adamı yalnız yandan görebildim. Daha çok ufak bir yüzü vardı. Keskin hatlıydı. İki elmacık kemiğinin de altında çukurlar görünüyordu. Başka belirli bir şeyi yoktu.»

«Kulakları ne büyüklükteydi?»

«Bilmem. Bu da önemli mi? Galiba büyüktü.»

«Elimizde ad olmadığına göre, her türlü ayrıntının önemi var, bayan Murphy. Burnu nasıldı?»

«Sivriydi. Soylu bir burun.»

«Yürüyüşünün özelliği, hareketlerinde dikkati çeken bir taraf?»

«Yürürken görmedim. Sık sık ellerini sallıyordu — ama ağırdan.»

Bayan Wilson, «Aman Allahım!» diye bağırdı birden. «Kızcağız bütün gün çalıştıktan sonra, bir de bu sorulara cevap yetiştiriyor. Ayol, durun da bir nefes alsın.»

Macİndoe gülümsedi. «Özür dilerim. İyi gidiyorduk da. Şimdi de bana Olwen'in ötesinin-berisinin bulunduğu yeri gösterebilir misiniz?»

«Pekâlâ,» dedi sinirli bir sesle Hazel. Öldürülen arkadaşıyla paylaştığı odaya henüz çıkmadığı belliydi.

«Ben de bir çay koyayım,» dedi bayan Wilson. «Onlar etrafa bakarken, gelip bir çay için bari.»

Dedektifler kızın peşinden merdivenleri çıkarken, Macİndoe, «Bize çok büyük yardımınız oldu, bayan Murphy,» dedi. «Arkadaşınızın başka bir erkek arkadaşı olmadığından emin misiniz?»

«Hayır; hiç yoktu.»

«Biri tarafından takip edildiğini falan söylemedi mi hiç?»

«Hayır.»

«Herhangi bir erkek tarafından tehdit ediliyor muydu acaba? Birine evlenmek için söz verip, caydığı olmadı mı?»

«Hayır. Böyle bir şey olmadığından eminim. Açıkça söyliyeyim, herkese aynı şekilde davranırdı — kibarca.»

«Evet, inanıyorum size.»

Hole varmışlardı. Kız acemi ve sinirli bir hareketle kapıyı aradı. İtiraz etmek için ağzını açacak gibi oldu. Girdikleri oda, bayan Wilson'un dediği gibi, bir hayli büyüktü; görünüşte çıplak, fakat temizdi. Yerde geniş, rengi solmuş pembe bir halı vardı. Ayrıca eski

bir tuvalet, çekmeceli bir dolap, bir elektrik ütüsü, bir gaz ocağı, döküntü bir gardrop, iki tane de tek kişilik karyola. Çekmecenin gözlerinde, İncil de dahil, birkaç kitap duruyordu. «Bunlar onun olmalı,» diye Olwen'i kastederek düşündü Macİndoe. Kitaplar bir hayli karışıktı: Bir hemşire kılavuzu, «Gurur ve önyargı,» «Rüzgâr Gibi Geçti», Shelley'in, St. John'un şiirleri, birkaç romantik romanla, bir-iki tane de polisiye roman. Pencereler kapalıydı. Odanın içi küf kokuyordu. Gaz ocağının yanında içiçe konmuş birkaç yumurta tavası duruyordu. Çekmecelerin üzerinde de çatal-bıçaklar.

«Olwen'in eşyaları nerede?»

«Çekmecelerin üstü onundu.»

«Tuvalet sizin miydi?»

«Evet.»

«Ya gardrop?»

«Onu ikimiz ortaklaşa kullanıyorduk.»

«Eşyalarını gardroptan çıkartır mısınız lütfen?»

Kız dolabın kapağını açtı ve üç elbise, ince bir baharlık pardesü, üç çift ayakkabı, bir miktar iç çamaşırı ile birkaç kirli mendil çıkardı. Bunları yataklardan birinin üzerine serdi. «Onun yatağı mıydı?» diye sordu Macİndoe. Hazel ancak başını sallayarak cevap verebildi buna. Gardrobun üzerinden sarı bir bavulu aşağı indirdi. «Bu da onundu,» dedi. «Kilitli ama.»

«Bir şey daha var,» dedi Macİndoe. «Bir de kendi eşyalarınıza bir göz atın bakalım. Kazaen onunkilerden sizinkilere karışan bir şey var mı acaba? Anlıyorsunuz ya, mektuplar, faturalar, fotoğraflar falan... Emin olmak için...»

Kız söyleneni yaparken, Macİndoe da onu inceliyordu. Diğer iki dedektif dalmıştı. Baker pencereden karşıdaki yolu seyrediyordu; Maddocks da tavanı. Ha-

zel, «Yok bir şey,» dedi. Bir an durup burnunu çekti. «Bekliyeyim mi ben?»

«Hayır,» dedi Macİndoe. «Siz aşağı inip çayınızı için yavrum.» Kız bir daha burnunu çekti. «Pek fazla da üzülmemeye bak. Şöyle düşün: Olwen'in uğradığı hayal kırıklığı fazla sürmedi — sadece birkaç dakika müthiş bir mutsuzluk çekti — herhalde olup bitenlere inanamamıştır.»

Kız dışarı çıkar çıkmaz, üç dedektif hemen paçaları sıvadılar. Çekmecelerin altını, üstünü karıştırdılar. Elbiselerin ceplerini yokladılar. Hatta belki içinde bir şey saklamıştır diye yatağını açıp, şiltesinin içini bile aradılar. Çekmecenin gözlerinden birinde bir zamanlar sabit olan bir kutu buldular. Macİndoe bu kutunun içinden pembe bir kurdeleyle sarılmış bir deste mektup çıkardı. Aynı yerde daha başka mektuplar da vardı. Ama bunlar sarılmamıştı ve zarfların üzerinde değişik yazılar görülüyordu. Kutuda mektuplardan başka askerî bir alayın kep rozeti, fener şeklinde, ucuz, eskimiş bir kolye, biraz lavanta çiçeği ve birkaç tane de istridye kabuğu duruyordu. Kitapların içinde ise Olwen Hughes adı ve hepsinin hangi yıl alındığını gösteren birer tarih vardı. «Gurur ve Önyargı»yı, 1949'da, «Rüzgâr Gibi Geçti»yi 1953'te almıştı. İncil'in içinde bile aynı yazı, ama daha çok bir genç kız yazısı, bir de 1944 tarihi vardı. Shelley'in şiirlerinin olduğu kitabın içine, «Elimden geldiğinden çok daha iyi olduğunu söylüyor, Stephen» ibaresiyle, 1950 tarihi okunuyordu.

Macİndoe elbiseleri bir kenara çekti ve birden yatağın üzerine oturdu. «Ne Allahın cezası bir gün be!» dedi. «Sakın hissiz biri olduğumu sanmayın. Fakat müthiş yoruldum.» Ayaklarını uzatıp, mektupları okumak üzere yattı.

Baker, «Bavul kilitli,» dedi.

«İzin veriyorum, açabilirsiniz,» dedi Macİndoe.

Kendisi ise kurdeleyi çözüp, mektupları birbir inceledi. Damgaların üzerinde 1944 tarihini ve önceden öğrendiği Galler'deki adresi görünce, hayal kırıklığına uğradı. İlk mektup, Bar Quay'de askerî bir kamptan atılmıştı. Şöyle diyordu:

«SEVGİLİ OLWEN,

C. tesi günü için çok özür dilerim, fakat çocuklardan hiçbirini salmadılar, elbette beni de; bu yüzden gelemedim. Yakında İngiltere'nin başka bir yerine gönderilmem mümkün. Nereye ve ne zaman gideceğimi söyleyemem, ama kamptan kaçmak gerekse bile, seni bir kere daha görmeyi deneyeceğim.

Duygularını incitmediğimi umarım. Sen çok iyi bir kızsın ve seni hiç üzmek istemem. Annene, babana ve Tom'a sevgilerimi ilet. Her şeyim senindir. Beni bekle.

JOE.»

Macİndoe başını sallayıp, ikinci mektubu açtı. İlkini, Maddocks'a uzattı. Baker hâlâ bavulla uğraşıyordu. İkinci mektup Wiltshire'da bir kamptan geliyordu ve mayıs 1944 tarihi taşıyordu;

«OLWEN'CİĞİM,

Burada senden kilometrelerce uzakta, başka bir kamptayım.

Bıktırdım mı yoksa? Havalar müthiş sıcak ve hep seni düşünüyorum. Daha doğrusu

izin verdikleri zaman düşünebiliyorum. Başımızı kaşımaya zamanımız yok; hiç bir şeye fırsat bulamıyorum — şu satırları bile tuvalette karaladım.

Her gece müthiş yorgun yatıyorum, fakat uykuya dalmadan önce, seni aklıma getiriyorum. Son geceyi, ayrıldığımız son günü aklıma getirdim. Olwen, sen çok güzelsin. Senin yanında kendimi çirkin ve korkak buluyorum. Seninle sevişmeme engel olduğun için memnunum. Müsaade etseydin, her şeyi berbat edebilirdik. Öteki kızlara hiç benzemiyorsun. Yani onlardan çok daha iyisin demek istiyorum. Bütün kalbimle kucaklarım.

JOE.»

Joe'dan gelen diğer mektupların hemen hepsi aynı havadaydı, fakat 1944 yılı ekiminde Fransa'dan gelen mektubu, acı sonu çok iyi anlatıyordu:

«SEVGİLİM OLWEN.

Gönderdiğin mektuplar için teşekkür ederim. Bugün üçünü birden aldım ve bütün günüm neşeli geçti. Çok kötü günler atlattık, fakat hiç de o kadar korkmadım. Gürültü müthiş ama insan alışıyor.

Dün bir Alman öldürdüm. Pek fazla korkmadığımı söylemekten daha fazlasını anlatamam sana. Kendimi pek suçlu da hissetmiyorum. Lütfen sen de beni suçlu hissetmediğini yaz. Bu yüzden bana kızmayacaksın, değil mi? Mektuplarını eksik etme,

çünkü burada, İngiltere insana çok uzaktaymış gibi geliyor. Ne zaman bir şey düşünmeye cesaret etsem, seni düşünüyorum. Özellikle bugün. Tanrı seni korusun. Harry terfi etti. Sevgiler.

JOE.»

Macİndoe mektuptaki birlik numarasına bir daha baktı, sonra kep rozetini aldı eline. İkisi de uyuyordu. «Bu, olayı daha da gerçekleştiriyor,» diye düşündü. Adamcağız ölümle burun burunaydı, ama yine de kızı düşünebiliyordu. «Tanrı seni korusun» diyordu. «Seni de korusun,» diye aklından geçirdi Macİndoe. «Tanrı ikinizden de inayetini eksik etmesin; mahremiyetinize girdiğim için de, beni affetsin.» Macİndoe bu sefer daha küçük bir deste mektup aldı eline. İlkinin üzerinde Forest Gate E7 damgası okunuyordu, ama tarih pek belli değildi. 1942'ye benziyordu. Mektup yuvarlak, delikanlı yazısiyle yazılmıştı:

SEVGİLİ OLWEN.

Yeni okuluma başladım. Her şey yolunda, ama henüz alışamadım. Şimdi Fransızca da öğrenmek zorundayım — elbette burada kimse Gal dili öğretmiyor. Çok da zor bir şey, çünkü öğretmen haklı olarak İngilizce konuşmaya yanaşmıyor. Fransızcaya yeni başladığımı anlatmaya çalıştım, ama dinlemedi bile beni. Belki adam İngilizce bilmiyor bile. Bu yüzden ev ödevlerini kopya çekmek zorunda kalıyorum. Fransızca anlamadığımı söylemeye lüzum görmüyorum artık. Her şey arap saçına döndü. Şehir

pek berbat. Gürültü ve dumandan başka bir şey yok. Ne yürüyüşe çıkacak bir yer, ne de konuşacak biri var. Senin dürüst bakışlarını, yüzünü ve ciddî sohbetini çok arıyorum. Güzel saçların ve şefkatli tavırların gözlerimin önünden hiç gitmiyor. Sessiz kıyıda, bir şubat günü yine seninle yürüyüşe çıkmak isterdim. Hiç bir şey asla eskisi gibi olmayacak. Galiba şimdi fenerin etrafına dikenli teller çekmişler ve içine de asker doldurmuşlar. Her şey sanki yüzyıllarca önce — çok daha kusursuz bir dünyada kalmış gibi.
Lütfen bana yine yaz ve beni unutma, olmaz mı?

LESLİE.»

Belki bu delikanlı da uzaklara gitmeseydi — ama böyle düşünmenin ne yararı var? «Delikanlı uzaklara gitmeseydi, ben de burada bulunmazdım,» diye düşündü Macİndoe. En sonunda bu alçak herife raslamış olması, ne kadar kötü bir talihsizlikti. Acaba onun mektupları neredeydi? Nereye saklamıştı? Birlchester damgası taşıyan bir mektup görünce, hemen kaptı, fakat bu da eski bir mektuptu. Üzerinde adres yoktu, ama mektupta yazılı olanlar, yazan hakkında bir fikir veriyordu:

«OLWEN,

(Tanrı beni sana hemşire hanım diye seslenmekten esirgesin. Bu mektup, benden sana; kahvaltımı ayağıma kadar getirip, dereceyi ağzıma yerleştiren, yastıklarımı

düzeltip, balıkyağımı içiren sevgili yaratıkla hiç bir ilgisi yok. Onu da seviyorum, ama beni kötü zamanımda tanıdı o.)

Kadınlar kısmına gideli henüz birkaç saat oldu, ama şimdiden acıyla kıvranıyorum. (Bana ıstırap veren daha başka şeyler de var; hepsinin canı cehenneme!) Seni çok arıyorum, Olwen. Bir esir gibi yaşıyorum burada. Ne zaman gözlerimi yumsam, gözlerimin önünde hep seni görüyorum. Tek avantajım bu. Diğerleri yataklarından kalkıp, dışarı çıkıyorlar. Güneşin altında ve ağaçların gölgesinde mayışıyorlar. Onlara yürümek ve gevezelik etmek serbest; kitaplıktaki at gibi karıyla eğleniyorlar. Ben ise burada, krem beyazı duvarlar arasındayım; ancak biri geçerse yüzünü görebiliyorum. Kuralları çiğnemezsem, altı ay senin yüzünü göremiyeceğimin farkındayım. Dayanılır şey değil bu. Devamlı hemşirem olacağını bilsem, ömrümün sonuna kadar hasta yatmaya razı olabilirdim.

Krem beyazı duvarlarımın arasına yine de geldin, Her hareketini, en ufak ayrıntılarına kadar hatırlıyorum. Üniformanı ne zaman değiştirdiğini biliyorum; makasını üst cebinde, sigara paketini ise (hastalar için ne kadar kötü bir örnek!) alt cebinde taşıdığını da biliyorum. Zarif kolluklarının üzerinde o güzelim 248 numarası var. Pazartesi veya salıları evden mektup aldığını ve mektubu da üst cebinde taşıdığını biliyorum. Kemiklerin iri göründüğü halde, ellerinin küçücük olduğunu da biliyorum.

(Evet, siyah çoraplarına ve bileklerine de baktım.) O küçük ellerin sıcak, iş yapmaktan biraz sertleşmiş, kuru, ama dost. Özür dilercesine dokundum o ellere. Ruj sürmüyorsun. Kalçaların çok zarif. Ormandaki çalı-çırpılar gibi. Azizeler veya mankenler kadar hoş bir yüzün var; cazip, fakat dürüst; kolların da ne kadar dolgun; hiç kuşkusuz omuzlarınla, bacakların da aynı mükemmelliktedir. Yürürken göğüslerin masum bir heyecanla dalgalanıyor. Sen kendini tanımıyor musun? Hiç kimse bunları sana söylemedi mi? Niçin kibirli değilsin sen? Oh, Olwen, seni bu şekilde arzulamıyorum, ama ben de bir erkeğim ve öleceğimi bilip de, bir başkasının seni benden çok seveceğini bilmek, yüzünü, gözlerini, omuzlarını ve göğüslerini benden daha iyi tanıyacağını düşünmek, nasıl ıstırap vermez bana?

Yine de beni, neredeyse bir Tanrı olduğuna inandırdın. Ama pek değil. Bir yerde bir eksiklik var. Bir yerde bir aldatmaca var. Bir yerde bombardıman uçakları yine pikeye hazırlanıyor. Gel de beni aksine inandır sevgilim. İnandırıcı yalanlarını anlatmaya gel bana. Mutlu olarak öleceksem, hepsini dinlemeye hazırım.

STEPHEN.»

Baker, «Bavulu açtım, efendim,» dedi.

«Neyi?» diye sordu, hâlâ okuduğu mektubun etkisinde olan Macİndoe.

«Bavulu açtım dedim.»

«Ne varmış içinde?»

«Günlüğü, efendim. Bu yılın günlüğü.»

«Şükür Tanrı'ya! Herhalde bütün adres ve isimler vardır içinde. Başka bir şey de var mı?»

«Bir çift de çorap var.»

«Mektup yok mu?»

«Hayır. Niçin sordunuz bunu efendim?»

«Annesinden-babasından gelen mektuplar nerede peki?»

«Diğerlerinin yanında değil mi?»

«Hayır,» dedi Macİndoe. «Bunlar hep sevgililerinden gelenler.»

«Ya,» dedi Baker, «demek o da malûm kızlardanmış, öyle mi?»

«Pek peşin bir hüküm,» dedi öfkeyle Macİndoe. «Her kızın erkek arkadaşları vardır. Üstelik bunun tanıdıkları yarım düzineden daha az. Herhalde sevimli bir arkadaştı... İki mektubum daha var okuyacak. Sen günlüğe bir göz at ve şu Allahın belâsı Roy hakkında bir şeyler bulmaya çalış.»

Bu sefer eline aldığı en yeni mektubun üzerindeki yazı, tanıdık geliyordu Macİndoe'ya. Kâğıdı çevirdi ve ardında, «Peggy» imzasını okudu. Sonra baştan aldı:

«SEVGİLİ OLWEN,

Evet, hemen gelebilirim ve haberlerini dinlemek için can atıyorum. Adam hakkında niyetlerin ciddiye benziyor. Sana lâyık olduğun bütün mutlulukları dilerim. Ben de neşeli bir hayattan sonra, duruldum. Başhemşire ile biraz daha aramı

düzelttikten sonra, gelecek aylar içinde nişanımı resmen açıklayacağım. Hastalarla dost olmamıza ne kadar sevindiğini sen de bilirsin. Michael da buradaki hastalardan, ama yakında atlatacak. (Sen onu tanımazsın, henüz geçen yıl geldi.)
Zaten şeker gibi bir oğlan. Çok da neşeli. Sigaralar ve biralar benden.

PEGGY.»

Baker heyecanla, «Kız 17 mart konusunda haklıymış efendim,» dedi. «Adam, bayan H.'ın dışarda bulunduğu sırada gelen bir seyyar satıcı. Daha sonra kırmızı otomobilden, deli karısından da sözediyor; hatta Dragon'da beraber yemek yemişler.»

«Yo, hayır! Olacak şey değil!» dedi Macİndoe. «Bizim gittiğimiz yer demek! Anlaşıldı, bir daha gitmemiz gerekecek oraya. Tony, müsaade et, şu mektubu da okuyayım, sonra günlük üzerinde konuşuruz.»

Mektup 1954 yılı ocak ayında yazılmıştı ve diğerlerinden daha resmî bir ifade taşıyordu:

«Sayın BAYAN OLWEN,

Size daha önce yazamadığım için özür dilerim, fakat adresinizi bulmak haftalar aldı. Ne yazık ki size vereceğim haberler oldukça kötü ve çoktan öğrenmiş olduğunuzu sanıyorum.
Joe'yu kaybettiğimizi size üzülerek bildiririm. Ben vartayı ucuz atlattım sayılırım, ama adresten de anlayacağınız gibi, durumum hiç de parlak değil. [Macİndoe adre-

se baktı — mektup bir Alman esir kampından geliyordu.] Diğer arkadaşlarla beraber devriye geziyorduk. Birden bir metre ilerimizde bir Tiger tankı beliriverdi. Joe açılan ateşle derhal öldü. Ben kaçmayı denedim, fakat peşime takılan iki motosikletli tarafından enselendim. İki arkadaşımı daha aynı şekilde topladılar. Ölmediğimiz için şanslı sayılırız. Burada durumumuz fena değil. Mektubun salimen elinize geçmesini isterim, çünkü acı sonucu bilmek, sizin hakkınızdır. Hep birlikte dansa gittiğimiz ve Joe ile sizin ödünüzün patladığı geceyi daima hatırlayacağım. Biliyorsunuz, gerçekten çok seviyordu sizi, arkadaşınızından ve benden çok farklıydınız. (Ona da selâmlarımı söyler misiniz?) Yüreğinizi ferah tutun bayan Olwen, çünkü Joe hiç bir şey anlamadan, hiç acı çekmeden öldü. Bunu sizin için yaptığını sanıyorum. Sizden başka hiç bir yakını yoktu. Çok iyi bir çocuktu. Ama derler ya, iyiler hep erken ölürmüş. Daha yaşlılar demek daha kurnaz oluyor.
Sadık hizmetkârınız,

HARRY COXHAM.»

Tiger tankı ve Shelley'in eserinde altı çizilmiş yerler. «Bana diyor ki — Seni asla unutmayacağım — 'Bayan Wilson, sizden iyisi yok bu dünyada' demiş ve aslında onu kastetmediği için, kıpkırmızı oluvermişti.» İncil'i 1944'te, delikanlı öldüğü zaman satın almıştı. İnsanın kusursuz ve belki de ölümsüz bir yara-

tık olduğunu sandığı bir sırada, derken kimyasal ve patlayan bir çelik karşısında aynı insanın yokolduğunu görmek, belki de savaşın küçük şakalarından biriydi. «Nasıl bir kız olduğunu söylediler mi?» Hayır, bunu açıklamadılar. Ölümüne hiç uymayan bir kız olduğunu kimse anlamadı. Bundan üzüntü duyduklarını söylediler, ama adınız listenin başındaydı. Davanın zor ve saçma olacağı fikrine saplanmışlardı, ilginç de olabilirdi; fakat güzel olabileceğini kavrayacak ölçüde tecrübeleri yoktu. Kendinizi tanımıyor musunuz? Kimse size bir şey söylemedi mi? Niçin kibirli olamıyorsunuz? Evet, niçin kibirli olamadınız? Eğer burnunuz biraz havalarda olsaydı, pekâlâ yaşayabilirdiniz. Kibirli olsaydınız herhalde güzel bir genç kızın kendi mahvını hedef tutan bir savaşın başlıca kahramanı olduğunu bilirdiniz. Kalbinizle teslim olurken, beyninizle savaşmaya devam edebilirdiniz. «İyiler erken ölür. Yaşlılar demek daha kurnaz oluyor.» Elbette, kurnazca bir davranış bu. Kurnazlık, güzel bir şey değildir; ne şefkat bilir, ne tutku, ne utanç, hatta ne de öfke; fakat insanı emin bir biçimde koruyabilir; yardımcıları vardır; adres, özellikler; maaşının ne olduğunu bilmek öğrenmek ister, akıl hastanesindeki karısını tanımak ister... «Ben bu adamı mutlaka bulmalıyım,» diye düşündü Macİndoe. «Çünkü herif, benim inandığım her şeye açıkça meydan okuyor! Yine alçakgönüllü bir kıza raslayıp, onu da mahvetmeden önce, herifi bulup zararsız hale getirmeliyim!»

Günlük, Macİndoe'nun sandığından çok daha kalın bir defterdi. Her sayfa hemen hemen otuz santimetre boyundaydı. Genişliği de on sekiz santimetre kadardı. Bir kadın çantasında taşınamayacak kadar büyüktü; anlaşılan bu yüzden katilin eline geçmemiş-

ti. Polisler de bu yüzden bulamamışlardı. Ayrıca neden önceki yıllarda da günlük tutmadığını açıklıyordu: Defter, bir yeni yıl armağanıydı (herhalde bayan Harper'in dükkânına hediye edilmişti) ve bir kimyasal maddeler fabrikası tarafından gönderilmişti. Katilin armağanı da olabilirdi — hoş, adam pek yazı yazmaktan hoşlanıyora benzemiyordu ya — katilin çalıştığı yerin defteri olabilirdi. Fakat Macİndoe böyle olmadığını biliyordu, çünkü defter 17 martta değil, yılbaşında tutulmaya başlanmıştı. İlk yazılar kısa ve sıradan şeylerdi. Evinden gelen mektuplar, gördüğü filmler, Peggy'yle Hazel'le buluşup gezmeleri. Seyyar satıcı ile tanıştıktan sonra, yazılar çok daha uzun olmaya başlamıştı. Hele salı günleri yazdıkları o kadar uzundu ki bazen çarşamba gününe ayrılan yere bile geçiyordu. Macİndoe, yazılanları dikkatle inceledi. Kızın bütün tanıdıkları dikkatle sorguya çekilmeliydi. Roy denen bu adamın katil olup olmadığı henüz belli değildi, ama Macİndoe onu sorguya çekmeyi çok isterdi.

Günlüğün faydası, olayları allayıp pullamadan anlatmasıydı. Kız, hayal kırıklığına uğramaya alışkın değildi; gerçeği mutlaka burada bir yere kaydetmiş olmalıydı ve her şey bunun içindeydi. Adamın dediklerinin yüzde doksanı yalan bile olsa, kız yalan söylememişti; her şeyi aşkla ve inançla yazmıştı. Bu yüzden insan sonu nereye varacak diye, merakla okuyordu. Ayrıca polislerin rahatça işleyebilecekleri ufak, küçük ayrıntıları da kaydetmişti. Macİndoe en küçük ayrıntıları bile not etti. Adam daha ilk andan yalan söylemeye başlamıştı — hikâye, su götürmeyecek derecede bir masal havasındaydı — ama adamın bir boşluk içinde yalan söylemesine imkân yoktu. Marta-

vallarını Dragon'da, Priory çayhanesinde, Brownhill'-de «küçük bir meyhanede,» kırmızı spor arabanın içinde, şehirdeki «Queen's»te, dansetmeye gittikleri bir yerde sıralamıştı — ve bütün bu yerleri bir-bir dolaşabilirlerdi. Bütün mesele, adamı kızıl saçlı genç kızla lokantada beraber, yemek yerken, dans ederken, yürürken gören birini bulmaktı. Herif kurnazlık ediyordu. Daha başlangıcından gölgede kalıp tanınmamak gerektiğini farketmişti. Bayan Wilson, adamı hiç görmemişti: «Olwen ondan ya da bizden utanıyordu» — hangisi doğru olursa olsun, adam Olwen'in evinde bir kerecik bile olsun görünmemeyi becermişti. Ayrıca adamın dolaştığı yerler de kişiliği hakkında bir fikir vermeye yarayabilirdi. Genç kız hiç kuşkusuz aşk sarhoşluğu içinde birtakım ayrıntılara da dalmıştı. Adamın Evelyn adında, kaza geçirmiş ve deli olup akıl hastanesinde yatan bir karısı vardı. Bu doğru olabilirdi, çünkü evli olduğunu söylemesinin başka ne sebebi olabilirdi ki? Kiel kanalına mayın döken pilotlardan biri olduğunu anlatmıştı. Birrell'den 150 kiloluk bir sipariş almıştı (ne siparişi acaba? Sabun mu?) Bu da kendisini ele verebilirdi. «R. bugün Bristol'a gitmek zorunda.» Bu küçük ayrıntı da, pekâlâ bir şey ispatlayabilirdi. Olwen günlüğünde durmadan on iki ay beklemekten dem vuruyordu. Ne on iki ayı? Karısının ancak bu kadar mı ömrü kalmıştı? Marta kadar yani? Kızcağız Galler'e son gidişinden sonra, şöyle yazmıştı: «Beni tutku derecesinde sevenlerin her şeyimi öğrenmek istemelerine karşı tetikte olmalıyım.» Demek annesi-babası şimdi bile Roy hakkında bir şey bilmiyorlardı ha! Bu, kendileri için ne kadar acı bir haber olacaktı. Galler polisinden de bana göre bir haber yok. «R. çok hoş bir tip — beni daktiloyla yazılmış

zarflar kullanmaya zorluyor. Niçin merak ediyorum doğrusu.» Acaba Olwen'in dediği gibi, karısı hastanede olduğundan, kapıcı kadın hır çıkartmak istediğinden mi? İçimde bu herifin karısı yok diye bir duygu var; belki de gerektiği zaman Olwen'i terketmek üzere önceden hazırlanmış bir özürdü karısı. Belki de Olwen evlenmeleri için asılmaya başlamıştı. Adam da durumu açıklayarak (hiç şüphesiz büyük bir ustalıkla: Çünkü bu konuda herhalde tecrübesi vardı bir hayli), evlenmelerine imkân olmadığını, çünkü (aslında varolmayan) karısının iyileşme belirtileri gösterdiğini, hiç olmazsa şimdilik ölmeyeceğinin anlaşıldığını söylemişti. Derken Olwen'in içinden yeni bir hayat için taşan sevinçle, bir karar almaları gerektiğini söylediği gün gelip çatmıştı. Nedenini de açıklamış ve günlüğüne yazdığını tekrarlamıştı adama: Bebeği aldırmak niyetinde değildi. İşte bu yüzden adam ikisini de öldürmüştü!

«Dediğim gibi — çok iyi kızdı — benden de iyiydi.» Hazel, aşkınızın kendisininkinden daha farklı bir niteliği olduğunu takdir etmişti. Joe da aynı hürmeti duymuştu: «Senin yanında kendimi çirkin ve korkak hissediyorum.» Hem o zaman henüz on altı yaşındaydın, Olwen, Ciddî ve dürüst yüzüne bakıp, tanıdığı veya tanışmak istediği öteki kızların yüzüne hiç benzemediğini anlamış olmalıydı. «Seni sevmeme engel olduğun için memnunum» — ama seni sevmekten vazgeçmemişti; tersine aşkı daha da kökleşmişti. Daha çocukluğunda Leslie şöyle yazmıştı: «Hiç bir şey asla eskisi gibi olmayacak.» Ama yanılıyordu o da, çünkü sen onun hediye ettiği kolyeyi on iki yıldan fazla bir zaman sakladın. Sende herkesin büyük bir saygı duyduğu, sınırsız bir merhamet duygusu vardı. R. hariç,

Bu acıma duygunla herhalde çok iyi bir hastabakıcı olmuştum. İşinin dışında da güleryüzlülüğünü terketmeyenlerden biriydin sen. Tıpkı Stephen'e davrandığın gibi. Onu gerçekte sevmemiştin, değil mi? Ona şefkat, acıma duygusu göstermek istemiştin. Bu acıma duygusu, eğer karşısındaki sömürmeye kalkışırsa, güzel bir genç kızın felâketine neden olabilir. Azizler ve hastabakıcılar güzel olmamalıdır. Stephen'in bunu bilmemesi imkânsızdı. «Ruj kullanmıyorsun, dudaklarının ormandaki çalı-çırpılar gibi incecik hatları var... Hiç kuşkusuz omuzların ve kalçaların da aynı mükemmelliktedir.» Ah... Ben bile seni alımlı bir kız olarak görmeden edemiyorum

Seni çok sevdim Olwen. Seninle tanıştığım için çok memnunum ve artık başkalarının senin hakkındaki fikirlerini dinlemeyeceğim. Tony de seni görseydi, beğenebileceğini söylüyor. Onunla tanışmış olmanı çok isterdim. Çok iyi bir çocuktur o. Uzun boylu, sarışın, dürüst bakışlı, senin yaşında bir delikanlıdır. Soğuyan cesedini gördükten sonra gönül rahatlığıyla bir kahvaltı edebildiğini sanmıyorum. Güzel insanların asla öldürülmemesi gerektiğine inanacak kadar genç olduğu kanısındayım. Tıpkı senin gibi Olwen; ama sen, çirkinlere de acırdın. Tony günlüğünü okuduğu zaman, öfkelenecek; tarafsızlığını hemen yitiriyor. Ama ona kızmaya hakkım yok. Sen çok iyi bir kızdın Olwen, ama sersemlik ettin. «Rüzgâr Gibi Geçti»yi asla okumamalıydın. Aşkı, romantik olmaktan da öteye götüren bir şey o kitap. O gün keşke evden çıkmadan önce oturup kendi günlüğünü baştan şöyle bir okusaydın. Kendi felâketini nasıl hazırladığını göremiyor musun? Nasıl neşeyle ve yüreğin şefkat dolu olarak dışarı çıktığına baksana. Sonra bir de nasıl bir

umutsuzluk içinde her şeyi bitirdiğini düşün. Emin ol, biri bunları okuduğu zaman, senin nasıl aldatıldığını çok iyi anlıyor. Adam niyetlerini pek çabuk açığa vurmuş. «Kendi kendime bakıp gülümseyeceğim; otobüslerde bakışlarımı öne eğip, şişman hanımların saçlarıyla ilgileniyormuşum gibi yapacağım. Ama bütün bunları yaparken, hep onu düşünüyorum.» Ben senin ne düşünddüğünü biliyorum — yalnızca şefkat ve incelik. Benim de böyle bir karım var. Kırk altı yaşında, ama hâlâ utangaç. Görseydi, seni çok severdi. «R.'nin suratını tokatlamalıyım.» Olanca temizliğin içinde, onun da başının döndüğünü ve çok heyecanlandığını sandın. «Savaşın ve Evelyn'ın hastalığının dinî inançlarını nasıl yıktığı hakkında bir şeyler anlattı.» İşte gerçeği o zaman anlamalıydın. Bir erkeğin dinî inançları, rekabet yüzünden yıkılmaz; tersine, daha sıkı sarılır dine. Hiç hasta karısı için kiliseye gidip dua etmiş mi acaba? Birkaç hafta sonra trende onu artık kontrol edemez hale geldin. Diretiyor ve sen de engel olamıyordun. «Korkmayışım, bir mucize. Demek bütün huysuzluğuna rağmen, ona güveniyorum.» Oh, zavallı kızcağız, şarabın ve birinci mevki kompartımanın ne demek olduğunu bilmiyor muydun? Fakat öyle sanıyorum ki bütün âşıklar, ister masum, ister suçlu olsunlar, tek başlarına kalmak isterler. «Bana sahip olmak için diretiyor ve hatta itirazlarım karşısında sabırsızlanıyor.» Nedir itirazların? O zamanlar hâlâ kiliseye gidiyor muydun? «Onu durdurmak için kavga etmem gerekeceğine dair bir duygu var içimde.» Çok sabırsızdı, öyle mi? Ama o yalnız senin vücuduna sahip olmak için sabırsızlanıyordu Olwen, aşkına değil. Nasıl olsa aşkına sahip olmuştu. Neticede teslim oldun ve artık günlüğün, mutsuzluğunu yansıtmaya baş-

lıyor. «Zaman zaman ağlıyorum, ama Allah bilir, neden.» Çünkü karşındaki mutlu değildi, yalan mı? Bu iş olup bittikten sonra, hep kendi bildiğini okurdu. Korkarım arkadaşın Peggy haklıydı. Bu iş annene sözedebileceğin bir şey olsaydı, yanlış bir şey yaptığını anlayabilirdin. Anlayabildin mi acaba? Kişiliğinin yarısı çirkin olan birinin, asla tam bir güzel olmayacağını biliyor muydun?

Mektuplarını ve günlüğünü okuduğum için beni bağışla. Artık sıkılmana gerek yok. Nasıl olsa beni görecek değilsin — polisler cennete gitmezler — çünkü cennette onlara ihtiyaç yok. Bana büyük bir yardımda bulundun. Sevdiğin adamı anlatışın var ya, bana onun nasıl bir insan olduğunu çok iyi gösterdi. Plağı şimdi tersinden çalıyorum ve müzik kulağıma hiç de hoş gelmiyor. Buruk ve ahenksiz çıkıyor sesler. Şimdi sen de onun göründüğünün ve inandığının tam tersi bir adam olduğunu biliyorsun. Anladın mı bunu? Hileyi sezdin mi? En büyük avantajı, görünüşünün bile yalancı oluşuydu. Arkadaşın Hazel de böyle diyor. Adam efendi birine benziyordu. Genellikle böyle olmaz bu herifler. Aradıkları teslimiyeti isterken, çirkinlik yüzlerine vurur. Çok talihsizmişsin sen. Peki, ama niçin şirketinin adını, soyadını, otomobilinin plâka numarasını yazmadın Olwen? Hiç olmazsa bunların birini. Nasıl kirişi kırmasını biliyorlar, görüyorsun, değil mi? Hazel adamın iyi bir tarifini yaptı; herhalde etrafımızda dolaşıyordur; kırmızı spor arabası da. Onu köşe-bucak arayacağız. Yine de elimizden kaçması mümkün. Ben iyi bir dedektifim, sıradan insanlar cinayet işlemek istemezler. Herif bu cinayeti bir öfke anında, kızgınlığından, önceden tasarlamadan işledi. Sinirleri onu teslim olmaya zorlamasa bile, ardında

bizim için birtakım deliller bırakıyor... Bu adam, seninle tanıştığı ilk andan başlayarak, seni hep hayal kırıklığına uğrattı. Dolayısıyla beni de. Hoşuma gitmiyor bu Olwen. Aklıma soğukkanlılığı, önceden tasarlanmış planları olduğunu getiriyor. Ama belki de yanılıyorumdur. Şimdi öğreneceksin sen. Onun en iyi ve en kötü yanlarını biliyorsun. Kimbilir, belki de şimdi büyük acı çekiyordur. Belki de teslim olmuş, bize sığınmıştır. Her ne olursa olsun, bana kalırsa, sen onu bağışlamalısın. Ama ben bunu yapamam Olwen. Ben herhangi bir kanaat sahibi olmaya yetkili değilim. Benim görevim, sadece onu bulmak; bütün niyetim de bu.

6

Bayan Harper'in yeri. Kadınlar, ağızları bir karış açık, etrafta dolanıyorlar; biri zırlıyor. Öfkeli birtakım bakışlar — sanki cinayetin suçlusu polismiş gibi. Hazır bulunanların ikisi de müthiş bitkin. Bayan Harper sigarasının birini söndürüp, birini yakıyor. İçerisinin atmosferi peşine düşülen bir denizaltının komuta kabininden farksız. Bayan Harper, «Aman Allahım!» diyerek itiraz etti. «Yine mi siz?» Hiç bir şefkat belirtisi yok üzerinde. Unutmuş böyle şeyleri. Öfkesi ağır basıyor. (Ah Allahım, ah, yürekten inanmadığım Allahım, ne diye öldürülmesine razı oldun bu kızın? Başıma ne işler açtığını görmüyor musun?)

Macİndoe, «Bayan Hughes'un bir seyyar satıcıyla tanıştığı hakkında deliller var elimizde,» dedi. Bayan Harper'in itiraz etmek için ağzını açtığını görünce, bir el hareketiyle lâfını ağzına tıkadı. «Adam buraya gel-

miş olmalı, 17 martta, yani bir perşembe günü tanışmışlar. Bir başka deyimle — eğer yanılacak olursam, düzeltin hatamı — bayan Hughes'un çalışma günü gelmiş. Ayrıca adamın otuz yaşlarında, belki biraz daha yaşlı, kırmızı spor arabalı, uzun boylu ve esmer, yüksek sınıfa mensup görünüşü olan, adının da Roy...»

Bayan Harper iki aspirin aldı. «Başım tuttu. Hiç bir şey düşünemiyorum. Benim yerime siz düşünün. Bittim. Kim söyledi bunları size?»

«Orasını açıklayamayız. Mesele, böyle birini tanıyor musunuz?»

«Hayır,» dedi bayan Harper. «Ben de seyyar satıcıları düşünüyordum. Hepsi orta yaşlıdır zaten. Ama hiçbirinin spor arabası yok.»

«Siz devamlı gidip-gelenleri demek istiyorsunuz anlaşılan,» dedi. MacIndoe. «Peki, ya mallarını getirip de, sizin reddettiklerinizden ne haber? Zaten bu adam anlaşılan bir defa kapınızı çalmış.»

«Olabilir,» dedi bayan Harper. «Fakat benim hatırladığım tek genç, aylarca önce gelen, yirmi beş yaşlarında, tombul yanaklı, sarışın biriydi. O da siyah bir Ford'la gelmişti. Kendisini hemen sepetledim.»

«Seyyar satıcıları kim karşılardı? Olwen mi?»

«Kim karşılarsa karşılasın, bana getirirdi,» diye açıkladı bayan Harper. «Personelimden hiçbiri seyyar satıcılarla görüşmez — hepsi bana gelir.»

Melon şapkasını başına geçirip, sırtını küçük kalabalığa çeviren MacIndoe, «Pekâlâ,» dedi. «Siz bir kere daha düşünün bakalım bunu.»

«Elimden başka bir şey gelir mi? İşime müthiş yarayacak bu — herkes buraya koşacak. Aman Allahım, bu kadar gürültü kopartacağını bilmezdim doğrusu bu kızın.»

Birrell'de. Domuz sucuğu ve salam kokusu. Domuz jambonu dilimleyen makine. Bisküit yiyen bir çocuk. Omuzları düşmüş dört-beş kadın, sıra bekliyor. İçlerinden biri, çok güzel. Dimdik duruyor. Hâmile. Yakında onun da omuzları çökecek. Tezgâhtarlardan biri, malûm lâfı ediyor: «Sos istemez misiniz? Worcester, domates, kahverengi, tatlı sirke...»

Gözlüklü, on yıldır karın doyuracak şeyler satmaktan bıkmış, yüzü yağlı bir adam. Müdür.

«İyi günler.»

«İyi günler. Biz, bir cinayet soruşturmasını yürüten polis dedektifleriyiz.»

O kaçınılmaz, müthiş sessizlik! Çevrilen başlar. Yalnız henüz dünyayı tanımayacak kadar küçük olan çocuk bisküitini yemeye devam ediyor. «Oh,» dedi birden müdür. Ardında duran ve ötekiler, hiç aldırmıyormuş gibi kulak kesildiler. Müşteriler pekâlâ bekliyebilirlerdi ve seve seve bekliyorlardı da. Hâmile kadının gözleri dehşetle, iri iri açıldı. «Tıpkı Olwen'inkiler gibi» diye düşündü MacİndoE. «Seyyar satıcı olan bir adamla görüşmek istiyoruz. 22 mart salı günü buraya geldiği biliniyor. Sizden yüz elli kiloluk bir sipariş almış, ne siparişi olduğu belli değil.»

«Anlıyorum,» dedi yavaşça müdür. Sonra sesini yükselterek ekledi: «Mart ayı defterini çıkartıp bakın bakalım.»

Makinede jambon kesen adam işinin başından ayrıldı ve biraz sonra iki ağır defterle geri döndü. «Şimdi söyleriz size,» dedi müdür. «Biz her şeyin kaydını tutarız. Allahın belâsı vergi, teftiş, kontrol — nelerle başettiğimiz bir bilseniz. 22 mart demiştiniz, değil mi?»

«Evet, 22 mart.»

«Özür dilerim. 22 martta hiç bir sipariş vermemişiz.»

«Hiç mi?»

«Hiç. Tarihin doğru olduğundan emin misiniz?»

«Yüzde yüz eminim. (Olwen'e güvenebilirim.) Günlerden de salıydı.» Müdür bir takvimi karıştırdı. «Evet, salıymış.»

«Başka şubeniz var mı?»

«Hayır.»

Manasız bir şeydi bu. Bunu Olwen de yazmıştı, bayan Wilson'un evinde sorguya çektikleri Hazel de söylemişti. Olwen'in öte berisini aldığı yer burasıydı. Unutmuş olmasına imkân yoktu. Macİndoe başparmağının tırnağını kemirdi. Müşteriler ve personel ne söyleyeceğini bekliyorlardı.

«Muhtemelen,» dedi, «ya seyyar satıcı bir sipariş almadı veya bu ifadeyi veren tanık yanılıyor. Bizim sorguya çekmek istediğimiz adamın kırmızı bir spor otomobili var. Uzun boylu, esmer, iyi giyimli, otuz beş yaşlarında, galiba yakışıklı biri.»

«Tanımıyorum. Ben iş için spor otomobil kullanan bir adam işitmedim doğrusu.»

Bir kız yaklaştı. Yirmi yaşlarında, uzun boylu, topluca, yuvarlak hatlı, mevzun ve oynak kalçalı, iri göğüslü biri. Yüzü şu anda sapsarıydı, fakat yine de cazipti. «Özür dilerim, bay Belcher,»

«Ne oldu, ne var bayan Young?»

«Kırmızı spor otomobiliyle bir adam sizi görmeye gelmişti de... Bundan aylarca önce.»

Kız biraz huzursuzdu. Macİndoe, «Acaba neden?» diye düşündü. Belki de böyle bir adamı hatırlamak hoşuna gitmiyordu: Aylarca aklından çıkaramadığını sanabilirlerdi. Belki de birine karşı dürüst olmayan bir

davranış sayılabilirdi bu. Macindoe kıza baktı. «R» nin bu kızı hayranlıkla süzmüş olması kuvvetle muhtemeldi. Hem de dışarda, arabada bekleyen Olwen'i düşünmeden. Belki de «R.» cazibesini her güzel yüze karşı kullanmaktan çekinmeyen biriydi. Keşfedecekti yakında gerçeği.

«Mart ayında mıydı?» diye sordu.

«Olabilir.»

«Siz arabasını gördünüz mü?»

«Evet, pencerenin ardından. Tıpkı şimdi sizin arabanızı gördüğümüz gibi.»

«Ne renkti?»

«Koyu kırmızı.»

«İçinde bir kız var mıydı?»

«Görmeme imkân yoktu. Yanılmıyorsam o gün hava yağışlıydı ve galiba arabanın pencereleri sarımtraktı — sekürit cam gibi bir şey — üstü de öyleydi.

«Plakasına dikkat ettiniz mi?»

«Yo, öyle bir şeye hiç dikkat etmedim.»

«Peki, nasıl dikkatinizi çekti araba?»

Kızın yüzü al al oldu.

«Yakışıklı mıydı adam?»

«Evet,» diye fısıldadı adeta kız.

«Kendisiyle konuştunuz mu?»

«Sadece bir dakika.»

«Ne dedi?»

«Yüzsüzce bir lâf etti.»

«Ne dedi?»

«Şey... 'Merhaba güzelim,' veya buna benzer bir şey. Sonra da şeftali hakkında bir şeyler söyledi.»

«Konserve meyva falan mı satıyordu yoksa?»

«Hayır. Ne sattığını söylemedi. Ben bu sırada şef-

tali konservelerini üstüste diziyordum. Bir şeftalinin de diğer bütün şeftalilere benzediği gibi bir lâf etti.»

«Anladım. (Demek bunu dört ay ve beş gün aklınızda tutabildiniz ha!) Sonra ne oldu?»

«Sonra bay Riley'i gördü.»

«Bay Riley burada mı?»

«Artık yok. Öldü.»

«Önce emekli oldu,» dedi müdür. «Kısa bir süre sonra da öldü.»

«Adam ne sattığı hakkında bir şey söylemedi mi hiç?»

«Bana söylemedi.»

«Tekrar geldi mi buraya?»

«Hayır.»

«Kendisini bir daha gördünüz mü?»

Bir baş işareti. «Hayır.»

Priory çayhanesi. 1928'de inşa edildiği halde, üç yüzyıl önce açılmış gibi havası olan bir yer. Dışarısı siyah ve beyaz; içerisi sözde özel olarak aydınlatılmış. Acınılacak bir antika özentiliği : Şöminenin üzerinde küçük bir pirinç at, çapraz kılıçlar, duvarda da bir şild. Shakespeare veya bir başkasının XIX. yüzyılda yapılmış yağlıboya resmi. İstiridye kabukları ve gaz lambaları : Yüzyıllar iyice birbirine karıştırılmış. (Stradford-on-Avon bitişik bir eyaletteydi. Duvara asılı küçük tabaklar pahalı bir biçimde bunu gösteriyordu. Trafik tıkanıklıklarından gına getiren Amerikalıların, Birlchester'deki otellerin barlarına düşmeden önce, siyah-beyaz çayhaneden yararlanmış olmaları kuvvetle muhtemeldi.) Şu sırada içerisi oldukça kalabalıktı; daha çok orta yaşlı ve orta sınıftan kadınlar sa-

lonu doldurmuştu. Sıkı bir yemek yeme imkânı olmadığını bildikleri için olsa gerek. Her neyse, tam bir beş çayı havası esiyordu. Üç dedektif oturmayı kararlaştırdılar. Doğrusu oturmak insanı ferahlatıyordu. Nedense insanlar polisleri ayakta bekletmeye bayılırlar ve soruşturmalar bütün gün sürünce, adamların da ayakları ve sırtları ağrımaya başlar.

İçerde sadece bir tek kadın garson vardı. Orta yaşlı, ciddî, hafif yorgun biri. Hele Macİndoe, «Müdire hanımla görüşmek istiyoruz,» deyince, kadın iyice paniğe kapılır gibi olmuştu.

«Merak etmeyin. Biz polis dedektifleriyiz.»

«Aman Allahım!» dedi her tarafı titreyerek garson kadın. «Aman Allahım!» Uzaklaştı ve seslenişini oldukları yerden işittiler: «Gertrude, orada mısın?» Tekrar masaya dönüp, dehşetle dedektiflere baktı ve, «Ablam şimdi gelip sizinle görüşecek, buyurmaz mısınız?» dedi.

Salonun arka tarafındaki odalarda antika özentiliği yoktu. Hepsi de yirminci yüzyılın damgasını taşıyordu : Fırınlar, daktilo makineleri, bir telefon, birbirine yapıştırılmış koltuklar, bir patates soyma makinesi, buhar, havagazı, elektrik ve pislik. Odalardan birinin içindeki masanın ardında, garson kızın ablası Gertrude oturuyordu. Uzun boylu, köşeli yüzlü, iri kemikli, çocukça bir zekâ parıltısı taşıyan bir kadın. «Beni mi görmek istediniz?»

«Evet,» dedi Macİndoe. «Mümkünse kardeşinizi de.»

Garson kız çekinerek yanaştı. Macİndoe, Olwen Hughes'un fotoğraflarını çıkartıp, yüzü kemikli ablaya uzattı. «Bu kızı önceden hiç gördünüz mü?»

Kadın gözlüklerini taktı. «Evet, galiba gördüm.»

Bir an düşündü. «Hatırladım. Yol boyundaki ber-

berde çalışıyor. Bir kere saçlarımı o yapmıştı. Hoş bir kızdı.»

«Onu hiç burada da gördünüz mü?»

«Yo, hayır, kesinlikle hayır; çünkü ben müşterileri zaten görmem. Ben siparişleri hazırlar, pişirir ve — işi idare ederim.»

«Peki, ya kızkardeşiniz?»

Garson kız fotoğrafı inceledi. «Kızıl saçlıydı,» dedi Macİndoe.

Kadının bu işe karışmaya hiç niyeti yoktu. «Hayır, yani biz kendi halimizde kimseleriz de,» dedi. «Şimdiye kadar hiç bir şeye burnumuzu sokmadık — Hem kızın kendisine sorsanız, daha iyi olmaz mı?»

«Kız öldü.»

İkisi birden, «Öldü mü?» diye tekrarladılar.

«Katledildi,» dedi Macİndoe. «Acaba görmediğinize emin misiniz?—»

Garson kız bir süre fotoğrafları inceledi. «Pek emin değilim doğrusu. Aradan o kadar uzun zaman geçti ki. Kızıl saçlı mı demiştiniz?»

«Evet. Çok güzel — kızıl saçları vardı.»

«Buraya bir defa çay içmeye geldi sanıyorum. Ama çok önce.»

«Yanında kim vardı peki?»

«Eli çantalı bir adam. Ne tuhaf! Bunu gayet iyi hatırlıyorum. Bir deri çantası vardı. Kalın bir çanta, pirinç kilitli. Geçerken ayaklarımın ucuna bırakmıştı.»

«Üzerinde adının baş harfleri falan var mıydı?»

«Bilemeyeceğim.»

«İçindekileri gördünüz mü?»

«Kâğıt doluydu. Bir sürü kâğıt.»

«Ne cins kâğıttı acaba?»

«Onu da bilemeyeceğim. Kâğıt işte. Dosya gibi.

Hatırladım — Çantanın içi bölüm bölümdü ve alfabetik fihrist gibi ayrılmıştı.»

«Çok güzel açıkladınız. Daha başka?»

«Başka birşey hatırlamıyorum. Özür dilerim. Parlak bir çantaydı — pahalı bir çanta olmalı diye düşünmüştüm.»

«Adamın kim olduğunu biliyor musunuz?»

«Hayır.»

«Adamı daha önce görmüş müydünüz? Veya daha sonra?»

«Hayır.»

«Tarif edebilir misiniz bana?»

«Pek edemem. Gençti, iyi giyinmişti. Galiba uzun boyluydu. Çok konuşuyordu — Anlatabiliyor muyum? yani hoş bir adamdı.»

«Otomobille mi gelmişti?»

«İçerden sokak görünmüyor ki.»

«Ama anayol görünüyor.»

«Evet, ne var ki burada park edemez gelenler. Clifford caddesine kadar inmek zorundadırlar..»

«Biz burada park ettik ama.»

«Etmemeniz gerekti. Polis olarak...» Sinirli sinirli güldü.

«Öyleyse hemen voltamızı alalım,» dedi Macİndoe. «Yardımlarınız için teşekkür ederiz. Sizden ileride bu adamı teşhis etmenizi isteyebiliriz.» Bu sırada dışardan şikâyetçi kadın sesleri işitilmeye başlamıştı : «Garson! Garson!» Macİndoe, «Böyle işinizin başınızdan aşkın olduğu bir sırada geldiğimiz için özür dileriz,» dedi.

Kadıncağız kısık bir sesle, «Hesabınız,» derken Macİndoe, yanında Baker ve Maddocks'la beraber dışarı çıkıyordu.

Birlchester Akıl Hastanesi. Priory çayhanesinden on iki mil uzakta. Son zamanlara kadar bina kırlık, açıklık bir yerdeydi. Fakat sanayileşen Birlchester, şimdi hastanenin etrafını kuşatmıştı. Yolun karşı tarafında bir boydan ötekine yeni evler inşa edilmişti — hastane personeli için. Uzakta bir maçuna çalışıyor. Künkler yol boyunca uzanmış, ancak yol hâlâ lâğım veya su tesisatının kurulmasını bekleyen bir yol. Küçük bahçesinde ateş yakan bir adam esniyor. Macİndoe adamın da yorulduğunu anlıyor. Öğle sıcağı bütün kavuruculuğuyla çökmüş. Bulutlar, açık mavi gökyüzünde olanca heybetleriyle akıyor. Karanlık yüzlü ağaçlarla çevrelenmiş akıl hastanesi binası; çirkin, tuğla duvarı, pislik ve eskilikten viraneye dönmüş. Kapıda birtakım formaliteler. Üniformalı bir adam, otomobile yaklaşıyor. «Kimi istediniz?» — «Polisiz.» — «Baş hekimi mi görmek istiyorsunuz?» — «Evet.» — «İleriye park edin. Ben sizinle ilgilenecek birini çağırayım.»

Bir başka üniformalı adamla asfalt yollardan, geçtiklerinde açılıp, arkalarından tekrar kilitlenen kapılardan, çöp tenekeleri, park etmiş bisikletler ve iki arabanın yanından, bir avludan geçiyorlar. Görünürde kimseler yok. «Çok sessiz,» diyor Baker. Adam küstahça omuz silkiyor. (Ne yapmalarını istiyorsun? Köy dansları mı?) «Dinlenme zamanında diğer hastanedeki hastalar gibi dergi okuyup dama oynamaktan hoşlanıyorlar.»

Başhekimin odasında her şey sağlam — ahşap kısımlar, iskemleler, masa, pencerelerin taş çerçeveleri, hatta başhekimin kendisi bile dev gibi bir adam. Polisleri içeri alan memur sordu :

«Bekleyeyim mi efendim?» Başhekimin yüzünde

belirsiz bir gülümseme. «Hayır. Bekleme Evans. Ben zili çalarım.»

Macİndoe tarafından takdim faslı. «Üçünüz birden mi geldiniz?» dedi iri yarı başhekim. «Öyleyse pek önemli birşey olmalı.»

«Evet,» dedi Macİndoe. «Bir cinayet sözkonusu.»

Öbür doktor cebinden çıkardığı pipoyu buldog köpeği gibi kemirmeye başladı. «Herhalde bizimle ilgili değil. Elbette saldığımız hastaların yine de kafalarında birkaç tahtaları eksik. Ama iyileşmemiş kimseyi salmadık biz, kimse de kaçmadı...»

«Mesele bildiğiniz gibi değil,» dedi Macİndoe. «Mutlaka sorguya çekmemiz gereken bir adam var, ama adını bilmiyoruz. Tek bildiğimiz, iki yıl önce geçirdiği bir kaza sonucu, aklî dengesi bozulan karısının ilk adı : Evelyn. Kadın başka türlü bir hasta da olabilir.»

«O halde burada yoktur,» dedi başhekim. «Ama biliyorum, siz bütün Evelyn'larımızı görmek isteyeceksiniz.»

Yirmi dakika içinde bütün hastalar gözden geçirilmişti. «Üzgünüm,» dedi başhekim. «Yardımcı olmayı çok isterdim.»

Macİndoe yüzünü buruşturdu. «Zahmetleriniz için teşekkürler. Eleme yoluyla bize yardımcı oldunuz.»

«Uğramanız gereken başka hastaneler de var elbette,» dedi başhekim. «Özel klinikler dışında, Saint-Catherine's veya Sinir Hastalıkları Hastanesinde de olabilir. Yerlerini biliyor musunuz?»

«Biliyorum,» dedi Maddocks.

Başhekim zili çaldı. Biraz sonra üniformalı memur kapıda göründü. «İkisini de bulacağınızı umarım,» dedi başhekim. «Cinayet korkunç bir şey. Bu iş çözülünceye kadar gözüme uyku girmeyecek.»

Buruk bir gülümseme daha. «Bizim de,» dedi Macİndoe.

St. Catherine's hastanesi. On bir kilometrelik bir yolculuk daha. Dev, etkileyici, yeni inşa edilmiş, pembe taştan bir bina — yan yatırılmış bir gökdelen gibi. Otomobille bir dört yüz metre daha gittiler — bu uzun yolun yanında arada bir, ihtiyarların ve yorulanların dinlenmesi için banklar ve tenteler konmuştu. (Körle yatan şaşı kalkar, hastanın halinden hasta anlar. Daima ihtiyar ve yorgunlar, diye düşündü Macİndoe. İhtiyar da, yorgun da olsalar, başkalarının masallarını dinlemekten bıkmazlar. Aynı şey, içerde yatan akrabaları için de söylenebilirdi.) Etraf yemyeşil, her şey ilgi çekiciydi; ama yine de bir hastane, hem de kalabalık bir hastane olduğu gözden kaçmıyordu. Büyük binaların yanında, sıra sıra krem rengi cankurtaranlar bekliyor, birkaç kişi de sigara içiyordu. Bir grup hemşire, göğüslerinde kan kırmızı haç bulunan ve güneşte parıldayan beyaz üniformalarıyla, görevlerini bitirmiş, dışarı çıkıyordu. Heyecanlı heyecanlı konuşuyor ve kahkahalarında gençliklerinin canlılığını ortaya koyuyorlardı. Hepsi de Olwen gibi namuslu, dürüst bir yüze sahip, diye düşündü Macİndoe. Hem de onun kadar güzel olmadıkları halde. Hemşireler hoşuma gidiyor, diye kararını verdi. Çok çalışıyorlar, sorumluluk duygusuna sahipler. Dünyada bir işe yarayan bütün insanları seviyorum.

Hastanenin girişi o kadar büyüktü ki, her birinin içine birer demiryolu döşenebilirdi. Dedektiflerin girdiği, üzerinde «Soruşturma» yazılı kapı ise, gülünecek kadar küçük ve önemsizdi. Macİndoe, yanlış kapı çala çala, içinde panik ve sıkıntının biriktiğini hissetmeye

başlıyordu. Burası ziyaretçiler için can sıkıcı bir kapı diye düşündü. Geceleri sanki insanları buradan kaçırıyorlar gibi bir art düşünce geçti aklından. Bir kapıcı, Macİndoe'nun söylediklerini dinledi ve onları uçsuz, sonu yokmuş gibi görünen bir koridora soktu. Parlak, cilâlı yer boyunca yürürlerken, tavanda renkli ışıklar yanıp sönüyordu : Sanki bir havaalanı ya da meteoroloji istasyonu gibi. İki yanda merdivenler çeşitli koğuşlara, röntgen odalarına, ameliyathanelere açılıyordu. Yolun yarısında pijamalı birkaç adam, bir masanın çevresinde oturmuş, çay içiyor, sinir hastası olduklarını gösteren bir biçimde, heyecanlı heyecanlı konuşuyorlardı.

Hastane yöneticisinin odası küçük ve rahattı. Kendisi içerde olmadığından, dedektifler oturup beklemeye koyuldular. Bu arada sekreteri de kadını dahilî hoparlörle çağırdı. Bulunduğu ameliyathaneden çıktıktan biraz sonra, koltuğunun altında birtakım kitaplar ve kâğıtlarla çıkageldi. Otuz yaşlarında zeki, nazik ve Giotto'nun tablolarındaki kadınlar kadar masum yüzlüydü. Macİndoe'nun anlattıklarını dinledi. Yardıma hazırdı. Ama işin zorluğunun da çok iyi takdir ediyordu. Evelyn'ları bulmak kolay değildi.

«Hastalar, hastalıklarının çeşidine göre kategorilere ayrılıyor mu?» diye sordu Macİndoe.

«Ne yazık ki hayır. Alfabe sırasına göre ve yalnız soyadları yazılı,» dedi yönetici kadın. «İsterseniz koğuşları ziyaret edelim. Ama soyadlarını hatırlayacaklarını zannetmiyorum.»

«O halde sonucu yarın öğrenebilir miyim acaba?»

«Niye beklemiyorsunuz?» dedi kadın. «Eğer zamanınız varsa, sizin için isimleri tek tek araştırırız.»

Bir saat beklediler. Sonunda kadın tekrar geldi :

«Yalnız bir tane var; diğer iki Evelyn hâmile. Aklî dengesi bozuk olanın adı Evelyn Chloe St. Erskine.»

«Öyle mi?» dedi Macİndoe.

«Geçen ağustosta Worchestershire'deki bir özel sinir kliniğine nakledilmiş.»

«Vasisi kim?»

«Anne ve babası.»

«Kocası yok mu?»

«Hayır.»

«Bizim için boşuna yoruldunuz. Çok teşekkür ederiz,» dedi Macİndoe. «Geriye 'Sinir Hastanesi' kalıyor.»

«Onlar bulabilirler,» dedi yönetici kadın. «Bayan Burrows'u görün orada. Size yardım eder.» Sonra heyecanla ekledi : «Ben ona şimdi telefon eder ve size yardımcı olmasını söylerim — zaman da kazanmış olursunuz değil mi? Çok yorgun görünüyorsunuz.»

«Gerçekten de yorgunum,» dedi Macİndoe. «Ruh doktorları gibi ben de kendimi düşünemiyorum.»

Daha küçük, pis ve Alman bombardıman uçakları ile Birlchester belediyesinin giriştiği istimlâk işlerinin sonucu olarak, bina harabeleri ve molozlarla çevrilmiş olan sinir hastanesinde, Olwen'in defterindeki «deli Evelyn»ı arayan dedektifler, bir bilgi elde edememişlerdi. «Ne düşündüğümü biliyor musun?» dedi Maddocks'a, Macİndoe. «Bence ya Evelyn, ya da deliliği, veya ikisi de Roy'un hayalinin ürünü şeyler. Çok can sıkıcı bir durum. En iyisi Dragon'a gidip, birer tek atmak!»

«Dragon'da. Öğle saatlerinden daha kalabalık. Yolda park etmiş otomobiller. Arkada bir bahçe ve

park yeri. İçkiler bir pencereden veriliyor. Dilleri dışarı sarkmış halde bekleyen kısa bir kuyruk. Dokunulsa kırılacak gibi duran masaların hepsi dolu. Etrafta koşuşan ve gevrek yiyen çocuklar. Bir aşağı-bir yukarı telâşla atılan ve sağa-sola havlayan bir çoban köpeği. Yüksek sesle, kabaca konuşan ve birbirlerinin omuzlarına vuran, itişip-kakışan birtakım gençler. Bir masada sabırla bekleyen kızlar. Tek başına içki içen ve gözlerini boşluğa dikip kalan ihtiyarlar. Durmadan bak ve dua et, bak ve dua et. Ama daha çok güçsüzlüklerinin sersemliği içindeler. Bütün gözler iki kişilik bisikletteki bir delikanlıyla kıza çevriliyor. Buranın malı değiller ve ikisi de bunun farkında. Kızın dudağı küstüğünü belli edercesine büzülüyor. Çünkü bütün erkeklerin gözleri bacaklarında. Gençler daha yüksek sesle ve kabaca konuşmaya başlıyorlar. Gülüşerek sesleniyorlar, gözleri hasetle kasılıyor, çünkü kızın dokunulmamış olduğunu biliyorlar. Masada oturan kızlar, sevgililer yanlarından geçerken gülüşüyorlar. Hiç bir zaman bilmeyecekleri bir şeyi hissediyorlar : Tecrit edilmiş, sözlerle anlatılan, duyguları zorlamayan, ciddî bir aşk... Genç adam garsona bir elma şırası söylüyor. Kimse, o sırada esneyerek arabasından çıkıp içki salonuna giren iri, kılıksız adamı farketmiyor.

Salonun içi öğleye nazaran çok daha etkileyici. Kırk yaşlarında, iyi giyimli bir adam, süslü, esmer, otuz beşinde bir başka adamla, otomobillerden konuşuyor. Her ikisi de ukalâca ve sarhoşluklarından dolayı, sık sık yanlış hecelerde vurgu yaparak, tartışıyorlar. Beyaz fanilâlı birtakım adamlar kriketten sözediyorlar. İki kişi, bacak bacak üstüne atmış, insanı çarpacak kadar güzel, «Sevgilim, gerçekten çok yorgunum...» diyen bir kadınla ilgili. Yanında öfkeyle oturan, basit bir diğer kadın, ona kulak bile asmıyor. İler-

de birinin başına çorap örecek bir tip. Orta yaşlı, göbeği de cüzdanı kadar şişkin bir adam, barmene dünyanın halinden anlatıyor. (İnsanlar çok yufka yürekli oldu... Yavşaklaşıyorlar... Bir adam tanıyorum. İş hayatında olmaz böyle şey... Bencil değilim ben, ama... Herkes benim gibi düşünse, bu dünyada dert kalmazdı...) Barmenin, adamla uğraşacak hali yok; bardakları parlatıyor. Biliyor ki...

Öğleyin Macİndoe ve Baker'e hizmet eden oydu. Bar boyunca kabararak geldi.

Macİndoe ,«Üç bira,» dedi. İçerdeki gürültü, sesinin duyulmasını engelleyecek kadar yüksekti. Paranın üstünü alırken, «Adınız ne sizin?» diye sordu.

«Robert, efendim.»

«Biz bir cinayet hakkında soruşturma yapan polis müfettişleriyiz, Robert. Bu kızı tanıyor musun?»

Barmen önce çevreye bir göz attı, sonra Olwen'in fotoğrafına baktı. «Kızıl saçlı, değil mi?»

«Evet, o.»

«Hımm. Birkaç kere gördüm bu kızı.»

«İyi düşün ve hatırlamaya bak Robert, bu çok önemli.»

«Dün buradaydı. Bir adamla geldi,» dedi barmen.

«Saat kaçta?»

«Aşağı-yukarı birde. Daha önce de gelmişlerdi.»

«Sık sık mı?»

«Aşağı yukarı haftada bir gelirler. Kızıl saçından dolayı aklımda kalmış. Cici bir kız, öyle içki düşkünü falan da değil. Ama yanındaki herif kıza hep beyaz İspanyol şarabı ısmarlar. Bak, şimdi aklıma geldi, genellikle cin de içerler. Yalnız öğle yemeklerine gelirler buraya. Onları burada hiç gece görmedim.»

«Kimdi yanındaki adam?»

«Tam üstüne bastınız. İri yarı, iki dirhem-bir çekirdek biriydi.» Barmen sırıttı ve sesini yükselterek adamın konuşmasını taklit etti : «Aman Allahım! Sahi mi söylüyorsun...» İşte böyle özentili konuşuyordu. Belki de subaydı.»

«Tanıyor musun adamı?»

«Hayır.»

«Nerede oturduğunu veya nerede çalıştığını?»

«Hayır. Çalıştığını sanmıyorum. Kızı buraya haftada bir, genellikle salı günleri getirirdi. Şimdi aklıma geldi, bir buçuk saat kadar da kalırlardı. Hatta bir gün çıkarlarken, 'Şimdi nereye, sevgilim?' dediğini bile hatırlıyorum.»

«Otomobilini hiç gördün mü?»

«Hayır. Çalışırken hiç dışarı çıkmam.»

«Daha önce başkası ile buraya geldiği olmuş muydu?»

«Sanmıyorum.»

«Hayır, anlatmak istediğim şu : Burada onu bilen bir kimse, onunla konuşmuş biri, örneğin müşterilerden biri var mı?»

«Hayır; daima köşede, herkesten uzak bir masa seçerdi.»

«Yarın buraya saat birde bir adam gönderirsem, devamlı müşterilerinizi ona gösterir misiniz? Belki bir şeyler bilen biri çıkar.»

«Evet efendim, elbette. Yalnız siz bu mesele hakkında patronla da konuşur musunuz?»

«Elbette. Onu zaten göreceğim. Ayrıca öteki arkadaşlarınızla da görüşmem gerek. Bu adam dün ne giyiyordu?»

«Kısa kollu gömlek ve spor ceket. Dün hava ne kadar sıcaktı, biliyorsunuz.»

«Ne renkti?»

«Gömlek açık kahverengiydi. Bej mi denir ona?... Ceket ise, ekose kumaştandı. Renk renk çizgilerle donanmıştı. Daha önce de giymişti bu ceketi. Uzaktan kahverengi gibi gözüküyor, ama yaklaşınca gri, kırmızı ve mavi çizgileri görülüyor.»

«Ne biçim bir boyunbağı takmıştı?» diye sordu Maddocks. «Birlchester School veya üniversitesi, ya da başka biri mi?»

«Bazan bir okul boyunbağı taktığı oluyordu, ama hangi okulun boyunbağı, bilmiyorum. Birlchester değil. St. Alban's değil. Rovers de değil. Kriket kulübünün de olamaz. Onların hepsini tanıyorum.»

«Renklerini söyliyebilir misin?»

«Kırmızı, beyaz ve maviydi galiba. Belki de yalnız kırmızı ve mavi. Hay Allah...»

«Belki de bir alayın boyunbağı idi,» dedi Maddocks. «Şehre inince vitrinlere bir göz at bakalım. Belki bir yardımı olur. Adamı tarif edebilir misin?»

«Nasıl tarif edeyim yani?»

«Görünüşünü, fizik yapısını...»

«Ha! Uzun boylu, kahverengi saçlı, otuz beş yaşlarında biriydi. Okumuş olmalıydı. Havuç gibi küçük bir kafası, karga burnu vardı.»

«Teni nasıldı?»

«Sarı benizliydi. Pasifik'te sıtmaya tutulmuş gibi. Yani o kadar değil belki, ama önceden bir hastalık geçirmiş gibi soluk benizliydi.»

«Yürüyüş ve hareketlerinin belli bir özelliği var mıydı?»

«Konuşurken ellerini-kollarını durmadan sallıyordu : Hatırlarsınız, palavracılar gibi.»

«Hiç başka bir kadınla geldiği olmuş muydu buraya?»

«Hayır, yalnız o kızla gördüm. Bahse girerim ki kız, ağına düşürdüklerinden biri. O kadar da inanmış görünüyor ki herife. Utangaç da. Herif ise tam bir kurttu — ama kız, bazan bana bakarken sıkılıp başını önüne eğiyordu. Buna rağmen insanın içinden kızmak gelmiyordu. Kızın gözünü açacak, kulağını bükecek biri gerek. Neyse, ne olacak kız şimdi? Ya bir daha gelirse buraya?»

«Bir daha gelemeyecek dostum. Çünkü öldürüldü zavallı.»

Barmen dehşetle ürperdi. Bir kadeh içki doldurup, bir yudumda dikti. Sonra, «Uf, bu fena işte!» dedi. «Hoş kızdı yahu. İpin ucu kaçtı şimdi.»

«Dinle Robert,» dedi Macİndoe. «Senin yanlarında durduğun olmuştur. Hiç ne konuştuklarına kulak verdin mi? Yerler, isimler üzerinde tartıştılar mı hiç?»

Barmen hâlâ şaşkın, «Öldürüldü kız ha?» dedi. «İnanamıyorum, olacak iş değil be! Ha, dün bir şeyler işittim, ama pek bir mâna çıkartamadım ben — belki siz anlarsınız.»

«Adam mı söyledi?»

«Hayır, kız söyledi. Dün biraz sinirliydi galiba. Ben kuzu pirzolalarını getirmiştim, tamam mı? Kız susacağı yerde, konuşmaya devam etti. Garip, keyifsiz, canı sıkılmış gibiydi...» Barmen önündeki tezgâha dökülmüş biraya bakarak devam etti : «Pek bir şey anlayamadım dediklerinden, ama biraz rahatsız oldum. 'Hiçbir şey hatırlamıyor musun? Benim çocukla şişmanlayıp ter dökeceğimi, yaşlanıp sıska olacağım günlerin de geleceğini düşünemiyor musun hiç? (ya da buna benzer bir şey)' dedi. Sonra, 'Vücudumun hiç bir garantisi yok ki,' (yanılmıyorsam vücudumun dedi,

ben ne demek istediğini yine anlayamadım.) diye devam etti. 'Seni uzun bir süre oyalayabilir vücudum, ama garantisi yok,' dedi. Sonra ben yanlarından ayrıldım. Bir şiir miydi acaba söylediği?»

«Evet,» dedi Macİndoe. «Herhalde öyleydi. (Ne kadar kötü bir gün geçirmişsin, Olwen. Doğrusu bu kadar çektiğini bilmiyorum.) Başka bir şey işitmedin mi?»

«Hayır.»

«Arkadaşın nerede? Onunla da bir konuşalım.»

Diğer iki barmen ve patronla da konuştular. Bütün bunlardan sonra sadece bir tek yeni şey öğrenebilmişlerdi : R'nin parmağına taktığı kalın, altın bir yüzük vardı. Bu da pek önemli bir buluş sayılmazdı.

Baker'in kullandığı otomobille Almond Vale'e dönerlerken, Macİndoe arkaya oturdu. Maddocks'la bir nokta hakkında bir-iki söz ettiler, ama Macİndoe'nun konuşacak hali bile kalmamıştı. Merkezde daha bir sürü iş kendisini bekliyordu : Komiseri görmek, gerekli bazı soruşturmaları yapmak. Vakit ilerlemiş, saat sekizi çeyrek geçiyordu. Ama ortalık hâlâ aydınlık olduğu için, gökyüzü aldatıcı bir öğleden sonra görüntüsüne sahipti. Bu işe başlayalı on dokuz saat olmuştu. Caddeler otobüs ve otomobillerle doluydu. Piyasaya çıkan çiftler, birbirlerine abanmışlar, sorumsuz, kayıtsız yürüyorlardı.

İnsanlar! Kaç tanesiyle tanıştım acaba bugün? diye düşündü Macİndoe. Kaç hastane idarecisiyle konuştum? İki mi, üç mü? Her neyse, üç hastane ziyaret ettim ya. Acaba bu insanlar akşamlarını nasıl geçirecekler? Bayan Wilson'la bayan Murphy şimdi ne yapıyorlar acaba? Arkadaşı öldürülen biri, ne yapar, nasıl

doldurur zamanını? İşte mesleğimin hiç bir zaman öğrenemeyeceğim tarafı. Ergeç, kendilerini suçlu bulsalar bile, oturup yemeklerini yiyecekler. Çünkü kan dolaşım yapmak, barsaklar çalışmak zorunda. Bütün bunlara sebep olan lânetli ete, cismanî kuvvete boyun eğecekler elbette. Ne yüklü bir gündü. Bütün olup bitenleri hatırlar gibiyim. Ama en çok o kızı unutamıyorum... Yaşasaydı, onu hiç tanıyamayacaktım. Yahut en çok, «Ne dürüst yüzlü bir kız,» deyip, geçecektim. Öldü ve şimdi onu annesi-babası kadar iyi tanıyorum. Belki onlardan da iyi tanıyorum. Pek çok kimse yalnız sıradan fikirleri ve hareketleri bilir. Buna karşılık önemli birtakım gizli düşüncelerden haberi bile olmaz. Olwen'de bu iş, tamamen tersineydi. İnsan başkalarının yazdığı biyografileri hakkında, ölen şairlerin acaba ne diyeceklerini düşünür bazen. Fikirler, hatıralar ve mektuplar toplanır, kronolojik şekilde sıralanır, çeşitli eklemeler ve ayıklamalardan sonra, bir biyografi ortaya çıkar. Acaba eksiksiz ve yanlışsız mıdır bu biyografi? Çok zor böyle olması. Bunlar gerçeğin ve delillerin ancak bir parçası sayılırlar. Bu, hiç bir insanın tam olarak anlaşılamayacağının, insanoğlunun kolayca çözümlenemeyecek kadar karışık bir yaratık olduğunun ispatıdır. Hiç bir insan, gerek kendisi, gerek başkaları tarafından anlaşılamadığına göre, varılan sonucu tahmine dayanan bir hüküm saymak doğru olmaz mı? Canım, sen en iyisi bu işi Tanrı'ya havale et, kurtul! Ne demek istiyorsun yani Macİndoe? Hiç, hiç! Yorgunum. Sadece netice çıkartamıyorum ve kız da çok hoşuma gidiyor. Belki de herifin bir tek lânetli hareketiyle bütün bunların meydana geldiğini düşünüyorum. Nefret, umutsuzluk, öfke, korku, kin — hepsi kötü şeyler. Herifin bütün suçu, sadece işlediği cinayet değil. Kızın anasına-babasına, ağabeyine, ev sahi-

bine, arkadaşlarına, patronuna, sonra belki daha başkalarına da bunları aşıladı, onlara da zarar verdi. Yapılanın zaten iyi bir sonuç doğurması imkânsızdı. Acaba benim bütün olup bitenleri öğrenmek isteyeceğimi biliyor muydu? Kızın hayatının başka bir çok insanın hayatına bağlı olduğunu hiç düşünmüş müydü acaba? Kızla şimdiye kadar tanışan herkes, ondan yararlanmıştı. Benim bildiğime göre, öyle. Fakat bu adam, kızı o yönden tahlile tenezzül etmedi bile. Şöyle düşündü : İşte alelâde bir kız — şimdiye kadar başına bir şey gelmemiş, ama nefis bacakları ve görülmemiş saçları var. Bunlara ben sahip olmalıyım. Kızı iğfal ettiğim takdirde, hiç bir şey değişmeyecek. Hatta bana minnettar kalacak. Ve benim, R.'nin, uzun boylu, esmer, yakışıklı eski bombardıman uçağı pilotunun, kendisinden çok daha değerli biri olduğunu anlayacak. Ben bu dünyada serbestçe, dilediğim gibi hareket etmeli, canımın çektiğini koynuma almalıyım. Ve asla yakalanmamalıyım. Bir yerde, bir kitapta yazılı bunlar — ama sen, sen sadece basit bir tezgâhtar kızsın! Sen, benim canımın çektiği, güzel vücuda sahip bir budalasın. Dünyada milyonlarca kadın var, hepsi de budala. Ben ispatladım bunu. Hiçbirinizin modern hürriyet kavramından, bilimsel deneylerden, anlamlı modern edebiyattan, politik akımlardan haberi yok. Aklın sizleri benim için yarattığını bilmiyor musunuz? Belli bir nedenden doğan dikkatsizliğin sonucu gebe kaldığın için, seni öldürmeliyim. Senden öncekilerden biraz farklı olarak ayıklanman gerekiyor senin. Apaçık meydanda olan bir şey bu, hiç önemi de yok. Söylenecek başka bir şey kalmadı. Aklı başında kitaplar ve gazeteler okumaz mısın sen? Bunun bir gudde faaliyeti olduğunun herhalde farkındasın. Duygulara ve akla yer yok bu işte; her şey hareket ve teninin karşı

tenden zevk almasına bağlı. Elbette sen frenlerini patlatanın, çok inandığın Tanrı olduğunu düşünüyorsundur; (hatta ukalâlık edip, duyguları da, gudde faaliyetlerini ve guddeleri de Tanrı'nın yarattığını iddia edebilirsin, ama mezarların ötesindeki hayatta bunların bir değeri var mı? Yok tabiî!) Eski günahların artık yeni etiketleri var, yavrum. Romantik olan sensin, inandığın Tanrı değil. Bluzunun düğmelerini çözmelerine müsaade ettin mi, boyunduruk boynuna geçmiş demektir.

Baker'in yanında oturan Maddocks, birden hayretle seslendi : «Aman Allahım! Ne oluyor karşıda öyle?»

Almond Vale ana caddesindeydiler, Polis karakolunun önünde bir düzine kadar erkekle, iki de kadın birikmişti. Macİndoe acı acı düşündü : Geldiler işte; bütün dünya üşüştü; Olwen'in dokunulmazlığının sonu geldi-çattı. «Allah belâsını versin,» dedi. «Ben unutmuştum bile onları. Sayın basın mensuplarını!»

Arabadan iner inmez, muhabirler etrafını kuşattılar. İçlerinden biri, «Scotland Yard'dan Macİndoe bu,» dedi. Bunun üzerine yağmur gibi soru yağmaya başladı :

«Yakalanan kimse var mı?»

«Irza tecavüz mü?»

«Sahne artisti miydi cinayet kurbanı?»

«Bir fotoğraf çekebilir miyiz?»

«Herhalde benim resmimi çekmeyin,» dedi Macİndoe. Daha sözü bitmeden biri fotoğrafını çekti.

«Kızın resmi?»

«Alabilirsiniz. Polis müdürüyle konuşurum ben.»

«Allah, Allah! Burada da bir polis müdürü var mıymış ayol?»

«Yakında sanığın tevkifi beklenebilir mi?»

«Bir sapığın marifeti mi bu?»

«Yoksa bu adamı mı tutukladınız?»

«Saçmalamayın. Müfettiş Maddocks o!»

«Öbür aynasız kim?»

«Kız nerede oturuyordu?»

«Annesi-babası kim?»

«Nerede çalışıyordu acaba?»

«Size gerekli bütün bilgiler verilecek,» dedi MacİndOe. «Ama bana bir on dakika müsade edin, olur mu? Çok yorgunum ve...»

«Yorgunmuş, aman Allahım! Ayol ben buraya trenle geldım, sanki yıllar sürdü yolculuk.»

Biri cinayet kurbanı hakkında adî bir söz etti ve kadın gazetecilerden biri, «Bunun ne demek olduğunu anlayamadım,» dedi.

«Bana bir on dakika müsaade edin de, polis müdürüyle görüşeyim,» dedi MacİndOe. «Nasıl olsa baskıya haber yetiştirmek için daha saatlerce zamanınız var,» diye hafif bir memnuniyetle de ekledi.

Kırk dakika sonra MacİndOe, Baker ve Maddocks'la birlikte, George otelinde akşam yemeği yiyebiliyordu. En son sofraya oturanlar onlar olmuştu, ama garsonlar bundan hiç şikâyetçi görünmüyorlardı. MacİndOe'nun kim olduğunu öğrenmişlerdi ve onlar da sorular yöneltiyorlardı. MacİndOe saat ona doğru yatmaya çıktı. Ortalık hâlâ hafif aydınlıktı, ama biraz daha uykusuz kalabilirdi. Önce Janet'e bir mektup yazdı. Karısı telefon edilmesinden nefret ederdi; korkuyordu telefondan; üstelik mektup, kalıcı bir şeydi; insan isterse bir daha okuyup, tadına varabilirdi. MacİndOe yatağına girince, hiç dua etmediğini hatırladı. Fakat bir daha yatağından aşağı inemeyecek kadar bitkin hissediyordu kendisini. «Tanrım, sen ona yar-

dım et,» derken, kimi kasdettiğini belirtmedi. Aslında Janet'i kastetmişti, ama duasını bitirmeden uykuya dalacağı sırada, yakarışının Olwen'i de kapsadığını farketti.

7

Maddocks'un odasında ikinci gün başladı. Mektup okuyarak, kararlar alarak, yargıcın çağrısını bekleyerek, sert koltuklarına oturdular. Birtakım insanlar haber veya telefon için içeri girip çıkıyordu. Olwen Hughes'un fotoğrafları mahallî sabah gazeteleriyle birlikte birkaç büyük Londra gazetesinde yayınlanmıştı. Bir dedektif biraz sonra Dragon'a gidecekti. Şu anda bile üniformalı polislerle sivil dedektifler, ellerinde Olwen'in bir resmi, Almond Vale'deki pub'ları teker teker dolaşıyor, kızı tanıyıp tanımadıklarını, yanında bir adam görüp görmediklerini, arabayla veya yaya olarak hangi yöne doğru gittiklerini, en son ne zaman gördüklerini sual ediyorlardı. Birlchester'de, Almond Vale caddesi, no 1658'deki Choc-Box adlı kahve salonunda çalışan Penelope Johnson adında bir kadın garson, salı sabahı Olwen'i kahvehanede gördüğünü telefonla haber vermişti; saatin on buçukla on bire çeyrek kala arasında olduğunu kuvvetle tahmin ediyordu. Hayır, kız hiç bir şey söylememişti. Tersine, çok sakin görünüyordu. Şaşkın ve durgun mu? Hayır, böyle diyemezdi; daha çok üzüntülü bir hali vardı Evet, üzüntülü — üzgün görünüyordu kız. Aynı şekilde Almond Vale caddesi, 1253 numarada eczacı William Benson da telefonla Olwen Hughes'un salı sabahı bir fotoğraf makinesi (Veronica Mark I) satın aldığını bildirdi. Ayrıca bir de film alıp, makineye taktırmıştı. Gazetelerde fotoğrafını gördüğü kutuyu da kıza kendisi

vermişti — saat on ikiyi çeyrek geçiyor olmalıydı ve kızı önceden hiç görmemişti. Bu ifade de, doktorun yargısını, yani öğleden sonra öldürüldüğünü doğruluyordu.

Filmi develope etmişlerdi. Büyük bir kısmı güneş gördüğü için bozulmuştu, ama yine de ilginç bir şey kalmıştı üzerinde. Kızın ilk defa fotoğraf çektiği belliydi. İlk fotoğrafı da, erkek arkadaşının resmi olmuştu. Filmi bozmuş, fakat makaraya sarılan bir bölüm karanlıkta kalıp, develope olmuştu. Silik olduğu halde, birşeyler görünebiliyordu. Resmin sadece yarısı işe yarar haldeydi, ama işe yaramayan yarısı, yani aşağı tarafı. Adamın yüzü belli değildi; tvid ceketinin alt yarısı, flanel pantalonu ve tokalı ayakkabıları belliydi. Ayakkabıları siyah değildi. R. iyi giyinen biri olduğuna göre, ayakkabıların sarı olması ihtimali zayıftı; Macİndoe kahverengi olduklarından adeta emindi. Ayrıca kızın çantası da fotoğrafta görünüyordu. Bu da pekâlâ bir delil olabilirdi. Koru ise pek o kadar belirli değildi.

Maddocks'un masasının üzerindeki iki telefondan biri, birden acı acı çaldı. Müfettiş kapıp açtı telefonu; adını o kadar çabuk söyledi ki, bir tek hece çıktı ağzından.

Zayıf doktor koltuğa oturdu; kürdanla azı dişlerini karıştırıyordu. Macİndoe'ya otopsi neticesini anlatmış, şimdi de onun söyleyeceklerini bekliyordu. «Kızı iğfal etmek için altı hafta beklemesi gerekti.» diye izah etti Macİndoe, «Adam önce evlilikten sözetti — hasta karısı ölünce evlenmekten dem vurdu. Elbette lâf olsun diye attı bu palavrayı. Karısı falan yoktu aslında — adamın hikâyesinin bu tarafını anlayabiliyorsam, arap olayım. İlişkileri hakkında kızın kimseye bir şey söylememesini, her ne bahasına olursa

olsun mektup yazmamasını da sıkı sıkıya tembih etti. Yalnız zarfını kendisi yazıp verdiği mektuplar göndermesini sağladı. Bence bu çok anlamlı — sonrasını siz de biliyorsunuz. Benim asıl canımı sıkan, herifin kızı daha işin başında öldürmeye niyetlenmiş olması ihtimali. Daha ilk gününden böyle bir yalan — ne demektir bu?»

«Kıza sahip olmak istediği için yalan söylemiştir,» dedi Dr. Baxter. «Kızın hâmile olduğu ve boğularak öldürüldüğünden başka size söyleyecek bir şeyim yok. Ama adamın niyetlerinin cinsel olduğu hakkında delil var elimde. Adam sapık değil, ama tutkun. Cinsel zevk tutkusu var. Kızın boğazındaki izler, el değil, diş izleri. Hem bunlar o kadar derin izler ki Macİndoe, kalıbını bile alabildik. Adamını bul ve dişçisinin kim olduğunu öğren, kâfi.»

«Güzel!» dedi Macİndoe. «İşte herifi rahat mahkemeye sevketmeme yarayacak bir delil.»

Maddocks birden heyecanla, «Biri bizi görmek istiyormuş, itirafta bulunacakmış,» dedi.

Diğerleri hayretle baktılar. Macİndoe sakin bir sesle, «Peki, alın bakalım içeri,» dedi.

«Ben gidiyorum,» dedi doktor.

Doktor çıkarken, iki polis memuru girdi. İkisinin arasında otuz beş yaşlarında, sakalı bir karış uzamış, uzun boylu, zayıf ve sinirli, aşırı bir heyecan içinde titreyen bir adam yürüyordu. «Polis müdürü siz misiniz?» diye sordu.

«Hayır, ben başmüfettiş Macİndoe'yum.»

«Ben polis müdürünü göreceğim.»

«Ne için?»

«Şu kızın öldürülmesiyle ilgili olarak.»

«Ne olmuş yani?»

«Onu ben öldürdüm.»

«Siz meseleyi bana anlatın,» dedi Macİndoe. «Bu cinayetin soruşturmasından sorumlu müfettiş benim.»

«Cinayet değildi ki bu.»

«Pekâlâ, teknik bakımdan cinayet diyelim,» dedi Macİndoe. «Nedir adınız?»

Adam adını söyledi.

«Adresiniz?»

Şehirde bir yerde oturuyordu.

«Ne zaman öldürdünüz kızı?»

«Salı günü, öğleden sonra.»

«Niçin öldürdünüz peki?»

«Beni baştan çıkarmak istedi.»

«Öldürmeniz için mi?»

«Yok canım, mesele öyle değil,» dedi adam kollarını sağa-sola sallayarak. «Beni cazibesiyle baştan çıkarmak istedi.»

«Cazibesiyle mi? Nasıl yani?»

«Göz süzmeler, şehvetli gerinişler, çıplaklığı... Onu öldürmekte haklıydım. Bir vücut yoldan çıkmışsa, onu yok edeceksin. Ne demek istediğimi anlıyor musunuz?»

«Nerede öldürdünüz onu?»

«Bulduğunuz yerde.»

«Neresiydi orası?»

«Siz bilmiyor musunuz?»

«Yo, biliyorum,» dedi Macİndoe, «ama ben senin ifadeni istiyorum.»

«Nehir boyunda, bir koruda; sol kıyıda.»

«Anlat bakalım, nasıl oldu?»

«İfademi mi alıyorsunuz yani şimdi?»

«Memur söylediklerinizi yazıyor,» dedi Macİndoe. Adam başını çevirip, onayladığını belirten bir biçimde başını salladı. «Sonra daktiloya çektirir, altını imzalamadan önce de ifadeniz olduğunu belirtirim.»

«Ana caddede yürüyordum,» dedi adam. «Yemekten sonraydı. Otobüs durdu ve bu kız aşağı atladı. Neredeyse kucağıma düşecekti. 'Ah, bileğimi incittim!' diyerek sarıldı koluma. Etini sıkı sıkıya yapıştırdı vücuduma. 'Yürüyebilir misiniz?' diye sordum. 'Yürümeme yardım edecek bir şey bulmadan yürüyemem,' dedi. Kızın ağına düşürecek birini aradığı belliydi. 'Beraber bir yürüyüş yapalım mı?' diye sordum. (Öldürmek için.) Bunun üzerine tıpış tıpış yürümeye başladı.»

«Nereye gittiniz?»

«Nehir boyuna.»

«Sizi gören oldu mu?»

«Sanmam. Yemekten sonra bir hayli zaman geçmişti.»

«Sonra ne oldu?»

«Cesedi bulduğunuz yere kadar yürüdük. Adının Fettan olduğunu söyledi; sonra saçlarını güzel bulup bulmadığımı sordu. 'Sen erkekleri baştan mı çıkarırsın?' diye sordum. Cevap olarak bluzunun düğmelerini açtı ve beni de baştan çıkartabileceğini ispatlamak istedi. Ben de öldürdüm onu.»

«Öteki cazibesine de dayanabildiniz mi?»

«Hangisine?»

«Güzelliğinin çekiciliğine!»

«Elbette direndim. İnsanın lânetlenmesi için güzel olması kâfi değil mi?»

«Sonra ne yaptınız?»

«Hiç. Joe'nun kahvehanesinde bir dondurma yedim; eve, annemin yanına döndüm.»

«Saat kaçtı?»

«Dörde geliyordu.»

«Sonra ne yaptınız? Gazete okudunuz mu?»

«Sinemaya gittim.»

«Kızı önceden tanıyor muydunuz?»

«Hayır. İlk defa Birlchester otobüsünden aşağı atladığı zaman gördüm.»

Macindoe acımaklı bir ifadeyle birden sordu: «İple bıçağı ne yaptınız? Etrafta bulamadık bunları.»

Adam kurnaz kurnaz gülümsedi. «Nehre attım,» dedi.

«Gördüğünüz filmin adı neydi?»

Adamın bu sefer kaşları çatıldı. «Manyak Şeytan'ın Tuzağı adlı bir filmdi. Çok güzeldi doğrusu.»

«Pekâlâ,» dedi yumuşak bir sesle Macİndoe. «Artık gidebilirsiniz. Yo, bir dakika. Doktorunuzun adı neydi?»

Adam korkudan ne yapacağını şaşırdı birden. «Ne demek istiyorsunuz?»

«Bu işi önceden de yapmıştınız, değil mi?»

«Ne münasebet, ne münasebet!»

«Yine akıl hastanesine yatmak ister misiniz?»

«Hayır, gitmem. İyiyim ben.»

«Elbette iyileştiniz artık,» dedi Macİndoe yavaşça. «Fakat buraya gelip saçma-sapan konuşmanız şart değil. Cinayette ne ip, ne de bıçak kullanıldı. Kız ise masumdu. Sizinle hiç konuşmadı bile, değil mi?»

«Ama gazetelerde diyor ki...»

«Biliyorum ne dediklerini. Onlar herşeyi yalan yanlış anlatıyorlar. Polisin yapılacak çok zor bir işi var, siz ise boşuna vakit kaybettiriyorsunuz bize.»

Adam birden siliniverdi, acınacak şekilde boynunu büktü.. «Evet efendim. Özür dilerim efendim. Sadece yardımcı olmak istemiştim ben. Yanlış kıza çattım efendim.»

Polis adamı dışarı çıkarttı. «Gel bakalım Charlie,» dedi. «Doğru annenin yanına. Bir daha da böyle şeyler yapma.»

Maddocks, «Galiba sık sık oluyor böyle şeyler,» dedi.

Macİndoe, «Evet,» dedi. «Hemen daima oluyor. Şimdi haftalarca bunun üzüntüsünü çekecek. Geciken bir iyileşme,» Sonra buruk bir sesle özetledi : «R'nin kurbanlarından bir başkası.»

Savcılık makamı. Koyu renk, ağır tahta eşyalar, kalıp gibi bir hava (Öldürülebilirsiniz, veya bir arabanın altında kalıp parçalanabilirsiniz, veya kuyuya düşebilirsiniz; bir boğa tarafından boynuzlanabilir, mutsuz olduğunuz için canınıza kıyabilirsiniz; ama ölümünüzün sonunda kalıplaşmağa göz yumamayız biz. Yalnız biz, devlet otoritesi olarak kalıplaşmağa sahip çıkabiliriz.) Pencerelerde buzlu camlar. Rütubetli, adeta tütsüyü andıran bir koku, insana kiliseyi hatırlatıyor. Yalnız burası daha kalabalık. Bir kızın ölümünü dinlemeye ne tür insanlar gelir acaba? Anlatmak imkânsız Görünüşte insanlar arasındaki tek ortak yan, mahkemeye gelişleri. Çiftçi olmaları gereken iri-yarı adamlar, tren bekler gibi duran orta yaşlı soluk benizli kadınlar, bir basın mensubu, banka memuruna benzeyen genç ve sinirli delikanlılar, buraya fingirdemek için gelmiş, fakat karşılaştıkları sessizlik ve gergin hava karşısında ürkmüşe benzeyen iki cici hanım kız. Hazır bulunanların çoğunun yüzlerinin dönük olduğu büyük duvarda kocaman bir saat asılı. Yanında da bir takvim. Burada en çok dinlenen, en büyük otorite, zamandır. Milâdi bin dokuz yüz elli küsur yılı haziran ayının yirmi sekizinci günü, saat on bir buçuk. Olwen Hughes şimdi resmen öldürülecek.

Ölçülü bir ciddiyet içinde yapılıyor bu da.

Savcı tam saatinde geldi ve cesur bir küçümse-

meyle meraklı kalabalığını süzdü. Orta boylu, şişmanca, çok temiz ve kusursuz giyinmiş bir adamdı. Onun tarafındaki pencereler açılmıştı. Oturum açıldı.

Yirmi bir yaşındaki taşralı görünüşlü, uzun boylu ve geniş omuzlu, kırmızı elleri sinirinden kasılan Reginald Meredith, kız arkadaşıyla salı günü nehir kıyısında dolaşmaya çıktığını, sarmaşıklar ve dallar arasında yalnız başlarına kalmak istedikleri bir sırada, önce bir başka çift sandıkları bir şeye rasladıklarını izah etti. Savcının civarda başka bir çift olup olmadığı hakkındaki sorusunu, Meredith şöyle cevaplandırdı:

«Hayır.» Öyleyse bunun nereden aklına geldiği haklı olarak kendisine sual edilince de, Meredith kıpkırmızı oldu ve önce kızın açılmış bacaklarını gördüğünü belirterek, gereken açıklamayı yaptı. Meredith'in tek tesellisi, kız arkadaşının mahkeme salonunda bulunmamasıydı. Bunun yerine bütün dinleyicilerin bakışlarını ardında hissederek, en basit çiftçi aklıyla, kendisinin bu işe karıştırılmamış olmasından memnunluk duydu.

Mahkemenin başlangıçtaki ciddî havası Meredith'in ifadesiyle yumuşamış, iki kızın fıkırdamaları, havadaki gerginliği iyice azaltmıştı ki, siyahlar giyinmiş, altmış bir yaşındaki dul bayan Harriet Wilson'un içeri girişi, havayı yeniden ağırlaştırmaya yetti. Pek çok kimse yaşlı kadını kızın akrabalarından biri sanmıştı. Kadın fısıldar gibi bir sesle genç kızı yıllardan beri tanıdığını, çok iyi bir insan olarak bildiğini, cesedini çarşamba günü Almond Vale polis merkezinde teşhis ettiğini anlattı. O acı anın hayali birden yine gözlerinin önüne gelmiş olacak ki, bayan Wilson ağlamaya başladı. Bayan Wilson'un bir iskemleye oturmasına yardım ederlerken, mahkeme salonunda elektrikli bir sempati havası esti.

Savcı bunun üzerine adlî tıp raporunu dinledi. Dr. Baxter teknik ayrıntıları ile Olwen'in nasıl boğulduğunu izah etti. Omurga kemiği beşinci kemikten itibaren kırılmıştı. Arka kafatası kemiği parçalanmıştı. Beyine kan hücum etmişti; gözlerinde, burnunda, kulaklarında, dudaklarında ve parmak uçlarında da boğulmanın izleri vardı. Bütün bunlar boğazın çok kuvvetli bir ihtimalle elle sıkılmasının sebep olduğu boğularak ölümün belirtileriydi.

Salonda bir mırıltı dolaştı, adeta herkes derin bir nefes aldı. Doktor kızın nasıl öldüğünü anlattıktan sonra, sözlerine devamla, kızın üç aylık hâmile olduğunu ekledi. Ayrıca yorgun, yeteneksiz kafalar için pek hayret verici ve büyük önem taşıyan bir açıklamada daha bulunarak, midesinde henüz hazmolmamış vaziyette tahminen kuzu eti ve tahminen şarap olan alkollü içki bulunduğunu da söyledi. Kızın boynunda bir iz olduğunu, bu izin de bir sapık tarafından değilse bile (doktor katilin sapık olduğuna inanmıyordu), hiç olmazsa cinsel isteklerini gemlemekten aciz biri tarafından bırakıldığı görüşünü belirtti.

Polis müdürünün yanında oturup, öfkeyle formalitelerin tamamlanmasını bekleyen MacIndoe, asıl garibi, herkesin bu kadar ilgilenmesi, diye düşündü. «Üç aylık hâmile» sözünün yarattığı şok, hâlâ devam ediyordu. Niçin? Ne diye seks hâlâ gelmiş geçmiş kuşakların en sefihini böylesine şaşırtıyordu sanki? Genç kuşak seksle öylesine haşır-neşir olmuştu ki, aslında hiç bir şeye şaşmamaları, hatta ilgilenmemeleri gerekirdi. Buraya biraz gülmek, heyecan ve dehşetle bir parça ürpermek için gelmişlerdi. İyi bir tiyatro oyunu seyretmek için. Bütün bu insanlar bunun için toplanmışlardı, mesleklerin en cinsi ve alaycısı basın, Olwen'in ölümü üzerine titriyordu şimdi. Henüz kızdan

nefret etmiyorlardı. Burada, şu salonda, o anın ağırlığı altında, duygular doğal bir insaniyete dönüşmüştü, kıza acıyorlardı. Hiç kuşkusuz mahkemenin ciddî havası da buna yardımcı olmuştu. Bayan Wilson'un gözyaşları gerçekleri göz önüne sermişti, hiç kuşkusuz daha sonra olaydan sözederlerken, sinirleri alelâdeliğin havası içinde normale dönüşünce, yine dudakları Olwen için alaylı bir ifadeyle büzülecekti; ama şimdilik gerçek ağır basıyordu. Macİndoe, buna memnun oldum, diye düşündü. İnsanlar bir şeye dikkat ettiler mi, daima bir umut var demekti.

Daha sonra dedektif Maddocks çağrıldı. Saat sekizi yirmi altı geçe kendisine telefon edildiğini, bazı başka memurlarla beraber, bir otomobile atlayıp, mümkün olduğu kadar çabuk olay yerine hareket ettiklerini söyledi. Bay Meredith'le bayan Best bir telefon kulübesinin yanında, şaşkın ve perişan bir halde bekliyorlardı. Sonra memurları alıp, kızın cesedinin yattığı yere götürmüşlerdi (Maddocks. Olwen'den kadın diye değil, kız diye sözetmişti — o da cesedi görmüştü). Boğazındaki izlerden öldürüldüğünü anlamıştı.

Savcı: «Soruşturma yapıldı mı?»

Dedektif Maddocks: «Evet, Scotland Yard'dan gönderilen iki müfettiş de, bölge polisine yardım ediyor.»

Savcı: «Soruşturmanın sonucu nedir?»

Dedektif Maddocks: «İlk sonuçların açıklanmasının şimdilik adaletin tecellisine yardımcı olacağını sanmıyorum...»

Savcı bunun üzerine duruşmayı üç hafta sonraya, 18 ağustosa erteledi. Cinayetin çirkinliği üzerinde durup, bir daha böyle bir şey olmamasını diledi, halkı da zor görevinde polise yardımcı olmaya davet etti.

Mahkemenin karanlık salonundan sokağın aydınlık ve sıcak havasına çıkınca, Macİndoe gözlerini kırpıştırdı, esnedi ve acıktığına karar verdi. Sonra birden düşündü: Allahım, ben de hissizleştim galiba. Olup bitenleri dinledim, fakat hislerim yıllardır iyice nasır tutmuş olacak ki, hiçbirine aldırmadan, gidip George'da bana hazırlayacakları en güzel şeyleri işkembeye indirmeye hazırlanıyorum. Olwen, sevgili yavrum, özür dilerim, ama gerçek şu ki, ortak düşmanımızı izleyebilmek için, kuvvetli olmam şart.. Kısacası yemeğe gitmeliyim...

Sanatoryumda. Kiremit rengi ufukta kümülüs bulutları ağır ağır dolaşıyor; Wagner'e özgü bir görüntü; güneşin yakıcılığı altında sıcak; bir yaz günü, öğleden ra saatlerinin huzur ve uyku veren havası. Bir servis otobüsü sanatoryum sahasından geçiyor. (Bina şehir banliyösünde değil - civarda elli bin insan yaşıyordu.) Otobüslerin üst katındaki koltuklarda her kişisel çöküntüyü, her alçalışı görmek mümkün. Hava, şehir havasıydı ,fakat şale dedikleri dizi dizi pavyonlar, çimen ve kayalıklarla çevriliydi. Doktorların ve personelin kaldığı kısımlar ise tuğladan yapılmıştı; bunların şaleden daha kalıcı bir görünüşleri vardı. Ama asıl kalıcı olmayanlar, hastalardı. Yatakların bazıları dışarı çıkartılmıştı. Soluk renkli yastıklar üzerinde soluk benizler ve kan kırmızı battaniyeler. Dedektifler geçerken, dergilerden kalkıp onları süzen bakışlar. Birkaç kişinin bakışlarında okunan doktor korkusu. Pijamalı, otuz yaşlarında, müthiş zayıf, adeta kadavra gibi bir adam, tekerlekli bir sandalyeye oturmuş, omuzları çökmüş, iskelet gibi kollarıyla ve son derece ağır hareketlerle, pabuç boyuyor. Gergin, yanık, soluk bir aydın insan yüzü, polisler geçerken bakıp gülümsüyor.

Solgun benzinin içindeki sıcak, kahverengi gözleri bir çiçek gibi. Rica ederim, ben normal bir insanım. Evet, ilerde çok çirkin bir biçimde ölebilirim, ama şu anda normalim ve öyle davranılmasını isterim. «İyi günler.» (Zayıf suratına ve vücuduna rağmen, güçlü bir ses.) «Hastalardan birini mi aradınız?»

«Hayır, biz polis memurlarıyız. (Ona biraz cesaret vermeli.) Hemşirelerin yerini arıyorduk da.»

«Karşıda.» İskeletin kolu kalktı, parmağının ucu bir yeri işaret ederken, pijamasının kolunun yeni aşağı sarktı. «İhtiyar şeytan banka falan mı soydu yoksa?»

«Olabilir. Teşekkürler.»

Gösterilen köşede, kadınlar bölümüne girdiklerini tahmin ettiler. Bir cankurtaran çıktı. Şoförle bir hemşire öndeki yerlerinden inip, cankurtaranın arka kapısını açtılar. Bir takım kızlar dikkatle dışarı çıktılar. İnsanın üzerinde hoş bir izlenim bırakıyorlardı. İçlerinden biri gerçekten çok güzeldi: Topluca, sevimli, dolgun kollu, tütün sarısı saçları pembe yanaklarının etrafından sarkan, mavi gözlü bir kız. Pembe yüzü, konuşurken daha da pembeleşti. Ne kadar sürecekti acaba bu? Ne kadar sürecek? diye düşündü MacIndoe Bir başka kız birden fenalaştı. Birkaç saniye devam etti rahatsızlığı, sonra toparlandı, şoföre dönüp, «O kadar hızlı sürüyorsunuz ki,» dedi

Hemşire, bir kızı biraz uzağa götürdü, diğerleri peşinden yürüdüler. Birkaç başkası, omuzunun ardından seslendi: «Haydi, becerdiniz.»

Başhemşire kısa boylu, ufak - tefek, masum görünüşlü bir kadındı; yaşlı görünüyordu ve bir tavşan kadar da ürkekti, buna rağmen «cinayet» sözcüğünü kılı bile kıpırdamadan karşıladı. Sanki sanatoryumunun dışında olan herşey, gerçek dışıydı, dolayısıyla heyecanlanmadan, soğukkanlılıkla tartışabilirdi. MacIndoe ile

Baker onu rahat odasında buldular. Burası bir ressam atölyesine benziyordu. Maddocks polisin garajlarda, kahvehanelerde, mağazalarda ve tren istasyonunda yürüttüğü soruşturmayı yönetmek için Almond Vale'de kalmıştı. Ayrıca telefonla arayanlara da o cevap verecekti.

«Siz Almond Vale'den misiniz?» diye sordu başhemşire.

«Biz Scotland Yard'danız, dedi Macİndoe. «Ama Almond Vale hesabına çalışıyoruz.»

«Sizin memurlardan biri de buradaydı,» dedi başhemşire. Hiç acelesi yok gibiydi. «Neydi bakayım adı? Hay Allah... Ha, hatırladım, Roberts'ti.»

«Hâlâ burada mı?»

«Yo, değil artık. Öldü.»

Macİndoe açıklamalarını sürdürdü. Gözlükleriyle oynayan başhemşire sonunda, «Siz herhalde Davis'in peşindesiniz,» dedi. «Gallidir o.»

«Küçük adı Peggy mi?»

«Bilmem ki.» Başhemşire gülümsedi. «Kendisine sorarız.»

Başhemşirenin personel arasında Olwen'in öldüğünden haberi olmayan ve bu konuyu tartışmayan tek kişi olduğu belliydi. Peggy Davis odaya girerken, heyecanla, «Sizin polis olduğunuzu bildim,» dedi. «Siz gelmeseydiniz, bu gece ben size gelecektim.»

«Aman Allahım!» dedi birden başhemşire. «Ne oldu ki?»

«Olwen'i ben birkaç hafta önce gördüm.»

«Otursanız, daha iyi edersiniz,» diyerek bir koltuğu işaret etti başhemşire. «Galiba bu iş uzun sürecek.» Macİndoe nihayet kadının da ilgilenmeye başladığını gördü.

«Olwen'in arkadaşı mıydınız?» diye sordu.

«Evet,» dedi Peggy.

«O da burada mı çalışmıştı?»

«Evet; fakat ben onu önceden de tanırım. Aynı kasabadanız. Annesini-babasını, her şeyini bilirim.»

«Olwen'in günlüğünü ele geçirdik bayan Davis; son ziyaretinizden sözetmiş. Galiba biraz atışmıştınız, değil mi?»

«Evet, öyle olmuştu.»

«Onun için mi daha sonra Weston-super-Mare'-den bir kart gönderip 'Sevgili arkadaşım, özür dilerim' diye veya buna benzer bir şey yazdınız?»

«İyi ki göndermişim o kartı,» dedi Peggy. «Hakkımda yanlış şeyler düşünerek öldüğünü bilmek, kahrederdi beni — Ama haklıydım ben. Haklı olmam gerek.»

«Ne bakımdan, bayan Davis?»

«Kavga ettiğimiz için. Olwen'i çok severdim — çünkü, nasıl söylesem — biraz garip kaçacak — o bir çeşit azizeydi adeta.»

Macİndoe başını kaldırıp Peggy'ye baktı. İrice, sağlıklı bir kızdı. Yüzünde, daima çok çalıştığını, çok eğlendiğini gösteren gergin bir anlam vardı. Masum olamayacak kadar etli-butluydu. «İyi bir parça» olarak nitelendirilen kızlardandı. Saatlerce sıkı çalıştıktan sonra, dansa gidebilir, cin içebilir, belki birinin otomobilinde de sabahlayabilirdi. Ertesi sabah bunun hiç de hoş olmadığını düşünür, fakat ikinci bir daveti reddetmek de elinden gelmezdi. (Çünkü yapılacak başka bir iş yoktu ki.) Olwen ise erişilmez bir şeyi temsil ediyordu — asla kötü davetlere gitmeyen biri — hâlâ kiliseye devam eden, buna rağmen çok da güzel bir genç kızdı o. Peggy elbette ki Olwen'in kendisine lâyık olmayan birinin ağına düşmesine razı olamazdı.

Macİndoe, «Niçin kavga etmiştiniz?» diye sordu.

«Şu beraber dolaştığı adam yüzünden.»

«Sevmiyor muydunuz bu adamı?»

«Hayır.»

«Öyleyse adamla tanıştınız, değil mi?»

«Hayır.»

«Niçin sevmiyordunuz öyleyse adamı?»

«Kızı aldattığını biliyordum da, ondan. Olwen çok iyi bir kızdı, fakat adam onu şeye razı etmişti bile — şeye... kendisini sevmeye yani.»

«Onunla bu konuyu tartıştınız mı?»

«Evet.»

«Ne anlattı size?»

«Durum umutsuzdu. Olwen, adamı çok seviyordu. Herkesten önce o anlattıklarına inanmaya hazırdı.»

«Size adamdan sözetti mi?»

«Ne demek istediniz yani?»

«Kendi açımızdan soruyorum. Neydi adamın adı?»

«Adı Harrison'du — Roy Harrison.»

«Nerede oturduğunu biliyor musunuz?»

«Hayır, ama buralıydı.»

«Nerede çalışıyor acaba?»

«Seyyar satıcıydı.»

«Kimin hesabına dersiniz?»

«Bilmiyorum. Fakat Olwen'in çalıştığı yerlere uğrardı. Onlar bilirler.»

«Bilmiyorlar,» dedi buruk bir sesle Macİndoe.

«Niçin bilmiyorlarmış?» diye sordu Peggy. «Mutlaka bilmeleri gerek. Ha, belki kadın Olwen'e kızmıştı da, ondan.»

«Patronu bayan Harper'e bakılırsa, ona da adamdan sözetmemiş.»

«Doğru, bahsetmemiştir. Adam daha başlangıçta

yalan söylemeye başlamıştı... Neyse, şimdi hiç olmazsa adını biliyorsunuz.»

«Adam o kadar çok yalan söylemiş ki, bayan Davis, bu adın da sahte olmasından korkuyorum.»

«Aman Allahım, doğru ya!» (Bunlar zaten bir isim vereceklerse, hep uydurma bir isim verirler. Kendilerini teşhir etmekten hoşlanmazlar.)

«Bayan Hughes'un başka bir erkek arkadaşı veya tanıdığı var mıydı?»

«Benim bildiğime göre, yoktu.»

«Harrison adındaki bu adam hakkında daha başka bir şey anlatmadı mı hiç? Adresi, otomobili, patronu, karısı hakkında —»

«Bir karısı vardı,» dedi Peggy. «Akıl hastanesindeymiş. Olwen söylemişti.»

«Bu, herifin istediğini elde etmek için uydurduğu bir yalanmış,» diye açıkladı Macİndoe. «Ben karısı olduğunu bile sanmıyorum.»

«Öyleyse ne diye var dedi?»

«Elbette Olwenle evlenmeyi geciktirmek için. Günlüğüne yazdıklarına bakılırsa, evlilik on iki ay sonra olacaktı. Karısı sözde o zaman ölecekti.»

«Müthiş bir şey bu!» dedi Peggy. «Olwen'in başına bir fâcianın gelebileceğine hâlâ aklım yatmıyor. Böylesine saf ve masum bir kızı elde etmek için böyle yalanlar atmak — o gün bütün söylediklerini hatırlamaya çalışacağım. Yazarım da bunları. Ama ya anlattıkları da yalansa.»

«İnsanlar, kendi çerçeveleri içinde yalan söylerler,» dedi Macİndoe. «Yalanlarında bile bildiği yerler ve şeyler olur. Bu yerlere pekâlâ gidebiliriz.»

Birlchester şehrinde, Quenn's oteli. Sigara dumanından sararmış, zamanından önce antikalaşmış, taş bir cephe; ön tarafta parlayan pencere camları, ucuz tuğlalar, yağmur oluğunun çirkinliği ve arka tarafındaki tren istasyonunun gürültüsü. Sırf faydalanmak için yapılmış bir bina: Dışı çirkin, için tıka-basa dolu. Ön tarafta, kapının önündeki sundurmanın altında oturan ihtiyar kapıcı, maymuna benziyor, çünkü takma dişlerini de çıkartmış. Üniformasının göğsünde dizi dizi madalyalar. (Niçin acaba?) İçerde şişko bir başka muharip. Adam sarrafının biri: Macİndoe'nun kirli yağmurluğunun buraya ait olmadığını farkediyor hemen. Çünkü burası, hâlâ temizliğe inanan bir dünyanın parçası.

«Biz polis müfettişleriyiz,» dedi Macİndoe. «Lütfen müdüre kendisiyle görüşmek istediğimizi söyler misiniz?»

Kapıcı, «Müdür bey sizinle görüşmez,» dedi. Küstahça arkasını döndü. Sanki polisten nefret ediyormuş gibi. Bir kadına seslendi: «Bayan Barlett, Sir Norman telefon ettiler...» Kadın, «Kaç kişi geleceklermiş?» diye sordu. Kapıcı, «On iki kişi kadar,» dedi.

Macİndoe, adamın göğsüne şöyle hafifçe vurdu: «Siz hep böyle polise güçlük mü çıkartırsınız?»

«Benim işim, bu otel. Her isteyeni müdürle görüştüremem ki.»

«Bir daha bana engel olmaya kalkış,» dedi öfkesini belli eden bir sesle, «mahvederim seni. Haydi bakalım teşrifatçılığı bırak şimdi de, kıçını kaldır. Müdüre Scotland Yard'dan geldiğimizi ve bir cinayet soruşturması yaptığımızı söyle...»

«Anladım,» dedi hemen pozundan vazgeçen kapıcı. «Ben de dışarı park eden arabalar için sanmıştım. Hep böyle oluyor da.»

Müdür hemen sökün etti. Sinirli, akçıl yüzlü bir

adamdı. «Ne demek oluyor bu? Cinayet mi? Bunun bizimle bir ilişkisi olmaması gerek.»

Niçin olamazmış acaba? diye düşündü Macİndoe. Zina ve hırsızlıkla oluyor da, cinayetle niçin olmayacakmış? Neyse, biz yine iki yüzlülük edelim. Böylece daha çabuk sonuca varırız. Ve adama dönüp, «Elbette olamaz,» dedi. «Mesele şu. 29 martta bir adam bir kızla beraber buraya akşam yemeğine geldi. Belki önceden bir kere daha gelmiş olabilirler, ama ben bunu bilmiyorum. Kız öldü. Kimdi bu adam?»

«Çok zaman geçmiş aradan.»

«İşte, kızın bir fotoğrafı.»

«Evet,» dedi müdür, «bu sabah gazetelerde de vardı resim.»

«Hatırladınız mı?»

«Hayır. Ama ben yemek salonuna sık sık girmem. Charlie yüzleri iyi hatırlar. Bu, onun işi.» Şişman kapıcıyı çağırdı ve fotoğrafı ona gösterip, sordu : «Hatırladın mı bu kızı?»

Kapıcı hemen cevap verdi : «Evet, kızıl saçlı kız. Otellere alışık olmadığı için sinirliydi pek. Yoksa—»

«Evet,» dedi Macİndoe. «Öldürüldü. Kim vardı kızın yanında?»

«Uzun boylu, zayıf, esmer biri. Subay tipi vardı üzerinde. Eski bir havacıydı herhalde,» dedi kapıcı. «Çünkü gömleği öyleydi — bilirsiniz, şu açık mavi gömleklerden.» Sırıttı. «Polis olamazdı elbette... Önceden de gelmişti buraya.»

«Bu kızla mı?»

«Başka kadınlarla.»

«Nasıl kadınlardı bunlar?»

Müdür telâşla atıldı : «Size temin ederim ki, ben bilmiyorum... Biz daima otelin kalitesini...»

«Nasıl tip adamdı, bilirsiniz siz,» dedi kapıcı.

«Yakışıklı, kibar tavırlı, nazik ve cakalı. Her gün çalışmanın ne demek olduğunu bilmeyen, hayatında otobüse binmemiş tiplerden... Oh, rahatça tavlayabilirdi kadınları.»

«Bu kadınların bir veya ikisini sonradan yine burada gördünüz mü hiç? Yine o adamla olmaları şart değil.»

«Hayır efendim, hiç görmedim.»

«Adını biliyor musunuz?»

«Hayır.»

«Nerede çalıştığını?»

«Maalesef.»

«Kadınlar içinde adını bildiğiniz biri?»

«Düşüneyim, ama sanmıyorum bayım.»

«Bu adama gözkulak olmanızı isteyeceğim,» dedi Macİndoe, «bu Romeo ile görüşmeyi çok arzu ediyorum.» Tekrar müdüre döndü. «Adamın otelinize geldiği gece kim kendisini gördüyse, onlarla da konuşmak isterim. Biliyorum sizin için zor, ama...»

Aslında zor olmaktan da öteye bir şeydi bu. Tam bir saat sürdü ve boşuna zaman kaybı oldu.

Çaylarını henüz içmişlerdi. «Koruluğu bir daha incelemek isterdim,» dedi Macİndoe. «Aramak demiyorum. Tıpkı o adam gibi, dolaşmak — yani şöyle bir yürüyüşe çıkmak. Gelir misiniz siz de?»

«Elbette.» dedi Baker'le Maddocks. Her iki memur da emir yerine kendilerine böyle sorulmasından son derece memnundular. Çünkü isterlerse reddedebilirlerdi.

Birkaç dakika sonra Almond Vale polis merkezinin dışındaydılar.

Macİndoe aşağıdaki tepeyi işaret etti. «Otomobi-

liyle geldiğini farzedelim. Birlchester'den gelirken, şehre bu tepeden geçip de girer. Otomobilini park yerlerinden birine park etmiyor — öyle olması gerek, çünkü ne arabayı, ne de kızı hatırlayan var — Görülmeden ana yola da park etmesi imkânsız. Tamam mı?»

«Evet,» dedi Maddocks.

«Şu halde,» dedi Macİndoe, «otomobilini yan sokaklardan birine park etti. Sonra Olwen'le beraber şehrin tepesine kadar tırmandı, nehir boyunca, kızın sonradan cesedinin bulunduğu yere geldiler. Şimdi haritanıza bakın. Göreceksiniz ki, dosdoğru ana yola da çıksa veya yan sokaklardan birinden sola sapsa ve tekrar sağa dönüp, nehre bu yoldan ulaşsa, yine de meydandan veya meydan denen yerden geçmek zorunda. Baktım, haritanızın tarihi 1936. Acaba adamın meydana uğramadan geçmesini sağlayacak kestirme bir yol yapıldı mı daha sonra?»

«Hayır,» dedi Maddocks. «Herkesin sandal kiraladığı kulübelerin olduğu yerden geçmek zorundaydı.»

«Öyleyse oradan da, nehir kıyısını izlemiştir. Haydi, biz de öyle yapalım,» dedi Macİndoe.

Üç dedektif ana yoldan yürüyüp sola, meydana saptılar. Dükkânların çoğu kapalıydı; birkaç polis memuru hâlâ kırmızı otomobilli biri hakkında soruşturma yapmaya devam ediyordu. Sıcak ve kuruydu yine hava. Bu yüzden kaldırımlar da kurumuştu. İnsanlar, yağmurlukları kollarında, akşam sıcağında ağır ağır yürüyorlardı. Nehrin kıyısında ihtiyarlar oturmuş, çene çalıyordu. Gençler ise sandal kiralıyorlardı. Bir çocuk elindeki ekmeği ufalayıp, kuğulara atıyor, annesi de yorgun-argın arabasına abanmış, bekliyordu. Tipik bir yağmur sonrası akşamıydı. Dünkü fırtınanın izleri

yavaş yavaş siliniyordu. Dumanlar dimdik ve ağır ağır yükseliyordu. Görüntü mükemmeldi.

Biraz sonra sabit koltukların, taş süslerin ve dizi dizi duran sandalların yanına vardılar. Macİndoe, kayık kiralanan kulübeleri işaret etti. «Burada araştırma yapıldı mı?» diye sordu.

«Bilmem,» dedi Maddocks. «Haydi, şimdi biz yapalım.»

Kulübenin içinde denizciye benzeyen, otuz yaşlarında bir adam, bir gaz tenekesinin üzerine oturmuş, açık-saçık dergilerden birinin sayfalarını karıştırıyordu. Olwen'in düzgün bacaklarını aklına getiren Macİndoe, eğer bu herif kızı gördüyse mutlaka hatırlar diye düşündü.

«Carter, sen misin?» diye sordu Maddocks.

«Ne oldu?» dedi adam. «Benimle bir alıp vereceğiniz yok ya?»

«Yardımını istemeye geldik senden.»

«Beni içeri attıktan sonra mı?»

«Bir kız öldürüldü.»

«Söylediler. Yoksa suçu bana mı yıkacaksınız?»

«Senin üzerine şimdiye kadar hiç bir suç yıkmadık ki,» dedi Maddocks. «Ama bir şey çalacak olursan, seni kodese tıkarız.»

«Üç kâğıtçılar!» dedi Carter. «Sizler de az değilsiniz.»

«Polis de hırsızlık ederse, kodesi boylar. Böylesi de var.»

«Memnun oldum buna.»

«Şu kızdan ne haber, Carter? Kızcağız bir şey de çalmamıştı üstelik. Masumdu.»

«Ne kadar da masummuş yani! Üç aylıkmış! Yani becerdiği iş, sizce arakçılıktan daha mı dürüstçe bir şey?»

«Aldatılmıştı kız.»

«Lâf mı yani bu da? Kadın dediğin eteğini hemen kaldırmaz. Eğer kaldırıyorsa, bu işten hoşlanıyor demektir.»

«Kız masumdu, Carter.»

«Siz öyle bilin. Herhalde kiliseye de gider ve peri masallarına da inanırdı.»

Dünya işte, diye düşündü Macİndoe."Dünya hep karşımızdadır. Siz ne yaparsanız yapın, onlar gerçekleri pisliğe ve yalana çevirir, ya da vücudunuzun görüntüsüne göre yorumlarlar. Kavanoz kıçlı dünya, başarısızlıkları görmek için pusuya yatmış, bekliyor işte. Bir şey oldu mu, hep kendisi gibi kirli, alçakça nedenler araştırıyorlar işin altında. Dünya, damarları sertleşmiş, her şeyi unutmak isteyen, affetmek nedir bilmeyen hain bir moruktan farklı değil. Kendisini aşan bir şey olduğu için, başkalarının ıslah olmasını bile istemiyor. Ben de alaycının biriyim, diye düşündü Macİndoe, ama şükür ki senin öyle olmadığını biliyorum Olwen.

Maddocks, «Salı günü öğleden sonra kızı gördün mü?» diye sordu.

«Nereden bileyim? O gün bir sürü insan dolaşıyordu burada.»

«Bunun saçları kızıldı ama.»

«Kızıl mı? Radyoda da işittim bunu. Ne demek o? Hastalık mı?»

«Bir saç rengi canım. Kırmızı yani.»

«Yani kırmızı mıydı saçları?»

«Evet, Carter.»

«Öyleyse gördüm kızı. Bu herifler de doğru-dürüst okusalar ya haberleri.»

«Gazetede resmini görmedin mi?»

«Ben yalnız spor sayfasına bakarım.»

Maddocks kızın fotoğrafını uzattı. «Bu muydu?»

Adam, düşmanlığına rağmen şaşırmıştı. «Yani ikisinin önümden geçip gittiklerini, sonra da adamın kızı dalların arasında öldürdüğünü mü söylemek istiyorsunuz?»

«Evet, Carter.»

«Ama kızın çığlıklarını işitirdim yahu.»

«Kız boğazlanarak öldürüldü, Carter. Bağırmasına imkân yoktu.»

«Ne bok yemeğe öldürdü peki?»

«Kızı susturmak istedi. Kimdir bu adam, Carter?»

«Hay Allah, adamı görsem, şıp diye tanırım şimdi, ama kim olduğunu bilmiyorum ki.»

«Önceden hiç görmedin mi?»

«Hayır, Almond Vale'de oturmuyor.»

«Ne giymişti?»

«Gri pantalonu, kahverengi gibi bir ceketi vardı. Kendisine sandal ister misiniz, diye sordum. Kıza dönüp, 'İster misin?' dedi. Galiba kız da, 'Hayır,' dedi. Vay canına be, acele etmeniz gerek, herifi enselemek için.»

«Saat kaçtı?»

«Üçü geçmişti.»

«Adam yalnız mı döndü?»

«Dönmedi ki bir daha.»

«Bu adamı yakalamamız gerek, Carter. Sonra seni teşhis için çağırtacağız...»

«İfadeni de alacağız,» dedi Maddocks.

«Ben yazı yazamam ki.»

«Biz senin yerine yazarız.»

«Yani bu işten kurtuluş yok mu?»

«İstemiyor musun bize yardım etmeyi?»

«Ama kız bunu haketmişti, değil mi?»

Polisler yürüyüp çıktılar. Pek kimse kalmamıştı

ortalıkta. Köpeği ile yürüyen yaşlı bir adam, sıralarından kalkan yaşlı kadınlar; genç bir kadınla bir erkek, sinirli bir sessizlik içinde gelip geçtiler; bir kayıkçının çektiği sandal nehir üzerinde kuvvetli kürek darbeleriyle ilerledi. Cinayetin işlendiği yerde kimseler yoktu; haberler, etkisini göstermiş, şenlik sona ermişti. Halkın ayakları altındaki toprak kuruyordu, ama daha sertleşmemişti. Dedektifler çamurdan dikkatle geçtiler. Koruluğa varınca, sesler birden kesildi, böceklerin vızıltısı aldı yerini. Macİndoe birden Olwen'in son saniyelerinde burada kendisini ne kadar yalnız hissettiğini düşündü.

Koruluğu ve yanındaki ağaçları inceledi. «Trenle de, otomobille de gelmiş olsa, Almond Vale'e dönmek zorundaydı,» dedi. «İstasyonla otomobil parkı yalnız orada. Ama geldiği yoldan dönmediği de meydanda. Nereden biliyordu izleyeceği yolu? Cevap : Ağaca tırmandı.» Macİndoe bir ağaç seçip, tırmanmaya başladı. «Sakın Scotland Yard'dan bir centilmenin böyle ağaçlara tırmandığını kimseye söylemeyin,» dedi. «Yoksa bütün itibarım yıkılır.» Tırmandıkça, sustu, daha sık solumaya başladı. «Hah, tamam, şu yoldan yine anayola çıkabilir işte.»

Baker bu sırada daha güç bir ağaca tırmanmıştı bile. Maddocks, Macİndoe'nin ardında bitiverdi. «Çok kuvvetli bir ihtimal,» dedi. «Ama ne ispatlar bu?»

«Hiç,» dedi Macİndoe. «Ama biz de oraya kadar yürüyüp, adamın neler duyduğunu anlamaya çalışacağız.»

Dediklerini yaptılar, ama anayola ulaşıncaya kadar, hiç bir şeye rastlamadılar. Şehre dönerlerken, küçük bir kahvehaneyle iki kulübeye rastladılar. Macİndoe, «Burada soruşturma yapıldı mı?» diye sordu.

«Evet,» dedi Maddocks.

«Ya kulübelerde?»

«Hayır. Yalnız kahvehane ile garajları araştırdık.»

Etrafta üç kulübe vardı. Üçüncüsünde bir çocuk, salı günü öğleden sonra, çay saatinden bir saat kadar önce, bir adamın çiti aşıp geldiğini hatırladı. Çocuğun tarifi, aranan adama uyuyordu. Üstelik çocuk adamın kahvehaneye girdiğini de görmüştü.

Kahvede tahtaya her zamanki gibi sandviç çeşitleri tebeşirle yazılmıştı; bir semaver; limonata şişeleri; mermer masalar; tahta iskemleler, bir de sigara afişi. Afişteki kızıl saçlı kız, elindeki sigara kadar, vücudunu da şuh bir edayla teşhir ediyordu. R. herhalde Olwen'i böyle hayal ediyordu, diye düşündü Mac-İndoe.

Güzelce, eti-budu yerinde, yirmi yedi yaşlarında bir kız karşıladı kendilerini. «Biz polisteniz,» dedi Mac-İndoe.

«Yine ne oldu?» dedi kız. «Ne demek bunlar kuzum? Uzun boylu, esmer bir adamın, yanında kızıl saçlı bir kızla buraya gelmediğini söyledim ya.»

Macİndoe, «Peki, yanında kızıl saçlı bir kız olmayan, uzun boylu, esmer bir adam gördünüz mü?» diye sordu.

Garson kızın kaşları çatıldı. «Şaka mı ediyorsunuz?»

«Hayır. Ama aradığımız adamın salı günü öğleden sonra yanındaki kızıl saçlı kızı bırakıp, buraya uğradığını biliyoruz da.»

«Ama bana bunu sormadılar ki.»

«Ben soruyorum işte.»

«Salı günü öğleden sonra mı dediniz?»

«Evet.»

«Fırtınadan önce miydi bu?»

«Evet, bir gün önce.»

«Uzun boylu, esmer bir adam, saat üç buçuk-dörde doğru buraya geldi — hayır, biraz daha erken. Bir fincan çayla birkaç aspirin istedi. Şuraya oturup, aspirinleri birer birer içti. Başının ağrıdığını söyledi.»

«Adamı tanıyor musunuz?»

«Görsem, tanırım.»

«Heyecanlı mı görünüyordu?»

«Hayır, ama konuşmuyordu. Konuşamıyordu.»

«Niçin konuşacaktı ki?»

«Ne bileyim, konuşkan bir görünüşü vardı da.»

«Yani kadınlara göre câzip bir tip miydi demek istiyorsunuz?»

«Öyle de diyebilirsiniz. Tatil için mi geldiğini sordum, 'Şöyle bir geçiyordum,' diye cevap verdi.»

«Başka bir şey söylemedi mi?»

«Yalnız başının ağrıdığını söyledi.»

«Ne giymişti?»

Kadın garsonun anlattıkları, Dragon'daki barmenin ifadesiyle tıpatıp bağdaşıyordu. Kız ekledi : «Çok yumuşak deriden kahverengi ayakkabıları vardı. Çok iyi hatırlıyorum, üstelik kadınlarınki gibi yandan tokalıydı.»

Macİndoe, Olwen'in fotoğraf makinesindeki resimde gördüğü papuçları hatırladı. «Kravatı nasıldı?» diye sordu. «Birlchester okulunun kravatı mıydı?»

«Hayır.» Kız Maddocks'tan sonra Macİndoe ve Baker'i süzdü, sonra müfettişi işaret ederek, «Tıpkı şu beyinki gibiydi,» dedi.

«Kraliyet Hava Kuvvetlerinin kravatı!» dedi heyecanla Baker.

«Emin misiniz?» diye sordu Maddocks.

«Tıpatıp aynı değildi. Onunkinde bir çeşit çentikler vardı.»

«V gibi mi?» diye sordu Baker.

«Tamam. Öyle.»

«Kraliyet Hava Kuvvetleri Gönüllü Yedekleri demek bu,» dedi Baker muzaffer bir tavırla.

Macİndoe'nun kaşları çatıldı. «Dragon'daki barmen niye tanıyamadı kravatı?» diye sordu. «Ona da boyunbağı hakkında sual etmiştik.»

«Dün bunu takmamıştım ki ben.»

Macİndoe güldü. «Delikanlılık işte. Kısa bir süre kalmak için geldiği yere bile, bir sürü boyunbağı taşıyor.»

Baker sıkıldı. «Ama ben sizler gibi evli değilim ki,» dedi.

Macİndoe, «Evli olmanın boyunbağı ile ne alıp vereceği var, anlayamadım doğrusu,» dedi.

Kız da şaşkın şaşkın baktı. Macİndoe kahkahayı basıp, kıza sordu : «Adam buradan ayrıldıktan sonra, hangi yöne gitti?»

«Sinemanın ardından dolandı.»

«Nereden biliyorsunuz?»

Kızın yüzü kızardı. «Arkasından baktım da. Köşeyi dönerken gördüm.» Bir an tereddüt etti, sonra baklayı ağzından çıkardı : «Doğrusu yakışıklı adamdı. Sinemanın park yerinde duran spor arabasını almaya gitti.»

Macİndoe, Maddocks'a baktı. «Yok canım! Ne kadar da akıllıymış. Biz bunu düşünememiştik işte. Tepeyi aşıp Birlchester'e doğru mu gitti?»

«Hayır. Şehre doğru uzaklaştı.»

«Bulursak, adamı teşhis edebilir misiniz?»

«Yoksa kötü bir şey mi yaptı?»

«Galiba öyle,» dedi Macİndoe.

«Yazık,» dedi kız. «Öyle de yakışıklıydı ki.»

«İşiniz bitince karakola kadar gelip ifade verebilir

misiniz acaba? Sadece demin söylediklerinizi istiyorum.»

«İfade verirsem, hapse mi atacaklar onu?»

«Merak etmeyin, çok uzun zaman yatmaz,» diye kaçamak bir cevap verdi Macİndoe.

Tekrar anayola doğru yürürlerken Macİndoe, «Boyunbağı hakkında ne demek istemiştin Tony?» diye sordu.

«Adam Kraliyet Hava Kuvvetleri Gönüllü Yedeklerinden olabilir.»

«Savaşta Kraliyet Hava Kuvvetlerinde olsaydı, otomatikman vazifesine devam edebilir mi?»

«Herhalde eder.»

«Civarda mahallî bir hava üssü var mı?» diye Maddocks'a sordu Macİndoe.

«Evet,» dedi Maddocks. «Middleshire'da. Şimdi manevradalar.»

«İngiltere'de mi?»

«Evet, evet, mahallî manevralar. Greenridge'de üsleniyorlar. Umut verici bir şey, değil mi? Maddocks birden acı acı inildedi. «Tüh Allah kahretsin be! Şimdi aklıma geldi. Adamlar ancak geçen cumartesi gününden beri buradalar.»

«Belki hepsi cumartesi günü dönmemiştir,» dedi Macİndoe. «Belki subaylardan biri çarşamba günü dönmüştür. Tony, yavrum, sen uçaktan anlarsın, bu işi senin halletmeni istiyorum. Bir şey daha var : Kraliyet Hava Kuvvetleri, bu Harrison hakkında birşeyler biliyordur herhalde. Dragon'daki barmen de onu subaya benzetmişti. Queens'teki kapıcı da, sırtında Kraliyet Hava Kuvvetleri mensuplarının giydiği açık mavi gömleklerinden var demişti. Olwen bile adamın savaşta Little Over'de pilot olduğunu yazmıştı. Hatta Kiel kanalını mayınlamak için büyük bir akına bile ka-

tıldığını belirtmişti. Bu akın ve filo hakkında ne öğrenmek mümkünse öğren. Ben Hava Bakanlığına resmen yazıyla başvurdum bile, ama, durumu şahsen izlemek istiyorum.»

Baker, «Ben avcıydım, ama bombardımancıları tanıyan bir arkadaşım var,» dedi. «Hemen onunla temas ederim.»

«Evet, öyle yap,» dedi Macİndoe. «Herife ekspres mektup gönder, telgraf çek, güvercin çıkar istersen — bana öyle geliyor ki bu sayın bay Harrison üzerinde durulmaya değer biri.»

Almond Vale polis merkezine döndükleri zaman. bay Harrison diye biri olmadığını — hiç olmazsa Hazel'in tarifine uyan biri bulunmadığını öğrendiler. Birlchester şehir polisinden bir mesaj gelmişti. Bu şehirde de Roy Harrison adında üç kişi vardı. Yaşları yirmi bir, kırk dokuz ve altmış yediydi. Üçü de salı günü öğle sonunu nasıl geçirebildiklerini delilleriyle ispatlıyabiliyorlardı. En yaşlı olanının bir otomobili vardı, ama büyük bir arabaydı bu; hiçbiri de seyyar satıcı değildi (ikisi belirli saatlerde bir dairede çalışıyordu); daha yaşlı olanların eşleri hayattaydı ve ikisinin de adı Evelyn değildi; hiçbiri Kraliyet Hava Kuvvetlerinde görev almamıştı.

«Tony, yavrum,» dedi Macİndoe, «yavaş yavaş sezgiye dayanan çalışma dönemine yaklaşmaktan korkuyorum.»

Bir saat sonra, Kraliyet Hava Kuvvetleri Gönüllü Yedeklerinin Greenridge'teki üssünde. Greenridge kasabasının ilerisinde havaalanını andıran bir yol uzanıyordu. En az bir buçuk kilometre uzunluğunda, kalın, çayırlık bir alan ve güneybatıdan kuzeydoğuya

doğru geniş, beton bir yol. Çok uzaklarda iki mavi kamyon hızla ilerliyordu. Arkalarından kahverengi bir toz bulutu yükseliyordu. Birkaç havacı, ellerinde teneke kutular, konuşarak barakaların önünden gelip geçtiler. Uzaklardan gelen hafif bir piyano sesi. Havaalanı pistinin kenarında rasgele park etmiş bir avcı uçağı. Alanın içinde bir-iki beton bina. Rüzgârın harap ettiği yapılar. Diğer bütün tesisler, kasabanın bulunduğu tarafta. Çok uzaklardan gelen bir uçak motoru homurtusu. Bizimkilerden.

Ana giriş kapısında — insanı şaşırtacak kadar ince ve çürük görünüşlü dikenli tellerin ardında — nöbet tutan asker, şaşırmış gibiydi. Dedektiflere nasıl davranacağını bilmiyordu; fakat hava inzibatlarından bir çavuş — herhalde o da adalete hizmet ettiği duygusuna kapılmış olacak ki — gidip nöbetçi subayı haberdar etti. Nöbetçi subay üs kumandanını aradı. Nefis yemeklerle bir buçuk duble birasını henüz midesine indirmiş olan genç subay da, koltuğundan zorlukla doğrularak, dedektiflerin subay gazinosuna alınmalarını emretti.

Macİndoe ve Baker burada bir sürü subay tarafından, biraz da alaycı bir ifadeyle karşılandılar. Zayıf, sarı bıyıklı filo komutanı, «Kumandan benim,» dedi. «Bana bakın, siz sahiden aynasız mısınız, yoksa izinde falan mısınız?»

«Korkarım ki gerçekten görev başındayım,» dedi Baker.

«Bir şey içer miydiniz?»

«Sakın ha,» dedi pilotlardan biri. «Zehirlidir içki!» Bütün delikanlılar bu lâfı pek gülünç bulup, bastılar kahkahayı.

Baker, «Ne cins uçurtma kullanıyorsunuz bakalım burada?» diye sordu.

«Uçurtma mı dedin?» diye itiraz etti filo kumandanı. «Neredeyse ne balon kullanıyorsunuz diye soracaksın. Biz jet pilotuyuz aslanım, jet!»

«Ben savaşta Spitfires kullanıyordum,» dedi Baker.

«Tanrı'nın eli üzerinden eksik olmasın!» dedi filo kumandanı. «Kimbilir kaç yaşındasın? Bu Allahın cezası Arrows'lar saatte rahat 400 mil yapıyor. İçer misin bir tane daha?»

«Henüz birinciyi içmedim ki.»

«Sen de iyice hımbılmışsın,» dedi filo kumandanı. Birkaç kadeh daha içki getirdiler. «Baban da içer mi?»

Baker itiraz etti : «O, başmüfettiş Macİndoe'dur.»

«Bildim,» dedi bir başka subay. «Doğru tahmin etmişim. Belki de Scotland Yard'dandır.»

Yine bastılar kahkahayı. «Doğru,» dedi Baker. «Atma! Atma!» sesleri yükseldi etraftan.

«Ceset mi arıyorsunu yoksa?»

Baker, «Cesedi bulduk,» dedi.

Gülüşmeler birden kesildi. Hepsi hayretle Baker'e baktılar. Filo kumandanı, «Harris için mi geldiniz?» dedi. «Bir kazaydı o. Elbette, ne kadar az söylenirse...»

«Harris'e ne oldu ki?»

«Dün öldü. Kırk mil uzakta. Dosdoğru yere çakıldı. Cenazesi de yarın kalkacak.»

«Özür dilerim,» dedi Baker. «Ama korkarım ki bizim yapacağımız soruşturma da, bunun kadar can sıkıcı bir şey.»

«Galiba,» dedi filo kumandanı, «hep birlikte birer kadeh daha parlatsak, hiç fena olmayacak.»

«Konukseverliğini sömürmüş olmayalım.»

«Anlaşıldı,» dedi içlerinden biri. «Bizden birinden şüphe ediyorlar.»

Yeniden kahkaha sesleri işitildi.

«Sahi mi?» diye sordu filo kumandanı.

«Hayır,» dedi Baker. «Daha doğrusu...»

«En iyisi sen anlat bakalım şunu. Neymiş mesele? Birine çarpıp kaçan bir motosikletli falan mı?»

«Burada Harrison adında biri var mı?»

«Hayır. Harris vardı, o kadar.»

«Küçük adı Roy muydu?»

«Hayır, John'du. Yahu, çocuk öldü be zaten...»

Macİndoe, «Bir de kız öldü,» dedi. «Boğularak öldürüldü.»

Hepsi dehşetle ona döndüler. Macİndoe, «Harris hesabına üzgünüm,» dedi. «Onun bizim işle ilgili olmadığından eminim.»

«Peki öyleyse,» dedi filo kumandanı. «Yalnız, biliyor musunuz, bu işler biraz karanlık. Ben Yard'daki aynasızların altın dişli, pis sakallı, tek parmağı kopuk, pasaklı tipler peşinde koştuklarını zannederdim de — anlarsınız ya.»

«Bazı ayrıntılar biliyoruz,» dedi Macİndoe. «Muhtemelen uydurma olduğunu sandığımız bir isim : Roy Harrison. Savaş yıllarında Little Over'de bombardıman pilotuymuş — ama bu da yalan olabilir. Muhakkak olan bir şey varsa, o da adamın salı günü, öğleden sonra, hava kuvvetlerine mahsus bir kravat takmış olduğu... Kırmızı spor arabası var ve seyyar satıcı.»

«Salı mı dediniz?» diye sordu filo kumandanı. «Ama biz hepimiz buraya cumartesi günü geldik. Salı günü öğleden sonra uçuştaydık. Mesele bununla halloluyor galiba, değil mi?»

Biri, «George savaşta Little Over'de değil miydi?» diye sordu.

«Öyle mi?»

«George nerede?»

«Hah, hah! Saklanıyor. Usta katil George!»

Nöbetçi subay tam bu sırada göründü. Filo kumandanı, «Gel buraya George,» dedi. «Sen savaşta Little Over'de değil miydin?»

George başıyla onayladı.

«Hiç orada Roy Harrison adında biriyle tanıştınız mı?» diye sordu Macİndoe.

«Roy Harrison diye birini hiç işitmedim,» dedi nöbetçi subayı. «Ben Eric Harrison'u tanırım. O da yere çakılmıştı.»

«Çocuklar arasında Birlchester'li olduğunu hatırladığın kimse var mı?»

«Allday vardı. O da öldü.»

«Bir şeyler bulmalı ama,» diye açıkladı filo kumandanı. «Çünkü bir kız öldürdü bu aranan herif!»

«Şu gazetelerdeki kızıl saçlı güzeli mi?»

Macİndoe başıyla evetledi.

«Özür dilerim,» dedi nöbetçi subayı. «Bill Allday'in tek Birlchester'li olduğundan eminim. Çavuş pilot olabilir mi acaba?»

«Mümkündür.»

Baker, «Kiel gösterisinde bulundunuz mu siz?» dedi. «Şu mayınlama şenliğinde.»

«Hayır. Benden önce olmuş o iş.»

«Ne zaman olmuştu bu?»

«Bunu bilemiyeceğim işte. Galiba 1943 martındaydı. Bu akın bize seksen cana malolmuştu.»

«Siz en iyisi arşiv dairesine başvurun,» dedi filo kumandanı. «Zaten George birini hatırlasa bile, adresi için nasıl olsa yine arşivin kapısını çalacaksınız.»

«Hava Bakanlığına yazdım zaten,» dedi Macİndoe. «Cevap bekliyorum.»

Yine hep birlikte kahkahayı bastılar. «Oh, yıllarca

beklersiniz, çok beklersiniz öyleyse,» dedi filo kumandanı. «Üç aydan önce hiç bir haber vermez onlar.»

8

Filo kumandanı yanılmıştı. Ertesi gün öğleüstü Hava Bakanlığından bir mektup geldi. Öteki yirmi mektupla beraber geldi. Sabah postasında yüze yakın mektup daha vardı. Almond Vale polisiyle öteki dedektifler bu arada şehirde üç yüzden fazla kapıyı çalıp sorular sormuşlardı ki, böyle küçük bir polis kuvveti için doğrusu büyük bir başarıydı bu. Hatta alınan ifadeler tasnif bile edilmişti. Mektuplar ve şahsen sorulan soruların cevapları, kızıl saçlı bir kızın şehirde uzun boylu bir adamla beraber görüldüğünü onaylamaktan başka bir yenilik getirmemişti. Kronolojik olarak düzenlendiğinde, elde edilen istihbarat, ikisinin de aynı yönü tuttuklarını gösteriyordu; her şey genç kızın saat üçle üç buçuk arasında sağ olduğunu göstermekteydi; adlî tabip de kızın saat üçle dört arasında öldüğünü söylemişti; biri, aradaki bu bir saatin her dakikasının hesabını vermeliydi. Elde edilen bilgiler çok sağlamdı, ama henüz elle tutulur bir delil yoktu ortada.

Öte yandan Hava Bakanlığının mektubu da aydınlatıcı yeni bir bilgi getirememişti; Harrison adında bir adamdan sözedilmiyordu bile. Mektup şöyleydi :

Baylar,

İsteğiniz üzerine, 1939/1945 yılları arasında, yani savaş döneminde, aşağıda adları yazılı subayların (pilot, rasat veya hava topçusu olarak) Lincolnshire'-

da, Little Over'deki Kraliyet Hava Kuvvetleri üssünde görevli olduklarını bildiririz :

Allday, William Laurence, 1917 doğumlu. KHK'ne girişi : 1938. 1939'da göreve alındı. 1940'ta teğmen, 1941'de üsteğmen, 1943'te filo kumandanı. 1940, 1942 ve 1943'te çeşitli nişanlarla taltif edildi. 1943 kasımında görev uçuşunda öldü. Mayıs 1943-Kasım 1943 arasında Little Over'de bulundu; evli, Birlchester, 1942. İki çocuklu. Dul eşinin adresi : Bayan Myrtle Elizabeth Allday, 147, Blenheim Road, Iron Common, Birlchester 17.

Edwards, Charles Henry. D. 1916 doğumlu. KHK'ne girişi : 1935. 1938'de göreve alındı. 1939'da teğmen, 1940'ta üsteğmen, 1943'te filo ve üs kumandanı. 1940 ve 1943 yıllarında çeşitli nişanlarla taltif edildi. Kasım 1941 - eylül 1943 tarihleri arasında Little Over'de bulundu. Evli, Londra, 1941. Bir çocuk. Bu subay hâlen KHK'nde görevlidir.

Ferguson, George Rodney. 1920 doğumlu. KHK'ne girişi : 1940. 1941'de göreve alındı. 1943'te teğmen. Mart 1944 - aralık 1944 tarihleri arasında Little Over'de bulundu. Daha sonra Rocksea Sahil Kumanda Üssüne nakledildi. Evli, Birlchester, 1940. Üç çocuk. Şimdiki adresi : «The Hollies», Church Avenue, Paleside, Birlchester 22. Bu subay halen Kraliyet Hava Kuvvetleri Gönüllü Yedeklerindendir. (Middleshire Filosu)

Fortescue, Roy Marlborough. 1920 doğumlu. KHK'ne girişi : 1940. 1940'ta göreve alındı. 1941'de teğmen. Nisan 1943 - mayıs 1943 tarihleri arasında Little Over'de bulundu. 1943 mayısında MMÇ'den ötürü UEO'na nakledildi. Halen bilinen adresi (annesinin-babasının) : Bay ve Bayan R. V. Fortescue, 14 Cedars Avenue, Flowersworth, Birlchester 20.

Görevden ihraç edilen subaylar hakkında bilgi ısterseniz, lûtfen ayrıca bildirin. Bu daha çok zamanımızı alacaktır.

Saygılarımla.

Hizmetkârınız,
(İmza okunamadı)
(Kumandan yerine)

Macİndoe, Baker'le Maddocks'a vermeden önce, mektubu iki defa okudu. Pek de ciddî olmayan bir edayla, «Roy Marlborough Fortescue adı kulağıma hoş geldi,» dedi. «Tony, UEO ne demektir?»

«Uçuş Eğitim Okulu.»

Macİndoe düşündü. «Askerî harekâta katılmayan bir havaalanına nakledilmiş. Rahatça etrafa göz kulak olup bir eş bulabileceği bir yere. Peki, MMÇ ne demek?»

«O da, Muhtemelen Moral Çöküklüğü demek.»

Macİndoe hayretle, «Doğrusu Kraliyet Hava Kuvvetlerinde moral çöküntüsüyle ilgilendiklerini bilmiyordum,» dedi.

«Ama bu moral, ahlâk anlamına gelmiyor burada,» diyerek izah etti Baker. «Daha çok sinir yorgunluğu demek; bu şekilde faal görevden alınması, aslında istemeyerek uzaklaştırıldığını gösterir; yani iyi bir sicili var demektir.»

«Hiç madalya almamış ama.»

«Bu pek bir anlam taşımaz.»

«Ama hâlâ sağ,» dedi Maddocks. «Üstelik adı da Roy.»

«Niçin evli olduğu halde annesinin-babasının adresi verilmiş acaba?» diye sordu Macİndoe.

«Demek ki bildikleri son adres bu,» dedi Baker. «Ellerindeki bilginin seferberlikten sonraya dayandı-

ğını pek sanmıyorum. Bu arada karısıyla annesininbabasının yanına dönmüş olabilir elbette.»

Macİndoe şapkasına uzandı. «Bay ve Bayan Fortescue ile görüşmeyi teklif ediyorum ben,» dedi. «Gönderilen isimlerden birinin sahibi ölmüş; birini kendimiz gördük : Salı günü öğleden sonra uçuştaymış; üçüncüsü ise hâlâ Kraliyet Hava Kuvvetlerinde görevli, dolayısıyla aynı zamanda seyyar satıcılık yapması imkânsız; bu durumda geriye Fortescue kalıyor ki onun küçük adı da çok câzip : Roy. Ayrıca MMÇ sesi de kulağıma pek hoş geldi. Aradığımız adamın tarifine o kadar uyuyor ki.»

Üç dedektif bir saat sonra Flowersworth'ta, Cedars Avenue no. 14'ün kapısını çalıyorlardı. Birlchester'in ünlü semtinde, büyük ve bağımsız bir evdi burası. Ağaçlar ve dallar, evin yoldan görünmesini engelliyordu. Üç yanı çimle kaplıydı; dördüncü yanında ise iki garaj, bir limonluk, yağmur suyu topladıkları variller, bir baraka, bir de servis kapısı vardı. Ön kapıya yönelen kırmızı taşların üzerine vardıklarında, köpekler havlamaya başladı. Macİndoe birden bir huzursuzluk duydu içinde. Burası hiç de cinayet soruşturması için gelinecek bir eve benzemiyordu. Macİndoe da sayfiye evlerinde işlenen cinayetleri anlatan polisiye romanlar okumuştu, ama aslında cinayet denen suçun sefalet, fakirlik ve cehalet eseri olduğunun da farkındaydı.

Kapıyı bir hizmetçi açtı. Kadının ardında, holde, Macindoe belki asırlık, tahta bir dolap, duvarlardan birinde de bir katedral tablosu gördü. Ev, insan üzerinde saygı uyandırıyordu. Olsun, yine de dilediği gibi soruşturma yapmaya hakkı vardı ya. «Bay Fortescue evdeler mi acaba?» diye sordu.

«Hayır efendim. Ama bayan Fortescue içerdeler. Acaba onunla görüşmek ister miydiniz?»

«Mümkün mü acaba?»

«Adınız nedir?»

«Biz polis müfettişleriyiz.»

«Oh!» Kadının ağzı titredi. Eğer gelenlerin kim olduklarını bilseydi, herhalde bayan Fortescue de dışarda diyecekti, apaçık belliydi bu. Efendilerini saygısız kişilere karşı korumak, onun göreviydi. Hizmetçi kadın polislerin de bu sınıfa girdiklerini biliyordu. Şu İngilizler gibisi yok, diye düşündü Macİndoe.

Hizmetçi kadın kapıyı hemen ardına kadar açtı. «Şöyle buyrun lütfen.»

Dedektifleri bir hole aldılar. Burada uzun boylu, orta yaşlı, soğuk tavırlı bir kadın tarafından karşılandılar. Kadın iyi giyimli, uyanık ve kendinden emin tavırlıydı; üzerinde hafif bir kayıtsızlık havası okunuyordu; züppece bir güven duygusuydu bu; sanki gelenlerin kendisine bir fenalık yapamayacaklarından emin gibiydi. «Beni mi görmek istediniz?» diye sordu. Ama sesinin tonunda, «Ne kadar para istiyorsunuz?» der gibi bir anlam gizliydi. En sonunda her şey parayla satın alınır hale gelmişti demek.

«Biz asıl bay Fortescue ile görüşmek istiyorduk.»

«Kendisi şimdi işte.»

«Ben oğlunu demek istemiştim efendim.»

Kadının yüzünün ifadesi belli-belirsiz değişti. «Ne olmuş oğluma?»

«Kendisiyle görüşmek istiyorduk, ama adresini bulamadık da.»

«Nedir mesele, öğrenebilir miyim?»

«Bu konuyu kendisiyle görüşsek daha iyi olacak sanıyorum.»

«Öyleyse buraya niçin geldiniz?»

«Adresini almak umuduyla.»

«Yoksa oğlumun bir suç işlediğinden mi şüphe ediyorsunuz?»

«Onun bir işle ilgili olmadığından emin olmak istiyoruz,» diye cevap verdi Macİndoe. «Adı bir günlükte geçiyor da. Hepsi bu kadar. Bütün mesele bu özel suçun bütün ayrıntılarını toplayıp bir araya getirmek. Anlıyorsunuz, değil mi?»

Kadın, «Ben soruşturmanızda eksik olan tarafı tamamlıyabilirim,» dedi. «Sizi tamamen tatmin edebilirim. Çünkü oğlum ölmüştür.» Dedektiflerin yüzündeki hayret ifadesi o kadar belirliydi ki, kadın devam etti : «Çok şaşırmışa benziyorsunuz.»

«Savaştan sağ çıktığını henüz öğrenmiştik de,» dedi Macİndoe. «Genç bir adamın barış zamanı öldüğünü işitmek, insan üzerinde şok tesiri yapıyor. Sizden cidden çok özür dilerim, bayan Fortescue. Eğer bilseydik—»

Kadın ilk defa olarak gülümsedi. «Haklısınız, siz de elinizdeki ipucunun sonunu bulmalısınız, değil mi?» dedi. «Soruşturma neyle ilgiliydi acaba?»

«Bir genç kızın katliyle.»

Kadın döndü ve masanın üzerinden çerçevelenmiş bir fotoğraf aldı. «İşte buydu benim oğlum,» dedi.

Macİndoe şaşkın şaşkın düşündü : Kadın ne söylediğimi işitmemiş miydi yoksa? Bir genç kızın öldürülmesi onun için hiç bir şey ifade etmiyor muydu? Sarsılmak, acımak, hatta hiç olmazsa merak etmek nedir bilmez miydi bu kadın? Yoksa, başka hiç bir ölümle ilgilenemeyecek kadar çok mu seviyordu oğlunu? Göğsünde pilot kanatları olan fotoğrafa dikkatli baktı. Kara saçlar, sivri bir burun, dolgun dudaklar, küstah bir ifade, iri gözler — Bana sahip olmak için uğraşıyor ve hatta direnişlerime karşı hafif bir sabır-

sızlık gösteriyor. Bu, o adam olabilir diye düşündü Macİndoe. Fakat kadın oğlunun öldüğünü söylüyordu. «Yakışıklı gençmiş,» diye fikrini söyledi (kadın «yakışıklı» kelimesinin hiç bir anlam taşımıyacağını bilmeyebilirdi). «Yanılmıyorsam, bir de dul karısı olacak oğlunuzun.»

«Evet.»

«O da sizinle mi kalıyor?»

«Hayır temasımızı kaybettik onunla.»

«Adı neydi?»

Kadın, Macİndoe'nun gözlerinin içine baktı, ama bakışlarını yakalıyamıyordu bir türlü. Başını hafifçe yana çevirip tiyatroya has bir davranışla, «Artık bir önemi var mı bunun?» diye sordu. Macİndoe hiç cevap vermedi. Kadın bunun üzerine konuşmak zorunda kaldı ve şöyle dedi : «Adı Margaret'ti.»

«Oğlunuz seyyar satıcılık yapıyor muydu?»

«Yo, hayır.»

Bayan Fortescue dedektifleri kapıya kadar geçirirken, gerçekten çok memnundu. «Biliyor musunuz, oğlumdan şüphelendiğinizden adeta emindim,» dedi. «Böyle bir evde yetişen bir çocuğun, böyle bir cinayet işleyebileceğine ihtimal verir misiniz hiç?»

Macİndoe cevap vermeyince, Maddocks'a konuşmak düştü. «Elbette hayır,» dedi.

Üç polis kırmızı taşların üzerinden tekrar geçtiler. Macİndoe dönüp bir daha eve bakınca, bayan Fortescue'nün öndeki odalardan birinin penceresinden kendilerini süzdüğünü gördü. Pencerede görüldüğü için hiç de sıkılmışa benzemiyordu. Böyle bir şeye kalkışmayacak kadar kurnaz, diye düşündü Macİndoe. Tersine son derece kasıtlı bir rahatlıkla, pencerevi de açtı. Eğer kadının davranışları, hareketleri ve sözleri bu derece kontrollu olmasaydı, meraktandır derdim

— insanlar, öteden beri dedektifleri merak ederler — diye düşündü Macİndoe.

Otomobilin yanına vardıklarında, «Ee, ne dersiniz bakalım?» diye sordu arkadaşlarına.

Maddocks, «Pek tatmin edici değildi verdiği cevaplar, yalan mı?» dedi.

«Ben de hiç tatmin olmadım,» dedi Macİndoe. «Cinayetten sözedince yüzünün aldığı hali gördünüz mü?»

«Hayır,» dedi Maddocks. «Pek çabuk çevirdi yüzünü. Pek ilgilenmemiş gibiydi, değil mi?»

«Beni kuşkulandıran da bu işte,» dedi Macİndoe. «Çok kayıtsızdı. Neden kayıtsızdı, anlıyamıyorum. Geleceğimizi beklemiyordu herhalde. Ne kadar dikkatli konuştuğunun farkında mısınız? Oğlu hakkında bir tek kelime bile etmeden, niçin geldiğimizi anlamayı da bildi.»

Baker, «Ama oğlu öldüğüne göre, ne fark eder, değil mi efendim?» dedi.

Macİndoe şöför mahalline oturdu. «Birtakım yalanlar söyledi bu kadın.» Tırnaklarını kemirerek düşünmeye daldı. «Farzedelim ki oğlu sağ. Kadının da cinayetten haberi yok; ama biz çıkageliyoruz ve cinayetten sözediyoruz kendisine. Oğlunu hiç de hoş olmayan durumlardan kurtarmak için kadın yalanlar atmaya başlıyor, suçun ne olduğunu öğrendikten sonra da, gerçek dışı sözlerine devam ediyor, çünkü—»

«Çünkü,» dedi Maddocks, «çünkü oğlunun böyle bir suç işleyebileceğini biliyor.»

«Doğru,» dedi Macİndoe.

Baker, «Birkaç küçük, sıradan davranıştan büyük anlamlar çıkarmıyor musunuz acaba?» diye sordu.

Macİndoe gülümsedi. «Olabilir. Belki kadın oğlu-

nun cinayet işleyip işlemeyeceğini bilmiyordu, ama kadınlara karşı hasta olduğunun herhalde farkındaydı. Eh, oğlunun üzerine titrediğine göre herhalde pek de aldırmıyordu buna. Hakim ana tipi. O tek odada bile oğlunun iki resmi vardı. Ötekisi rafta duruyordu. Geliniyle ise hiç ilgili değildi. Olwen'e karşı da son derece kayıtsızdı...»

Baker, «Siz bir ruhiyatçıya benziyorsunuz efendim,» dedi.

Macİndoe güldü ve otomobili çalıştırdı. «Şimdi kafadan attığımı biliyorum,» dedi.

Maddocks, «Dönüp, kadının kapısını bir daha çalabiliriz pekâlâ,» dedi.

«Hayır,» dedi Macİndoe. «Dönüp kadını bir daha sorguya çekersek veya oğlunun mezar taşını görmek istersek — kadın çok üzülür bu sefer... Hele kadın doğruyu söylemişse.»

On dakika sonra, yine direksiyon başında, şöyle dedi Macİndoe: «Bir kadın eğer oğlunu korumuşsa, kızılmaz ona. Hayattaki biricik oğlunu! Kadınlar, sevdikleri biri uğruna adalet ilkesine sadakatten vazgeçebilirler. Ayrıca Hava Kuvvetlerinin de bu işte bir rolü olduğunu sanıyorum. Adamın Olwen'e ilk söylediği yalanlardan biriydi bu: Little Over'de bombardıman uçaklarındaydım. Bu konuda bana hayranlık duyabilirsiniz. Adamın karakterine işlemiş bu, Tony. İnsanda o yakışıklı surat olunca...»

Baker hiç bir şey söylemedi.

Maddocks, «Evet, biliyorum, ama —» dedi ve cümlesinin sonunu tamamlamadı.

Beş dakika sonra Macİndoe, «Ben Biggots Aybury'ye gideceğim,» dedi. «Karısının adı Margaret ise, içim rahat edecek. Evelyn ise... Neyse, rahip bunu bilir.»

Baker, «Şimdi gitmeyeceksiniz herhalde, değil mi?» dedi.

«Çok mu uzak buradan?»

«Galiba Somerset'te.»

«Mümkün olur olmaz gideceğim.»

«Ben de geleyim mi sizinle?»

«Hayır, Tony. Bir enayi yeter. Siz kırmızı otomobilin bulunması için müfettişe yardım edin.» Macİndoe böyle diyerek Maddocks'a döndü. «Almond Vale'e işiniz bitince, yol üzerindeki bütün berber dükkânlarının ve eczanelerin dolaşılmasını isteyeceğim: Olga Harper'in çalıştığı dükkânın bir kilometre civarındaki bütün dükkânların. Nasıl olsa kırmızı spor otomobilli bir seyyar satıcıyı tanıyan çıkar. Bu da netice vermezse gazetelerde bir çağrıda bulunuruz.»

Macİndoe o gün Middleshire'dan ayrılma fırsatı bulamadı. Ancak ertesi günü, yani cumartesi akşam üstü yola çıktı. Biggots Aybury kasabasına ulaşması, dört saat son hızla araba sürmesini gerektirdi.

Sabah kahvaltısı bile etmeye fırsat bulamamış, ancak yol üzerindeki son büyük kasabada bir kahve içebilmişti. Bir kaç defa büyük bir hata işlediğini düşünerek paniğe kapılır gibi olmuştu. Aslında bütün öğrendiklerini mahallî polise aktarmakla yetinmesi gerektiğini aklına getirmişti. Saat dokuzda havaalanına ulaştı. Ortalık hemen hemen bomboştu. Hangarların iskeleti üzerinde çadır bezleri uçuşuyordu. Bir zamanlar uçak lastiklerinin yığıldığı alanda şimdi koyunlar otluyordu. Hâlâ bir tuğla kontrol kulesiyle meteoroloji istasyonu görülüyordu, ama havaalanının terkedildiği, artık kullanılmadığı her halinden belliydi. Yolun yanında, herkesin işine yarayabilecek birtakım

parçalar sıralanmıştı: Pırıl pırıl parlayan cisimler - silindir biçiminde depolar, kemerler, ne idüğü belirsiz motor parçaları, boya kutuları, eski model alet kutuları ve çiviler. Savaş sona ereli on yıl olmuştu, ama karışıklığı hâlâ devam ediyordu. Kilise kapalıydı. Macİndoe arabadan indi, rahibin oturduğunu tahmin ettiği ağaçlarla çevrili büyük ve eski binaya doğru yürüdü.

Kapıyı yaşlı bir kadın açıp, rahibin hasta bir kadını ziyarete gittiğini söyledi. Sabah iki nikâh kıyılmıştı; evet, iki ikiz kızkardeş evlenmişti, ne kadar garipti, değil mi? Acaba öğleden sonra gelemez miydi?

«Ben kendisini daha önce görmek istiyordum.»

«Çok mu önemli işiniz?»

«Evet.»

İhtiyar şöyle bir düşündü. Bakışları uzaklara daldı. Hiç de meraklı olmayan bir kibar bir yüzü vardı. Olduğundan daha da sevimli görünmeye çalışıyordu, ama artık imkânı kalmamıştı. «Niçin kiliseye girip de beklemiyorsunuz? Nikâhtan yarım saat önce nasıl olsa gelir.»

«Kilise kapalı ama.»

«Hayır. Asla kapanmaz kilisenin kapısı. Henry kapatmaz — Kapı çekilmiştir, o kadar.»

«Acaba kahvaltı edebileceğim bir yer var mı burada?»

«Yabancı mısınız siz? Ben sizi şey sanmıştım — Kasabada bir kahve var. Ama kahvaltı verip vermediklerini bilmiyorum.»

Macİndoe gidip kahveyi buldu. Genç bir kadın kendisine jambonlu ve bezelyeli nefis bir kahvaltı hazırladı. Yemeğini yedi, üzerine bir de kahve içti. Kadının iki çocuğunu seyredip, oyalandı biraz.

Macİndoe saat onda kapıya dönüp, St. Mary kilisesine girdi. Dışarda hafif hafif esen rüzgârla hışırda-

yan ağaçlar, birkaç bulutun gelip geçtiği masmavi bir gökyüzü, yerde de son derece belirli bir düzen vardı: Kilisenin taş duvarları, yeni ölenlerin mezarlarının henüz taze ve kabarık toprağı, ağaç kabukları, ufka kadar uzanan yemyeşil tarlarlar. Kilisenin taşlarındaki yarık ve çatlaklar apaçık ortadaydı; Macİndoe her çatlağın içinde kuşların yuvalandığını görebiliyordu. Yuvarlak çan kulesiyle her şeye rağmen sevimli bir kiliseydi. İçerisi tütsü ve tahta, kitap ve solmuş çiçek kokuyordu. Pencerelerden başka, yerde de soluk bir ışık görünüyordu; Macİndoe'nun yolculuğun biteviyeliğine alışan gözleri, canlı renkler karşında adeta kamaştı. İçerde hiç bir özenti yoktu; ne ziyaretçilere girerken ayaklarını silmelerini hatırlatan bir ihtar, ne bağış dilenen bir ikaz, ne askerî zaferler için dua isteyen bayraklar; ne de kitaplarında bölgeden sözeden yazarların adları; ikiyüzlülük ve gösterişten kaçınılmış, dileyenin gerçek hayat mücadelesini tercih etmesi aranmıştı. Kimse zorlanmamıştı buna.

Atmosfer, Macİndoe'yu etkilemeye başlamıştı. O gün ve ondan önceki birkaç gün çok hareketli geçmişti — devamlı ve bitmek bilmeyen bir durumdu bu. Yeteri kadar sık gitmiyorum kiliseye galiba, diye düşündü. Pazar günleri çok defa çalışıyorum. Kilisenin içi ıssızdı. Dışarısı da öyleydi, ama buranın ıssızlığı adeta elle tutulur cinsten ve daha gerçek bir şeydi. Varlığını derhal farketmişti. Sessizlik, vücudunun üzerinde ağır basıyordu. Sessizlikle beraber, zihnini kurcalayan birtakım şeylerden kurtulmaya başlamıştı. Günün, saatın ve anın patırtıları gelip geçince, geride yalın haliyle kalıvermiş, düşünmek zorunluluğunu duymuştu. Mantığı, oltaya vuran bir balık gibi çırpınmaya başlamıştı; kendisini oyalayıcı şeyleri tercih ediyor, sessizlikten korkuyordu. Oyalayıcı şeyler emniyet ve-

riyordu, çünkü her ne olursa olsun, gerçek dışı görünüyorlardı; dünya, durmadan çene yarıştıran insanlarla doluydu: Mahkemelerde adalet ve irfan, aspirin gibi harcanıyor, hiç bir zaman tatmin edici olamıyor, sanki bunlar bir son değilmiş gibi geliyordu insana. Sessizlik içinde ise bir son olmayacağı hissediliyordu: Adalet, bölünmez bir şeydi: Peşin hükümleri olan insanların, zayıf görüşlerin, hazımsızlığın, bilgiçliğin veya bütün bunların tortusundan meydana gelen bir insaniyet görüşünün malıydı. Issızlıkta insan anlamlı bir ses bekliyordu. Issızlığın içinde geçici bir süre için mahkûm edilenlerin itirazlarını, işkence edilenlerin soluk nefeslerini, kurbanların kendi hallerinden memnun iniltilerini, cahilin öfkesini, çocukların feryatlarını işitmek mümkündü. İnsanı ezen sessizlikte, tahtanın yarılışını bile işitmek mümkündü. İnsanoğlu, avuçları terleyerek bir başka ses işitmek ister ve en sonunda işitir de: 1917 yılı sonbaharında bir gece Manş'ın ötesinden gelen bir ses: Topların gürlemesi. İnsan olarak, kötülüğe karşı savaşmak istiyorum. Savaş sona erdi ve ben daha bir insan olamadan, bunun kötülüğe karşı bir savaş olmadığını öğrendim. Savaş, sadece ekonomik bir budalalığın sonucuydu. Bu nedenle babam istemediği halde polis oldum. Mücadelemin gerçek ve maddî olmasını istedim; kötülüğü kovalamak, başını baltayla ezmek, fenalıkların en beterini kolundan tutup teşhir etmek istedim. Fakat zaman ve başarı, bu idealimi polisin kanunsuzluğa karşı sıradan bir savaşı haline dönüştürdü. Bu o kadar karışık bir işti ki, kurallar insanın dilediğini yapmasını engelliyordu. Suçlular izleniyor, hapse tıkılıyor veya asılıyordu, ama kötülük yaptıkları için değil, kanuna karşı geldiklerinden. Sen de başaramadın Macİndoe, çok sevdiğin halde bu işi, başaramadın. Biliyorum. Her-

kes başarısızlığa uğruyor. İdeallerini gerçekleştiren bir idealist görülmüş müdür hiç? Biz hepimiz suçluyuz. R. denen bu adamı yakaladığım zaman, ne yapacağım? Buz gibi bu işin içindeyim ben artık Kanunî savaşı kazanacak olursam, ne gelecek elimden? Vaaz mı vereceğim? Yoksa neyi mahvettiğini, neleri yıktığını anlaması için, kızın günlüğünü eline verip zorla okutacak mıyım? Annesi-babası ile yüzleştirsem mi acaba? Hayır, hiçbirini yapamayacağım bunların. Gerçek şu ki, yapabileceğim tek şey, suçluluğunun delillerini bulup, kendisini mahkemeye sevketmek olacak! Macİndoe derdini bir başkasına açmak umuduyla diz çöktü. Sessizliği bozan bir fısıltı halinde, kendisini hayrete salan bir dua döküldü dudaklarının arasından: «Ben ufacığım ve hiç bir şöhretim yok: Yine de emirlerini unutmuyorum Tanrım. Senin dürüstlüğün, sınırsız bir dürüstlüktür: Senin kanunun da, gerçektir.»

Çok eski mezar taşlarının bulunduğu taraftan hafif bir gürültü geldi. Biri kendisine doğru yaklaşıyordu. Dedektif doğrulup kalktı ve biriyle yüz yüze geldi. Bir rahipti yaklaşan.

Rahip, ufak-tefek ve zayıf bir adamdı. Yeni zayıflamış olmalıydı böyle, çünkü elbiseleri üzerinden kaçıyordu. Vücudunda etten çok, kemik vardı. Yüzü kâğıt gibi beyazdı. Bütün varlığında sadece gözleri yaşıyordu. Macİndoe, hastaya benziyor adam, diye düşündü. Uzun zamandan beri süren ve vücudu kadar, aklını da kemiren bir hastalık.

«Günaydın,» dedi rahip. Gülümsediği zaman, yüzü bambaşka bir anlama bürünüyordu; bir zamanlar neşeli bir insan olduğu belliydi; herhalde garden partiler, vaftizler ve çay partileri, zamanının büyük bır

kısmını almış olmalıydı. «Yoksa vaftiz babası mısınız siz?»

«Günaydın,» dedi Macİndoe, «Hayır, ben bir yabancıyım.»

«Öyleyse kilisemize hoşgeldiniz.»

«Ben sizi görmeğe geldim.»

«Fakat sizi önceden tanıdığımı hiç sanmıyorum.»

«Ben dedektifim.»

«Taunton'dan mı geldiniz?»

«Hayır, Londra'dan. Middleshire'da bir soruşturma yürütüyorum.»

«Ve beni görmeye geldiniz ha? Yoksa — bir yardıma falan mı ihtiyacınız var?»

«Evet.»

Yaşlı adam koluyla belli-belirsiz bir hareket yaptı. «Ben burada insanlara yardım etmek için bulunuyorum.» Hareketi kırgınlık ifade ediyordu. Aslında kimsenin yardım falan istediği yoktu artık. Sadece niyetlendikleri şeye karşı af dileniyorlardı. Aşk, para ve hırs yüzünden çirkefe batıyorlar, siz işe burnunuzu sokmaya kalkışacak olsanız, iktidar peşinde koştuğunuzu iddia ediyorlardı. Dolayısıyla onlar istemeden sizin hiç bir şeye burnunuzu sokmamanız gerekiyordu. Bunu yaparken de, sadece düşüncelerini tekrarlamakla yetinmek zorundaydınız. Tanrı ve onun temsilcileri, şu günlerde insanların önemli meselelerle uğraştıklarını anlamak zorundaydılar — sosyal ve ekonomik ayarlamalar, meşru cinayetler ve eğlence, sanat, politika, hürriyet ve mutluluk, Tanrı ve onun temsilcileri gerçek yerlerinin ne olduğunu bilmezlerse, kiliseye adımlarını atmayacaklardı bile. Hatta on altıncı pazar günü bile; hatta kızlarının nikâhında, ya da savaş kötü giderken; ama bütün güçlüklere rağmen, yeteri kadar

kafaları kızarsa, fen öğrenimi bile yapabilirlerdi. Bu durumda Tanrı nerede ve kimden yana olabilirdi ki?

Macİndoe, «Size son derece basit bir soru soracağım,» dedi. «Fakat hiç hoşunuza gitmeyecek bir konuyla ilgili olacak bu soru. Bence bu konuyu burada tartışmazsak, daha iyi olacak.»

«Dışarı mı çıkalım istiyorsunuz?»

«Onu demek istememiştim.»

«Çok düşüncelisiniz.»

«Dedektifler de bazen kiliseye giderler,» dedi Macİndoe. «Elbette sık sık değil; çünkü tıpkı askerler gibi, onlar da niçin savaştıklarının farkında değillerdir.»

Rahip karşısındakinin yüzüne baktı. «Anlıyorum. Haydi dışarı çıkalım.»

Kapıya yürüdüler. Dışarda sıcak hava üzerlerine adeta çullandı. Kilisenin duvarında yansıyan güneş bütün bütün kızmıştı. Maddî gerçekleri Macİndoe'ya daha iyi hatırlattı bu sıcak: Sineklerin vızıltısı, bir ardıç kuşunun cıvıltısı, rüzgârın hışırtısı, sağda-solda gıdaklayan tavuklar, horozlar, ve uzaklardan gelen bir kamyonun homurtusu.

İkisi de dakikalarca hiç konuşmadan durdular, manzarayı seyredip, birbirlerini anladılar. «Bütün öğrenmek istediğim,» dedi en sonunda Macİndoe, «1943 yılı mayıs ve aralık ayları arasında bu kilise bölgesinde evlenen birinin adı.»

«Taraflardan birinin adını biliyor musunuz?»

«Adamın adını biliyorum,» dedi Macİndoe, «öğrenmek istediğim, kızın adı.»

«Öyleyse yine kiliseye girmemiz gerekecek,» dedi rahip. «Bildiğiniz ad nedir?»

«Pilot subay Roy Marlborouhg Fortescue.»

Rahip bir hayvanın feryadını andıran korkunç bir

ses çıkardı birden — acı dolu, garip bir ses: Acı, sefalet ve korku dolu. «Ne oldu?» diye sordu Macİndoe. «Yoksa bu ad sizin için bir anlam mı taşıyor?»

Rahip yavaş yavaş toparlandı. Müthiş bir şok geçirdiği açıkça belli oluyordu. «Size kızın adını hemen verebilirim,» derken, sesi hâlâ titriyordu.

«Margaret miydi?»

«Hayır, Evelyn'dı. Kızım olur.»

Macİndoe adama baktı, yüzü sarardı, hiç bir sevinç belirtisi göstermedi. Hâlâ heyecandan tirtir titreyen yaşlı adamcağızın kalbini yaralamaya devam edecekti;kızının ne cins bir adamla evlendiğini öğrenmek zorundaydı. Ama kimbilir, belki de biliyordu — çünkü rahip hiç de hoş olmayan bir şok geçirmişti.

Adamcağız kolundaki saata baktı. «Bugünkü ilk nikâhtan önce sadece bir çeyrek saat zamanım var,» dedi. «Ne söyliyebilirseniz, anlatın. Bu anlattığınız hiç de hoş olmayan bir meseleye kızım da dahil mi?»

«Hayır, sadece kocası.»

«Hiç şaşmam.»

«Kocası hâlâ sağ mı?»

«Oh, elbette. Turp gibi olduğunu sanıyorum.»

«Biri bize öldüğünü söyledi de.»

«Kim dedi bunu?»

«Annesi.»

«Ne zaman ölmüş ki? Çok mu oluyormuş?»

«Bilmiyorum. Bir süre önce. Geliniyle temasını da kaybettiğini söyledi...»

«Benim bildiğim kadarıyla Roy Fortescue üç hafta önce sağdı.»

«Öyleyse şimdi de hayatta demektir.»

«Fakat kadının size niçin yalan söylediğini anlıyamıyorum. Kendisiyle hiç karşılaşmadım — neye

benzediğini bile bilmem. Sakın sizi yanlış anlamış olmasın?»

«Hayır. Düpedüz yalan söylüyordu. İki defa yalan söyledi. Kızınızın adının da Margaret olduğunu ileri sürdü.»

«Sizi şüphelendiren neydi?»

«Cinayet kurbanı hakkında hiç bir sempati göstermemesi —»

«Bir de cinayet mi işlendi?»

«Evet.»

«Kızımı da ilgilendiriyor mu bu?»

Macİndoe dikkatle, «İlgilendirebilir,» dedi. «Bana biraz kızınızdan bahsetsenize.»

«Ne öğrenmek istiyorsunuz onun hakkında?»

«Kendisini en son ne zaman gördünüz?»

«Evlendiğinden beri görmedim onu. Bundan on bir yıl önce istemediğimiz biriyle evlendi.»

«En son ne zaman haber almıştınız.»

«Üç hafta önce.»

«İyi miydi kızınız?»

«İyi miydi dediniz? Evet, benim bildiğim kadarıyla iyiydi.?»

«Mektup nereden gönderilmişti?»

«Birlchester'de, bir blok apartmandan.»

«Kocasıyla beraber orada mı oturuyor?»

«Evet. Tersini duymadım. Anlıyorsunuz ya, bu ondan aldığımız ilk mektuptu. Tam tahmin ettiğimiz gibi olmuştu: Evlilikleri başarısızlıkla devam ediyordu, felâketti. Size mektubu gösteririm. Bekler misiniz biraz? Bir saat sonra, ama değer görmeye.»

«Beklerim ben. Kızınız kilisenizde mi evlenmişti?»

«Allah korusun, ne münasebet! Delikanlı bizden nefret eder. Hiç hoşlanmayız birbirimizden. Duygusu-

zun biridir. Sadece maddiyat. Kasabada bir tek kız vardı alınacak — Ne yaptı, marifeti ne?»

«Bir kızı öldürdü.»

Rahip yutkundu. «Delilleriniz var mı?»

«Pek yok,» dedi Macİndoe, «Deliller biraz zayıf. Kendisini cinayet kurbanı ile yarım saat önce beraber gören birkaç tanık... Bir de her şeyi açıkça ortaya koyan, cinayet kurbanının günlüğü. Elbette tam tersi de mümkün ama ben suçlu olduğuna inanıyorum. Kıza, akıl hastanesinde yatan Evelyn adında bir karısı olduğunu söylemiş. Bu yüzden size o soruyu sordum —»

«Bu da işin tekniği,» dedi rahip. «Alaycılığının tipik bir örneği. Baş döndürücü bir yakışıklılığı vardır — o yıl bizi çok büyük bir hayal kırıklığına uğratmıştı. Kız — hoppa bir şey miydi?»

«Hayır,» dedi Macİndoe. «Belki budalaca davrandı, ama kız, adama gerçekten âşıktı. Dini bütün biriydi. Kızı birlikte yatmaya kandırmak için aradan haftalar geçmesi gerekti —»

«Bana bunları anlatmamalısınız,» dedi telâşla rahip, «Zamanımızda dini bütünlerin başına o kadar kötü şeyler gelmeye başladı ki, ister istemez karşı taraf acaba kazanacak mı diye düşünmeden edemiyorum. Tanrı'dan yana olanların kuvvetine, mücadeleden mutlaka galip çıkacağına fazla güvendik galiba... Şimdi o aptal kıza yaptığı şeyi bana söyleyecek olursanız, ben de önyargılarım ve babaca duygularımla, Evelyn'ın nelere katlanmak zorunda kaldığını anlayacağım.»

Macİndoe, «Fakat aşk her şeye katlanıp, bütün acıların üstesinden gelemez mi?» dedi.

«Bu, o türden bir aşk değildi,» dedi rahip. «Aşk mı?» kelimeyi, üzerine kasten basarak tekrarladı. «Aş-

kın yanlış anlaşılmasından bıktım artık. Dünyanın kasten yanlış yorumlaması, beni usandırdı. Bu yüzden kalabalıklarla ve gazetelerle hep karşı karşıya geliyorum. Radyoda şakalar yapıyorlar; durmadan umutsuzca daha büyük enerji, daha iyi sabun, daha hoş kokan nefes, daha çok para ve uyku, baştan çıkarmak için daha cazip metotlar arıyorlar. Türlü karışıklıklar içinde karışıklıklar meydana geliyor, insan bir yatakta sarmaş-dolaş vücutların çıkardığı seslerden başka bir şey işitemez oluyor. İstemediği bir tek şey var — fedakârlık. Bu kelimeyi ağıza bile almıyorlar. Bazen kendi kendime, ne diye hâlâ rahibi ziyarete geliyorlar diye soruyordum. Bir daha adımlarını bile atmayacakları kutsal bir yere ne diye geldiklerini merak ediyorum. Yoksa Tanrı'nın şefkatini çok kullanırsak bize bütün bütün bağlanırlar mı dersiniz? Gençlerle gerçekleri gördükleri ve ayrıntıları farkettikleri zaman konuşuyorum. Onlara hâlâ yürekten inanarak derim ki, aşk bir kelimedir ve önemli olan, O'na karşı beslenen aşktır. Ama çoğu omuz silkip geçerler, gözleri öfke saçar, dışarı çıkıp 'Moruk sersem, ne olacak işte!' der ve yine sevişmek için ağaçların arasında gözden kaybolurlar. bizim de hiç bilmediğimizi, anlamadığımızı sanırlar... Ve kendi hataları yüzünden hastalık veya ölüm başlarına gelip çattı mı, günah çirkefine düştüler mi, Tanrı buna müsaade etmemeliydi diye yakınırlar... Kendilerini bir daha görmem artık... Aşk mı dediniz? Bu maddiyatçı kuşak için o kadar büyük bir şey ki bu. Ama siz benim dediklerime aldırmayın yine de — ölçülerine göre, ben yaşlı, hastalıklı moruğun biriyim.»

Macİndoe, «Kuşkusuz bunu bir kızla bir erkek için düşünmüş olamazsınız,» diyerek itiraz etti, «hattâ kız, öz kızınız olsa bile, değil mi? Ben de bir polis memuruyum ve acının ne demek olduğunu bilirim. Buna

rağmen büyük bir çoğunluğun, başkaları için, hatta kendilerini hiç ilgilendirmeyen başka kimseler için bile, sevmeye ve fedakârlığa razı olabilecekleri izlenimi uyanmıştır bende... Gerçekle yüzleşmek istemeyen bir kuşak bu. Birtakım meziyetleri var: Örneğin hainlikten nefret ediyorlar. Kendilerine özgü sinsi alaycılıkları, öncekilerin gösteriş merakından kurtarıyor onları...»

Rahip yine Macİndoe'ya baktı, yeşil, miyop gözlerinde bir tebessüm belirdi. «İtiraf edin ki, siz şeytanla birçok defa karşı karşıya geldiniz, ama zarar görmediniz bundan,» dedi. «Söyleyin, böyle biri Tanrı'yla kıyaslanabilir mi?»

Macİndoe korkuya benzeyen bir ifadeyle rahibi süzdü. «Bunu bana mı soruyorsunuz?»

«Evet, evet, size. Karşılıklı nezaket göstereceğimiz bir sohbet değil ki bu. Ben yaşlı bir adamım ve üstelik kırgınım da. Bütün hayatım boyunca eşekler gibi çalıştım ve içtenliğimin hiçkimsenin ruhuna işleyebildiğine inanmıyorum. Sonunda hepimiz birbirimize benziyoruz.»

Bayan Fortescue'nun duygusuz, kibirli, katı suratını gözlerinin önüne getiren Macİndoe, «Sanıyorum ki dünyanın umduğumuz hale gelmesi için daha aradan çok uzun bir zaman geçmesi gerekecek,» dedi. «İnsanoğlu daha bebek, küçük bir çocuk olduğu çağlarda...»

«Evelyn'ı görecek misiniz?»

«Bilmem ki.»

«Gidip görün onu. İyi bir kızdır. Bu herif onunla evlenmek zorunda kalmıştı — çocukları öldü. Allahım, insanlar ne kadar acınacak, zayıf yaratıklar. Kendilerine tapacak birini bulmak için nasıl çırpınıyorlar... Gerekirse evreni bile feda edebilirler bu uğurda. Hem

de insanoğlunun bir şeytan olduğunu bir an bile akıllarından çıkarmadan... Tanrı'nın iyiliğine karşı meydan okumaya benziyor bu.»

«Ona evine dönmesini söyliyeyim mi?»

«Onu göreceksiniz, değil mi? Kendisiyle yıllardır ilişkimizi yitirmiştik. Derken bu mektup çıkageldi. Bu yüzden Tanrı'ya müteşekkirim. Evet, söyleyin ona, eve dönmesi için ikna edin kendisini. Karım —»

«Söyliyeceğim.»

«Dinleyin beni. Siz iyi bir adamsınız. (Sizi dua ederken gördüm.) O adama yanıldığını anlatmayı deneyin — kanuna karşı geldiği için değil, aslında yanıldığını, yanlış davrandığını anlatmaya çalışın. Ben ona etkili olamam. Çünkü o kendisine ve şeytana âşıktı.»

«Bu çok zor. Birtakım kurallar var.»

«Evet, ama deneyin bir kere.»

«Bunun bir işe yarayacağını sanıyor musunuz siz?»

«Nasıl olsa ipe çekecekler adamı, değil mi? Bundan daha hafif her türlü ceza, çok şey fark ettirir.»

Macİndoe bir saat kadar sonra, Evelyn Fortescue'nun mektubunu okudu. Birlchester'in kuzeydoğusundaki bir blok apartmandan gönderilmişti:

«Sevgili Anne ve Babacığım,

Benden haber almayalı hayli uzun bir zaman geçti. Bunun için özür dileyecek değilim — hepimiz neden böyle olduğunu çok iyi biliyoruz. Sizden ayrı geçirdiğim yıllarda büyük bir mutsuzluk içinde yaşadım — ve sanki bu mutsuzluk hiç bir anlam taşımazmış gibi, size yazmak cesaretini de

bulamadım. Ayrıca dünyada hâlâ beni seven ve kendilerini unutmadığımı söylersem, sevineceklerini sandığım iki kişi olduğunu hep düşünüyordum.

Yıllarca evlilik hayatım mutlu geçti. Bunun için bana kızmayacağınızdan eminim: Her genç kızın emeli budur. Derken Roy'un Tenis Kulübü'nde bir kadınla beni aldattığını öğrendim. Bayan Saunders adında biriyle; o da evliydi. Kavga ettik, ama Roy'u affettim. Sonra Roy'un karısına ihanet etmeyi adet haline getirdiğini öğrendim. Kötülük düşüncesi artık açığa çıkmıştı. Evliliğimizin daha ikinci yılında Hava Kuvvetlerinde çalışan kadınları baştan çıkardığını öğrendiğim zaman — mutsuzluk dönemim başlamış oldu; onun için hiç bir anlam taşımadığını o zaman anladım. O günlerde bana gönderdiği mektuplar pek ateşli ve anlamlıydı: Ben de, hep beni anlatıyor sanıyordum.

Bundan sonrasını artık tahmin edebilirsiniz. Bir insanın bir başkasını — şiddet ve öfke göstermeden böylesine kırabileceğini hiç tahmin edemezdim. Bu yüzden hastalandım ve uzun bir süre de hasta kaldım. Mutluluğu başka yerlerde aramadan önce, aradan uzun yıllar geçmesi gerekti. Şimdi hiç kimsenin zarar veremeyeceği bir dünyada yaşıyorum. Kitaplar, müzik, birkaç yakın dost ve kiliseden ibaret bir dünya. Kocam kendi âlemine öylesine dalmış ki — elbette kadınlar da var dünyasında, bi-

liyorum — ama gündelik iki yüzlülüğünü yürütüyor.

Sizden beni bağışladığınızı söylemenizi istiyorum, Sevgili babacığım, şeytanı sevmek bir günah mıdır? Elbette artık onu sevmiyorum, ama terketmek niyetinde de değilim. Bir gün gelecek, kendisinden nefret edecek ve yine bana dönecek. Belki o zaman şeytanı altedebilirim...

Lütfen bana cevap yaz. İkinizin de sıhhatte olduğunu ve beni bağışladığınızı işitmek istiyorum.

Sevgili kızınız, EVELYN.»

Macİndoe mektubu rahibe geri verip, «Herhalde sevinmişsinizdir bunu alınca,» dedi.

«Sevindik ya.»

«Buna rağmen yine de üzülecek. Çünkü yine de aşkının kırıntıları kalmıştır gönlünde.»

«Evet, evet. Farkındayım bunun. Cesurdur kızım. Kocasını tutacak ve —»

«Kendisine eve dönmesini söyleyeceğim,» dedi Macİndoe, «Artık onu kurtarmak için çok geç. Kızınız buraya ait. Bu adamın nerede çalıştığı biliyor musunuz?»

«Bir zamanlar bir gemicilik şirketinde çalışıyordu.»

«Hangisinde acaba?»

«Bütün ayrıntılar bir yerlerde saklıdır bende. Elbette yemeğe kalırsınız artık. Elimden geleni, bütün hatırladıklarımı söylerim size.»

Macİndoe arabayı hızla sürerek Middleshire'a döndü. Gemicilik şirketinin bürosunda Roy Fortescue'nün artık burada çalışmadığını öğrendi. Fortescue hakkında daha başka birtakım şeyler de öğrendi.

Almond Vale polis merkezinde Baker ve Maddocks heyecanla kendisini bekliyorlardı. «Adamımızı galiba yakaladık!» dedi Baker. «Perfecta Sabun Fabrikasından adını bilmediği bir adamın, kırmızı bir spor arabayla satış için geldiğini hatıladı Almond Vale yolu üzerindeki bir eczacı. Fabrika cumartesi günleri öğleden sonra kapalı, fakat biz müdür ve bölge şeflerinin adlarını aldık. Bir saatir sizi bekliyoruz.»

Macİndoe gülümsedi. «Teşekkür ederim. Ben de adamın adını ve adresini buldum.»

«Pilot muymuş?»

«Evet. Öyleymiş.»

«Ölmemiş mi peki?»

Macİndoe yolculuğunu ve Evelyn'in durumunu anlattı. «Artık daha fazla zaman kaybedecek değilim. Başka kimselerin de hayatı tehlikeye girebilir. Haydi, gidip kıstıralım şunu.»

«Tevkif mi edeceksiniz?»

«Hayır; dosdoğru tevkif etmiyeceğim. Aslında adama bağlı bu. Önce kendisini sorguya çekeceğiz... Memur bey, Dr. Baxter'in hazırladığı kalıbı verir misiniz bana? Önce karısını görürsek, dişçisinin adını öğrenebiliriz. Belki siz doğru adama gidersiniz o zaman.»

Resmî bir polis arabasıyla Birlechester'in yirmi mil kuzeydoğusundaki semte gittiler. Macİndoe insanı şaşırtan bir çeviklikle arabadan atladı — sanki saniyelerin önemi varmış gibi hareket ediyordu. Geçen birkaç kişi durup merakla onları seyrettiler. Giriş holünde kiracıların bir listesi asılıydı. Fortescue'nun dairesi ikinci kattaydı. Macİndoe asansörü çalıştırdı.

İçerde başka hiçkimse olmadığı halde, konuşmadılar. Hepsinin sinirleri gergindi ve asansörün ağır ağır çıkışı, bu gerginliği daha da arttırıyordu.

Dairenin numarası on birdi: Kapının üzerindeki küçük bir tabelâda da R.M. Fortescue diye adı yazılıydı. Macİndoe hafifçe kapıya vurdu.

Otuz, belki biraz daha yukarı yaşlarda bir kadın açtı kapıyı. Sanki birini bekliyormuş gibiydi. Evelyn Fortescue olması gereken kadın, hiç de Macİndoe'nun zihninde yarattığı kadına benzemiyordu. Oldukça alımlı, hatta kibirli, cazip, biraz fazla kendine güvendiği belli, bir kadındı; kendisine özen göstermeyi becerebilecek bir tipi vardı. Son derece güzel bir elbise ve ayakkabılar giymişti. Bu da güzel görünüşüne katkıda bulunuyordu. Macİndoe bilmese, kadının mutsuz, bencillikten uzak biri olduğunu asla tahmin edemezdi. Böyle olduğunu belli etmeyecek kadar havalıydı. Hatta kadından hoşlanmaması bile mümkündü.

Kadın belirli bir merakla dedektifleri süzdü ve Macİndoe'nın araştırıcı bakışları o kadar uzun sürdü ki, en sonunda, «Evet, ne istediniz?» diye sordu.

«Bayan Fortescue ile mi müşerref oluyoruz?»

«Evet, benim,» dedi.

«Biz polis memurlarıyız. Acaba kocanız evde mi?»

«Hayır.»

«Nerede acaba?»

«Pek bilemiyeceğim. Galiba tenis oynamaya gitti. Acaba benim bir yardımım dokunabilir mi?»

«Evet, bize birtakım bilgiler verebilirsiniz.»

«İçeri buyurmaz mısınız?»

Bayan Fortescue dedektifleri holden geçirip oturma odasına aldı. Her şey ince bir zevkin varlığını gösteriyordu; fakat burası insanı dinlendiren bir ev değil, diye düşündü Macİndoe. Lüks bir mecmuanın dö-

şeme sayfasından fırlamış gibi bir havası vardı. Bayan Fortescue herhalde geldiklerinde mektup yazıyordu; çünkü küçük bir masanın başına gidip, bir mektup defterini kapattı. Sonra sakin görünmeye çalışarak, «Buyrun, oturun lütfen,» dedi. Adamlar ayakta kaldılar. Kadın bunu farkedince, «Mesele çok mu ciddî?» diye sordu.

«Bayan Fortescue, 26 temmuz günü öğleden sonra — yani geçen salı günü, kocanızın nerede olduğunu biliyor musunuz?»

«Maalesef bilemeyeceğim.»

«Hiç bilmiyor musunuz?»

«Yani belirli bir yeri kastediyorsunuz, değil mi? Kendisi seyyar mümessillik yapar, anlıyorsunuz ya. Herhalde Middleshire'da bir yerdeydi.»

«Peki, o gün öğle yemeğine eve geldi mi?»

«Öğle yemeklerine eve hiç gelmez. Bana meselenin ne olduğunu söyleseniz de, size daha iyi yardımcı olsam, ne dersiniz? Herhalde sizi atlatmaya kalkacak değilim; yalan söylediğimi de derhal anlayabilirsiniz, çünkü hemen kızarırım.»

«O gün eve saat kaçta döndü?»

«Bunu kendisine niçin sormuyorsunuz?»

«Burada değil ki.»

«Saat beşe geliyordu. Salı günü için biraz erken sayılırdı.»

«Salıları genellikle geç mi kalırdı?»

«Bu soru mu, yoksa geç geldiğini mi söylüyorsunuz?»

«Size soru soruyorum, bayan Fortescue.»

«Sert davrandığım için özür dilerim, ama bana böyle çocuk muamelesi etmeye devam ederseniz...»

«Eve geldiği zaman sinirli ve huysuz gibi bir hal var mıydı üzerinde?»

«Hayır. Bilâkis tam tersi. Olağanüstü bir ölçüde —»

«Olağanüstü ölçüde ne?»

«Saçma bir konuşma bu, yahut siz başka bir şey deyin, ama çok saçma bence. O gün kocamın olağanüstü ölçüde tatlı olduğunu söyleyecektim. Yoksa trafik kurallarına aykırı mı böyle olmak?»

«Davranışları normal mıydı?»

«Son derece medenî bir davranış içindeydi. Benden şeyi istedi—» Birden sustu, sonra ekledi: «Yo, hayır, bu başka bir gündü.»

«Ne istedi sizden?»

«Madem bu gibi garip ayrıntıları öğrenmek istiyorsunuz, söyliyeyim: Yıkanmak istediğini söyledi.»

Maddocks «Gazla mı ısıtıyorsunuz banyonuzu, yoksa merkezî bir ısıtma tertibatı var mı?»

«Yok. Bu konuda çok ilkeliz.»

«Öyleyse sizden sobayı yakmanızı mı istedi?»

«Çok hızlı gidiyorsunuz benden. Hava o kadar sıcaktı ki, sobayı bile yakmadım. Aslında,» diye uçarı bir edayla ekledi bayan Fortescue, «aslında kocam çocukluğunda izciymiş, kendi ateşini yakmasını bilir.»

«Bayan Fortescue,» dedi Macİndoe, «sizin dürüstlüğünüzü takdir ediyoruz, ama meselenin ne olduğunu ne yazık ki size söylemeyeceğiz. Açıkça söylelim ki, mesele çok önemli ve bizler polis memurları olarak, bu avantajdan yararlanmak zorundayız.»

Kadının yüzü birden kireç gibi bembeyaz oldu. «Öyleyse bu avantajsız durumum ortadan kalkıncaya kadar, ben de hiç bir sorunuza karşılık vermeyeceğim,» dedi. «Açıkça anlaşıldı, değil mi? Bana suçlu bir insan muamelesi yapıyorsunuz.»

Macİndoe elinden geldiği kadar kibar ve yumu-

şak bir sesle, «Bayan Fortescue, sizin masum olduğunuzu — hatta bir bakıma olayın kurbanı sayıldığınızı çok iyi biliyoruz,» dedi.

Kadın bu durum karşısında, öfkeyle dikildi birden. «Herhalde kocamı Wellington Tenis Kulübü'nde bulabilirsiniz. Buraya uzak da değildir. Böyle polis hafiyeliği oynamaya devam ettiğiniz sürece, onu bulmanızı rica edeceğim sizden.»

«Bundan ben de hoşlanmıyorum ki, bayan Fortescue,» dedi düşünceli bir tavırla Macİndoe. «Kocanız size hiç Olwen Hughes adından sözetti mi?»

Genç kadın, küçük masanın kenarına tutundu. Ayaklarından biri sinirden kasılıp, sallanmaya başladı. Öbür ayağı son derece sakin dururken, öteki ayağı giderek daha hızlı sallanıyordu şimdi. Bayan Fortescue, adeta hırlayan bir sesle, «Bu kız, o —»

«Evet, tam üstüne bastınız.»

«Ama siz Roy'un salı günü ne yaptığını sormuştunuz bana... Herhalde, zannetmem ki —» Kısa ve sinirli bir kahkaha attı. «Yoksa, öyle mi sanıyorsunuz?»

Macİndoe, «Çok özür dilerim bayan Fortescue,» dedi, «fakat öyle olduğunu sanıyoruz.»

Evelyn iyice sararmıştı. Tek ayağı hâlâ aralıklı olarak salanıyor, bazan kaslarına hakim olmuş gibi duruyordu; ama genç kadın bunun farkında bile değildi. Ağzı tabiî bir edayla konuşamayacak kadar gerilmişti; âdeta her kelimenin ne kadar zorlukla söylendiğini şimdi anlamış gibi bir hali vardı. «Adını hiç bir zaman söylemedi bana,» dedi.

«Başka adlardan sözetti mi hiç?»

«Ne demek istediğinizi anlayamadım.»

«Aslında demek istiyorum ki, kocanız önceden ilişki kurduğu kadınların adlarını size hiç söylemiş miydi?»

«Kocam hakkında dedikodu mu yapmak istiyorsunuz? Bu mu istediğiniz? Benim de buna katılacağımı mı sanıyorsunuz?»

«Bayan Fortescue, bir kız öldürüldü. Bu kız, günlüğünde kocanızın adından, dedikodu denecek şeyin ötesinde bir dille sözetmiştir. Demiştir ki —»

«Bir tezgâhtar kızın ne söylediğini işitmek istemiyorum.»

«Elbette kocanız asıl adını kullanmamış, sahte bir isim vermişti. Kız, seyyar satıcı, kırmızı spor arabalı eski bombardıman pilotu ve Little Ower havaalanına bağlı eski subayın, kendisiyle evlenmek istediğini, acınacak bir içtenlikle yazmış defterine. Adam, bir-iki yıldır akıl hastanesinde yatan karısı Evelyn ölünce, evleneceğini söylemiş kıza. Acaba bunun hakkında ne düşünürsünüz? Buna dedikodu diyerek kulak tıkayabilir miyiz? Ne düşündüğünüzü söyler misiniz, bayan Fortescue? Sadakatınızı daha ne kadar ileri götürebileceğinizi sanıyorsunuz.»

Evelyn yeniden oturdu ve dalgın dalgın kapıya baktı. «Lütfen söyleyin bana müfettiş bey — veya neyse rütbeniz, fakat yüksek rütbeli bir polise benziyorsunuz — söyleyin lütfen, biri gelip sizin karınızı böyle suçlasa, onu ele verir misiniz?»

Macİndoe, «Hastaysa, doktora götürürüm,» dedi.

«Ben bunu sormak istemedim.»

«Şey, hayır bayan Fortescue, zannederim ben de yapamazdım. Onu kendi isteğiyle, tıpış tıpış en yakın polis karakoluna gidip teslim olmaya razı ederdim. Bunu yapıncaya kadar da, büyük acı çekerdim.»

«Peki, ya karınız razı olmazsa?»

«O zaman gelip kendisini yakalamalarını beklerdim sabırla.»

«Farzedin ki gelmediler.»

«Ama sizin durumunuzda böyle bir şey yok, değil mi? Sadece burada oturup beklememiz yeter. Bay Fortescue nasıl olsa eve gelecek. Ya da söylediğiniz tenis kulübüne biz hemen gidebiliriz. Wellington'du galiba kulübün adı, değil mi?»

Gözyaşları Evelyn'in yanaklarından aşağı süzülüyordu, ama o bunun farkında bile değildi. Çünkü devam etti: «Bana artık onun hakkında hiç bir şey sormamalısınız. Bu kadar çok şey bildiğinize göre, artık daha fazla ıstırap çektirmenin gereği yok bana.»

«Pekâlâ,» dedi Macİndoe, «Sizin hakkınızda birkaç şey sorabilir miyim? Hasta falan değilsiniz, değil mi? Hiç ruhî bir hastalık da geçirmediniz herhalde, tamam mı?»

«Evet,» diye ona doğru dönerek cevap verdi Evelyn. (O kibirli ifadesi yıkıldıktan sonra, oldukça güzel bir yüz çıktı ortaya diye düşündü Macİndoe.) «Uzun bir süre hastaydım; Onunla tanıştığım gün başlayan bir hastalığım vardı. Ne var ki başlangıçta hoş bir hastalıktı bu. Sonra bir kriz geçirdim. Anneme-babama karşı gelmiştik, anlıyorsunuz ya, Tanrı'ya meydan okumuştuk ve çok iyi ettiğimizi düşünüyordum hep; dünya umurumda bile değildi. Hiç bir şeye aldırmıyordum. Aldıracak gibi olsam bile, gülüp geçiyordum. Henüz yirmi üç yaşındaydım ve onunla birlikte dünyayı fethe çıkmak, hoş bir şeydi doğrusu. Bu, hayatındaki tek kadının ben olmadığımı anlayıncaya kadar böyle devam etti; ben de, nefret ettiği bir âlemin bir parçasıydım; Kraliyet Hava Kuvvetlerinde çalışan kızlardan biriyle bir gönül macerası olsa bile — ki evlenmemizden iki yıl sonra oldu — beni hiç işe karıştırmadan ilişkiyi sürdürürdü. Bebeğimiz öldüğü zaman gözümü açmalıydım... Anlamalıydım.. Tanrı yla alay edilmez. Bir süre bekler ve bağışlar Tanrı, çünkü

gençlerin sersemlik edebileceklerini bilir; bazı insanlar da bunun hep böyle sürüp gideceğini sanırlar. Ama kazın ayağı öyle değil işte. Değer verdikleri biri, bir gün ölüverir; yalnızlık, ya da korku çöker üstlerine; başarısızlıkla karşılaşırlar, burunları sürter... Hiç olmazsa çocuk yaşasaydı...»

Evelyn, gözyaşlarıyla mücadele edebilmek için sustu. Dedektifler genç kadının acısı karşısında, heykel gibi hareketsiz kalmışlardı. Genç kadın bir süre sonra devam etti: «Bir sinir bunalımı geçirdim. Dünyalar çatışmış ve parça parça olmuştu: Beni severken ve benimle konuşurken, aklıma başkalarının bildikleriyle işkence ediliyordu sanki. İyileştikten sonra hastaneden çıkıp eve döndüm. O kadar iyileşmiştim ki, kocamın gözlerinde arzu bile okuyabiliyordum. Yine bir çatışma daha oldu. Doktoruma gittim. Vücudumu sağlıklı buldu. Yanılmıyorsam, kendi kendisine acıyan bir sersemdim ben. Kalktım bir ruhiyatçıya gittim. Cinsel hürriyeti keşfedenler onlar değiller miydi? Doktora kocamdan sözettim ve, 'Görüyorsunuz ya, ben hastanede yatarken bile, Roy'un bir başka kadınla ilişkisi olmuş,' dedim. (Ne kadar olgun bir lâf, değil mi müfettiş bey?) Adam, 'Elbette, yapılacak şey, ona karşı aynı teknikle mücadele etmek,' dedi. 'Siz de keyfinize bakın. Siz de bir âşık bulun kendinize. Herhalde dinî bütün Hıristiyanlardan değilsiniz, tamam mı?' İşte o zaman Roy'un dünyasının yarısının şeytanın emrinde olduğu kanaatı içime yerleşti, 'Evet, ben dini bütün bir Hıristiyanım,' dedim. Çıkıp gittim muayenehanesinden. Sonra iyice iyileştim.»

«Kocanız, sizin bildiğinizi biliyor mu?»

«Neyi bildiğimi?»

«Yani — iyileştiğinizi.»

«O zavallı kızın günlüğüne yazdığı şeyi gelip ba-

na söylediğiniz ana kadar, Roy'un bu işi bu kadar iyi bildiğini tahmin etmiyordum. Roy hakkında bir şey daha söyleyeyim: Müthiş alaycı bir tabiatı vardı.» Evelyn'in sesinin tonu değişmişti. Kendisini dinleyenleri ürperten bir ıstırapla şöyle dedi: «Aslında çok oyalayıcı bir insandı. Öylesine patavatsız davranışları vardı ki, bana bir tek kelime bile etmediği halde, diğer kadınlar hakkında her şeyi söylemiş gibi olurdu. Bazan gözgöze gelirdik; sonra ben ağlayarak kaçardım — anlıyorsunuz ya, henüz nekahat devresindeyim — nekahat kolay değildir — nihayet dünyayı fethe beraber çıkmıştık. Derken korkmaya başladı — benden değil elbette — patronundan, Bushell'den. Kendisini terkedersem, Bushell de her şeyi öğrenirse, Roy'u kovarlar, o renkli bayram hayatı sona ererdi... Kız, benim akıl hastanesinde olduğumu mu sanıyordu? İşte bu odanın içinde yıllarca cehennem hayatı yaşadım... Bütün bu olup bitenlerden sonra kendimi çok bitkin hissediyorum. Küçük bir bardak şarap içmeme izin verir misiniz acaba? Roy hakkında bir şey daha söyleyeyim: Çok içerdi. Bu yüzden de kalan bütün duygularını uyuşturmuş olurdu.» Bir dolaba doğru yürüdü. «Siz de içer misiniz bir tane?»

«Hayır, teşekkür ederim.»

«Doğru. Siz görev yapıyorsunuz. Bütün bunlar sizin için, iş.»

Evelyn kadehe şarap doldurdu; elleri hep titriyordu.

MacİndoE, «Bayan Fortescue, artık geri dönmek için çok geç,» dedi. «Bundan sonra sadece ileri gidebiliriz. Hiç istemediğim halde bu yolu izlemeye mecburum. Kocanızın bir çantası var mıydı?»

«Evet; içerdeki odadadır.»

«Onu alabilir miyiz acaba?»

«Size engel olamam ki.»

Baker çantayı almaya gitti. Priory çayhanesindeki kadın garsonun dediği gibi, çantanın içinde adeta fihrist gibi bölmeler vardı. «En iyisi bunu alalım biz,» dedi Macİndoe.

Evelyn itiraz etti. «Yalnız, bir dakika —»

«Alabileceğimizi söylemiştiniz ama. Bayan Fortescue, dişçiniz kimdir?»

«Dişçim mi?»

«Evet, dişçiniz dedim.»

«Bay Wiggins.»

«Adresi?»

Evelyn onu da söyledi.

«Kocanızın dişleriyle de o mu uğraşır?»

«Evet, niçin sordunuz?»

«Ayrıntı işte.»

Maddocks, «Ben gideyim mi?» diye sordu. Macİndoe başıyla onayladı.

Evelyn, «Nereye gidiyor?» dedi. Ama Macİndoe cevap vereceği yerde, «Kocanız beyaz flanel pantalon giyer miydi?» diye sordu.

«Evet.»

«Öteki çamaşırları burada mı?»

«Sanırım.»

«Gardrobunu gösterir misiniz bana?»

«Gardrobunu mu?»

«İçindekileri demek istedim.»

«Hoşunuza gidecekse, pekâlâ.»

Yatak odası, bitişikteydi. Macİndoe erkek gardrobunu açtı ve flanel pantolonla mavi-kırmızı-kahverengi çizgili spor ceketi buluncaya kadar, her şeyi dışarı çıkardı. «Bunları alacağım,» dedi buruk bir sesle. (Elbisesinin bir tarafında toz, çimen veya bir sökük falan olmalıydı nasıl olsa.) «Delil diye kullanılabilir bu.»

Tokalı ayakkabılar da gözlerden birindeydi. «Bunları da alıyorum.»

Evelyn yine ağlamaya başlamıştı, ama histerik bir zırlama değil bu. Derin, umutsuz, öksürüğe benzeyen bir haykırıştı; uzun yıllar boyunca içine akıtılan gözyaşlarının dışarı taşması gibi bir şey. Fecî, tek yönlü bir evliliğin umutsuz isyanı. «Hayır, hayır!» diye yakındı. «Lütfen yapmayın bunu. Söz veriyorum, ona söylemem, ama onları götürmeyin. Yoksa ben yaptım sanır...»

Gözyaşları ve umutsuzluk karşısında yığınla denemesi olan Macİndoe, bile, bu sadakat karşısında duygulanmıştı. Genç kadının omzuna dokundu. «Hayır yavrum,» dedi, «bana itiraz edemezsiniz. Çok acı, onarılma olanağı bulunmayan bir durum bu. Kocanızın davranışları normal, değil mi? Tenis oynamaya gitmedi mi? Ölen tezgâhtar kız onun için hiç bir şey ifade etmiyor. Dokunulmazlığı olduğunu sanıyor, kimse dokunamaz diye biliyor kendisine.. Buna asla cevaz verilmeyeceğini anlayacak kadar dini bütün bir Hristiyansınız siz. İnsanlığa aykırı bir şey bu. Zavallı kız dipdiriydi, adamı seviyor ve karnında çocuğunu taşıyordu; ama o, yine de kızı öldürdü. Bunu hiç bir yoldan Freud öğretisine dayandırıp açıklayamazsınız. Onarılma olanağı bulunmayan bir hata.»

Evelyn ürperdi. «Ben durumun bu kadar kötü olduğunu bilmiyordum.»

«Şimdi biliyorsunuz da ne olacak? Siz elinizden gelen her şeyi yaptınız; elinizden geliyorsa, onu terketmelisiniz. Sizin de onarıma muhtaç bir hayatınız var. Siz masum bir insansınız.»

«Değilim,» diye hıçkırdı genç kadın. «Değilim. Ne yaptığımı çok iyi biliyordum. Ah Allahım, bilmek isterdim doğrusu ne yaptığımı.»

«Marifetini biliyordunuz, değil mi?»

Genç kadın, sakin ,«Evet,» diye cevap verdi.

«Elinizde hiç bir delil olmadığı halde biliyordunuz. Annesi de biliyordu ve yalan söyledi bize. Oğlunun öldüğünü iddia etti. İkiniz de bir tek kelime bile işitmeden, onun suçlu olduğunu biliyordunuz. Niçin? Çünkü ikiniz de onun yoldan çıktığının farkındaydınız.»

Evelyn umutsuzca, «Kolay olmayacak,» dedi. «Onu daha yıllarca önce terketmeyi ve artık sevmemeyi düşündüm, ama beceremedim.»

«Ya! Ama artık her şey bitti. Artık evinize dönün, bayan Fortescue. Ben daha önce Biggots Aybury'ye de uğradım, anneniz, babanız sizi bekliyor.»

Evelyn hiç çekinmeden, hiç konuşmadan ağlıyordu ve karşısındakilere aldırmıyordu bile. Kendi ıstırabına öylesine dalmıştı ki. Macİndoe birden genç kadınla ilgilendi. «Nasıl, toparlandınız mı biraz? Çünkü biz gitmek zorundayız da.»

«Onu bir daha görebilecek miyim?»

«Burada değil herhalde.»

«Ne yapmam gerekiyor öyleyse?»

«Mümkün olur olmaz evinize dönün. Sakın saçma bir şey yapmaya kalkışmayın, olur mu? Henüz bir genç kız sayılırsınız — önünüzde daha uzun bir hayat var.»

Genç kadın umutsuzca, «Lütfen iyi davranın ona, olur mu — yani...»

«Ne demek istediğinizi anlıyorum. Herhalde içerdeki telefonu kullanmaya kalkışmazsınız, değil mi? Nasıl olsa bir faydası olmaz kendisine.»

«Gidiyor musunuz hemen?»

«Evet.»

«Onu ben ele vermedim, değil mi?»

«Hayır.»

«Bunu ona söyler misiniz?»

«Söyleyeceğim.»

Macİndoe merdivenleri ikişer ikişer indi. Asansörü bile beklememişti. Baker'in metrelerce önünden koşuyordu. Polis otomobilinin şoförü, Wellington Tenis Kulübü'nün yerini biliyordu. Arabayı delice bir hızla kulübün kapısına kadar sürdü. Otomobili hemen geri dönecek biçimde park yerine yerleştirdi. Parkta kırmızı spor bir araba yoktu.

İki dedektif, şoförü arabanın başında bırakıp, asfalt bir yoldan yürüdüler. Ne kadar az patırtı çıkarsa, o kadar iyi olur diye düşünüyorlardı. Beyazlar giyinmiş birkaç kişi çadırın kenarında durmuş, aralarında konuşuyordu; birkaç kadın sandalyelerine oturmuş, oyun seyrediyorlardı; altı kortta da maç yapılıyordu. Macİndoe bu kadar çok insan arasında sıkıldı ve rahatsız oldu. Bir ara, keşke şu yağmurluğumu temizleyiciye verseydim, diye düşündü. Janet en azından üçtür söylemişti. Birkaç kişi başlarını çevirip onlara baktı, fakat çoğunluk aralarında, orta sınıfa mahsus genizden konuşmalarıyla sohbetlerine devam ettiler.

«Çadırda olmalı,» dedi Macİndoe.

Tahta basamakları çıkarlarken, biri yanlarına yaklaşıp, «Üye misiniz siz?» diye sordu, ama Macİndoe aldırmadı bile adama.

Çadırın içi tenhaydı. Bütün masalar çay servisi için hazırlanmıştı, ama sadece üçü doluydu. Orta yaşlı bir adam, iki genç kadınla birlikte salata yiyordu. Kadınlar belki de kızlarıydı. Başka iki genç adam, iki güzel genç kızla beraberdi; yüksek sesle güldüler ve neşeyle el çırptılar. Macİndoe olanca aklını başına toplayıp, düşündü: Bir çocuğun masumiyetini yıkmak kadar Tanrı'nın gücüne giden bir şey yoktur. Sonra annesinin fotoğrafındaki ince hatlı yüzü gö-

rünce, içinden bir heyecan dalgası kabarır gibi oldu. Fortescue masalardan birine oturmuş, beyaz şortlu bir kızla konuşuyordu. Kızın harikulâde bacakları ve insanı rahatsız edecek kadar kusursuz göğüsleri vardı. En çok on dokuz yaşında olmalıydı. Birden Macİndoe'ya çevrilen bakışları, saf bir duyguyla eğildi. Ne kadar da saf görünüşlüsün, diye düşündü Macİndoe. Saflığını muhafaza etmiş olmanı dilerim. Fortescue birşeyler anlatıyordu; genç kızın kızarıp başını öne eğdiğini görünce, Macİndoe herhalde kur yapıyor diye düşündü. Olwen, acaba sen de burada mısın, diye geçti aklından. Acaba görüyor musun şu adamı şimdi? Anladın mı acaba şimdi? Yavrum, nasıl da yakışıklı, değil mi? Böyleleri yalnız kendilerini severler. Bizlere gelince, aynaya bakıp çirkinliğimizi görünce, bize sunulan sevgi karşısında sadece minnet duyarız. Biz zavallı ve yoksun yaratıklar olduğumuzu çok iyi biliriz. Fortescue'yü aklına getirerek, hâlâ ne kadar da rahat diye düşündü. Bu sabah kayınpederini gördüğümü bilmediğine bahse girerim.

Heyecanlı heyecanlı konuşan genç adamla genç kız başlarını kaldırıp kendilerine bakıncaya kadar, Baker'le beraber masanın başına varmışlardı bile.

«Bay Fortescue siz misiniz?» diye sordu Macİndoe.

Yanında kız olduğu için, yalan söyleyemezdi. «Meşgul olduğumu görmüyor musunuz?»

«Bay Fortescue siz misiniz dedim.»

«Evet, evet, benim! Ne var?» Adam sol elini sinirli bir davranışla sallarken, Macİndoe parmağındaki kalın altın yüzüğü gördü.

«Biz polis memurlarıyız,» dedi. Öylesine boğucu, dayanılmaz bir sessizlik oldu ki, Macİndoe bile bunu bozmak gereğini duydu. Bu, St. Mary kilisesindeki

sessizliğe benzemiyordu; yıkıcı, kahredici bir sessizlikti. Farklı bir şeydi, bir şey sona erdi sanki, diye aklından geçirdi. Macİndoe. Canı sıkılıyordu. Neydi acaba sona eren? Bir saat mı durmuştu? Ancak o zaman çatal-bıçak seslerinin kesildiğini anlayabildi; herkes konuşulanları dinlemek için yemeğini bırakmıştı. «Bizimle beraber Almond Vale polis merkezine kadar gelmenizi rica edecektik.»

Kız sarsıldı. «Of, çok da uzak. En az yirmi millik yol.»

Fortescue, «Nedenmiş, o?» dedi. Hâlâ hakikatin içinde değil, diye düşündü Macİndoe. Hâlâ lâf ebeliği edip, yakasını kurtaracağını sanıyor. Bundan önce lâf ebeliği o kadar çok işine yaramıştı ki.

«Bu konuyu isterseniz merkeze vardıktan sonra konuşalım.»

«Çay saatından sonra gidemez miyiz acaba?»

«Hayır.»

«Peki, kıyafetime ne buyrulur? Bu kıyafetle gelemem ki.»

«Ziyanı yok, farketmez.»

«Sebep ne peki canım?»

«Olwen Hughes adlı kızın ölümüyle ilgili olarak geleceksiniz.»

Şortlu kız dehşetle gözlerini kırpıştırdı, ağzı bir karış açıldı. Macİndoe kızın sık sık soluduğunu işitiyordu. Fortescue, «Olwen Hughes da kimmiş?» dedi.

Macİndoe alaycı bir tavırla, «Eğer kim olduğunu bilmiyorsanız, mesele çabucak halledilecek demektir,» dedi.

Fortescue doğrulup ayağa kalktı. Kibir mi, yoksa cesaret mi? diye düşündü Macİndoe. «İtiraz edecek olursam, polise karşı geldiğimi ileri süreceğinizi biliyorum,» dedi Fortescue, «Beni kim geri getirecek?»

Macİndoe, «Mümkün olursa sizi bizzat ben geri getiririm,» dedi.

Fortecue, kıza dönüp, «Çok eğlenceli olacak bu iş galiba,» dedi. «Siz niçin gelmiyorsunuz?»

Kız hemen cevap verdi — demek o kadar da saf değilmiş — «Ben gelemem, çünkü yarı finalde maçım var.»

«Beni bekleyin öyleyse,» dedi Fortescue. «Beraber bir şey içeriz.»

«Olur,» dedi kız.

Adamlar dışarı yürüdüler. Masalarında herkes önlerindeki yemeklere bakıyordu; çatal-bıçak gürültüsü yeniden başladı. Baker döndü, gülümseyerek kıza baktı ve, «Ben olsam beklemezdim,» dedi. «Bu işler çok uzun da sürebilir.»

Fortecue bu sözleri işitti; karşı çıkmak için ağzını açtı, ama bir şey söylemeden, Macİndoe ile beraber bekleyen otomobile girdi.

9

Polis otomobilinde polisler hiç konuşmadan oturdular. Macİndoe düğmeyi çevirip kapatıncaya kadar radyo bir şeyler çalıp durdu. Şoför arabayı büyük bir hızla ve ustalıkla kullanırken, sadece Fortescue konuşmak istedi. Sessizlik çok sıkıcıydı. Kendisini suçlayan bir hal görüyordu bu sükûtta ve bu nedenle katlanamıyordu. Kadınsız bir alemdeydi; bunlar kendi çapında, kendisi gibi lâf ebesi olmayan, kendisi gibi amatörce başarılar kazanmamış; sahici erkeklerdi; pis şakalarla ilgileri yoktu; içki içerek adam baştan çıkartmaya kalkışmazlardı; nihayet yalnız kalmıştı ve hiç konuşmayan adamlara, arada - sırada lâf atmaya başla-

mıştı: «Aman, yoksa çıldırdınız mı siz?» Fakat hiç kimsenin Macİndoe'ya deli gözüyle baktığı yoktu. Fortescue ardından, «Tevekkeli değil masraflar çok,» dedi. «Bir adam toplamak için iki dedektif, bir polis arabası, bir de şoför kullanıyorlar. Üstelik yanlış adam tutuyorlar,» Fakat buna da sadece şoför şöyle bir geri dönüp bakmakla cevap verdi ve Almond Vale'e varıncaya kadar bir daha da çıt çıkmadı. Fortescue'nün yanında oturan Baker, esnedi; Macİndoe ise çocuklarını düşünüyordu: Küçük afacanlar diye geçirdi aklından. Nasıl da seviyorum yumurcakları. Polis memurları hiç bir yorumda bulunmayınca, Fortescue, «Beni nasıl buldunuz kuzum?» diye sordu.

Macİndoe arkaya doğru dönüp, «Bir sürü alışkanlığınız var,» dedi.

Fortescue iyice çileden çıkmışa benziyordu. «Yoktur,» diye karşı çıktı. «En önemli özelliklerimden biri de, alışkanlık sahibi olmamamdır. Sizce nedir peki bunlar?»

Macİndoe cevap vermeyince, Fortescue bu sefer bir çocuk gibi, «Tabiî, bilmiyorsunuz ki, söyleyesiniz,» dedi. Bal gibi biliyorum, diye düşündü Macİndoe, ama sana hiç bir fırsat tanımayacağım, sen de Olwen'e fırsat tanımamıştın. Zaten bu haliyle bile iş bir hayli çetin olacak. Fortescue'nün alışkanlıklarının hep yalanlar, kadınları baştan çıkarma ve yarım-yalanlar savurmaktan ibaret olduğunu biliyordu. Adam aptal değil, diye, düşündü Macİndoe. Hissisizliği ve katılığı, en büyük teknik avantajları olmuştu. Şu anda yalnız kendisini düşündüğü açıkça belliydi; kaçamaklar, nereye kadar yalan söyliyebileceği; pişmanlık bahis konusu değildi; bu alanda sinirlenmesine imkân yoktu. Ben konu etrafında dolaşmalı ve onu tuzağa düşürmeye çalışmalıyım. Bizim de kafamız olduğunu anlatıncaya ka-

dar, ondan dosdoğru cevaplar almamız imkânsız. Hatta Tanrı korkusunu içine sokmadan da bir şey kopartamayız pek. Macİndoe biraz sonra başlayacağı sorguyu düşünüyordu. Fortescue'nün Olwen'le ilişkisi olduğuna dair pek çok delilleri vardı, ama dişçi gerekli maddî delili sağlayıncaya kadar, jüri üyelerine, «İşte bu adam Olwen Hughes'la beraber korudaydı,» diyecek kesin ve maddî bir delilden yoksun sayılırdı. Fotoğraf makinesinin üzerinde parmak izi bulamamışlardır. Savcıya verebilecekleri bir takım deliller de vardı (bunlar da henüz toparlanmamıştı ya) ve en önemlileri Carter'le, Almond Vale'deki kadın garsonun ifadeleriydi — fakat buna rağmen bir jüri pekâlâ Fortescue'yü delil yetersizliğinden beraet etirebilirdi. Kimsenin annesinin yalanlarından veya karısının göz yaşlarından, rahibin mutsuzluğundan, odasındaki fotoğrafında da gördüğü ve Olwen'in günlüğünde dile getirdiği insafsızlığından jüriye sözetmeye hakkı yoktu. Bir insanın başka bir insan hakkındaki hislerini jüriye açıklaması imkânsızdı. Sorulara mahkemede «evet» veya «hayır»la cevap vermek hakkıydı ve bu, pek çok duygunun saklanmasına yeterdi. Nihayet adalet de, ağzı kalabalık kimseler tarafından yönetiliyordu. Mahkemeye kuvvetli deliller getirilse bile, usta bir savunma avukatının bunları çürütmesi her zaman için mümkündü. Adalet tarafsızdı açıktı; ama hiç de her zaman için tatmin edici değildi. İnsanın ister istemez bazan aklına, adaletin gerçekle ilgisi olmadığı, birtakım numaralar, ödemeler, ve ücretlerle daha sıkı işbirliği halinde olduğu geliyordu. Ancak şerefli insanlar tarafından yürütüldüğü için bu mekanizmanın iyi, işe yarar olduğu düşünülebilirdi.

Fakat bütün bunlar başkalarına ait şeylerdi. Bir dedektif olarak kendine düşen görev, delil, tanık ve

sanıkları toplamaktı; bir de zorlamaya, tehdide, şiddete ve kötü muameleye kalkışmadan, sanığı sorguya çekmekti. Sanki yanlış birini yakalamış, masum birini sorguya çekiyormuş gibi davranmaktan hiç vazgeçmeden.

Almond Vale'e varışlarından kısa bir süre sonra, sorgu başladı. Sorgu sırasında Baker'le iki polis memuru da hazır bulundular; Maddocks henüz dönmemişti. Fortescue, Maddocks'un masasının ardındaki iskemleye oturmuştu. Aşırı bir güvenle arkasına yaslandı, ayağının birini ötekinin altına aldı ve ellerini cebine soktu.

Macİndoe, «Adınız ne?» diye sordu.

Fortescue, «Bilmiyor musunuz adımı?» dedi. «Bir kere daha sormuştunuz ya!»

Macİndoe, «Olur olmaz şakalarla boş yere zaman kaybetmeyelim,» dedi büyük bir sabırla. «Sorularımın büyük bir kısmı size can sıkıcı gelebilir. Kendi güvenliğiniz bakımından, bunlara sadece cevap vermenizi tavsiye ederim. Böylece çabuk yorulmanızı da önlemiş olursunuz. Şimdi adınızı söyleyin bakalım.»

«Roy Marlborough Fortescue.»

«İşiniz nedir?»

«Mümessilim.»

«Mümessil derken, seyyar mı, yoksa başka türden bir mümessil mi olduğunuzu söylemek istiyorsunuz?»

«Seyyar.»

«Patronlarınız kimlerdir?»

«Perfecta Sabun Şirketi.»

«Ne kadar zamandan beri yanlarında çalışıyorsunuz?»

«1946'dan beri.»

«Hangi bölgede faaliyet gösterlyorsunuz?»

«Middleshire'da.»

«Bütün bölgede mi?»

«Evet.»

«Bu özel işi ne kadar zamandan beri yapıyorsunuz?»

«Şirkete girdiğimden beri.»

«Bölgeyi iyi tanır mısınız?»

«Elbette.»

«Almond Vale'e de hiç gittiğiniz oldu mu?»

«Gittim.»

«Oradaki müşterileriniz kimlerdir?»

«Anayoldaki bir eczane ile, köprü üzerindeki berber.»

«En son ne zaman gittiniz bunlara?»

«Oh, hatırlayamam ki bunu.»

«Geçen salı mı?»

«Hayır, daha önce.»

«Ne kadar önce?»

«Haftalarca önce. Genellikle ayda bir defa giderim.»

«Sık sık gitmez misiniz?»

«Hayır.»

«Aynı gün başka küçük şehirlere ve kasabalara da gider misiniz?»

«Evet. Böyle yaptığım da olur.»

«Küçük şehirlerde fazla zaman kaybetmezsiniz, değil mi?»

«Hayır. Bir günde bir sürü yeri dolaşabilirim.»

«Çalışmalarınızın çoğunu nerede geçirirsiniz? Büyük şehirlerde mi?»

«Evet.»

«Ya Birlchester?»

«Elbette. orada da.»

«Birlchester'i iyi bilir misiniz?»

«Elbette. Orada otururum.»

«Yeni bir dükkân açıldığı zaman, bunu farkedip, oraya da gider misiniz?»

«Tabiî.»

«Ya dükkân yeni boyanmışsa, farkeder misiniz bunu?»

«Herhalde.»

«Güneydoğu Birlchester'de de çalışır mısınız?»

«Dedim ya: Her yerde çalışırım.»

«Clifford Avenue, no. 57'deki Swan'a hiç gittiniz mi?»

«Evet. Sık sık giderim.»

«Ne kadar sık?»

«On beş günde bir.»

«Hangi günler?»

«Genellikle salıları.»

«Biraz ilerdeki Birrell'e de uğradınız mı hiç?»

«Sanmıyorum.»

«İki kapı ötededir.»

«Eczane değil ki orası.»

«Nereden biliyorsunuz?»

«Belki uğradım da, ondan.»

«Hiç uğradınız mı oraya? 22 martta uğradınız mı?»

«Hiç gittiğimi hatırlamıyorum o yere.»

«Nasıl bu kadar emin olabiliyorsunuz?»

«Bir bakkal dükkânıdır orası.»

«Bakkallara gitmez misiniz?»

«Giderim, ama diğerleri kadar sık değil.»

«Diğerleri dediğiniz nedir?»

«Eczaneler.»

«Diğerleri dediniz ama. Çoğul. Eczanelerden başka neler? Berberlere de uğrar mısınız?»

«Evet.»

«Çoğuna mı, yoksa birkaç tanesine mi?»

«Çoğuna uğrarım.»

«Mümkün olduğu kadar çoğuna mı?»

«Evet.»

«Almond Vale yolu üzerinde, 1227 no.'ya da uğradınız mı hiç?»

«Hatırlayamadım, neresidir orası?»

«Swan'la, Birrell'in ilerisindeki köşede. Onları biliyorsunuz.»

«Hatırlayamadım.»

«Sahibesinin adı bayan Harper. Dükkânın adı da, Olga.»

«Hiç gitmedim oraya.»

«Dükkân yıllardır orada. Kısa bir süre önce cephesi yeniden boyandı. Yeni bir dükkân değil. Anayol üzerinde. Yıllardır bu bölgede çalışıyorsunuz. Her dükkâna uğradığınızı söylüyorsunuz, fakat buna gelince, uğramadım diyorsunuz. Niçin?»

«Belki uğramışımdır da, mallarımı istememişlerdir.»

«İşinizde beceriksiz misiniz?»

«İlle de malımı herkese satıyorum diyemem.»

«Öyleyse, oraya niçin uğramadınız?»

«Bilmem. Belki de uğramışımdır.»

«İyice bir düşünün bakalım—»

«Çok zaman geçti aradan. Ben—»

«Ne kadar çok zaman?»

Fortescue kekeledi. «İlk defa bu bölgede çalışmaya başladığım zaman.»

«O zaman geri çevrildinizse, sonra bir daha uğramadınız mı?»

«Zaman bulunca uğradım.»

«Hiç kuşkusuz zaman bulmuşsunuzdur. Zaten işinizin hedefi de bu değil mi — patronlarınızın iş alanlarını genişletmek?»

Fortescue cevap vermedi. Macİndoe devam etti: «Berberlere sattığınız müstahzarın adları neydi?»

Fortescue birtakım adlar sıraladı.

«Bunlar evlerde kullanılan malzemeler,» dedi Macİndoe. «Bir berberin de bunlara ihtiyacı olur mu?»

«İyi berberin, olur.»

«Peki, bunlardan almayan bir berber, müşterisini kaybedebilir mi?»

«Evet.»

«Bunu bildiğiniz halde, yine oranın kapısını çalmadınız mı?»

«Kötü davranmazlarsa, çalarım.»

«Ama onlar size kötü davranmamışlardı, değil mi? Herhalde bunu hatırlıyorsunuzdur.»

«Pek hatırlıyamıyorum.»

«İlk defa Olga Harper'in dükkânına gittiğiniz zaman, kim karşılamıştı sizi?»

«Hatırlıyamıyorum.»

«Ne zaman gittiğinizi hatırlayabilir misiniz?»

«Gittiğimi bile sanmıyorum.»

«Bayan Harper'i gördünüz mü?»

«Bilmem.»

«Belki o biliyordur.»

«Bilemez.»

«Niçin bilemezmiş?»

Fortescue'nün dudakları titredi; insan ne kadar dikkatlı olursa olsun, tuzağa düşebiliyordu demek. «Niçin hatırlayacakmış?»

«Lâfı gevelemeyin!» diye gürledi Macİndoe'nun sesi. «Siz burada kesin bir ifade veriyorsunuz. Gitsem bile, bayan Harper hatırlayamaz dediniz. Niçin?»

«Oraya gitmedim ki.»

«Demek ki gitseydiniz, tanırdı sizi, değil mi? Ka-

çamak cevap vermeyin bay Fortescue, bayan Harper sizi niçin hatırlayamazmış?»

«Kendisini görmedim ki.»

«Kimi gördünüz peki?»

«Yanında çalışanlardan birini.»

«Hangisini?»

«Bilmem. Belki de bayan Harper oydu, ama patron olamayacak kadar genç biriydi.»

«Öyleyse onu hatırlıyorsunuz?»

«Sadece genç olduğunu.»

«Güzel miydi?»

«Nereden bileyim canım?»

«Güzel kızlar dikkatinizi çekmez mi hiç?»

«Hayır evliyim ben.»

«Myrel Burgess adında bir kız tanıdınız mı hiç?»

Fortescue hayretle baktı. «Bu bana tanıdık bir isim gibi geldi.»

«1940'ta âşığı oldunuz mu onun?»

«Daha çocuktum o zamanlar.»

«Kadın evli miydi?»

«Evet.»

«Prensiplerinizi anlayamadım, bay Fortescue. Lütfen bunları bana izah eder misiniz?»

«Ne demek istediğinizi anlıyamıyorum.»

«Yani demek istiyorum ki, 1940'ta siz bir bekâr, kendi deyiminizle bir çocuk olarak, evli kadınlarla sevişmek gibi bir işe girdiniz, ama şimdi evli bir erkek olarak, kızlara hiç bakmadığınızı söylüyorsunuz — ve sırf evli olduğunuz için böyle yaptığınızı ileri sürüyorsunuz. Bu mantığınıza şaştım doğrusu.»

«Bunun öteki işle ne alâkası var, anlıyamadım doğrusu. Bütün bunlar, evlenmemden önce olan şeyler.»

«Evlendikten sonra değiştiniz mi yani? Şimdi evliliğin kutsallığın inanıyorsunuz — öyle mi?»

«İstiyorsanız, böyle de diyebilirsiniz.»

«Bayan Saunders'i tanıyor musunuz?»

Fortescue heyecanla, «Hay Allah, ne biçim sorular bunlar?» dedi. «Yıllarca önceye ait şeyler hepsi. Hepsini su üstüne çıkarmak için polise güvenebiliriz demek. Tenis kulübündeydi o da. Birine asılmak istiyordu — kim olursa olsun — ben de böyle kolay bir ava hayır diyemedim.»

«Öyleyse kadına baktınız demektir,» dedi Macİndoe. «Yani bir başka deyimle, güzel kızları pekâlâ farkedebiliyorsunuz. Ama belki de bayan Saunders çirkindi. Öbür kız nasıldı — bayan Harper'in dükkânındaki yani? Şişman mıydı?»

«Zannetmiyorum.»

«Gözlükleri var mıydı?»

«Hayır.»

«Öyleyse üçüncü kız olmalı,» dedi Macİndoe. «Adı Olwen Hughes olan kızıl saçlı kız olmalı öyleyse. Şu fotoğrafa baksanıza bakalım — o muydu?»

Fortescue resme bakmadı bile. Öfkeyle, «Kızı tanımam bir şey ifade etmez ki,» dedi. «Ne diye benden istediğiniz asıl şeyi sorup, tenis maçına göndermiyorsunuz yani?»

«Olwen Hughes'u tanımış olmanız, bir şey ifade eder demedi ki kimse size,» dedi Macİndoe. «Sadece kızı tanıyan pek az kimse var da, ondan — bunun nedenini bilmediğimden de eminim — dolayısıyla onu tanıyanların yardımına muhtacız. Zaman için bir endişeniz olmasın, bay Fortescue. Bu işi aceleye getirmemeliyiz; son derece kesin ve kendimizden emin olarak konuşmalıyız; adalet sabun satmaya benzemez pek. Acaba bir çay içmek ister miydiniz?» Yüzünde alaycı bir ifadeyle gülümsedi. «Memur bey bize bir çay hazırlar...»

Polislerden biri başını kapıdan dışarı uzatıp, «Çay!» diye seslendi.

Fortescue hiç hareket etmeden yerinde oturuyordu ve kendine olan güvenini hemen hiç kaybetmemiş gibiydi. Kendisini şimdiden ele vermeye başladığının henüz farkında bile değildi; Macİndoe'nun söylediklerinde birtakım imalar bulunduğunu anlıyamıyordu; kıvırdığı yalanların incelendiğini ve gerektiği zaman kullanılabileceğini de kestiremiyordu. Macİndoe'ya gelince, Fortescue'nün önceden bir masal hazırlamadığı inancındaydı; sorgu sırasında birbirine ters düşecek yalanlar atmamıştı; kendine öyle bir güveniyordu ki, her sorulan soruya hemen cevap yetiştiriyordu: Mümkün olursa doğru, olmazsa yalan bir cevap.

«Demek ki Olwen Hughes'u tanıyorsunuz?» diyen Macİndoe, bütün sorgunun amacının bunu teyid ettirmek olduğunu belli eden ve bunu becerdiğini anlatan bir bakışla, Baker'i süzdü. «Bunu niçin daha işin başında söylemediniz?»

«Sizleri iyi tanırım,» dedi Fortescue. «Ateşli bir kadınla ilişkisi olan birini keşfetmeyin, hemen onu öldürdü dersiniz.»

«Yok canım, böyle bir şey söz konusu değil,» dedi Macİndoe. «Eğer birinin ölen bir kadınla ilişkisi varsa, onun bu kadını öldürüp öldüremiyeceğini araştırırız biz. Böyle yapmazsak, aptallık etmiş sayılmaz mıyız? Sizin bayan Hughes'la ilişkiniz neydi?» Sorduğu son derece akademik ve önemsiz bir soruymuş gibi, çayından bir yudum aldı.

Bu sırada kapı açıldı ve Fortescue, hiç karşılaşmak istemediği biri içeri girecekmiş gibi, telâşla dönüp baktı : Bir barmen, veya bir kadın garson, ya da bir kayıkçı. Oysa içeri bir başka dedektif girdi.

İçeri giren dedektif, Maddocks'tu. Macİndoe'ya

bakıp, «Mahkemede o izlerin, o özel şeylerden olduğuna dair yeminli ifade verebileceğini söyledi doktor,» dedi.

Fortescue kuşkulu kuşkulu onları süzerken, «Güzel!» dedi, Macİndone. «Teşekkür ederim Maddocks. Fazla tartışmadan, gerçekten rahatça kullanabileceğimiz bir şey bu. Size bay Fostescue'yü takdim edeyim.»

«Evet, biliyorum,» dedi Maddocks. «İyi akşamlar.»

Fortescue biraz şaşırmışa benziyordu. Derken, «Siz galiba Maddocks'sunuz,» dedi.

«İyi tahmin ettiniz,» dedi Macİndoe. «Nereden biliyorsunuz, merak ettim doğrusu. Belki de gazetelerde okumuşsunuzdur.» Bir süre attığı oltanın ne netice vereceğini durup bekledi, sonra, «Bay Fortescue, Olwen Hughes'u tanıdığını söylüyor,» dedi. Sonra birden Fortescue'ye dönüp, «Bayan Hughes'la ilişkilerinizi anlatıyordunuz,» dedi.

Fortescue, «Eh, işte, sıradan bir avdı,» dedi.

«Nasıl tavladınız bakalım?»

«Dükkândan göz kırptı bana, sonra da arabama geldi.»

«Siz mi davet ettiniz?»

«Galiba öyle oldu.»

«Nereye gittiniz otomobille?»

«Şöyle etrafta dolaştık biraz.»

«Özel bir yere gittiniz mi?»

«Sanmıyorum.»

«Kimin otomobiliydi bu? Şirketin mi?»

«Hayır. Benim.»

«Nasıl bir arabaydı?»

«Siyah bir araba.»

«Plaka numarası?»

«Plâka numarası mı?»

«Evet, onu sordum.»

«Hatırlıyamadım doğrusu.»

«Ne kadar zamandan beri sizin bu araba?»

«Oh, aylardan beri.»

«Buna rağmen plâka numarasını bilmiyor musunuz?»

«Şu anda hatırlıyamadım, ama bakabilirim.»

«Hiç kırmızı bir spor arabanız oldu mu?»

«Hayır.»

«Ya böyle bir araba kiraladığınız?»

«Sanmıyorum.»

«Kızla nereye gittiniz?»

«Dedim ya : Öyle belirli bir yere gitmedik.»

«Bu kızın sizin için pek bir şey ifade etmediği anlamına mı gelir?»

«Kız, sadece bir avdı.»

«Sık sık böyle kadın avlar mısınız?»

Fortescue kararsızlık etti. «Hayır.»

«Peki, başbaşa kalmak için kızı nereye götürdünüz?»

«Kırlarda ve ıssız yerlerde park ettik.»

«Niçin?»

«Malüm şey için.»

«Para istedi mi sizden?»

«Hayır; sadece ima etti.»

«Ona hiç para verdiniz mi?»

«Bazen.»

«Niçin? Ne münasebetle?»

«Hediye falan almak için.»

«Bunu da yapmasanız olur muydu?»

«Hayır.»

«Peki, öyleyse niçin sadece bir av diyorsunuz?»

«Yoksa başka birine giderdi.»

«Sizi ilgilendirir miydi gitmesi?»

«Kadınlar tarafından aldatılmaktan hoşlanmam.»

«Ama siz onları aldatmayı seviyorsunuz.»

«Elbette.»

«Kadınlar nezdinde başarılı mısınız?»

«İstediğim kadının eteklerini yukarı sıvayabilirim.»

«Kadınlar sizi pek aldatmazlar mı?»

«Farketmez. Nasıl olsa ben onları aldatıyorum.»

«Olwen Hughes'u da aldattınız mı?»

«Hayır,» dedi hemen Fortescue.

«Ya o, sizi?»

«Hayır,» dedi aynı telâşla.

«Öldürüldüğü zaman da, dostça ilişkileriniz devam ediyor muydu?»

«Kendisini bir süredir görmemiştim.»

«Olabilir. Ama iyi ilişkileriniz devam ediyordu, değil mi?»

«Hoşuma gidiyordu kız.»

«Ölümüne üzüldünüz mü?»

«Evet.»

«Niçin?»

«Şey... Çünkü dosttuk.»

«Dost muydunuz?»

«Yani, sıradan bir avdan daha fazla bir şey mi demek bu?»

«Galiba öyleydi.»

«Ona âşık mıydınız?»

«Âşık olmam için her şeyi vardı kızın.»

«Ne demek istiyorsunuz yani??»

«Çok güzel bir vücuda sahipti.»

«Ben ona âşık mıydınız diye sordum.»

«Evet, galiba öyle.»

«O da sizi seviyor muydu?»

«Evet.»

«Büyük bir aşk mıydı bu?»

«Hoşlanıyordu benden.»

«Size büyük bir aşkla bağlı mıydı diye sordum.»

«Olabilirdi.»

«Hay Allah! Bir kadının size âşık olup olmadığını anlayamaz mısınız canım? Âşık mıydı, değil miydi?»

«Herhalde âşık olmalıydı.»

«Niçin bu kadar şüphecisiniz? Bundan önce de size âşık olan kadınlar dolayısıyla tecrübeniz var herhalde. Olwen de âşık mıydı?»

Fortescue kekeledi. «Âşıktı.»

«Aranızdaki ilişkinin kaçamak oluşundan memnun muydu?»

«Öyle olması gerekir.»

«Hiç evlilikten lâf açtı mı?»

«Hepsi bundan lâf açarlar zaten.»

«Olwen Hughes ne dedi bu konuda?»

«Birtakım imalarda bulundu.»

«Ne gibi imalarda?»

«Evlilik ne iyi şey gibi falan.»

«Sizinle mi?»

«Herhangi biriyle.»

«Ama o sizi seviyordu.» Fortescue hiç bir yorumda bulunmadı ve Macİndoe devam etti : «Sizinle mi evlenmek istiyordu kız?»

Fortescue eliyle küçümseyici bir hareket yaptı. «Hepsi isterler bunu.»

«Siz de evlenmek istediniz mi onunla?»

«Hayır, ben evliyim.»

«Mesut musunuz evlilik hayatında?»

«Evliliğin sınırları içinde, evet.»

«Evliliğinizde mesutsanız, niçin kadınların peşinde koşuyorsunuz?»

Fortescue hissiz bir tavırla, «Niçin koşmayacak mışım?» dedi. «Ben kiliseye bile gitmem.»

«Olabilir, ama karınız aldırmıyor mu?»

«Allah bilir orasını. Karım bir şey bilmiyor ki. Zaten karım hasta.»

«Nesi var?»

«Galiba ruhen hasta.»

«Akıl hastalığı mı demek istiyorsunuz?»

«Pek öyle sayılmaz.»

«Niçin boşanmıyorsunuz öyleyse?»

Fortescue omuzlarını silkti. «Neye yarar? Üstelik karım iyi bir ahçıdır.»

«Ama o zaman başka biriyle evlenebilirsiniz.»

«O kadar budalalık etmem.»

«Olwen Hughes'le evlenebilir miydiniz?»

«Nereden bileyim?»

«Ona âşık olsaydınız, bilirdiniz.»

«Herhalde onun için yanıp kavrulmuyordum.»

«Kendisine evli olduğunuzu söylediniz miydi?»

Fortescue kararsızlık etti. Sonra, «Evet,» dedi.

«Ne dedi bunun için?»

«Aldırmadı.»

«Evli olduğunuza aldırmadı mı hiç?»

«Hayır, hayır; o sadece ne sızdırabileceğine bakıyordu.»

«Demek mesele bu,» dedi Macİndoe. «Bir kızla içli-dışlı oluyorsunuz, onu baştan çıkarıyorsunuz, hiç itiraz etmeden evlilikten lâf açmasına göz yumuyorsunuz. Size abayı yakıyor kız ve seven bir kadının verebileceği her şeyi veriyor. Bu arada siz onu sevmiyorsunuz bile. Evlisiniz ve bunu ona anlatıp, karınızın hasta olduğunu söylüyorsunuz...»

Fortescue mezardan çıkıyormuş gibi korkunç bir ifade taşıyan son sözleri işitince, başını kaldırıp kor-

kuyla baktı. «Onu ben öldürmedim. Ağıma düşen bir kızı baştan çıkardım diye beni itham edemezsiniz. Nasıl olsa ergeç bir pis herifin elinden geçecekti. Bence kız, kendisini görüp tahrik olan, sonra da onu öldüren bir canavarın kurbanı oldu!»

Macİndoe şimdi Olwen'in masumiyetini mahveden adamın ağzından, (Olwen'in günlüğü baştan-aşağı yalan dolu değilse) birçok defa Fortescue ile seviştiği halde, genç kızın asıl niyetlerinin son derece masum olduğunu iyice öğrenmiş oluyordu. Bunun, adamın suçluluğunu ispat etmekte hiç bir kanunî değeri yoktu; ama Macİndoe başka bir şey istiyordu : Fortescue'nün cinayet bir yana, ondan da şeytanca bir suç işlediğini anlamasını, takdir etmesini istiyordu. Macİndoe'nun istediği, rahibin istediği de değildi. Olwen'in ölümü, bundan önce rasladığı cinayet kurbanlarından daha çok etkilemişti kendisini. Ancak şeytan ruhlu biri, kıza yaptıklarından sonra, ondan böyle alayla veya küçümseyerek, çirkefe batırarak bahsedilirdi: Fortescue bunu yapıyordu işte. Fortescue cinayeti işlememiş olsa bile, sözleri olağanüstü bir duygusuzluğu, katı kalpliliği gösteriyordu. Bu olayın bir diğer kurbanı olan Evelyn, «Bir tezgâhtar kızın söylediklerini işitmek istemiyorum,» demişti. Belki de kocası tarafından kışkırtılmış; belki de tezgâhtar kızın sözleri yaralamıştı onu; ama her ne olursa olsun, bu yanlış bir tutumdu. Sanki her bir şey semboldü — kız iyiliğin, erkek de kötülüğün sembolü. İyinin sözleri, pek yavandı; bir sonuç veya fark göstermiyordu; ıstırap, dayanıklılık ve huzur vaadleri içindeydi. Şeytanın sözleri ise çok daha kaypak ve inandırıcıydı; daha mantıklı bir yol izliyordu. Ölünceye kadar her ne pahasına olursa olsun delilleri, sahip olmayı ve zevki bir kenara itiyordu. Zaman ve mekân karşısında, iyinin, ölümden sonraki

mükâfatlar ve diğer hislere karşı direnişin karşılığı konusundaki inançları, saçma geliyordu insana. Dünyadaki nice Fortescue'ler, zevkin pençesinden ancak kendilerini korku sayesinde koruyanlar dışında, kiliselerin bomboş olduğunu biliyorlardı. Acımak nedir bilmeyenler ve zevkten kâm alanlar, böyle davrananların hepsini protesto ediyorlardı; bu da madalyonun öbür yüzüydü. İşte Macİndoe'nun yenilgiye uğratmak zorunda olduğu tutum buydu ve bu konuda henüz bir ilerleme kaydedemediğini de biliyordu.

Elbette Fortescue'nün kızla olan ilişkisini, ahlâk açısından başka yönlerden de keşfetmek gerekliydi. Fortescue kızla cinsel yönden ilişkisi olduğunu kabul ettiğine göre, polis açısından bu ilişkinin ilk defa ne zaman başladığını da bulmak şarttı (çünkü kızın hâmileliğine bu sebep olmuş olabilirdi). Ayrıca son defa ne zaman münasebette bulunduklarını bilmek gerekiyordu. Bir kızla öldürdüğü gün bluzunun düğmelerini çözmeye kalkışacak kadar içli-dışlı olan bir adamın, o günkü davranışlarını en ince ayrıntılarına kadar açıklaması lâzımdı. Macİndoe'nun, Fortescue'nün suçluluğundan yüzde yüz emin olması, bu tarz soruları sormayacağı anlamına gelmezdi.

Ve sordu : «Onunla ilk defa ne zaman tanıştınız?»

«İlkbaharda.»

«Mart ayında mı?»

«Olabilir.»

«Nasıl buluşuyordunuz?»

«Haftada bir defa.»

«Belirli bir günde mi?»

«Genellikle salıları.»

«Niçin salıları?»

«Yarım gün izni vardı da, ondan.»

«Kendisiyle hiç başka bir gün buluştuğunuz da oldu mu?»

«Birkaç kere de pazar günleri buluştuk.»

«Sizin çalışma gününüz olması gereken bir günde, nasıl buluşabiliyordunuz?»

«Kızı görebilmek için işimi çabuk bitiriyordum.»

«Salıları saat kaçta buluşuyordunuz?»

«İşini bitirdiği zaman.»

«Yani saat kaçta?»

«Saat birde.»

«Nerede?»

«Kavşakta.»

«Clifford Avenue'deki kavşakta mı?»

«Evet.»

«Yemekten sonra mı?»

«Bazen önce de buluştuk.»

«Demek kendisini yemeğe de götürdünüz?»

«Bazen.

«Nereye yemeğe götürdünüz onu?»

«Neresi olursa, oraya.»

«Özellikle nereye?»

«Hatırlamıyorum.»

«Hiç Priory çayhanesine de gittiniz mi?»

«Gitmiş olabiliriz.»

«Dragon oteline?»

«Hayır, Dragon'a gitmedik.»

«Nereye gittiğinizi hatırlamıyorsunuz da, gitmediğiniz yeri hatırlıyorsunuz. Dragon nerede, bilir misiniz?»

«Hayır.»

«Oraya gitmiş olmanız gerek ama.»

«Hayır. Orada içki içilir. Olwen içki içmiyordu.»

«İçmek zorunda değildi ya.»

«Olsun, yine de gitmedik.»

«Kaç salı bayan Hughes'u öğle yemeğine götürdünüz?»

«Hemen hemen buluştuğumuz her sefer.»

«Sık sık buluşuyor muydunuz?»

«Evet.»

«Her salı mı?»

«Aşağı-yukarı.»

«Fakat bayan Hughes Dragon'da görülmüş.»

«Benimle beraber değildi herhalde.»

«Orada bir adamla beraber öğle yemeğinde görülmüş — hem de bir salı günü.»

«Kendisiyle her salı buluşmuyordum ki.»

«Ama hemen hemen her salı günü buluşurdunuz.»

«Biz Dragon'a hiç gitmedik. Herhalde başka bir kızıl saçlı kızla karıştırıyorlar.»

«Hayır, hayır,» dedi Macİndoe. «Barmenle kadın garson kızı fotoğrafından derhal teşhis ettiler. Kızıl saçlı olduğunu onlar söyledi.»

«Demek ki bu da, herkesin kızı kolayca tavladığını gösterir.»

«Ama hep aynı adamla imiş.»

«Ben değildim o.»

«Olwen'le yemeğe nereye gittiniz?»

«Bir kere Brownhill şatosuna gittik.»

«Ruhsatlı bir otel mi burası?»

«Evet.»

«Peki, bayan Hughes Dragon'a gitmek istemedi de, Şato'ya mı gitti?»

«Burasını şatoya benzettikleri için herhalde.»

«Bir şey içti mi?»

«Arada-sırada beyaz şarap içiyordu.»

«Arada-sırada... Bir kere gittiğiniz halde, nasıl arada-sırada diyebilirsiniz?»

«Bazen ben getiriyordum içkiyi. Otomobilde içmek için.»

«İçmediğine göre, niçin getiriyordunuz?»

«Önceleri içmiyordu.»

«Siz mi alıştırdınız?»

«Hep aynıydı zaten : Razı edinceye kadar nazlanıp durmuştu, ama sonra diğerlerinden hiç aşağı kalmadı bu işte de.»

«Ona her şeyden bahsediyor muydunuz?»

«Evet.»

«Sevişmekten de bahsettiniz mi hiç?»

«Kendisiyle başka ne için gezip tozduğumu sanıyordunuz ya?»

«Başkalarına da böyle mi davranırsınız siz?»

«Ne demek istediğinizi anlayamadım.»

«Sizinle böyle şeylerden bahseden oldu mu hiç, bay Fortescue?»

«Sanmıyorum.»

«Kötü bildiğiniz bir şeyi sizden isterlerse, ne hissedersiniz bay Fortescue? Sever misiniz yine bu adamları?»

«Hayır.»

«Ölen Hughes sizi seviyordu. Niçin sevdiğini düşünebiliyor musunuz?»

«Aptal olduğu için.»

«Bütün güzel kızların aptal olduklarını mı düşünürsünüz siz?»

«Çoğu öyledir.»

«Ya çirkinler?»

«Ne varmış çirkinlerde?»

«Onlar da aptal mıdır? Nedir böylelerinin meziyeti?»

«Onlar sadece talihsizdir.»

«Bay Fortescue, sizce insanlar niçin yaratılmıştır?»

«Anneleri-babaları beraber yatıp seviştikleri için.»

Hiç faydası yoktu. Bu herifin ruhuna sızmak imkânsızdı. Macİndoe bir çeşit umutsuzluk içinde, «Anneniz hakkında ne düşünüyorsunuz?» diye sordu. «Sever misiniz onu?»

«Sorar mısınız? Bütün para onda.»

Macİndoe, başka bir yönden inadını kırarım belki diye düşündü. «Bayan Hughes'u otomobilinizle nereye götürürdünüz?» diye başladı.

«Genellikle kırlara. Birkaç kere de sinemaya gittik.»

«Ya dansa?»

«Bir-iki kere.»

«Yine hep salıları mı?»

«Hemen hemen daima.»

«Geçen salı günü ne yaptınız?»

«Çalıştım.»

«Nerede?»

«Birlchester'de.»

«Ne tarafında?»

«Her tarafında»

«Güneybatı bölgesi de dahil mi?»

«Hayır; o tarafa gitmedim.»

«Niçin?»

«Oraya gitmem için bir sebep yoktu.»

«Belirli bir yolunuz var mıdır?»

«Pek yoktur.»

«Aklınıza estiği yere mi gidersiniz?»

«Gitmem icap ettiği zaman, her yere giderim.»

«Cevap değil bu. Bize daha önce salı günü ora-

ya gittiğinizi söylemiştiniz. Haksız mıyım memur bey?»

Steno ile not alan memur kâğıtlardan başını kaldırdı. Şöyle dedi: «Siz sordunuz, 'Clifford Avenue, no 57'deki Swan'a hiç gittiniz mi?' — 'Evet, sık sık giderim.' — 'Ne kadar sık?' — 'On beş günde bir' — 'Hangi günler?' — 'Genellikle salıları.' — Sonra biraz önce, yani şimdi tekrar sordunuz : 'Nasıl buluşuyordunuz?' — 'Haftada bir defa,' — 'Belirli bir günde mi?' — 'Genellikle salıları.'

Hafifçe terleyen Fortescue, derhal cevap verdi : «Canım, o kadar önemli bir şey değil ki bu. Olwen'le buluşmak istediğim salıları, oraya gitmeyi denerdim bir kere.»

«Salı günü de buluştunuz mu onunla?»

«Hayır. Artık buluşmaktan vazgeçmiştim.»

«Ne zaman?»

«Haftalarca önce.»

«Yoksa artık hoşunuza gitmiyor muydu?»

«Evet.»

«Niçin?»

«Pelteleşmeye başlamıştı.»

«Ama önceden onu aldattığınızı inkâr etmiştiniz,» dedi Macİndoe. «Onun da sizi aldattığını. Ne olduğunu söyler misiniz bize?»

«Bana başka bir erkekle tanıştığını ve artık bir daha buluşmamamız gerektiğini söyledi.»

«Demek sizi aldattı?»

«Karşılıklı oldu.»

«Öteki adamın kim olduğunu söyledi mi size?»

Fortescue adamın adını söylerken, yüzünde şeytanca bir tebessüm belirmişti : «Harrison'du adı,» dedi.

«Biz de bay Harrison'u arıyorduk zaten,» dedi Mac-

İndoe. «Hakkında tek bildiğimiz şey, Evelyn adında deli bir karısı olduğu. Siz de evlisiniz, değil mi bay Fortescue?»

«Evet.»

«Karınızın adı nedir?»

«Benim karım deli değil ki...»

«Ben onu sormadım. Karınızın adı nedir?»

«Evelyn Margaret.»

«Siz nasıl hitap edersiniz karınıza?»

«Evelyn diye.»

«Karınız ruhsal bir rahatsızlık geçirdi, değil mi?» dedi MacİndoE. «Anneniz ona Margaret diye hitap ediyor. Acaba niçin dersiniz?»

Fortescue nihayet şaşalamıştı. «Annem mi?» dedi.

«Soruma cevap verin.»

«Veremem.»

«Son zamanlarda annenizi gördünüz mü?»

«On gün önce.»

«Acaba anneniz niçin sizin öldüğünüzü düşünüyor dersiniz?»

«Öldüğümü mü düşünüyor?»

«Evet. Anneniz sizin öldüğünüzü sanıyor, bay Fortescue? Niçin acaba?»

«Hiç bir şey anlayamadım dediklerinizden!»

«Ben anlıyorum ama. Dört, beş, on iki defa üstüste geldi mi, ben buna raslantı demem ve inanmam raslantıya. Guy Lester diye bir adam tanıyor musunuz?»

«Hayır.»

«Hiç adını işittiniz mi?»

«Hayır. Ne olmuş ona?»

«Bu adam öldü.»

«Her öleni tanıyacak değilim ya.»

«Siz ölümü de pek düşünmezsiniz, değil mi bay Fortescue?»

«Ölümden korkmam.»

«Hiş yaşlılığınızı aklınıza getirdiniz mi?»

«Herhalde yaşlandığım zaman üzüleceğim.»

«Tabiî yaşlanmaya fırsat bulursanız, bay Fortescue. Zamanımızda pek çok insan daha hayatlarının baharında ölüveriyor. Yaşlanacak olursanız, ne yapacaksınız acaba? Cinsel gücünüz tükendiği için, açık-saçık kitaplar mı okuyacaksınız? Birşeyler yapmanız lâzım, değil mi bay Fortescue? Belki de düşünmeye başlarsınız artık.»

«Bu saçmalıkları dinlemek zorunda değilim! Soracak başka sorunuz kalmadı mı yoksa? Bana böyle davranmaya hakkınız yok!»

«Sizinle konuşmak istediğim bir konu daha vardı. Kraliyet Hava Kuvvetleri kravatı taktığınızı görüyorum. Siz Kraliyet Hava Kuvvetleri mensubu musunuz?»

«Hayır.»

Bildiğim kadarıyla bizim aradığımız bay Harrison, Kraliyet Hava Kuvvetlerinin Yedek Gönüllülerinden. Siz de yedek havacı mısınız, bay Fortescue?»

«Hayır, ben aklı başında adamım.»

«Öyleyse bu kravatı niçin takıyorsunuz?»

«Savaşta hava kuvvetlerindeydim.»

«Sahi mi? Bizim Baker de avcı uçaklarındaydı. Uçaklarınız neydi çavuş? Whirlwind mi?»

«Spitfires,» dedi Baker.

«Siz de avcı uçaklarında mıydınız, bay Fortescue? Tipiniz öyle de.»

«Hayır, ben bombardıman uçaklarındaydım.»

«Benim Mildenhall'de bir yeğenim vardı,» dedi

Macİndoe. «Radarcıydı. Belki kendisiyle tanışmışsınızdır.»

«Hayır, ben Little Over'deydim.»

«Ya, bu isim bana bir şey hatırlattı. Orada önemli bir şey olmamış mıydı?»

«Kiel gösterisini oradan başlatmıştık. Daracık hedeflere mayın dökmüştük. Pek az kimse geri dönebilmişti.»

«Siz de bu gösteriye katılmış mıydınız?»

«Sorar mısınız?»

«Size demin Guy Lester adında biri hakkında sual sordum mu bay Fortescue?»

«Evet. Bu adı hiç işitmedim.»

Macİndoe sert ve resmî bir sesle, «Filo kumandanı Guy Lester, Kiel gösterisine komuta etmişti, bay Fortescue,» dedi. «O da akın sırasında öldü. Siz bu akında uçmadınız, öyle mi? Ölen kimseleri tanımıyorsunuz, öyle mi? Ama sanıyorum Olwen Hughes adında bir ölüyü çok iyi tanıyorsunuz.»

Fortescue'nun elleri birden kasıldı. «Kiel'e daha başka akınlar da olmuştu. Ben zannetmiştim ki, siz—»

«Biz gittiğinizi biliyoruz,» dedi Macİndoe. Sesinin kudreti karşısında Fortescue adeta sinmişti. «Siz 1943 yılı nisan ve mayıs aylarında Little Over'de bulundunuz. Daha sonra Biggots Aybury'ye nakledildiniz ve burada şimdiki karınızla tanıştınız.»

Fortescue korkuyla, «Bu bir şey ispatlamaz ki,» dedi.

«Olwen'in sizi Harrison adındaki biri için terkettiğini söylememiş miydiniz?»

«Evet, öyle olmalı.»

«Harrison'un küçük adını biliyor musunuz?»

«Kız söylemedi ki.»

«Bir arkadaşı bize Roy olduğunu söyledi.»

«Olmadı yine! Benim soyadım Fortescue.»

Macİndoe sağ elinin yumruğunu birden dehşetle masaya indirdi. Bu öylesine müthiş bir kuvvet gösterisi, o kadar haşin bir şiddet belirtisiydi ki, Maddocks ile Baker bile hayretle yerlerinden sıçradılar. «Bay Roy Harrison savaş yıllarında Little Over'de pilottu!» dedi Macİndoe gökgürültüsü gibi bir sesle. «Seyyar satıcıydı. Olwen'i Brownhill'de Şato lokantasına götürdü. Arabasında şarap içirip sarhoş etti. Evelyn adında deli bir karısı vardı. Sen bizi aptal mı sanıyorsun be adam?»

Fortescue dudaklarını zor kontrol ediyordu: Çenesi sarktı, dişleri zangırdayarak, çocukça ve zayıf bir sesle, «Bütün bunları ben bilmediğim için söylüyorsunuz bana...» dedi.

«Harrison söyledi bunları.»

«Ben Harrison'u tanımıyorum ki.»

«Olwen Hughes tanımıştı.»

«Harrison bunları kıza söylediyse, Harrison'u da tanıyorsunuzdur... O söylemiştir size.»

«Harrison kıza söyledi, kız da bize.»

«Kız öldü. Nasıl söyleyebilir size?»

«Günlüğünde yazdıkları ile!»

Fortescue güç işitilir bir sesle, «Oh, Allahım! Oh, Allahım» dedi (Ben ki sana inanmıyorum, ben, kulun Roy Fortescue, sana inanmıyorum, ama beni öldürmeye niyetli bu adamların adaletinden kurtar beni! Kurtar ki, yine seni inkâr etmek imtiyazına sahip olabileyim.)

Ölüm ve daha birkaç dakika öncesine kadar bütün alay ettiği değerler ve kavramlar, şimdi masanın ardından kendisini seyrediyordu. Ölüm, ucuz ve pis bir yağmurluk giymiş, orta yaşlı bir adam kılığına girmişti. Fortescue korkuyla ona baktı : Hiç de önemli bir

rakibe benzemiyordu : Şu anda bile zekâsı ile partiyi kazanmış bir adamı hatırlatmıyordu. Ölüm, içmeyi unuttuğu çayını soğutan, topaç gibi bir adamın kılığındaydı şimdi. Yuvarlak yüzlü, zararsız, güneşte yanmış bir adamdı bu; saçları döküldüğü için alnıyla tepesi de tunçlaşmıştı. Ev kadınlarının pek tercih ettikleri kahverengi yumurtalara benzemişti. Kahverengi gözleriyle insana hüzünlü hüzünlü bakıyordu. Ölümünüzle ilgili bile değilmiş gibi. Aklında Olwen'in başına gelenler olmalıydı. Kızı sevip sevmediğini sormuş, ahlâk kavramları hakkında garip sorular yöneltmişti kendisine : Sanki ona, «Evet, hata ettiğimi anladım,» dersem, gülümseyecek. «Peki, öyleyse mesele yok, ikimiz de ölümünden dolayı vicdan azabı çekmeyebiliriz,» diyecekti. Bunların hepsi yaşlandıkları zaman, hep böyle ahlâk dersleri verirler, ama aslında önce kendi zevklerini düşünürler. Donne'un ünlü vaazı, «Gençlik günlerindeki Yaradanı şimdi hatırla» diye başlardı, ama Donne, çağının bütün gençleri gibi, sefihin biriydi. Onun yaptığı, Donne'un gençliğinde bir sürü kıza yaptığı şeyden daha kötü değildi ki. Yani Fortescue evli olduğu için mi kabahatli sayılıyordu? Yoksa Olwen'in hâmile olması mı suçunu ağırlaştırıyordu? Ölüm bundan hiç söz etmemişti kendisine, oysa bütün gazetelerde yazdığına göre, o da biliyor olmalıydı. Korkusundan çişini zor tutabilen, ayağa kalksa yürüyemeyecek halde olan Fortescue, buna rağmen düşünme yeteneğini kaybetmemişti. Hâlâ teslim olmamış ve özür dilemeye kalkmamıştı. Her şeyi kabul edişi bile olumsuz ve bencil bir yönde ortaya çıkmıştı. Fakat kendisinden ötedeki düşünceler kafasına girmeye başlamıştı.

Macİndoe adamın çöküşünde korkudan başka bir şeyin de olduğunu anlar anlamaz, başka bir şeyin bey-

nine sızdığını sezer sezmez, adeta kayıtsızca sordu : «Bunlar sizin ayakkabılarınız, ceketiniz ve pantalonunuz mu?»

Fortescue hâlâ şaşkın, ne dediğinin bile pek farkında olmadan, hâlâ yakasını sıyırabileceğini umarak, «Hayır,» dedi.

«Ceketin üzerinde adınız var.»

«Benim değil.»

«Ama sizin evden aldık ceketi.»

Fortescue yerinden sıçradı. «Evimden mi?»

Macİndoe başını salladı. «Elbette, elbette ya. Başka nereden alabilirdik? Karınız vermek istemedi bunları bize.»

«Karımı da gördünüz mü?»

«Evet. Hakkınızda her şeyi biliyor, bay Fortescue.»

Evelyn'in nasıl bildiğini sormaya cesaret edemedi Fortescue. «Öyleyse benim elbiselerimdir,» dedi.

«Tamam,» dedi Macİndoe. «Bu da aynı elbiselerle çekilmiş senin fotoğrafın değil mi?»

«Pek iyi bir fotoğraf değil ama.»

«Değil ya. Güneşe gösterilmiş film.»

Fortescue korkuyla, «Ben değilim o... Ben orada değildim!» diye bağırdı.

«Nerede değildin?»

Fortescue tuzaktan deli gibi kurtulmaya çalışıyordu : «Ben değilim o. Herkes bu tür elbiseleri giyebilir. Belki ceketin renkleri başkadır.»

«Kim sizin dişçiniz?»

«Dişçim mi?»

«Evet, dişçiniz!»

«Bay Wiggins.»

«Adresi nedir?»

«Flowersworth'ta bir yerde.»

«High Street, no. 49 mu?»

«Galiba.»

«Sık sık gider miydiniz dişçiye?»

«Çocukluğumdan beri.»

«Ustalığına güveniniz var mıdır?»

«İnanırım ona.»

«Öyleyse ben de inanabilirim,» dedi Macİndoe. «Çünkü Olwen'in boynundaki diş izlerinin, sizin dişlerinize ait olduğunu o söyledi. Mahkemede de yemin ederek bunu söyliyeceğini bildirdi.»

Fortescue konuşmak bir yana, nefes almakta bile güçlük çekiyordu. Garip bir sesle, «Yalancının tekidir o,» dedi. «Yalancı olmalı. Benim böyle bir şey yaptığımı bilemez ki.»

«Yaptın bu işi, değil mi?»

Fortescue kısık bir sesle, «Evet,» dedi.

«Kızı öldürdün, değil mi?»

Bu sefer daha da kısık bir ses çıktı: «Evet.»

«Niçin öldürdün peki?»

«Onu aile meseleleriyle karıştırdım, anlıyor musunuz? Ağzını açıp konuşmaya yeltendi. Bu şekilde her şeyimi mahvedebilirdi — işimi, karımı...»

«Fakat siz çapkınlık mesleğinde eskilerdensiniz,» diye direndi Macİndoe. «Bu sefer ne oldu ki?»

«Tedbir alamadım,» dedi Fortescue. «Bu şekilde hareket etseydim, başka kadınlarla ilişkim olduğumu anlayabilirdi.»

«Yani kızın, masum bir kız olduğunu mu söylemek istiyorsun?»

Fortescue iyice afallamıştı; yolunu-yordamını kaybetmiş, karaya vurmuş balığa dönmüştü; her an biraz daha yaşamak için çabalıyor, fakat gittikçe gömülüyordu batağa. «Bunu niçin merak ediyorsunuz, bilmiyorum doğrusu.»

«Siz bunun önemli bir şey olduğu kanısında değil misiniz?»

«Hayır. Bu mesele, dine benzer. Din de benim için hiç bir zaman bir şey ifade etmemişti. İnsanlar daima istedikleri şeyleri yaparlar. Kiliseye de, alıştıkları için gidiyorlar.»

«Olwen Hughes da sizi tanımadan önce kiliseye giderdi.»

«Bana pek çabuk ayak uydurdu zaten. Her şeyi isteyerek yapıyordu. Ama belki de kilise kafasını iyice doldurmuştu.»

«Sizden önce de önüne fırsatlar çıkmıştı. Başkalarını da sevmişti. Onu teslim olmaya nasıl razı ettiniz?»

«Evlenmekten lâf açtım.»

«Onu öldürdüğünüz gün de sizinle sevişmeye zorladınız mı?»

«Denedim, ama bebeği bahane edip, yan çizdi.»

«Kızı öldüreceğinizi bildiğiniz halde, önce sevişmek istediniz ha?»

«Öldürmeye niyetim yoktu ki. Sadece korkmuştum. Beni tehdit etmemesi gerekirdi.»

«Sizi tehdit mi etti?»

«Konuşmaya niyetliydi. Başkalarını kurtarmak için herşeyi söyliyeceğim diyordu, ama palavra tabiî. Asıl niyeti, intikam almaktı.»

«Bana kalırsa, yanıldınız,» dedi Macİndoe. «Bana öyle geliyor ki, kadınlar nezdindeki bütün başarılarınıza rağmen, kadın kişiliği hakkında en önemli ve başta gelen şeyi bilmiyorsunuz.»

Fortescue hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlamıştı. Ağlamamak istiyordu, ama tutamıyordu kendisini ve hıçkırıkları derin derin nefes alıp verircesine kopuyordu bağrından. «Ölmek istemiyorum! Bırakmayın, öl-

dürmesinler beni!» diye ıslak, kaypak bir çirkinlikle yalvardı.

«Ölümün ötesinde hiç bir şey yoksa, niye korkuyorsunuz?»

«Ölmek istemiyorum ben!» diye sızlandı Fortescue. Ardından, Macİndoe'yu hayretler içinde bırakan şu sözleri ekledi : «Onu orada görmek, karşılaşmak istemiyorum onunla. Olamaz...»

«Bana sorarsanız,» dedi Macİndoe, «öbür tarafta size acıyacak tek kişi, yine Olwen olacaktır. Ona, bebeğine, annesine-babasına ve arkadaşlarına, sırf budalaca gururun ve bencilliğin yüzünden çektirdiğin yüzünden, acımasını öğrenmelisin. Yaptığın iş için pişmanlık duymuyor musun, üzülmüyor musun?»

Fortescue'nün başı masanın üzerine düşmüştü. Elleri de. Ve gözyaşları — yoksa teri mi? — mürekkep lekelerinin üzerine akıyordu. Sıvılar birbirine karışıyordu. Herhalde bu, onun şu dünyada sebep olacağı son karışıklıktı. Sözleri hıçkırıklar arasında işitildi : «Elimde değil! Elimde değil! Asla beceremedim bunu...»

«Allah aşkına, biraz da kendini düşünüp, pişman olmayı dene öyleyse, üzülmeye çalış!» diye yalvardı Macİndoe. «İnan bana, pek zamanın da kalmadı bunu yapmak için.»

Aslında daha zaman var ya, diye düşündü Macİndoe. Önünde daha ıstırap çekeceği uzun haftalar vardı : Kendisini kurtarabilecek bir sürü utanç verici durumla karşılaşacaktı; dehşetle yüzünü seyredecekler ve tiksinen bakışlarıyla onu razı edebileceklerdi; tek başına yemek yiyecekti; sonra rahip gelecekti inandırmak için; ardından adaletin buz gibi soğuk, katı sözleri omuzlarına çökecekti; ve ölüm hücresinde idamını beklerken kendisiyle iskambil oynayacak bir-

iki kişinin hoşgörüsü, acımanın doğurduğu bir arkadaşlık olacaktı. Kendisini öldürecek mekanizmanın parçaları olan kişilerin ufak nezaket gösterileri; sigaralar ve korku elini-ayağını bağlamasaydı, okuyabileceği kitaplar; «Şerefe be ahbap!» lâfı. Bir savaş olsaydı bu, payına düşeni yapardı; ama artık bir savaş esiriydi o; ve kendi verdiğinden çok daha fazla bağışlanmaya ve acınmaya muhtaçtı, bunları umacaktı.

Hemen her şey bitmişti artık. Tenis kulübüne girişlerinin üzerinden üç saat bile geçmemişti. Macİndoe çok yorgundu, ama bir görev daha vardı yapılması gereken. İşin resmî yönü. «Bay Fortescue, şimdi sizden bir ifade rica edeceğim,» dedi. «Ama bundan da önce size şunu bildireyim ki...»

10

Macİndoe otomobilini ağır ağır garaja soktu ve motoru stop ettirdi. Bir süre deri koltuğun üzerinde hareketsiz durup bekledi. Sessizlik adeta bir ferahlık ve kurtuluştu. Zaman zaman zevk bile olurdu. Esnedi ve esnerken bugünlerde çok oluyor bu diye düşündü. Sanki gece nöbetindeymiş gibi.

Evinin kapısının anahtarını sol eline, çantasını öteki eline aldı. Ön bahçedeki çiçekler solmuştu; fakat biri çimleri kesmişti. Ön kapı açıktı. Janet geldiğini görmüş, belki de işitmişti. Herhalde o utangaç haliyle kapının ardında bekliyordu. Orta yer diye nitelendireceği hiç bir yerde karısının kendisini öpmeyeceğini biliyordu. Bu yüzden hiç konuşmadan, önce kapıyı kapattı. Söyleyecek bir söz bulmak çok zordu. Savaştan sonra yuvaya dönmeye benziyordu bu. Her şey aynıydı evde, ama siz aynı insan değildiniz artık.

İçinizde umutsuzluk gibi bir duygu vardı. Geride bıraktığınız insanlar, onlardan kaçmışsınız gibi dönmenizi istiyorlardı; sizi böyle sevmişlerdi. Savaşı onlara sözlerle anlatamazdınız. Ölenlerden, parçalananlardan, yaralananlardan söz edemezdiniz ve akrabalardan, esirlerden, savaş nedenlerinin katlanılmaz saçmalığından da söz edemezdiniz. Hırçın bir sesle, «Hele şükür dönebildim,» dedi.

«Gördüm.»

Uzun bir süre sarmaş-dolaş kaldılar ve Macİndoe karısının başını okşadı. Kadınlar ne kadar da küçük ve zayıf oluyorlar, diye düşündü. Erkeklerle anlaşabilmek için ne kadar akıllı veya — güzel olmak zorundalar. Hepimiz ne kadar hassas yaratıklarız : İnsan vücudu, yaratılışın en nazik parçası. Olwen Hughes'un nasıl öldüğü, dehşet dolu bir hayalet gibi bir türlü zihninden çıkmıyordu. «İyi misin?» diye sordu.

«Niye? Farklı falan mı gördün beni?»

«Yok, şükür Tanrı'ya, yine aynısın.»

«Konuşma öyle.»

«Sahi söylüyorum.»

«İyi, ama konuşmamalısın öyle.»

«Aldırma. Ben yokken neler oldu bakalım?»

«Pek bir şey olmadı. Binicilik gösterisine bir davetiye geldi. Kardeşimden mektup var. İki haftalığına Londra'ya geliyormuş. Bizimle kalacak.»

«Oh, oh, haberler felâket!» dedi Macİndoe. «Ata binmiş polisler ve Edith'in teşrifleri.»

«Edith'i niçin sevmiyorsun?» diye ciddî bir edayla sordu Janet. «Benim ikiz kardeşimdir o, ama sen bir türlü sevemedin onu. Kimbilir belki beni de sevmiyorsun...»

Macİndoe karısının başını çekip göğsüne bastırdı. «Ne kadar saçma konuşuyorsun.»

«Ama benim eşim o!»

«Haydi canım! Onun sesi başka.»

«Bu kadar mı hepsi? Yani beni yalnız sesim için mi seviyorsun? Böyle şey de hiç işitmemiştim. Sandviçleri yedin mi?»

«Evet.»

«Bay Baker'e de verdin mi?»

«Evet, evet,» dedi Macİndoe. «Sandviçleri Oxford'da yedik.»

«Niçin?»

«Bilmem. Belki de Oxford'da değildi.»

«Yalan söyleme.»

«Oxfordshire gibi bir yer.»

«Sen şehri hatırlamazsan, bölgesini nasıl hatırlayabilirsin?»

«Bırak artık sual sormayı. Kadın polisten farkın yok.»

«Kartpostal ve mektup için teşekkürler. Güzel bir yere benziyordu.»

«Gerçekten güzeldi.»

«Tekrar gidecek misin?»

«Evet. Mahkemeye gideceğim.»

«Ben de geleyim mi? Tatil için hoş yer galiba, ha?»

Macİndoe telâşla cevap verdi : «Hayır, sen gelme, daha iyi.»

Kocasının yüzüne baktı. «Kötü müydü olay?»

«Hem de çok kötüydü.»

«Ne demek istediğimi biliyorsun.»

«Çok kötüydü, çok. Hiç bir zaman tatil için oraya gitmek istemem. Hele nehir boyuna.»

«Aklına fena takılmış bu senin.»

«Kız orada öldürüldü de.»

«Katili yakaladın mı?»

«Yakaladık.»

«Sapığın biri miymiş? Kendisini mi kaybetmiş?»

«Hayır. Ondan da beter. Sorumluluğunu bile yüklenmekten âciz biri. Kimin ıstırap çektiğine aldırmadı bile... Kızı hâmile bırakmış, sonra da korkmuş.»

«Demek ikisini birden öldürdü ha? Oh, gerçekten çok kötü,» dedi Janet. «Suçunu sabit görecekler mi adamın?»

«Görecekler.»

«Sorgu mahkemesinde bir şeyler söylediler mi?»

«Hayır. Doğrudan doğruya cinayet mahkemesine havale ettiler.»

«Karısı ne oldu?»

«Annesinin-babasının yanına dönecek. İşin en olağanüstü yönü,» dedi Macİndoe, (gerçekten çok garip buluyordu bunu) «adamın her şeyi bir deftere yazmış olması. Alelâde bir okul defterine. Defteri arabasında bulduk. O günü anlatıyordu. Ağzından çıkan kelimeler, o gün ağzından çıkan kelimeler değildi, kızın haftalardan beri söylediği şeylerdi. Kızın ağzından yazdığı şeyler insana bayağı güzel geliyordu. Neden bunları yazmış adam, biliyor musun? Kızın ne kadar aptal olduğunu ispatlamak için.»

«Ne garip şey,» dedi Janet. Ama Macİndoe karısının bunun ne kadar olağanüstü bir davranış olduğunu takdir edemediğini pekâlâ görebiliyordu. Savaşın çılgınlıklarını anlamak için, savaşa katılmak şarttı.

Birden heyecanlı çocuk sesleri işitildi. Bir kız çocuğu, «Babam gelmiş! Babam gelmiş!» diye bağırdı. Macİndoe'nun iki çocuğu hole fırladılar. Oğlan daha uzun boylu ve hızlıydı. Kız hemen çığlığı bastı. Neredeyse ağlayacaktı. Çünkü babasını önce o kucaklayıp öpmek istiyordu. Macİndoe ikisini birden sarılıp kucakladı. Sonra Mary'yi tutup havaya kaldırdı. Gülen ve

ağlayan oydu, Herkesten çok sevgiye muhtaç olan oydu. Ciddî ve sessiz Andrew ise çoktan kendisine ait bir dünyaya kapanmaya başlamıştı bile. Macİndoe, «Baba bir şeyler de getirdi gelirken,» dedi.

«Nedir o?» diye sordu kızı. «Söyle hadi!»

«Bil bakalım ne.»

«Yok, sen söyle. Bebek mi?»

«Yaklaştın.»

«Ayı!»

Yavrucak bildiğinden emindi, çünkü en çok bir tüylü ayıya sahip olmak istiyordu. «Nerede ayı, babacığım?»

«Otomobilde.»

«Haydi, gidip alayım.»

Macİndoe yağmurluğunun cebinden küçük bir otomobil modeli çıkarıp, Andrew'e uzattı. «Teşekkür ederim,» dedi oğlu. «Bu kırmızı haç ne baba?»

«Cankurtaran. Bunun eksik olduğunu biliyordum.»

«Cankurtaran ne işe yarar baba?»

«Yaralanan, hastalanan insanları taşır.»

«Senin işinde de insanlar yaralanıyor mu baba?»

«Evet.»

«Kimler yaralanıyor baba?»

Macİndoe cevap verdi : «Bence hepsi yaralanıyorlar, oğul!»

E YAYINLARI SUNAR.

1. **BOYALI KUŞ / roman**
   Jerzy Kosinski / 15 lira / 5. Baskı
2. **KARA ÇOCUK / roman**
   Richard Wright / 10 lira / 2. Baskı
5. **USTA İLE MARGARİTA / roman**
   Mihail Bulgakof / 2 cilt / 20 lira
6. **İLK ÇEMBER / roman**
   Aleksandr Solzenitsin
   (Nobel 1970) 25 lira / 3. baskı
7. **PRAG 68 / Derleme**
   10 lira
8. **BOLŞEVİZM TARİHİ**
   Arthur Rosenberg / 10 lira
9. **İNSAN ASKER DOĞMAZ**
   Kostantin Simonof / 3 cilt / 30 lira / 2. Baskı
10. **ŞAKA / roman**
    Milan Kundera / 10 lira
11. **ORTALIK NEDEN KARIŞTI**
    Vedat Saygel / 10 lira
12. **GÜNEŞİ GÖRÜYORUM / roman**
    Nodar Dumbadze / 10 lira
13. **BEYGİRNAME**
    Nehar Tüblek / 5 lira
14. **SÜLÜNAME**
    Tonguç / 5 lira
15. **ÖLÜMSÜZ / roman**
    Vassili Vassilikos / 15 lira / 3. Baskı
17. **PAŞANAME**
    Nehar Tüblek / 5 lira
18. **ADIMLAR / roman**
    Jerzy Kosinski / 10 lira / 2. Baskı
19. **KARDEŞ KAVGASI / roman**
    Nikos Kazancakis / 15 lira / 2. Baskı
20. **KELEBEK / roman**
    Henri Charriére / 25 lira / 8. Baskı

21. **TRENLER / roman**
Bohumil Hrabal / 5 lira
23. **KEŞKÜLÜ FUKARA / karikatür**
Zeki Beyner / 5 lira
24. **HAVA ALANI / roman**
Arthur Hailey / 20 lira / 4. Baskı
25. **ÖLÜMÜN ADI / roman**
Ladislav Mnacko / 15 lira
26. **ÖNCE EKMEKLER BOZULDU**
Oktay Akbal / 12.50 lira
27. **AMERİKAN RÜYASI / roman**
Norman Mailer / 10 lira
28. **FAKİR AŞIKLAR / roman**
Vasco Pratolini / 20 lira
29. **İTALYAN KIZI / roman**
Irıs Murdoch / 10 lira
30. **ATEŞ HIRSIZLARI / roman**
Vuk Vuço / 10 lira
31. **BİZE TOPRAK VERDİLER**
Juan Rulfo / 5 lira
32. **HACİZLİ TOPRAK / roman**
Cengiz Tuncer / 10 lira / 2. Baskı
33. **MEKTEPLİ / roman**
Charles Webb / 10 lira
34. **YILKI ATI / roman**
Abbas Sayar / 5 lira / 2. Baskı
35. **BABA / roman**
Mario Puzo / 20 lira / 12. Baskı
36. **ÇIPLAK VE ÖLÜ / roman**
Norman Mailer / iki cilt / 40 lira
37. **SİLAH ARKADAŞLARI / roman**
Konstantin Simonof / 20 lira / 2. Baskı
38. **BİR OLAYIN BAŞLANGICI / roman**
Muzafer Buyrukçu / 12.50 lira
39. **GENÇ KIZ / roman**
Carlo Cassola / 15 lira / 3. Baskı
40. **AĞACA TÜNEYEN BARON / roman**
Italo Calvino / 10 lira
41. **KERKENEZ / roman**
Cengiz Tuncer / 20 lira / 2. Baskı
42. **FİL / roman**
Elio Vittorini / 5 lira

43. **İDAMLIKLAR / roman**
Kerim Korcan / 15 lira / 2. Baskı

44. **İŞTE HAYAT / belgesel roman**
Oscar Lewis / 25 lira / 2. Baskı

45. **OTEL / roman**
Arthur Hailey / 20 lira / 3. Baskı

46. **ATLARI DA VURURLAR / roman**
Horace Mc Coy / 10 lira / 2. Baskı

47. **ÇORAK YÜREK / roman**
Carlo Cassola / 10 lira

48. **TANRI SEVENLERİ KORUR / roman**
J. Mario Simmel / 15 lira / 2. Baskı

49. **FOTOĞRAFLAR / roman**
Vassili Vassilikos / 10 lira

50. **İKİ SEVGİLİ / roman**
Marvyn Jones / 10 lira

51. **SEVDALILAR / roman**
Jaroslaw İwaszkiewicz / 10 lira

52. **PAPAZ HERZAMAN PİLAV YEMEZ / roman**
Johannes Mario Simmel / 20 lira / 2. Baskı

53. **SANÇEZ'İN ÇOCUKLARI / roman**
Oscar Lewis / 20 lira

54. **ACI YUDUM / roman**
Johannes Mario Simmel / 2. Baskı / 25 lira

55. **HEPİMİZ KARDEŞ OLACAĞIZ / roman**
Johannes Mario Simmel / 25 lira

56. **ŞEYTANIN DANSI / roman**
Fred Mustard Stewart / 10 lira

57. **SİCİLYA KONUŞMALARI / roman**
Elio Vittorini / 10 lira

58. **ÖLESİYE SEVMEK / roman**
Pierre Duchesne / 10 lira

59. **YAŞAYANLAR VE ÖLÜLER / roman**
Konstantin Simonof / 25 lira / 2. Baskı

60. **DEHŞETENGİZ / roman**
Voldemar Lestienne / 25 lira

61. **KIÇÜSTÜNDE TOPLANTI**
Zeyyat Selimoğlu / 10 lira

62. **MAĞARA**
Muzaffer Buyrukçu / 20 lira

63. **LİNÇ / roman**
Kerim Korcan / 10 lira / 3. Baskı

64. **GARİPLER SOKAĞI / roman**
Oktay Akbal / 10 lira / 3. Baskı
65. **JACK LONDON / Denizler Serüveni**
İrving Stone / 20 lira
66. **AŞK DEDİĞİN LAFTIR / roman**
Johannes Mario Simmel / iki cilt / 40 lira
67. **SEVGİLERLE / roman**
Charles Webb / 10 lira
68. **BAĞIŞLANMIŞ KÜHEYLAN / roman**
Hildegard Knef / 25 lira
69. **GÖRÜLMEYEN ADAM / roman**
Ralph Ellison / 25 lira
70. **ÇAKAL / roman**
Frederic Forsyth / 20 lira
71. **EKABİR / roman**
Arthur Hailey / 25 lira
72. **ÇETE KARAVANA ATIYOR / roman**
Jimmy Breslin / 15 lira
73. **HASTANE / roman**
Arthur Hailey / 20 lira / 2. Baskı
74. **YAVRU CEYLAN / roman**
Magda Szabo / 15 lira
75. **BİR YERDE / roman**
Jerzy Kosinski / 10 lira
76. **MAHALLE / roman**
Vasco Pratolini / 10 lira
77. **ODESSA / roman**
Frederic Forsyth / 20 lira
78. **UZLAŞMA / roman**
Elia Kazan / iki cilt / 40 lira
79. **ÇELO / roman**
Abbas Sayar / 10 lira
80. **DALAVERE / roman**
G. William Marshall / 25 lira
81. **İLK YILLARIN EKMEĞİ / roman**
(Nobel 1972) Heinrich Böll / 10 lira / 3. Baskı
82. **VATAN SAĞOLSUN / roman**
J. M. Simmel / 30 lira
83. **YALNIZ BİR AVCIDIR YÜREK / roman**
Carson Mc Cullers / 20 lira
84 **MUHBİR / roman**
Liam O'Flaherty / 10 lira

85. **LİMANLAR / roman**
James Barlow / 25 lira
86. **KITLIK / roman**
Liam O'Flaherty / 20 lira
87. **SONBAHARLA GELEN / roman**
Jean Freustié / 15 lira
88. **SIHHİYE BÖLÜĞÜ / roman**
Richard Hooker / 15 lira
89. **EŞSİZ BİR ADAM / roman**
Christine Arnoty / 20 lira
90. **BANKO / roman**
Henri Cherriére / 20 lira / 2. Baskı

GENÇLİK DİZİSİ

1. **ÜÇ SİLAHŞÖRLER D'ARTAGNAN**
Alexandre Dumas / 15 lira
2. **ÜÇ SİLAHŞÖRLER MİLADY**
Alexandre Dumas / 15 lira
3. **ÜÇ SİLAHŞÖRLER AYRILIŞ**
Alexandre Dumas / 15 lira
4. **ÜÇ SİLAHŞÖRLER YİRMİ YIL SONRA I**
Alexandre Dumas / 25 lira
5. **ÜÇ SİLAHŞÖRLER YİRMİ YIL SONRA II**
Alexandre Dumas / 25 lira

91. **GÜNLER ve GECELER / roman**
Konstantin Simonof / 20 lira
92. **AŞK DELİSİ / roman**
Chris Kazan / 10 lira
93. **KASABANIN SIRRI / roman**
Robert Crichton / 25 lira
94.
95. **FOTOĞRAFTA KADIN DA VAR / roman**
Heinrich Bill / 25 lira / Nobel 1972.

POLİS ROMANLARI DİZİSİ

1. **DİŞİ KURTLAR**
   Boileau / Narcejac / 750 Krş.
2. **LASTİK PABUÇLAR**
   Verner Dikson / 750 Krş.
3. **ŞEYTAN İŞİ**
   Boileau / Narcejac / 750 Krş.
4. **ÖLÜM ÇEMBERİ**
   Lindsay Hardy / 750 Krş.
5. **MÜHENDİS SAYILARI SEVİYORDU**
   Boileau / Narcejac / 750 Krş.
6. **KARA YİĞİT**
   Peter Cheyney / 750 Krş.
7. **KİN TUZAĞI**
   John D. Macdonald / 750 Krş.
8. **SON GECE**
   Ferguson Findley / 750 Krş.
9. **EROİN**
   Ed Mcbain / 750 Krş.
10. **SORUŞTURMA**
    Ed Mcbain / 750 Krş.
11. **RIHTIMLARDA**
    Ferguson Findley / 750 Krş.
12. **BÜYÜ**
    Boileau / Narcejac / 750 Krş.

EVİN KİTAPLARI DİZİSİ

BİR ÇOCUK BEKLİYORUM
Laurence Pernoud / 20 lira / 2. Baskı
ÇOCUĞUMU BÜYÜTÜYORUM
Laurence Pernoud / 30 lira

başroldekiler

james barlow

25 LİRA

roman

